מחזור

ספר קרובות
והוא
מחזור
לראש השנה, ויום הכפורים
כמנהג

עם פירוש מטה לוי בו יפרש כל הפיוטים בסדר נכון ועם פירוש ע"ט הנקרא עברי דייטש לבאר פירוש המלות וכוונת המאמרים. כדי שיוכל כל איש להבין מה שמוציא בשפתיו:

דאס מחזור מיט דעם עברי דייטש. האבען מיר געדרוקט מיט גאנץ גרויסע אותיות. אין אדינג געדרוקט כסדר. אויך די ווערטליך פון מחזור זענען מיט נקודות. אויך פיל הוספות און אויס געבעסערט פון אלע מחזורים וואס זענען לאנג געדרוקט געווארען:

בהוצאת בית מסחר הספרים של ר
אברהם כהנא נ"י בווארשא, נאלעווקי 39

ווארשא

Printed in Poland

שנת תרפ"ג לפ"ק

Bibliotheca Universitatis Tartuensis
1942:4756

22034

Wydanie Księgarni
A. KAHAN
Warszawa, Nalewki 39

Drukarnia G. PIMENT
Warszawa, Sierakowska 4.

כנסת שאומר החזן ברכו | אומרים הקהל יתברך

חזן ברכו את יי המבורך:
ק"ה ברוך יי המבורך לעולם ועד:

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בדברו מעריב ערבים בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו. בורא יום ולילה גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור. ומעביר יום ומביא לילה ומבדיל בין יום ובין לילה יי צבאות שמו: אל חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד: ברוך אתה יי המעריב ערבים:

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצות חוקים ומשפטים אותנו למדת על כן יי אלהינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיך. ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד. כי הם חיינו וארך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה: ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים:
ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

בקול רם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על־לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על־ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על־מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם־שמע תשמעו אל־מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את־יהוה אלהיכם ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־נפשכם: ונתתי מטר־ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן־יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף־יהוה בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה מטר והאדמה לא תתן את־יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את־דברי אלה על־לבבכם ועל־נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את־בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה. זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים. וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ. וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב. דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: ופרוס בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

(לשבת ויו"ט ור"ה ויו"כ) וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם:

(לשבת) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

(לר"ה) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטָּל: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

(מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:)

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת

מַעֲרִיב רֹאשׁ הַשָּׁנָה

בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם לשבת זִכְרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן: וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

תפלת ראש השנה

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי. נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ובמצותיך תרדוף נפשי. וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

שיר של יום

ליום ראשון | היום יום ראשון בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש

לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה: כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ווען יום כפור נפאלט אן שבת זאגט מען דאס

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי

מעריב ראש השנה:

ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

חזן ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה שמים וארץ:

קהל מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו המלך הקדוש שאין כמוהו המניח לעמו ביום שבת קדשו כי בם רצה להניח להם לפניו נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות אל ההודאות אדון השלום מקדש השבת ומברך שביעי ומניח בקדושה לעם מדשני עונג זכר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה יי מקדש השבת:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

ועל כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: קי׳

מַעֲרִיב רֹאשׁ הַשָּׁנָה

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד׃ בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים
לֶאֱכוֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ׃ אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא
לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ׃ אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ
שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ׃ כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם
רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי׃ וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי
וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַייָ׃ שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי׃
לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף
עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי׃ כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַייָ
יַאַסְפֵנִי׃ הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי׃ אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי
קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס׃ לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים׃ קַוֵּה אֶל
יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ׃ אדון עולם

קִדּוּשׁ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה

כשחל יו"ט בשבת מתחילין כאן:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ובחול מתחילין כאן:

על היין סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

בליל שני של ר"ה כשנוס יקח פרי חדש או מלבוש חדש ויברך שהחיינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

כשחל ר"ה במוצאי שבת מקדשין יקנה"ז. ר"ת יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן,

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

מען קומט אין שול אריין זאגט מען דאס

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל: ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך: יי אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: ואני אשתחוה ואכרעה אברכה לפני יי עושי: ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא: לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא: ואחרי ככלות הכל: לבדו ימלוך נורא: והוא היה והוא הוה והוא יהיה בתפארה: והוא אחד ואין שני להמשיל לו להחבירה: בלי ראשית בלי תכלית ולו העוז והמשרה: והוא אלי וחי גואלי וצור חבלי בעת צרה: והוא נסי ומנוס לי מנת כוסי ביום אקרא: בידו אפקיד רוחי. בעת אישן ואעירה: ועם רוחי גויתי יי לי ולא אירא:

(א) מציאות השם יגדל אלהים חי וישתבח נמצא ואין עת אל מציאותו: (ב) ותאחדותו אחד ואין יחיד כיחודו נעלם וגם אין סוף לאחדותו: (ג) הרחקת הגשמיות אין לו דמות הגוף ואינו גוף לא נערוך אליו קדושתו: (ד) אמונת קדמון קדמון לכל דבר אשר נברא. ראשון ואין ראשית לראשיתו: (ה) שראוי לעבדו ולא לזולתו הנו אדון עולם לכל נוצר. יורה גדלתו ומלכותו: (ו) הנבואה שפע נבואתו נתנו אל אנשי סגלתו ותפארתו: (ז) נבואת משה רבינו ע"ה לא קם בישראל כמשה עוד נביא ומביט את תמונתו: (ח) תורה מן השמים תורת אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו: (ט) שלא תשתנה התורה לא יחליף האל ולא ימיר דתו לעולמים לזולתו: (י) ידיעת השם צופה ויודע סתרינו מביט לסוף דבר בקדמותו: (יא) שכר ועונש גומל לאיש חסד כמפעלו. נותן לרשע רע כרשעתו: (יב) ביאת המשיח ישלח לקץ הימין משיחנו לפדות מחכי קץ ישועתו: (יג) תחיית המתים מתים יחיה אל ברוב חסדו ברוך עדי עד שם תהלתו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך: ברוך אתה יי רופא כל בשר ומפליא לעשות:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁיעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרְאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה. אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וּלְוָיַת הַמֵּת. וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוּלָּם:

אֱלֹהַי. נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא. אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי: וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא. כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גוֹי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

ווייבר זאגן דס בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר הכין מצעדי גבר:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אוזר ישראל בגבורה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עוטר ישראל בתפארה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ליעף כח:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי:

ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצותיך ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועון ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון ואל תשלט בנו יצר הרע. והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע. ודבקנו ביצר טוב ובמעשים טובים. וכוף את יצרנו להשתעבד לך ותננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואנו. ותגמלנו חסדים טובים: ברוך אתה יי הגומל חסדים טובים לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתצילני היום ובכל יום מעזי פנים ומעזות פנים מאדם רע ומחבר רע ומשכן רע ומפגע רע ומשטן המשחית מדין קשה ומבעל דין קשה בין שהוא בן ברית ובין שאינו בן ברית:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם: וזכר לנו יי אלהינו אהבת הקדמונים אברהם יצחק וישראל עבדיך את הברית ואת החסד ואת השבועה שנשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ואת העקדה שעקד את יצחק בנו על גבי המזבח ככתוב בתורתך:

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני: ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אמר אליך: וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עולה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים: ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחק: ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם: ויקח אברהם את עצי העלה וישם על יצחק בנו. ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעלה: ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו: ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויערך את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים: וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט את בנו: ויקרא אליו מלאך יי מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני: וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו: ויקרא אברהם שם המקום ההוא יי יראה אשר

יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְיָ אֶל אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידֶךָ: כִּי בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי: וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וְיָגֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ. וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כָּאָמוּר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּבְגָלוּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אֲנַחְנוּ מֶה חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה צִּדְקוֹתֵינוּ מַה יְשׁוּעָתֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ. וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד :

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

ואהבת את יהוה אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על־לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך : וקשרתם לאות על־ידך והיו לטטפת בין עיניך : וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך :

אתה הוא עד שלא נברא העולם . אתה הוא משנברא העולם אתה הוא בעולם הזה . ואתה הוא לעולם הבא . קדש את שמך על מקדישי שמך . וקדש את שמך בעולמך ובישועתך תרום ותגביה קרננו ברוך אתה יי מקדש את שמך ברבים :

אתה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ ובשמי השמים העליונים אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון . ומבלעדיך אין אלהים : קבץ קויך מארבע כנפות הארץ : יכירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ . אתה עשית את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם . ומי בכל מעשה ידיך בעליונים או בתחתונים שיאמר לך מה תעשה . אבינו שבשמים עשה עמנו חסד בעבור שמך הגדול שנקרא עלינו , וקים לנו יי אלהינו מה שכתוב בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר יי :

וידבר יי אל משה לאמר : ועשית כיור נחושת וכנו נחושת לרחצה ונתת אותו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים : ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם : בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה ליי : ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימותו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם :

פרשת תרומת הדשן

וידבר יי אל משה לאמר : צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו : ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח : ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור : והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וּבִעֵר עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלינו ותמחול לנו על כל חטאתינו ותכפר לנו על כל עונותינו ותסלח לכל פשעינו ושיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונקריב לפניך קרבן התמיד שיכפר בעדנו כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וידבר יי אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו: ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליי כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד: את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: ועשירית האיפה סולת למנחה בלולה בשמן כתית רביעית ההין: עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחוח אשה ליי: ונסכו רביעית ההין לכבש האחד בקודש הסך נסך שכר ליי: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבוקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחוח ליי:

ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני יי וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב:

אתה הוא יי אלהינו שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים בזמן שבית המקדש קים. כאשר צוית אותם על ידי משה נביאך ככתוב בתורתך: ויאמר יי אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה בד בבד יהיה: ועשית אותה קטורת רוקח מעשה רוקח ממולח טהור קודש: ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדות באהל מועד אשר אועד לך שמה קודש קדשים תהיה לכם: ונאמר והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה: ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה קטורת תמיד לפני יי לדורותיכם:

תנו רבנן פטום הקטורת כיצד. שלש מאות וששים ושמונה מנים היו בה שלש מאות וששים וחמשה כמנין ימות החמה. מנה לכל יום פרס בשחרית ופרס בין הערבים ושלשה מנים יתרים שמהם מכניס כהן גדול מלא חפניו ביום הכפורים. ומחזירן למכתשת בערב יום הכפורים ושוחקן יפה יפה כדי לקיים מצות דקה מן הדקה: ואחד עשר סמנים היו בה ואלו הן. א הצרי ב והצפורן ג החלבנה ד והלבונה. משקל שבעים שבעים מנה ה מור ו וקציעה ז שבולת נרד ח וכרכום משקל ששה עשר. ששה עשר מנה. ט הקושט שנים עשר. י וקלופה שלשה יא וקנמון תשעה בורית כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין. סאין תלתא וקבין תלתא ואם אין לו יין קפריסין. מביא חמר חוריין עתיק. מלח סדומית רובע הקב מעלה עשן כל שהוא: רבי נתן אומר. אף כפת הירדן כל שהוא ואם נתן בה דבש פסלה. ואם חסר אחת

מכל סממניה חיב מיתה: רבן שמעון בן גמליאל אומר. הצרי אינו אלא שרף הנוטף מעצי הקטף. בורית כרשינה ששפין בה את הצפורן כדי שתהא נאה. יין קפריסין ששורין בו את הצפורן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים בעזרה מפני הכבוד:

תניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק. אומר הדק היטב היטב הדק. מפני שהקול יפה לבשמים. פטמה לחצאין כשרה. לשליש ולרביע לא שמענו. אמר רבי יהודה זה הכלל אם כמדתה כשרה לחצאין. ואם חסר אחת מכל סממניה חיב מיתה:

תניא בר קפרא אומר אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים לחצאין. ועוד תני בר קפרא אלו היה נותן בה קורטוב של דבש. אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה. ולמה אין מערבין בה דבש. מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לייי:

ג"פ יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: ג"פ יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: ג"פ יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

אביי הוה מסדר סדר המערכה משמא דגמרא ואליבא דאבא שאול מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטורת ומערכה שניה של קטורת קודמת לסדור שני גזרי עצים וסדור שני גזרי עצים קודם לדישון מזבח הפנימי ודישון מזבח הפנימי קודם להטבת חמש נרות והטבת חמש נרות קודמת לדם התמיד ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות והטבת שתי נרות קודמת לקטורת וקטורת קודמת לאברים ואברים למנחה ומנחה לחביתין וחביתין לנסכין ונסכין למוספין ומוספין לבזיכין ובזיכין קודמין לתמיד של בין הערבים שנאמר וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקרבנות כולם:

אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה: קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא: נא גבור דורשי יחודך כבבת שמרם: ברכם טהרם רחמם צדקתך תמיד גמלם: חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך: יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדושתך: שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

רבון העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד במועדו ולהיות כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובוטל התמיד ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כאלו הקרבנו קרבן התמיד במועדו ועמדנו על מעמדו:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה:

איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון פר ושעיר של יום הכפורים שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון הזיה על בין הבדים ועל הפרכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהן מעכבת. שירי

הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: ג פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: ג חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת. כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

ד הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים:

ה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

ו הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע: וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

ז שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

ח הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת וּבִלְבַד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד שִׁנָּה בַאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר

נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד . הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת . וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי :

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֵן : א מִקַּל וָחוֹמֶר : ב וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה : ג מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים : ד מִכְּלָל וּפְרָט : ה וּמִפְּרָט וּכְלָל : ו כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט : ז מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל : ח כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא : ט כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר : י כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר : יא כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵירוּשׁ : יב דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ : יג וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ :

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא . בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן . יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא : יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא . לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן . וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל מָאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא . דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנָא רְוִיחֵי וּפוּרְקָנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן : יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן : עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד : אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי : יְיָ אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי : יְיָ הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר : זַמְּרוּ לַייָ חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ : כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר

רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְיָ בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְיָ אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא. בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת נְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ. יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

הוֹדוּ לַייָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:

זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ
לְיִצְחָק וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃ לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ
כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם׃ בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ׃ וַיִּתְהַלְּכוּ
מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר׃ לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם
מְלָכִים׃ אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ׃ שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ
מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ׃ סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃ כִּי
גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים׃ כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים
(כאן צריך להפסיק) וַייָ שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ׃ הָבוּ
לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז׃ הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה
וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ׃ חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט׃ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ׃ יִרְעַם
הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ׃ אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי
בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ׃ הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ
בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם
אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ אַתָּה יְיָ
לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי. זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ
כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה. תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃ נוֹרָא
אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ. אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ
אֱלֹהִים׃ אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ. הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב
גְּמוּל עַל גֵּאִים. לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה. יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ
מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה. יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. יְיָ הוֹשִׁיעָה
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם
וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃ כִּי בוֹ יִשְׂמַח
לִבֵּנוּ. כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ. יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃
הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ. קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ.
אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ. אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו. וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ
אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָמַל עָלָי׃

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ׃ יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְּלַיְלָה

יְחַוֶּה דָּעַת: אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: בְּכָל
הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם:
וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אוֹרַח: מִקְצֵה
הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ:
תּוֹרַת יי תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ: עֵדוּת יי נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת
פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יי יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יי בָּרָה מְאִירַת
עֵינָיִם: יִרְאַת יי טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יי אֱמֶת צָדְקוּ
יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת
צוּפִים: גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: שְׁגִיאוֹת
מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ
בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת
יי בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּיי תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ:
גַּדְּלוּ לַיי אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יי וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי
הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיי שָׁמֵעַ וּמִכָּל
צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חוֹנֶה מַלְאַךְ יי סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב
יי אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: יְראוּ אֶת יי קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים
רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדוֹרְשֵׁי יי לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יי
אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אוֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ
מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ:
עֵינֵי יי אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יי בְּעוֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ
זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיי שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יי לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת
דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יי: שׁוֹמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו
אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשׂוֹנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה
יי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ:

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ
בְּדוֹר וָדוֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם
עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי
אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר

וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף:
בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנוֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר
פָּנֶיךָ: כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה: יְמֵי
שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה
וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ
וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב
חָכְמָה: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר
חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ
שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם:
וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי
אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת
כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם:
מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ
אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְיָ
מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ:
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן
רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ
וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: אורך ימים

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ: שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית
יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְיָ זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי
נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי
כִּי גָדוֹל יְיָ וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְיָ עָשָׂה
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה
הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה
בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתוֹת וּמֹפְתִים
בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים

וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ. עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בּוֹטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ. יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

אדריאל הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
ברכיאל הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
גבריאל הוֹדוּ לַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
דורשיאל לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הדריאל לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
ועדיאל לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
זבדיאל לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
חניאל אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
טהוריאל אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
ידידיאל לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
כרוביאל וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
להטיאל בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
מרגביאל לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נדריאל וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נוצציאל וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נוריאל לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
סדעיאל לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
עשאל וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
פקדיאל לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
צרופיאל וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
קדושיאל וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
רוממיאל נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שומריאל שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שמריאל וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
תומכיאל נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
תתפיאל הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיְיָ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְיָ כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַיְיָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ. לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ

מאד לביתך נאוה קדש יי לארך ימים:

יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יי: רם על כל גוים יי על השמים כבודו: יי שמך לעולם יי זכרך לדור ודור: יי בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך: יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם ועד: יי מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו: יי הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים: רבות מחשבות בלב איש ועצת יי היא תקום: עצת יי לעולם תעמוד מחשבות לבו לדור ודור: כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד: כי בחר יי בציון אוה למושב לו: כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו: כי לא יטוש יי עמו ונחלתו לא יעזוב: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה: אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו: תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יי ומהולל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזוז נוראותיך יאמרו וגדלתך אספרנה: זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים וגדל חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור: סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם

קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ: אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתּוֹנוֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְיָ אֱלֹהָיו: עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשּׁוֹמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים נוֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים: יְיָ פּוֹקֵחַ עִוְרִים יְיָ זוֹקֵף כְּפוּפִים יְיָ אוֹהֵב צַדִּיקִים: יְיָ שׁוֹמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֱנוּ לַייָ בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְיָ הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשּׁוֹלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנּוֹתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמוֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:

הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה:

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ. מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ

הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד. כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ (וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה): אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם. הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם: וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:

וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה: וְאֶת רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר משֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר: אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ: מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם סוּף: תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אָבֶן: יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ: וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב יָם: אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי: נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת: אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ: תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְיָ עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם: כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ

כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת. הַמְהוּלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת: הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים וַיָי לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן: הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים וְהַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים. וְאִילוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם. וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמָיִם וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת. אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ עַל אַחַת מֵאָלֶף. אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ בְּרָעָב זַנְתָּנוּ וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדֶּבֶר

מִלַּטְתָּנוּ וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְרַבִּים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ, עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ. וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִינוּ. הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ. וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ: כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה. וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע. וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע. וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל לְבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ: מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ: מִי יִדְמֶה לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָּךְ וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֻזֶּךָ הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ:

המלך

*) כתב פנחון המקובל פה"ד בעה"מ ת ספר התיים ס׳ תי מחלק ד׳ ת"ל ביותר לריך לדקדק אחר ש"ן פגון ביתי התיבה. ומיד אחר שירד ש"ן לפני התיבה הוא מתחיל להרים קולו ולועק המלך ומיד כל המקטריגים מסתלקים. משל ללסטים שתפסו איש אחד ומוליכו דרך סיד המלך וכבוא בשוק העיר מקום אסיפת עם רב לועק הנתפס בקול רם המלך ומכקש עזרת המלך והגשה שילילוש סיד מבקשי נפשו ומיד הלסטין מושטין ידיו ממנו ונחבאו בתוך אסיפת העם ובורח הוא על נפשו. ולא נודע הלסטים מי הוא וממילא הנתפס פטור מתפיסתו כך אנו נמסרין כל השנה ביד מנוול זה יצר הרע שונא נפשנו ואין להמלט ממנו עד כי נהלך ונבואה יחדיו בקול המון חוגג בבית אלהינו מקדש מעט בימים אלו ואז נלעק אל תשועת המלך הגדול ית"ש ואז השטן מתיירא על נפשו ושמתרחק ממנו. וכן בכל התפלה כשמזכיר המלך ירים את קולו ויכוין למה שכתבתי עכ"ל:

הַמֶּלֶךְ

יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם:

וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ:

וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ:

וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל:

המלך יש כס יה שבר"ה ימלא שמו וכסאו וזהו שאומרים אח"כ יושב על כסא ולא היושב ר"ל יושב על כסא שלם. למ"ד מושך למעלה כמגדל עוז ך׳ מושכת למטה וזה עולם התחתון שבו מקלסין בק׳ ברכות כמנין כ"ף. מ"ם שלם אמצעי לרמוז שבר"ה פוקד כל ג עולמות. ופשוטו הקב"ה יושב על כסאו והקב"ה רם ונשא או הכסא רם במקומו מאד ונשא למעלה כשם רוקח: (כפי. בדברי. ובלשון ובקרב ישרים. לדיקים. חסידים. קדושים. תתרומם תתברך. תתקדש. תתהלל). כנגד י"ב הויות. י"ב שבטים. י"ב מזלות. י"ב חדשים. י"ב שעות לילה. וי"ב יום. ר"ל המזלות וישראל מהללים בכל יום ובכל שעה: (רוקח)

המלך ג׳ אותיות של מלך שם אחר היו"ד לומר שהוא מלך על העולם שנברא בעשרה מאמרות ואותיות מלך ספוכים דרך התשר"ק מ"ם קודם ואחריו למ"ד ואחריו כ"ף פונה מלמעלה למטה ומביט אל היו"ד ואל הטי"ת באותיות שלפניהם לומר שהקב"ה פונה ומשגיח על כל מה שנברא ביו"ד מאמרות ורואה מעשיהם מגדול ועד קטן: (רננו לדיקים) ת"י שבחו לדיקיא קדם ה׳ (לישרים נאוה תהלה) כלומר לישרי לב שמתם היודעים לכוון אות אל אות עד מדת תהלה ולא לכל אדם לפי שהפירוש בינה עמוקה היא להבינה ולספר שבחה ותהלתה: מה שתקנו יצחק ורבקה ומהפכין התרוזות לריכין לומר לפי שכתוב ויעתר יצחק לה׳ לנוכח אשתו זה עומד ומתפלל בזוית זו וזו עומדת ומתפללת בזוית זו ויעתר לו לפי שאינו דומה תפלת לדיק וכו׳ אף אם היה אכיה ג"כ לדיק תפלת זה חה שוין א"כ ראויה להזכירה גם כעלם כר"ה וכשם שהם נפקדו כן יעתר לנו כל לרכנו ולא יהיה בנו עקר ועקרה ולא תהא תפלתנו עקרה (כשם הרוקח):

ולריך להפסיק בין תיבת הילורים לתיבת לפניך שלא יחריב העולם ח"ו:

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

ועתה

אין לומר ושתה יגדל וגו' בשעה שאומר החזן יתגדל אך יש לשמוע ולכוין ולשתוק אמנם יש להקדים קודם שמתחיל פתח פ"ע א"ח סי' נ"ו כוף סעיף ו':

תשה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

בשעה שאומר החזן ברכו | אומרים הקהל יתברך

חזן ברכו את יי המבורך:

ק"ה ברוך יי המבורך לעולם ועד:

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך. עושה שלום ובורא את הכל: אור עולם באוצר חיים אורות מאופל אמר ויהי:

מלך אזור גבורה. גדול שמך בגבורה. לך זרוע עם גבורה: מלך בגדי נקם. לבש ביום נקם. לצריו ישיב אל חיקם: מלך גאות לבש. ימים מיבש. וגאות אפיקים מכבש:

מטה לוי

מלך. שיושב היום על כסא דין: אזור גבורה. הוא תואר לאזור של גבורה שהיה אחד מעשרה לבושים שהקב"ה לובש על ישועתם של ישראל בשביל שהם אזורים בגבורתו כמ"ש כאשר ידבק האזור במתני האיש כן הדבקתי אלי כל בית ישראל. אתה ית"ש כשתעשה דין ברשעים יהיה. גדול שמך בגבורה. יתגדל ויתקדש שמך בגבורות שתעשה בם ואני רואה בזה מדת טובך. כי אף אם לך זרוע. שיש לך כח וממשלה להנקם מאויביך מיד אבל מדתך הוא עם גבורה לחמול ברחמים אלא ליפרע תיכף. אך אתה בטוחים כי לא ינקה אותם ה'. כי מלך בגדי נקם לבש ביום נקם. ליום שעתיד ילבש בגדי נקמה: לצריו. לצרי ישראל שהם צריו שבעתים: ישיב אל חיקם. כי כבר ראינו במצריים מלך גאות לבש. לבש בגדי ישע. ובלבוש ישע זה. ימים מיבש. שעשה ים סוף ליבשה: וגאות אפיקים. וגאוה של מצרים שהיו גבורים וחזקים היה: מכבש ומוריד אותם ירידה מופלאה. וכן אנו בטוחים לעתיד ג"כ: מלך בעשרה

ברוך געלויבט ביסטו גאט אונזער שטארקער גאט דער קיניג פון דער גאנצער וועלט וואס ער האט בשאפן די ליכט פון טאג אז ער הט בשאפן די פינצטערניש פון דער נאכט ער מאכט שלום צווישן די מלאכים וואס זענן פון פייער אונ מיט די מלאכים, וואס זענען פון וואסער אונ דוא ביסט דער באשעפר פון אליץ וואס אויף דער וועלט איז:

מלך אזור גאט וואס ער איז דער מלך פון דער גאנצער וועלט איז אן גגורט מיט שטארקייט אונ הייל גאט ווצט דעם טאג פון ראש השנה אויף דעם שטול פון דין צו משפטן די וועלט וויא א מלך דרום האט דער פייטן אן גהובן מיט דעם ווארט מלך: גדול דיין נאמן איז גרוס מיט שטארקייט ווען דו טוסט משפט אן די רשעים: לך צו דיר איז דיא ממשלה אונ שטארקייט. חאטשע דו קאנסט דיך באלד נקם זיין אין דיא רשעים האלסטו אויף דיין צארן אונ בצאלסט זיי ניט בשעת בעס מלך בגדי גאט וועט זיך אן קליידן מיט קליידר פון רעכנונג אין דעם טאג אז ער וועט אנקמה טאן אין די רשעים צו זייני שונאים וועט ער אום קערן פורעניות צו זייער שוס מלך גאות גאט האט זיך אן גקליידט מיט גרוסקייט אין דער צייט אז ער הט בשאפן די וועלט. ער הט גמאכט אוס טריקען די גרוסי וואסרן וואס זענן גוועזן פאר שפרייט אויף דער גאנצער וועלט אונ דם גרוסקייט פון די טייכן וואסר הט ער בצווינגן די וואסר פון די גאנצי וועלט האט ער אריין גבראכט אין ים אוקינוס:

מלך בעשרה גאט הט זיך אן גקליידעט מיט צעהן קליידר בשעת מתן תורה פון וועגן דיא ישראל וואס זיי וועלן אן גרופן קדושים. אל נערץ גאט איז גשטארקט אין סוד פון דיא מלאכים אדר פון דיא צדיקים וואס זיי זאגן קדוש:

מלך בעשרה לבושים . התאזר בקדושים . אל נערץ בסוד קדושים קדוש :

מלך דר בנהורא . עוטה כשלמה אורה . משפטינו יוציא כאורה : מלך התאזר עוז . ימינו תעוז . ואנוש אל יעוז : מלך וילבש צדקה . ונקדש בצדקה . לך יי הצדקה : מלך זה הדור בלבושו . וכובע ישועה בראשו . אלהים ישב על כסא קדשו : מלך חמוץ בגדים . בדרכו בוגדים . יבצור רוח נגידים : מלך טליתו כשלג מצחצח . צח ובצחצחות יצחצח . מצחצחים פעלם לנצח : מלך יעט קנאה . קנא קנא גאה גאה . כאיש מלחמות יעיר קנאה : מלך כל אפסי ארץ . ישתחוו למלך על כל הארץ . כי בא

מטה לוי לשפוט

בעשרה לבושים . שם לו יתברך : התאזר . יתאזר ויתגור מלבושים האלו : בקדושים . בשביל ישראל שנקראו קדושים : אל נערץ . פוא אל תזק ונורא : בסוד קדושים . בחברת הצדיקים והמלאכים שאומרים על הקב״ה קדוש :

מלך דר בנהורא . הקב״ה דר עם התורה : עוטה כשלמה אורה . הקב״ה נתעטף באורה כשלמה . כשברא הקב״ה עולמו פשה מאור התורה טלית ונתעטף : מלך התאזר עוז . במתן תורה וכן יהיה כאשר . ימינו תעוז . כשתעוז ימינו להנקם מצריו : או אנוש אל יעוז . מפניו כמ״ש קומה ה׳ אל יעוז אנוש (תהלים ט׳) : מלך וילבש צדקה . כשריון מה שריון מצרף האומן כל טבעת וכל קליפ׳ עד שנעשה שריון גדול כך הקב״ה מצרף כל פרוט׳ של צדקה לחשבון גדול ומתלבש בו כדי להצדיק אותנו בדין : ונקדש בצדקה . וכמו שאתה יתברך שמך הולך לעתיד לבקש צדקתם של ישראל ביום הדין כן תבקשם היום ותמצאם במשפט . ואם לא תמצא בנו צדקה .

אזי לך ה׳ הצדקה . שתציא משלך ותצדיקנו בדין : מלך זה הדור בלבושו וכובע ישועה בראשו . כשיבא הקב״ה להלחם במלחמות גוג ומגוג יהיה הדור בלבושו מכל הלבושים וישם מצנפת של ברזל בראשו לישועת ישראל אז אלהים ישב על כסא קדשו . שיהיה הכסא שלם : מלך חמוץ בגדים . הבגדים שלו יהיו צבועים בדם : בדרכו בוגדים . כשידרוך הרשעים . יבצור רוח נגידים : כשיבצור כבוצר שוללות רוח עידים ושרים של א״ה : ואף שלעתיד יהיה מחמוץ בגדים הנה עתה . טלית כשלג מצוחצח . טליתו צח ולבן כשלג מצוחצח : ובצחצחות יצחצח . לישראל שהם . מצחצחים פעלם . מעשיהם הרעים בתשובה . כדי לצאת בדין : מלך יעט קנאה . יתעטף בקנאה : קנא קנא גאה גאה . על הים . וכמו שעשה בים כן . כאיש מלחמות קנאה . לעתיד לבא להנקם מאויביו בעבור המתקנא : מלך . הקדוש ברוך הוא : כל אפסי ארץ . כל הדרים בארבע פנות העולם : ישתחוו למלך על כל הארץ . ביום הדין : מלך ליום קומו לעד . כימות המשיח שיקום להתוועד

מלך דר גאט וואונט אין די ליכטיגקייט ער הט זיך איין געוויקלט מיט די ליכט פון דר תורה ווי מיט אקלייד . אונזר משפט זאל ער אוס ציהן ווי אליכט : מלך התאזר גאט הט זיך אן גגורט מיט שטארקייט בשעת מתן תורה . זיין רעכטי האנד וועט זיך שטארקן צו שטראפן דיא רשעים אונ קיין מענטש וועט זיך קענן אים ניט שטארקן . מלך וילבש גאט וועט זיך אן קליידן מיט גרעכטיגקייט כדי אז ער זאל זייא גרעכט מאכן בשעת הדין אונ ער ווערט געהייליגט דורך צדקה אונ ווען דוא געפינסט היינט ביי אונז קיין צדקה בעטן מיר דיך ביי דיר גאט איז דאס גרעכטיגקייט זאלסט אונז גרעכט מאכן אין דעם יום הדין . לעתיד לבא בשעת מלחמה פון גוג ומגוג אז דו וועסט אליין מלחמה האלטן אונ דיא ישראל וועלן דס זעהן וועלן זיי זאגן מלך זה גאט דר קיניג דס קלייד וואס ער האט היינט אן געקליידט איז דאס שענסטע פון זייני קליידר אונ אהוט פון הילף איז אוף זיין קאפ צוא העלפן . דענסטמאל וועט גאט זיצן אוף זיין הייליגן שטול מלך חמוץ גאטס קליידר וועלן זיין גפארבט אין זיין טאן טרעטן דיא רשעים מלך טליתו גאט וועט זיך אן טאן אווייסע קלייד ווי שנייא דס איז אסימן אז ער וועט מוחל זיין די עבירות פון די ישראל ווס זענן רוט ווי רוטי פארים זייד וועלן זיי ווייס ווערן וויא שנייא . צח ער איז לוטר אונ אום ווילן דיא לוטערע מעשים פון די אבות וועט ער לייטערן די ישראל ווס זיי לייטערן זיך דורך תשובה מנצח צוא זיין הקדוש ברוך הוא דורך זייער תשובה דר פון הט גזאגט גרוס תענוג מלך יעט גאט איז איין גהילט אין רעכענונג לעתיד לבא וועט ער אנקמה טאן אין די רשעים . הערשין הט ער גהערשט ווי אבעל מלחמה וועט ער דר וועקן רעכענונג . מלך כל אלי ווס וואנן אין די עקין פון דר וועלט וועלן זיך בוקין צוא גאט ווס ער איז דר מלך איבר די גאנצי וועלט אז ער וועט קומן צו משפטן די וועלט מלך ליום אין דעם טאג אז גאט וועט אוף שטיין צו מאכן איין פר זאמלונג לעתיד לבא וועלן אלי בשעפניש פר אים ציטערן

לשפוט את הארץ: מלך ליום קומו לעד. כל יצור לפניו ירעד. רם ונשא שוכן עד: מלך מושל עולם בגבורתו. ירעשו הרים מגאותו. וכאילים ירקדו מגערתו: מלך נורא למלכי ארץ. חול תחול הארץ. מושב הכרובים תנוט הארץ: מלך שאתו מי יעצר כח. והוא נושא כל בכח. נותן ליעף כח: מלך עמדו לדין. ביום הדין. שפוט גאים בדין: מלך פלש סוד המעמיקים. לסתיר עצה במעמקים. יחשוף ויגלה עמוקים: מלך צוה מכל רוח. עריצי גסי הרוח. לאפפם בשטף רוח: מלך קהל מלכי אדמה. בסערו משא דומה. יפקוד על צבא רומה: מלך רם וגבוה במשפט. ועוז מלך אהב משפט. מכון כסאו צדק ומשפט: מלך שופט צדק. לפניו יהלך צדק. להליץ בעד רודפי צדק: מלך תקיף בממשלה. וכסא

מטה לוי

לשתופד עליהם: כל יצור לפניו ירעד. פן אדם ופן כל הנבראים. ירעדו לפניו ליום הדין. הקב"ה שהוא רם ונשא. הוא שוכן עד. ומתמיד שבגאתו בנבראים לכן ירעדו לפניו כל הנבראים לפי שתמיד שגאתו בהם: מלך מושל עולם בגבורתו. הקב"ה כביכול ביום הדין על העולם בגבורתו. אז. ירעשו וירקדו הרים וגבעות: מגאותו. מאימת הדין: מלך נורא. הקב"ה יראוי ומאוים. למלכי ארץ. חול תחול הארץ. תחתו תלתל' ואימה את יושבי הארץ: מיושב הכרובים. מאימת הקב"ה על ידי שמזכיר לשר גוי נגלות הוא מכה כף אל כף: תנוט הארץ. מתמוטטת הארץ: שאתו. פחדו ואימתו: מי יעצר כח. מי יש לו כח לעצור ולסבול אימתו ליום הדין: נותן ליעף כח. לישראל שהם עיפים נותן להם כח לכלכל ולסבול אימת יום הדין: מלך עמדו לדין. מתעכב ומאריך בדינם של ע"א: ביום הדין בשפוט גאים בדין. לשפוט הע"א הגאים בדין ולא ברחמי': פלש סוד המעמיקים. מגלה סוד של אותן המעמיקים לסתיר עצם במעמקים. הרשעים המסתירים עצה בסתר מגלה הקב"ה עצתם ליום הדין: יחשוף ויגלה עמוקים. יגלה מחשבות עמוקים: בקשתים מלפניך מלך צוה מכל רוח עריצי גסי הרוח. צוה על עריצי גסי הרוח מכל רוחות העולם: לאפפם בשטף רוח. לסבבם ברוח הקדש שבא בכח ובסערה כנחל שוטף לגער הרשעים: קהל מלכי אדמה. לקהל מלכי אדמה: בסערו משא דומה. בפקדו משא הנבואה על אדום. ובתהלים: יפקוד על צבא רומה. ישפיל לשרי מעלה: מלך. הע"א שהוא. רם וגבוה במשפט ועוז מלך. ואף שבפאת והממשלה בידו. שכ"ז: אהב משפט. כי מכון כסאו צדק ומשפט: מלך כי:להליץ בעד. ישראל שהם רודפי צדק: וכסאו תלה למעלה וכסאו

תלה

גבוה

גאט איז הויך אונ דער הובן ער רועט איבנ אונ איז משגיח אויף דער וועלט מלך מושל גאט געוועלטיגט איבר דר וועלט מיט זיין שטארקייט די בערג וועלן שטורמן פון זיין גרויסקייט אונ אזו ווי די ווידר וועלן זיי שפריינגן פון זיין געשריי מלך נורא פר גאט האבן פארכט די מלאכים פון דר ערד חול ציטערן וועט מאן ציטרן די ערד פון פר גאט ווס ער זיצט צווישן די מלאכים וועט דיא ערד גליטשן מלך שאתו ווער וועט קאנן דר לייבן זיין פארכט לעתיד לבא אונ ער טראגט די גאנצי וועלט מיט כח ער גיט צו דיא מידיגע כח. מלך עמדו גאט פר זאמט זיך אין דין פון דיא רשעים אין דעם טאג אז ער וועט דן זיין דיא וועלט וועט ער משפטן דיא רשעים מיט דעם מדת הדין ניט מיט דעם מדת הרחמים: מלך פלש גאט וועט אויף דעקן דעם סוד פון די רשעים וואס פר בארגן זייער עצה אין דיא טיפעניש וועט גאט זייער עצה מגלה זיין ליום הדין ער וועט אנפלעקן אונ אויף דעקן די טיפע זאכן מלך צוה גאט גיביט אלי די ווייטין פון דר וועלט די רשעים ארום צו רינגלן זיי מיט אשטארקן ווינט ווס ער איז אזו שטארק ווי וואסר ווס פר פלייצט מלך קהל לעתיד לבא וועט גאט איין זאמלן צו משפטן אלי זיצר פון דר ערד ער וועט באפעלן אויף דעם הערשאפט ווס אין הימל מלך רם גאט איז הויך אונ דר הובן דורך דעם משפט ווס ער טוט האטשי די שטארקייט אונ די ממשלה איז אין זיין האנד טוט ער דאך אלץ מיט משפט זיין שטול איז אן גבוייט מיט גערעכטיקייט אונ משפט מלך שופט גאט איז אגערעכטר שופט פאר אים גייט דאס

תָּלָה לְמַעְלָה. וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: מֶלֶךְ תַּחַת חֶלֶד מֵהַבִּיטוֹ. מַרְעִיד יְסוֹד בְּהַבִּיטוֹ. בַּכֹּל מְשׁוֹטֵט מַבָּטוֹ: מֶלֶךְ תָּר בְּכָל פּוֹעַל. בַּכֹּל מַה יִּפְעַל. בְּמַטָּה וּבְמַעַל: חזן מֶלֶךְ אֱלֹהֵי עוֹלָם. הַמְלִיכוּהוּ עַם עוֹלָם. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם. קָדוֹשׁ:

כשחל בשבת

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ: הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה יוֹצֵר הַכֹּל: הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת הָרַחֲמִים: הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין כְּעֶרְכֶּךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ. אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ: אֵין כְּעֶרְכְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל. אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים אוֹתוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל. כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ. צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ. קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ:

כשחל בחול

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד

לשמו

מטה לוי

גבוה ותלוי למעלה כאויר: מלך תחת חלד מהביטו. שארץ יראה ותחת ממבטו של הקב"ה: מרעיד יסוד. שעולם: בהביטו. בכל מבוטע מבטו כמ"ש עיני ה' משוטטות בכל הארץ (ד"ה ב' ט"ז ט'): מלך תר בכל פועל שהקב"ה חוקר וחופש בכל נברא לראות. במה יפעל. במה הן הנבראים אשר במטה ובמעל: מלך אלהי עולם המליכוהו עליכם אתם. עם עולם. ותאמרו. ה' ימלוך לעולם:

כבודו

גרעכטיקייט ממליץ צו זיין פר די וואס יאגן נאך גרעכטיקייט מלך תקיף גאט איז שטארק מיט גוועלטיקייט אונ זיין שטול הט ער דר הובן אובן אין הימל אונ זיין קיניגרייך גוועלטיגט איבר דער גאנצר וועלט מלך תחת גאט מאכט ציטערן די ערד פון זיין קוקן ער מאכט ציטערן די יסודות מיט זיין קוקן אוף אלץ טוט שוועבן זיין לויגנג דען ער איז משגיח אוף אלץ דינג מלך תר גאט פארשט אונ זעהט נאך אין אלי שטערק אין אלץ וואס דר מענטש טוט ער איז משגיח אוף אלי ברואים וואס אובן אונ אונטן זאגן. מלך אלהי גאט וואס ער איז א גאט איבר אלי וועלטן זייא מאכן קיניגן אים דאס פאלק ישראל וואס זיי זאגן יי' גאט זאל קיניגן צו אייביג דער היליגער גאט:

לשמו . מאורות (כאל) נתן סביבות עזו . פנות צבאיו קדושים רוממי שדי . תמיד מספרים כבוד אל וקדשתו : תתברך יי אלהינו על

(בשבת) לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי התעלה וישב על כסא כבודו תפארת עטה ליום המנוחה עונג קרא ליום השבת : זה שבח של יום השביעי . שבו שבת אל מכל מלאכתו ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליי. לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו : שבח יקר וגדולה יתנו לאל מלך יוצר כל. המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשתו. ביום שבת קודש . שמך יי אלהינו יתקדש וזכרך מלכנו יתפאר , בשמים ממעל ועל הארץ מתחת : תתברך מושיענו על שבח מעשה ידיך ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה :

תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו : יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם : כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים וכלם עושים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים :

את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה . ונותנים רשות זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כלם כאחד עונים ואומרים ביראה :

קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו :

כל מלך שבשבת זה הוא קודם וקאי על הקב"ה אבל ורב מלך וכן ממליך כל מלך הוא חל ואד"ג כל בתולם ואז מלך אחריו קדים

כבודו אהל כהיום ברחמים מלך . בוחן כל עשתונות צעיר ורב מלך . גאות ועוז התאזר מלך . דוק והלד יחרדון מאימת מלך . היוצר יחד לבם יחון מלך . ומבין אל כל מעשיהם יצדיק מלך . זכרון הוא יום תרועת מלך : חזון חוק לישראל הוא לזכותם מלך . טרף נתן ליראיו

מטה לוי

כבודו אהל כהיום ברחמים מלך) . מלך הקדוש הכין לאוהל את השמים ברחמים סמוך ליום הזה של ר"ה ומפני מה ברא אותם ברחמים : כי בוחן כל עשתונות . כו' להיותו בוחן כל מחשבות של קטן וגדול וראה שאין העולם מתקיים במדה"ד והקדים מדה"ר ושיתפה למדה"ד : גאות ועוז התאזר במעשה בראשית : דוק והלד. שמים והארץ : יחרדון מאימת מלך . כמ"ש רז"ל ע"פ עמודי שמים ירופפו מלמד שבער בהם הקב"ה ונקרבו מאימתו : היוצר כו' מלך .

ממליך

המלך היוצר שהוא רואה יחד לבם הוא יחון : ומבין אל כל מעשיהם ילו יק מלך. המלך המבין אל כל מעשיהם הוא ילדיק אותם ויזכה אותם לטובה : זכרון הוא יום תרועת מלך. בזכות התרועה שהוא זכרון למלך כמ"ש ותקעתם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלהיכם. ויום זה חק לישראל. הוא שיזכו בו : לזכותם מלך . בזכות התרועה : טרף נתן ליראיו. הקב"ה שהוא נותן טירוף ליראיו בעוה"ז הוא ; ממליך כל מלך. ממלכי אדמה לנסות בם את ישראל ובזכות שהם מקבלים

כבודו אהל גאט דר לייכט זיין כבוד אזו היינט אין ראש השנה מיט דר בארימקייט מלך דער קיניג הקב"ה . יא זיא ער האט זיך מרחם גוועזן אין דעם ראשון איבר אדם הראשון אין דעם טאג ראש השנה אונ האט אים געשענקט אטאג פון זיינע טעג דאס איז טוזינט יאר אזו אוך זאל ער זיך איבר אונז אוך מרחם זיין בוחן ער פרובט אונ פר שטייט אלע גדאנקן פון גרוסע אונ פון קליינע גאות גאט איז אן גיגורט הערשאפט אונ שטארקייט דוק די הימל אונ ערד ציטערן פון וועגן פארכט פון דעם מלך היוצר דר דא הט בשאפן גאנץ זייער הארץ דאס איז דער יצר טוב אונ דר יצר הרע דרום זאל גאט דר בארמן דעם מענטשן אונ זאל אים אפ היטין ער זאל ניט נכשל ווערן דורך דעם יצר הרע ומבין אל כל מעשיהם יצדיק מלך . אונ ער פרובט אלי זייערע מעשים . גאט זאל זייא גרעכט מאכין : זכרון גאט זאל אונז גדענקן צוא גוטין ווייל מיר בלאזין שופר אין דעם טאג חוק דר טאג איז אחוק צו ישראל צו בלאזין שופר . גאט זאל זייא ריין

מאכן

ממליך כל מלך. יזכור לעולם בריתו בזכרון טוב מלך:
כלה אל תעש לשארית בני מלך. לכן אתאנו לך
מלכנו מלך. מאתמול קדמנוך לחלותך מלך: חזן נא נצור
חסד לניני שלחו לו שלשת אילי מלך. סכות באי בתחן
למר בכו אראלי מלך. ענותם בל תבז ללן במקום עלו
וירדו בו מלאכי מלך:

פדם היום מדין גמור מלחיבם מלך: חזן צדקם ברחמים
ופקדם לטובה מלך. קשוב קול תקיעה מתוקעי (בשבת
אומרים קשוב זכרון תרועה מזוכרי) היום לך מלך. רחמים
תעורר למחכי לך מלך:

חז"ק שעה שועת עם משחריך מלך. תפן בתומכי
ברוך ונברכך אלהים חיים ומלך:

מטה לוי

מקבלים עליהם העירוף מאהבה לכן יה"ר יזכור לעולם בריתו כו'. שיזכור המלך הקב"ה את בריתו לעולם ויגאלנו: כלה אל תעש לשארית בני מלך). לשארית ישראל שנקראו בנים לה': מאתמול כו'. מלך. אתה מלך קדמנו להתפלל לפניך מער"ה: נא נצור חסד. בקשתינו שתשמור החסד שעשה אברהם אבינו: לניני. לבניו של אברהם אבינו אשר שולחו לו שלשת אילי מלך. שנגלה לו מן השמים ג' מלאכים: סכות באי בתחן. הסכת וקבל תפלות אברהם בתחנונים: למר בכו אראלי מלך בזכות יצחק בשעבירו בכו המלאכים: ענותם כל תבז. לעקתם ותפלתם אל תבזה: ללן. בזכות יעקב שלן במקום. אשר עלו וירדו בו מלאכי מלך:

ההחיות

פדם היום כו' מלך). אתה מלכנו פדה היום את ישראל שלא תדונם בדין גמור באין שיתוף מדת הרחמים. שאז ודאי יתחייבו בדין אך לצדקם כו' מלך. אתה המלך שתף מדת הרחמים ולצדקם בה ופקדם לטובה: קשוב קול כו' מלך. אתה המלך: קשוב קול תקיעה. מבניך התוקעים לך היום לשם מצוה. ועל ידו. רחמים תעורר למחכי לך מלך. אתה המלך תעורר רחמים לבניך המחכים לך: שעה שועת עם משחריך מלך. אתה המלך שעה שועת עם המבקשים אותך: תפן בתומכי ברוך. תפלה לישראל שתומכים בברכ' אל כל העולם:

מאכן פון זייערע עבירות: טרף ער טוט געבן שפייז צו זיינע פארכטיגע דער גאט וואס ער מאכט קיניגן אלי מלכים יזכור ער זאל אייביג גדענקען זיין ברית מיט אגוט גידעכניש גאט דר מלך:

כלה אל תעש איין פר דארבונג זאלסטו ניט טאן צוא דעם איבר בלייבונג פון דיינע קינדר. דרום ווען מיר נקומן צוא דיר גאט אונזר קיניג פון נעכטן אן האבן מיר זיך מקדים גוועזן מיט סליחות זאגן צ: בעטן דיך קיניג: נא מיר בעטין דיך זאלסט היטן דעם חסד צו דיא קינדר פון אברהם וואס צו אים ווען גשיקט גווארן דריי מלאכים. פר נעם די תפלות פון ישראל בזכות יצחק וואס דיא מלאכים האבן ביטערלאך גוויינט פון זיינט ווען אז דר פאטר הט אים צו דר עקדה גפירט אונ הט אים גוואלט קולן פון גאטס ווען ענותם דס גשריי אונ גבעט פון דיא ישראל זאלסטו ניט פר שעמן בזכות יעקב וואס ער הט איבר גענעכטיגט אוף דעם ארט וואס דיא מלאכים פון גאט זענן ארוף גגאנגן אונ אראפ גיאנגן: פדם דער לייז היינט זייערע קינדר אונ זאיי זיי ניט דן מיט דעם מדת הדין זאלסט זיי ניט מחייב ברין זיין מאך זיי גירעכט מיט דער בארימקייט אונ גדיינק זיי צו גוטן. קשוב פאר נעם דס קול פון תקיעת שופר פון די ישראל וואס בלאזין היינט שופר פון דיינט ווען צוא טאן דיין רצון רחמים זאלסט דר וועקן דיין דער בארימקייט צו די ישראל וואס האפן צו דיר מלך: שעה פר נעם דס גישריי פון דעם פאלק וואס פארשטן דיר מלך תפן זאלסט זיך קערן צו דיא ישראל וואס לעהגן אונטר זייער תפלה מיט ברוך אתה מיר וועלן דיך לובן לעבעדיגער גאט אונ קיניג:

והחיות אונ די הייליגע חיות זינגן אונ די הייליגע כרובים רימען אונ דיא ברענעדיגע מלאכים שאלן אנ: די אראלים לובן פר אלע הייליגע חיות פר די מלאכים וואס הייסין אופן אונ פר אלע כרובים קענן די ברענעדיגע מלאכים קענן זיי אלעם לובן זיי אונ זאגן גלובט איז דר כבוד פון גאט פון זיין הויבן ארט

והחיות ישוררו וכרובים יפארו ושרפים ירונו ואראלים יברכו פני כל חיה ואופן
וכרוב: (והאופנים וחיות הקודש. ברעש גדול מתנשאים) לעומת שרפים לעומתם
משבחים ואומרים: ברוך כבוד יי ממקומו:

לאל ברוך נעימות יתנו למלך אל חי וקים זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו כי הוא לבדו פועל גבורות עושה חדשות. בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו: אור חדש על ציון תאיר ונזכה כלנו מהרה לאורו: ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו. אבינו מלכנו בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חקי חיים כן תחננו ותלמדנו: אבינו האב הרחמן המרחם רחם עלינו. ותן בלבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך. ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. ולא נבוש לעולם ועד: כי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו נגילה ונשמחה בישועתך. והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו: כי אל פועל ישועות אתה ובנו בחרת מכל עם ולשון. וקרבתנו לשמך הגדול סלה באמת. להודות לך וליחדך באהבה: ברוך אתה יי הבוחר בעמו ישראל באהבה:

יחיד אומר אל מלך נאמן

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

בלחש **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:**

ואהבת את יהוה אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על־לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על־ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם־שמע תשמעו אל־מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את־יהוה אלהיכם ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־נפשכם: ונתתי מטר־ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן־יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף־יהוה בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה מטר והאדמה לא תתן את־יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את־דברי אלה על־לבבכם ועל־נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את־בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על־הארץ:

ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם:

אמת ויציב ונכון וקים וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד. אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישענו: לדור ודור הוא קים ושמו קים וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד קימת: ודבריו חיים וקימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים על אבותינו ועלינו על בנינו ועל דורותינו ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך:

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקים לעולם ועד: אמת ואמונה חק ולא יעבור: אמת שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גואלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישועתנו פודנו ומצילנו מעולם שמך אין אלהים זולתך:

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע לבניהם אחריהם בכל דור ודור. ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ: אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעמך ומלך גבור לריב ריבם: אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע: ממצרים גאלתנו יי אלהינו ומבית עבדים פדיתנו. כל בכוריהם הרגת ובכורך גאלת, וים סוף בקעת וזדים טבעת וידידים העברת ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר: על זאת שבחו אהובים ורוממו אל ונתנו ידידים זמירות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך אל חי וקים: רם ונשא גדול ונורא משפיל גאים ומגביה שפלים מוציא אסירים ופודה ענוים ועוזר דלים. ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו: תהלות לאל עליון ברוך הוא ומבורך. משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמכה באלים יי מי כמכה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא:

שירה חדשה שבחו גאולים. לשמך על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו: יי ימלוך לעולם ועד:

צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאומך יהודה וישראל: גואלנו יי צבאות שמו קדוש ישראל: ברוך אתה יי גאל ישראל:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים :
מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יי מגן אברהם :
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע :
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר : מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה :

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים :

ונאמן אתה להחיות מתים : ברוך אתה יי מחיה המתים :

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה :

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת : וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת :

ובכן תן כבוד יי לעמך . תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך . שמחה לארצך . וששון לעירך . וצמיחת קרן לדוד עבדך . ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו :

ובכן צדיקים יראו וישמחו . וישרים יעלוזו . וחסידים ברנה יגילו . ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון*) מן הארץ :

ותמלוך אתה יהוה לבדך על כל מעשיך . בהר ציון משכן כבודך . ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך . ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה :

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה : ברוך אתה יי המלך הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו

ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו
במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך . ושמך
הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום לשבת השבת הזה ואת יום
הזכרון הזה יום לשבת זכרון תרועה באהבה מקרא קודש זכר
ליציאת מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד
ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון
ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה
לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה : זכרנו יי אלהינו
בו לטובה . ופקדנו בו לברכה . והושיענו בו לחיים : ובדבר
ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל
מלך חנון ורחום אתה :

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו
בכבודך . והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון
עזך על כל יושבי תבל ארצך . וידע כל פעול כי אתה
פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו . ויאמר כל אשר
נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה
לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במצותיך ותן
חלקנו בתורתך . שבענו מטובך ושמחנו בישועתך והנחילנו
יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך וטהר
לבנו לעבדך באמת . כי אתה אלהים אמת ודברך אמת
וקים לעד : ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש
השבת ו) ישראל ויום הזכרון :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי
ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים . ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן
ישענו אתה הוא לדור ודור : נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל

נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכֹל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין הארון אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתְּחָה פִי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים: (נ"א פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים מָלֵא רַחֲמִים):

יָרֵאתִי בְּפַצוֹתִי שִׂיחַ לְהַשְׂחִיל. קוּמִי לְחַלּוֹת פְּנֵי נוֹרָא וְדָחִיל: וְקָטוֹנְתִּי מַעַשׂ לָכֵן אַזְחִיל. תְּבוּנָה

מטה לוי

יראתי בפצותי שיח להשתיל . אני ירא בפתחי פי להוציא שיח ותפלה . כעת קומי לחלות פני נורא ודחיל . באני קם להתפלל לפני הקב"ה אבות נורא ואיום : וקטונתי מעט ובעבור שקטנתי במעשים טובים : לכן אוחיל . לכן אירא : תבונה חסרתי . אני חסר תבונה

יָרֵאתִי בְּפַצוֹתִי אִיךְ פָאַרְכְט מִיךְ אַז אִיךְ עֶפִין מַיין מוֹיל אַוְואַרְט אוּם צוּ בַּייטְן דָאס אִיךְ זָאל מִיךְ שְׁטֶעלְן צוּא בֶּעטְן פַאר גָאט וָואס עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּן שְׁרֶעקְלִיךְ. אוּן וַוייל אִיךְ הָאבּ נִיט פִיל מַעֲשִׂים טוֹבִים

חסרתי

א ש 8

חִסַּרְתִּי וְאֵיךְ אוֹחִיל: יוֹצְרִי הֲבִינֵנִי מוֹרָשָׁה לְהַנְחִיל. אַיְּלֵנִי וְאַמְּצֵנִי מֵרִפְיוֹן וָחִיל: לַחְשִׁי יֵרָצֶה כְּמַנְטִיף וּמַשְׁחִיל. בִּטּוּיִי יוּמְתַּק כְּצוּף נְחִיל: רָצוּי בְּיוֹשֶׁר וְלֹא כְּמַבְחִיל. מְשַׁלְּחַי. לְהַמְצִיא כּוֹפֶר וּמְחִיל: שַׁאֲגִי יֶעֱרַב וְלֹא כְּמַשְׁחִיל. הֵעָתֵר לְנִגָּשִׁים וְנֶחְשָׁבִים כְּזָחִיל: חָנוּן כְּהַבְטִיחֲךָ לְבְנִקְרַת מְחִיל. וַעֲקִי קְשׁוֹב בְּעֵת אַתְחִיל: קְרָבַי יְחֳמָרוּ בְּחָקְרְךָ חַלְחִיל. וּמֵאֵימַת הַדִּין נַפְשִׁי תַבְחִיל: אִם כִּגְמוּל. הַלֵּב יָחִיל. מְקוֹרֵי עַפְעַפַּי אַזִּיל כְּמַזְחִיל: צְדָקָה אֲקַוֶּה מִמְּךָ וְאוֹחִיל. יוֹשֶׁר הוֹרַי זָכְרָה לְהָאֲחִיל: חַם לִבִּי

מטה לוי בהגיגי

תפאר: ואיך אוחיל. ואיך אתפלל ואיקוה: יוצרי הבינני מורשה להנחיל. תן לי לב להבין בתורה ותהיה לי לנחלה: אילני ואמצני מרפיון וחיל. תן לי תוקף ואומץ ולא תרפני ולא אחיל: לחשי ירצה. תפלתי תרצה לה': כמנטיף ומשחיל. כמקטיר קטורת נטף ושחלת: בטויי יומתק. דבורי יהיה מתוק: כצוף נחיל. כדבש של נחיל דבורים: רצוי ביושר דבורי יהיה רצוי לה' ביושר שלי ואיני ח"ו כלבוש שאין תוכו כברו: ולא כמבחיל. עיניו ופניו כלבוש העוכר ואינו מתקיים: משלחי להמציא כופר ומחיל. להמצי' כופר ומחילה לציבור המשלחי' אותי: שאגי יערב. תפלתי יערב לפניו: ולא כמשחיל. ולא תהיה כשאגת קול שחל שלוטק ואין ערבות ומתיקות בשאגתו: העתר. תהיה נעתר: לנגשים. לישראל הנגשים והנלחצים: ונחשבים כזחיל. ונחשבים כרמש זוחלי עפר.

ובקשתי מלפניך אתה ה': חנון כהבטיחך לבנקרת מחיל. כמו שהבטחת למשה בעמדו בנקרת הצור ומחילת עפר שלא תהא תפלת ישראל חוזרת ריקם מלפניך. כן גם עתה ועקי קשוב. תקבל תפלתי. בעת אתחיל. להתפלל: קרבי יחמרו בחקרך חלוחיל. בעת שעולה על לבי שאתה דורש מחשבות שנעלמים בחלל הלב נתכווצו קרבי מרוב תמיהות: ומאימת הדין נפשי תבהיל. נפשי קלה בעלפה מאימת הדין: אם כגמול. תדין אותנו: הלב יחיל. לבי יפחד ויירא: וגם מקורי עפעפי. מקור עיני. אזיל כמזחיל. אוריד דמעה כצנור ומרזב: צדקה אקוה ממך. אני אקוה ממך שתדין אותם בצדק' ובחסד ולא במדה"ד: ואוחיל. ואמתין: יושר הורי. וזכות אבותי: זכרה להאחיל. בשאתה לחנן לפניך: חם לבי. נקרבי.

כהגיגי

טובים דרום האב איך מורא תפלה צוא טאן מיר פעלט פארשטאנד אין דר תורה ווי קען איך בעטן אונ האפן. יוצרי איך בעט דיך מיין באשעפר גיב מיר פר שטאנד די תורה צוא ארבן שטארק מיך אונ פעסטיג מיך פון שלאפקייט אונ דר שרעקונג. לחשי מיין תפלה זאל באוויליגט זיין פאר דיר במנטיף ומשחיל אזו וויא דיא עבודה פון דעם כהן ווס ער האט מקטיר גוועזן די קטורת ווס אין זיי איז גוועזן טריף גווירץ אונ נגיל גווירץ. בטויי מיינע רייד פון מיין תפלה זאל זיס זיין אזו ווי האניק פון בין שטאק. רצוי מיינע רייד זאל זיין באוויליגט מיט רעכט פארטיקייט אונ ניט וויא אצבויאק וואס ער מיינט נאר פון לייטנס וועגן אונ ניט פון גאטס וועגן משלחי כדי איך זאל גרייכן ארערלייזונג אונ אפאר געבונג צוא דיא ישראל וואס האבין מיר גישיקט שאגי מיין גשריי זאל זיס זיין אונ ניט ביטר ווי אביטר קרוט העתר ווער איבר גיבעטן צו די ישראל ווס זענן גיצוואונגן אין צרות אונ זענן גיגליכן צו אווערמיל ווס קריכט אוף דר ערד חנון דר בארעמיגר גאט אזו ווי דו האסט מבטיח גוועזן צו משה רבינו בשעת ער איז גישטאנן אין שפאלט פון דעם שטיין דס די תפלה פון ישראל וועט זיך ניט אום קערן לייחת אז זיי דר מאנן דיא שלש עשרה מדות. אזו אוך פר נעם מיין גישריי אין דר צייט אז איך הייב אן צו דיר תפלה צו טאן. קרבי מיינע נידערים ווערן אייגישרומפן אז איך דר מאן מיך דס דו פארשטט דיא גידאנקן ווס זענן פר בארגין אין דיא לעבר פון הארצין ומאימת אונ פארכט פון דעם יום הדין ווערט פר אומערט מיין לעבן. אם כגמול אוב דו וועסט אונז באצאלן נאך אונזערע מעשים צימערט דס הארץ אין מיר. מקורי די קוואלן פון מיינע ברעמן מאך איך רינן טרערן אזו וויא רינע. צדקה איך האף אונ וארט ואילבט מיך משפטן מיט חסד אונ צדקה. יושר דר מאן דעם זכות פון מיינע עלטערן צו מיין

כהגיגי יגחיל. יסתער בקרבי בעת אתחיל: פותחין הארון

את חיל יום פקודה. באימיו כל לחוס לשקדה: נגשים בו ברך ליקודה. דעם לישר כעל מוקדה: היוצר יחד כסל נשפט. ושוע ודל בפלוס יושפט זכר לא יעשה משפט. חין ערכו יזכר במשפט: טרם כל מפעל חצב יזם במחשבת צור חצב. כאחור וקדם בתוך נחצב. ליהב עליו כל המחצב: מנתו כהיום כח דשנה. נצר להחניט לתשעים שנה. סימה אות היות לשושנה. עבור לפניו בזה ראש השנה: פולצו פרחיה בזה יום. ציגתם פני כם איום. קול דבובם יחישו היום. רוגשים להריע למצוא

מטה לוי

כהגיגי יגחיל. כעת שאני מדבר יחם לבי בקרבי כמו אש גחלת: יסתער בקרבי. כמו רוח סערה הנושב בגחלים הם יותר מחממין כן לבי בוער: בעת אתחיל. לדבר:

את חיל יום פקודה. את פחד יום הדין שבו הכל נפקדים: באימיו כל לחוס לשקדה. מאימת יום הדין ממהרים כל בשר: נגשים בו ברך ליקודה. ונגשים בו לשוב ולכרוע על ברך ולקוד ארצה: דעם לישר כעל מוקדה. שכרם מה שעושים לבם בתשו' ותעניות יחשב זאת כאילו הקריבו עולה שכתוב בה על מוקד: היוצר יחד כסל נשפט. לפני היוצר יחד כל המחשבות נשפט: ושוע ודל בפילוס ישפט. וכין עשיר וכין דל יושפט. בחודש תשרי שמזלו מאזנים: זכר. אברהם שאמר בתפלתו על סדום חלילה וגו' פן לא יעשה משפט: חין ערכו. תפלתו שערך עליהם והם לא היו ראויין הלא כי כיתו: יזכר. לנו אותו זכות ביום המשפט: טרם כל מפעל

פדיון

חצב. טרם שברא ופעל כל מפעל מעשה בראשית: יזם במחשבת צור חצב. היה חושב במחשבתו להיות אברהם נחצב ונברא: כאחור וקדם בתוך נחצב. ואולם לא נברא כי אם בתוך ובאמצע הדורות בין אחור ובין קדם כדי: ליהב עליו כל המחצב. לעשות ולטעון עליו משאוי כל הנבראים ויגן זכותו לפניו ולאחריו: מנתו. שרה שהיתה מנת חלקו: כהיום. בר"ה: כח דשנה. נתדשנ' בכח נעורים ואחרי בלות' היתה לה עדנה עד שהיתה ראוי': נצר להחניט לתשעים שנה. והצמיחה פריה להוציא ענף וילדה את יצחק בת תשעים שנה ולכן נפקד' בראש השנה: סימה אות היות לשושנה. להיות נסתיימה לאות. לישראל הנקראים שושנה שעתידים: עבור לפניו. בתפלה ולהפקד: בזה ראש השנה: כמו שנפקדה שרה אמנו: פולצו פרחיה. נבעתו ונבהלו בניה: ציגתם פני כם איום. בעת עמידתם לפני כסא איום ונורא קול דבורם יגרמו שהם. ירחישו

תפלה חם אז איך רייד איז אין מיר דר היצט מיין הארץ אזו ווי קולן פייער. יסתער עס שטורעמט אין מיר אין דר צייט אז איך הייב אן תפלה צו טאן:

את חיל עס איז גיקומען די ציטערניש פון דעם טאג ווס אלע ווערן אין אים גידאכט באימיו פון וועגן פחד פון יום הדין היילן אלע תשובה צוא טאן נגשים זיי גינעהנן אין דעם טאג ראש השנה מיט תפלת צו קניען מיט אירע קניא דעם די גידאנקן פון די ישראל ווס זיי האבן חרטה אוף זייערע עבירות זאל פר גאט אן גינומן ווערן גלייך ווי זייא וואלטן מקריב גיוועזן אקרבן עולה אוף דעם מזבח היוצר דר בשעפר טוט משפטן אלמענס גידאנקן באנאנד ושוע דער רייכר מיטן ארימאן ווערין מיטן געוויכט גיוואוגן אין משפט: זכר דם גרעכטניש פון אברהם אבינו ווס ער הט גיזאגט פר גאט דו ביסט דר שופט פון דער וועלט זאלסטו דען ניט אמת משפטן די לייט פון סדום. חין אונ זיין גבעט ווס ער הט אן גרעכטיט פר די לייט פון סדום ווס זיי זענן גאר פרעמדי גיוועזן אונ ניט זייני קינדר דר זכות זאל אונז היינט גדאכט ווערן אין משפט טרם איידר גאט הט בשאפן אלי ווערק יזם הט גאט גטראכט אין זייני גדאנקן צוא בשאפן אברהם אבינו כאחור ער איז אבר אין דר מיטן בשאפן גוואורן צווישן דור המבול אונ דור הפלגה ליהב כדי צו ווארפן אוף אים די משא פון אלי בשעפניש זיין ווייב שרה וואס זיא איז זיין חלק איז זיא אין דעם טאג ראש השנה בנייעט גוואורן מיט יוגענד קראפט. כדי צוא מאכן שפראצן אצווייג צו ניינציג יאר (דס איז יצחק ווס זיא הט אים גהאט צו ניינציג יאר) סימה שרה איז גוואורן צו אסימן אונ אצייכן צו די ישראל ווס ווערן גירופן שושנה דס זיי זאלן בעטן גאט אונ זאלן גדאכט ווערן צו גוטן אין דעם טאג אזו ווי דיא איז גדאכט גווארין פלצו אירע קינדר זענן דר שראקן גווארן אין דעם טאג: דאס זייא דארפן שטיין צום משפט פר דעם שטול פון דעם שרעקליכן גאט קול מיט זייער שטימע פר גאט היינט צוא

פדיון: שעונים עליה בה להפקדה. שואגים בלהק דלתות לשקדה: חזן תמוכים בדשן שה עקדה. תשר אשר בו נפקדה:

נעלה בדין עלות בתרועה. גיא עם דריה לרועעה: חזן בשופר אפתנו (כשבת אומרים בזכרון שופר ארצנו) ובברך כריעה. בזגינת רעים בגנו אתרועעה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים: מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

תאלת זו כחפץ להתעיל. שוע ערוך למדם להועיל. רון הררי קדם המועיל. קרא בגרון מוקש להגעיל: צדקם להקפות בניב שועה. פעלם בקרב שנים לשמעה. עת רצון ויום ישועה. סביבת קרן וברית שבועה: נובבים

מטה לוי

ידעתו סיום. את שפתי ישרים ויתפלל עליהם: רוגשים להריע. הומים ומתהרין לתקוע. כדי שפי"ז למעלת פדיום: שעונים עליה. שמונים על זכות שרה: בה להפקדה. להפקד לטובה בזכות': שואגים בלהק. שעקים במקהלות: דלתות לשקדה. לשקוד על דלתות התפלה: תמוכים בדשן שה עקדה. סמוכים באפר ודשן של יצחק כשנעקד להיות עולה לה' והפרו מונח לפני ה': תשר. כתשרי: אשר בו נפקדה. שרה:

נעלה בדין עלות בתרועה כשהוא מתעלה בדין הוא עולה בתרועות ובהלל: גיא עם דריה לרועעה. לשבור הארץ והדרי עליה אבל אני בני': בשופר אפתנו. אפייסנו בשופר: ובברך כריעה. ובכר עת ברכים: בזגינת רעים. כשהקב"ה שהוא מגן אבות שנקרא רעים: בגנו אתרועעה. אתחבר בגני שהיא ירושלים ובית המקדש:

בגישת

תאלת זו כחפץ להתעיל. כאשר חפץ הקב"ה לעשות רפואה לאוולת ישראל הנקראים עם זו: שוע ערוך למדם להועיל. למדם הקב"ה לערוך לפניו שוע ותפלה להועיל להם. ומה היא התפלה שלמדם: רון הררי קדם. לתנו לפניו תפלות שתקנו אבו' שנקראו הררי קדם: קרוא בגרון. ולקרוא בגרון: מוקש להגעיל. להמאיס היצר הרע שלא יקטרג לתפלתינו: צדקם: של הררי קדם: להקפות. לגלות אותם: בניב שועה. בשפתי תפלה: פעלם בקרב שנים לשמעה. פעולתם שפעלו האבות בקרב שני חייהם להשמיע ולהזכר אותו: עת רצון ויום ישועה. של העקידה: סביבת קרן. בשאתה האיל בסבך בקרניו: וברית שבועה. שבמעמד ההוא כל זה נימדם לערוך

רידן רוגשים זיי אײלן צו בלאזן שופר כדי זיי זאלן גיפינן אדרלײזונג שעונים זיי ווענן זיך סומך אויף שרה די זאלן דורך איר זכות גידאכט ווערן צו גוטין שואגים זיי שרייען אונ זאמלן זיך איין אויף די טירן פון די שולין תפלה צו טאן. תמוכים זיי ווענן זיך סומך אויף דעם זכות פון דר עקידה ווס די אש ליגט פאר גאט ב״ה אין חודש תשרי ווס שרה איז אין אים גידאכט גוווארן:

נעלה גאט איז אויף גיגאנגן אויף דר שטול פון דין דר הובן צו ווערן דורך תקיעת שופר גיא דיא ערד מיט אירע וואונר צו צו ברעכן. בשופר מיט דעם שופר וועל איך אים איבר בעטין אונ מיט דיא קניא ווס קניען במגנת מיט די בשיטצונג פון די אבות האף איך מיך צו בהעפטן אן זיין גארטן. דס הייסט ירושלים אונ דר בית המקדש:

תאלת די נארהייט דס זייא ווענן די עבירות פון די ישראל ווס זיי ווערן אן גרופן (עם זו) אז גאט ב״ה הט זיי גיוואלט היילין אונ פר געבן. הט ער זיי גילערינט מתפלל צו זיין די תפלות פון די אבות ווס ווערן אן גירופין (הררי קדם) צו רופין מיט דעם האלז אונ בעטן גאט. דעם שטרויכלר דעם שטן זיין קטרוג צו פר אום ווירדיגן צדקם די גרעכטיקייט פון די אבות צו באווייזן פר גאט מיט דעם גשרייא און תפלה פעלם בזכות דיא מעשים טובים ווס זיי האבן גיטאן אין נייערע יארן זאלן מיר הערן די בשורה

בְּגִישַׁת חוֹתְמוֹת תִּשְׁעָה. מִסְפַּר שָׁתוֹת וְחוֹתְמֵיהֶן תִּשְׁעָה. לְמִנְיַן פִּלּוּל שֵׁמוֹת תִּשְׁעָה. כְּחַנָּה עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה: יַאֲמִירוּ עֹז מַלְכִיּוֹת עֶשֶׂר. טְבוּעוֹת לְשֵׁם בּוֹחַן בְּעֶשֶׂר. חַק זִכְרוֹנוֹת וְקוֹלוֹת עֶשֶׂר זֵכֶר מְבָרֵךְ גְּבִיר בְּעֶשֶׂר: וְיִפֶן בְּאָהוּב אֲתוּי נַהֲרַיִם. הֶעָקוּד בְּהַר מוֹר אֲחוֹרַיִם דִּשְׁנוֹ יֵרָא לָחוֹן שְׁיָרַיִם. נְגָשִׁים עֲדָיו בֹּקֶר וְצָהֳרָיִם: בָּזֶה פֶּרֶק חָנַן עֲתִירָה בְּעַד אֲסוּרָה עַד הוּתָּרָה: חזן אֶנְקַת אָסִיר אוֹ כְּהוּכְתָּרָה. אֵלַי לְהֵעָתֵר כְּמוֹ נֶעְתָּרָה:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן וְנוֹרָא. מִשְׁפָּטֵינוּ יוֹצִיא כָאוֹרָה: חזן אֱיָהֶלְט כֶּתֶר לַעֲטָרָה. בְּטַלְלֵי תְחִי בְּחַסְדּוֹ אֶתְפָּאֲרָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

מטה לוי

לערוך לפניו: שכהנים נגישת חותמות תשעה. מדברים נגשתם לפני התיבה להתפלל בתפלה החותמות בתשעה ברכות. והם ג' ראשונות וג' אחרונות וג' אמצעיות במלכיות זכרונות ושופרות: שכפל שתות וחותמיהם תשעה. מספר התפלות ושביחות הברכות שאנו שופכים לפני ה' הם לפי חתימתם תשעה: למנין פלול שמות תשעה. כחנה עקרה ילדה שבעה. למנין תשע שמות שהזכירה חנה בעקרה שנאמר עליה עד עקרה ילדה שבעה: יאמירו עוז מלכיות עשר. מה שהם אומרים ומשבחים בעשרה פסוקים של מלכיות: טבועות. מתוקן מטבע שלהם: לשם בוחן בעשר. לשם אברהם שנבחן בעשר נסיונות והמליך את הקב"ה על כל העולם: חק זכרונות וקולות עשר. ומה שהוחק ונתקן פסוקי זכרונות ושופרות עשר עשר: זכר מברך גביר בעשר. סוד זכר ליצחק שברך ליעקב גביר אחיו בעשר ברכות. זכרונות הם נגד יצחק שאפרו מונח לזכרון. וקול שופרות הם כנגד יעקב שנאמר עליו הקול קול יעקב. ועתה

אבן

בקשתינו מלפניו יתר: ויפן באהוב. שיפן ויסתכל הש"י כאלו באהוב לאביו: אתוי נהרים. שבא מארם נהרים: העקוד בהר של אחורים. שנעקד בהר המוריה לאחוריו בעקדת יד ורגל: דשנו ירא. ירא הקב"ה את אפרו של אייל הקרב תחתיו כאלו הוא נעשה דשן: לחון שירים. לחונן בזה את שארית ישראל: נגשים עדיו בוקר וצהרים. שהם עדתו נגשים להתפלל אליו בוקר וצהרים: בזה פרק. בר"ה: חנן עתירה בעד אסורה. התפלל יצחק תפלה בעד רבקה האסורה ועצור' מלדת: עד הותרה. עד שנענתה תפלתו והות' להריון: אנקת אסיר או כהוכתרה. כמו שנעשה תפלת יצחק שהיה ג"כ אסור מלהוליד נעשית כתר להקב"ה ויתעטר לו בו יס"ר: אלי להעתר. בתפלתי: כמו נעתרה. אנקתי: איהלט. איתא ואלפס לו יתברך: כתר לעטרה. לעטרו בכתר: בטללי תחי. בטל של תחה"מ: בחסדו אתפארה. שאתפאר בחסדו:

אמן

פון איין עת רצון אונ אטאג פון הילף זאלסט אונז גידענקן דעם פרצעפעטן האזן פון דעם איל פון יצחק אונ דעם פר בונד פון דר שבועה וואס דוא האסט געשווארן צו אברהם טבכים די ישראל גגעהנן מתפלל צו זיין מיט ניין ברכות פון שמונה עשרה למנין ווי דר צאל פון די ניין שמות פון הקב"ה וואס זענן דער מאנט אין די תפלה פון חנה די עקרה וואס זיא האט מיט דיא תפלה אום גבעטן צו האבן זיבן קינדר. יאמירו דיא ישראל לויבן גאט מיט שטארקייט. אונ זאגין צעהן פסוקים פון מלכיות אין דער שמונה עשרה. די פסוקים האט מען מתקן גיוועזן קעגין אברהם אבינו וואס ער איז גפרובט געווארן מיט צעהן פרוב. מען האט מתקן געוועזן צעהן פסוקים פון זכרונות אונ צעהן פסוקים פון שופרות. דאס איז אגידעכעניש דם יצחק הט גיבענטשט זיין זון יעקב מיט צעהן ברכות וויען אונ גאט זאל זיך קערן צום זכות פון יצחק דר גליבטר פון אברהם וואס איז פון ארם נהרים וואס ער איז גבונדן געוועזן אויף דעם הר המוריה. דשנו זיין אש זאל ער זעהן כדי צו דר בארמן די איבר גבליבני פון ישראל די דא גנעהגן צו אים מתפלל צוא זיין שחרית אונ מנחה בזה אין דר צייט האט יצחק תפלה געטאן פר זיין ווייב רבקה וואס זיא איז געוועזן אפארבונדני עקרה ביז זיא איז אויף גבונדן געווארן מיט אקינד. אנקת דם געשרייא פון יצחקס תפלה וואס ער איז געוועזן גבונדן צו דר עקידה. אזו ווי זיא איז דענסטמאל (בעת ער הט מתפלל געוועזן פר רבקה) ווי אקרון צו גנומען געווארן. אזו זאל גאט מיין גבעט אויך אן נעמן אזו וויא יצחקס גבעט איז אן גנומען געווארן: מלך עליון גאט דר ערהובענער אונ פארכטיגר וועט אונזר משפט ארוס געבן קלאר פר די ליכטיגקייט איהלט איך האף צו אים דאס ער וועט אונז קריינן מיט אקרון פון דיא טויא פון תחית

המתים

אֶבֶן חוּג מְצוּק נְשִׁיָּה . תְּהוֹם רַבָּה צוּל שְׁאִיָּה . בְּפִנַּת
רֹאשׁ יְסוֹד שְׁלִישִׁיָּה . שְׁתָתוֹ שְׁעוּן בָּהּ לְשְׁעִיָּה : גִּבְעַת
שׁוֹרֶשׁ מְאֻסַּת בּוֹנִים . רוֹבָעָה הַיּוֹם מֵאַרְבָּעָה אֲבָנִים .
דְּמָעוֹת מְבַכָּה עַל בָּנִים . קָשְׁבָה מִנְעִי אֵם הַבָּנִים :
הָאַדְמוֹן כְּבָט שֶׁלֹּא חָלָה . צָבָה לְקַחְתָּהּ לוֹ וְנִתְבַּהֲלָה :
וּפִלְּלָה רַבִּים בְּעַד הַתּוֹחֶלֶה . פְּדוּתָהּ מִזֵּד וְלֹא חוּלָּלָה :
זָכַר לָהּ יוֹשֶׁר אֳרָחוֹת עוֹבֵר לְהָמִיר בְּבֶטֶן אָחוֹת . חוּשְׁבָה
כְּהַיּוֹם זָכְרָהּ לְהָאָחוֹת . סִילּוּף דִּינָה בְּיוֹסֵף לְהַנְחוֹת :
טֶבַע בִּכְלִי יוֹצֵר הֶעֱבִיר . נְשֵׁי חֲיָלִים לְהַעֲצִים וּלְהַגְבִּיר

משה לוי יה

אבן חוג יסוד השמים . נס מצוק נשיה יסוד הארץ : נס תהום רבה . תהומות הגדולים נס : צול . מצולות הים : שאיה . ושאית המדבר . כל הדברים האלו : בפנת ראש יסוד שלישיה שותתו . נבנית יעקב שהוא פנה וראש ויסוד לישראל הנקראים שלישי נבראו ושתידו : שעון בה לשעיה . כולם נשענים על זכות פנה זו שישבע ויפנה הקב"ה לתפלתם : גבעת שורש . רחל שהיתה אחת מהאמהות שנקראו גבעות עולם והיא היתה שרש ועקרת הבית שבשבילה עבד יעקב ללבן : מאוסת בונים . והיתה מאוסה אצל שאר נשי יעקב שבנו ביתו לפי שלא ילדה : רובעה היום מארבעה וכו' רביעית היא נמנית לארבעה שנפקדו שרה רבקה חנה ונפקדה גם כן ביום זה : דמעות מבכה על בנים . רחל שהיתה מבכה שיחזיו להבנים והוריד דמעות : קשבה מנעי אם הבנים . קשבה קול מה' מנעי קולך מבכי : האדמון . עשו שהיה אדמוני : כבט שלא הלה בשפכים שלא הלה רחל חבלי יולדה : צבה לקחתה לו . רצה ליקח אותה שהתכב שיגרשה יעקב ויקחנה הוא : ונתבהלה . רחל : ופללה רבים . והתפלל תפלות רבות : בעד התוחלה . כנגד תוחלתו ותקותו . של עשו : פדותה מזד . לפדות' מיד עשו הזד : ולא חוללה . ולא נתחללה : זכר לה . הקב"ה : יושר ארחות . יושר דרכים . במסרה ללאה הסימנים שמסר לה יעקב כדי שלא תכלם . זכות זו זכר לה : עובר להמיר בבטן וכו' . להחליף העובר שבבטן אחותה לאה שהיה נגזר להיות זכר לתוך בטנה של רחל : חושבה כהיום זכרה נהאחות ונתחשבה ביום זה של ר"ה ונזכר' זכרה להתחבר עם אחות' : סילוף דינה וכו' . שנתחלף דינה שהיתה בבטן רחל והיתה בבטן לאה ויוסף שהי' בבטן לאה היה בבטן רחל לעשות נ"ר לרחל : טבע בכלי יוצר העביר . היוצר והבורא העביר ושינה הטבע כאשה שהיא הכלי ועשה מזכר נקבה ומנקבה זכר : נשי חילים להעצים ולהגביר . שעמיד ממנה חיילים פלומים וגבורים בעלי נס שהוא דגל אפרים שנאמר וזה רבבות אפרים וזה אלפי מנשה וגו' בני אפרים נושקי רומי קשת : יש כססה [illegible]

הַמֵּתִים מִיט דֶעם חֶסֶד זַיי גְּעם וֶועל אִיךְ מִיךְ בַּארִימֶן :

אֶבֶן חוּג דִי הִימֶל וָוס אִיז קַיילֶעכִי . ... וִויא אַרוּנד גְּצִירְקֶעלְטֶער שְׁטֵיין אִין דֶר שְׁטַארְקֶער גְרוּנְד פוּן דֶער פֵּיוֶקֶענֶער עֶרְד תְּהוֹם דֶר גְרוֹיסֶער אָפּ גְרוּנְד אוּן דֶר טִיפֶר יַם אוּן דֶר מִדְבָּר . דִי אַלֶע וֶוענֶן בִּזְכוּת יַעֲקֹב וָוס עֶר אִיז דֶר הוֹיפְּט יְסוֹד פוּן יִשְׂרָאֵל (וָוס הֵייסֶן אַגְעדְרִיטֶעלְטֶע פָאלְק . כְּלוֹמַר זֵיי הָאבֶּן פִּתְגָמִים לְוִים יִשְׂרְאֵלִים) וִויאֶרן גִינְגְרוּנְדְפֶעסְטִיקְט . דִי יִשְׂרָאֵל שְׁפַּארִין זִיךְ אָן אָן דֶעם זְכוּת פוּן יַעֲקֹב דָאס דוּ ווֶעסְט זִיךְ קֶערֶען צוּ פֶר נֶעמֶען זֵייעֶר תְּפִלָּה דוּרְךְ זֵיין זְכוּת גִבְעַת דֶר רֶעכְטֶער שֹׁרֶשׁ פוּן דִי אִמָּהוֹת אִיז גְוֶוען רָחֵל וִוי אִיז פֶר שֶׁעמְט גְוֶוען וַוייל וִויא הָט קֵיין קִינְדֶר נִיט גֶהַאט אִיז וִויא דֶעם טָאג גִדַאכְט גְוָוארֶען . אוּן עֶס אִיז פוּן אִיר אַרוֹיס גְקוּמֶען פִיר שְׁבָטִים יוֹסֵף בִּנְיָמִין אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה דְמָעוֹת רָחֵל וָואס וֵויינְט מִיט טְרֶערֶען אוֹיף אִירִי קִינְדֶער דִיא וֶוענֶן פֶר טְרִיבֶּין גְוָוארֶען אִין גָלוּת בָּבֶל הָט וִויא גֶהֶערְט אַקוֹל פוּן הִימֶל הֶער אוֹיף צוּ וֵויינֶען דִיא מוּטֶער פוּן דִי קִינְדֶער דֶען זֵיי וֶועלֶן דֶר לֵייזְט וֶוערֶען אוּן וֶועלֶן קוּמֶען אִין זֵייעֶר לַאנְד אַרַיין : הָאַדְמוֹן דֶער רוֹטֶער דָאס אִיז עֵשָׂו אַז עֶר הָט גְזֶעהֶען דָס רָחֵל הָט נִיט דִי וֶויעֶן פוּן קִינְדֶער הָט עֶר אִיר גֶוָואלְט נֶעמֶען פַר אַוַוייבּ וָוארוּם עֶר הָט גְמֵיינְט דָס יַעֲקֹב וֶועט אִיר אָפּ נֶעמְטֶן) אִיז רָחֵל דֶר שְׁרָאקֶן גְוָוארֶען . הָט זִיא פִיל תְּפִלּוֹת גְבֶּעטֶן וֶועגֶען דִי הָאפְנוּנְג פוּן עֵשָׂו זִיא זָאל דֶר לֵייזְט וֶוערֶען פוּן אִים אוּן זָאל נִיט פַר שְׁוֶועכְט וֶוערֶען זָכַר גָאט הָאט גֶדֶענְקְט אִיר רֶעכְט פֶארְטִיגֶען וֶועג דָאס זִיא הָאט חֶסֶד גְטָאן מִיט אִיר שְׁוֶועסְטֶער לֵאָה אוּן הָט אִיר מוֹסֵר גְוֶוען דִיא סִימָנִים אִיבֶּר דֶעם אִיז פַר בִּיטִין גְוָוארֶען אַקִינְד אִין אִיר שְׁוֶועסְטֶערְס בּוֹיךְ . דֶען לֵאָה הָט גֶוָואלְט גְוִוינֶען יוֹסֵף . אוּן רָחֵל דִינָה . אִיז פַר קֶערְט גְוָוארֶען . דָאס רָחֵל הָאט גְוִוינֶען יוֹסֵף אוּן לֵאָה דִינָה חֻשְּׁבָה אִיר גֶדֶעכְנִישׁ אִיז גְדַאכְט גְוָוארֶען אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּהֶעפְט צוּא וֶוערֶען מִיט אִיר שְׁוֶועסְטֶער . דָאס פוּן אִיר זָאל אוֹיךְ אַרוֹיס קוּמֶען פִיר שְׁבָטִים . סִלּוּף דָאס פַר בֵּייטוּנְג וָואס לֵאָה הָט גְוִוינֶען דִינָה אָן שְׁטָאט יוֹסֵף . פַר דִי רָחֵל צוּא בַּאפְרֵייעֶן . טֶבַע גָאט דֶר בַּאשֶׁעפֶער הָט פַר עֶנְדֶערְט דִי טֶבַע דָס דִי קִינְדֶער וֶוענֶן פַר בִּיטִין גְוָוארֶען אִין מוּטֶערְס לֵיבּ צוּ זַיין שְׁטַארְקֶע אוּן שְׁרֶעקְלִיכֶע וִוינְדֶר יָהּ אַז גָאט הָט אָן גְנוּמֶען דָס גְשְׁרֵייא פוּן יַעֲקֹב הָט עֶר צְוֵוייא

יָהּ. כִּסְּכַת אֲנַקַת גְּבִיר . מַטּוֹת שְׁנַיִם מֶנָּה הִסְבִּיר :
כַּעֲקֶרֶת בַּיִת בַּתְּחִלָּה נִגְבְּרָה. כִּבְכוֹר רֵאשִׁית בְּתֶבֶל בּוֹכְרָה :
חזן לְבַדֶּיהָ תַּעֲמוֹד בְּיוֹם זְכִירָה. לְהִזָּכֵר לָמוֹ כְּמוֹ נִזְכְּרָה :
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא :

פותחין הארון

אַ תָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ : בַּ שָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :
גִּ בּוֹר וְנַעֲרָץ : דָּ גוּל מֵרְבָבָה :
הוּא שָׂח וַיֶּהִי : וְ צִוָּה וְנִבְרָאוּ :
זִ כְרוֹ לָנֶצַח : חַ י עוֹלָמִים :
טְ הוֹר עֵינַיִם : י וֹשֵׁב סֵתֶר :
כִּ תְרוֹ יְשׁוּעָה : לְ בוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַ עֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶ אְפַּד נְקָמָה :
סִ תְרוֹ יוֹשֶׁר : עֲ צָתוֹ אֱמוּנָה :

מטה לוי

אנקת גביר . כדכתיב בס"ה שגער יעקב ברחל ואומר התחת אלהים אנכי : מטות שנים מנה הסביר . הולית ממנה שני שבטים שהגדלם כעקרת בית : בתחל נגברה . בתחלה נתגברה בנכרית אף שהיתה העיקר בבית : כבכור ראשית בתבל בוכר' . אבל בסוף התפלות כשילדה את יוסף . בכור שלה היה כראובן בהיה בכור וראשית אונו : לבדיה תעמוד ביום זכירה . זכותה תעמוד לבניה בר"ה שהוא יום זכירה : להזכר למו לפקוד לישראל לטובה : כמו נזכרה . כמו שהיא נפקדה לטובה ביום הזה : ימלוך ה' לעולם . בקבצתינו על ביאת המשיח בב"י ואז יהיה המלוכה כלו עד העולם ולא יכזב לנצח : אלהיך ציון . הפוקד גליון הוא ימלוך : לדור ודור . ולא יפסק מלכותו :

פעולתו

יושב סתר הקדוש ב"ה נסתר מעין כל חי כמ"ש כי לא יראני האדם וחי (שמות ג כ) : סח . דיבור במעשה בראשית : דסי . ס : נאפד נקמה . נתקשט ונתלבש בנקמה :

תעיר

שְׁבָטִים פוּן אִיר עֶרְצוֹגֶן. כַּעֲקֶרֶת חָאטְשִׁי רָחֵל אִיז גְוֶועֶן דֶר עִיקָר פוּן דֶעם הוֹיז . אִיז זִיא אִין אַ פַאנְג גְוֶוען וִוי אַפְרֶעמְדִי . וַוייל זִיא הָט נִיט קֵיין קִינְדֶר גֶהַאט . דֶר קֶעגֶן אִיז זִיא צוּא לֶעצְט אַז זִיא הָאט גְוִוינֶן אִיר זוּן יוֹסֵף גִיוָוארֶען חָשׁוּב וִויא אֵיין פְּרִיוָוס זִיא וֶוערְט צוּם עֶרְשְׁטֶן צַייטִיג לְבַדֶּיהָ אִיר זְכוּת זָאל בַּיי שְׁטֵיין צוּא אִירֶע קִינְדֶר אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה זַיי זָאלֶן גֶדַאכְט וֶוערְן צוּ גוּטִין אַזוֹ וִוי זִיא אִיז אִין דֶעם טָאג גֶדַאכְט גְוָוארֶן צוּ גוּטֶן :

יִמְלֹךְ יְיָ דֶר גָאט פוּן יִשְׂרָאֵל וֶועט קִינִיגֶן אֵייבִּיג דַיין גָאט פוּן צִיּוֹן אוֹיף דוֹרֵי דוֹרוֹת הַלְלוּיָהּ :
וְאַתָּה דוּא הֵיילִיגֶר גָאט זִיצְט אִין הִימֶל צוּ פַר נֶעמֶן דִיא לוֹבּ פוּן דִיא יִשְׂרָאֵל נוּן לִיבֶּר גָאט :

אַתָּה הוּא דוּא בִּיסְט אוּנְזֶר גָאט אִין הִימֶל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד . עֶר אִיז שְׁטַארְק אוּנ פוּרְכְטְבַּאר . עֶר אִיז עֶרְהוֹבֶּן פוּן צֶעהֶענְדְלִיג טוֹיזֶענְדֶע מַלְאָכִים וִוי עֶר הָט אַרוֹס גֶרֶעט אַזוֹ אִיז עֶס בַּאלְד גְוָוארֶן . אוּנ וִויא עֶר הָאט נְבַאטִין אַזוֹ אִיז אַלֶּס דִינְג בַּשַּׁאפֶן גִיוָוארֶן . זַיין גֶדֶעכְטֶענִשׁ אִיז צוּא אֵייבִּיג . חַי עוֹלָמִים עֶר לֶעבְּט אִין אַלֶע וֶועלְטִין . זַיינֶע אוֹגִין זֶענֶן קְלָאר (דָס עֶר אִיז מַשְׁגִּיחַ אוֹיף אַלֶע עוֹלָמוֹת) . עֶר זִיצְט אִין פַר בָּארְגֶענִישׁ (קֵיין אוּנ קֶען אִים נִיט זֶעהְן) . זַיין קְרוֹין אִיז דִיא הִילְף צְדָקָה אִיז זַיין קְלֵייד . מַעֲטֵהוּ זַיין אַיינְהִילוּנְג אִיז אַייפֶערוּנְג נֶאְפַּד עֶר אִיז גִיצִירְט מִיט נְקָמָה אוּנ זַיין פַאר בָּארְגֶענְשׁ אִיז יוֹשֶׁר . זַיין עֵצָה אִיז וָוארְהַאפְטִיג . זַיין וֶוערְק אִיז אֱמֶת . עֶר אִיז אֵיין צַדִּיק אוּנ רֶעכְט פַארְטִיג . עֶר אִיז נָאהֶענְט צוּא

פּעולתו אמת : צדיק וישר :

קרוב לקוראיו באמת : רם ומתנשא :

שוכן שחקים : תולה ארץ על בלימה :

סוגרין חי וקים נורא ומרום וקדוש : הארון

ווי דר ערשטער טאג ראש השנה נפאלט אין דער וואכן זאגט מען דס :

תו״ס תעיר ותריע . להכרית כל מריע ותקדש ביודעי להריע . קדוש :

אדרת ממלכה . על מה הושלכה . ועוד לא מלכה . לכל המליכה ואחריו הלכה שלא כהלכה . עליה הומלכה . גברת ממלכה . עד תופיע מלוכה : זבולי תרכה מתמימי פרכה . ונתן לה ארכה . רחבה וארכה

מטה לוי וקשת

תעיר ותריע. בקשתינו שתריע תרועת שופר מהג׳ שופרות שאתה עתיד לתקוע א׳ לקבץ האבודים והנדחים והב׳ להלוך בסערות תימן לפחד הרשעים והג׳ להחיות מתים. להכרית. כל העושה רע לישראל ותוקדש מישראל שיודעים לרעת את בוראם בתרוע׳ כל זאת בקשתינו מלפניך קדוש: אדרת ממלכ׳. מלכות ישראל בהיותה תפארת ממלכה: על מה הושלכה. כי מיום שנפסק מלכות בית דוד כימי צדקיהו: ועוד לא מלכה. לא מלכה עוד: לכל המליכה. ואלהים להמליך עליה עובדי אליל כל: ואחריו הלכה. כהלכה. שלא כהלכה. שאלו לא חטאו היו כפסו״ם הולכין אחר ישראל ועכשיו הם הולכים אחר העכו״ם: עליה. על ישראל. הומלכה גברת ממלכה. מלכות בבל ובת כשדים ומתגברת במלכות׳: עד תופיע מלוכה. עד שתתגלה עלינו מלכותו ית׳: זבולי. בהמ״ק: תרכה. שררה בהם: מתמימי. לדיקים שהי׳ מתמימים אותי לאבי שבשמים. פרכה. שברה אותה: ונתן לה ארכה. ונתן למלכותה זמן ארוך מכל המלכיות ופשטה בכל העולם: רחבה וארכה וקשת דרכה עלו ליראות ט: ועול האריכה.

לא

די וואס רופן אים אן מיט אמת. דס ער איז הויך את דר הובין. ער רועט אין הימל. ער האט דיא ערד אוף גהאנגן אוף ניט : חי ער לעבט אונ איז באשטענדיג. פארכטיג אונ דר הובן אונ הייליג :

תעיר דו זאלסט דר וועקן דיין קראפט. אונ שאלין מיטן שופר אום צו רופין אבפעל צו פר שנייחן אלע מקטרגים וואס ווילין אונז טאן שלעכטם. ותוקדש וועסטו זיין גהייליגט דורך די ישראל וואס ווייסן דיר מכיים צוא זיין מיט שופר בלאזין. קדוש דאס בעטין מיר פון דיר הייליגער גאט :

אדרת ממלכה די שיינע אונ שטארקע מלוכה פון ישראל פר וואס איז זיא ארונטער גוווארפן גיווארן. אונ פון דענסטמאל אן הט זיא שון מער ניט ניקיניגט. ווייל די זינד פון דם פאלק ישראל האבן גורם גוועזן דס זיא הט גמוזט מאכן קיניגן איבר זיך דעם אפ גאט בל אונ גיין נאך זיינע גועצע ניט ווי דיא רעכט איז. דרום הט די שטארקע מלוכה פון בבל באקומען די ממשלה איבר דם פאלק ביז עס וועט ערשיינן די מלוכה פון גאט ב״ה : זבולי מיין בית המקדש הט זיא פר ברענט. מיינע פרומע לייט האט

כשחל בשבת

דער ערשטער טאג ראש השנה נפאלט אום שבת זאגט מען דאס :

וכבן יי פקד את שרה כאשר אמר :

צאצאיה כן פקוד לטוב היום. קדוש :

אם אשר בצדק נתישנה במו נתיאשה בתבל רשנה ניחה פקדה בראש השנה. דבבה היום אני נדונה. הנני עגומה ככלות עדנה. ותחתם בצדק לכל הוית עגונה. זאת כהתבשרה הושקדה. הלות פני צח שקדה טרם

וקשת דרכה . ועול האריכה : בעתה ברכה . והנה דרוכה ועד עתה מולכה : יסודות ערמה ערה והחרימה עד יסוד ערמה . ראש הרימה . וסוד הערימה . וידיה רמה בערה מערמה ועד שחק רומה . ותאפוד מלוכה : יריעותי גרדה אהלי שדדה . וחרשה ושדדה : קצינות רפדה . ומלכות אפדה . וזאת הקפידה . יזמה ומרדה . עבוד לזר

מטה לוי

לא כנוהג שבעולם שהרי הקשת הדרוך לזמן ארוך או היתר רתק או הקשת נשבר . ולא כן היא המלוכה הזאת : בעתה . בשהידם והצליחה : ברכה . כישראל הברכה והענוג' : והנה דרוכה . ועדיין היא דרוכה תחתיה : ועד עתה מלכה . ומלכות' עלי' : יסודות ערמה . כהמ"ק וירושלים : ערה והחרימה . הרסה והחרימה : עד יסוד ערמה . העמידה ערמה מכל טוב : ראש הרימה . על ישראל : וסוד הערימה . הם טלם הרימו עלה איך להזר לישראל משו אמר שוטה היה קין שהרג את אחיו בחיי אביו שיכול להוליד עדיין אבל אני יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי . פרעה אמר שוטה היה עשו שהמתין כ"כ אבל אני כל הבן הילוד היאורה תשליכהו המן אמר שוטה היה פרעה שלא שלח יד אלא בילדים זכרים קטנים אבל אני רוצה לאבד כל היהודים : וידיה רמה . על ישראל : לכן בקשתיה . בערה מערמה . היא ביערה את ארצם וכהמ"ק מהעמק : ועד שחק רומה . עד רום השמים : ותאפוד מלוכה . ונתקשט במלוכה : יריעותי גדדה . טיטוס גדר את הפרוכת אהלי שדדה . הרסה את כהמ"ק : וחרשה ושדדה . ותרשה את ציון ועשתה אותה לשדה שנאמר ציון שדה תחרש (ירמיה כ"ו י"ח מיכה ג' י"ב) : קצינות רפדה . בשרשות התחזק' : ומלכות אפדה . נתקשט במלכות : וזאת . וישראל . הנקראים זאת : הקפידה . הכריתה יזמה ומרדה . חשבה מחשבות איך להמריד את ישראל בהקב"ה : עבוד לזר מרדה מיסרה לפתות את ישראל לעבוד ע"א : ותאגם

חרדה

מלוכה

דא צו ברכן . און דאך האט זיא גדרוערט זייער לאנג אין גגרייבט וויט אוג ברייט וקשת און דעם בוג הט זיא גיטראטן אוף מיר צו שיסן . און דעם יאך פון צרות הט זיא דר לענגערט זיא הט דר שראקן דיא ישראל וואס זיינן וייך אונ איידעל . און זיינן נידר גטראטן גוארן יסודות די גרונד פעסטן דס איז ירושלים אונ דר בית המקדש הט זיא וויסט גימאכט . ביז דעם גרונד נאקעט זיין בלוז גמאכט . איר קאפ הט זיא שטאלץ גהובן און הט ניטראכט שלעכטע עצות אוף ישראל אין הט גינומן אוף זיי דיא אובר האנד בערה זי הט פר ברענט זייער לאנד מיט ערמה און הט זיך גהובן ביז דעם הימל און זיך אום געצירט מיט דר מלוכה . יריעותי מיין פרוכת הט טיטוס צו שטאכן . מיין גצעלט הט זיא פר וויסט . זיא הט עס צו אקערט און הט עס גמאכט צו איין פעלד . און הט זיך מיט הערשאפט גצירט און מיט מלוכה זיך אן גינורט . און די ישראל הט זיא פערשניטען . יזמה זיא הט פאלשע גידאנקן גיהאט את הט ווידרגישפעניגט און הט פר שוועכט די מלוכה לחצה זיא הט גיצוואונגן דייני קינדר . און הט געפינט

כשחל בשבת

קראה מיד נפקדה : יצחק כל שומע זאת שמחה כי נלמודה ללא עת צמחה . לה כל שמעו אם הבנים שמחה : מצאה השקט אחרי בלותה נתחדשה כנשר בנותה . ששו שרות ללותה . עלזי ושישי עבורה נקרא פצו עדיה רני עקרה . צמקו שדיהן . ועוד בם יקרה . קשת רוח אשר הועקרה . רופאה לקץ תשעים בנות בקרה . שלחה פארות ולא שקרה : חון תפן בנצרים אשר הוללו כהיום . ושלש עקרות שהפקדו בזה היום . תצדיק בצדקתם מחלך איום : צאצאיה

חֲרָדָה וַחֲלִילָה מְלוּכָה: לְהַצָּה בְּנֵי מֶלֶךְ. וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ. מִי לִי בָּרוּךְ מֶלֶךְ. יְהֵרָה בְּכֵס מֶלֶךְ. זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ. אֲנִי וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ. תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ. וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו'

וּבְכֵן וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר:

קהל וחזן צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם קָדוֹשׁ:

אֵם אֲשֶׁר בְּצֶדֶק נִתְיַשְּׁנָה. כְּמוֹ נִתְיָאֲשָׁה. בְּתֶבֶל

מטה לוי

מלוכה. וחלילה מלכות שמים: לחצה. את בני ישראל. בני מלך. מלכים. לפני מלך. ופתחם פי' לפני הקב"ה ובגלוי ואמר': מי לי כדוק מלך. מי לי כשמים מלך וזהו טיעוס שאמר אי אלהימו: יסרה. נתנהה: ככם מלך. אמר אינו דומה מגלת את המלך כשדם לגלת אותו כביתו ואמר: זולתי אין מלך. אני ואפסי מלך. ואין עוד זולתי: ואנחנו כקשתינו מאתך: רם על כל מלך תגעילנה ממלך.

רשנה

תרתוקנ' ותמאיסנ' ממלוכ' ואז. ולך תשיב מלוכה: ובכן וה' פקד את שרה. זכר אותה לטובה: כאשר אמר. ובקשתינו: נאנאיה: כו'. תפקוד בני' גם כן היום לטובה: אם אשר בצדק נתישנה. שרה אמנו אשר הזקינה בצדקה: כמו נתייאשה. כאשר נתיאשה מלדת שחדל להיות לה אורח כנשים: בתבל דשנה. כסוף נעשתה דושנה ונתעדן בשרה וחזר לה עדנה:

נוחה

איר מויל פר דיר קיניג אונ האט געזאגט ווער איז איבר מיר אמלך אין הימיל וויא הט גיוויזן איר גאוות אין בית המקדש ווס ער ווערט אן גרופן גאטס שטול אונ האט גיזאגט חוץ מיר איז ניטא קיין מלך אני איך בין עס אלעס אונ זונדר מיר איז ניטא קיין קינג. רם דו גאט דאס דוא ביסט הויך איבר אלע מלאכים ואלסטו די כשדים פר אום ווירדיגין פון צו קיניגן אונ צו דיר זאל זיך ווידער קערן די מלוכה: עם אונזר מוטר שרה ווס וויא איז אין צדקות געלטערט גוואורן. ווס וויא האט זיך שוין מיאש גוועז

כשחל בשבת

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבֵלוֹ. נַעֲרָץ בְּאֶרְאֵלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כְּבוֹד אוֹמֵר כֻּלּוֹ. קָדוֹשׁ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יִרְאָיו בְּבִשֵּׂר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יִשְׁמַע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

שִׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפַר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שׁוֹחֲקִים שְׁפַר. וְתִיטַב לַייָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן אֶדֶר וָהוֹד אֶתֵּן בִּצְבִיּוֹן. שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן:

קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

חזן בְּיוֹם הִנָּבְחַר מִשְּׁמֵי עֶרֶץ. מֵישָׁרִים לִשְׁפּוֹט קְרוֹשֶׁת לְהַעֲרִיץ:

קהל יְיָ מֶלֶךְ תָּגֵל הָאָרֶץ

חזן גַּאֲוָתוֹ גָדְלָה עוֹלָם מַהֲבִיל. עֻזּוֹ לְסַפֵּר כֹּחַ מִי יָכִיל:

קהל מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל:

דשנה. גוחה פקדה בראש השנה דבבה היום אני נדונה. הנני עגומה בכלות עדנה. ותתחם בצדק לכל היות עגונה: זאת כהתבשרה הושקדה. חלות פני צח שקדה. טרם קראה מיד נפקדה. יצחק כל שומע זאת שמחה. כי גלמודה ללא עת צמחה. לה כל שמעו אם הבנים שמחו: מצאה השקט אחרי בלותה. נתחדשה כנשר

מטה לוי בנותה

גחה. הקב"ה המוליך' מכסן: פקדה. בר"ה: דבבה. דברה: היום. בר"ה: אני נדונה הנני עגומה. היתה לי עגמת נפש: בכלות. ממנה עדנה. ותתחם בצדק. נחתם עליה בעבור צדקתה אז בר"ה שבו ממשלת צדק. לכל היות עגונה. שלא תהיה עוד עגונ' בלא וולד: תיכף. זאת כהתבשרה הושקדה. נתן לה כח באיברי ההולד': חלות פני צח שקדה. מיהרה להתפלל ולחלות פני הקב"ה שנקראת צח: טרם קראה מיד נפקדה. כאלו התפלל' יצחק כל שומע זאת שמחה. וכן אמרה שרה כל השומע יצחק לי: כי גלמודה. יושבת לבדה בלא בנים: בלא עת לצמחה. לצמוח והוליד' פירות בלא עת כי כבר זקנה: לה כל שמעו. הכל נאספו לשרה ואמרו אם הבנים שמחה: מצאה השקט אחרי בלות', אחר

פון קינדר צום האבן איז זיא צו לעצטין ווארן גפעט מיט יוגענד. גוחה נאם איר אוס ציער האט איר גבראכט אום ראש השנה: דבבה זיא האט גירעט היינטוועל איך דאך גמשפט ווערן דען איך בין טרויעריג וייל מיין יוגינט האט שוין גיפעלט דס איז סדר נשים. איז זיא גיחתמת גיווארן דורך איהרע גרעכטיקייט זיא זאל ניט זיין פאר בונדין פון קינדר: זאת אז מען האט איר דס מבשר גוועזן האט זיא תיכף באקומן דעם כח ההולדה. זיא האט גהיילט תפלה צו טאן פר גאט וואס ער איז ליטר. אונ איי זיא האט בוויזען צו רופין גאט איז זיא באלד גדאכט גווארן יצחק עס האט זיך גיפרייט ווער עס האט נאר גהערט וויא זיא איז פרייליך. דאס אזו איין איינזאמע פרוא אן קינדר האט אן דער צייט צוא דער עלטר גישפראצט קינדר לה פיל ווייבר האבן זיך צו איר איין גיזאמילט גרי צוא זעהן דעם וואונדר מיט זייערע אוגן אתן האבן גיזאגט אם הבנים דיא מוטר פון דיא קינדר מעג זיך פרייאן דען נאך איר עלטר האט זיא גיפונן ארואונג זיא איז בנייעט גווארן מיט איר שיינהייט ווי איין אדלר וואס ער באנייט זיך אלי יאר מיט נייע

כשחל בשבת

שטו מפארים עדת חבליו. ונערץ באראלי קודש הלולו. ובהיכלו כבוד אומר כולו. קדוש:

חזן דיני ישימו כל בריותיו. וידעו כי גדלו גבורותיו:

קהל זכר עשה לנפלאותיו:

חזן הציב וירה אבן פנתו. נחליאל. עבור לשעשע באימתו:

קהל זכר לעולם בריתו:

חזן ורשם בחוק דת הגיוני. בכל שנה ושנה לזכור זכרוני:

קהל לזכרון בהיכל יי:

שומרי מצותיו עוד ישובון לבצרון. נדברים יראיו בהכשר ויתרון. ויקשב יי וישמע ויכתב בספר זכרון. קדוש:

חזן זבח קודש כהוכשר אז בעיניו. רגל תמורתו איל להקריב לפניו:

קהל אחר נאחז בסבך בקרניו:

חזן חכם חניטיו לתקוע בזה חודש. יום זה אם יקרה

בְּנוֹתֶיהָ. שָׂשׂוּ שָׂרוֹת לְלַוּוֹתָהּ. עַלְזִי וְשִׂישִׂי עֲבוּרָהּ נִקְרָא. פָּצוּ עָדֶיהָ רָנִּי עֲקָרָה. צָמְקוּ שְׁדֵיהֶן וְעוֹד בָּם יְקָרָה: קְשַׁת רוּחַ אֲשֶׁר הוּעֲקָרָה. רוֹפְאָה לְקֵץ תִּשְׁעִים כְּנִתְבַּקָּרָה. שִׁלְּחָה פֹּארוֹת וְלֹא שִׁקְּרָה: חזן תֵּפֶן בִּנְצָרִים אֲשֶׁר הוּלְּלוּ כְּהַיּוֹם. וְשָׁלֹשׁ עֲקָרוֹת שֶׁהֻפְקְדוּ בְּזֶה יוֹם. תַּצְדִּיק בְּצִדְקָתָם מְיַחֲלָךְ אָיוֹם:

צֶאֱצָאֵיהֶם כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם קָדוֹשׁ:

מטה לוי מלך

אתר וקראתם מלאה מגותם: עלזי ושישי עבורה נקרא. כשבור שרה נקראת כפי כל עלזי ושמחי כלן אמרו אלו הכ' היכות עלזי ושמחי כיכתחלת פלו פיהם: עדיה. ואמרו רני עקרה קומי לורי כנינת את עקרה אך כהבר: צמקו שדיהן. של נשים שלא האמינו לה ואמרו ראו זקן וזקנה סכיתו אסופי מן השוק ואומרים בניהם הוא אמר אברהם לשרה גלי דדיך ונעשה נס שהיו דדים נובעים חלב כשני מעינות והניקה כלם בניהם לבניה כי נתייבשו דדיהם. ועוד נס יקרה. שעשו לה יופי נכות ויקר גדול ע"י נס זה: שרה שהיתה קשת רוח. כפשט. אשר הועקרה. אשר היתה עקרה: רופאה לקץ תשעים כנתבקרה. כשפקד הקב"ה אותה כבשורה של ידי מלאך לרפאה הו. שלחה פארות ולא שקרה. ילדה בנים שאין בהם שום דופי. ועתה בקשתינו: תפן בנצרים אשר הוללו כהיום. תפן אל הצדיקים שנזכרת היום בר"ה והם יצחק יוסף שמואל. ושלש עקרות. ואמותיהם שלש העקרות שרה רחל חנה: שהפקדו בזה יום. של ר"ה: תצדיק בצדקת'. בזכות העקרות ובניהם: מיחלך. ישראל זאת כבקשתינו מלפניך. איום:

מלך

פֶערֶען שָׂשׂוּ דִי הַארִינְמֶעס הָאבְּן זִיךְ גִיפְרֵייט צוּ בַּאהֶעפְטֶען זִיךְ צוּא אִיר. אוּף אִיר אִיז גִזָאגְט גִוָוארִין (עַלְזִי וְשִׂישִׂי) פְרֵייא זִיךְ אוּנ זַייא לוּסְטִיג. זֵייא הָאבְּן גִיגַ'פִינְט נֵייעֶר מָאל אוּנ הָאבְּן צוּא אִיר גִיזָאגְט זִינְג אוּנ לוֹב גָאט דוּא עֲקָרָה. צָמְקוּ אוּנ נָאךְ אַנְדֶעס אִיז צוּא אִיר גְשֶׁעהְן. דִיא בְּרִיסְט פוּן אַנְדֶערֶע ווַייבֶּר זֶענֶען אַיין גִישְׁרוּמְפִּין גִיוָוארְן ווַייל זֵיי הָאבְּן נִיט גְלוֹבְּט דָס נָאר זַיין אֶמֶת דָס אַזֶעלְכֶע אַלְטֶע לַייט זָאלְן קֶענֶען מוֹלִיד זַיין אוּנ דָס קִינְד אִיז גְוֶועזְן נָאר אַפְּרֶעמְדֶר. הָט גָאט גְמַאכְט אִירֶע בְּרִיסְט אַזוּ ווִי צְוֵויי קְוָואלִין מִילְךְ אוּנ זִיא הָט זֵייעֶרֶע אַלִי קִינְדֶר אָן גִיזוֹיגְן אוּנ מִיט דֶעם אִיז שָׂרָה נָאךְ מֶער חָשׁוּב גְוָוארְן. קְשַׁת שָׂרָה וָואס הָט גְהַאט אַשְׁוָוער גִימִיט ווַייל זִיא אִיז זִיא גְוֶוען אֵיין עֲקָרָה אִיז זִיא גִיהֵיילְט גְוָוארְן צוּ נַאנְצִיג יָאר אַזוּ זִיא אִיז גְוָוארְן גְפָארְשְׁט פוּן גָאט אוּנ הָאט אִיר דִי בְּשׂוֹרָה מְבַשֵּׂר גְוֶוען דוּרךְ אַמַלְאָךְ אַז זִיא ווֶעט הָאבְּן אַזוּן. שִׁלְּחָה זִיא הָט גְשִׁיקְט צְווַייגְן אוּנ הָט נִיט גְפֶעלְשְׁט. דָס אִיז גִימֵיינְט זִיא הָט גְהַאט גוּטֶע פְרוּמֶע קִינְדֶר תֵּפֶן גָאט זָאלְסְט זִיךְ קֶערִין אָן דִי צְווַייגְן. דָס זֶענֶען יִצְחָק יוֹסֵף שְׁמוּאֵל וָוס זֵיי זֶענֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּשַּׁאפְן גִיוָוארְן אוּנ דְרַייא עֲקָרוֹת וָואס זַייא זֶענֶען גִידַאכְט גְוָוארְן אִין דֶעם טָאג דָאס אִיז שָׂרָה רָחֵל חַנָּה פוּן זֵייעֶר זְכוּת וֶוענְן זָאלְסְטוּ גָאט גִירֶעכְט מַאכְן דִיא יִשְׂרָאֵל וָוס זֵיי הָאפְן צוּ דִיר דוּא שְׁרֶעקְלִיכֶר גָאט:

בשחל בשבת

בְּשַׁבָּת קוֹדֶשׁ: קהל זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ:

חזן טִבְעוּ אִם בְּחוּל יְבוֹאֲכֶם. צוּ לִתְקוֹעַ בְּכָל גְּבוּלְכֶם:

קהל יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שׁוֹחֲקִים שַׁפָּר. וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

חזן יָרוּם צוּר יִשְׁעִי בְּפִי כָּל אֻמִּים. חָשׂוּף זְרוֹעֲךָ לְהוֹשִׁיעַ מִמִּתְקוֹמְמִים: קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:

חזן כְּהִגָּלוֹתְךָ לְעֵין כֹּל שְׁכִינָתְךָ לְהוֹעֵד. קְהִלּוֹת וְרִבְבוֹת בְּפִימוֹ לְהָעֵד: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ:
מֶלֶךְ זְכוֹר אֲחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אַאְפִּיד נֵזֶר אָיוֹם. בְּשִׁלּוּשׁ קְדֻשָּׁה בַּיּוֹם. גִּבּוֹרֵי כֹחַ גְדֻלָּה. דְּהָרוּהוּ בְּבֵית דְּגִילָה. הוֹגֵי הֶגֶה הֲמֻלָּה. וַתְּקוּהוּ

מטה לוי

מלך כו'. ליודעי תרועה האל קדוש. אתה מלך. האל קדוש. שמדתך למלט מרעה את ישראל בעבור שיודעי' לפתותך בתרועה. לכן בקשתינו אתה המלך: זכור אחוז קרן. זכור עקידת יצחק שנאחז האיל בסבך בקרניו: לתוקעי לך היום בקרן. לישראל שתוקעים היום לך בקרן השופר. זאת בקשתינו מלפניך. נורא וקדוש: אאפיד נזר. אתקן ואקשט כתר להקב"ה שנקרא איום:

בשלוש קדושה ביום. פי' הג' קדושות שאנו אומרים ביום זה שחרית ומוסף ומנחה: גבורי כח גדולה. ישראל המתגברים ביצרם ובתורה ומצות וכוונתם לתת כוח גדולה להקב"ה: דהרוהו בבית דגילה. עלזו לפניו בבהכ"נ שבאין לשם ישראל באסיפ' בשירות ותשבחות: הוגי הגה המולה. המלאכים המדברים דבור בקול רב בשמו שמשבחים למאריכון: ותקוהו בהלל ומלם ספחו בהלל ודבור שבות

מֶלֶךְ מְמַלֵּט עֶר אִיז מַצִּיל פוּן שְׁלֶעכְטֶס צוּ דִי דָא ווייסֶן צוּ בְּלָאזֶן שׁוֹפָר מִפְּנֵי'ם צוּ זַיין צוּ דֶעם הֵיילִיגֶן גָאט: מֶלֶךְ זְכוֹר גֶידֶענְק דִי עֲקֵידָה פוּן יִצְחָק וָוס מֶען הָאט אַנְשְׁטָאט אִים מַקְרִיב גֶוועֶן דֶעם אַיִל וָוס הָאט זִיךְ פַארְצֶעפֶּט מִיט דֶעם הָארְן אִין אַרְאַרְן לְתוֹקְעֵי דֶעם זְכוּת זָאלְסְטוּ גֶדֶענְקֶן צוּא דִיא וָואס בְּלָאזֶן הַיינְט מִיט אַשּׁוֹפָר. פָארְכְטִיגֶר אוּנ הֵיילִיגֶר גָאט:

אַאְפִּיר נֵזֶר אִיךְ ווֶעל אָן צִירֶין אַקְרוֹן צוּם פָארְכְטִיגֶן גָאט דֶר מִיט וָוס מִיר זָאגֶן אַלֶע טָאג דְרַייא מָאל קָדוֹשׁ גִבּוֹרֵי אִיר גִבּוֹרִים אִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת לוֹבְּט אִים מִיט פְרַיידֶן אִין שׁוּל וִוִיא מֶען פַארְזַאמְלֶט זִיךְ מִיט שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. הוֹגֵי אִיר מַלְאָכִים וָוס בְּרוּמֶן מִיט שְׁטוּרֶם לוֹבְּט אִים מִיט לוֹב אוּנ מִיט זִיסֶע

כשחל בשבת

חזן לְךָ יָאֲתָה כָּבוֹד וָעֹז הַגּוֹיִם. חֶלֶד וְכָל שׁוֹכְנֶיהָ וְכָל הָאִיִּים:
קהל מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶיךָ עָלָה וְהִמְשַׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

חזן מוֹטוֹת צָרִים שִׁבַּר וְהִכְחִידָם. זְרוֹעֲךָ קִבֵּץ וְתִנָּם תְּפָדֵם:
קהל זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם:

חזן נְדִיבֵי עַמִּים יְנוּחָמוּ בְּכִפְלַיִם. קָמֵיהֶם עַל פְּנֵימוֹ גַּלֵּה שׁוּלַיִם:
קהל זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם:

חזן סְלוּל מְסִלָּתֵינוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד. וּבֵן יַקִּירְךָ כָּרְסוֹל לֹא יִמְעוֹד:
קהל כְּנֶמֶת זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרוֹ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן קִרְיַת מְשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם. מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָם:
קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם:

חזן שָׁמַיִם וָאָרֶץ יְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ. יַעֲרוֹת יִמְחָאוּ כַף לְהַנְעִימוֹ:
קהל כִּי פָקַד יְיָ אֶת עַמּוֹ:

חזן תּוֹקֶף אֶרְאֶלִּים וְכוֹכְבֵי נֶשֶׁף. תְּהִלּוֹת יִתְּנוּ שֶׁבַח

בְּהִלּוּל וּמִלָּה. זוֹכֵר לָעַד זָכִיּוֹת חֲדָשׁוּהוּ זֶמֶר חַיּוֹת. טוֹב
עוֹמֵס טוֹרַח. יְחַדּוּהוּ בְּחִדּוּשׁ יָרֵחַ. כּוֹבֵשׁ כָּל כְּעָסִים.
לְכַל אַף לְהָשִׁים. מְשָׁרְתֵי בְּחִיל מוֹרָא. נִכְחָם הִלְּלוּ נוֹרָא:
שַׂרְפֵי סָבִיב סְעָרָה. עָנוּ לְמַעֲבִיר עֶבְרָה. פְּלִיאִים פִּצְחוּ
פֶה. צִלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה: קְהִלּוֹת עַם קְדוֹשִׁים. רוֹמְמוּהוּ

מטה לוי

בסלה ודיק וחסיד: וזכר לעד זכיות. הקב״ה הזוכר לעד זכיות חדשוהו. חדשו לו: זמר חיות. קודש כמו שהם מזמרים להקב״י אבר הוא טוב והוא עומס. טורח. בני האדם: יחדוהו. כר״ם אבר הוא. כחידוש ירח טכש כל כעסים. כובש העונות: לכל אף לכעסים. קדשוהו והללוהו שלא ישים אף וחרין על ישראל: משרתי כאל ומורא. מלאכים המשרתים להקב״ה בחיל ומורא: נכחם.

רבבות

נגדם: הללו. את ה': נורא שרפי סביב סערה. שרפים את סביבות הסער': ענו. שירה: למעביר עברה: להקב״י המעביר עברה וזעם: פליאים. מלאכים שהמם פלאי: פלאו פה. פתחו פיהם: צלצלו. בצלצלים להקב״י אשר הוא: הכל צופה רואה הכל: קהלות. ישראל עם קדושים: רוממוהו רבבות רובבים. רוממוהו

וֶועדְטֶר זכר דֶעם וָוס גֶדֶענְקְט אֵייבִּג די זְכִיּוֹת זָאלְט אִיר אֵיין נֵייֶעם שֶׁבַח גֶעבֶּן אַזוֹ וִוי די חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ
טוב דֶעם גוּטְן גָאט וָוס טְרָאגְט די מַשָּׂא פוּן אַלִי בַּשֶׁעפֶּנִשׁ אֵיינְצִיגְט זַיין גָאמֶן אִין דֶעם יוֹם טוֹב וֶוען
די לְבָנָה בֶּענַייט זִיךְ דָס אִיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כובש גָאט וָוס הַאלְט אַיין אַלֶע צָארִין בֶּעט אִים עֶר זָאל אוֹיף
אוּנְז נִיט טָאן קֵיין צָארֶן. מְשָׁרְתֵי אִיר מַלְאָכִים וָואס דִינֶן גָאט מִיט שְׁרֶעקְלִיכֶע צִיטֶערְנִישׁ. לוֹבְּט דֶעם
פָארְכְטִינְן גָאט אֵיינֶע אַנְקֶעגְן די אַנְדֶרֶע שרפי די שְׂרָפִים וָואס זֶענֶן אַרוּם דֶעם שְׁטוּרֶעם פוּן גָאט זָאגְט
שִׁירָה צוּא גָאט וָואס לָאזְט אִיבֶּר גֵיין דֶעם צָארֶן. פליאים אִיר ווּנְדֶרְלִיכֶע מַלְאָכִים עֶפִינְט די מוֹיל מִיט
אַקְלָנְגֶענְדִיגֶע לוֹב צוּ גָאט וָוס זֶעהְט אַלֶס דִינְג: קהלות אִיר הֵיילִיגֶע קְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל דֶר הוֹבְּט גָאט וָואס

כשחל בשבת

לְהַשֹּׁפָר: פי' הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן וקהל יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. וּלְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חזן וקהל וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ. וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק. בְּיוֹם הַנִּבְחַר מֵעֵשׂ לְהִצָּדֵק. גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה דֶּרֶךְ. עַנְוָתוֹ לְפִי הַגְּדוֹלָה: הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם: זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם. חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִּין יָתוֹם: טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא. יָפֶה בְעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה: כַּבִּיר לֹא יִמְאָס. לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס: מְפֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת. נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת: סוֹעֵף בַּחֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת עֲבוּר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם. צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם: קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים. רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים: שׁוֹפֵט

Ex bibl. univ. Tart.

רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים. שֶׁמַע קוֹל שׁוֹפָר. תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוֹפֵר: חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפְרוֹת בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ. וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדֻשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ: מלך זכור וכו'

פותחין יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: הארון

אַדִּירֵי אֲיוּמָּה יַאְדִּירוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:

בְּרוּאֵי בָרָק יְבָרְכוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:

גִּבּוֹרֵי גוֹבַהּ יַגְבִּירוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

דּוֹהֲרֵי דוֹלְקִים יְדוֹבְבוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:

הֲמוֹנֵי הַמּוּלָּה יְהַלְלוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:

מטה לוי | וחילים

רזמוסו כרבבות אלפי ישראל פחד ורעש: שמע קול שופר. תאזין שמיעת קול שופר: ואשמה תופר. ועי"ז תבטל אשמה שאשמנו: תשלש שופרות בהר הקודש. תתקע ג"פ בשופר א' לקיבוץ גליות וא' לפחד הרשעים וא' להחיית המתים:

אדירי שאדירים שבישראל שנקראים איומה: יאדירו: יחזקו ליתן שבח להקב"ה בקול. ולומר ה' מלך: ברואי ברק. מלאכים שנבראו מברק ואש: יברכו בקול. יברכו בקול ולומר ה' מלך: גבורי גובה. ישראל המתגברים כארים: דוהרי דולקים. מלאכים שהם אש דולק וקופצים מקלה לקלה כארץ: ידובבו. ידברו: המוני המולה. ישראל שמתקבצים המונים המונים שעקים בקול גדול ותיילים

אַרוּם אִים שְׁטִירְמֶן פִיל טוֹיזֶענְדֶער מַלְאָכִים שֶׁמַע דִי שְׁטִימֶע פוּן דֶעם שׁוֹפָר וְאַלְכְטוּ פַרְגֶעמֶן אוּנ דִיא וִוינְד וָואל דוּרְךְ דֶעם פַר שְׁטֶערְט וֶוערֶן תְּשַׁלֵּשׁ דוּא וְואָלְסְט דְרַייא מָאל בְּלָאזֶן שׁוֹפָר אוֹיף דֶעם הַיילִיגֶן בַּארְג פוּן צִיּוֹן. אֵיין מָאל אַיין צוּ זַאמְלֶן דִי יִשְׂרָאֵל אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. דָם אַנְדֶערִי מָאל צוּ דֶר שְׁרֶעקִין דִיא רְשָׁעִים. דָם דְרִיטֶע מָאל מְחַיֶּה מֵתִים צוּ זַיין רֶעגְסְטְמָאל וֶועל אִיךְ דְרַייא קְדוּשׁוֹת זָאגְן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אָמֵן:

אַדִּירֵי אֲיוּמָּה דִי וָואס זֶענֶען שְׁטַארְק אִין גָאטְס פָארְכְט לוֹבֶּן גָאט מִיט זַיין שְׁטַארְקַייט אוּנ זָאגֶן מִיט אַקוֹל גָאט אִיז אַמֶלֶךְ: בְּרוּאֵי דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען בַּשַׁאפֶן גֶווארְן פוּן בְּלִיץ דַאנְקֶן גָאט מִיט קוֹל אוּנ זָאגֶן גָאט הָט גְקִינִיגְט: גִּבּוֹרֵי דִיא שְׁטַארְק הוֹכֵי מַלְאָכִים לוֹבֶּן זַיין קְרַאפְט מִיט אַקוֹל אוּנ זָאגֶן גָאט וֶועט קִינִיגְן: דּוֹהֲרֵי דִיא בְּרֶענֶענְדִיגֶע מַלְאָכִים וָואס שְׁפְּרִינְגֶען צוּא זָאגֶן שִׁירָה זַייא רַיידְן לוֹב צוּא גָאט מִיט קוֹל: הֲמוֹנֵי דִיא רוֹישֶׁענְדֶע פוֹלְקֶן מַלְאָכִים לוֹבֶּן גָאט מִיט קוֹל: וְחַיָּלִים דִיא מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען גָאטְס חַיִל אוּנ דִיא חַיּוֹת

כשחל בשבת

יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה. תָּמִים פּוֹעַל אֵל אֱמוּנָה: שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ. מִפַּחְדּוֹ יִבָּהֲלוּ וְיִתְמָהוּ. עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ וּתְהִלָּה מִקַּדְמָה מִפְּנֵי זַעְמוֹ: נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יָחִילוּ. כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֲלוּ: רוֹאֶה כָּל תַּעֲלוּמוֹת. יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמוֹת. צוֹפֶה כָּל נוֹלָדוֹת. חוֹפֵשׂ כָּל הָעֲתִידוֹת: קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ חוֹקֵר לֵב לָתוּר וְלִדְרוֹשׁ: חזן זוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים. קַיֵּם שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים:

יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. וּלְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הָאֵל קָדוֹשׁ:

דער גאט מיגט קען או יי מלך:

נ הֵילִים וְחַיּוֹת יְוַעֲדוּ בְּקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
ז וֹכְרֵי זְמִירוֹת יְזַמְּרוּ בְּקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :
חַכְמֵי חִידוֹת יְחַסְנוּ בְּקוֹל : יְיָ מָלָךְ :
טַפְסְרֵי טְפוּחִים יְטַכְּסוּ בְּקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
י וֹרְשֵׁי יְקָרָה יְיַשִּׁירוּ בְּקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :
כַּבִּירֵי כֹחַ יַכְתִּירוּ בְּקוֹל : יְיָ מָלָךְ :
לְבוּשֵׁי לֶהָבוֹת יְלַבְּבוּ בְּקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
מַנְעִימֵי מֶלֶל יְמַלְּלוּ בְּקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :
נ וֹצְצֵי נוֹגַהּ יְנַצְּחוּ בְּקוֹל : יְיָ מָלָךְ :
שְׂרָפִים סוֹבְבִים יְסַלְסְלוּ בְּקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
עוֹרְכֵי עוֹז יַעֲנוּ בְּקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :
פְּחוּדֵי פְלָאֶיךָ יִפְצְחוּ בְּקוֹל : יְיָ מָלָךְ :
צְבָאוֹת צֹאנְךָ יְצַלְצְלוּ בְּקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
קְהִלּוֹת קֹדֶשׁ יַקְדִּישׁוּ בְּקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :
רְבָבוֹת רְבָבָה יְרַנְּנוּ בְּקוֹל : יְיָ מָלָךְ :
שביבי

מטה לוי

ותיילים. כי מעלם: וחיות הקודש: יוועדו. יתמנו ויאמרו בקול. וזכרי זמ ישראל הזוכרים לומר על כל נס שנעשה להם: חכמי חידות. מלאכים היודעים חידות וסודות: יחסנו. יחזקו: טפסרי טפוחים. שרי מעלה שנעשו כטפת הש״י: יטכסו. יקשטו ויתקנו גזר: יורשי יקרה. ישראל שירשו התורה היקרה מפנינים: כבירי כח. מלאכי ־כח רב להם: יכתירו. יעשו כתר: לבושי להבות. מלאכי אש [illegible] כלהב אש: ילבבו. יאמרו בכל לב מנעימי מלל. ישראל המנעימים מילים נעימים ימללו. ינצחו: נוצצי נוגה. מלאכים המאירים וזוהרים: ינצחו. יחזקו בשיר: שרפים סובבים את הכסא: יסלסלו. ישבחו: עורכי. ישראל העורכים מלחמתה של תורה הנקראת עוז: יענו. ילעקו: פחודי פלאיך. ישראל הפחודים מפלאותך: יפצחו. יפתחו פיהם: צבאות צאנך ישראל הנקראים צאן: יצלצלו בקול. יתנו קול במצלתים: קהלות קודש. ישראל: רבבות רבבה. ישראל: שביבי שלהבות. מלאכים שהם גצוצי אש:

יסננו
הקודש זאלן זיך איין צו לובן גאט מיט קול: זוכרי די וואס גדענקן צו זינגן צו גאט אויף די נסים וואס ער טוט. ווי זינגן זיין לוב מיט קול: חכמי די דא זענן עוסק אין סודות התורה שטארקן די לויב מיט קול: טפסרי דיא הערליכי מלאכים וואס זענן בשאפן מיט גאטס פינגער זיי צירן זיין לוב מיט קול: יורשי דיא ישראל וואס האבן גערבט דיא טייערי תורה זייא טוען רעכט פארטיגן גאט מיט קול: כבירי דיא גאנץ קרעפטיגע מלאכים קריינן גאט מיט קול לבושי די מלאכים וואס זענן גקליידט מיט פלאמן לובן גאט מיט הארץ: מנעימי די וואס זיי רעדן זיסע רייד ריידן ־ויינלוב מיט קול נוצצי די מלאכים וואס פינקלען אונ לייכטן זאגן קרעפטיג שירה מיט קול: שרפים דיא ברענדיגע מלאכים וואס רינגלן ארום דעם כסא כבוד לובן מיט קול עורכי די וואס לייגן פאר די געזעץ פון דר תורה שרייען זיי לוב מיט קול: פחודי די וואס גארכטין. יתפאר דייני וואונדר עפינן זייער מויל צו לובן מיט קול: צבאות דייני פולקן שאף דאס איז דיא

ישראל

שְׁבִיבֵי שַׁלְהֲבוֹת יְשַׁנְּנוּ בְקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

תּוֹמְכֵי תְהִלּוֹת יַתְמִידוּ בְקוֹל : יְיָ מֶלֶךְ :

תּוֹקְפֵי תִפְאַרְתֶּךָ יַתְמִימוּ בְקוֹל : יְיָ מָלָךְ :

תְּמִימֵי תְעוּדָה יִתְּנוּ בְקוֹל : יְיָ יִמְלוֹךְ :

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

קהל וחזן וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ :

לְאֵל עוֹרֵךְ	דִּין :	לְבוֹחֵן לְבָבוֹת	בְּיוֹם דִּין :
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת	בַּדִּין :	לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים	בְּיוֹם דִּין :
לְהוֹגֶה דֵעוֹת	בַּדִּין :	לְוָתִיק וְעוֹשֶׂה חֶסֶד	בְּיוֹם דִּין :
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ	בַּדִּין :	לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו	בְּיוֹם דִּין :
לְטַהֵר חוֹסָיו	בַּדִּין :	לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת	בְּיוֹם דִּין :
לְכוֹבֵשׁ כַּעְסוֹ	בַּדִּין :	לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת	בְּיוֹם דִּין :
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת	בַּדִּין :	לְנוֹרָא תְהִלּוֹת	בְּיוֹם דִּין :
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו	בַּדִּין :	לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו	בְּיוֹם דִּין :
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו	בַּדִּין :	לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת	בְּיוֹם דִּין :

כוטה לוי לקונה

ישננו. יפרשו דבורם : תומכי תהלות. ישראל שתומכים על חסדי ה' שעליהם יאמרו תהלות: יתמידו בקול. יאמרו תמיד בלי הפסק ה' מלך : תוקפי תפארתך. ישראל שתוקפים ומפארים להקב"ה. ותתפלתם נעשה עטרת תפארת לראשו. יתמימו. יתפללו תפלתם תמים בלי פיגול ומחשבה זרה: תמימי תעודה. ישראל שתמימים בתורה הנקראת תעוד': יתנו יספרו. בקול: ובכן לך הכל יכתירו. יתנו כתר : לאל. שהוא עורך דין כמשפט שהוא עורך ומלמד לאדם דע' לשוב ולומר לפניו דברי ראוי ותשובה שיפטם בדין : לבוחן לבבות. מי שבלב כלל לב ומי שאומר דברים ולבו בל עמו : לדובר מישרים. עושה לישראל לפנים משורת הדין : להוגה דעות. תשב דעת כל אדם: לטהר חוסיו. כוח מטהר העונות את החוסים בו : ללובש צדקות. בישראל עושים: לסולח לעמוסיו. לישראל העמוסים ונשואים כזרוע של הקב"ה : לפועל רחמיו. שכל פעולתו של הקב"ה להתעורר רחמים על ישראל: לצופה נסתרות. מה שישראל עושין בסתר שנסתר ממנו ועבה כגונג

יִשְׂרָאֵל קְלִינְגֶען דַיין לוֹבּ מִיט קוֹל : קְהִלּוֹת דִיא הֵיילִיגֶע אֵיין זַאמְלוּנְג הֵיילִיגֶן דַיין נָאמֶן מִיט אֵיין קוֹל : רְבָבוֹת צֶעהְנְדְלִינְגֵי צֶעהְן טוֹזִינְטֶע מַלְאָכִים זִינְגֶען צוּא גָאט מִיט קוֹל : שְׁבִיבֵי דִיא פְלַאם פַייעֶרְדִיגֵי מַלְאָכִים בַּייעֶרְן אוּם זַיין לוֹיבּ מִיט קוֹל : תּוֹמְכֵי דִיא וָוס לֶעהְנֶען אוּנְטֶער גָאטְס לוֹבּ זַייא לוֹבִּין תָּמִיד מִיט קוֹל : תּוֹקְפֵי דִי וָוס רִימֶען שְׁטַארְק דַיין שֵׁיינְהֵייט לוֹבֶּן גָאט מִיט גַאנְצְקֵייט . תְּמִימֵי דִיא וָואס זֶענֶען עוֹסֵק מִיט גַאנְצְקֵייט אִין דֶער תּוֹרָה וִויא דֶער צֵיילֶען גָאטְס לוֹיבּ מִיט קוֹל : וּבְכֵן אוּנְד אַזוֹ טוּעֶן אַלֵי דִיךְ קְרֵיינֶען :

לְאֵל עוֹרֵךְ אַלֵי לוֹבֶּן אוּנְד קְרֵיינֶען גָאט וָואס עֶר רִיכְט אִין דֶעם דִין . זַיי לוֹבֶּן לְבוֹחֵן צוּא דֶעם גָאט וָואס פְּרוּבְט אַלֵי הֶערְצֶער אִין טָאג פוּן דִין : לְגוֹלֶה צוּ דֶעם וָוס דֶעקְט אוּף טִיפֶע זַאכֶן אִין דִין : לְדוֹבֵר צוּא דֶעם וָוס רֶעט רֶעכְט פַארְטִיקֵייט אִין דֶעם טָאג פוּן דִין : לְהוֹגֶה צוּ דֶעם וָוס בַּאטְרַאכְט וָואס יֶעדֶער מֵיינְט אִין דִין . לְוָתִיק דזא דֶעם וָואס זַיינֵי מִדּוֹת זֶענִין זִיס אוּנ טוּט חֶסֶד אִין טָאג פוּן דִין : לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין : צוּא דֶעם וָוס גֶדֶענְקְט זַיין פַר בּוּנְד מִיט יִשְׂרָאֵל אִין דִין : לְחוֹמֵל צוּא דֶעם וָואס דֶער בַּארִימְט זִיךְ אִיבֶּר זַיינֵי וֶוערְק אִין טָאג פוּן דִין : לְטַהֵר צוּ דֶעם וָוס אִיז מְטַהֵר פוּן זִינְד דִיא וָואס בַּאשִׁיצְן זִיךְ אִין אִים אִין דִין : לְיוֹדֵעַ צוּ דֶעם וָוס וַוייסְט אַלֵי גֶדַאנְקֶן אִין טָאג פוּן דִין : לְכוֹבֵשׁ צוּ דֶעם וָוס הַאלְט אֵיין זַיין צָארֶן אִין דִין . לְלוֹבֵשׁ צוּ דֶעם וָוס קְלֵיידְט זִיךְ מִיט צְדָקוֹת אִין טָאג פוּן דִין : לְמוֹחֵל צוּ דֶעם וָוס אִיז מוֹחֵל דִי עֲוֹנוֹת אִין דִין : לְנוֹרָא צוּ דֶעם וָוס וֶוערְט גְלוֹבְּט מִיט פָארְכְטִיקֵייט אִין טָאג פוּן דִין : לְסוֹלֵחַ צוּ דֶעם וָוס פַר גִיט דִיא

לקונה עבדיו בדין : לרחם עמו ביום דין :
לשומר אוהביו בדין : לתומך תמימיו ביום דין :
ובכן ולך תעלה קדושה. כי אתה הוא אלהינו מלך :

מלך במשפט יעמיד ארץ. עליון על כל הארץ. יכירו וידעו כל הארץ. כל יושבי תבל ושוכני ארץ. מקצה הארץ ועד קצה הארץ. כי הוא בורא קצות כל הארץ. עושה משפט וצדקה בארץ. בקומו למשפט ישקיט הארץ. להושיע כל ענוי ארץ. לעשות כתוהו שופטי הארץ. לאחוז בכנפות הארץ. לנער כל רשעי ארץ. וקול ישמיעו בשמים ובארץ. מה אדיר שמך בכל הארץ. ובמלכו על כל הארץ. יריעו תחתיות ארץ ישמחו השמים ותגל הארץ ואשר בשמים ממעל לארץ. ואשר במים מתחת לארץ. ואז יפצחו רנן בארץ. כבודו מלא כל הארץ יי מלך תגל הארץ. ובכן ישלש עוררות ערץ. ויפחיד תוי יושבי הארץ. ויהפוך כסא ממלכות הארץ. ויאמרו כל אשר נשמה באפו

בארץ מטה לוי

כנוהג בכל לופה לכפר אותם : לקונה. ישראל נ״ם פבדיו בדין. שהוא מרחם עליהם בדין כאילו קונה אותם לעבדים: ובכן ולך תעלה קדושה. כלומר הוא שתעלה לך קדושה. כי אתה אלהינו מלך : מלך במשפט יעמיד ארץ. כי כשברא הקב״ה את העולם אמר אם אבראנו במה״ד אין יכול להתקיים ואם אבראנו במדת רחמים יהיו כולם רשעים אלא אבראנו מבניהם כמ״ש ביום עשות ה׳ אלהים ארץ ושמים (בראשית ב ב) ונתנהג כמו כן כשאתה מדת שהוא דן את העולם במה״ד ורואה שאין העולם יכול להתקיים מיד חוזר למד״ר כדי להעמיד העולם. וכזה יעמיד ארץ וכן נאה שלעשות כי הוא. עליון על כל הארץ. ומנהג של עולם אם הגבוה למטה והלא למעלה הולא טלא. כ״ש הקב״ה שהוא גבוה ותזק ותר למעלה (הראב״ן) ועוד זה היום שיעמידם בדין: יכירו וידעו פר. ראוי להם להכיר ולידע כי הוא בורא כו׳ : בקומו למשפט. ומפני מורא משפטו ישקיט הארץ. ממלחמות וריב : לעשות כתוהו שופטי הארץ. על שלא דנו בדין : לאחוז בכנפות הארץ. להחזיק בקלס הארץ : ובמלכו. או על כל הארץ : יריעו. תרועה לה׳ : תחתיות ארץ. ישראל שהם נגנות בתכנית ובתחתיות השפלות: ואז יפצחו רנן בארץ. יפצחו לרנן שירה בחוזק : ובכן יבלם שופרות ערץ. ואז יתקע

ווּנד פון זייני גליבטע נום ווערן אוף זייני העכר גטראגן אין דין : לעונה צו דעם וואס ענטפערט צוא זייני רופר אין טאג פון דין : לפועל צו דעם וואס טוט דר בארימקייט אין דין : לצופה צוא דעם וואס זעהט פר בארגינגע זאכן אין טאג פון דין : לקונה צו דעם ווס קופט זייני קנעכט מיט דעם וואס ער איז זיך מרחם אוף זיי אין דין : לרחם צו דעם וואס דר בארימט זיך איבר זיין פאלק אין טאג פון דין : לשומר צוא דעם ווס היט זייני ליב האבר אין דין : לתומך צו דעם ווס לעהנט אונטר זייני פרומע אין טאג פון דין :

מלך במשפט אז גאט הט בשאפן די וועלט. הט ער זיך גטראכט זאל איך בשאפן דיא וועלט מיט מדת הדין ווערט זיא קיין קיום ניט האבין זאל איך איר בשאפן מיט מדת הרחמים ווערן אלע זיין רשעים דרום הט ער מיט משפט די וועלט בשאפן דס איז האלב מדת הדין אונ האלב מדת הרחמים. עליון ער איז דר אובערשטר איבר דער גאנצר וועלט. יכירו אלי לייט פון דער וועלט זאלן דער קענן אונ וויסן. אלי זיצר פון דר וועלט אונ דיא וואס רוען אוף דער ערד פון איין עק וועלט צוא דר אנדרר עק וועלט. דס ער איז דר בשעפר פון אלי עקין וועלט. אונ דס ער טוט משפט אונ צדקה אוף דר וועלט. בקומו אז ער וועט אוף שטיין צוא משפטין ווערט ער איין שטילין דיא וועלט פון קריג. ער וועט העלפן די פרומע פון דר וועלט אונ וועט מאכין וויסט די פאלטשע ריכטר פון דר וועלט. לאחוז אן צו נעמן אן די עקין פון דר ערד אפ צוא שיקלן אלי רשעים פון דר וועלט אונ אקול וועלן זיי אלי מאכן הערן אין הימל אונ אוף דר ערד אונ וועלן זאגן ווי שטארק איז דיין נאמן אין דר גאנצר וועלט ובמלכו אז ער וועט קיניגן אוף דר וועלט וועלען די אונטרשטע ערדין שאלן. די הימל אונ ערד וועלן זיך פרייען אונ אלס דינג ווס איז אין הימל איבר דר ערד אונ ווס אין וואסר אונטר דר ערד וועלן זיך אלי פרייען. דענסט מאל וועלן זיי עפינן זייער מול מיט אשטארק גזאנג אונ וועלן זאגין. גאטס כבוד איז פול דיא גאנצע וועלט. גאט האט גקיניגט דרום איז דיא ערד פריילאך. ובכן אונ דענסטמאל וועט גאט דרייא מאל בלאזן שופר מיט אשטארק קול אונ וועט איבר שרעקין די רשעים פון דער וועלט אונ אלי בּרוּאים פון

ריער

בארץ מה אדיר שמך בכל הארץ. ויכונן משוש כל הארץ ויעורר כל ישיני ארץ. ויעלו זמירות מכנף הארץ. שירו ליי כל הארץ: ארץ ודריה יצפו לדין. ויחתו ויחרדו מאימת הדין. כי גדול יום הדין. ומי יכילנו להצטדק בדין. וכל יושבי על מדין. וכל יודעי דת ודין. וכל שנעשה בו דין. אולי יחנן בשעת הדין. כי אין רחמים בדין. ולא ישא פנים בדין. והוא עד ובעל דין. לדעת בארץ מעשהו בדין. וביד כל אדם יחתום דין. ולפי משטרו יעשה לו דין. וכפעלו יפעל לו דין: ומעשיו יוכיחו אותו בדין. ואבן מקיר תזעק בדין. וכפים מעץ יעננה בדין: הכל באמת והכל בדין. במדת רחמים ובמדת הדין. והיום הוכן עמים בו לדין. לעשות אות ליום הדין. וכל נפשות בו ידין: והוא עשוי חוק זכרון ליום ראשון וליום אחרון. להזכר בו ישיני חברון. בצלם להחבאות חבצלת השרון. בהם להצדיק שבים לבצרון. תוקעי בשופר וקורא בגרון.

מטה לוי למצוא

יתקע בשופר גדול וחזק שלשה פעמים אחד לתחייה ואחד להכרית זרעו של עמלק ואחד לקבץ גליות: ויכונן. ירושלים שהיה. משוש כל הארץ: ויעורר כל ישיני ארץ. ויחיה המתים שנקראים ישיני ארץ: ארץ ודריה יצפו לדין. ארץ עם הדרים עלי׳ צופים ומיחלים מתי יבוא יום הדין. ומי יכול לשער ולמדוד בעצמו שיצדק בדין: וכל יושבי על מדין. השופטים והשוטרים: וכל יודעי דת ודין. פת״ח והכולם יעשה הקב״ה דין. איש כפי מעשיו: וכל שנעשה בו דין. שהכהר דנוהו גרעה טלה מלפים: אולי יחנן בשעת הדין. כי אין רחמים בדין. בלא תפלה: והוא הקב״ה הוא: עד ובעל דין. וא״א לשקר לפניו: לדעת בארץ מעשהו בדין. כדי שידעו כל הארץ במעשי ה׳ בדין ואין טוען עליו טענת שקר. לכן וביד כל אדם יחתום דין. כל אדם יחתום בעצמו כל מעשיו שעשה. ומראים לו חתימתו: ולפי מעשיו. לפי מה שכתוב בשטרו שחתם עליו. כך. יעשה לו דין. ואבן מקיר תזעק בדין. אם הוא כופר ואומר לא חטאתי אז האבן זועק מן הכותל ואומר אני ראיתי שחטאת במקום פלו׳ או אם גזל אבן אפילו חתיכ׳ קטנה מען לועקים האבנים והעצים לפני הב״ה גזולים אנו: במדת רחמים. למי שנוהג במדת רחמים: ובמדת הדין. למי שנוהג במדה״ד באכזריות כמ״ש פועל אדם ישלם לו (איוב ל״ד י״א): והוא עשוי חוק זכרון ליום ראשון. שבו נולד אדה״ר ונידון בו: וליום אחרון שלעתיד יהיה יום הדין בר״ה: להזכר בו. זכות אבות: ישיני חברון. השוכנים במערת המכפלה אשר בחברון: בצלם להחבאות. להסתר בצל שלהם ישראל הנקראים. חבצלת השרון: בהם בזכות האבות: להצדיק. את ישראל: שבים לבצרון. שהם מצפים לשוב לירושלים שהיתה עיר מבצר: תוקעי

בשופר

דר וועלט ווס האבן נאר איין אטום אין זיך הועלן זאגן ווי שטארק איז דיין נאמן אויף דר גאנצר וועלט. אונ ער וועט מיסד זיין דיא שטאט ירושלים וואס זיא איז דיא פרייד פון דער גאנצער וועלט אונ וועט ערוואוארטין דעם דין אונ זענן צו בראכן פון ציטערניש איבר דעם פחד פון דין. דען דר יום הדין איז זייער גרוס. אונ ווער וועט אים קענן אום האלטן גרעכט צוא בלייבין אין דין. וכל אונ אלי וואס זיצין איבערין דין אונ אלי גלערינטע אין געזעץ אונ דין. אונ יעדר ווער עס ווערט גמשפט אין דין דיא אלי ציטערין פון ספק אוב גאט וועט זיך מרחם זיין בשעת דין דען גוויינטליך איז ניט דא קיין רחמנות אין דין. אונ השם יתברך איז ניט נושא פנים אין דין. אונ ער אליין איז איין עדות אונ אבעל דין. אונ יעדן אין דר וועלט גיט ער צו וויסין זייני מעשים אין דין. אונ מיט די האנד פון יעדן מענטשן חתמית ער דעם פסק דין. אונ נאך זיין שטר חוב נאך ווערט אים גטאן דר דין. אונ וויא זייני מעשים זענן אזו טוט אים אפ דער דין. זייני אייגענע מעשים ווערן אים באוויזן אין דין. ואבן אונ דער שטיין פון וואנד שרייט אונ זאגט עדות אין דין אויף זייני מעשים אונ דער שפאן פון האלץ שרייט אונ זאגט עדות אין דין אלץ מיט אמת אונ אלץ מיט דין. נאך דעם מדת הרחמים אונ מדת הדין וואס דער מענטש האט זיך טהג גוועזן מיט אנדרי מענטשן אזו ווערט ער גמשפט והיום אונ דר טאג ראש השנה איז אן גבריית גווארן צו משפטן פעלקר. פון אדם הראשון אן וואס ער איז אין דעם טאג גמשפט גווארן. צוא מאכן אסימן צו זייני קינדר דאס דר טאג וועט זיין אייביג זייער יום הדין: והוא אונ דר טאג איז גמאכט צוא אגיזעצליכע גדעכניש צום ערשטן טאג (וואס אדם הראשון איז אין אים בשאפן אונ גמשפט גווארן) אונ צום לעצטן טאג (לעתיד לבא וועט זיין דר גרוסר יום הדין אויך ראש השנה). להזכר עס זאל דער מאנט ווערן פר גאט די אבות ווס שלאפן אין מערת המכפלה אין חברון. צוא בהאלטן אין זייער שאטן (אין זייער זכות) די ישראל ווס הייסן (חבצלת השרון). בהם דורך זייער זכות גרעכט צו מאכן די ישראל ווס האפן צו קומן צוריק אין די פעסטע שטאט ירושלים. תוקעי די וואס בלאזן שופר אונ רופן גאט מיט אין

למצוא בצדקתם מעשה כשרון . גם להנצל מאף וחרון : ובשמר אב
דרך משפט וצדקה . יעשה לניניו במשפט חסד וצדקה : וביונת אלם זרע
לצדקה . יקצרו ניניו אמת וצדקה . וכנתן להם באמת צדקה . ינתן לניניו
אמת וצדקה . וכסא כבוד מתקן בצדקה . לפניו יעמוד מליץ וילמד
צדקה . וכעלות שופר מדלי צדקה יחננו ויפגיעו אבות הצדקה . ויאמרו
לפני אוהב צדקה חלילה לך מדבר בצדקה . מעשות משפט בלא
צדקה . ובמקום משפט אין צדקה . ובאין משפט יש צדקה ואתה
במשפט תעשה צדקה . לשפוט תבל במעשה הצדקה : ומכון כסאך
משפט וצדקה : ובהפשך מעשים מבלי צדקה . הזכר לטוב מעט
בצדקה . ובמתנת תם תעשה צדקה . לפתוח למו אוצרות הצדקה :
ואם יצאה גזירה דחוקה להבל יושבי ארקא . בבוקה ומבוקה ומבולקה :
הסתכל בתבנית אשר בכסא חקוקה . ובתיבה אשר תחתיו פקוקה .
ונפשות צורים בתובה נקוקה . ובעטרה אשר בראשך זקוקה . ובשם

מנחה לוי

בשופר ובקולי נגרון . והם תוקעים בשופר ומתפללים : למצוא
בצדקה . למצוא פי' צדקה של אבות : מעשה כשרון . מעשה טהר
ויושר : גם . בשביל חטא פושעים . להנצל מאף וחרון : ובשמר
אב . וכמו שנאמר אברהם . דרך משפט וצדקה יעשה לניניו . יעשה
לניניו חסד וצדקה : וביונת אלם . וביונה אלמית שותק' כשותקת
אותה כך יצחק בשעת עקדה שתק ועשה רצון אביו והוא זרע כל
שמוט לצדקה כמאמרז"ל כמד' ע"פ וזרע יצחק יקראו נינו . יקצרו
נינו חסד מאת ה' ית' לפי שצדקה והחסד שעשה יצחק : וכנתן
להם . וכמו שנתן ליעקב שנקרא איש תם : באמת צדקה . שאמת
ניתן לו בצדקה כמ"ש תתן אמת ליעקב ולא לפי מעשיו כמו שאמר
קטונתי מכל החסדים : וכסא כבוד . גם כן : מתוקן בצדקה . כמ"ש
בצדקה יכון כסא (משלי טז) : לפניו יעמוד מליץ . יעקב אבינו
בחקוק תחת כסא הכבוד שהוא יהיה למליץ : וילמד צדקה . וכוונה

ישראל

על בניו : וכעלות שופר מדלי צדקה . וכאשר יעלה קול שופר משבחת
שהם דליה בצדקה : יחוננו . ט': מדבר בצדקה . דבורך ומחשבתך
הם בניך הכל בצדקה : ובמקום משפט . אף על פי כן דרך שאין שבמקום
המשפט . אין צדקה . וכן להיפך : ובאין משפט יש צדקה . כי
הם ב' דברים סותרים זה את זה . ואתה . אף שמתייגים אנו :
במשפט . פי' תעשה עמנו צדקה . ותורה לנו תשובה ותפלת לנו :
ובהפשך מעשים . אם תחשב ותמצא מעשים אשר הם מבלי צדקה :
הזכר . היה נזכר : לטוב מעט . מעשים באף שפושעי ישראל מלאים
מצות כרמון וזה תחשב לנו בצדקה : הסתכל בתבנית . בדמות
יעקב אשר בכסא חקוק' . ובתיבה אשר תחתיו פקוקה . ובתיבה
שעומדת תחת כסא הכבוד שבה דבן של יצחק שנומה : ונפשות
צורים בתוכה נקוקה . שבה נשמות ישראל : ובשם ישראל בכתר
מחוקה . בעטרה מחוקה כרחשו של הקב"ה כשם כתוב אל יעקב
שהוא

האלו צו נפינן דורך די גרעכטיקייט און דורך די גוטע מעשים פון די אבות איין הצלה פון גאטס כעס
און גרים צארן . ובשמר און אזו ווי דר פאטער אברהם האט גיהיטן צוא גיין אין וועג פון משפט און צדקה
אזו זאל גאט טאן צו זייני קינדר אין זייער משפט חסד און צדקה . וביונת און בזכות יצחק וואס ער האט גשוויגן צו
דר עקידה ווי א שטומע טוב וואס ער האט גוויזט פיל צדקה אזו זאלן זייני קינדר שניידן אמת און צדקה . וכנתן
און אזו וויא עס איז געגעבן געווארן צו יעקב אבינו מיט אמת און צדקה ווי דר פסוק זאגט (תתן אמת ליעקב) אזו זאל
צו זייני קינדר גגעבן ווערן אמת און צדקה . וכסא אונטר כסא כבוד וואס איז מיוסד אויף צדקה זאל פאר אים שטיין
א מליץ און מלמד זכות זיין אויף ישראל פר הש"י . וכעלות און אז עס וועט אויף גיין דער קול שופר פון
ישראל וואס וועגן ארום אין צדקה זאלן די פרומע אבות בעטן און מתפלל זיין און זאגן פר גאט וואס האט
ליב צדקה . גאט וואס פירט זיך מיט צדקה זאלסט חלילה ניט טאן משפט אן צדקה חאטשי ווי עס איז
משפט איז ניט דא קיין צדקה . און נאר וויא עס איז ניט קיין משפט קען זיין צדקה אבר דו גאט קענסט
גלייך אין משפט אויך טאן צדקה . דוא זאלסט משפטען די וועלט נאך די מעשים פון צדקה
(ניט נאך די מחשבות וואס וועגן דאס רוב אהיפך פון די מעשים טובים) . דער יסוד פון
דיין שטול איז דאך משפט און צדקה . ובהפשך און אז דוא וועסט אויף זוכן מעשים וואס האבן אין זיך
ניט קיין צדקה זאלסטו צו גוטין דר מאנען די ביסיל מעשים פון צדקה . און זאלסט במתנה אום
טאן צדקה . דוא זאלסט זיי עפינן די אוצרות פון צדקה און ווען עס איז אים גגאנגן א שווערי גזירה
צו פר דארבן די דער פון דר ערד מיט פאר דארבונג און מיט אום לייזונג און פאר שטיירונג
זאלסט קוקן אין גשטאלט פון יעקב וואס זיין צורה איז אוס גקריצט אין דעם כסא הכבוד : ובתיבה און
אין דעם פר שטאפטן קאסטן וואס אונטערן כסא הכבוד וואס די נשמות פון די שטארקי אבות ווען

אין

ישראל בבנוי מחוזקה. ובדמות שבטים מעוזקה. ובין כתפיו עכן בחזקה. ובם אשענה ובם אתחזקה: כי בשבתו בכסא לשפטי. יעמדו כלם לפני שופטי. להדמים בשופר בעל משפטי. להליץ בעדי ולזכות ישפטי. וכמשפטי הגוים בלי לשפטי. כי לאור יוציא משפטי. ונוגה כאור תהיה כהשפטי: ראשו כתם פז לצדקי. לבושיה כתלג חור לנקי: ושער רישיה כעמר נקי בנקה לא ינקה לנקי. באומר ימלט אי נקי. והוא רוכב בערבות מבהיקי. ויושב בחדרי תימן כבקי. בגבול בנימין בצלצח לנקי: ורגלי החיות אשר במישור ערבות ועד למעלה למעלה רבות. וסלסול לברוך ממקומו מרבות. ופורדות ומשיקות סליחה להרבות. להצדיק במשפט אלפי רבבות. כמראה בזק רצות ושבות. ומראות

מטה לוי

שהוא ישראל: ובדמות שבטים מעוזקה. דמות השבטים שהם חקוקים סביב לעטרה כשבעת סביב להכסא: ובין כתפיו. של בנימין שכן הקב"ה: בחזקה. בזכות שחזיק וסמך את אביו לעת זקנתו זכה שתשרה שכינה בחלקו: ובם אשענה ובם אתחזקה. בזכות כל אלה אתמוך ואתחזק: יעמדו כלם. מליצי יושר: לפני שופטי להדמים בשופר. להשתיק ע"י השופר המקטרג שהוא בעל משפטי: וכמשפטי הגוים. שהוא שופט אותם כפי התחייבות המשפט אם לזכות אם לחוב: בלי לשפטי. כן: כי לאור יוציא משפטי כו': ראשו. התורה שנאמר עליה ראש דברך אמת: כתם פז. פי' יקרה מכתם פז: בזכותה לצדקי. להצדיק אותי: לבושיה כו'. ושער כו'. מתואר הקב"ה בלבושו שהוא כשלג חור ושער ראשו כעמר נקי הוא כדי לנקות אותי מחטאתי כנקה. שגגות ונקה: לא ינקה לנקי. לנקר ואף שלא ינקה לשאינם שבים מ"מ נקבתי אף שאין תשובתי משולם ינקני: כאומר. כמאמר שאמר איוב: ימלט אי נקי. אף מי שאינו נקי ימלט אותו ה': והוא רוכב בערבות. הקב"ה שוכן ברקיע ששמו ערבות שם צדק ומשפט וגנזי חיים: מבהיקי מבהיר ומאיר לי: ויושב בחדרי תימן כבקי. הקב"ה יושב בחדרי תימן בגלות אחה כמ"ש כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם וגם יושב בבהמ"ק שהיה במזרח נגד בהמ"ק שלמטה שהוא בדרום: בגבול בנימין בצלצח. בירושלים שהיא צל להקב"ה שנקרא נח: לנקי: מחטאי בשביל הקרבנות שמקריבין בבהמ"ק של מעלה (רש"י ב"ב י) והרא"ש: ורגלי החיות כו'. ורגלי החיות אשר עומדות ברקיע ששמו ערבות והם מישור כערבה: ועד למעלה למעלה רבות. כמו שכתיב רגלי החיות כנגד טלך כו': וסלסול כו'. ומרבות שבח לה': לברוך ממקומו כו' ופורדות. מפרידים כנפיהם כדי להכניס תפלתם של ישראל: ומשיקות. יחד כנפיהם כדי שלא יכנים מקטרג להלשין על ישראל. וכל זה פושין: סליחה להרבות. כדי להרבות סליחה של ישראל: להצדיק במשפט אלפי רבבות. את ישראל שנא' עליהם רבבות אלפי ישראל: כמראה בזק. כאור היוצא מפי הכבשן חוזר ושב כן החיות. רצות ושבות: ומראות תמונת דמיון מתחלפות.

מסתירות

אין זיין חלק. ובם אשענה איך זאלסטו קוקין אין די קרון וואס איז אויף זיין קאפ אן געהעפט. אונ באפעסטיגט מיט דעם נאמען ישראל דער צונאמען פון יעקב אבינו. אונ ארום געקריינט מיט דער געשטאלט פון די שבטים. אונ געדענק דעם זכות פון בנימין וואס דוא האסט גרוהט צווישן זייני אקסלן. דאס דער בית המקדש איז געבויט געווען אין זיין חלק. ובם אונ אויף דעם זכות פון די אלי בין איך מיך סומך אונ איך שטארק מיך מיט האפנונג אז השי"ת וועט זיך זעצין אויף דעם כסא הכבוד מיך צו משפטין וועלן די אלי שטיין פר מיין ריכטר. איין צו שטילין מיט דעם זכות פון שופר מיין בעל דין דער מקטרג אונ מליץ צו זיין פון מיינעט וועגן דאס גאט זאל מיך דן זיין לכף זכות אונ זאל מיך ניט משפטן מיט קלארן דין אזו ווי ער משפט אונעלכי פעלקר וואס האבן ניט קיין זכות דען מיין משפט זאל ער ארום געבן העל אזו גאלוכטן מיט זיין חסד ווי מיט אליכט: ראשו די תורה וואס איז ווי אפיין גאלדנע צירונג צו זיין קאפ. זאל מיך מצדיק זיין. זיין קלייד וואס איז וויים ווי שניי אונ די האר פון זיין קאפ ווי ריינע וואהל וואס דאס ווייזט אויף חסד. זאל מיך ריין מאכן פון מייני חטאים. האטשי ער ריינגט נאר דעם בעל תשובה. זאל ער מיך ריינגן אפילו אוב מיין תשובה איז ניט אין גאנצן ווי דער פסוק זאגט דס זיין חסד איז מציל אפילו דעם וואס איז ניט גאנץ ריין. והוא אונ גאט מיין דר לייכטער וואס רייט אין הימל וואס הייסט ערבות וואס דארטן זענען די אוצרות פון צדק ומשפט. אונ ער זיצט אזי אדין אבקי אין די חדרים פון בית המקדש וואס איז אין הימל אין דרום זייט אנטקעגן דעם בית המקדש וואס אין דעם גרעניץ פון בנימין ביי צלצח דורך זיין זכות מיך צו ריינגן. ורגלי אונ די פים פון די חיות הקודש וואס זענען אין הימל ערבות אונ זענען נאך העך. אונ מעהרן לוב צו גאט וואס איז גלויבט פון זיין ארט אונ זייא צוא שפרייטן זייערי פליגלן גל צו זיין די תפלות פון ישראל. אונ בהעפטן די פליגלן ניט צו צו לאזן קיין מקטרג אויף ישראל צו מעהרן פאר געבונג אויף דיא זינד פון ישראל צענדליגע טויזענדע ישראל זאלן גרעכט בלייבן אין גאנצן די חיות הקדש לויפין אונ קערן זיך אום אזו ווייא פונקען. אונ בהאלטן זיך זיי זאלן ניט

תמונת דמיון מתחבאות ומטיפות. כנופת רשפי שלהבות להעשות נהר דינור אש להבות: ועל ראשיהם נטוי במורא. דמות רקיע כקרח הנורא. ושמי מעונה מקום מה נורא. ושם אתו שרי נהורא. וממעל לרקיע כאבן יקרה. כמראה אבן ספיר כס תפארה. ובו יושב עוטה אורה. תוצב מפיו תלמוד תורה. ומשם שומע שועת עתירה. ומימינו אש דת כתורה. ושם בימין יש חלונות. בצד ראשי הכרובים במעונות. כי דרך אותם החלונות. יאזין תפלות ויקשיב תחנות. פיזמים בתוחות ופעמים צפונות. בכן עתים הם להתענות. בעת רצון להפתח ולהענות. וכשיתפוצץ רחום לשעות ולענות. יגזור ויפתחו אותן החלונות. ויצאו בם אלף ושמונה מאות. המליצים יושר משפט לנאות. ויקבלו תפלות מלבות באות. ויתנום בראש אלהי הצבאות. בכתר ונזר בראש להראות. עשות במו לטובה אות. ביום תרועה מופת להראות. ואז אלים ישלשו קדושות. שתים לעם קדוש מתפרשות. ואחת בראש קדוש מקדישות. וקדוש בכל מיני קדושות: ומידו ניתן שתי קדושות

מטה לוי

מסתירות פניהם מלהסתכל בשכינה: ומטיפות כנופת. ומרוב אימה מטיפות מזיעות שלהם כדבר השוטף טיפין טיפין: והם רשפי שלהבות. נחלי אש ולהבה ומאותן רשפי שלהבות: להעשות נהר דינור אש להבות. ונטול על ראשים נגיהם: ועל ראשיהם. של חיות: נטוי כמורא דמות רקיע כקרח הנורא. הרקיע גדול ונורא אבן וגלגל כקרח: ושמי מעונה. ועל הרקיע ההוא רקיע הנקרא מעונה: מקום מה נורא. הוא המקום שאמר עליו יעקב מה נורא והם אתו שרי נהורא. תוכה אור: וממעל לרקיע כאבן יקרה וכו תפארה. כמ"ש וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא וגו' (יחזקאל א): שועת עתירה צעקת תפלה: אש דת כתורה כתורה הנכתבה: משפט לגאות שמהדרין ומתפארים בגאותם: מלכות גאות כטוונת הגג: בכתר ונזר בראשו. מתפלתן נעשה כתר ונזר בראשו של הקב"ה ובאותו שעה כל חיילי מרום רוחים ומזדעזעים: ביום תרועה מופת להראות. שיראה הקב"ה נסים ומופתי' לישראל: ישלשו קדושות. אומרים ק' ק' ק': שתים לעם ס' ואחת ט'. ומידו נתן שתי ק. ושות. בכל יום העליוני' מכתירי' לפני הקב"ה ג' קדושות והקב"ה נותן בראשו א' ובראשו של ישראל שתים כדכתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני שתי שתי קדושות לישראל וקדושה א' להקב"ה:

ויוקדש ודות

ועהן די תמונה פון די שכינה אונ פון שרעק רינט פון זיא טראפינט שווייס פון פלאמעדיגע פונקן. דר פון ווערט גמאכט אטייך לויטר פון פלאם פייער וואס די רשעים ווערן דארטן גמשפט: ועל ראשיהם אונ איבר די קעפ פון די חיות איז גניינט אזו ווי אשרעקליכר אייז אונ איבר אים איז דר הימל מעונה דר ארט פון פארכטיגן גאט אונ דארטן רועט בייא אים ליכטיקייט וממעל אונ איבר דעם הימל איז אזו וויא אטייערר שטיין אשיינר שטול ווי דיא גשטאלט פון אספיר שטיין ובו יושב אונ אוף דעם שטול זיצט גאט איין גהילט אין ליכטיקייט ער הועט אום זיין מויל די לעהרע פון תורה ומשם אונ פון דארטן הערט ער דס גשריי פון תפלה. אונ פון זיין רעכטר האנד איז די גקריינטע פייערדיגע תורה. אונ דארטן רעכטס איז פר האנדין פענסטר אין די הימלן ביי די קעפ פון די כרובים כי דען דורך די פענסטר פר נעמט גאט אונ הערט די תפלות אונ תחנות צו צייטן ווענן זיי אפין אונ צו צייטן פר בארגן אונ פר שלאסן אלזא איז עס צו צייטן צו פאסטן אין דר צייט פון גאטס רצון זיי זאלן געפינט ווערן אונ צו ענטפרן. אונ אז דר גר בארמיגר גאט וויל זיך קערן אונ ענטפרן איז ער גוזר די פענצטר זאלן געפינט ווערן גייען ארוס פון דארטן טויזנט אונ אכט הונדרט רעכט פארטיגע מליצים דאס משפט צוא בשיינען אונ זענן מקבל דיא תפלות ווס פון הארצן קומן. אונ זעצין די תפלות אוף דעם קאפ פון גאט. פון די תפלות ווערט אקרון אן געהן אוף זיין קאפ אונ דורך דעם ווערט גטאן אצייכן צו גוטין צו ווייזן ראש השנה אגוטין מופת צו די ישראל. ואז אלים אונ דענסטמאל וועלן די שטארקי מלאכים זאגן דריי טאפעלע קדושות. צווייא קדושות ווערן אפ גשייט פון די ישראלס ווען אונ איינע היילגן זיי אוף דעם היילגן קאפ פון השי"ת ער איז היילינ מיט אלרליי היליקייט אונ פון זיין טייל האט ער געגבן די ישראל צווייא קדושות אונ ער ווערט געהיילגט מיט איינע פון דריי קדושות. אונ עס זאל אים זיס זיין די אונטרשטי דרייא תקיעות אז די אובערשטע דריי קדושות:

וְיוּקְדַּשׁ בְּאַחַת מִשָּׁלֹשׁ קְדוּשּׁוֹת . וַיֶּעֱרַב לוֹ מִלְּמַטָּה שָׁלשׁ תְּקִיעוֹת כְּמוֹ מִלְּמַעְלָה שָׁלשׁ קְדוּשּׁוֹת :

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר : קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ :

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ :
כְּ זַחַל סוֹבְלוֹת כֵּס . אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ :
נִ סְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן : בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת אֵשׁ :
נְ אֻם הַדִּבּוּר מִשְּׁמוֹעַ . הַנִּתַּן בָּאֵשׁ :
יִ סְבְּלוּ סֵבֶל . נוֹזְלִים עַל רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ :
יָ עִיר לָז לָלָז . וְלֹא נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ :
מְ שַׁלְּחִים יַד שְׂרָפִים . תַּחַת כַּנְפֵי אֵשׁ :
מְ שַׁלְּכִים בְּכַנְפֵיהֶם . גַּחֲלֵי לַהֶבֶת אֵשׁ :
נִ פְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ :
נֶ אֱלָהִים בָּמוֹ . כְּדוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ :
בֵּ ית לְחַשְׁמַלָּה . מַרְאֶהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ :
בְּ נוֹגַהּ סָבִיב . כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ :
רָ צוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת . דָּאוֹת בְּאַנְפֵּי אֵשׁ :
ר וְחָשׁוֹת בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ . בְּלַהַק יְקוֹדֵי אֵשׁ :

מטה לוי

וחיות בוערות . מאירות : כזחל . כירא : סובלות . סבלות הכסא : אכלה אש . הקב״ה שנקרא אש אכלה : נסתמות מכסות פניהם שלא להסתכל בשכינה : נאום . שגם כן נסתמות גויותיהן כדי שלא יוכלו לשמוע הדבור שיצא מהקב״ה לגלות לנביא : יסבלו . שנראה כסובלי סבל של הכסא : נוזלים . מתמת הפחד : יעיר . ל׳ חיבור : לז ללז זה לזה פי׳ הקב״ה מחבר אש למים אע״פ לא יכבו המים את האש : מושלכים כו׳ כשפוסטין את דיכן או מושלכין : בכנפיהם כו׳ . שמהם נפזרות למקום רשעים להוגם בגיהנם : נאלהים . נשחתים הרשעים באותן גחלים : כדונג מפני האש . כהסוס כימות מן האש : דונג . שעוה : בית לחשמלה . פסוק הוא ואדם כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב ופירושו בית לחשמלה מלפנים המלאך שנקרא חשמל כמראה אש : כנוגה סביב . מבפנים החשמל סביב לו זוהר ונוג׳ הקשת בענן אש . כמראה הקשת שנראה בעננים שיש לו כמה גוונים כן סביב החשמל : רצוא ושוב החיות . רצים וזוקפין ראשן לראות פני השכינה ומיד שבים לאחוריהן מפני אימת השכינה : דאות באנפי אש . פורחים בכנפי אש . דאות לשון פורחות כמו ידאה הנשר : רוחשות ברוך כבודו . מדברות ומנענעות בשפתותיהם שכתוב ברוך

שעונות

וְחַיּוֹת אוּנ דִי מַלְאָכִים דִיא דָא הֵייסֶן חַיּוֹת דִּי בְּרֶענֶן מִיט גְשְׁטַאלְט פַייעֶר כְּזַחַל מִיט פָארְכְט דִּי לֵייךְ אוֹף זִיךְ דֶעם שְׁטוּל פוּן דֶעם דֶר דָא אִיז פַייעֶר דָּס פַר בְּרֶענְט אַנְדֶר פַייעֶר נִסְתָּמוֹת זֵייא וֶוענֶן פַר שְׁטָאפְּט אִירִי לֵייבֶּר מִיט פִינְקֶן פְלַאם פַייעֶר נְאֻם דִיא זָאג גָאטְס פוּן צוּ הֶערֶן דֶר דָא אִיז גֶגֶעבֶּן אִין פַייעֶר יִסְבְּלוּ זֵיי לֵייךְ דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד אוּנ פוּן וֶועגֶן דִי אַנְגְסְט נוֹזְלִים רִינֶן פִינְקֶן פַייעֶר אוֹף אִיר הוֹפְּט יָעִיר עֶר דֶער וֶועקְט אֵיינֶר צוּם אַנְדֶרֶן אוּנ נִיט נִשְׁקַעַת עֶס פַר זִינְקְט דָס פַייעֶר מְשַׁלְּחִים זֵיי וֶוערְן אִיר הֶענְד אוּנְטֶר דִי פַייעֶרְדִינִי פְלִיגֶל מְשַׁלְּכִים זֵיי וֶוערֶן גְוָוארְפֶן מִיט אִירִי פְלִיגֶל קוֹלֶן פְלַאם פַייעֶר נִפְזָרוֹת זֵיי וֶוערֶן פַר שְׁפְּרֵייט צוּ דֶעם אוֹרְט דֶען רְשָׁעִים צוּא אוּנְטֶר טֶענִיגֶן זֵיי מִיט פַייעֶר נֶאֱלָהִים זֵיי וֶוערֶן פַאר דָארְבֶּן דֶר מִיט כְּדוֹנַג אַז אַיין וַואקְס פוּן דֶעם פַייעֶר בֵּית אַיין הוֹז צוּ דֶעם מַלְאָךְ דֶר דָא הֵייסְט חַשְׁמַל עֶס שַׁיינְט אַז אַנְשְׁטַאלְט פוּן פַייעֶר מִיט לֶעכְט נְרִינְגְס הֶערוּם אַז אַבּוֹגֶן אוּנ וָואלְקֶן שַׁיינְט אַז פַייעֶר רָצוֹא זֵיי לוֹפֶן אוּנ ווידֶר קֶערֶן דִי מַלְאָכִים

שעונות במאמצי רם שבינתו באש :
שואגות כארי . קול בלהב אש :
מואחד כתר בפלל . בית יעקב אש :
משביעו שרף . לוהט שביב אש :
ומזדעזעים חילי מרום . משלהבי אש :
ומרעש מתגלגלים . גלגלי בם אש :
אף רקיעים אחזתם . חרדת אש :
אז ישלשו בקודש לנשפט באש :
לשמאל ולימין . שני שרפי אש :
לואטים הרגל . מלהזכיר עגל אש :
אנא עזוז וגבור . נערץ בכתי אש :
אליך העל שוע . לוקחי דת אש :
מפעל הר מור . נעקד עלי עצים ואש :
מצוקה נצל . ממדורת עצים ואש :

כרוך: כלהק יקודי אש. בקהל שרפי אש. להק לשון קהל: שעונות במאמצי רם. כשנתן להם רשות לשבח את הקב"ה אז מתעלפים מפחד הקב"ה והקב"ה סומך אותם באומץ. וזהו במאמצי רם שבינתו באש. הקב"ה הוא רם ונשא שוכן באש: שואגות כארי. צועקות כארי: מואחד כתר בפלל. כתר של הקב"ה מתייחד מתפלתן של ישראל: מואחד. כמו מיוחד: בפלל. ל' תפלה: בית יעקב אש. פי' מתפלתם של בני יעקב שנאמר עליו בית יעקב אש: משביעו שרף. שמלאכים משביעים הכתר ועולה על ראש הקב"ה: לוהט שביב אש. לוהט ל' להבה ושרפה: שביב. ל' ניצוץ פירוש הכתר השולה מלהט סביב כל המקטריגים: ומזדעזעים חיילי מרום. מתפחדים כל חיילי מרום בשעה שהכתר עולה לראשו של הקב"ה: משלהבי אש. אף על פי שהם טלם שלהבת אש: ומרעש מתגלגלים.

המלאכים: אף רקיעים אחוזתם חרדת אש. אלו' הרקיעים גם כן מפחדים מחרדת הקב"ה שנקרא אש או מחרדת המלאכי' שנקראים אש: ישלשו בקודש. או אומרי' קדוש קדוש קדוש: לנשפט באש. הקב"ה שהוא תובע יצרי עולמים למשפט אם כן הוא נקרא גם כן נשפט כי תובע ונתבע שניהם נשפטים: לשמאל ולימין שני שרפי אש. לשמאל ולימין של המרכבה: לואטים הרגל מלהזכיר עגל אש. לואטים ל' לוטם בשמלה מכסין רגליהן שדומין לרגל העגל שלא להזכיר על ישראל עון העגל שנשרף באש: נערץ בכתי אש. בכתי מחנות מלאכים משבחין ומעריצין להקב"ה שהוא עזוז וגבור: אליך העל שוע. העלה וקבל תפלת ישראל שקבלו התורה שנקרא' דת אש וזהו לוקחי דת אש: מפעל הר מור. זה יצחק שנעקד בהר המור

על

די דא הייסן חיות דאות זיי שוועבן באנפי מיט פליגל פון פייער וחשות די ריידן נרוך מיט רייד פון ברענדיגן פייער שעונות זיי ווערן אונטר גלעהנט מיט קראפט דעם הויכן דס זיין שבינה איז אין פייער זייא שרייען אז אלייב גשריי אין פלאם פייער מואחד זי ווערט גאייניגט צו אקרון מיט דר תפלה פון גזינר יעקב די דא זענן גגליכן צו פייער ער איז דר צו בשוואורן דר מלאך דר פלאמט פינקן פייער ומזדעזעים אין זייא פר וואגילטן די היטר דס הימל די גפלאמט פייער אונ פון וועגן שטארעם אזו וועלגערן זיך דיא רעדער פון שטול דס פייער אף אוך דיא הימל עס בגרייפט זיא ציטערניש פון פייער אז דען זאגן זיא דרייא מאל ק' ק' ק' צו דעם דא ריכט אין פייער לשמאל צו לינקן האנד אונ צו דען רעכטן צווי ברענגדיגי פייערדיגע מלאכים לואטים זייא דעקין צוא אירע פים דיא דא האבן איין גשטאלט אז קאלבס פים דאס ניט זאל ווערן גדאכט די זינד פון דעם עגל דס מען הט פר ברענט אין פייער אנא איך בעט דיך די פעסטר אונ שטארקר דר דא איז גשטארקט מיט הופן מלאכים. די דא זיין פייער צו דיר זאלן אופגיין די גבעט פון די ישראל ווס האבן אנטפאנגין די תורה די הייסט דת אש מפעל דס ווערק פון הר המוריה דס ער וואר גבינדן יצחק אוף העלצר אונ פייער מצוקה פון בצווינגעניש מיר זאלן דיין בשערימט פון וואונוג דאס דא איז האלץ אונ פייער נא איך בעט דיך אוב ניך מיין זינד העטן לאנג גצוגן אונ ברענגן אז פייער דיין טרייסטונג זיא

נָ א אִם חָטְאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ :
נ חוּמֶיךָ יָגוֹלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ :
וְ הַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ :
וְ יוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵינוּ חַיּוֹת אֵשׁ :

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים . לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ : בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ . וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ . מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן : תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים : וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ :

אֶחָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ :
בּ וֹעֲרוֹת טוֹעֲנוֹת כִּסְאָךְ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ :
גַּ אֲוָתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ . וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ :
ד וּגְמַת שִׁכְנָךְ כְּעֵין חַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ :
הֲלֹא כְּהֵרָאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֲךָ כָּאֵשׁ :
וְ יַחַתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ :
זָ עוּ מִיּוֹם תֶּקַע חֲרֵדֵי דְבָרְךָ כָּאֵשׁ :
חָלִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט כָּאֵשׁ :
טַעְמָם יִכּוֹן כִּקְטוֹרֶת . נָתוּן עַל הָאֵשׁ :

מטה לוי

אש שפלים ואש כוסתו נגלל מלוך' דסיים מגרס ומדין של גיהנם ששה מדורות אש : נא אם חטאה נמשכה . שכן הפרשים ונמשכים בשוטת ובחטאים : ובערה כאש . וילך פרע ושטן טוער כהן כאש : מתומיך יגולו . יתגלגלו רחמיך על ישראל בשבתך על כסא אש : והכסא יפגיע לרוכב במרכבת אש . יתפלל הכסא לרוכב בשמים זה הקב"ה שרוכב במרכבה שהוא של אש : ויושר יליצו בעדינו חיות אש . החיות יהיו מליצי יושר בעדינו :

אחד זה הקב"ה : קדוש . בכל מיני קדושות : אש אוכלה אש . זה הקב"ה : בוערות טוענות כסאך . הן החיות שנושאות כסא הקב"ה : גאותך במחנה רעש . גאוה וגדולה וממשלה של הקב"ה במחנה של המלאכים שמקלסין להקב"ה ברעש גדול: ואחר הרעש אש . ואחר הרעש של המלאכים יוצא אש מפי החיות והאופנים : דוגמת שכנך . דומה כעין חשמל שנראה מתוך האש: הלא בהראותך נחת זרועך כאש . נחת לשון חוזק כמו נחית ירושו תרגומו תקיף גבורתיה : ויחתו וימסו משנאיך . יפחדו וימסו כדונג מפני האש : זעו מיום תקע . ל' זיעה שהזיעה באה מחמת פחד : מיום תקע . מיום שדין שתוקעין בו : חרדי דברך . אלו ישראל שחרדין על דבר ה' ומתיראים מדבר ה' שהוא כאש : חלים ורועדים מדינך נשפט . זה הקב"ה שתובע את הבריות לדין ועל שם זה שייך לשון נשפט ופשוטו מתווכח עם הבריות : טעמם יכון כקטורת. דברים

יחשב

ותפלתם

וָאלְן זִיךְ אַנְפְּלֶעקְן אַז דַיין זִיצְן אוּף דֶעם שְׁטוּל דָאס פַייעֶר וְהַכִּסֵּא אוּנ דֶער כִּסֵּא הַכָּבוֹד יַפְגִּיעַ זָאל בֶּעטְן הקב"ה דֶר רַייט מִיט רַייטוּנג דָם פַייעֶר אוּנ רֶעכְט פַארְטַיְקַייט זַיי זָאלְן פִיר שְׁפְּרֶעכְן פַר אוּנְז דִי חַיּוֹת דִי דָא זֶענֶן פוּן פַייעֶר :

אֶחָד אֵיינִיג אִיז דֶר הֵיילִיגֶר גָאט אוּנ פַייעֶר וָוס פַר בְּרֶענְט פַייעֶר בּוֹעֲרוֹת וִי בְּרֶענְנִדִיגִי מַלְאָכִים זִיא טְרָאגְן דַיין שְׁטוּל אִירֶע גְשְׁטַאלְט אִיז אַז קוֹלֶן פַייעֶר גַּאֲוָתְךָ דַיין הֶערְשַׁאפְט אִיז אִין דֶר שָׁאר פוּן מַלְאָכִים זִיא שְׁטוּרְמְט אוּנ נָאךְ דֶעם שְׁטָארֶם אִיז פַייעֶר דּוּגְמַת גְלַייךְ דִי שְׁכִינָה אִיז אִין גְשְׁטַאלְט חַשְׁמַל דָם אִיז אַמַלְאָךְ אוֹם פַייעֶר הֲלֹא פַאר וָואר אַז דַיין וַוייזְן דַיינֶר שְׁטַארְקֶע קְרַאפְט אִין פַייעֶר וְיֵחַתּוּ אוּנ זַיי וֶוערְן דֶר שְׁרָאקְן אוּנ צוּ גֵיין דַיינִי פַיינְד אַז אַוואקְס פַר דֶעם פַייעֶר זָעוּ זַיי פַר וָואגִילְטן אוּנ דֶר שְׁרֶעקְן פַר דֶעם טָאג דָם מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר . דִי וָוס דֶר שְׁרֶעקְן פוּן דַיין רַייְדֶן אַז אַפַייעֶר חָלִים זַייא צִיטְעֶרֶן אוּנ דֶר שְׁרֶעקְן פַר דַיין דִין דֶר רִיכְט מִיט פַייעֶר טַעְמָם אִיר רַייד זָאל אָן גְבְרַייט זַיין אַז דָם קְטוֹרֶת דָם מֶען גִיבְט

י חשב מיעוט חלבם ודמם כניחוח מן **האש:**
כ ושר מעש איתן. מוצל **מאש:**
ליום צרה יועמד לבאי במים **ובאש:**
מ ערכת ערך. ובידו מאכלת **ואש:**
נ יניו בה ינוצלו ממדורת עצים **ואש:**
ס עו אחריך במדבר בנחית עמוד **אש:**
ע זה אהבתם תזכור. רשפיה רשפי **אש:**
פ לאיך ידע תשבי. יחרך בענית **אש:**
צ ועקיך גם היום תענה. הוגי דת **אש:**
ק נא לעירך היתה לשריפת **אש:**
ר צף שכנך בתוכה לכבוד סביבה חומת **אש:**
ש עה שועת עמך. בית יעקב **אש:**
ת שכלל היכל קדשך מהרה ואל **תתיאש:**
ת מימיך ימליכוך כמלאכי ריח משרתי **אש:**

חזן מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון: תתגדל ותתקדש

משה לוי

ותפלתם של ישראל יחשב לפניך כקטרת: יחשב מיעוט חלבם ודמם. בממעטים חלבם קודם ר"ה בתעני' וכן ביום הכיפורי' כריח ניחוח של הקרבנות בטול' מן האש: כשר מעש איתן מוצל מאש. כושר ויושר מעשיו של אברהם שנקרא איתן שמוצל מאור כשדים: ליום צרה יועמד. ויעמוד זכותו לישראל בצרם זהו לבאי במים ובאש: ניניו בה ינוצלו. בניו של יצחק ינצלו בשביל זכות העקידה: ממדורת עצים ואש. מדין גיהנם שנקרא מדורות אש: סעו אחריך במדבר. נסעו אחריך במדבר: בנחיית עמוד אש. כשהנהגם שנהגת בלילה לפניהם בעמוד אש: שזה אהבתם תזכור אהבתם שסיה עזה תזכור: רשפיה רשפי אש. שנשרפים על קידוש השם

בתוך

יתעלה כשלהבת אש וזהו היא אהבה עזה: פלאיך ידע תשבי. נסיך ונפלאותיך הודיע אליהו שנקרא תשבי: בענית אש. כשענית לו בהר הכרמל שירד אש מן השמים ותאכל העולה אז כ' וירא כל העם ויגו' ה' הוא האלהים: צועקיך גם היום תענה הוגי דת אש. ישראל הצועקים ומתפללים לפניך ועוסקין בתורה שנקראת דת אש היום בר"ה תענה להם ותקבל תפלתם: קנא. תשרר קנאה של הע"א בשביל עירך שהיתה לשריפת אש: רצף. תחבר בשעה. פנה אל תפלת עמך: תשכלל. תייסד: ואל תתיאש. ואל יהיה יאוש לתריכת זמן: תמימיך. אלו ישראל שהם התמימים נאמנותין:

אוף דעם פייער יחשב עס זאל זיין גאכט די מינערונג איר דם אונ איר חלב אז ווענפטינין פון פייער דם זיין דיא קרבנות כושר די רעכט פארטיגע ווערק פון דעם שטארקן אברהם דר דא איז ווארן בשערימט אום אור כשדים פון פייער ליום צום טאג פון צרות זאלן זיא שטיין צו ישראל וואס האבן צרות אין וואסר אונ פייער מערכת איין אן רעכטינג ער הט אן גרעכט אברהם אין זיין האנד וואר דר חלוף אונ פייער ניניו זייני קינדר דורך דיין זכות זיי זאלן ווערן בשערימט פון וואונונג האלץ אונ פייער דאס איז דס גיהנם סעו זייא זענן נצוגן נאך דיר ישראל אין דער מדבר בנחית דורך פירונג פון אנייל אום פייער עזה איר שטארקי ליבשאפט דו זאלסט גדענקן אירע פינקן פון דער אהבה ברענין אז דיא פינקן פייער פלאיך דייני וואנדר ער הט לאזן וויסן אליהו התשבי ער הט גאיינגט דיך דם דוא האסט געאנטפרט אים אוף הר הכרמל מיט פייער צועקיך דייני שרייער ישראל אוך הייגט דו זאלסט ענטפרן די וואס לערנין תורה די הייסט דת ואש קנא טוא רעכינן צו דיינר שטאט ירושלים וואס איז פר ברענונג פון פייער רצף העפט דיין שכינה אין איר צו כבוד מאך גרינגם הערום ירושלים אמוער פון פייער שעה קער דיך צום גבעט פון דיין פאלק וואס הייסט בית יעקב אש תשכלל דוא זאלסט גרינד פעסטן דיין היילגן פאלייש אונ זאלסט דיך נית מיאש זיין דר פון תמימיך דייני גאנצי צדיקים זיי ווערן קינגן דיך אזוי דיא מלאכים אום ווינד אונ דאנר וום זענן פייער:

כתוך ירושלים עירך לדור ודור ולנצח נצחים: ועינינו תראינה מלכותך כדבר האמור בשירי עזך על ידי דוד משיח צדקך: ק"ח. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חזן לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמה שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקות טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ:

ותמלוך אתה יהוה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום (לשבת השבת הזה ואת יום) הזכרון הזה יום (לשבת זכרון) תרועה (באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה (לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

וְעַל כּוּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ :
וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשׁוּלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו. כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר : יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם :

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ :

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם :

אם שבת זאגט מען ניט אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ :

בי מען עפֿנט דען אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ זאגט מען פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ :

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה :
אָ״מ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ :
אָ״מ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ :
אָ״מ סְתוֹם פִּיּוֹת מַסְטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב יְשִׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ
אָ״מ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
אָ״מ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים :
אָ״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה

אָ״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת :
אָ״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע :
אָ״מ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ :
אָ״מ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :
אָ״מ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ :
אָ״מ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ :
אָ״מ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ :
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ :
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ : הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים : א״ס חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא . בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן . יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא : יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :

חזן תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן :

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

דיא ספרדים זאגן דא דעם (שיר של יום)

אידער מען נעמט אויס דיא ספר תורה זאגט מען דאס :

(אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ)

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ : מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם :

אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם : כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים :

בְּשַׁעַת מען נעמט אוס דאס ספר תורה זאגט מען דאס :

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ : כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם : בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ :

ווען עס געפאלט אום שבת זאגט מען ניט רבש״ע אונ קיין י״ג מדות אונ אטייל וועגן זיך נוהג אז זיי זאגן דאס יא :

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה : ג״פ

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן שְׁאֵלָתִי וּמְחוֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי . מְחִילָה בְּחֶסֶד . מְחִילָה בְּרַחֲמִים וְטַהֲרֵנִי מֵחֲטָאַי וּמֵעֲוֹנַי וּמִפְּשָׁעַי . וְזָכְרֵנִי בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְזָכְרֵנִי לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וְכַלְכָּלָה וְלֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ וְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וַאֲרִיכַת יָמִים לַהֲגוֹת בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ וְשֵׂכֶל וּבִינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל עִמְקֵי סוֹדוֹתֶיהָ וְהָפֵק רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּתְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְתִגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת וּתְבַטֵּל מֵעָלֵינוּ

כל גזירות קשות ורעות ותן בלב מלכות ויועציו ושריו עלינו לטובה. אמן וכן יהי רצון: יהיו לרצון וכו'

ג"פ ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

בריך שמיה דמרא עלמא בריך כתרך ואתרך יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם. ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך. ולאמטויי לנא מטוב נהורך. ולקבל צלותנא ברחמין. יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין בטיבותא ולהוי אנא פקידא בגו צדיקיא למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל די לי ודי לעמך ישראל. אנת הוא זן לכולא ומפרנס לכולא אנת הוא שליט על כולא אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא. אנא עבדא דקודשא בריך הוא. דסגידנא קמיה ומקמיה דיקר אוריתה בכל עדן ועדן לא על אנש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא אלא באלהא דשמיא דהוא אלהא קשוט. ואוריתיה קשוט. ונביאוהי קשוט. ומסגא למעבד טבון וקשוט. ביה אנא רחיץ. ולשמיה קדישא יקירא אנא אימר תשבחן יהא רעוא קדמך דתפתח לבאי באוריתא. (ותיהב לי בנין דכרין דיעבדון רעותך) ותשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם:

חו"ק שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אחד הוא אלהינו גדול אדונינו קדוש ונורא שמו:

חזן גדלו ליי אתי ונרוממה שמו יחדו:

לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: רוממו יי אלהינו והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש יי אלהינו:

על הכל יתגדל ויתקדש וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. בעולמות שברא העולם הזה והעולם הבא: כרצונו וכרצון יראיו וכרצון כל בית ישראל: צור העולמים אדון כל הבריות אלוה כל הנפשות: היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם: קדושתו על החיות וקדושתו על כסא הכבוד: ובכן יתקדש שמך בנו יי אלהינו לעיני כל חי ונאמר לפניו שיר חדש ככתוב: שירו לאלהים זמרו שמו סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו. ונראהו עין בעין בשובו אל נוהו ככתוב: כי עין בעין יראו בשוב יי ציון. ונאמר ונגלה כבוד יי וראו כל בשר יחדו כי פי יי דבר:

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים ויציל נפשותינו מן השעות הרעות ויגער ביצר הרע מן הנשואים ויחון עלינו לפליטת עולמים וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים:

שבת או: יום טוב זאגט דאס דער חזן:

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן: הכל הבו גודל לאלהינו ותנו כבוד לתורה (כהן קרב יעמוד) (פב"פ) ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו. תורת יי תמימה משיבת נפש. עדות יי נאמנה מחכימת פתי. פקודי יי ישרים משמחי לב. מצות יי ברה מאירת עינים. יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום. האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו: [illegible]
ויאמרו הקהל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

דאן לייענט מען אין איין ספר פון פרשת וירא אונ מען רופט אויף פינף מענשען אונ אז עס געפאלט אום שבת רופט מען אויף
זיבן מענטשען דער נאך לייענט מען אין דעם אנדערן ספר מפטיר אין פרשת פנחס :

ויהוה פקד את־שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר : ותהר ותלד שרה לאברהם בן
לזקניו למועד אשר־דבר אתו אלהים : ויקרא אברהם את־שם־בנו הנולד־לו אשר־ילדה־לו
שרה יצחק : וימל אברהם את־יצחק בנו בן־שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים : לוי ואברהם בן־
מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו : ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל־השמע יצחק־לי : ותאמר
מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי־ילדתי בן לזקניו : ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה
גדול ביום הגמל את־יצחק : בשבת ג ותרא שרה את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה לאברהם מצחק :
ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת־בנה כי לא יירש בן־האמה הזאת עם־בני עם־יצחק : וירע
הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו : ויאמר אלהים אל־אברהם אל־ירע בעיניך על־הנער ועל־
אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע : ישראל בשבת ד וגם את־בן־
האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא : וישכם אברהם בבקר ויקח־לחם וחמת מים ויתן אל־הגר שם
על־שכמה ואת־הילד וישלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע : ויכלו המים מן־החמת ותשלך את־
הילד תחת אחד השיחים : ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי אמרה אל־אראה במות
הילד ותשב מנגד ותשא את־קולה ותבך : וישמע אלהים את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל־
הגר מן־השמים ויאמר לה מה־לך הגר אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער באשר הוא־שם : בשבת ה
קומי שאי את־הנער והחזיקי את־ידך בו כי־לגוי גדול אשימנו : ויפקח אלהים את־עיניה ותרא באר מים
ותלך ותמלא את־החמת מים ותשק את־הנער : ויהי אלהים את־הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה קשת :
וישב במדבר פארן ותקח־לו אמו אשה מארץ מצרים : פ רביעי ובשבת ו ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך
ופיכל שר־צבאו אל־אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר־אתה עשה : ועתה השבעה לי באלהים
הנה אם־תשקר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר־עשיתי עמך תעשה עמדי ועם־הארץ אשר־גרתה בה :
ויאמר אברהם אנכי אשבע : והוכח אברהם את־אבימלך על־אודות באר המים אשר גזלו עבדי
אבימלך : ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את־הדבר הזה וגם־אתה לא־הגדת לי וגם אנכי לא
שמעתי בלתי היום : ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית : חמישי בשבת ז ויצב
אברהם את־שבע כבשת הצאן לבדהן : ויאמר אבימלך אל־אברהם מה הנה שבע כבשת האלה
אשר הצבת לבדנה : ויאמר כי את־שבע כבשת תקח מידי בעבור תהיה־לי לעדה כי חפרתי את־
הבאר הזאת : על־כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם : ויכרתו ברית בבאר שבע
ויקם אבימלך ופיכל שר־צבאו וישבו אל־ארץ פלשתים : ויטע אשל בבאר שבע ויקרא־שם
בשם יהוה אל עולם : ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים :

מניח ס״ת שניה אצל הראשונה ואומר ח״ק וקורין למפטיר בפרשת פנחס

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה
לכם : ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה
תמימים : ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל : ועשרון אחד לכבש
האחד לשבעת הכבשים : ושעיר־עזים אחד חטאת לכפר עליכם : מלבד עלת החדש ומנחתה
ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה :

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה
בדבריהם הנאמרים באמת : ברוך אתה יי הבוחר בתורה ובמשה
עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק :

הפטרה ליום א של ר״ה שמואל א סימן א

ויהי איש אחד מן הרמתים צופים מהר אפרים ושמו אלקנה בן ירוחם בן
אליהוא בן תוחו בן צוף אפרתי : ולו שתי נשים שם אחת חנה ושם השנית פננה

וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים׃ וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיְיָ צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיְיָ׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת׃ וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב וַיְיָ סָגַר רַחְמָהּ׃ וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי סָגַר יְיָ בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְיָ כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים׃ וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְיָ׃ וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ וּבָכֹה תִבְכֶּה׃ וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְיָ צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַיְיָ כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְיָ וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְיָ׃ אַל תִּתֵּן אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיָּעַל כִּי מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד הֵנָּה׃ וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שֵׁלָתֵךְ חסר א׳ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃ וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד׃ וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְיָ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְיָ׃ וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְיָ שְׁאִלְתִּיו׃ וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיְיָ אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ׃ וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו וְנִרְאָה אֶת פְּנֵי יְיָ וְיָשַׁב שָׁם עַד עוֹלָם׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְיָ אֶת דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת בְּנָהּ עַד גָמְלָהּ אֹתוֹ׃ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵית יְיָ שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפָּר וַיָּבִאוּ אֶת הַנַּעַר אֶל עֵלִי׃ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ׃ אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן יְיָ לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ׃ וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַיְיָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיְיָ וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיְיָ׃ וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיְיָ רָמָה קַרְנִי בַּיְיָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבַי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃ אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ׃ אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלֹא ולו קרי נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת׃ קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל׃ שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדֵלּוּ עַד עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה׃ יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל׃ יְיָ מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם׃ מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם כִּי לַיְיָ מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃ רַגְלֵי חֲסִידָו חסידיו ק׳ יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ׃ יְיָ יֵחַתּוּ מְרִיבָו מריביו ק׳ עָלָו עליו ק׳ בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם יְיָ יָדִין אַפְסֵי אָרֶץ וְיִתֶּן עֹז לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃

המפטיר אומר הברכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק׃

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה : ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו :

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושיע במהרה בימינו : ברוך אתה יי משמח ציון בבניה :

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו : כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד : ברוך אתה יי מגן דוד :

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום (השבת הזה ועל יום) הזכרון הזה שנתת לנו יי אלהינו (לקדושה ולמנוחה) לכבוד ולתפארת :

על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד ודברך אמת וקים לעד ; ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון :

ווען עס געפאלט אום שבת זאגט מען יקום פורקן :

יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא זרעא חיא וקימא זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אוריתא למרנן ורבנן חבורתא קדישתא די בארעא דישראל ודי בבבל לרישי כלי ולרישי גלותא ולרישי מתיבתא ולדיני דבבא לכל תלמידיהון ולכל תלמידי תלמידיהון ולכל מאן דעסקין באוריתא מלכא דעלמא יברך יתהון יפיש חייהון ויסגי יומיהון ויתן ארכא לשניהון ויתפרקון וישתזבון מן כל עקא ומן כל מרעין בישין : מרן די בשמיא יהא בסעדיהון כל זמן ועדן ונאמר אמן :

יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא זרעא חיא וקימא זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אוריתא : לכל קהלא קדישא הדין רברביא עם זעריא טפלא ונשיא : מלכא דעלמא יברך יתכון יפיש חייכון ויסגא יומיכון ויתן ארכא לשניכון . ותתפרקון ותשתזבון מן כל עקא ומן כל מרעין בישין : מרן די בשמיא יהא בסעדכון כל זמן ועדן ונאמר אמן :

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב . הוא יברך את כל הקהל הקודש הזה עם כל קהלות הקודש . הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם . ומי שמיחדים בתי כנסיות לתפלה ומי שבאים בתוכם להתפלל . ומי שנותנים נר למאור ויין לקדוש ולהבדלה . ופת לאורחים וצדקה לעניים . וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה . הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם . ויסיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויסלח לכל עונם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם . עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן :

סדר תקיעת שופר

פאר תקיעות שופר זאגט מען דעם מזמור זיבן מאל :

למנצח לבני קרח מזמור : כל העמים תקעו כף הריעו לאלהים בקול רנה : כי יי עליון נורא מלך גדול על כל הארץ : ידבר עמים תחתינו ולאמים תחת רגלינו : יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה : עלה אלהים בתרועה יי בקול שופר : זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו : כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משכיל : מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו : נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם : כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה :

תפלה לתוקע מהאר"י זצ"ל

יהי רצון מלפניך יי אלהי השמים ואלהי הארץ אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב . האל הגדול הגבור והנורא שתשלח לי כל המלאכים הטהורים משרתים הנאמנים בשליחותם וחפצים לזכות את עמך ישראל המלאך הגדול (פציפיה) הממונה להוציא זכיותיהן של ישראל בעת שתוקעין עמך ישראל בשופר ואת המלאך הגדול (תשבש) המלאך הממונה להשמיע זכיותיהן של ישראל להבעית את השטן בתקיעתם ואת המלאכים הגדולים (הדרניאל) (סנדלפון) הממונים על התקיעה המעלים את תקיעתנו לפני כסא כבודך ואת המלאך (שמשיאל) הממונה על התרועה ואת המלאך (תרסטאל) (תורסניאל) הממונה על (תשר"ת) להיות מזומנים בשליחותם להעלות תקיעתנו לפני הפרוכת ולפני כסא כבודך ותמלא על עמך רחמים ותסתכל באפרו של יצחק אבינו הצבור על גבי המזבח ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפנים משורת הדין ונזכור להם עקידת יצחק לזרעו כי אתה אל מלך נאמן זוכר הברית : ברוך אתה זוכר הברית :

צריך לומר קודם התקיעות דמיושב אלו הפסוקים כדי למתק הדינים :

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה :

ויאמר אלו פסוקים אלו ר"ת קרע שטן :

קולי שמעת אל תעלם אזנך לרוחתי לשועתי :
ראש דברך אמת ולעולם כל משפט צדקך :
ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים :
שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב :
טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי :
נדבות פי רצה נא יי ומשפטיך למדני :

אחר אלו הפסוקים יאמר תפלה זו ולא יזכיר השמות מפיו :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי המשפט שבזכות אלו השמות היוצאים מר"ת של

אנא קְרַע שָׂטָן בְּרַחֲמֶיךָ... ׳קְרַב ׳תְּשׁוּעַת ׳מְצַפֶּיךָ (אנקתם) ׳פְּחוּדְךָ ׳סָר ׳תּוֹצִיאֵם ׳מִמַּאֲסָר (פסתם) ׳פְּדֵה ׳סוֹעִים ׳פְּתַח ׳סוּמִים ׳מִינְךָ ׳מְצַפִּים (פספסים) ׳דְּלֵה ׳יוֹקְשִׁים ׳וְקַבֵּץ ׳נְפוּצִים ׳סְמוֹךְ ׳יָהּ ׳תְּפִלָּתֵינוּ (דיונסים) שֶׁיִּהְיֶה עַתָּה עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ וְתִקְרַע בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים כָּל הַמְסַכִּים אֲשֶׁר הֵם מַבְדִּילִים בֵּינְךָ וּבֵין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְהַעֲבֵר מִלְּפָנֶיךָ כָּל הַמַּסְטִינִים וְהַמְקַטְרְגִים עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. סְתוֹם פִּי שָׂטָן וְאַל יַסְטִין עָלֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

ויאמר מקודם פסוק זה עלה אלהים בתרועה: אין לענות ב״ה וב״ש על ברכות הללו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

טוב לתקוע בצד ימין ט׳ פיו גם פי השופר יהיה למעלה:

תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה :
תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה :
תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה :

שב

קש״ק בגימטריא פרכת ופוא מעלה את הפרכת למעלה והוא שם אל סקב״ס:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תשר״ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין תְּהֵא מְרוּקֶּמֶת בִּירִיעָה עַל יְדֵי הַמְמוּנֶּה טרטיא״ל) כְּשֵׁם שֶׁקִּבַּלְתָּ עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ ז״ל וְיֵשׁוּעַ שַׂר הַפָּנִים וְשַׂר מט״ט וְתִמָּלֵא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה . שברים . תקיעה .
תקיעה . שברים . תקיעה .
תקיעה . שברים . תקיעה .

שב

קש״ק בגימטריא שר והוא שם של שר הנקרא שרשיה והוא מעלה את (תקש״ק):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תש״ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲטָרָה מִמֶּנָּה לִהְיוֹת עוֹלָה וְיוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְתִמָּלֵא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה . תרועה . תקיעה :
תקיעה . תרועה . תקיעה :
תקיעה . תרועה . תקיעה גדולה

תר״ק בגימטריא אליהו הנביא זכור לטוב והוא מעלה (קר״ק) ובגימטריא ישעיה״ה כן שמו של שר ספרים מפמורץ:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיַּעֲלוּ אֵלּוּ הַמַּלְאָכִים הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר וּמִן הַתְּקִיעָה וּמִן הַשְּׁבָרִים וּמִן הַתְּרוּעָה וּמִן תשר״ת וּמִן תש״ת וּמִן תר״ת לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְיַמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדֵנוּ לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ:

חזן וקהל **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן:**
בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ:
כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ:
אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמה תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזוז נוראתיך יאמרו וגדלתך אספרנה: זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים וגדל חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור: סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

חזן יהללו את שם יי כי נשגב שמו לבדו:

קהל הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו הללויה:

אין רשר ואנכין ואם כןן ראם:

לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה: כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

אם שבת ואם מען ראם:

מזמור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד שמו השתחוו ליי בהדרת קדש: קול יי על המים אל הכבוד הרעים יי על מים רבים: קול יי בכח קול יי בהדר: קול יי שבר ארזים וישבר יי את ארזי הלבנון: וירקידם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים: קול יי חצב להבות אש: קול יי יחיל מדבר יחיל יי מדבר קדש: קול יי יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד: יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתן מען ריא ספר תורה אין היכל שעלם זאנם מען ראם:

ובנוחה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל: קומה יי למנוחתך אתה וארון עזך. כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו. בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר. דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

תפלה לש"ץ לאומרה בכוונה וברתת ובחרדה קודם התפלה:

הנני העני ממעש נרעש ונפחד מפחד יושב תהלות ישראל. באתי לעמוד ולהתחנן לפניך על עמך ישראל

אשר שלחוני. ואף על פי שאיני כדאי והגון לכך. לכן אבקש ממך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב. יי יי אל רחום וחנון אלהי ישראל שדי איום ונורא היה נא מצליח דרכי אשר אנכי הולך ועומד לבקש רחמים עלי ועל שולחי ונא אל תפשיעם בחטאתי ואל תחייבם בעונותי כי חוטא ופושע אני: ואל יכלמו בפשעי ואל יבושו בי ואל אבוש בם וקבל תפלתי כתפלת זקן ורגיל ופרקו נאה וזקנו מגודל וקולו נעים ומעורב בדעת עם הבריות: ותגער בשטן לבל ישטינני ויהי נא דגלנו (נ״א דלוגנו) עליך אהבה. ופשעינו תכסה באהבה: וכל צרותינו ועינויינו הפוך לנו ולכל ישראל לששון ולשמחה לחיים ולשלום. האמת והשלום אהבו. ואל יהי שום מכשול בתפלתי. ויהי רצון מלפניך יי אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון אהיה אשר אהיה. שכל המלאכים שהם פועלי תפלות יביאו תפלתי לפני כסא כבודך ויפיצו אותה לפניך. בעבור כל הצדיקים והחסידים והתמימים והישרים. ובעבור כבוד שמך הגדול והנורא כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים: ברוך אתה שומע תפלה:

מוסף ליום א של ראש השנה

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים: מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: (מוריד הטל:) מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים.

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון*) מן הארץ:

ותמלוך אתה יהוה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו

ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום לשבת השבת הזה ואת יום הזכרון הזה יום לשבת זכרון תרועה באהבה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני כל חי. וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם: ואת מוספי (בשבת יום השבת הזה) יום הזכרון הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו עלת ...ת בשבתו על עולת התמיד ונסכה: (זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור:)

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת

עבודה

עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם. ועשיתם עולה לריח ניחח ליי פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם:

מלבד עולת החדש ומנחתה ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליי:

לשבת ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך והשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

ועל כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו: ונאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: ובדברי קדשך כתוב לאמר כי ליי המלוכה ומושל בגוים: ונאמר יי מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: ונאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כה אמר יי מלך ישראל וגואלו יי צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים: ונאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי המלוכה: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון

עזך על כל יושבי תבל ארצך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה (לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

מ״ס ותוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם. לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית. כי אין שכחה לפני כסא כבודך. ואין נסתר מנגד עיניך. אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך: הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות. כי תביא חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית מראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות: מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש: אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך: כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך: כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם: וגם את נח באהבה זכרת ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים: ככתוב בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים. ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור: ובדברי קדשך כתוב לאמר זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי: ונאמר טרף נתן

ליראיו יזכור לעולם בריתו: ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה: ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם ונאמר הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקדת ישועה ורחמים משמי שמי קדם וזכר לנו יי אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומנחלתך. וקיים לנו יי אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור: וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם ואין שכחה לפני כסא כבודך. ועקדת יצחק לזרעו (של יעקב) היום ברחמים תזכור: ברוך אתה יי זוכר הברית:

ס״ס ותוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש.

אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם מן השמים השמעתם קולך ונגלית עליהם בערפלי טוהר. גם (כל) העולם כלו חל מפניך ובריות בראשית חרדו ממך בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצות ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך מלהבות אש: בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת: ככתוב בתורתך ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה: ונאמר ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול: ונאמר וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק: ובדברי קדשך כתוב לאמר עלה אלהים

בתרועה יי בקול שופר: ונאמר בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יי: ונאמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב:

ונאמר הללויה הללו אל בקדשו. הללוהו ברקיע עזו. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו: הללוהו בתקע שופר. הללוהו בנבל וכנור: הללוהו בתוף ומחול. הללוהו במנים ועגב: הללוהו בצלצלי שמע. הללוהו בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל יה הללו יה:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו: ונאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליי בהר הקודש בירושלים: ונאמר ויי עליהם יראה ויצא כברק חצו ואדני יהוה בשופר יתקע והלך בסערות תימן יי צבאות יגן עליהם. כן תגן על עמך ישראל בשלומך:

אלהינו ואלהי אבותינו תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו. וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ. והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם: ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כמצוה עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יי אלהיכם: כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך. ברוך אתה יי שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

מ"ס ותוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שים שלום טובה וברכה. חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יי עושה השלום:

אלהי. נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ובמצותיך תרדוף נפשי. וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועגני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: חותמין

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בתפלה ובתחנונים לחלות ולחנן פני מלך מלכי המלכים ואדוני האדונים: (נ"א פני מלך מלכי המלכים מלא רחמים):

אפד מאז לשפט היום. בחון מעשה כל יום: גישת יקומים פני איום. דינם בו לפלם לפדיום: הראשון אדם בו נוצר. וצוה חוק ולא נצר. זה

מטה לוי מליץ

אופר מאז לשפט היום. נתקן והוכן היום בריאת העולם במשפט ביום ר"ה כל באי עולם. כי בר"ה נכנס אדם הראשון לדין ואת בריותיו: בחון מעשה כל יום. לבחון בו כל המעשים שעשו כל יושבי תבל: גישת יקומים פני איום. שיגשו בו כל יקום לפני הש"י האיום. ולכן בקשתים. דינם בו לפלם לפדיום. לשקול את דינם בפלס בר"ה שיזכו לפדיום: הראשון שבמו אדם: בו נוצר בר"ה נברא וגוה. ונצטווה על מצוה אחת: ולא נצר. ולא שמר תותה: זה מליץ כברתיב בגר הקב"ה שהמליץ בעדו וכרתיב

פירוש נ"ם

אפד מאז דר טאג ראש השנה איז אן גיברייט גווארן צו משפטין פון דענסטמאל אן ווי גאט האט גימשפט אדם הראשון בשעת ער האט גיזינדיגט פון דעם מאל אן האט ער גיזעצט דעם טאג צו משפטן אלע בשעפניש בחון צו פרובן די מעשים פון יעדן טאג גישת אלע באשעפעניש מוזין גינענהן פאר דעם פארכטיגן גאט דינם בעטן מיר דיך די וואג פון זייער משפט זאל איבר וועגן צו דר לייזונג הראשון אדם

מליץ כהרחיב בצר. חקקו למשפט ולדורות מונצר. טיעת חוצב גבעות וצורים. ילדו בו מראש צורים: כיושבי נטעים המה היוצרים. ללמד בו צדק לעצורים: מיוחס שמו בשם איתנים. נם להתנוסס עליונים ותחתונים. ספרים נפתחים ומעשים מתנים. עוברים לפניך וחשבון נותנים: פקיד הוכן לתקון מועדיך. צאן להעביר בשבט עדיך: תיו קרן במשכם בשבת אומרים (בזכרם) היום עדיך. רחום. זכור שבועת עבדיך:

מטה לוי נעלה

והרחיב לו זמן בעת צרתו שא״ל ביום אכלך ממנו מות תמות ונתן לו יומו שהוא אלף שנים: חקקו למשפט. אז קבע היום שהוא חק משפט: ולדורות מונצר. ונשמר לדורי דורות: טיעת חוצב. נטיעת אברהם שנקרא חוצב שממנו חוצבו: גבעות וצורים. יצחק ויוסף: נולדו בו. נולדו בר״ה: מראש צורים. מאברהם שנקרא ראש צורים: כיושבי נטעים. כמו שנבראו בר״ה אדם וחוה שהיו יושבים בגן אלא הנטעים אשר נטע ה': המה היוצרים. הצדיקים אלו שנולדו כלם בר״ה. ללמד בו צדק לעצורים. לישראל העצורים בצרה נעצרים יחד לתפלה: מיוחס שמו. מכונה שמו של חודש תשרי. בשם איתנים. כמ״ש (מ״א ח') בירח האיתנים ודרז״ל בירח שנולדו בו איתני העולם הם האבות ונקרא שמו ע״ש האבות: נם להתנוסס עליונים ותחתונים. והוקבע חודש זה לנסות את אברהם אבינו בעקידת יצחק בעוה״ז ולגדלו לעוה״ב: ספרים נפתחים. בר״ה: ומעשים מתנים. הספרים עצמם הם מספרים מעשים רעים של אדם: פקיד הוכן לתקון מועדיך. היום הזה של ר״ה הוכן להיות פקיד וראש על כל המועדים כי כל המועדים נקבעים אחר ר״ה יו״ד ימים ליוה״כ ט״ו לסוכות: צאן להעביר בשבט עדיך. שכל באי עולם עוברים לפניך כאשר יעבור צאן תחת השבט: קרן במשכם היום עדיך. ישראל שהם עדים שאתה אחד ותוקעים היום בשופר בקשתינו מלפניך אתה. רחום זכור שבועת עבדיך

פירוש ע״ם

אדם הראשון ווס איז בשאפן גיווארן אין ראש השנה תיוה אונ ער איז גיבאטין גיווארן ער זאל ניט עסין פון עץ הדעת הט ער די מצוה ניט גיהיט איז נאט זיין מליץ גוועז בעת צרה אונ הט אים דר לענגערט די צייט דען די מלאכים האבן מקטרג גוועז אונ האבען גיזאגט רבש״ע דוא האסט דאך גיזאגט צוא אים אז דוא וועסט עסין פון דעם עץ הדעת וועסטו אין דעם טאג שטארבן. האט נאט ניענטפערט איך האב גימיינט איין טאג פון מייני טעג דס איז טויזנט יאר חקקו גאט האט דעם טאג גזעצט אונ בעוואהרט צו משפטן אלע דורות מיט רחמנות אזו ווי ער האט גמשפט אדם הראשון מיט רחמים טיעת דיא גרונד פעסטן אונ די הויכי בערג אונ די פעלזן דאס זענן די אבות. זענן אין דעם טאג גבארן גווארן. נאט הט זיי אין זין גהאט צוא בשאפן נאך איידר ער האט בשאפן אלי בשעפניש כיושבי אזו ווי אדם אונ חוה וואס זענן גזעסן אין גפלאנצטן גן עדן זענן בשאפן גווארן ראש השנה אזו זענן דיא אלי צדיקים בשאפן גווארן ראש השנה כדי זייא זאלן דעם טאג מלמד זכות זיין אוף ישראל מיוחס דער חודש תשרי ווערט אן גרופן (ירח האיתנים) דס איז טייטש שטארק וייל אין אים זענן גבארן גווארן די שטארקי אבות נם ער איז אפרוב אום צו פרובן די מעשים פון די אובערשטע אונ די אונטרשטע ספרים די ספרים ווערן געפינט זיי דר ציילן אלי מעשים עוברים זיי פארן פאר דיר איבר אונ גיבען דיר אפ חשבון פקיד דער חודש תשרי איז דער עלצטר חודש וואס פון אים ווערן אלי ימים טובים גציילט. צאן אלי מענטשן ווערן וויא שאף דורך גפירט אונטרן רוט פאר דיר. קרן די ישראל ווס זאגן עדות אוף דיינר איינהייט בלאזן היינט שופר כדי דוא דער בארמיגר זאלסט צוא זייא דער מאנן ווס דוא האסט געשוואורן צו דייני קנעכט די אבות:

נעלה בשבת (זכרון) שופר עם תחנון. שדי לפתותך בם בחנון: חזן תשיב לנדן ברק השנון. תחזק מגן לגונני בגנון:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

תפן במכון לכם שבת. שעון ומוסר כעלו במחשבת. רם תהי אזנך קשבת. קול שופר שעות מנושבת: צרת אמר לא ידון. פעמים לא תקום לאבדון. עולם אשר בארבעה נדון. סמוך בחסדך ובאמתך אדון: נועדים ביום קרב ונלחמים. מול אבן נגף מתלהמים. לבוב תרועתם שעה ממרומים. כסא דין להמיר בשל רחמים: יחיד אשר בעקד נשפט. טלאיו בו יחוננו מלהשפט.

מטה לוי — **חלילה**

מגדין. כשכופה שנשכחת נפקידה לברכות. אפס זכור להם היום: נעלה שופר עם תחנון. אנו מעלה לפניך שופר עם תחנונים ובקשתינו לפניך. שדי לפתותך בם בחינון. בתקיעת שופר ובתפלה לפתות ולרצות אותך ואם ח"ו יצא מלפניך להט החרב חדה לרעה: תשיב לנדן ברק השנון. תשיבה אל נדנה ולא תהא מתוחה על ישראל מדת הדין שהיא חרבך החדה: תחזק מגן לגונני בגינון. כתרגום מגן לגנן אותי במגינך:

תפן במכון לכם שבת. בקשתינו מלפניך בשתפן היום לכסא דין שהוא מכון לשבתך: שעון ומוסר כעלו במחשבת. יעלה במחשבתך מדת רחמים לשעון העולם ומדת הדין שמייסר העולם בקשתינו מלפניך אתה רם ונשא: תהי אזנך קשבת קול שופר שעות מנושבת. תקבל קול שופר מישראל היוצא מכח נשיב' פיהם. צרת וכו' צרת המבול השגור כמאמר לא ידון רוחי באדם לעולם ושבועת אשר. פעמים לא תקום לאבדון. שלא יהיה עוד מבול: ולכן עולם אשר בארבעה. פרקים נדון. בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן. בר"ה על כל העולם בחג על המים בקשתינו מלפניך. סמוך בחסדך ובאמתך אדון. אתה האדון תמוך את העולם בזכות אברהם ויעקב שנאמר בהם תתן אמת ליעקב חסד לאברהם: נועדים ביום קרב. ישראל המתועדים ביום זה שהוא יום קרב: ונלחמים מול אבן נגף מתלהמים. כמה מתלחמים מול יצה"ר שהוא אבן מכשול לאדם לקטרג עליהם: ולכן בקשתינו. לבוב תרועתם שעה ממרומים קבל משמים אהבת לבם בתרועתם: כסא דין להמיר בשל רחמים. כמדתך שבתחלה אתה יושב על כסא דין וכשאתה שומע קול תרועה אתה עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים: יחיד אשר בעקד נשפט. יצחק שהיה יחיד לאמו והיה נשפט להיות עקוד על המזבח לכן בקשתינו. טלאיו בו יחוננו מלהשפט. בזכותו יחוננו

פירוש ע"פ

נעלה שופר מיר לויבן דיך מיט דעם שופר אונ מיט געבעט שטארקר גאט דיך מפיים צוא זיין מיט תפלה. די גשארפטע שווערד דס איז דר מדת הדין זאלסטו אום קערן אין שייד אריין דוא זאלסט אן נעמן אפאנציר צו באשיצן מיך מיט באשיצונג:

תפן אז דוא זעסט זיך ווענדן צוא זעצין אויף דעם כסא דין אונ מדת הרחמים אונ מדת הדין ווערן אויף גיין אין דיין מחשבה. בעטן מיר דיר ערהייבנר גאט דיין אויער זאל דאמאלס פר נעמן דעם קול שופר ווס די ישראל בלאזן צרת אומר דער מאן דיין ווארט ווס דו האסט גזאגט בעת די צרה פון מבול דס דו וועסט ניט משפטן נאך אמאל צו פר דארבן עולם די וועלט ווס זיא ווערט פיר מאל אין יאר גמשפט פסח אויף תבואה שבועות אויף פרות ראש השנה די גאנצע וועלט סוכות אויף וואסר זאלסטו איר אונטר לעהנן מיט דיין חסד אונ אמת נועדים די ישראל זאמלן זיך איין אין די שולין אין דעם טאג ראש השנה ווס ער איז א טאג פון מלחמה קעגין דעם יצר הרע ווס ער איז גליך צו א שטיין ווס מען שלאגט זיך אן אים די פיס האלטן זיי מלחמה לבוב דס שאלן פון דעם שופר פר נעם פון הימל כסא פר בייט די שטול פון דין אויף דעם שטול פון רחמים יחיד דר בן יחיד יצחק ווס ער איז גמשפט גווארן צו זיין גיבונדן אויף דעם מזבח. זיינע לעמליך די ישראל זאלן דורך זיין זכות דר באריםמ

וועת

חָלִילָה לְּךָ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט . זָכוֹר לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט : וְאִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית . הָאֵל . כָּאֵל הַבֵּט לַבְּרִית : חזן דְּבָרוֹת . אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית . גַּלֵּה בְּזִכְרוֹן שְׁלוֹשׁ בְּרִית :

קהל עוֹלָם בְּבַקְרָךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה . בְּהַכְרָעַת צֶדֶק תַּכְרִיעַ שָׁנָה : חזן אֲסוּמָה טְלוּלָה גְשׁוּמָה אִם שְׁחוּנָה . אֲטוּמִים לְהַחֲיוֹת בְּטַלְלֵי שֵׁנָה :

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים :
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַף אוֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ קִוִּינוּךָ . תַּאֲוַת לֵב בְּצַר פְּקַדְנוּךָ . בָּרֵי לֵבָב מֵאֶתְמוֹל קִדַּמְנוּךָ . שׁוֹפָר תְּרוּעָה טֶרֶם שְׁמַעֲנוּךָ : גְּזֵרָה חֻקְּקָה מִיצִירַת בְּרֵאשִׁית . רֹאשׁ דַּרְכְּךָ תְּשׁוּבָה לְהָשִׁית . דִּין טֶרֶם הוּעֲרַךְ מֵרֵאשִׁית . קִדְּמָה לְמַלֵּט שׁוֹבָבִים מֵחֲרִישִׁית : הַיּוֹצֵר יַחַד שְׂגֵי לְבָבֵיהֶם .

מטה לוי

יתוננו ילדי: שלא להשפט כמדה"ד : חלילה לך כו' זכור כו' . זכור לאברהם שאמר חלילה לך וגו' השופט כל הארץ לא יעשה משפט לכן גם אותנו בזכותו אל תעשה משפט אך במדה"ר : ואם כאדם וכו' . אם בניך נהגו עצמם כאדם לעבור ברית כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא : האל כאל . ואתה האל נוהג עצמך כמדתך שאתה אל רחום וחנון : הבט לברית . שאמרת וזכרתי להם ברית ראשונים : דברות . קללות שבמשנה תורה שמסיימין . אלה דברי הברית . אשר צוה ה' את משה . בקשתינו . גלה . הסר הקללות : בזכרון שלוש ברית . בזכרון ברית שכרת לג' האבות רבונו של עולם . עולם בבקרך . כשאתה בוקר ובודק העולם בר"ה . בקשתינו מלפניך . בהכרעת צדק תכריע שנה . תכריע הכף לצדק בזו השנה : אסומה טלולה . שהשנה הזאת מאוסם בפירות ובטללים : גשומה אם שחונה אם נגזר עליה שתהיה חמה ויבשה . תהיה גשומה ג"כ :

צופה

אטומים להחיות . ולהחיות המטורים בקבר : בטללי שנה . בטל של תחיית המתים :

אף אורח משפטיך ד' . אף כשאתה קן אותנו בדרך משפטין ע"י גזרות ויסורין אף על פי כן . קוינוך . אין אנו מניחין אמונתך ומקוים אנחנו לך : תאות לב בצר פקדנוך . כשאנו בצרה קוראים אנחנו לך בתאוה ובלב שלם : ברי לבב . החסידים והישרים המתפנים ומתפללים בערב ר"ה: מאתמול קדמנוך שופר תרועה טרם שמענוך . קודם שמענוך קול שופר . קדמו פניך בתפלה ותענית : גזרה חקקה מיצירת בראשית כו' להשית . מיד ביצירת בראשית גזרת בראש דרכך לשוב בתשובה : דין טרם הוערך מראשית כו' שובבים . קודם שהערכת דין לשפוט העולם הקדמת התשובה להציל ולמלט השבים שהיו שובבים:מחרישית. מדין קשה של גיהנם שנקרא חרישית : היוצר . הקב"ה היוצר . יחד שגי לבביהם . סוף לצפה ומבינם הרפוף קרביהם

פירוש ע"ט

װערן דײ זאָלין ניט גמשפּט װערן מיט מדת הדין חָלִילָה גאָט פון גירעכטיקײט דו זאָלסט עס חָלִילָה ניט טאָן זָכוֹר דר מאַן אונז דעם זכות פון אַבְרָהָם װָס ער האָט גיזאָגט (הַשֹּׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט) . וְאִם אונ אוב זײ האָבן עובר גיװען אוף דעם בונד פון דער תורה אַזוֹ װיא דר שטײגר פון מענטשן בּיסט די דאָך אָבר גאָט טו אַזוֹ װיא דײן געטליכר מנהג איז אונ קוק אוף דעם בונד פון דיא אָבוֹת דברות די רײד פון דר תוכחה װאס דר בײ שטײט גישריבן (אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית) זאָלסטו פון זײ דיא קללות אָפּ טאָן אַז דו װעסט זיך דר מאַנן אָן דעם בּרית װאס דו האָסט כּורת גװען מיט דיא דרײ אָבוֹת : עולם בְּבַקְרָךְ מיר בּעטן דיך רבש"ע אַז דו װעסט פאַרשטן די װעלט אין ראש השנה זאָלסטו מיט צְדָקָה לאָזן אַראָפּ װעגין די געװיכט פון דם יאָר אֲסוּמָה עס זאָל זײן אַיאָר פון פולע אוצרות תְּבוּאָה . פון פל טויא . אונ אוב עס װעט זײן אַהײס יאָר זאָל גײן רעגין . אונ דיא מֵתִים זאָלסטו לעבעדיג מאַכן מיט דעם טויא פון תְּחִיַּת הַמֵּתִים :

אַף אֹרַח חָאטשע דוא משפּטסט אונז נאָך דײן מִנְהָג אונ שטראַפסט אונז מיט יִסּוּרִים האָבּן מיר ראָך צו דיר גאָט אונ בְּשָׁעַת צָרָה גדענקין מיר דיך װאס דוא בּיסט אונזר האַרצענס לוסט בָּרֵי מיט לוטערע הערצר האָבן מיר זיך פון נעכטן אָן דאס איז ערב ראש השנה מקדים גװען פר דיר מיט תְּשׁוּבָה וּתְפִלָּה אײדר מיר האָבּן דיך גילאָזט הערן אונזר שופר בּלאָזן גְּזֵרָה דוא האָסט פעסט גזעצט

צופה ומביט סרעף קרביהם: ואם און נראה במחבואיהם.
פקוד תפקוד למו קרוביהם: זכר הכרת שכם מסבל.
עבד כהתחפש מענוי כבל. הניטיו אם תועתעו בתבל.
שיתו יחוננם לחיי הבל: טמינת לב ונקימת קץ.
נדחים לאסוף בו בקץ. יום מוכן עתים להקץ. מימים
ימימה ומקץ לקץ: כסא להקפות הודש לקוב. כסוחים
בלהטו להבהב לרקוב: חזן להסיר מבשול מלב העקוב.
להזכר לאברהם ליצחק וליעקב:

ת"ק
ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:
ת"ק אל אמונה בערכך דין. אם תמצה עומק

הדין

מטה לוי

קרביהם. מחשבות לבביהם: ואם און נראה במחבואיהם. אם ראה און ועבירה בסתרי לבם: פקוד תפקוד למו קרוביהם. זכור פוקד זכות אבותיהם בשם קרוביהם של ישראל ותרחם עליהם. זכר הכרת שכם מסבל. זכרו של יוסף שהוסר עול מבכמו שהי' בעיטי מסבל: עבד כהתחפש מענוי כבל. היה עבד ולא תפשי מענוי כבלי ברזל בר"ה. ולכן. הניטיו אם תועתעו בתבל. בני ישראל שנקראו בית יוסף אם הלכו תועה בארץ ותעתעו בזנות: שיתו יחוננם לחיי הבל. מה שאמר לאבת אדוניו ושתאתי לאלהים יחוננם לחיי שעה"ז בשם חיי הבל: טמינת לב וכו'. יום נקם שהוא לקץ סימן שהוא טמון בלב הקב"ה: נדחים לאסוף וכו'. לקבץ נדחי ישראל כשת הקץ בו ביום ר"ה יהיה כדברי ר"א בתשרי עתידין להגאל. יום וכו' של ר"ה. מקץ עתים לבקץ בוא שאמר ומוכן לעבות קץ לעתות בלרה ביום הזה שהוא. מימים ימימה ומקץ לקץ. שהוא מדי שנה בשנה הרא"ב"ן: כסא. פתה נקרא כסא ביום נקם סמון ומכוסה. להקפות. וכשיתגלה הקץ: הודש לקוב. לפרש ולזה יהיה נקראו שמו תודש. ואימתי יהיה זה. כסוחים בלהטו. כשילהט את את הרשעים המשולים לקולים כרותים. להבהב. בגיהנם שנקרא בה שב: לרקוב. ויהיה גופם נרקב כשעתיד: להסיר מכשול מלב העקוב. להסיר היצה"ר המכשיל את הבריות ויסיר אותו מלב שהוא עקוב ומרומה מכל האיברים ואותה שעה עתיד להזכר לאברהם ליצחק וליעקב כי לולי זכות אבות לא היה מדה"ד ניתנת שיגאלו עולמית:

אל אמונה בערכך דין. כשתעריך דין לבפוט: אם תמצה עומק הדין. אם תדקדק לכל עד תכלית ועומק הדין: מי יצדק לפניך

פירוש ע"ט

פון אנפאנג דר בריאה דם ריינע ערשטע רייד זאל זיין דם תשובה זאל העלפן דח איידר דין איז אין אנפאנג אן געריכטעט גיוואורן איז תשובה געפעדערט גווארן כדי מציל צו זיין דיא זינדיגר פון גיהנם חיצר גאט וואס ער האט בשאפען אין מענטשין דעם יצר טוב אונ דעם יצר הרע ער וועהט זייערע אינעווייניגסטע מחשבות אונ אוב עס ווער'ט עפי'ם אום רעכט געזעהן אין זייערע פאר בארגענהייט אלסטו זייא נידענקן דעם זכות פון זייער'ע קרובים דיא אבות זכר דם גדעכנש פון יוסף הצדיק ווס דוא האסט אפ גיטאן דיין אקסיל פון לאסט אין דעם טאג ראש השנה איז ער פריי ארום גיגאנגין פון אייזערנע קייטן הניטיו אוב זיינע קינדר זייגען פר אירט גווארן אין אומווירדיקייט בזכות זיין פרומען זאל גאט זיך מרחם זיין איבר זיינע קינדר ניי זאלן לעבין אויף דר וועלט וואס זיא איז הבל הבלים טמינת דר קץ פון דר גאולה איז פר בארגן אין גאטס הארצן דיא פר שטוסענע ישראל אין צוא זאמלן אין דעם טאג פון ראש השנה יום דר טאג ראש השנה איז אן גבוייט דם דער מענטש זאל זיך דר וועקן אין אים מיט תשובה פון יאר צו יאר אונ פון עק צוא עק כסא דר טאג פון דער גאולה וס איז פר בארגן זאל ענדעקט ווערן אונ דער חודש זאל בעקאנט ווערן כסוחים בשעת ער וועט ברענגן דיא רשעים אין גיהנם אונ זייער אש וועט פר פולט ווערין להסיר דענסטמאל וועט ער אפ טאן דעם יצר הרע פון דעם געפעלשטען הארצן להזכר את וועט אונז גדענקען דעם זכות פון אברהם אונ יצחק אונ יעקב: אל אמונה דוא גירעכטר גאט אז דוא ריכסט אן דם געריכט א ב דאס

וועסט

הדין. מי יצדק לפניך בדין. קדוש:

חו״ק אם לא למענו יעש. ויסיר מנו חרון אף וכעס. אין לבקר ולמצוא מעש. קדוש:

קהל אומץ אדירי כל חפץ. בהתבקרם בדין חויבו לנפץ. כלא נמצא בהם חפץ: אדם יציר עפר מאדמה. לאילי מרום אותו דמה. לא בן ולהבל דמה: לעבוד ולשמור גן הפרישו. ועבר על צוויו ויגרשו. ויום זה לישר דרשו: לעת האיר אזרח ממאפל. עולם היה תהו ומאפל. עשרים דור בזוי ושפל: עקשים באורח מישור מסלול ידע. ועל נאמו במה אדע. גדון בקו ידוע תדע: עוברים בעמק הבכא להבדק. אם כפעלם בריב ידקדק. לפני שופט מי יצטדק: זך המשלים בעקד נפש.

מטה לוי בזוקן

לפניך בדין. כי אין לדיק בארץ אשר לא יחטא: אם לא ט׳ ויסיר ט׳. אם לא בבשביל קדושת שמו הגדול יסיר חרון האף: אין לבקר ולמצוא מעש מעשים שראוי לזכות אותו בדין:

אומץ אדירי כל חפץ. תוקף תשובי שעולם שכל מה שחפץ הקב״ה מהם היו שבים ואע״פ כ. בהתבקר בדין. בהתבקש׳ לדין: חויבו לנפץ. התחייבו לשבירה והריג׳: כלא נמצא בהם חפץ. כאלו לא נמצא בהם אפי׳ חפץ אחד: אדם ט׳ לאילי מרום אותו דמה. ה׳ אילו למלאכי מרום דכתיב הן האדם היה כאחד ממנו ואמרו בב״ר כא׳ ממלאכי השרת ועוד שקודם שחטא היה רואה מסוף עולם ועד סופו: לא בן. אך סוף לא הבין לאותו כבוד: ולהבל דמה. על שהיה דומה לבהמה כמ״ש אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו (תהלים מ״ט): לעבוד ט׳ הפרישו מן האדמה לעבוד ול׳ הגן: ועבר על צוויו ויגרשו. ויום זה. של ר״ה. ליושר דרש היה הקב״ה דורש בעד יושרו לתת לו יום מיומו שהות אלף שנים: לעת האיר אזרח ממאפל. כאשר בא אברהם שהקרא איתן האזרחי והאיר מתושך ואפלה: עשרים דור בזוי ושפל. כי עשרים דורות מנח ועד אברהם שכולם היו מכעיסין לפניו לכן היו בזוים ושפלים ובשבא אברהם. עקשים. באורח מישור מסלול ידע. הודיע לעקשים שכפרו בה׳ את המסלול ואורח המישור׳ והשיב גם חזרו לעבודת ה׳ ועל כל זה. ועל נאמו במה אדע. בעבור שאמר במה אדע כי אירשנה: גדון בקו ידוע תדע. נענש בקו המדה ואמר ליה הש״י ידוע תדע כי גר יהיה זרעך ת״כ באברהם כך. כ״ש עוברים בעמק הבכא. העוברים בתבל שהיא עמק המבוכה ובכוכית ואין מבקשים לתקור אחר סדרן הישר רק הולכים תועה. ובשבא העת. להבדק. מעשיהם: אם כפעלם בריב ידקדק. אם ידקדק הש״ית בדין לדונם כפי פעלם: לפני שופט מי יצטדק. מי יצדק בדין לפני הקב״ה השופט: זך המשלים בעקד נפש

פירוש ע״ם

ווערט זיך ש״ף מדקדק זיין אין דין ווער וועט קאנין גרעכט בלייבן פר דיר אין דין דו הייליגר גאט אוב ער וועט ניט טאן פון זיין הייליגן נאמן וועגן דס ער זאל אפ טאן פון אונז צארן אונ רוגז אין אין ניטא וואס צו זוכן צו גפינן ביי אונז גוטע מעשים דורך זיי גרעכט צו בלייבן הייליגר גאט:

אומץ דו שטארקר גאט אפילו דיא צדיקים וואס זיי זענן שטארק צו טאן דיין רצון אז זיי ווערין גפארשט אין דין זענן זיי שולדיג צו בראכן ווערין גלייך וויא זיי וואלטן גאר קיין מעשים טובים אין זיך גיהט אדם אדם הראשון וואס איז בשאפן פון דר ערד האט גאט אים גיגליכן צוא דיא מלאכים פון הימל. ער האט דס אבר ניט פר שטאנן אונ איז גיגליכן גוועזן צו איין נארישע בהמה לעבוד גאט האט אים אפ גשייד ער זאל ארבעטן אונ היטן דעם גן עדן אונ האט עובר גוועזן אויף גאטס באפעל אונ האט גגעסן פון עץ הדעת דרום האט אים גאט פר טריבן פון גן עדן אונ אין דעם טאג האט אים גאט צו גוטן גמשפט לעת צו דר צייט אז אברהם האט דיא וועלט דר לייכט פון איר פינצטערניש איז דיא וועלט גוועזן וויסט אונ פינצטער. דיא צוואנציג דורות וואס זענין גוועזן פון אדם הראשון ביז אברהם זענין גוועזן בזוי אונ שפל פר גאט עקשים דיא פר קרימטע רשעים האט אברהם גלערינט זיי זאלן גיין אין רעכטין וועג אונ ווייל ער האט גרעט (במה אדע) דס הייסט ער האט גוואלט אצייכן אויף גאטס הבטחה דאס זיינע קינדר וועלין ארבין ארץ ישראל מיט דיא רייד האט ער פר זינדיגט דאס זיינע קינדר האבין גימוזט זיין פיר הונדרט יאר אין גלות מצרים איז שוין אבל שכן די רשעים וואס גייען אין טיפין גיהנם וואס זייערע מעשים ווערין גיקלערט אין דין אויב גאט וועט מדקדק זיין צו משפטן נאך זייערע מעשים נאך ווער וועט קענין גירעכט בלייבן פאר גאט דעם ריכטער זך דר לויטערער דאס איז יצחק וואס ער האט זיך מוסר נפש גוועזן צו דר עקידה האט ער אויף דר עלטר ניט גיצויגן קיי

בזוקן לא מצא נופש. ותכהין עיניו בעשן טפש: זרעו רגל באהלי תורה. ועל אמרו דרכי נסתרה. נכסה מנו פורת בסתירה: רשע אשר במחבא יחתר. צדק לפניו יהלך וינתר. אולי ביום אף יסתר: רעים שנים עשר כהבדיק. בריב אותם לא הצדיק. על מכרם בכסף צדיק: בני בלי שם במכרם עמוסים. בזונה וביין ובשוד חמסים. איך בדין יהיו נעמסים: בהתיצבו לריב בעמדו לדין. על זאת אותם ידין. למען ידעון שדון בדין: ירד אשר הוריד אמרים. והדריר בכור שור מהמורים. וננגש בשמעו נא המורים: יען אשר נוקש בעשר. נתרתו בו מיתות עשר. וכגע גבול כבל באוסר: ראשיה אשר בשוחד ישפוטו. איך בקו צדק ישפטו. כי אם כמו שפטו: רובים עלי אש זרה. פגעה בם

באף

מטה לוי

נפש. ילחק שסבלים נפשו כשפקדו חכיו ופל״ו. בזוקן לא וגלא נופש. לעת זקנתו לא מלא מנוחה: ותכהין עיניו כעשן טפש. כהו עיניו כעשן קרבנות שהקריבו נפי עשו לע״ז: זרעו רגל כאהלי תורה. יעקב שהרגיל את זרעו כאהלי תורה: ועל אמרו דרכי נסתרה. לפי שאמר נסתר' דרכי מה' (ישעי' מ') ואין מע״ט גלויה לפניו: נכסה מנו פורת בסתירה. נתעלם ממנו יוסף הנקרא בן פורת. כל שכן רשע אשר במחבא יחתר. הבא במחתרת שצריך לשוב בתשובה: ועוד צדק לפניו יהלך וינתר. התשובה והצדקה יהלכו לפניו ויקפלו כזריזות לפני הש״י: אולי ימחול לו הקב״ה. וביום אף יסתר: רעים שנים עשר. שנים עשר שבטים שהיו רעים ואחי'. כהבדיק. כשבדק הקב״ה מעשיהם לא מלא אותם שלמים: בריב ובדין שלהם: אותם לא הצדיק. על מכרם בכסף צדיק. על שמכרו את יוסף אחיהם הצדיק. וא״כ מה אלו שמכרו את יוסף בכסף מדבר שאינו של גנאי נענשו כ״ש רשעים שהם. בני בלי שם. שבשדים. במכרם. ישראל הנקראים עמוסים מני בטן כדבר של גנאי: בזונה וביין. כמ״ש ויתנו הילד בזונה והילדה מכרו ביין (יואל

ד ג) שנתנו הילד בשכר זונה והילדה בשביל יין: ובשוד חמסים שגוזלים וחומסים את ישראל: איך בדין יהיו נעמסים. יהיו נסבלים בלער ויסורים על שעשו לבני ישראל: בהתיצבו ט' על זאת אותם ידין על הגזילות ועל השפיכות דמים: למען ידעון שדון בדין. שהש״י דן בדין: ירד אשר הוריד אמרים. משה רבינו שהוריד אמרי תורה: והדריר בכור שור מהמורים. עשה דרור ותפשי את ישראל שנקראו בית יוסף שהוא בכור שור מתחת יד מצרי הנקראים חמורים: ונגש בשמעו נא המורים ואעפ״כ ננפש כדבור מה שאמר לישראל במעונה המורים: יען אשר נוקש בעשר. עשר פעמים קרא את ישראל בשם גנאי: ולכן נתרתו בו מיתות עשר: עשר פעמים נכתב בתורה מיתת משרע״ה: וכגע גבול. כאשר הגיע בגבול א״י נשבע ה' שלא יכנס וימות בהר. כאלו כבל באוסר. אוסר בכבל רגלו ואם למשה כך ראשיה אשר בשוחד ישפוטו. דייני' המקבלים שוחד לדין: איך בקו צדק ישפטו. בצדקה וברחמים: כי אם כמו שפטו. הקב״ה ידין אותם לפי מעשיהם ומשפטיהם: רובים. נדב ואביהוא שהיו ילדים: עלי אש

אם

פירוש ע״פ

מנוחה די אויגין זענין אים טונקיל געווארין פון דעם רויך פון דיא קרבנות וואס דיא ווייבער פון עשו האבן מקריב געוועז צו די שטערין ווייל יעקב וואס ער הט זיינע קינדר גימאכט גיוואונן אין די גיצעלטן פון תורה אונ ווייל ער האט גיזאגט מיינע מעשים טובים זענין פון גאט פאר בארגין האט ער פאר ווענדינם דס זיין זון יוסף איז פון אים פר בארגין גיווארין איז שוין אבל שבן דר רשע וואס ער גראבט זיך אונטר צו זינדיגן אין בהעלטעניש דארף ער היילין תשובה אונ צדקה צו טאן טאמר וועט ער באהיט ווערין אין דעם טאג ווס גאט וועט צארענין. דיא צוועלף שבטים אז גאט הט גיזוכט זייערע מעשים הט ער זיי ניט גרעכט גימאכט אין משפט ווייל זיי האבן פר קויפט יוסף הצדיק פאר געלט איז שוין אבל שבן די אום גיערטע כשדים ווס זיי האבן פאר קויפט דיא ישראל פר שפייז אונ פר וויין אונ אנדרע גזילות ווס זיי האבן גטאן צו ישראל ווי פיל יסורים וועלן זיי מוזין ליידן לעתיד לבא אז גאט וועט זיי משפטן אוף זייערע מעשים רעים כדי זיי זאלן וויסן אז גאטס דין איז אמת: ירד משה רבינו וואס ער האט גימאכט אראפ נידערן די תורה אונ הט פריי גימאכט די ישראל ווס ווערן גרופן (בכור שור) פון מצרים וואס ווערן גירופן חמורים איז ער גישטראפט גיווארין ווייל ער הט גיזאגט צו דיא ישראל (שמעו נא המורים) יען ווייל ער איז גישטרויכילט גיווארין מיט צעהן שאנד ווערטר ווס ער הט די ישראל גיזידילט דרום שטייט די מיתה פון משה רבינו צעהן מאל גישריבן אין דר תורה אונ אז ער איז גיקומן צום גרעניץ פון ארץ ישראל איז ער גיבונדן גיווארן מיט קייטין ער זאל ניט קומן קיין ארץ ישראל אונ האט גמוזט שטארבין אין דר מדבר איז שוין אבל שבן אנדרע לייט וואס משפטן דורך שוחד ווי זאלין זיי גמשפט ווערין מיט אשטריך פון צדקה מען וועט זייא ניט אנדערש משפטן נאר אזו ווי זיי האבן גמשפט רובים דיא יונגע לייט נדב ואביהוא ווייל זייא האבן פרעמדע פייער אריין

באף גזרה. ללמד בם פושעי פזורה: בער חמד מן החרם. ונלכד הוא וכל אשר לו בחרם. מגדיש ועד קמה וכרם: בוגד ושודד מה מועיל. הון בעברה לא יועיל. כי אם לחלות פני מלמד להועיל: יד שלח אחז בארון. נעשה בו משפט וחרון. מה יעשו עוברי כבני מרון: יודע נגן כפץ בחנני. נבחן ונם חנם חנני. ואל תבא במשפט לדינני: קוראי בגרון וקול שופר. אם פשעם בדין יכפר. במתנת חנם היום יכופר: קצין כגאה לקטר לשם. נגע במצחו זרח להרשם. ונשפט בלא ידע ואשם: לעת תמוט רגל זדים. אשר באו להיכל מזידים. ישפטו במכניע זדים: לעת יבוקרו פועלי שקר. להשפט בוכוח אף וחקר. יסכר פי דוברי שקר: ישר מתהלך לפניו באמת. איך אחרי הדברים והאמת. חשב פעלו

מטה לוי

זרה. אל שהקריבו לפניו אש זרה: פגעה בם בחרף גזרה. שמתו: ללמד בם פושעי פזורה. פושעי ישראל הנקראים שה פזורה יקחו מוסר אם כן באלו כ"ש ברשעים: בער חמד מן החרם. עכן בר כרמי שלקח מן החרם שהחרים יהושע: ונלכד כו'. ומזה ילמוד כל. בוגד ושודד מה מועיל. הון בעברה לא יועיל. פי' הון אינו מועיל בעברתו ובזעמו של הקב"ה: כי אם לחלות פני. הקב"ה. אשר. מלמד. לחזור בתשובה להועיל לו: יד שלח. פחת הכהן: אחוז בארון. לאחוז בארון כי שמטו הבקר: נעשה בו משפט וחרון. כמ"ש ויחר ה' בעוזא ויכהו שם: א"כ מה. יעשו כל באי עולם. עוברי כבני מרון: דוד שהיה. יודע נגן כפץ בחנני. כשאמר בחנני וגו': נבחן. בבת שבע ולא עמד בנסיון: ונם. ואמר אחר כך: חנם חנני ואל תבא במשפט לדינני. כי לא אצדק במשפט. כן ישראל קוראי כו'. אם פשעם בדין יכופר. במתנת חנם היום

אלהים

יכופר. כמו שעשית לדוד המע"ה: קצין כגאה. עוזיה המלך כשנתגאה ואמר אני מלך וראוי. לקטור לשם. נאה למלך לשרת למלך: נגע במצחו זרח להרשם. זרח לצרעת במצחו שיהא דומה ניכר ונרשמת. ואע"פ שטעה שהיה סובר שהמלך כשר לעבודה: ונשפט בלא ידע. שאסור לו לעבוד. ואשם. והכיר בעוונו שנ שנאמר וגם הוא נדחף לצאת כי נגעו ה'. ואם כן כ"ש. לעת תמוט רגל זדים. כשיבא העת שימוטו רגל רשעים: אשר באו להיכל מזידים ישפטו במכניע זדים. ישפטו על ידי התפלה שאתם מתפללים לפניך שובר אויבים ומכניע זדים. לעת יבוקרו פועלי שקר. כשיבא העת שיותקרו רשעים הפועלים שקר: להשפט בויכוח אף וחקר. שיתווכח עמהם בחרון אפו ויוכל לחקור עד עומק הדין. לא יסכר פי דוברי שקר. שלא יספלו שוד און: ישר יתוקיפו כמוך: מתהלך לפניו באמת. שאמר זכר נא את אשר התהלכתי

פירוש ע"ם

גיבראכט אין משכן האט זייא נאטס גזירה באגעגנט מיט צארין דאס זייא זענן פאר ברענט גיווארין דיא שלעכטע פון ישראל זאלין זיך פון זייא אפ לערנין וואס פאר איין עונש אויף זייא קען קומין ווען זיי זינדיגן בשר דער נארעשער מענטש עכן ער האט גילוסט צו נעמין פון חרם וואס יהושע הט מחרים גוועזן האט מען גורל גיווארפין אונ דער גורל איז אויף אים גיפאלין הט מען אים פאר ברענט מיט זיין גאנץ פארמעגן מיט זיין תבואה אונ מיט זיינע וויין גערטנר. וואס קען שוין זיך העלפין דער רשע אונ דר גזלן אז גאט ווערט אויף אים צארינן ווערט אים זיין געלט ניט העלפין ניט מער נאר צו בעטין צו גאט דער ווס לערינט צו גוטין: יד עוזה הכהן הט אים גישטרעקט זיין האנט אונ האט אן גירירט אין ארון הקודש ווס דיא לוחות זענין אין אים גילעגין חאטשע זיין כוונה איז צו גוטין גיוועזן איז ער באלד גישטארבן וואס קענין שוין טאן דיא מענטשן וואס גייען צום משפט וויא דיא יונגע שאף או האבן גיזינדיגט במזיד יודע נגן דוד המלך וואס ער האט פאר שטאנין צו שפילן אז ער האט גיזאגט צו גאט פרוב מיך ווערסטו זעהן אז איך בין פרום הט אים גאט גיפרובט מיט דיא מעשה פון בת שבע איז דוד נים בשמאנן ביי דעם נסיון הט ער דר נאך גיזאגט צו גאט זאלסט זיך אויף מיר אומזיסט דערבארמן אונ זאלסט מיך ניט משפטן ווארום איך וועל גיוויס אום גירעכט בלייבן קוראי די ישראל ווס רופן צוא גאט מיטין האלז אונ מיט דעם קול פון שופר אז זייערע זינד וועלן אין דין דר ציילט ווערן זאלסטו זיי שענקן אונ מוחל זיין זייערע עבירות אזוי וויא צו דוד המלך: קצין דר מלך עוזיה אז ער איז האפערדיג גווארן צו רייכערן קטורת אין בית המקדש גלייך ווי ער וואלט גוועזן א כהן איז אים אנגע צרעת ארום אויף זיין שטערין אונ זיין חטא איז אן גיצייכינט גיווארן חאטשע ער האט ניט גיוואוסט אז ער טאר דאס ניט טאן האט אים גאט דאך שולדיג גימאכט איז שוין אפל שכן אז גאט ווערט משפטן די רשעים לעת אין דר צייט אז זייער פוס ווערט גליטשין אין גיהנם ווס זענין מוטוויליג אין בית המקדש ארין גגאנגן די וועלן גמשפט ווערין מיט אונטערטעניקייט. צו דר צייט אז גאט ווערט פארשטין דיא ווס טוען פאלשקייט אז ער ווערט זיך מיט זייא מתוכח זיין אונ אום קלערין נייער

מוסף ליום א של ראש השנה

אלהים אמת: ידיד אשר לפניו ואחריו. לא קם כמוהו בבחיריו. ואחרי כל זאת דקדק אחריו: יבינו כל יצורי ארץ. אם כך במצוקי ארץ. מה יעשו רשעי ארץ. ראה יראו יערי שיחים. אם אש אחזה בלחים. אז ינועו יבשים כסוחים: ראה כי אין איש. להפגיע בעד בני איש. ואתה אל ולא איש: חזן רשום בכתב אמת אשננה. מעשה כל ימות השנה. לרצותך בשופר בשבת אומרים (בזכרון שופר) בזה ראש השנה: אם לא למענו וכו'

פותחין ובכן ויהי בישורון מלך: הארון

מלך עליון: אל דר במרום. אדיר במרום. אומץ ידו תרום. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: גבור להקים. גוזר ומקים. גולה עמוקים. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: המדבר בצדקה. הלובש צדקה. המאזין צעקה. לעדי עד ימלוך:

התפללתי לפניך באמת. והנה אף שלבי היה שלם עם הקב"ה ראו איך דקדק הקב"ה עמי שבא' אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב. תבה פעלו דקדק במעשיו. אלהים אמת: ידיד יאשיהו המלך אשר לפניו ואחריו לא קם כמוהו בבחיריו במלכיות שנבחרו להיות מלכי': ואחרי כל זאת דקדק אחריו הקב"ה בד' על שעבדו מתחלה ע"א ועלה עליו פרעה נכה ועשה לו יסורי' קשים דכתיב ויורו המורים למלך יאשיהו (ד"ה ב' ל"ה כ"ג). יבינו כל יצורי הארץ אם כך דקדק הקב"ה. במצוקי ארץ בצדיקים שהם יסודי הארץ: מה כו' אם אש אחזה בלחים בצדיקים אז ינועו כו'. כ"ש בעשו ויפתחו הפשעי' ועתה אתה ס' ראה כי אין איש צדיק בדורינו: להפגיע להתפלל בעד בני. ואתה אל ולא איש היה מליץ בעדינו. ואתה אחד נקרא איש באין איש רשום בכתב כו'. השנה. הספר שנעלמי מעשי של כל ימות השנה שהם כתובים ורשומים לפניך בכתב אמת באין אחד יטול לטעון כי תשא כל אדם על מעשהו ומודה ועתה ירוחם ועוד אמי בא. לרצותך כו'.

מלך עליון. כל כך: אומץ ידו תרום. ירים ימינו על אויביו ויתגבר או כשיוציא ישראל מן הגלות כי עתה בזמן הזה השיב אחור ימינו: לעדי עד ימלוך מלכותו לא יכלה: גוזר ומקים

פירוש ע"ם

משפט וועלן די מיילר פון דיא פאלש רייד פאר שטאפט ווערן ישר דר רעכט פארטיגער דאס איז יחזקיהו האטשע ער איז גיגאנגן אין גאטס וועג מיט אמת האט גאט פארט מדקדק גיוועזן אין זיינע מעשים אונ האט אוף אים גיבראכט די מלחמה פון סנחריב דעם מלך פון אשור ידיד דר גיליבטר דס איז יאשיהו וואס צווישן דיא אלע מלכים פון ישראל וואס זענין גוועזן פאר אים אונ נאך אים איז זיין גלייכן ניט גוועזן אין פרומקייט. פון דעסט וועגן האט גאט פארט מדקדק גוועזן אין זיין דין אונ ער איז נהרג גווארן. דר פון קענין זיך אמוסר גנעמן אלע מענטשן פון דר וועלט ווען עס איז אזוי דר גאנגן מיט די צדיקים וואס זיי זענען די יסודות פון דר וועלט וואס זאלן שוין טאן די רשעים פון דר ערד. לאזן ראך זעהן די ביימר פון וואלד ווען דאס פייער נעמט אן צו ברענן דיא פייכטע בייטר האבן די דארע אונ פאר שניטענע העלצר בוודאי מורא דס איז אמשל ווען גאט שענקט ניט די צדיקים כמכל שכן או ער וועט די רשעים ניט שענקן ראה ליבר גאט זעה אז עס איז ניט פר האנדן קיין מענטש דאס ער זאל פר אונז בעטין אבער דוא ביסט דאך גאט אונ גיט קיין מענטש בעטן מיר דיך זאלסט זיין אונזר מליץ רשום די עבירות וואס זענין ריכטיג אן גישריבן וואס מען קאן ניט לייקענען דר צייל איך אונ בין זיך היינט מתודה מעשה די מעשים פון דעם גאנצן יאר לרצותך בשופר צוא באוויליגן דיך מיט דעם שופר אין דעם טאג ראש השנה:

מלך עליון אלער העכסטער קיניג: אל דר במרום גאט וואס וואונט אין הימיל ער איז מעכטיג אין הימל אומץ ידו תרום זיין שטארקע האנט איז דער הויבן ביז אייביג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: גבור ער איז שטארק אום צוא פירן זייגע גזירות ער איז גוזר אונ איז מקיים ער דעקט אוף טיפע זאכן ביז אייביג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: המדבר דער דא רעט מיט צדקה. דר דא קליידעט אין

 צדקה

מלך עליון: זוכר צורים. זכות יצורים. זועם צרים. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: טוב שוכן עד. טובו לעד. טפח שמי עד. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: כשלמה עוטה אור. כל מאורי אור כביר ונאור. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: מלך עולמים. מפענח נעלמים. משיח אלמים. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: סובל הכל. סב ומבלה כל. סוקר הכל. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: פארו עוז. פועל ימינו תעוז. פודה ומעוז. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: קדושיו להב. קורא מי רהב. קרוב לקוראיו באהב. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: שנה אין לפניו. שקט בפניניו. שבח טוב במצפוניו. לעדי עד ימלוך:

מטה לוי

צדיקים. נכור לקיים גזירותיו: זוכר צורים זכות יצורים. וזוכר האבות לזכות כל יצורים: זועם צרים. זועם וכועס על צרי ישראל: טוב שוכן עד, הקב״ה הוא טוב ושוכן לעולם: טובו לעד. טובו עד עולמי עד: טפח שמי עד. השמים העומדים לעולם מדד בטפח: כשלמה עוטה אור. שלובש את העולם באור כשלמה המעטף גוף האדם: כל מאורי אור. כל המאורות שמנו: מפענח נעלמים. מגלה דברים הנעלמים: משיח אלמים. מדבר אותם שיכולים לדבר: סב ומבלה כל אף שנקרא זקן כמ״ש ועתיק יומין (דניאל ז ט) אעפ״כ מבלה הכל שהכל בלה וכלה והוא חי וקים לעולם: סוקר הכל. רואה הכל: פארו עוז כמ״ש עוז ותפארת במקדשו: פועל ימינו תעוז. בכח״ה הוא פעולתו כמ״ש מקדש אדני כוננו ידיך: קדושיו. מלאכיו: להב. לשבי אש: שקט בפניניו השקט והלוה במלאכיו שהם לפני ולפנים וזהו. שבח טוב וגדול שיש שלום. במצפוניו. במלאכיו הצפונים וטמונים פנימה: מלך עליון.

פירוש ע״ט

צדקה דר דא פר נעמט דאס גישריי בין אייבג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: זוכר דער דא גידענקט די אבות גירעכטע צוא מאכן זיינע בשעפניש מיט זייער זכות ער צארינט אוף דיא רשעים. בין אייבינ וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג טוב ער איז גוט ער רועט צוא אייבינ זיין גוטס איז צוא אייבינ ער הט גימאסטן די אייביגע הימל בין אייביג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג כשלמה ער איז גיהילט מים ליכט וויא מיט אקלייד אלע ליכט לייכטן פון אים ער איז דוער אונ הערליך בין אייבינ וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: מלך ער איז קיניג פון אלע וועלטן ער דעקט אוף די בהאלטענע זאכן ער מאכט ריידן דיא שטומע בין אייבג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: סובל ער טראגט אלדינג ער איז אלט אונ דאך לעבט ער איבר אלדינג. ער זעהט אלדינג בין אייביג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: פארו זיין שיינהייט איז די שטארקייט די ווערק פון זיין רעכטע האנט דס איז דאס בית המקדש זאל גשטארקט ווערן ער איז אדיר אונ אשיצונג בין אייביג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: קדושיו זיינע היליגע מלאכים זענן פלאם פייער ער האט גירופן דיא וואסר פון ים זייא ואלן דער טרינקן דיא מצרים וואס ווערן גירופן רהבים. קרוב ער איז נאהענט צו די וואס רופן אים מיט ליבשאפט. בין אייבג וועט ער קיניגן: אלער העכסטער קיניג: שנה קיין שלאף איז ניטא פאר אים שקט

פותחין הארון

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן . כָּלֶה וְיֹרֵד שַׁחַת . בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת . בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת . עַד מָתַי יִמְלוֹךְ :

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן . תְּנוּמָה תְּעוּפֶנּוּ . תַּרְדֵּמָה תְּעוֹפְפֶנּוּ . תֹּהוּ יְשׁוּפֶנּוּ . עַד מָתַי יִמְלוֹךְ :

ופותחין מיד

אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן : תָּקְפּוֹ לָעַד . תִּפְאַרְתּוֹ עֲדֵי עַד . תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד . לָעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ :

פותחין הארון

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ :

וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם . כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם . וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ . וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ . וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת : אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד . וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם (וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) . וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת . וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת . וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא . וְחוֹתַם יַד כָּל אָדָם בּוֹ : וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע . וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע . וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן . וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן .

מטה לוי

את האדם אשר המשיל אלהים במעשה ידיו על הארץ וכל שת תחת רגליו : כליות . כפייפות ויגיעה : כלי . מלוא נחת : תנומה תעופפנו . תתעיף עליו תנומה : תרדמה תעופפנו . תרדמה תעופף עליו כמסילות :

ונתנה תוקף קדושת היום . נספר תקפו וגבורתו של קדושת יום זה ומה קדושתו שהוא נורא ואיום : ובו תנשא מלכותך . ע"י ישראל שאומרים לפניך מלכיות זכרונות שופרות תנשא מלכותך : וכותב וחותם . יחידי אין מי שחותם עמו : ותזכור כל הנשכחות . כי אין שכחה לפניך : ותפתח את ספר הזכרונות כמ"ש רז"ל ג ספרים נפתחים כו' : ובשופר גדול יתקע . שכשמקבלים ישראל עליהם את תורת תשרי אומר הקב"ה למלאכים העמידו בימה ויאמר למשפט ותוקעים בשופר לסימן שהיום ראש השנה ויאמר עולם לדין : וקול דממה כו'. סוד קולו של הקב"ה ישמע שעולם שותקים ומשתקים את העולם כדי להשמיע דבריו של הקב"ה כביכול : וחיל ורעדה יאחזון . מאימת קול דממה שיצא מפי הקב"ה ואומרים הנה

פירוש ע"פ

עֶס אִיז שְׁטִיל אַרוּם אִים גוּטֶע לוֹבּ וֶוערְט גִיהֶעֶרְט אִין זַיינֶע פַר בָּארְגֶענִישׁ בִּיז אֵייבִּג וֶועט עֶר קֶינִיגֶן : מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דֶער אָרֶעמֶר מֶענְטְשׁ וָואס קִינִיגְט אוֹיף אַלֶע בְּרוֹאִים עֶר וֶוערְט פַר לֶענְט אוּנ נִידֶערְט אִין גְרוּבּ אַרַיין אוּנְטֶן אִין דֶר הֶעלֶע מִיט מִידִיקַייט אוּנ אָן נַחַת וִוי לַאנְג קֶען עֶר הֶערְשִׁין : מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דֶער אָרֶעמֶער מֶענְטְשׁ אַדֶרֶעמְלוּנְג מַאכְט אִים פִינְצְטֶער . אַשְׁלָאף שְׁוֶועבְט אוֹיף אִים דִי וְוִיסְטֶנִיס פַאר דוּנְקֶעלְט אִים . וִויא לַאנְג קֶען עֶר הֶערְשִׁין : אֲבָל אָבֶּער דֶער אֶלֶער הֶעכְסְטֶער קֶינִיג זַיין שְׁטַארְקַייט אִיז בִּיז אֵייבִּיג זַיין שֵׁיינְהַייט אִיז צוּ אֵייבִּיג זַיין לוֹבּ שְׁטֵייט אֵייבִּיג . בִּיז אֵייבִּג וֶועט עֶר קֶינִיגְן :

וּנְתַנֶּה אוּנ מִיר וֶועלֶן דֶר צֵיילֶן דִיא שְׁטַארְק הֵיילִיקַייט פוּן דֶעם טָאג דֶען עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּנ שְׁרֶעקְלִיךְ אוּנ אִין דֶעם טָאג וֶוערְט דֶער הוֹיבֶּען דַיין קֶינִיגְרַייךְ אוּנ דַיין שְׁטוּל וֶוערְט אָן גִיבְּרַייט מִיט חֶסֶד אוּנ דוּא זִיצְט אוֹיף אִים מִיט אֱמֶת . דָאס אִיז אֱמֶת דָאס דוּא בִּיסְט אַדַיין אוּנ אַמוֹכִיחַ אוּנ דוּא הַייסְט אַלְסְדוּנְג אוּנ דוּא בִּיסְט אַלֵיין אֵיין עֵדוּת דוּא שְׁרַייבְּסְט אַלֵיין אוּנ טוּסְט אַלֵיין חַתְמֶנֶן אוּנ רֶעכִינְסְט אוּנ גִידֵיינְקְסְט אַלִי פַאר גֶעסִינֶע זַאכֶן אוּנ דוּ עֶפִינְסְט דָאס סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת אוּנ פוּן זִיךְ אַלֵיין וֶוערְט עֶס גִילֵייעֶנְט אוּנ דִיא חֲתִימָה פוּן אִיטְלִיבֶן מֶענְטְשֶׁן אִיז אִין דֶעם סֵפֶר וּבַשּׁוֹפָר אוּנ מִיט אַגְרוֹסֶן שׁוֹפָר בְּלָאזְט מֶען אִין הִימֶל אוּנ אֵיין שְׁטִיל קוֹל וֶוערְט גִיהֶערְט פִין גָאט אוּנ דוּא מַלְאָכִים אֵיילִין צוּא פוּן גָאטְס שְׁלִיחוּת אוּנ עֶס נֶעמְט זֵייא אָן אַצִיטֶערְנִישׁ אוּנ אַשְׁרֶעקְנִישׁ אוּנ זָאגֶן דָאס אִיז דֶער יוֹם הַדִּין

ויאמרו הנה יום הדין. לפקוד על צבא מרום בדין. כי לא יזכו בעיניך בדין. וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון: כבקרת רועה עדרו. מעביר צאנו תחת שבטו. כן תעביר ותספור ותמנה ותפקוד נפש כל חי. ותחתוך קצבה לכל בריותיך ותכתוב את גזר דינם:

בראש השנה יכתבון. וביום צום כפור יחתמון: כמה יעברון. וכמה יבראון: מי יחיה. ומי ימות: מי בקצו. ומי לא בקצו. מי במים. ומי באש: מי בחרב. ומי בחיה. מי ברעב. ומי בצמא: מי ברעש. ומי במגפה: מי בחניקה. ומי בסקילה: מי ינוח. ומי ינוע. מי ישקט. ומי יטרף. מי ישלו. ומי יתיסר: מי יעשר. ומי יעני. מי ישפל. ומי ירום:

מטה לוי ותשובה

אולי היום. יזכ בדין. בעתיד: לפקוד על צבא מרום בדין. כמ"ש והיה ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום במרום (ישעיה כו): כי לא יזכו בעיניך בדין. כמ"ש ושמים לא זכו בעיניו ואפילו מלאכי שמים: וכל באי עולם. גם בני אדם: יעברון לפניך. אך אינו דן את העולם בכלל אלא. כבני מרון. כבני צאן שעוברים בזה אחר זה ודן אותן בהשגחה פרטיות. כבקרת רועה עדרו. כמו שמבקר ומונה הרועה את עדרו: מעביר צאנו כו'. ומעביר אותה תחת שבטו: ותחתוך קצבה לכל בריותיך. מכל דבר שן שמזונות הן מאתר לגרים:

כמה יעברון. מן העולם בן הנולדים הן כמעי אמן: וכמה יבראון. בעולם. וזהו דרך כלל ודרך פרט מי יחיה ומי ימות. בזו השנה: מי בקצו. שימלא שנותיו לפי טבעו שנולד בו: ומי לא בקצו שהעון גורם למות בלא זמנו: מי ברעש. שימות בידי שמים מבלי ימכריקים: ומי במגפה. שמיתת מלאך המות: מי ינוח במקומו ומי ינוע. ממקום למקום: מי ישקט. מי שישב בהשקט מן הבריות: ומי יטרף מאחרים המטרפים דעתו ורצונו: מי ישלו. בבריאות גופו: ומי יתיסר. ביסורים: מי ירום במעלה ותבונות

פירוש ע"ם

צו משפטן אלע דיא העררשר וואס זעגין אין הימל מיט דין. דען זייא וועלן ניט גירעכט בלייבן אין דיינע אויגין אין דין דרום האבן זיי גרויס פחד אונ אלע וואס קומען אויף דער וועלט טוען איבר פארן פאר דיר צום משפט אזוי ווי יונגע שאף: כבקרת אזו וויא דער פאסטוך באקוקט זיין שטארע טוט ער דורך טרייבן זיינע שאף אונטער זיין רוט כדי צו וויסן וויפיל שאף זענין פר האנדין אזו אויך דוא גאט דוא מאכסט איבר פירן אונ רעכינסט אונ גדנקסט דם נפש פון אלי באשעפעניש אונ באשטימסט געוויסעס צוא אלע דיינע באשעפעניש אונ דו שרייבסט זייער גזר דין:

בראש השנה אום ראש השנה ווערן זיי גישריבין אונ אום יום כפור ווערין זיי גיחתמת וויפיל זאלין אוועק גיין פון דר וועלט אונ וויפל זאלן בישאפן ווערן ווער עס זאל לעבין אונ ווער עס זאל שטארבן ווער עס זאל שטארבן מיט זיין צייט אונ ווער עס זאל שטארבן אן דר צייט ווער עס ווערט גמשפט מיט וואסער אונ ווער מיט פייער ווער עס זאל נהרג ווערן דורך אשייערד אונ ווער עס זאל אום קומן דורך אחיה ווער עס זאל שטארבען פון הונגער אונ ווער פון דארשט: מי ברעש. ומי במגפה. ווער עס זאל אום קימען אין שטורעם אונ ווער עס זאל שטארבען אין אמגפה ווער עס זאל דערווארגן ווערן אונ ווער עס זאל פאר שטיינט ווערין ווער עס זאל רוען אונ ווער עס זאל זיין נע ונד ווער עס זאל לעבין רוהיג אונ ווער אונרוהיג ווער עס זאל האבין שלוה אונ ווער עס זאל גישטראפט

צום קול ממון

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה :

מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה :

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ . קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת . כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת . כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה . וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לּוֹ . אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ : חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם . וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם . כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם : אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לְעָפָר . בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ . מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר . כְּחָצִיר יָבֵשׁ . וּכְצִיץ נוֹבֵל . וּכְצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כָּלָה . וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ . וְכַחֲלוֹם יָעוּף :

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם :

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ . וְאֵין קֵץ לְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ . וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ . וְאֵין לְפָרֵשׁ עֵלוּם שְׁמֶךָ . שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ . וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ . וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִּשְׁמֶךָ : עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ . וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי

מטה לוי

תפילות . ותשובה כו'. הג' דברים הללו : מעבירי' את רוע הגזירה . מן האדם .

כי כשמך . שם של הוי"ה שהוא מורה על מדת הרחמים. כן תהלתך . שאתה אל רחום וחנון: קשה לכעוס שאתה ארך אפים . ואף להתר הכעס אתה . נוח לרצות כי לא תחפוץ . אפילו במות המת . במיתת הרשעים שבחייהם קרואים מתים כי אם בזה אתה חפץ . בשובו ט' : ועד יום מותו תחכה לו . אפילו היה רשע כל ימיו אם ישוב יום א' לפני מותו מיד תקבלו : אמת ט' יודע יצרם . מי שעשה בכל לבו כי אתה . יצרת חדרי לבבו : כי הם בשר ודם . והם גורמין להחטיאו : וסופו לעפר ואותו מעט שהוא חי : בנפשו . בסכנת נפשו יביא לחמו : משול כחרס הנשבר . שאין לו תקנה אחר שבירה : כחציר יבש כעשב יבש : וכציץ נובל כפרח שהוא

שמך

כמוש ונרקב : וכצל עובר . ולא כצל אילן שהוא עומד לעפתו אלא כצל של עוף הפורח שהוא עובר : וכחלום יעוף . שהוא פורח ולא מלאהו אם האדם כוה כלה חשוב בחייו ובמותו לכן בתינו רחם נא עליו כל ימי חיי הבלו שהם מעט ורעים : ואתה הוא ; מלך אל חי וקים לעולם וא"כ אם חטאתי מה אפעול לך ואין נבער . כמה מלאכים הם מרכבות כבודך ואין לפרש עלום שמך . שלא ניתן לפרש ברבים כמ"ש זה שמי לעלם חסר וא"ו . שמך נאה לך . לא כמלך ב"ו שמשבחים אותו ואין בו אבל לך יש יותר ממה שמשבחים לך : ואתה נאה לשמך . שמורה על היה הוה ויהיה : ושמנו קראת בשמך . אנחנו נקראים ישראל ושני אותיות של סוף שמנו הוא שמך ועוד התנוכי כפלוני' ראש וסוף של שמנו הוא שמך ועוד כי יו"ד ה"י נגמלו הוא שמין יהודי : עשה למען שמך . עשה עמנו

פירוש צ"ם

ווערן מיט יסורים ווער עס זאל פר ארעמט ווערן אונ ווער עס זאל רייך ווערין ווער עס זאל ווערן שפל אונ ווער עס זאל דר הויבן ווערן : ותשובה אונ תשובה אונ תפלה אונ צדקה זענין מבטל דיא בייזע גזירה : כי כשמך דען אזוי ווי דיין נאמן איז דאס ער באטייט אויף מדת הרחמים אזוי איז דיין לוב דאס דו ביסט ארחום וחנון . עס איז שווער דיר צו דר צארענין אונ גרינג מפייס צו זיין דען דו ווילסט ניט דער רשע זאל שטארבן נאר ער זאל טאן תשובה אונ בלייבן לעבן אונ ביז זיין טויט ווארטסטו אים אז ער טוט תשובה ביסטו זיין תשובה מקבל . אמת דס איז אמת דאס דו ביסט זייער באשעפר אונ דו ווייסט זייער יצר הרע דען זיי זענין בלוט אונ פלייש דרום זינדיגין זיי אדם דער יסוד פון מענטשין איז פון ערד אונ זיין סוף איז צו דער ערד . מיט סכנת נפשות באקומט ער זיין ברויט . ער איז גיגליכן צו איין צו בראכענים שארבין אזוי וויא איין פאר טריקענטע גראז אונ אזוי וויא אפארפוילטע שפראצונג ווי אשאטין פון איין פר ביינייענדין אונ אזו ווי אוואלקין ווס ווערט כלה אונ אזו וויא אווינט וואס ווייעט אונ אזו ווי שטוב ווס פליהט אוועק אונ אזו ווי אחלום שוועבט אוועק אזוי אויך איז דער מענטש אויף דער וועלט : ואתה אבער דו גאט ביסט אשטארקר מלך וואס דו לעבסט אונ האסט אבאשטאנד צו אייבג :

אין קצבה עס איז ניטא קיין מאס צו דיינע יארין אונ עס איז קיין ענד צו דיא לענג פון דיינע טעג אונ מען קען ניט משער זיין וויפיל מלאכים עס זענין ארום דיין כסא הכבוד אונ מען קען ניט אויס ריידן די פארבארגניש פון דיין נאמן שמך דיין הייליגר נאמן פאסט צו דיר אונ דו פאסט צו דיין נאמן

שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ. הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקֹּדֶשׁ. דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה: (קוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדֻשָּׁה בַּקֹּדֶשׁ):

ס״י כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה. עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ כַּדָּבָר הָאָמוּר | נ״א נַעֲרִיצְךָ וְנַקְדִּישְׁךָ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקֹּדֶשׁ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם ס״י מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: (נ״א בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

וְחַיּוֹת אֲשֶׁר הֵנָּה מְרֻבָּעוֹת כִּסֵּא. בְּמָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים וָשֵׁשׁ מְכֻנָּפוֹת כִּסֵּא. גוֹעֲשׁוֹת בּוֹ בְּסוֹכְכָם פָּנִים בְּפָנִים לְכִסֵּא. דְּמוּת רָקִיעַ בְּרֹאשָׁם נָטוּי לַכִּסֵּא. הוּא כְּעֵין הַקֶּרַח וּבוֹ שְׁבִיב כִּסֵּא. וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ כְּמַרְאֵה דְּמוּת כִּסֵּא. זָעוֹת בְּלִי לְאוֹת מֵחִיל כִּסֵּא: חזן הָשׁוֹת בְּרָצוֹא וָשׁוֹב

מטה לוי

שמם חסד ומתוק לשפתותיו ואל תעשם כמו כליים אלו שמך יהיה קדוש ואם ח"ו תעשה כמו כלייה אתה מחלל שמך שיאמר כוחותי אין גמול ואין עונש. ומבלתי יכולת: דרי מעלה. המלאכים הגדולים במעלה: עם דרי מטה. הקטנים מהם במעלה וגדולה. הקטן נוטל רשות .מהגדול:

וחיות אשר הנה מרובעות כסא. כל מספר שאכן מרובע ד׳ חיות ד׳ פנים ארבע כנפים: במאתים וחמשים ושש מכנפות כסא. שיהיו מסוככים הכסא ברנ"ו כנפים. גועשות בו בסוככם אים כפנים לכסא מתנודדת ומתגועשות בסכיכם פנים בפנים

מרעישות

לכסא. כפני כבוד של מעלה שבכסא ואף שאינם מסתכלים בו מכל מקום רועשות וגועשות ממנו ועוד פליאה יותר גדול׳ שאע"פ שיש כמה מחילות שמפסיקין ביניהם. לכסא. כי פניהם מכוסה בכנפיהם ועוד. דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. על ראשם של חיות נטוי דמות רקיע הוא כעין הקרח כו׳: וממעל לרקיע. יש אבן ספיר כמראה דמות כסא. הרי כמה מחילות מפסיקין אעפ"כ הם. זעות. נעות ומתפחדות ומזיעות: בלי לאות. ולא מחמת לאות ועיפות רק: מחיל כסא. מפחד וחיל כסא: חשות ברצוא ושוב. ממהרות ורצות לבא אל ראשיהם מתחת הרקיע הנטוי למעלה מהן וממהרות

פירוש ע"ט

דם דיין נאמן ווייזט דם דו ביסט הָיָה הוֹוֶה וְיִהְיֶה, אונ אונזר נאמן האסטו גירופן מיט דיין נאמן רען די סוף אותיות פון יִשְׂרָאֵל איז אֵל אונ אל איז טייטש גאט:

עֲשֵׂה טוא אונז חֶסֶד פון דיין נאמן וועגין אונ היילג דיין נאמן אויף יִשְׂרָאֵל וואס היילגין דיין נאמן תַּנְא. טוא דאס פון דיין גיערטן נאמן וועגין וואס ער איז גשטארקט אונ גהיילגט אין סוד פון די בּרענדיגע מלאכים וואס זייא היילגן דיין נאמן מיט היליקייט דֵי דיא מלאכים וואס וואונן אויבן אונ די ווס וואונן אונטין זאגן צו דיר דרייא מאל קדוש מיט היליקייט: כַּכָּתוּב אזו ווי עס איז גישריבן דורך דיין נביא וְקָרָא זֶה אֶל זֶה איין מלאך רופט צום אנדערן אונ זאגט קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ הייליג הייליג הייליג איז גאט פון אלע הערשארין דיא גאנצע וועלט איז פול מיט זיין כבוד. כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם זיין כבוד איז פול אין דער גאנצער וועלט זייגע באדינער דיא מלאכים פרעגין איינער צום אנדערין וויא איז דער ארט וויא זיין כבוד רוהט דיא מלאכים ענטפערין אנטקעגין זייא ברוך דאס הייסט וויא נייטער שטייט בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

וְחַיּוֹת דיא חיות הקודש וואס זיי זענין אויף דיא פיר זייטין פון דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד מיט זייערע צווייא הונדערט אונ זעקס אונ פופציג פליגלען זאמלן זיי זיך ארום דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד זייא שטורעמן בייא דעם שטול אונ דעקין צו זייער פנים פון גרוס פַּחַד פַר דר שְׁכִינָה ווס זיא רוּעט אויף דעם שטול דְּמוּת איין געשטאלט פון איין הימיל איז איבר זייערע קעפ אום גיצוגין אונטער דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד דער הימיל האט איין געשטאלט פון אייז אונ אוף אים פינקעלט דר כִּסֵּא הַכָּבוֹד אונ איבר דעם הימיל איז איין געשטאלט פון דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד זָעוֹת די חיות הקודש שוויצין ניט פון מידקייט נאר מחמת ציטערניש פון דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד חָשׁוֹת זיי אײלין זיי לויפן הין אונ דער פון ציטערניש פר דעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד פְּשׁוֹת זיי שוועבין

מרעישות כסא. טסות כבזק ולא מזיזות הוד כסא. יודעות כי כל מקום לא יכיל מקום כסא:

כף רגל חמש מאות וחמש עשרה ישרה לכסא. לעת תרשינה לפאר קופצות מתחת לכסא. מתעלפות מפחד רם יושב על כסא. נראות נושאות והם נשואות עם כסא: סבלות מתחת זרועות עולם לכסא. עתירת זו כתעל תרפינה כנף כסא. פשעים אם עצמו משיקות כסא. צורר כי יסטין יפרשו ענן כסא. קול שופר לעת יעל מאחז פני כסא. רחמים ילין בעד רשומים בכסא. שופט אם ירצה משבת באולם הכסא. תבנית תם יפן חקוקה בכסא.

מטה לוי ארבע

ומסורות להשיב ראשן: מרעישות כסא. מרעש ומורא שיש להם מכבוד היושב על כסא: טסות כבזק. פורחות ומעופפות כשלהבת היוצא מפי הכבשן שיוצא וחוזר כהרף עין. ולא מזיזות הוד כסא. ממקומו וזו פליאה גדולה שיש בהעס״ שהן טסות ורצות אין הכסא זז ממקומו כי הן יודעות. כי כל מלוא העולם: לא יכיל מקום כסא. לא יחזיק ולא יסבול מקום כסא שהיא מקומו של העולם ואין העולם מקומו:

כף רגל. של המלאכים חמש מאות וכן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה. וז׳ רקיעים ובינה אוירים כל א׳ מהלך ת״ק שנה וכף רגלי החיות ג״כ מהלך ת״ק שנה. הרי חמש עשרה פעמי׳ מהלך ת״ק כמנין ישרה ש״ו י״ה. י״ה פעמים ת״ק. ומכוונות לכסא: לעת תרשינה. כשניתן להם רשות לפאר לומר שירה: קופצות. דולגות וממהרות להוציא רגליהם מתחת הכסא: מתעלפות. ומתעולבות מפחד רם ט׳: נראות. כמלא. טבאות. את כסא הכבוד אשר עליהם אבל נאמת. והם נשואות עם כסא: סבולות מתחת הכ. נשואות מתחת זרועות עולם. לא כמנהג ב״ו שסובל משאו על גבו אבל הקב״ה אינו כן סובל את הכל מתחתיו: עתירת זו. תפלתן של ישראל שנקראים עם זו: כתעל. כאשר תעלה לרקיע: תרפינה כנף כסא. או הם מרפים ומורידים כנפיהם זה מזה כדי שתעלה תפלתם לכסא: בקשתינו מלפניך רבש״ע. פשעים אם עצמו. ונתגברו יותר משיקות ומחברות כנפים יחד לבל יעלו הפשעים אל כסא: צורר כי יסטין. כשיבא השטן לקטרג: יפרשו ענן כסא. יפריש הענן סביב הכסא ולא יוכל לגשת אבל. קול שופר לעת יעל. יהא מאחז ומקרב את קול השופר: פני כסא. ועי״ז רחמים ילין. יוכל להלין רחמים בעד ישראל שהם. רשומים בכסא. שופט אם ירצה שבת כאולם הכסא. ואם ירצה השופט האמת לשבת באולם הכסא שהוא כסא הדין: תבנית תם יפן. ואז יפנה לראות בתבנית יעקב אבינו תם שהוא חקוקה בכסא. וימלא רחמים על בניו: ארבע חיות אשר

פירוש ע״ט

וויא דיא פוסקין אונ רירען ניט דעם כסא הכבוד פון זיין ארט יודעות דיא חיות ווייסין דאס קיין ארט איז ניט גינוג פר דעם כסא הכבוד:

כף רגל די באלין פון די פיס פון איטליכר חיה זענין לאנג פינף הונדרט אונ פופצעהען יאר גאנג אזו ווי די צאל פון דעם ווארט ישרה טרעפט אן אונ זייערע פיס זענין גלייך ביי דעם כסא הכבוד לעת צו דער צייט אז זיי נעמען רשות צו לובין גאט שפרינגן זיי פון אונטר דם כסא הכבוד צו זאגן שירה מתעלפות זייא ווערן שוואך מחמת פחד פון ערהאבענעם גאט וואס זיצט אוף דעם כסא הכבוד נראות עס ווייזט אוס דאס זיי טראגן דעם כסא הכבוד אבער אין אמת ווערין זיי גיטראגן מיט דעם כסא הכבוד סבולות זייא ווערין גיטראגין מיט דעם כסא הכבוד אונ מיט דר גאנצר וועלט וואס זיא איז פון אונטען אן גיקניפט אן גאטס ארעם עתירת אז דיא תפלה פון דיא ישראל גייט ארויף לאזין זייא אפ אונ צו שיידין דיא פליגיל איינע פון דר אנדערע כדי דיא תפלה זאל קומין פאר גאט ב״ה פשעים ווען דיא עבירות פון ישראל זענין שטארק באהעפטין זייא זייערע פליגיל דאס דר שטן זאל ניט קאנן קומן פר דעם כסא הכבוד מקטרג צו זיין צורר אז דר שטן קומט מקטרג צו זיין אוף ישראל פר שפרייט גאט א וואלקען ארום דעם כסא הכבוד דער שטן זאל ניט קאנען צו טרעטין קול אין דער צייט אז דאס קול פון שופר גייט אוף נעמט גאט אן דם קול אונ ברענגט עס פאר דעם כסא הכבוד כדי ער זאל מליץ זיין גוטס פאר די ישראל בזכות דיא אבות וואס זייא זענין גיצייכנט אונ אוס גיקריצט אין דעם כסא הכבוד שופט גאט דער ריכטר אז ער וועט וועלין זיצין אין פאלאץ וויא די שטול פון מדת הדין שטייט בעטין זיך ער זאל זיך קערין צוא דעם גישטאלט פון יעקב וואס איז אויס גיקריצט אין כסא הכבוד

ארבע חיות נושאות ומנשאות עם כסא: חזן לבלתי לגבל למענו כסא. עוד יפצה פה ויפגיע בכסא. זכור ליושבי נטעים אשר עמך בכסא:

רחם מצוקים אשר עליהם שמת הדום וכסא. ואז יתרעם הגלגל ויתרעש הכסא. ואופן לאופן וכרוב לכרוב וחיה לחיה לעומת כסא:

חזן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה ה׳) איה מקום כבודו (להעריצו) לעמתם (נ״ס משבחים ואומרים) נ״א ברוך יאמרו: קהל ברוך כבוד ה׳ ממקומו: ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים:

ועמך תלואים בתשובה להתיחד. שני לבבות לך כאחד לאחד. רחץ בנקיון כפים נשוא לב אחד. קול שופר כפוף לב אחד. ציון שופר פשוט לב אחד. פור ימים יוצרו בם לבור אחד. עוברים בו להקביל

מטה לוי

אשר הם נראים. נשאות ומנשאות. כאמת. עם כסא. מתפללי׳ הם לבלתי לגבל לישראל למען כסא. למען יעקב מתקוק בכסא: עוד יפצה פה ויפגיע כסא. הכסא עצמו יפצה פה ויפגיע בעד ישראל ויאמר: זכור ליושבי נטעים כו׳ זכור לנשמות הצדיקים אשר כתיבה משמרת תחת הכסא. עד יאמר הכסא. רחם מצוקים. רחם בזכות הצדיקים. אשר עליהם שמת הדום וכסא. אשר בשבילם בראת שמים וארץ: ואז. כשהחיות מתפללי׳: יתרעם הגלגל. גם הגלגלים שקובעים בו י״ב מזלות כנגד י״ב שבטים משבחים כולם להקב״ה בקול רעם וקול מהומה: ויתרעש הכסא. וגם הכסא מתרעש בקולו לשבח להש״י: ואופן. מצטרף לאופן כו׳ ומבקשים רחמים: לעמת כסא. לנשמת ישראל החקוקים בכסא:

פני

ועמך תלואים בתשובת. רבש״ע האמן סמוכים לתשובה בקשתינו שתטון את לבבנו: להתיחד שני לבבות. לך ובהיו שני היצרים יצ״ט ויצה״ר שניהם כאחד לאחד: לאחד. לה׳ אחד: רחץ בנקיון כפים. ולרחץ אותם שיהיו נקיים מן החטא: נשוא לב אחד. שישבו תשובה בכל לבם: קול שופר כפוף. כב״ה וביו״כ של יובל שמצוה בכפופים משום לרמז: כפוף לב אחד. כמ״ש כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי: ציון שופר פשוט. ובתעניות שמצוה בפשוטין לרמז. פשוט לב אחד. כמ״ש כמה דפשוט איניש דעתיה טפי מעלי: פור ימים יוצרו. בכל הימים שברא הקב״ה הפיל פור הוא הגורל: בם לבור אחד. לברר ולבחור בם יום אחד והוא יו״כ: וכל כאלו עולם. שכריב בו. להקביל פני יוצר אחד. שהוא אחד:

סמוכים

פירוש ע״ם

אתה זאל דיך איבר אונז מרחם זיין פון דיין זכות וועגן ארבע די פיר חיות הקודש וואס טראגן אונ ווערין גיטראגין מיט דעם כסא הכבוד בעטין גאט ער זאל מוחל זיין די זינד פון ישראל ער זאל פון יעקבס וועגין ניט פר שעמען דעם כסא הכבוד עוד נאך מער דער כסא הכבוד אליין עפינט זיין מויל אונ בעט פאר די ישראל אונ זאגט ליבער גאט זכור גידענק די אבות וואס זיצן אין גן עדן וואס זייא זענען גיצייכענט אין דיין כסא הכבוד:

רחם זאיי זיך מרחם בזכות דיא צדיקים וואס דו האסט אויף זייער זכות מיסד גיוועזן הימיל אונ ערד ואז אונ דענסטמאל אז די חיות זענין מתפלל דער גלגל וואס די צוועלף מזלות זענין אין אים אונ דער כסא הכבוד שטורעמט ואופן אונ איין אופן צוא דעם אנדערן אונ איין כרוב צום אנדרען אונ איין חיה צו דר אנדרע די אלע מלאכים שטעלן זיך פר דעם כסא הכבוד מתפלל צו זיין פר די ישראל:

ברוך כבוד ה׳ גילובט איז גאטס כבוד פון דיין ארט. ממקומו הוא יפן פון זיין ארט זאל ער זיך קערן מיט רחמנות אונ זאל לייט זעלגן דאס פאלק וואס איינציגן גאטס נאמן אבינט אונ מארגן. יעדן טאג שטענדיג זאגן זייא צווייא מאהל מיט ליבשאפט שמע ישראל:

ועמך אונ דיין פאלק ישראל האפין צוא פאראייניגן מיט תשובה ביידע הערצער כלומר דר יצר״ט מיט דעם יצר הרע זאלין זיין פאראייניגט צוא דיין דינסט דוא איינציגר גאט צוא וואשען דיא הענד גאנץ ריין פון עבירות צו אוף צוא הייבן צו גאט די איינציגע הארץ: קול שופר כפוף דר קול פון דעם

פְּנֵי יוֹצֵר אֶחָד: חזן סְמוּכִים בְּצִדְקַת אָב הָיָה אֶחָד. נִשְׁעָנִים בִּסְבַךְ יָחִיד וּמְיוּחָד. מוּבְטָחִים בְּתוֹם (נ"א בְּתָם) וּבְיוֹשֶׁר אָב אֶחָד:

לְהִזָּכֵר לָמוֹ עֲנִיַּת קוֹל אֶחָד. כְּשִׁבְתּוֹ בַּכִּסֵּא שׁוֹפֵט גּוֹי אֶחָד. יַעֲמִיד מֵלִיץ יוֹשֶׁר מִנִּי אֶלֶף אֶחָד. טוֹבוֹת לְהַגִּיד בַּשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד. חָשׁוּב גֵּר וְאֶזְרָח לְמִשְׁפָּט אֶחָד. זַךְ וָרָע מֵהַיּוֹם מוֹדַע דִּינָם לְאֶחָד. וַאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו שְׁקוּלִים עַד עָשׂוֹר יוּאֲחָד. הוּא כְּחָפֵץ לְהַצְדִּיק עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה יִיחַד. דֶּלֶת פְּתוּחָה לַשָּׁבִים תֵּת צֳרִי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. גּוֹלֶה זְכוּת וָרֶשַׁע לְהַגִּישׁ אֶחָד בְּאֶחָד. בִּיקּוּר חֶשְׁבּוֹן לִמְצוֹא אֶחָד לְאֶחָד: חזן אִם יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ לַהֲשִׁיבֶנּוּ וְהוּא

מטה לוי באחד

סמוכים בלדקת ה' אחד. אברהם. שנאמר עליו אחד היה אברהם (יחזקאל ל"ג): נשענים בסבך. בעקידת ילחק שנאמר עליו. יחיד ומיוחד. כמ"ש את בנך את יחידך ומיוחד שבאחיו מישמעאל בני קטורה: מובטחים בתום ביושר. בתמימות וביושרו של יעקב: אב אחד. לכל השבטים: להזכר למו ענית קול אחד. מובטחים הם ישראל שיזכור להם עניה שענו אבותינו כמ"ת קול אחד ואמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה: כשבתו בכסא שפוט. את ישראל: גוי אחד. בארץ: יעמיד מליץ יושר מני אלף אחד. כמשארז"ל אפי' תתקל"ט מקטריגין ואחד מלמד זכות הקב"ה מקבלו: טובות להגיד. על האדם: בשביעי. בחודש השביעי: באחד לחודש. זה ר"ה: חשוב גר ואזרח למשפט אחד. לפי נעשיהם הם נידונין כמ"ש תורה אחת ומשפט א' יהיה לכם ולגר ולאזרח (במדבר ט"ו י"ו): זך ורע. לדיק גמור ורשע גמור: מהיום מודע דינם לאחד. לה' אחד זה לחיים וזה למות: ואשר מעשיו שקולים. שהוא בינוני: עד עשור יואחד. יואחד עלמו לגד אחד בכל עשרת ימי תשובה נשוב כתשובה עד יוה"כ שהוא כעשור לחודש ואם ישוב יהיה נכתב עם הלדיקים: הוא. הקב"ה: כחפץ להלדיק. הרשע תקן וקבע עשרת ימי תשובה יחד שבהם: דלת פתוחה לשבים. אף ליחיד שבא לשוב: תת לרי. לתת להם לרי ומרפא לכל אחד ואחד: גולה זכות ורשע. הקב"ה מגלה זכות ורשע: להגיש אחד באחד. להגישן יחד זה לזה כדי לשוקלם בכף מאזנים: ביקור חשבון. מבקר חשבון: למצוא אחד לאחד. ע"י שנצטרפות אחד לאחד למצוא חשבון: אם ישקיט. אם ירצ' הש"י לזכות אחד באחד ולהשקיטו בימי רעה: ומי ירשיע להשיבנו. מי ימחה בידו ויר(ש)יעט ויאמר לו לא יפה דנת להשיב דינו: והוא באחד. וכלא הוא אחד וכל

פירוש עם

גיבייגינגעם שופר וואס מען בלאזט ראש השנה ווייזט דאס מען זאל דיא איינציגע הארץ בייגן צוא גאט: ציון דר צייכין פון דעם גלייכין שופר ווס מען פלעגט בלאזין אין אתענית ווייזט דאס מען זאל דיא הארץ אוים גלייכין פון אירע קרומקייטין: פור דער גורל איז גיפאלין אום צו קלויבין דעם טאג יום כפור פון אלע טעג ווס זענין בשאפין דאס אין דעם טאג זאלין אלע דורך גיין פר דעם משפט פון איינציגין באשעפר: סמוכים זיי זענען זיך סומך אויף דעם זכות פון אברהם אבינו וונס ווערט גירופין (אחד) נשענים זייא פאר לאזין זיך אוף דעם זכות פון עקידת יצחק וואס ער איז גיוועזן אבן יחיד: מובטחים זייא פארזיכערין זיך אין דעם זכות פון דיא תמימות אונ רעכט פארטיקייט פון יעקב וואס איז גיוועזן איין פאטער צוא אלע שבטים:

להזכר עס זאל צו זיי גדאכט ווערן וואס זייא האבין גיענטפערט נעשה ונשמע מיט איין קול. אז ער וועט זיך זעצין אוף דעם שטול צוא משפטין איין פאלק זאל ער מאכין אוף שטעלין פון צווישן טויזינט מלאכים איין מליץ יושר טובות ער זאל מלמד זכות זיין אוף ישראל אין זיבעטין חודש דאס איז תשרי איין טאג אין חודש דס איז ראש השנה חשוב די פרעמדע אונ היימישע האבין איין משפט. דעם צדיק מיט דעם רשע ווערט פון היינטיגן טאג באשטימט זייער משפט צום איינציגן גאט. דער צדיק ווערט היינט אן גישריבין לחיים אונ דער רשע למיתה ואשר אונ דער מענטש וואס זיינע מעשים זענין גלייך האלב מצות אונ האלב עבירות בלייבט זיין משפט ביז יום כפור הוא ווייל גאט וויל דר מענטש זאל גירעכט בלייבן האט ער דיא עשרת ימי תשובה דר צו גשטעלט דלת אין דיא עשרת ימי תשובה איז דיא טיר אפין פאר דיא ווס ווילן תשובה טאן. צו געבין א היילונג צו איטליכן באזונדר גולה גאט

באחד . אמת חותמו להודיע כי הוא אחד . לעת תמוט ובכל יד עם אחד :

עוד יזכור למו מטת שבם אחד . זאת המתמדת שמע פה אחד . רוגשת נשף ושחר ליחד לאחד :

ממקומו הוא יפן ברחמים ויחן עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים : קהל שמע ישראל יי אלהינו יי אחד : הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו . והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר . הן גאלתי אתכם אחרית כראשית) להיות לכם לאלהים. אני יי אלהיכם :

ואתה אזון קול מפאריך בכל איבריהם . תוכן מצות מעשיהם . במאתים וארבעים ושמונה איבריהם : בזה חודש תקוע שלשים . כמו שלשים בכף רגליהם : שש מוספי יום עשרה . כמו עשרה בקרסוליהם : גשים פני תיבה שחרית שתים . כמו שתים בשוקיהם . רשומים

מטה לוי קרות

וכל אשר חפץ עשה ואין יאמר לו מה תעשה : אמת חותמו . כמארז"ל חותמו של הקב"ה אמת א' בראש אלפא בית"א מ' באמצע ת' בסוף כי הוא היה הוה ויהיה לכך חותמו אמת : להודיע כי הוא אחד . ואימתי יודע שהוא אחד . לעת תמוט ובכל. כשימוטו ובכלות יד ישראל בהם . עם אחד . והעם פטור ועזוב אז יודע שהוא אחד :

עוד יזכור למו מטת שבם אחד . יחזור לישראל נטייתם לעבדו בכם א' : והוא זאת המתמדת . ישראל המקדשים זאת עולה עם המדבר כם אומרים תמיד . שמע פה אחד . רוגשת נשף ושחר .

אומרים ק"ש בקבוץ המון ערב ובוקר ליחד . בזה לאחד . להקב"ה שהוא אחד :

ואתה אזון קול מפאריך . שמע קול ישראל המפארים אותך בכל איבריהם : תוכן . סכום ומנין : מצות מעשיהם . מצות עשה בכתורה שהם רמ"ח : במאתים כו' . שהם כנגד רמ"ח איברים: כמו שלשים שבכף רגליהם . כמ"ש רז"ל ל' איברים יש בפיסת הרגל : שש מוספי יום . קרבנות מוסף של ר"ה הם . עשרה . פר ואיל ושעיר וז' כבשים : כמו עשרה בקרסוליהם . בתחתית הרגל עם הפקק יש י' איברים : גשים פני תיבה שחרית שתים . יוצר ומוסף : כמו

פירוש

בזה ענטדעקט דיא מצות מיט דיא עבודה ויא צו ברענגין איינם צום אנדערין אויף צו זוכין דעם חשבון פון יעדע איינציגע : אם ישקום אז גאט וועט וועלין שטיל מאכין דעם קטרוג אויף מענטשן וועט ער וועט עם אים שולדיג מאכין . ער איז דאך איין איינציגר גאט אמת זיין חותם איז אמת להודיע צו לאזין וויסן אז ער איז איינר . בשעת אז עם וועט זיך אום גלייטשן אונ אוים לאזין דיא קראפט פון ישראל דאמאלסט וועט גאט באווייזן זיין איינציגע קראפט :

עוד יזכור ווידר זאל ער צו זיי גידענקין דם נייגונג וואס זיי האבן זיך אלע צו זאמן גינייגט מקבל צו זיין דעם עול פון גאט ב"ה אונ האבן גיזאגט נעשה ונשמע זאת דיא ישראל וואס זיי זאגין תמיד שמע ישראל ביי איילן אבינט אונ מארגין צו אייניגן דעם איינציגן גאט :

שמע ישראל הער צו ישראל גאט אונזר גאט איז איין איינציגר גאט . הוא אלהינו ער איז אונזר גאט ער איז אונזר פאטר . ער איז אונזר קינג . ער איז אונזר העלפר והוא ישמיענו אונ ער וועט אונז לאזין הערין מיט זיינע רחמנות נאך אמאל פאר אלע לעבעדיגע אין דיא אויגן דם צו זיין פר אייך אגאט . בין איך גאט אייער גאט :

ואתה אזון אונ דו גאט פאר נעם דאס קול פון דיא ישראל וואס לויבין דיך מיט אלע זייערע גלידר אין די צאל פון די מצות עשה חם ווענין צווייא הונדרט אכט אונ פערציג ווענין זיי מקיים מיט זייערע צוויי הונדרט אכט אונ פערציג גלידר בזה אין דעם טאג ראש חודש תשרי בלאזין זיי דרייסיג קולות קעגין דיא דרייסיג גלידר וואס איין מענטש האט אין דיא באלן פון דיא פים שש מוספי דיא קרבנות פון מוסף פון ראש השנה ווענין גיוועזין צעהן קעגין דיא צעהן גלידר וואס מענטשין האבין אין זייערע ענקיל גשים זיי גיגאנגין אין דר פריא מתפלל צו זיין צוויי תפלות שחרית אונ מוסף קעגין די צווי

קְרוֹת בּוֹ חֲמִשָּׁה כְּמוֹ חֲמִשָּׁה עַל בִּרְכֵּיהֶם. דְּרוּשִׁים תִּקְעַ בַּכֶּסֶא כְּאֶחָד. כְּמוֹ אֶחָד בְּיַרְכוֹתֵיהֶם: קֶרֶן יִמְשְׁכוּ לְשָׁלֹשׁ שְׁלשָׁה. כְּמוֹ שְׁלשָׁה בְּקוֹטְלֵיהֶם: הֵן מוּסְפֵי חוֹדֶשׁ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה צַלְעוֹתֵיהֶם: צִקּוּן לְהַשֵּׁם בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבִּזְרוֹעוֹתֵיהֶם: וּמַלְכִיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת שְׁלשִׁים. כְּמוֹ שְׁלשִׁים בְּפִיסַּת יְדֵיהֶם. פִּלּוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת שֶׁבְּשִׁדְרוֹתֵיהֶם: זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם: עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שָׁחוֹחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוֹק דָּתָם סְפָרִים חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁבִּנְקָבֵיהֶם: חֵן שֵׁם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בִּלְבָבֵיהֶם. טוּחוֹת וָכֶסֶל וְשֵׁבֶוי וְסַרְעַף

מטה לוי

כמו שתים. איברים שבשוקיהם. שיש בכל שוק שני איברים: רשומים קרנות בו. קורין בתורה בר"ה חמשה: כמו חמשה על ברכיהם. של ארכובה שלהם: דרושים תקוע בכסא כאחד. המצוה המיוחדת לתקוע בתשרי כאחד לחדש כמו כו': קרן ימשכו לשלש שלשה. סדר תקיעות של שלש שלש: כמו שלשה בקוטליהם. בעצם שהירך אדוק בו: הן מוספי חודש. שבר"ה הקריבו גם מוסף ר"ח שהם. עשתי עשרה. שני פרים ואיל ושעיר וז' כבשים נמצא בר"ה הקריב עוד פר א' בשביל ר"ח לכך משערה קרבנות של ר"ה ובין כולם י"א כמו כו': לקון להשם. שהן תפלתם של מוסף: ברכות תשע. ג' ראשונות וג' אחרונות ומלכיות זכרונות ושופרות ג' ברכות (כמו כו') מלכיות זכרונות ושופרות יש בהם שלשים פסוקים כמו. שלשים בפיסת ידיהם. שיש בכף היד שלשים גידים: פלול תמידים שמונה עשרה. התפלה תמידיית שבכל יום שהוא י"ח ברכות לכך ברכת התמידים שתקנוהו כנה"ג: כמו כו'. (זבחי תמידים תקיעות תשע) לכל קרבן תמיד היו ט' תקיעות. כמו כו': עתירות שתים תפלת היום שתים שחרית ומוסף: שחות בם שמונה. שבהם ח' השתחויות כי בכל אחת ב' השתחויות בתחלה וב' בסוף. כמו כו': חוק דתם ספרים חמשה. ה' חומשי תורה: כמו חמשה שבנקביהם. פה אזן חוטם פי האמה ופי הטבעת: שם הליכות עולם ששה. הנהגת העולם ששה סדרי משנה. כמו ששה בלבביהם. ששה עצמות בגלגל לבו של יצר ומחשבת האדם הנקראים: טוחות וכסל כו'. וגם נפש

רוח

פירוש ע"ס

שענקעל וואס מענטשן האבן רשומים ווי רופן אויף פינף מענטשן צו לייענען היינט אין דר תורה קענין די פינף גלידר וואס מענטשן האבן אין זייערע קניען דרושים ווי דארפין בלאזן אין דעם טאג ראש השנה וואס ער איז דר ערשטר טאג אין חודש קעגין דעם איין גליד וואס מענטשין האבין אין דיך קרן ימשכו ווי בלאזין מיט דעם שופר. דרייא מאל דרייא. קעגין דיא דרייא גלידר וואס די מענטשן האבן אין זייערע היפטן הן מוספי די קרבנות וואס מען הט היינטיגן טאג צו מוסף געבראכט מיט דעם קרבן פון ראש חודש זענין געוועזן צו זאמן עלף ריפין וואס מענטשן האבן צקון דאס פאר געזונג פון זייער געבעט זענין ניין ברכות פון מוסף קעגין דיא ניין גלידער וואס איז אין מענטשינס ארעם מלכיות אונ דיא דרייסיג פסוקים פון מלכיות זכרונות אונ שופרות זענין דרייסיג קעגין די דרייסיג גלידר וואס א אין מענטשינס הענט פלול וויא זענין אלע טאג מתפלל אכטצעהן ברכות קעגין די אכטצעהן גלידר וואס איז אין מענטשינס שדרה דאס איז דר ביין וואס גייט איבערן רוקין לענגזאווים זבחי ביא דיא קרבנות פון אלע טאג האט מען געבלאזן ניין תקיעות קעגן די ניין גלידר וואס אין מענטשינס קאפ עתירות אין די צוויי תפלות פון ראש השנה שחרית אונ מוסף דארף מען זיך אכט מאל בוקין קעגן די אכט גלידר וואס אין האלז חוק אין דר תורה זענען פינף ספרים קעגן די פינף לעכר פון גוף שם גאט הט אונז געגעבן ששה סדרים משניות צו לערנען ווי זיך צו פירן אין דר וועלט קעגן די זעקס לעכר וואס זענען אין הארצן טוחות דיא נירין אונ די פלאנקן די הארץ אונ איר גידאנקן די בוך אונ איינגעווייד אונ זייערע גאטראכטונגן. אונ די נשמה עס ווערט גערופן נפש רוח נשמה יחידה חיה אונ די הוט אונ פלייש און

אדערן

וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתּוֹנוֹתֵיהֶם: נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וַעֲצָמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיִכְרוּ אֹזֶן וְיִפְצוּ פֶּה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נִתְוַכְּחוּ פֵּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. כְּתִקּוּעַ שׁוֹפָר בְּקוֹל יַחְפְּרוּ שׂוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

תְּהִלּוֹת כְּבוֹדְךָ אָמְצָךְ מָלֵא כָל הָאָרֶץ. שְׁמַעֲךָ דִּין מִשָּׁמַיִם בְּכֵן יָרְאָה וְשָׁקְטָה הָאָרֶץ. רַעַשׁ יוֹם מִשְׁפָּט גָּעֲשׁוּ תְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ. קוֹל שׁוֹפָר חָזָק דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. צְבִי לַצַּדִּיק בְּזֶמֶר הִשְׁמִיעַ מִכְּנַף הָאָרֶץ. פַּחַד וָפַחַת וָפַח וּפַלָּצוּת יְבַעֲתוּ אָרֶץ. עֵת תָּקוּם לַמִּשְׁפָּט וְעוֹם כָּל אַפְסֵי

מטה לוי ארץ

רוח כו'. בכל פנייני נשמה: ועצמותיהם. שהם מחברים האיברים שלא יתפזרו כולם ישאו עין כו'. יהיו מכוונין לשאת עין להקב"ה ויתפתו אזנים לשמוע תורה ויפצו פה כו'. ויפתחו פה ולשון ודבור שפתותיהם להתפלל לפני הקב"ה: מכף רגל ועד ראש כו'. כי כל מעשיהם הטובים כבר נתוכחו ונפרטו בפרטות שהם מכוונים לאיבריהם שמכף רגל ועד ראש: ולכן כתקוע שופר בקול יחפרו שוטניהם. יבושו שוטניהם מלהסטין: להצדיקם ביום דין בזכות המצות שעושים באיבריהם: שמוע שנית מאלהיהם. ויושעו לקבץ אותם שנית:

תהלות כבודך וגם אמצך. מלא כל הארץ בעת שמעך. כששמעת דין משמים שנתת התורה לישראל: כבן יראה שקטה הארץ. אז יראה הארץ שמא לא יקבלו ישראל את התורה ויחזור העולם לתוהו ובוהו ולבסוף כשקבלו ישראל התורה אז שקטה כהשקט ובמנוחה: רעש יום משפט. מגודל הרעש שהיה ביום מתן תורה געשו ורעשו תהומות הארץ כסבורין היו שהגיע יום הדין ביחזור העולם לתוהו ובהו כי שמעו. קול שופר חזק מאוד. דבר ויקרא ארץ. ונדמה להם כאילו קורא לכל דיירי ארץ ויחרב העולם לכן רעשו וגעשו אז במתן תורה וכן יהיה. צבי לצדיק כו': כביכול אותו יום של גאולה שנאמר בו מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק שיהיו ישראל והארץ מזמרים ועושים רצונו של הקב"ה שנקרא צדיק. כאותו שעה פחד ופחת ופח ופלצות יבעיתו. את הרשעים יושבי ארץ: עת תקום כו' ובקשתינו מלפניך ית"ש נזכה לאותו עת

פירוש ע"ם

ישאו עין די אלע הייבן זייערע אויגן צו גאט אונ עפינן אײן אויער צו הערן אדערן אונ זייערע בייער ויפצו אונ זיי עפנן אמויל אונ אצונג אונ שפראכע צוא בעטין גאט בזכות די מעשים טובים וואס זענין אום גירעכינט גוואורן אנטקעגין די גלידר וואס פון קאפ ביז פוס דאס עס זאלן זייערי מקטרגים פארשעמט ווערן בשעת זיי בלאזן שופר מיט קול להצדיקם גאט זאל זיי גירעכט מאכן אין יום הדין זיי זאלן זוכה זיין צו הערן דס אנדרע מאל גאטס קול אזוי ווי בשעת מתן תורה:

אדיר ער איז מעכטיג אונזר מעכטיגר גאט אונזר הער וויא שטארק איז דיין נאמן אין גאר דיא וועלט. אונ גאט וועט זיין אקינג אוף גאר די וועלט. אין יענעם טאג וועט זיין גאט אונ זיין נאמן איינס:

תהלות כבודך אז דיא לויב פון דיין שטארקייט איז פול גיוועזן דיא גאנצע וועלט בשעת דוא האסט גילאזט הערין דיא דינים פון דר תורה פון דעם הימל דענסטמאל האט זיך די ערד גיפארכטן טאמר וועלין דיא ישראל ניט מקבל זיין דיא תורה וועט זיא חרוב ווערין. דר נאך אז זיא האט גיזעהן דאס דיא ישראל האבין מקבל גוועזין דיא תורה איז דיא ערד שטיל גיבליבן אונ גרוט: רעש בשעת מתן תורה איז גיוועזן אשטורעם פון דונערין בליצין אונ קול שופר האבין זיא גימיינט אז עס איז גקומן דיא צייט דאס דיא וועלט זאל חרוב ווערין געשו דיא גרונד פעסטע פון דר ערד האבין גישטורעמט אבר גאט האט נאר דורך דעם שטארקין קול פון שופר גירעט דיא עשרת הדברות צו ישראל אויף דר וועלט צבי גאטס רצון איז גהערט גווארין מיט גיזאנג פון עק וועלט פחד אנגכט אונ צו ברעכניש אנעץ אונ חי שרעקעניש וועלין מאכין דר שרעקין דיא רשעים עת אין דר צייט אז דוא

אָרֶץ: חזן סֹלּוּ פְּנוּ דֶרֶךְ יְנוֹבְבוּ חֲרֵדִים מֵחֶרְדַּת הָאָרֶץ. גָּאוֹר וְאַדִּיר טַעַם תָּשׁוּב לָאָרֶץ. מַה תִּירְאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּמוֹ פְּאֵרוּהוּ מֵאָז בְּשַׁחַק יוֹרְשׁוּ בְחוֹנָיו לְפָאֵר בָּאָרֶץ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

הֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדֻשָּׁתְךָ (נ״א לְעֻמָּתְךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

ס מסגן (ומר אתה קדוש מר לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

עוד

מטה לוי

פס כתקוס למשפט לומוס על מלכי שוכדי ס״ס סדרים כחפסי ארן: סולו כו׳ מחרדת הארן. כן יאמרו סרשפים שסיו מלירים לישראל ויהיו חרדים מחרדת הארן אותו היום יאמרו סולו פנו דרך. אתה ה׳. גאור ואדיר טעם תשיב לארן תשוב תשובה נשובה ליושבי הארץ ותאמר לפס כך: מה תיראי. יושבי. אדמה. מלירות פס כדין: אדרבה ילישו תחתיות ארן. על הגאולה שנ״ש אל תיראי אדמה גילי ושמחי כי הגדיל ה׳ לעשות (יואל ב):
להתודע כו׳ כמו פארוהו מאז בשחק. כמו ברוך ישפר בהמלאכים פארוהו בשמים ואמרו קדוש כו׳. יורשו בחוניו. יתן רשות לישראל הבחונים בגורה. לפארו בארן. אמר קדוש בארן וזה יהיה להתודע ולהגלות כי הוא מלך על כל הארן.
המול כו׳. בצדקך עמוסיך בהצדיק את ישראל העמוסים מני בטן יתפללו לפניך ויאמרו. תוקדש אדון על כל מעשיך. כי מקדישך. ת״א: כעבדך קדשת כי אמרת את ה׳ האלהיך תירא גרסת תלמידי חכמים:

פוס

פירוש ע״ס

גאם ווערט אויף שטיין צום משפט צו צארינן אויף דיא רשעים פון אלע עקין וועלט סלו וועלין זייא זיך דר שרעקין פר דעם יום הדין און וועלין זאגין ראמט אוים און פר ריכט דעם וועג גאור פארכטיגר און שטארקר גאט דוא זאלסט גוט ענטפערין דיא וועלט מה וואס שרעקסטו זיך דוא וועלט פארין יום הדין. אדרבה דיא טיפע פון אונטר דר ערד וועלין זיך לעבעדיג וערין און שאלן: להתודע כו׳ עס זאל באוואוסט און באקאנט ווערין דאס ער איז מלך אויף דר גאנצר וועלט כמו אזוי ווי דיא מלאכים אין הימל האבן אים גירימט דאמאלס אין ישעיה הנביאס צייטין חוגין גאט גילויבט אזוי וועלין די גפרובטי ישראל האבן רשות צו לויבן גאט:

ובדברי אין דיין היליגע כתובים שטייט גישריבן. ימלוך גאט וועט קיניגן אייביג דיין גאט ציון אויף גיבירד און גיבירד לויבט גאט:

המול דר בארעם דיך איבר דיינע ווערק און זאלסט זיך פרייען מיט דיינע ווערק. וועלין זאגין צו דיר דיינע באשיצטע אז דוא וועסט גירעכט מאכן די ישראל וועם די טראגסט זיי דוא גאט וועסט זיין גיהייליגט איבר דיינע אלע ווערק דען דיא וואס הייליגן דיך האסטו זייא מיט דיין היליגע תורה גיהייליגט דרום איז שיין צו דעם הייליגן גאט דיא לויב פון דיא הייליגע:

עוד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן אֲדוֹנֵינוּ . וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ . וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ . כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ :

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע . תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חֹק וּמִשְׁפָּט . וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט :

המלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת :

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה :

הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת :

הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק :

הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דַּיַּן אֱמֶת :

הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה :

הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ :

הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת : וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא זוֹכֵר הַבְּרִית :

מטה לוי

עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו אתה אדונינו תזכור לנו אהבת אברהם שנקרא איתן האזרחי ׳ ובבן הנעקד . ובזכות יצחק : ישבית מדיננו . שבטל בעל דיננו . ובזכות התם . יעקב איש תם . יוציא כו׳ : באין מליץ יושר כו׳ . אם לא ימצא מליץ יושר נגד המקטרג המגיד פשע . תגיד . אתה ליעקב דבר חוק ומשפט . וצדקנו במשפט . כדבר זה אתה המלך אשר לך המשפט :

האוחז ביד מדת משפט . שאינו מוסר המשפט לגמרי רק אוחזו בידו ומשיב לאחור אם יצאה גזירה על האדם והוא שב בתשובה הקב״ה משיב הגזירה שהמשפט אחוז בידו : וכל . כל הבריות מאמינים במדה זו נוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא אל אמונה ולא יעשה פ׳ : הבוחן ובודק גנזי נסתרות . הוא בוחן ובודק כל מעשה בני אדם שעושים בסתר ובהטמנ׳ : וכל . כל הבריות מאמינים במדה זו שנוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו

ההותך

שהוא בוחן כל מחשבות שבה׳ מן הכליות : ופודה משחת . מסור של גיהנם : וכל מאמינים . שמדה זו נוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו . שהוא גואל חזק . גואל את ישראל ביד חזקה גאולה׳ ועוד שמקבל מליץ יושר אחד נגד תתקצ״ט מלמדי חובה הדן יחידי וכו׳ . וכל מאמינים . שאעפ״י שהוא דן יחידי . ואין מי שיעכב על ידו מכל כו׳ . דיין אמת . גם הכתוב מעיד עליו שהוא דיין אמת : ההגוי באהיה אשר אהיה . שנקרא בתחלה בשם אהיה אשר אהיה : וכל מאמינים . כמשמעו של פי׳ אהיה שפתרונו ומשמעו היה הוה ועתיד להיות לפי שהוא . היה הוה ויהיה : הודאי שמו . אתה הוא שמך כי מנין אותיות אהיה כן מנין אותיות אתה . וכמו כשמך מורה שאתה מושל בכל . כן תהלתך גדול כמו כן : וכל מאמינים . שהוא לבדו ואין בלתו : הזוכר כו׳ הזוכר זכרונות טובות לישראל שהזכירו׳ בכ״י בנוע ישראל ׳ וכל מאמינים . שיש בו מדה זו לפי שהכ׳ מעיד

פירוש ע״ם

עוד נאך מער זאל ער צו אונז גדיינקן די ליבשאפט פון אברהם גאט אונזר הער . אונ דורך דעם זכות פון זיין זון יצחק וואס איז געבונדן געוועזן אויפן מזבח זאל גאט פר שטערן אונזר מקטרג אונ דורך דעם זכות פון יעקב זאל גאט אויס ציהען אונזר דין צו גערעכטיקייט ווען דר טאג איז הייליג צו אונזר הער גאט : באין ווען עס איז ניט פאר האנדן קיין גוטר מליץ קעגין דעם שטן ווס ער זאגט אונזרע עבירות זאלסטו גאט גדענקן צו די קינדר פון יעקב דעם זכות פון דר תורה וואס זיא ווערט אן גירופין חק ומשפט אונ דורך דעם זאלסטו אונז גירעכט מאכען אין משפט . דוא ביסט דר מלך פון משפט :

האוחז גאט אז ער איז גוזר אשלעכטע גזירה אוף דר מענטש מוט תשובה איז ער די גזירה מבטל דארום ער האט דעם שנור פון משפט תמיד אין דר האנט וכל מאמינים אונ אלע גלויבן דאס ער איז איוארהאפטיגר גאט דר דא פרובט אונ זוכט דיא מעשים וואס מען טוט אין פאר בארגנם . אונ אלי גלויבן שהוא בוחן דס ער פרובט די מחשבות פון די נירין דר דא לייזט אויס פון טויט אונ לייזט אויס פון גרוב פון גיהנם . אונ אלי גלויבן שהוא גואל דס ער איז אשטארקר דר לייזר דר דא משפט אליין אלע די וס קומן אויף ד׳ וועלט . אונ אלע גלויבן שהוא דין אמת דס ער איז אווארהאפטיגר דין . דר דא הט גירעט צו משה רבינו דאס זיין נאמן איז אהיה אשר אהיה . אונ אלי גלויבן שהוא היה דאס גאט איז גיוועזן אונ איז היינט אונ וועט אלע צייט זיין . גאטס נאמן איז הודאי גיוויס אונ אזוי איז זיין לוב גיוויס . אונ אלע גלויבן דאס ער איז גוטס ואין בלתו אונ חוץ אים איז ניטא קיין גאט דר דא גידענקט

הַפּוֹתֵחַ . חַיִּים לְכָל חָי : וְ"מ שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם :
הַטּוֹב . וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים : וְ"מ שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל :
הַיּוֹדֵעַ יֵצֶר כָּל יְצוּרִים : וְ"מ שֶׁהוּא יוֹצְרָם בַּבָּטֶן :
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יַחַד : וְ"מ שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל :
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל . שַׁדַּי : וְ"מ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא :
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה : וְ"מ שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם :
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר : וְ"מ שֶׁהוּא נוֹצֵר חָסֶד :
הַסּוֹבֵל . וּמַעֲלִים עַיִן מִסּוֹרְרִים : וְ"מ שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה :
הָעֶלְיוֹן . וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו : וְ"מ שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ :
הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה : וְ"מ שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ :
הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ : וְ"מ שֶׁהוּא צַדִּיק וְיָשָׁר :
הַקָּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף : וְ"מ שֶׁהוּא קָשֶׁה לִכְעוֹס :

מטה לוי

מעיד עליו שהוא זוכר הברית : הפותח חיים. הפוסק וגוזר חיים : לכל חי . ימיו ושנותיו : וכל מאמינים . שכן הוא לפי שהוא חי וקיים. ולפי שעמו מקור החיים לכן מאמינים בו שהוא פותח חיים לכל חי : הטוב . בעצמו : ומטיב לרעים ולטובים . היסורים שמביא על הצדיקים ועל הרשעים כולם לטובה הם כי בסבלם יזכו לחיי העוה"ב : וכל מאמינים . שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא טוב לכל : היודע יצר . יצה"ר של כל יצורים : וכל מאמינים . שכן הוא לפי שהוא . יוצרם בבטן . ולכן יודע מה שבלבם : הכל יכול . הכל יכול לעשות כאשר ישר בעיניו : וכל מאמינים שכן הוא . לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא כל יכול : הלן בסתר בצל שדי . הקב"ה שעמו

הרחום

שדי הוא לן ויושב בסתר אין מי שדר עמו בצלו . וכל מאמינים . שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו . שהוא לבדו הוא הנוהג בחסדו כל דור : וכל מאמינים . שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא . נוצר חסד . הסובל . סובל ונושא עונות . ומעלים עין מסוררים . מעלים עיניו מדרכי רשעים כאילו אינו רואה אותם וממתין אולי ישובון : העליון . אף שהוא בגבוהי השמים מ"מ תמיד . עינו אל יראיו : עונה לחש . עונה להמתפללים לפניו בלחש : לדופקי בתשובה . למכים תמיד על דלתי בהכ"נ ובהמ"ד לעשות תשובה : הצופה לרשע . ממתין אולי יחזור בתשובה : וחפץ בהצדקו . וכאילו חפץ להצדיקו : הקצר זעם . מקצר רוגזו וזעמו רגע כמימרה : ומאריך

אף

פירוש ע"ם

צו דיא וואס דוי מאנין אים גוטע גידעכנייש . אונ אלע גלויבין שהוא זוכר דאס ער גידענקט דעם ברית פון דיא אבות . דר דא באשטימט לעבין צו אלע באשעפינש . אונ אלע גלויבן שהוא חי דאס ער איז חי וקים ער איז גוט אונ טוט גוטס צו שלעכטע לייט אונ צו גוטע . אונ אלע גלויבן שהוא טוב דאס ער איז גוט צו אלע . דר דא ווייס דיא גידאנקין פון אלי באשעפינש . אונ אלי גלויבין שהוא יוצרם דס ער האט זייא באשאפין אין מוטערס בויך . פאר אים איז אלדינג מיגלייך אונ ער ווייס אלי מיט אנאנדר אונ אלי גלויבין שהוא כל יכול דאס ער קען אלץ דר גאט וואס הארבערגט אין אפארבארגינם שאטין . אונ אלי גלויבין שהוא לבדו הוא דאס ער אליין איז גאט דר דא מאכט קיניגן מלכים אונ דיא מלוכה איז צו אים . אונ אלי גלויבין שהוא מלך עולם דאס ער איז דר מ׳ ך פון דר וועלט דר דא פירט מיט זיין חסד אלי דורות . אונ אלי גלויבין שהוא נוצר חסד דאס ער היט דעם חסד וואס אמענטש טוט דר דא לייד׳ט די זינד אונ פר הולט דס אונ פון די אפ קערר . אונ ווארט טאמער וועלין זייא תשובה טאן . אונ אלי גלויבין שהוא סולח סלה דאס ער פאר גיט דיא זינד אייביג . דר אויבערשטר גאט . אונ זיין אויג גיט השגחה אויף זייני פארכטר . אונ אלי גלויבין שהוא עונה לחש דאס ער ענטפערט דיא תפלה וואס מען בעט שטילר הייד הפותח שער דר דא עפינט דעם טויער צו דיא וואס קלאפין אן מיט תשובה . אונ אלי גלויבין שהוא פתוחה ידו דאס זיין האנט איז אפין מקבל צו זיין דיא תשובה ער ווארט דעם רשע אונ וויל דאס ער זאל פרום ווערין . אונ אלי גלויבין שהוא צדיק וישר דס ער איז גערעכט אונ רעכט פארטיג . זיין צארין איז קורץ אונ ער האלט אויף דעם כעס . אונ אלי גלויבין שהוא קשה לכעוס דס ער איז שווער צו דר צארינן דר דא איז דר בארמיגר אונ ער פעדערט דר באריקקייט פאר זיין רוגז . אונ אלי גלויבין

שהוא

הָרַחוּם. וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרֹגֶז: וְ״מַ שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת:
הַשָּׁוֶה. וּמַשְׁוֶה קָטֹן וְגָדוֹל: וְ״מַ שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק:
הַתָּם. וּמִתַּמֵּם עִם תְּמִימִים: וְ״מַ שֶׁהוּא תָּמִים פָּעֳלוֹ.

תִּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: כשמחזירים הס״ת אומר כאן אנא בכח וכו׳ ואח״כ יאמר זה:

בְּשִׁכְנְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ:

וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ. וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ. וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא יְדָעוּךָ. וִיהַלְלוּךָ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְיָ. (וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת זִבְחֵיהֶם) וְיִזְנְחוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם. וְיַחְפְּרוּ אֶת פְּסִילֵיהֶם. וְיַטּוּ שְׁכֶם אֶחָד לְעָבְדֶךָ. וְיִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ. וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ.

*) זה כ״לה״ר וילמדו

מטה לוי

אף. אינו כועס מיד רק מאריך אפו: השוה. הקב״ה הוא שוה ת׳. הקב״ה בזאת תם מתמם עצמו עם ישראל שנקראים התמימים: תדיר כמ״ש אני ה׳ לא שניתי (מלאכי ג׳ ו): ומשוה קטן וגדול. ויאתיו כו׳ כשתעביר הזדונים כזדון מן הארץ אז יבואו ביום הדין כמ״ש לא ניכר שוע לפני דל (איוב ל״ד י״ט): התם. כלם לעבדך: דוגמתי לך. ולא לעכו״ם: ויחפרו יבושו ויכלמו מפ פסיליהם

פירוש ע״פ

שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת דָאס עֶר אִיז ווייך בַּאווילִיגְט צוּ ווֶערִין עֶר אִיז תָּמִיד גְלַייךְ עֶר ווֶערְט נִיט פֶר עֶנְדֶרְט. אוּנ בַּייא אִים זֶענִין גְלַייךְ קְלֵיין אוּנ גְרוֹיס. אוּנ אַלֵי גְלוֹיבִּין שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק דָאס עֶר אִיז אַגֶירֶעכְטֶער שׁוֹפֵט. עֶר אִיז אוֹיף רִיכְטִיג. אוּנ פִירְט זִיךְ מִיט אוֹיף רִיכְטִיגְקֵייט מִיט דִיא אוֹיף רִיכְטִיגֶע לַייט. אוּנ אַלֵי גְלוֹיבִּין שֶׁהוּא תָּמִים פָּעֳלוֹ דָאס זַיינִי ווֶערְק זֶענִין אוֹיף רִיכְטִיג:

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל אוּנ אַלֵי ווֶעלִין קוּמִין דִיךְ צוּ דִינֶן. אוּנ װֶעלִין לוֹיבִּן דַיין גֶעהֶרְטֶן נָאמֶן. אוּנ זֶעלֶן זָאגִין דַיין גֶרֶעכְטִיקַייט צְווִישֶׁן דִיא אוּמוֹת וואס וואוֹנֶן אוֹיף דִיא אִינְזְלֶן פוּן יַם ווֶעלִין דִיךְ פָארשְׁטֶן דִי פֶעלְקֶר וואס הָאבִין דִיךְ נִיט גִיקֶענְט. אוּנ מֶען ווֶעט דִיךְ לוֹיבִּין פוּן אַלֵי עֶקִין ווֶעלְט. אוּנ ווֶעלִין תָּמִיד זָאגִין גָאט אִיז גְרוֹיס. אוּנ דִיא הַיידְן װֶעלְן פַרלָאזְן זַיירֶע אָפּ גֶעטֶער אוּנ זָעלֶן זִיךְ שֶׁעמֶן מִיט זַיירֶע גֶעצֶן

וילמדו תועים בינה. וימללו את גבורתך וינשאוך מתנשא לכל לראש. ויסלדו בחילה פניך. ויעטרוך נזר תפארה. ויפצחו הרים רנה. ויצהלו איים במלכך ויקבלו עול מלכותך עליהם. וירוממוך בקהל עם. וישמעו רחוקים ויבאו ויתנו לך כתר מלוכה:

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום לשבת השבת הזה ואת יום הזכרון הזה יום לשבת זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם. ואת מוספי לשבת יום השבת

הזה

מטה לוי

פתילים ויאחזון פס ספש. יקבלו מולך. וינבאוך בכתובים ויאמרו לפניך יתן אלהים כוח. מתנשא לכל לראש. ויסלדו בחילה פניך ויקבלו ויתנו כמורא לפניך. ויוצאו ... כמלך. תפי' פכו"ס יעמדו כמלכך: ויבחשו. פכו"ס בהם רחוקים מן הגלות יבאו למלכותך. ויבאו ויתנו כו':

אלהים

פירוש ע"פ

אונ אלי אין איינם ווערן נייגן זייער אקסיל צו דינן דיך. אונ זיי ווערן דיך רימן מיט מורא באלד מיט ווען אופגאנג די וואס זוכן דיין רצון. אונ זיי ווערן דר קענין דעם כח פון דיין מלוכה. אונ די פראירטע ווערן לערנן פר שטאנד אונ זייא ווערן ריידן פון דיין שטארקיים. אונ זייא ווערן דר הויבן דיך גאט וואס דוא ביסט דר הויבן העכר פאר אלעמן. אונ זייא ווערן לויבן דיין שכינה מיט פארכט אונ זייא ווערן דיך קריינן מיט אקרוין פון ריהמונג. אונ די בערג ווערן עפינן זייער מויל מיט געזאנג. אונ די אינזלן זיכר ווערן זיך פרייען מיט דיין מלוכה. אונ ווערן אוף זיך מקבל זיין דעם עול פון דיין מלוכה. אונ זיי ווערן דיך דר הויבן צווישן איין פאלקס פערזאמלונג אונ די ווייטע ווערן הערן אונ ווערן קומן אונ ווערן צו דיר געבן דיא קרוין פון דר מלוכה:

מוסף יום הזכרון הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה: וזה קרבן שבת וקרבן היום כאמור:

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם. ועשיתם עולה ליי לריח ניחח פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם:

מלבד עולת החדש ומנחתה ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליי:

לשבת ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך והשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

פֿייא עלינו עפֿינם פֿון ראָס אָרון הקודש · בשלא שם חלקנו מאכם מען צוא · בייא ואנחנו מאכם מען אוף:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: הן ליי אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד: כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

כשהחזן אומר עלינו יאמרו הקהל זה

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו. ויהי רצון שתהא עצה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה: אנא בכח וכו׳

אלהינו ואלהי אבותינו היה עם פיפיות שלוחי עמך בית ישראל: העומדים לבקש תפלה ותחנונים מלפניך על עמך בית ישראל: הורם מה שיאמרו. הבינם מה שידברו. השיבם מה שישאלו. ידעם היך יפארו. באור פניך יהלכון. ברך לך יכרעון. עמך בפיהם יברכון.

ומבצ׳ות

פירוש ע״ם

אלהינו אונזר גאט אונ גאט פֿון אונזרי עלטרן מיר געבן דיך דיא מיט די מיילר פֿון חזנים פֿון דיין פֿאלק ישראל די דא שטייען צו בעטן פֿר דיר אוף דיין פֿאלק ישראל ווייז די וואס זיי זאלן זאגן תבינם לאך זיי פֿר שטיין וואס זיי זאלן ריידן. ענטפֿר זיי וואס זיי דיך בעטן. לאז זיי וויסן ווי זיי דיר זאלן לובן. לאס זיי זאלן קומן צו דייער שכינה גלד מיט די קניא קניען זיי צו דיר זיי בענטשן דיין פֿאלק מיט זייער מול

ומברכות פיך כלם יתברכון. עמך לפניך יעבירון. והם בתוך יעבורון: עיני עמך בם תלויות. ועיניהם לך מיחלות: גשים מול ארון הקודש באימה. לשכך כעס וחמה. ועמך מסביבים אותם כחומה. ואתה מן השמים תשגיח אותם לרחמה: עין נושאים לך לשמים. לב שופכים נכחך כמים. ואתה תשמע מן השמים: שלא יכשלו בלשונם. ולא ינקשו בשינונם. ולא יבושו במשענם. ולא יכלמו בם שאונם. ואל יאמר פיהם דבר שלא כרצונך. כי חנוניך יי אלהינו המה חנונים ומרוחמיך המה מרוחמים: כמה שידענו יי אלהינו את אשר תחון יוחן ואת אשר תרחם ירוחם: ככתוב בתורתך ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם יי לפניך. וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם: ונאמר אל יבושו בי קויך אדני אלהים צבאות. אל יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל:

פותחין הארון

אוחילה לאל אחלה פניו. אשאלה ממנו מענה לשון. אשר בקהל עם אשירה עזו.

משה לוי אביעה

אלהינו וכו'. עיני עמך בם תלויות. של השלוחים: לך מיחלות. גשים. השלוחים מול ארון הקודש. כחומה. ולא ינקשו בשינונם. שלא יטעו בדבורם: ולא יבושו במשענם. ולא יבושו האומר בגלו. זה בסוף משענם: ולא יכלמו בם שאונם. ואל יבושו האומר בשלוחם:

אוחילה אקוה: לאל. פיוטים בקשתי בקשתי כיס עם פיפיות: אחלה פניו. אתפלל לפניו: אשאלה ממנו. ביתן לכל אחד מאתם: מענה לשון כי מלך ב"ו כשמזמין האדם לדין חושב האדם בלבו כך וכך אטען ובא הטענה אוכה בדין וכשחוזר ורואה באין אותה טענה יברח חשב בנגד טענה אחרת. אבל כשתפן הקב"ה לצדיק

פירוש ע"ם

אונ זיי זאלן מיט די ברכות פון דיין מויל גבענטשט ווערן עמך לפניך יעבירון זיי פירן דיין פאלק פר דיר. אונ זיי (די חזנים) זענן אין מיטן עיני עמך בם דיין פאלקס אויגן קוקען אום אויף זייער תפלה זייא זאלן אן גנומן ווערן. אונ זייערי (די חזנים) אויגן האפן צו דיר זיי גנעהנן קענן דעם ארון הקודש מיט מורא לשכך זיי ווילן שטילן דעם כעס אונ דעם צארן. אונ דיין פאלק רנגלן זיי אום אז איין מויער. אונ דו גאט פון הימל זאלסט קוקן אויף זיי צו דר בארמן איבר זיי. אירע אויגן הייבן זיי אויף צו דיר צום הימל. זייער הארץ פר גיסן זיי קעגן דיר ווי וואסר. אונ דו גאט זאלסט זיי הערן פון הימל שלא יכשלו דאס די חזנים זאלן ניט גשטרויכלט ווערן מיט איהן צונג אונ ניט צומישט ווערען מיט איהן ריידן אונ די ישראל זאלן ניט מבויש ווערן דורך די חזנים וואס זיי זענן זיך סומך אויף זיי אונ די גמיינדע זאלן דורך זיי ניט פר שעמט ווערן אונ עס זאל ניט זאגען זייער מויל אין ווארט ניט וויא דיין ווילען איז כי חנוניך דען נאר דיינע גיליבטע אויסערוויילטע די זענען גליטהעלינט. אונ נאר דייני ערבארימטע די זענען ערבארימט אזו ווי מיר ווייסן גאט אונזר נאט דס וועמן דו לייטזעליגסט דר איז גלייטזעליגט אונ וועמן דו דר בארימסט דר איז דר בארימט. ווי עס שטייט גשריבן אין דיין תורה אונ ער זאגט איך וועל לאזן איבר פארן גאר מיין גוטקייט איבר דיין געזיכט אונ איך וועל רופן מיט דעם נאמן ה' פאר דיר אונ איך וועל לייט זעליגן וועמן איך וויל לייט זעליגן אונ וועל דר בארמן וועמן איך וויל דר בארמן ונאמר אונ דר פסוק זאגט לאזן דורך מיר ניט מבויש ווערן דיא וואס האפן צו דיר גאט דר הערשארן זאלן דורך מיר ניט פר שעמט ווערן די וואס זוכן דיך גאט פון ישראל:

אוחילה לאל איך בעט גאט איך בעט פון דיין וויל... זלה איך בעט פון אים אנישיקטן צונג אשר דאס איך זאל קענן צווישן איין פאלקס פר זאמלונג זינגן ... שטארקי לוב. איך זאל רעדן מיט לוב גזאנג ווען

אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב. וּמֵיְיָ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: סגרין הארון

אז דר ערשטר טאג ראש השנה געפאלט שבת ואגט מען אהללה את דעם אנדרן טאג ואגט מען אנסיכה מלכי:

אֲנַסִּיכָה מַלְכִּי. לְפָנָיו בְּהִתְהַלְּכִי. אָמְצוֹ בְּהַמְלִיכִי. יֶאְזוֹר עֹז וְיִמְלוֹךְ: אֱלִיל בְּהַשְׁלִיכִי. לִפְנֵי בֹּא יוֹם מַלְכִּי. אִישׁ מַלְאָכִי יִשְׁלַח. וְאָז יִמְלוֹךְ: בְּבוֹאוֹ לַהֲלוֹךְ. נָתוּשׁ חוֹנֵף מִמְּלוֹךְ. בֵּית גֵּאִים בְּלִי מְלוֹךְ. יָסֵחַ לְבַל יִמְלוֹךְ: בְּתוֹכִי יַהֲלוֹךְ. בְּהוֹפִיעוֹ לִמְלוֹךְ. בְּמַלְכוּתוֹ אֶמְלוֹךְ. וְאָז יִמְלוֹךְ: גְּבֶרֶת מַמְלָכוֹת. בְּמַגְּרוֹ מַמְלָכוֹת. גֵּאִים בְּהַלְכוֹת. יָהוֹם וְהוּא יִמְלוֹךְ: גִּלָּיוֹן הֲלִיכוֹת. וְסֵפֶר תַּהֲלוּכוֹת. גַּל הַיּוֹם לִזְכּוֹת. חוֹכָיו לִמְלוֹךְ: דּוֹרֶכֶת נְסִיכוֹת. בְּתַחֲנוּן קוֹל בָּכוֹת. דְּבוֹרָה אֲנִי בְּמַלְכוּת. וּמִי יוּכַל לִמְלוֹךְ: דַּכְּאֵי רוּחַ

מטה לוי נמיכות

ולהדיק את האדם שיתן בלבו מענה לשון שבו תתלה הממלך. וכן אוקבתי מלפניו שיתן מענה לשון להצריך לפניו תפלה כרלון: בעד מפעליו. בעד ישראל שהם מפעליו של הקב"ה: לאדם מערכי לב. לפרוך ולסדר דברים בלבו: ומה' מענה לשון. אך להוציא הדברים מפיו כתקונם צריך עזר אלהים כי אף על פי שנערכו הדברים בלבו בהופן שלא יתבלבלו הדברים בפיו וכן הוא כראב"ן:

אנסיכה מלכי. אעשה למלכי נסך: לפניו בהתהלכי. בהתהלכי לפניו לשמוע בקולו: אמצו בהמליכי. באותו זמן בהמליכי אמצו של הקב"ה עלי: יאזור עוז וימלוך. יהיה נאזר בגבורה ואז ימלוך ה' על כל הארץ: אליל בהשליכי. כשאשליך את עכו"ם: לפני בא. יום הגדול והנורא שהוא. יום מלכי. ואז איש מלאכי ישלח. ישלח את אליהו הנביא ילמד לעשות תשובה: ואז ימלוך. ה' לו: בבואו. כבוא אליהו: להלוך נתוש חונף ממלוך. לילך לנתוש ולשבר את פשו ממלכותו אשר היה חנף לאביו כיאך מעברין אבן ותלה: בית גאים כו' יסח. בתי עכו"ם שלהם יותן ישבר אותם וימגע לבל ימלוך. עוד: ואז בתוכי יהלוך. לקיים הפסוק והתהלכתי בתוככם: בהופיעו למלך. בשיגלה ויאיר במלכותו למלוך על כל עכו"ם: אז במלכותו אמלוך. אני: ואז ימלוך. ה' על כל הארץ: גברת ממלכות. עכו"ם והוא עכשיו מלכות גברת שפשטה מלכותם בכל העולם: במגרו ממלכות. כשישבר ויפיל ממלכות שלה אז. גאים וממלכות יהום. אותם: והוא ימלוך. לבדו: גליון. הספר שכתוב בו הליכות האדם ומעשיו: ספר תהלוכות. הספר שרשומים בו מלעדי גבר: גל היום. בקבתיו שיסיר ויעביר. פשעינו היום מנגד עיניו: לזכות חוכיו. לזכות את ישראל המקוים ומחכים לו שיקרב הגאולה ויזכו. למלוך. עד מתי תהיה מלכות עכו"ם. דורכת נסיכות. נוהגות שררה ומלכות הלא כל זה שמשכה מלכותם הוא בתחנון קול בכות. בשבר דמעה שבכה עשו שלשה דמעות כשקבל יעקב הברכות: דברה. ועד עתה היא מדברת בגאוה. אני במלכות ומי יוכל למלוך. מבלעדי: דכאי רוח נמיכות. ישראל שאינם מתגאים כמו מלכות עכו"ם רק הם דכאי רוח

פירוש ע"ם

ויני ווערק. לאדם דער מענטש דארף אן ריכטן אין הארצן די גדאנקן. אונ גאט גיט עס איבער דעם צונג אום צוא דריקן אדני שפתי תפתח גאט זאלסט עפינן מייני ליפצן. אונ מיין מול וועט זאגן דיין לוב יהיו לרצון עס זאל זיין לרצון די רייד פון מיין מול אונ דיא גדאנקן פון מיין הארצן פאר דיר גאט מיין באשיצר אונ דר לייזר:

אנסיכה מלכי איך וועל מאבן הערשן אויף מיר מיין קיניג מיט דעם וואס איך וועל גיין אין זיין וועג אז איך וועל מאכן קיניגן אויף מיר זיין מאכט זאל ער זיך אן גורטין מיט קראפט אונ קיניגן אויף אלעמן אליל בהשליכי אז איך וועל מייני עבירות אוועק ווארפן איידר עס וועט קומן דער טאג פון מלך המשיח וועט ער שיקן אליהו הנביא אונ אלעמן מחזיר בתשובה צו זיין אונ דענסטמאל וועט גאט קומן אום צו רייסן די זינד די זאלן ניט הערשן וועט ער צו שטערן די הויז פון גאוה זיא זאל ניט קיניגן בתוכי גאט וועט גיין צווישן מיר ישראל בשעת. ער וועט דער שיינען צו קיניגן. אין זיין מלוכה וועל איך ישראל קיניגן אונ דענסטמאל וועט ער אויף אלעמן קיניגן גברת בשעת גאט וועט לעתיד לבא צוא ברעכן דיא שטאלצע מלוכות פון גוג ומגוג וועט פאר טומלן די שטארקסטע מלוכה פון עמלק אונ ער אליין וועט קיניגן גליון הליכות דס פאפיר וואס דרויף איז פאר שריבן דער אום גאנג פון מענטשן אונ דר בוך פון זייני אויף פירונגן אלן היינט אויף גדעקט ווערן צו זובן אזכות פר די וואס האפין צו זיין מלוכה דורכת בבל וואס האט רעגירט

גמיכות. מחפשי ביום דין זכות. דשה בעול גלות. עד צור ימלוך: הלוך מהלך חמש מאות הלך. הדור עד הומלך. בעוז למלוך: הבל המומלך. על מה מלך. הלא במי נמלך. כי אין למלוך. ומלפני מלוך מלך. חי מלפנים מלך. ועד תכל כל מלך. הוא לבדו ימלוך: ומה יעוז מולך. בעוז משפט מלך. ובעבור סופה בהלך. יחלוף ממלוך: זך דין בערכו. יאחז דרכו. זדים בדרכו. נקם יעט וימלוך. זר זד בשלכו. יתן עוז למלכו. זכים בהמליכו. על כל ימלוך: חדשו מלוכה. כדת וכהלכה. תוטר ממלכה. במישור ימלוך: חובש ארוכה. וארץ יום מבכה. תחולה למכה. יעל בעת ימלוך: טורח מלכיות. עובדי משכיות טמאו חמד שכיות. בגאוה למלוך: טוהר זכיות ושאג קול בכיות. טבע צול דכיות.

מטה לוי

חח ונמוכים בגלות: מחפשי. הם מחפשים היום: ביום דין זכות. על מה כיח. דשה. שנדשה ומשועבדת בעול מלכות של עכו"ם: עד צור ימלוך. עד שימלוך הקב"ה כשיגאלם ולו נאה למלוך: כי גאולות מגלים. הילוך מהלך חמש מאות. שנה הלך מבמים נתן: הדור עד הומלך. עד שהומלך הקב"ה שנקרא הדור בלבושו. ועד נלחם להם על הים: כשוא. עד שקבלוהו ישראל אותו: למלוך. עליהם ואמרו ה' ימלוך לעולם. הבל המומלך. מלכו בכל העובדת ע"ז שנקראת הבל: על מה. ולמה מלך. וכי אין אומה גאל מתוך אומה אחרת ביטוח כדין לבטליט. ראב"ן: הלא במי נמלך. ממי נטל רשות: כי אין למלוך. כי מיסר למלוך: ומלפני מלוך מלך. עד שלא היה שום מלך. הקב"ה היה. חי מלפנים מלך. מלכותו סיתה מלעולם: ועד תוכל כל מלך. כשיכלו כל המלכים. הוא לבדו ימלוך ומה יעוז. מלך כ"ו אף שהוא. מלך כעוז מבפס. של הקב"ה שנקרא מלך. הלא ובעבור סופה כהלך: ובעבור רוח סערה שהולך שהיה עד סערה. יחלוף ממלוך. כי עתיד יכלה: זך. הקב"ה: דין כפרש. כשיעריך דין על ישראל: יאחז דרכו. נבוא עלה ברחמים: זדים כדרכו. אבל כשיערוך דין לדרוך את הזדים: נקם יעט. יתלבש בגדי נקם להנקם מהם וימלוך: זר זד בשלכו. כשישליך כתר מלוכה של עכו: יתן עוז למלכו. יתן עוז המלוכה למשיחו: זכים בהמליכו. כשימליך את ישראל. אז על כל ימלוך: חדש מלוכה כדת וכהלכה. כשיתחדש מלכות ישראל כראוי וכנכון: תוטר. ט"א ימלוך כמישור מבית בן דוד אשר לו משפט המלוכה. הקב"ה אשר הוא חובש ארוכה. רפואה: וארץ. ואריכות החורבן והקץ שבות. יום מבוכה תחולה למכה ישל. יעלה רפואה למכה: בעת ימלוך. ואז ירפא אותה: טורח. הטול מעכו"ם: עובדי משכיות. עובדי כוכבים ומזלות אשר. שמאו חמד שכיות בגאוה למלוך. שמאו כלים חמודים לבהמ"ק שנקראת שכיות כדי למלוך בגאוה כמו שעשה טיטוס שנטל ס"ת וכו' ורשים הקב"ה פניו על. טוהר זכיות. של ישראל: ושאג קול בכיות. שעושין וצועקין על אורך הקץ וכו'. טבע צול דכיות. מה שטובעין את ישראל במצולה

ים

פירוש ע"ם

גאבות וואס עשו האט געבעטן די ברכות מיט אויינענדיג קול האט ויא גזאגט איר אליין געהער מלוכה אונ ווער קען חוץ מיר קיניגן דכאי רוח די ישראל ווס האבן איין פר שטוסנם נאך דערינגן גימיט ווס זוגן אבות אין יום הדין האט ויא זיי געבראטן מיט איר עול מלכות אונ זיי האבן גנומן אויף זיך דס צו טראגן ביז דר בשעפר ווערט קיניגן הלוך מהלך גאט האט זיין שיין באוויזן בעת מתן תורה פון הימל אויף דר ערד ווס דס איז פינף הונדרט יאר נאך בית ישראל האבן גנומן אויף זיך דעם מאכט פון זיין מלוכה: הבל המומלך אבר דר געץ בל ווס די כשדים האבן אים גמאכט קיניגן. ווארום האט ער גקיניגט פון וועמן האט ער רשות דארוף רשות גנומן דס ער האט זיך ארויין גשפארט צו קיניגן ומלפני אונ איידר עס האט נאך גקיניגט א מלך אויף דר וועלט איז שון פריער גוועזן דר לעבדיגר גאט אמלך אונ ביז צום סוף פון אלי מלכים ווערט גאט אליין קיניגן ומה יעוז אונ ווי קאן אפילו א קיניג זיין דר ווידר גאט. מיט זיין קיניגליכע מאכט. גאט קען דאך פון אים אפ נעמן די מלוכה אזו גשווינד וויא א שטורעם ווינד. זך דין גערט דר לוטערר גאט ווען ער ווערט אן ריכטן דעם דין צו משפטן מענטשן ווערט ער אן נעמן זיין דרך צו משפטן מיט מדת הרחמים אונ אז ער ווערט מרעטן די רשעים לעתיד לבוא ווערט ער זיך איינוויקלן מיט נקמה אונ ווערט קיניגן זר בשלכו אז ער ווערט ארויס ווארפן די קרון פון עמלק ווערט ער געבן קראפט צו מלך המשיח אז ער ווערט מאכן הערשן די צדיקים אויף די רשעים דערנאך מאל ווערט ער אויף אלעמן קיניגן. חדשו אז ער ווערט באנייען די מלוכה מיט רעכט אונ ריכטיקייט. ווערט קיניגן מיט רעכטפארטיקייט משיח וואס קומט ארויס פון מלכות בית דוד. חובש ארוכה איין פלאסטער פון היילונג צו דעם דערלענגערטן חורבן ווערט ער צו לייגן צו דר מכה בשעת ער ווערט קיניגן. טורח ער זאל דר מאנן די צרות ווס ישראל האבן געהאט פון די מלכי בבל ויא געצין דינר וואס האבן מטמא גוועזן דעם גלוסטיגן בהמ"ק אונ האבן גוואלט קיניגן מיט גאוה. טוהר זכיות ער זאל זיך קערן צו די ריינע זכיות פון ישראל אונ צום [illegible]

יפן וגם ימלוך: יהב משליכים עליו בני מלכים. יום זה לו מחכים. כי יבא למלוך: יעברו מתהלכים לפניו כמלאכים. יחד ממליכים יי ימלוך: כתים בכתתו. איים בהכותו. כס ממלכתו יכון וימלוך: כבוד מלכותו וקודש הליכתו. כגמרו מלאכתו לעין כל ימלוך: לכל גובה ישפיל. והר וגבע ישפיל. לכל אום יאפיל. וכאור זרוע ימלוך: לראי יקפיל וחדשים יכפיל. ליום זה פור הפיל. מציון למלוך: מטו אשורים. המו גאים. מעדו מתגאים. גאה בבואו למלוך: מלכו דגוים נוטלו סגוים. מלך הגוים עת אתא למלוך: נדיבי עמים. יאוספו מעמים. נשוא מעוטי עמים. אל מקומם ימלוך: נגון נעימים. למולם מנעימים. נשאם מעממים. עליהם למלוך: סכות אלילים כיון גלולים. כתוב כמו חללים. יושלכו בלי למלוך

מטה לוי

יום של יוה״ד הזה. על כל אלה. יפן הקב״ה וגם ימלוך. וכדין הוא שיפן הקב״ה כלרתם: יהב משליכים עליו. כי ישראל הזה. בני מלכים. שמליכים על הקב״ה מה״ם: יום זה כו׳ למלוך. ומחכים לו שיבוא כיום זה של ר״ה למלוך: יעברו מתהלכים לפניו. הצדיקים שמתהלכים לפניו יעברו לפני התיבה בר״ה: כמלאכים. מצויינים ומעוטפים בטליתות והם כולם. יחד ממליכים. כזה שאומרים פסוקים מלכיות ואומרים. ה׳ ימלוך: כתים בכתתו. כשישבר ויכתת את הרומיים איים בהכותו. ויכה את הכתיים שנקראת איי כתים: אז כס ממלכתו יכון ויהיה הכסא שלם וימלוך׳ כבוד מלכותו וקודש הליכתו. אימתי יהיה זה כשגמרו מלאכתו. ויכלה נקמתו ברשעים. ואז לעין כל ימלוך: לכל גובה. כל השרים שעובדי ע״ס אשר גובה ארזים גובהם: ישפיל. אותם: והר וגבע. והמלכים והשלטונים: ישפיל. אותם: ולכל אום יאפיל. יחשוך לכל האומות עכו״ם: וכאור זרוע ימלוך. מלכותו תהיה גלויי לכל כאור זרוע: לראי יקפיל. יקפיל ויגלול את השמים ויעשה מהן כמין ספר ויתקע נכס כמ״ש והיה כיום ההוא יתקע בשופר גדול:

למלוך

וחדשים יכפיל. דכתיב שמים חדשים: ליום זה. של ר״ה: פור הפיל. נפל הגורל שבט יושבו וינחלו בני ישראל: מציון למלוך. ונקבע יום זה למלוך בהר ציון מטו אשורים מטו גאים מעדו מתגאים. כמ״ש המו גוים מטו ממלכות ואימתי יתקיים זאת. גאה בבואו למלוך. כשיבא ה׳ הגאה על כל גאים למלוך אז ימעדו ויתמעדו כל הגאים: מלכו דגוים נוטלו סגוים. ואימתי ימלוך ישראל שנאמר עליהם וידגו לרוב ויוגבהו ישראל שנקראו סגוים: מלך הגוים עת אתא למלוך. כשיבא הקב״ה שהוא מלך הגוים למלוך: נדיבי עמים. שרי העכו״ם: יאוספו מעמים. יתקבצו מארבע רוחות: נשוא מעוטי עמים. לנשוא על כתפם את ישראל שנאמר עליהם כי אתם המעט מכל העמים: אל מקום. לארץ ישראל ימלוך: ואז נגון נעימים למולם מנעימים. העכו״ם יהיו מנגנים בנעימות נגד ישראל: נשאם מעממים עליהם למלוך. הקב״ה ינשא ישראל מכל העמי׳ למלוך עליהם: סכות אלילים כיון גלולים כתוב. והמלכים והעכו״ם יהיו עברים כמו אלילים יושלכו בלי למלוך

פירוש ע״ם

פון זייער ווייגן אונ בזכות וואס זיי האבן זיך גלאזט דר טרינקן אין טיפע וואסר אוף קידוש השם זאל גאט אוף זיי קיניגן יהב משליכים די ישראל ווס זענן גוועזן בני מלכים ווארפן אוף אים זייער לאסט. זייא וואַרטן אוף דעם טאג ווען גאט וועט קומן צו קיניגן. יעברו מתהלכים זיי קומן פאר פר אים אזו וויא דיא מלאכים אלי צו זאמן אים צו מאכן קיניגן. אונ זאגן גאט זאל קיניגן. כתים אז ער וועט דיא כתים צוא שטוסן אונ זייערי אינזלן צו שלאגן. וועט זיין קיניגליכר שטול בגרינדט זיין אונ ער וועט קיניגן. כבוד מלכותו דעם כבוד פון זיין מלוכה אונ זיין הייליגן אוף פיהרונג וועלין אלי זעהן בשעת ער וועט ענדיגן זיין מלאכה צו משפטן די רשעים אונ וועט קיניגן. לכל גובה אלע בעלי גאוות וועט ער אראפ ווארפן. אונ בערג אונ הויכע ערטר וועט ער נידעריג מאכן. אלע אומות וואס דינען כוכבים ומזלות וועט ער פינסטר מאכן. אונ ווי אשיינדיגע ליכטיקייט וועט שיינן זיין מלוכה. לראי יקפיל די לויטערי הימלן וועט ער צו זאמן וויקלן אונ וועט בשאפן נייע הימלן דאפעלט ערהעטיגווארפן דעם גורל אוף דעם טאג ראש השנה אין אים צו בווייזן אין ציון זיין מלוכה לעתיד לבוא. מטו גוים די פעלקר ווס דינען כוכבים ומזלות וועלן פאלן. דיא האפערדיגע וועלן פאר טומעלט ווערן. די בעלי גאוות וועלן זיך אום גליטשין בשעת דר ערהאבנר גאט וועט קומן צו קיניגן. מלכו דגוים ישראל ווס האבן זיך גמערט ווי פיש וועלן קיניגליך דור האבן ווערן בשעת אז גאט דר מלך פון אלי פעלקר וועט קומן צו קיניגן. נדיבי עמים דיא גנעדיגע פעלקר וועלן זיך איינזאמלן פון די פעלקר צו ברענגן די ישראל ווס זענן די ווייניגסטע פון אלי פעלקר אין זייער אורט ירושלים בעת גאט וועט קיניגן. נגון זיסע נגונים וועלן זיי אנקעגן ישראל זינגן בשעת גאט וועט זיי צו זאמן טראגן פון די פעלקר אוף זיי צו קיניגן. סכות אלילים די אפ געטער סכות אונ כיון וועלן ווי די דר שלאגנע גשלעפט אונ אראפ גווארפן ווערן פון צו קיניגן. סוד אל אלים צום פרבארגינם זאגן פון גאט ווס איבר אלי געטר זאלט איר געבן כבוד איר קינדר פון דיא גרוסע אבות הייבט אוף

למלוך: סוד אל אלים הבו בני אלים. שאו זמרה והלולים. לאדון כי ימלוך: עוזז יד בהשיאו להרים נשיאו עמוסיו בנשאו. יעוז וימלוך: על רום משאו. ידיהו בנשאו. על הוד כסאו. ישב וימלוך: פור התפורר ארץ. בכליון וחרץ. פח ביושבי הארץ. ירגיז וימלוך: פחד שופרות ערץ. ישלש ובם ירץ. פאר מכנף הארץ יעלו כי ימלוך: צבי מהדום יעל. ואדר משעל. צהל משמי מעל. ירננו כי ימלוך: צבאות כל פועל. לצלעם ירטי תעל. צפירת פאר להעל. הן לצדק ימלוך: קצינים אשר מלכו. אדרת ישליכו. קול יתנו וימליכו. לאדון כי ימלוך: קרואים ימלוכו. ואחריו יהלוכו. קוממיות ילכו. ובראשם ימלוך: רז המוכמן. ליום זה מזומן. רשום למועד וזמן. ובו נוקם ימלוך: רועה נאמן. בבואו מתימן. רוח יסעיר בתימן. ובגלעד ימלוך: שנאן עליות. וסוד

מטה לוי

למלוך פעם: סוד אל אלים. שם המסורה שאות סוד וגדולתו של הקב"ה: הבו בני אלים. אתם בני אברהם יצחק ויעקב תנו כבוד לשמו: עוז. הקב"ה שהוא עזוז וגבור: יד בהשיאו. כאשר ירים ידו: להרים נשיאו. להרים משיח בן דוד שהוא נשיא ישראל: עמוסיו בנשאו. וכשנושא את ישראל העמוסים מני בטן: אז יעוז וימלוך על רום משאו ידיהו בנשאו. כאשר ירים הקב"ה את ידו על רום מלכיות אדום ועמלק שהיה לו למשא: אז על הוד כסאו ישב. שיהיה הכסא שלם. וימלוך: פור התפורר ארץ. הקב"ה ישבר הרשעים לחתיכות קטנות: בכליון וחרץ. בכליון וכריתה: פח ביושבי הארץ. מצודה ופח יפרוש על יושבי הארץ: פחד שופרות ערץ ישלש. שלש פעמים יתקע הקב"ה בשופר חזק שיפחדו ממנו כל העכו"ם: וגם ירץ. וישראל אשר בם ירצה: פאר מכנף הארץ יעלו. יעלו זמר מכנף הארץ בעת כי ימלוך: צבי מהדום יעל. פארו ויפיו של הקב"ה יעלו מארץ שהיא הדום רגליו שהארץ תאמר שירה להקב"ה: ואדר. ושבח אדיר וחזק יעלה משעל. ממים שנמדדו בשעל של הקב"ה: צהל משמי מעל. ותהלה משמי מעלה. כל אלו ירננו כי ימלוך: צבאות כל פועל. אדם ובהמה וחיה ואילנות ועשבים: לצלעם ירטי

פליאות

תעל. תעלה להם רטיה ורפואה למכתם ולמומם: צפירת פאר להעל. הן לצדק ימלוך. כדי להעל צפירת פאר כאשר ימלוך בצדק: קצינים. שר העובדי כו"ם: אשר מלכו. מתחלה ועד עתה: אדרת. מלכותם ישליכו מעליהם: קול יתנו. יספרו שבח של הקב"ה: וימליכו לאדון כי ימלוך ישראל שהם. קרואי' ומזומנים לסעודת לויתן: ימלוכו ואחריו יהלוכו. ואתם אשר אחרי הקב"ה. קוממיות ילכו. בקומה זקופה ילכו כי יש צדיק שיהיה קומתו מאה אמה: ובראשם ימלוך. כמ"ש ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם (מיכה ב יג): רז המוכמן סוד הגאולה הכתום והתום: ליום זה. של ר"ה שהוא מזומן כי בתשרי עתידין להגאל: רשום למועד וזמן. והסוד רשום למועד מועדים וחצי (דניאל יב ז): ובו בעת הקץ הקב"ה שהוא נוקם. ימלוך. הקב"ה שהוא רועה נאמן: בבואו מתימן. כמ"ש אלוה מתימן יבא (חבקוק ג ג) כשבא ליתן תורה לעמו ולא קבלוהו וכן לעתיד. רוח יסעיר בתימן. רוח סערה יסעיר על בני עשו שיושבים בתימן: ובגלעד ימלוך. בירושלים ימלוך: שנאן עליות. מלאכים שנקראים שנאנים ודרים בשמי עליות: סוד פליאות. ומלאכים המופלאים בשמותיהם בסוד שלא נודע:

פירוש ע"ס

גזאנג און לוב צום הערן גאט אז ער וועט קיניגן. עוזז אז דער שטארקר גאט וועט אוף הייבן אהאנד צו דר הייבן זיין פירסט משיח אונ צו דר הייבן ישראל דענטמאל וועט ער מיט קראפט קיניגן. על רום משאו אז גאט וועט אוף הייבן זיין האנד צום הימל ווס גאט טראגט אים אוף זיך צו שווערן נקמה צוא נעמן פון עמלק וועט ער זיצן אוף זיין פראכטיגן שטול אונ וועט קיניגן. פור התפורר בשעת גאט וועט קומן משפטן לעתיד לבוא וועט די ערד צו שמעטערט ווערן מיט פר דארבונג אונ פערשניידונג ער וועט מאכן ציטערן מיט שרעקן די באזיצר פון דר וועלט. אונ ער וועט קיניגן. פחד שופרות דריי מאל וועט גאט בלאזן לעתיד לבא מיט שטארקע שופרות צו דר שרעקן די רשעים אונ די צדיקים ווס ער וועט בווילינן וועלן זיי אים אוף ברענגן אשיינע לוב פון עק וועלט בשעת ער וועט קיניגן. צבי מהדום יעל איין לוב וועט אוף גיין פון דער ערד. אונ אשבח פון וואסר וואס זענן גמאסטן מיט גאטס פוסט אונ אפרייליכע לוב פון אובערשטן הימל. די אלע וועלן זינגן אז גאט וועט קיניגן. צבאות אלי בשעפניש ווס זענן בשאפן ואלסטו צו זייער בראך אוף ברענגן אפלאסטר זייא זאלן אשיינע לוב אוף ברענגן אונ זאלן זאגן אז קיניגט גאט מיט די גרעכטיקייט. קצינים דיא הערשר וואס האבן גקיניגט. וועלן אראפ ווארפן זייער שטאלצע הילע פון זיך אונ וועלן דר ציילן אופן קול זיין שבח אונ מאכן קיניגן גאט דעם ווס פאסט צו קיניגן. קרואים ימלוכו ישראל וואס וועלן זיין גירופן קיין ציון וועלן זייא דארט קיניגן. אונ וועלן נאך אים גיין מיט שטאלץ אונ ער וועט איבר זיי קיניגן. רז המוכמן דר בהאלטנר סוד פון גאולה איז אן גבריט אוף דעם טאג דען דיא גאולה וועט זיין אין תשרי ער איז פערצייכנט צוא איין בשטימטע צייט. ווס אין דר צייט וועט קיניגן גאט ווס נעמט נקמה פון די רשעים. רועה נאמן הקב"ה דר טרייער

פליאות. שיר מתלוליות. יפצחו כי ימלוך: שאיות תחתיות. והוד אותיות. שאון המון בריות. יריעו כי ימלוך: תכון כם כשמש. שמו לפני שמש. תוארו כצאת השמש. במלכו ימלוך: תומך כמזרח שמש. ועד מבואת שמש. תמה ברה כשמש. ירומם וימלוך:

ועל כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו: ונאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: ובדברי קדשך כתוב לאמר כי ליי המלוכה ומושל בגוים: ונאמר יי מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: ונאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כה אמר יי מלך ישראל וגואלו יי צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים: ונאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי המלוכה: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו

בככודך

מטה לוי

שיר מתלוליות. ומגבהי מרומים סלה: יפצחו. כשיר: כי ימלוך. שאיות התחתיות. כלבות התחתיות. והוד אותיות. כאותות השמים: שאון כו' ימלוך. וכל הבריות יריעו כשמחה בעת אשר ימלוך. כל אלה ישיה תכון כם כשמש. כאשר ישיה מוכן כסא כל משיח כנאמר עליו וכסאו כשמש נגדי (תהלים פט לו): אשר שמו לפני שמש. כוכן כמ"ש לפני שמש ינון שמו (תהלים עב יז) שמו נברא קודם בריאת העולם ואשר תוארו של משיח. כצאת השמש. בגבורתו: במלכו. כאשר ימלוך משיח: אז ימלוך. הקב"ה: תומך. הקב"ה התומך כל העולם. ממזרח שמש ועד מבואת שמש. ממזרח עד מערב: תמה ברה כשמש ירומם. ירומם את ישראל הנקראים תמה ואז ימלוך:

כיום

פידהרער אז ער וועט קומען פון תימן ווי די קינדר פון עשו וויזין וועט ער מאבן שטורמן אוינר אין תימן אונ אין ירושלים וועט ער קיניגן. שנאן עליות די מלאכים פון הימל ווס הייסן שנאנים אוך דיא מלאכים חס זייער נאמן איז פר הולן. וועלן עפינן זייער סוד ביט גזאנג פון הימל בשעת גאט וועט קיניגן שאיות תחתיות די אונטרשטע מדבריות. אונ די שיינע שטערן אונ די מזנגע בשעפניש וועלן שאלי מים כרייד אז ער וועט קיניגן. תכון גם די שטול פון משיח וועט זיין גגרינדט האפטיג ווי די זון. זיין נאמן וועט הערשין אייביג אזו ווי די זון בלייבט אייביג זיין גשטאלט איז אזו וויא די זון ביי איר אוף גיין אז משיח וועט קיניגן איבער אלעמן. תומך גאט וואס שטיצט דיא וועלט פון מזרח וויא דיא זון גייט אוף ביז מערב וויא זיא גייט אונטער זאל דער הייבן די אויסוועלדיגע אומה ישראל וואס איז ריין וויא דיא זון אונ זאל איבר זיי קיניגן:

בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך. והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה

לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

ותוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם:

היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש:

בשבת א"א זה ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר מלכיותינו:

זכר תחלת כל מעש. אשר בכל שנה נעש. תוהלתם למאס יוצר כל יזכור: תוכחת מעש. אם יצאה בכעס. תומך למענו יעש. ויצורים יזכור: זכר שמבראשית,

מטה לוי

היום הרת עולם. כלומר היום הזה נבראו הנולדת להלחד זמן כמו שן נגזר על הבריות היום מה שיתרע להם כל השנה ואין אנו יודעים באיזה ענין תדונינו: אם כבנים. אם תדונינו על ענין שאנו בניך כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם: ואם כעבדים. ואם תדונינו על ענין שאנו עבדיך שנאמר כי לי בני ישראל עבדים ואין דרך לרחם על העבד כמו הבן: אם כבנים. אם זכינו שתדונינו כבנים רחמנו כו'. ואם כעבדים. ואם לא זכינו שתדונינו כבנים אלא כעבדים. עינינו לך תלויות עד שתחננו. כי יש הרבה אדונים מרחמים על עבדיהם ועיני העבדים תלויות אל אדוניהם שנאמר הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגומר: ותוציא כו' איום קדוש.

תבואות

אתה מלך חוק וקדוש תוציא משפטינו להורה: איום. כל איומה כנדגלות:

זכר תחלת כל מעש אשר בכל שנה נעש. היום הוא תחלת מעשה בכל שנה זכר לתחלת כל מעשה בראשית וטו מיתנים ישראל להיות נזכרים לפניו לטוב: תוהלתם למאס יוצר כל יזכור. בקשתינו שאל יזכור היוצר תוהלתנו למאוס בכליל מעשינו. תוכחת מעש אם יצאה בכעס. אם כבר יצאה הגזירה בכעס נהולית ונייכב אותם על מעשיהם בקשתינו מהם ית' בה"ח. תומך הכל למענו יעש. יעשה כו' כמו: ויצורים יזכור. ויזכור יצורים מעשה ידיו: זכר שמבראשית

פירוש ע"ם

היום הרת עולם ראש השנה איז דיא וועלט גיבארין (בשאפן) גוואררן היינט שטעלם גאט צום משפט אלע בשעפניש פון אלע וועלטן זיי צו משפטן ענטוועדר ווי קינדר אדר ווי קנעכט מיר בעטן דיך גאט אוב דוא האלסט אונז וויא קינדר זאלסטו אונז דר בארמן ווי א פאטר דר בארמט זיך איבר קינדר. אונ אוב דו האלסט אונז ווי קנעכט קוקן אום אונזרע אויגן צו דיר ביז דו וועסט אונז דר בארמן אונ וועסט ארוס לאזן אונזר משפט לויטער וויא דיא שיין. דוא שרעקליכער הייליגר גאט:

ארשת שפתינו דיא רייד פון אונזרע לעפצן זאל אנגענעהם זיין פר דיר הויכר אונ דר הייבענר גאט חס דו מערקסט אונ הארכסט קוקסט אונ פר נעמסט דעם קול פון אונזרע תקיעות ותקבל אונ זאלסט צו נעמן מיט רחמנות אונ מיט גוטן ווילן דיא שבחים וואס מיר האבן גיזאגט וועגן דיין מלוכה:

זכר תחלת בזכות ראש השנה וואס ישראל מאכן אים אלע יאר פאר אזכר צו דעם אנפאנג פון דר גאנצר בריאה איז זייער האפונג דאס דר באשעפר וועט זייא בזכות דעם ניט דר מאנען זייערע מיאוסע מעשים תוכחת מעש אויב פאר דיא בייזע מעשים איז ארוים אשטראף מיט צארין זאל גאט דר שטיצר מאן פון זיין נאמן וועגן צו דער מאגן צו באצאנט ניינע באשעפניש צו רחמנות זכר שמבראשית ישראל

תְּבוּאַת רֵאשִׁית. שׁוֹרֶשׁ בְּכוֹר רֵאשִׁית. יֵרָא וְיִזְכּוֹר: שֶׁצֶף חֲרִישִׁית. אִם חָר לְהָשִׁית. שׁוּבָה אֲשֶׁר הֵשִׁית. לַשּׁוֹבָבִים יִזְכּוֹר. זֵכֶר רֹאשׁ עֲפָרוֹת. וְתוֹלְדוֹת סְפוּרוֹת. רְשׁוּם סְפוּרוֹת לְמִסְפַּר חוֹל יִזְכּוֹר: רוֹבַע מִסְפָּרוֹת מִתְחַנְנֵי לְכַפָּרוֹת. רֶגֶשׁ שׁוֹפָרוֹת. לְשַׁפְּרָם יִזְכּוֹר: זֵכֶר קְרִיאַת סֵפֶר. אֲשֶׁר גָּלְמִי שִׁפֵּר קָצַב לוֹ בְּסֵפֶר. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִזְכּוֹר: קֶצֶף אִם הוּחֲרַט בְּסֵפֶר. לְבִלְתִּי מְצוֹא כוֹפֶר. קִיּוּם זִכְרוֹן זֶה סֵפֶר. לְפָנָיו יִזְכּוֹר: זֵכֶר צָפוּן מוֹרְדֵי אוֹר. תָּמִים דּוֹר כָּאוֹר. צִיָּה כְּחָר לָאוֹר. קְנוּיָו יִזְכּוֹר: צְפוּפִים פְּנֵי נָאוֹר, מִשְׁפָּטָם תֵּת לָאוֹר. צַחַן רוֹעַ שְׂאוֹר. בְּרִיב כָּל יִזְכּוֹר: זֵכֶר פְּעוּלַּת אֶזְרָח. הֵעֵרַתָּ מִמִּזְרָח, פָּעֳלוֹ יִזְרָח. בְּקֶרֶב שָׁנִים יִזְכּוֹר: פַּח אִם הוּטְרַח. פְּרָחָיו לְמָרַח פִּלּוּלוֹ

נטה לוי יצרח

בראשית. ישראל שהיו במחשבה לבראם קודם שנברא העולם: תבואת ראשית. ונקראו ראשית תבואתה: שורש בכור ראשית. אבות שנאמר עליהם כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם (הושע ט׳) ושתם ירא ויזכור: שצף חרישית אם חר. אם חרה קצף חזק פליט. להשית. שובה אשר השית לשובבים. התשובה אשר שת לבנים המורדים ושבים בתשובה. אות יזכור לנו: זכר ראש עפרות. זכרון אדם הראשון שנברא תחילה לכל הילודים מעפר: ותולדות ספורות. וגם הוא היה ראש לתולדות הספורות בתורה שנאמר זה ספר תולדות אדם: רשום ספורות. וזכרון מעשים טובים שנרשמים ונספרים: למספר חול לישראל שמספרם כחול הים: יזכור. הקב״ה אותם: רובע מספרות. ישראל שהם ספורים בד׳ דגלים: מתחנני לכפרות. המתחננים לכפרה: רגש שופרות. הרגשים ומתקבצים לשמוע קול שופר: לשפרם יזכור. יזכור הקב״ה לתקנם: זכר קריאת ספר אשר גלמי ספר. לאדה״ר שסיפר שו אותו גולם שאני מסופר בו. ועד שהיה גולם הראהו כל הדורות ונתנם בספר: קצב לו בספר בכל דור ודור. לזכור לישראל כל דור לבדו עליהם נר״ה כש שיגא אדם הראשון שבתחים

בראש השנה: לכן קצף אם הוחרט בספר. אם חרט הקב״ה גזרה בספר שיהיה קצף: לבלתי מצוא כופר. אלא נמיתה: קיום זכרון זה ספר לפניו יזכור. יזכור זכות זה שמקיימין מה שכתוב בספר שלפניו: זכר צפון מורדי אור. זכרות של נח שהיה צפון וטמון בתיבה בדור המבול שמרדו במטר. תמים דור כאור. נח שהיה צדיק תמים בדורותיו שהאיר לעולם בצדקתו: ציה כחר לאור. בעת שחרה אפו לקלל האדמה: קנויו יזכור. יזכור זכותו לישראל שהם קנינו. ישראל העומדים צפופים פני. הקב״ה שהוא: נאור ואדיר. משפטם תת לאור ומגלים ביושר משפטם לאור: צחן רוע שאור. סרחון עבירות שבא מיצה״ר: בריב כל יזכור. אל יזכור אותם בדין: זכר פעולת אזרח. זכרונו של צדקת פעלו של אברהם אבינו הנקרא איתן האזרחי: הערת ממזרח. אשר הקיצות ממזרח שהיתה ארץ מולדתו: פעלו יזרח. מעשיו יאירו: בקרב שנים. בקרב ימים שלנו: יזכור. לפדות אותנו: פח אם הוטרח. אם הושם רשת ומלוד׳: פרחיו למרח. למרח ולמען בניו שהם פרחיו: פלולו יצרם בעדם יזכר. יזכר את תפלתו שהוא מתפלל בעדם

פירוש ע״ם

וואס גאט האט ווייא דר מאנט צום אנפאנג פון בריאת העולם וואס דיא ווערן גירופן זיינע ערשטע פרוכט וואס זייער שורש איז פון דיא אבות וואס זענין טייער וויא ערשט צייטיגע פרוכט זייער זכות זאל גאט זעהן אונ זאל דר מאנין שצף חרישית אויב גאט האט גיצארינט מיט אהייסין צארין אונז צו פר וויסטן זאל ער אונז דר מאנין דיא תשובה וואס ער האט באשאפין פר דיא ווידרשפעניגר זכר ראש דעם זכר פון אדם הראשון וואס ער איז צו ערשט באשאפן גיווארן פון ערד אונ דיא דורות וואס זענין גיציילט אין דר תורה אונ דיא גוטע מעשים וואס זענין פארצייכינט מיטן צאל פיל וויא זאמד דאס אלץ זאל אונז גאט גידענקין רובע מספרות ישראל וואס זענין גציילט גיוועזן אין פיר דגלים וואס לשון כפרת עון זייער איינזאמלונג צו שופר בלאזן זאל גאט גדענקין זייערע מעשים צו באשיינן זכר דאס גידעכטניש פון דאס לייענין דעם ספר וואס גאט האט גילייענט פאר אדם הראשון בשעת ער האט אים באשיינט מיט אגוף וויא מייגעם אונ האט אים גיוויזן ווי עס איז אפ נישטעלט אין ספר ווס אין איטליכן דור וועט זיך טאן זאל עס גאט היינט דר מאנן צו גוטן. קצף אם הוחרט אויב עס איז אן גישריבן גיווארן אין בוך א צארין אויף דיא ישראל דיא זאלין ניט ג פינן קיין פר געבונג אויף זייערע זינד זאל פאר גאט גידאכט זיין דר זכות וואס דיא ישראל זענין מקיים דיא תורה. זכר דאס גידעכעניש פון נח וואס ער איז פר בארגין גיוועזן אין דר תיבה אין דור המבול וואס האבין ווידר גישפעניגט דיא ליכטיגע גיבאט פון גאט. ער איז גיוועזן דר צדיק תמים פון דעם דור אונ האט וויא אליכט בעלויכטן מיט זיינע צדקות זאל גאט גידענקן זיין זכות בשעת ער וועט צארן דיא ערד צוא שילטן זאל ער דער מאנן זיינע גיקויפטע ישראל. צפופים דיא וואס שטייען איינגיבויגן פאר דעם ליכטיגן גאט. אים צו בעטן ער זאל זייער משפט ארוס געבן צו ליכטיקייט צחן דס גישטאנק פון דעם שלעכטן זויער טייג דס איז דר יצר הרע זאל גאט אין משפט ניט גידענקין. זכר פעלת דס גידעכעניש פון די ווערק פון אברהם וואס דוא האסט אים דער וועקט פון מזרח זיינע מעשים זאלן שיינען אין דיא יארן זאל גאט זיין זכות גידענקין. פח אם הוטרח אוב עס איז גיטאן גווארן איין שטרויכלונג פיר זיינע קינדר זיי איף צו רייסן זאל גאט דר מאנן די תפלה ווס אברהם האט גישריגן פון ווייערטוועגן. זכר עקדת דס גידעכעניש פון

יצרח . בעדם יזכור : זכר עקדת מוריה . כהית ראיה . עדי ערום ועריה . סבוטו יזכור : עצב טריה אם כואבה פוריה . עתרו לראיה . ולזכות יזכור : זכר סלם חלם ועליו מחוללם עדי ארבע ועלם בו כמאז יזכור : שריגיו במעלם . ויאמר לגעלם שיתו יועילם . ברית לזכור : זכר נקובי מטות . שבועות מטות . נדידות המטות . לאמצם יזכור : נושא עול מוטות . אם פץ להמטות . נפץ חדר המטות . לכפור יזכור : זכר מצוקים . יסוד מוצקים . מפעלם לצועקים . בפוט חש לזכור : מפי יונקים . אשר בסוף נואקים . מאמר ברית וחוקים . דבר קדשו יזכור . זכר לין כפרים . ואמרי שפרים למשלמי פרים . בשפה יזכור . לעת בקור ספרים . סתרים

מטה לוי

בעדם : זכר עקדת. יצחק כשר . סמוריה. המע"י העקדה כא לידי כהית ראיה . שבכו המלאכים ונפלו הדמעות בתוך עיניו : עדי ערום ועריה. כשישראל ערומים מן המצות : סבוטו יזכור . יזכור את האיל הנאחז בסבך תחתיו : עצב טריה אם כואבה פוריה . אם עגורה על ישראל שתלקה במכאוב עצב טריה עבור שחטאו : עתרו לראיה ולזכות יזכור . יזכור עתירתו ותפלתו לראיה ולזכות : זכר סולם חלם . זכרונו של יעקב שחלם לו סולם מוצב ארצה ' ועליו מחוללם . על ראש הסולם עמד הקב"ה שהוא מחולל יוצא נגד המלאכים הבאים להזיקו והראה לו . שרי ארבע . עכו"ם : ועולם . ועול שלהם שיהיו בניו משועבדים תחת עול שלהם ולבסוף יכלו : בו כמאז יזכור כמו שזכר אז שהיה הקב"ה מניף בסולם כדי שלא יזיקוהו המלאכים כך יזכור לנו בזה ר"ה ויצילנו משעבוד עכו"ם : שריגיו. ישראל שהם שרביו וענפיו : במעלם . כשימעלו בה' : ויאמר לגעלם . להפליט ולמאוס אותם : שיתו יועילם . יועיל להם תפלתו בהתפלל הצילני נא מיד אחי מיד עשו אותה תפלה תועיל . ברית לזכור . מה שנאמר וזכרתי את בריתי יעקב : זכר נקובי מטות .

מספרים

זכרונם של שנים עשר שבטי יה הנקובים בשמותם : שבועות מטות . שנשבע הקב"ה שיהיו י"ב שבטים : נדידות המטות . שנדדו וגשו במדבר ולא שכבו על מטותם : לאמצם יזכור . יזכור להם זאת כדי לחזקם . ישראל שהם נושאי עול מוטות אם פץ להמטות . אם אמר הקב"ה להמטותם ולדכאותם : נפץ חדר המטות לכפור יזכור . יזכור לכפר עליהם את שברון וחורבן בהמ"ק : זכר מצוקים . זכרונם של האבות שהם מצוקי ארץ : יסוד מוצקים . הוצקו להיות יסוד האומה : מפעלם לצועקים בפוט חש לזכור . ימהר הקב"ה לזכור מעשיהם הטובים לצועקים במצרים הנקראים פוט : מפי יונקים אשר בסוף נואקים . בזכות יונקי שדים שהם גם כן אמרו שירה על הים : מאמר ברית כו' . יום מתן תורה שדבר בקדשו יזכור כל אלה זכרון המצוקים וביאת יונקים וקבול התורה יזכור עתה (הרא"ב"ן) : זכר לין כפרים ואמרי שפרים . זכרונם של ת"ת שעוסקים מתוך הדחק בתורה שהיא אמרי שפר : למשלמי פרים בשפה יזכור . זאת יזכור לישראל המשלמים פרים בשפתותם : לעת ביקור ספרים סתרים מספרי' וכו"ה שהוא יום ביקור הספרים שמספרים מעשים שעשו בסתר

פירוש ע"פ

יצחק וואס ער איז גיבונדן געוועזן אויף דעם הר המוריה וואס זיינע אויגן זענין דענסטמאל טונקיל געווארן . זאל גאט גדענקן זיין זכות צו ישראל וואס זענין נאקעט אונ בלויז פון מצות ער זאל גידענקן דער ווידער וואס האט זיך פארצעפעט מיט זיינע הערנער אן אצווייג אונ אברהם הט אים מקריב געוועזן אנשטאט יצחק . עצב טריה אויב דיא ישראל וואס ווערין אן גרופן גפן פוריה זענין ראוי זיי זאלן גישטראפט ווערן מיט טרויערקייט פון פייכטע מכות זאל דיא תפלה פון יצחק זיין צו אראיה אונ צו אזכות דאס גאט זאל אונז צו גוטן גידענקן זכר סלם דם גידעכעניש פון יעקב וואס ער האט גיזעהן אין חלום אלייטער אונ איבר אים גאט דעם בשעפר פון די מלאכים אונ הט אים גוויזן די פיר מלכיות אונ דעם יאך וואס זייא וועלן לייגן אויף ישראל . זאל אונז גאט גידענקן צו גוטן דורך זיין זכות אזו וויא ער האט אים דענסטמאל גידענקט . שריגיו יעקבס צווייגן דאס זענין דיא ישראל אז זיי פעלשן אונ זינדיגען אונ גאט וועט זאגן זיי צו פר אומווירדיגן זאל זיי העלפן די תפלה פון יעקב דעם בונד צו גידענקין . זכר נקובי דאס גידעכעניש פון דיא שבטים וואס זענין אויסגירעכינט מיט זייערע נעמען, וואס גאט הט גישווארן זיי זאלן ניט כלה ווערן . זאל גאט זייער פרוואגלונג גדענקן זיי צו שטארקן נושאי עול דיא ישראל וואס האבן גיטראגן די יאך שטאנגן אויב גאט הט גירעט זיי צו מאכן פאלן זאל גאט גידענקין צו אכפרה אויף זייערע זינד דאס צו ברעכונג פון בית המקדש . זכר מצוקים אויך זאל גאט גידענקין דאס גידעכעניש פון דיא שטארקע אבות וואס זיי זענין דער יסוד פון דער אומה וואס גאט הט גאיילט צו גדענקין זייערע מעשים טובים צו דיא ישראל וואס האבין גשריגען אין מצרים אונ הט זייא אויס גילייזט מפי יונקים דיא שירה וואס דיא זייגעדיגע קינדר האבן גיזאגט אין ים סוף אונ דיא הייליגע גבאט פון התורה אונ מצות וואס זיי לערנן־זאל גאט גדענקן זכר לין כפרים דם גדעכעניש פון דיא ישראל וואס האבן גוואונט אין דער מדבר אונ האבן מקבל געוועזן דיא שיינע גבאט זאל גאט גדענקין צו דיא ישראל וואס באצאלן דיא קרבנות וואס זיי זענין שולדיג מיט זייערע לעפצן כלומר מיט תפלות זען התפלות זענין אנשטאט קרבנות . לעת בקור צו דר צייט פון ראש השנה דם גאט וועט איבר דיא ביכער וואס זייא דר ציילן דיא פארבארגעניש זאל גאט גדענקן דעם זכות פון משה אונ אהרן וואס זענין גיגליכן צו יונגע הירשן אונז גרעכט צוא מאכן . זכר כבוד דם גדעכעניש פון דעם כבוד פון משכן דם

מספרים . לשני עפרים לצדק יזכור : זכר כבוד משכן . מקום דוד שכן . כרובים בו שכן . חסד נעורים יזכור : כיור עם כן . ונועם קול דוכן . כביר ביום מוכן . לנבונים יזכור : זכר יליד נון . ומשפטי אורי אפנון יזכרו ברנון . פלאם לזכור : יוקש ברק השנון . אם תשלף לתאנון . יקשיב תחנון . חנוניו לזכור : זכר טעם שופטים . ואות קציר חטים : טפש שוטים . יהתל מלזכור : טורח ארבעת שפטים . אם נענשו נשפטים . טבע משפטים . אשר שם יזכור : זכר חצות לילה . ותודות משפטי לילה . חושך באישון לילה . נגונו למו יזכור : חקר מפקד לילה . יגיה בלהב לילה . חוק הגה יומם ולילה . לגיהם יזכור : זכר זה זבול . אשר בבצעי חבול : זדונות סבול .

מטה לוי — עוד

נסתר: לשני עפרים לצדק יזכור. יזכור את משה ואהרן שהם שנים לצדקם בזכותם : זכר כבוד משכן מקום דוד שכן . וזכרון של כבוד המשכן מקום שהקב"ה שנקרא דוד שכן בו גם . כרובים בו שכן ועוד זכרון חסד נעורים . לכתך אחריו במדבר בארץ ציה וצלמות כל אלה יזכור: כיור עם כן . וזכרון של כיור נחושת וכנו : ונועם קול דוכן . נועם קול הלוים שהיו משוררים על דוכנן : כביר ביום מוכן לנבונים יזכור . כל אלה יזכור הקב"ה שהוא כביר לישראל שהם נבונים בר"ה שהוא יום מוכן לשפוט : זכר יליד נון . וזכרון של יהושע בן נון : ומשפטי אורי אפנון . וזכרון אלעזר הכהן שהי' לבוש במשפט האורים והתומים המודיעים כל דבר על אופניו : יזכרו ברנון . יזכרו בתפלות ישראל : פלאם לזכור . יזכור הפלא שהיה בהם שהיו האותיות בולטות : יוקש ברק השנון אם תשלף לתאנון . אם שלף חרב הקב"ה שהוא ברק שנון להיות מוקש לישראל ולהרבות להם תאניה ואניה : יקשיב תחנון חנוניו לזכור . יקבל תחנונים לזכור את ישראל שהם חנוניו : זכר טעם שופטים . וזכרונם של השופטים הצדיקים ששפטו מטעמי תורה : ואות שעשה שמואל בימי . קציר חטים : טפש שוטים יהתל . זכותם ירפא חטא שוטים מלזכור עוד : טורח ארבעת שפטי' אם נענשו נשפטי' . אם יצאה הגזרה לענוש את ישראל הנשפטי' היום בטרדו' ויסורי' של ארבעה שפטים הרעים חרב ורעב וחיה רעה ודבר : טבע משפטים אשר שם יזכור . יזכור מטבע ותיקון אשר שם בפ' ואלה המשפטים והתורה מצלת ומגנת: זכר חצות לילה ותודות כו' . וזכרון דוד המע"ה שאמר חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך . ואם נגזר ח"ו חושך באישון לילה . שיהיו ישראל אישונים וחשוכים בגלות הדומים ללילה: נגונו למו יזכור . יזכור להם נגונו של דוד : חקר מפקד לילה . כשיחקור הקב"ה עבירות הנעשים בלילה ובסתר : יגיה בלהב לילה . יאיר בזכות הקרבנות שנאמר בהם היא העולה על מוקדה כל הלילה ועכשיו בשביל הנרות שדולקים בבהכ"נ יום ולילה: חוק הגה יומם ולילה . זכות התורה שהוגים בה יום ולילה: לגיהם יזכור . יזכור להאיר להם מחשכת הגלות: זכר זה זבול אשר בבצעי חבול . זכרון בהמ"ק אשר הוא ממושכן בבצעי ובגזילתי ועוד . וזדונות סבול . שהוא סבל . וזדונות ישראל שהוא עדיין סובל : עד כל

תטר

פירוש ע"ט

ארט וואו גאט דר פריינד האט גרועט צווישן דיא כרובים ווס אין משכן . אונ דעם חסד פון ישראל אין זייער יוגענד בשעת זיי זענין ארוס פון מצרים דס זיי האבין גיגלויבט אן גאט אונ זענן גגאנגן אין דר מדבר . זאל גאט דאס היינט גדענקן . כיור דעם האנד פאס מיט זיין פיס אונ דעם זיסן קול פון דוכן ווס דיא לויים פלעגן זינגן . זאל דר שטארקר גאט אין דעם טאג ווס איז אנגברייט צום משפט דס גדענקן צוא דיא פארשטאנדיגע ישראל זאל גאט היינט דס גדענקין . זכר יליד נון דס גדעכניש פון יהושע בן נון אונ דס גריכט פון אורים ותומים ווס אלעזר הכהן הט גטראגן ווס דורך זייא הט מען גוויסט קלאר איטליכע זאך אן אספק זאלן דר מאנט ווערן דורך דיא תפלה דיא וואונדער פון אורים ותומים זאל גאט גדענקין . יקש דס שטרויכלונג פון דעם גלאנציגן שארפן שווערד (דס איז דר שטן) אב ער איז אוס גצוגן גווארן צו מאכין קלאגן דיא ישראל . זאל גאט פר נעמן דס גבעט פון ישראל זיינע גליבטע צו גדענקין . זכר טעם דאס גדעכניש פון דיא גוטע שופטים אונ דר צייכן וואס שמואל הנביא הט גטאן דס בשעת ווייץ שניט הט ער גמאכט רעגינן אין אלוטערין טאג בזכות זיי זאל גאט היילן דיא נארישקייט פון ישראל זיי ניט צו גדענקן . טורח ארבעת דס מידקייט פון דיא פיר שלעכטע משפטים ווס אין פסוק שטייען (חרב ורעב ודבר וחיה רעה) אוב ישראל דארפן מיט זיי גשטראפט ווערין זאל גאט גדענקין דיא משפטים פון דר תורה ווס ער הט זיי געגעבין דורך זייער זכות זיי מציל צו זיין . זכר חצות דס גדעכניש פון דוד המלך ווס ער פלעגט אוף שטיין האלבע נאכט לובין גאט פאר זיינע געזעצע זאל גאט גדענקין זיין גזאנג צו ישראל אין פינסטרין גלות בבל ווס איז גיגליכן צו דר נאכט . חקר מפקד די פארשטונג ווס גאט מאכט אוף די עבירות ווס מען טוט ביי נאכט זאל גאט דר לייכטן בזכות הקרבנות ווס מען הט זיי פר ברענט אוף דעם מזבח ביי נאכט . דס גזעץ פון דר תורה וואס דיא ישראל לערנן טאג אונ נאכט . זאל גאט גדענקן צו דר לייכטן זייערע פינסטערניש . זכר זה דאס גדעכניש פון דעם בית המקדש וואס ער איז איין משכון איבער מיינע עבירות דיא זינד פון ישראל וואס ער ליידעט זאל גאט מער ניט גדענקין . זעם כמבול אוב עס איז ארוס אצארן וויא אין דור המבול צו פר דארבן דיא וועלט זאל גאט גדענקן זיין הבטחה ווס ער הט צו גזאגט בשעת דר מבול הט

עוד כל יזכור: זעם כמבול. אם יצא לחבול. זכרון ירח בול. לחמלה יזכור: זמר נכח כל פועל. בקו ופלס יעל. ואם במרד ואם במעל. רב חסד יזכור: ואם טוב ואם רע אשר בו יארע. וסתו יפרע. בסאסאה מלזכור: זכר החיים. עד כמה הם חיים. הן למות אם לחיים. חי חי יזכור: המון שאון ברואים. יעברו לפניו במריאים. הלא כמו ראוים. לכל אחד יזכור: זכר דלות ועושר. בצורת והושר. דופי וגם יושר. בדין הוא יזכור: דבר גלוי וסתר. בנינות וסותר. די חסר ויתר לקצב יזכור: זכר גנונים לישב. במדבר ויושב. גשם ורוח לנשב מהיום יזכור: זכר גרון להקשב מעם שמו תושב. גליות להשב. ביום תקע יזכור: זכר בהל והימה. קרב ומלחמה. בקוע חומה. לחומת ים יזכור: באדם ובבהמה. אם הוקנם מהומה. בצור קול הומה לאדמה יזכור: זכר אמונה ושקר. אזון שיח וסקר. אות פקודת

מטה לוי | בוקר

יזכור. כל אלה זדונות כל יזכור עוד: זעם כמבול אם יצאה נתשל אם יצא זעם מאת ה' לחבל את העול' כמו בדור המבול בהיה כתבון: זכרון ... את כול לחמלה יזכור. יזכור את תודם תבוון לחמלם. זמר ... שלמה מלאכת הבית' זכר וכח כל פועל כחו וגם יעל. זכרון יהות על כל אדם עלו במעקל: ואם במרד ובמעל אם יכרעו ... נפשו במרד ובמעל: רב חסד יזכור. יזכור במד' רב חסד זכות מטה בלפי חסד ואם טוב ואם רע אשר בו יארע. פעולותיו של אדם אשר יקרה בו בין טוב ובין רע. וסתו יפרע. תוק וזמן שלו בהיגיע ליפרע. בקשתינו בסאסאה מלזכור עלה למדוד לאדם מדה כנגד מדה: זכר על כל החיים נקראים עד כמה הם חיים: הן למות הן לחיים חי חי יזכור הקב"ה זוכר כל החיים בלשון חיות. בין בינזור עליהם חיים בין מיתה כן הוא גדרתו עד כמה הם חיים: המון ט' כמריאים. ואף בכוגם שעברין יחד ככבשים שמנים שמבקר אותם הרועה זה אחר זה. ובן הם עוברים: הלא כמו ראוים לכל אחד יזכור יזכור לכל אחד בראוי ו: זכר דלות ועושר. מי יעני ומי יעשר. בצרת והושר. רשב

ושבע: דופי וגם יושר. חטא וזכות: בדין הוא יזכור הכל יוסר ביום הדין: דבר גלוי וסתר בנינות וסותר. בין לבנות בין להרוס: די חסר ויתר. בין שיהיה לו די מחסורו בין שיהיה לו מותרת: לקצב יחד. הכל יזכור במדתו ובהלכתו: זכר גנונים לישב. ישראל שנגונים ומסתופפים בצלו של הקב"ה זוכר הקב"ה אותם לגזור עליהם לישב. במדבר ויושב. במדברות או בישוב: גשם ורוח לנשב. האיך לגשם הגשם והאיך לנשב הרוח הכל. מהיום יזכור. בהבתת מהשי"ת גרון להקשיב מעם במו תושב. ביקש"ב התפלות: גרון. מעם התושבים במו: גליות להשב ביום תקע יזכור. יזכור ביום תקיעה' להשיב גליותינו: זכר בהל והימה קרב ומלחמה. זכרון צרות שעברו עלינו בהלות. והימה ומלחמה: בקוע חומה. והומת ירושלים שנבקעו לחומת ים יזכור את כל אלה יזכור לישראל הנקרא' חומת ים: באדם כו'. מהומה. אם הוקנס מגפה ומהומה: בצור קול הומה. חוזק הקול ההומה מלפקתו של ישראל: לאדמה יזכור. יזכור זאת לארץ' זכר. כל מעשי האדם בין מעשי הלב בהם. אמונה ושקר ובין אזון שיח וסקר במיעט ודיבור וראיה בגלא

פד

פירוש ע"ס

אויף געהערט אין חשבון ער זאל מער ניט פארדארבין דיא וועלט אונ זאל זיך דער בארימן זמר נכח דאס גרעבניש פון דיא באווערונג פון אלע ווערקן ווערט אלץ ארוף אויף דער מאס אונ אויף דער וואג אונ איב די שאל מיט ווידר שפעניקייט אונ עבירות ווערט איבר וועגין. זאל גאט גרעדנקן זיין גרוס חסד ארוף צוא לייגן איף דיא שאל פון מצות דאס זיא זאל איבר וועגן. ואם טוב אוב עס איז גוטע מעשים אדר שלעכטע מעשים וואס טרעפן זיך אין מענטשן אז זיין צייט וועט קומן אים צו באצאלן. זאלסטו גאט ניט גרעדנקן אים צו באצאלן מדה כנגד מדה. זכר החיים דס גרעבניש פון די לעבעדיגע ביז וואנן דיי זאלן לעבן זייא צום טוט זייא צום לעבין טוט הקב"ה אלע לעבעדיגע היינט גרעדנקן המון שאון דיא גאנצע מיינגע באשעפעניש וועלין איבר גאנצין פאר אים אזוי וויא דיא שאף אונ וויא יעדין קומט אוזי ווייט ער אים גרעדנקן. זכר דלות ועושר דאס גרעבניש פון ארימקייט אונ רייכקייט. פון הונגר אונ זאטקייט פון שלעכטע מעשים אונ פון רעכטפארטיגע וועט גאט אין דין גרעדנקין. דבר גלוי אלערליי זאכן וואס העגן זיך טאן בגלוי אדר בסתר אדר וואס עס זאל גבויעט אדר וואס עס זאל צו בראכן ווערין וואס עס זאל זיין גמינערט אדר גמערט צו דעם גזעצטין טאג ראש השנה גרענקט ער אלץ: זכר גנונים דס גרעבניש דיא גערטנר צו לאזן בוואקסן אין דר מדבר אדר אין אבאוואהנטס לאנד צו לאזן רעגין אונ ווינטן צו מאכן ווייען דס אלץ טוט גאט היינטיגן טאג גרעדנקן. גרון להקשיב גאט זאל פר נעמין דיא תפלות פון דעם פאלק וואס גרעדנקן גאטס נאמן דיא פר טריבענע ישראל אום צוא קערין קיין ירושלים זאל גאט גרעדנקין דעם טאג וואס זיי בלאזן. זכר בהל והמה דאס גרעבניש פון דיא שרעק אונ צארן אונ מלחמה וואס איז גוועזן בשעת חורבן אונ דס צוא שפאלטונג פון דעם מויער פון ירושלים זאל עס גאט גרעדנקין צו באצאלן צו דר שטאט צור וואס דר ים איז ארום איהר וויא א מויער. באדם ובבהמה אוב עס איז נגזר גווארן א מהומה אויף מענטשין אדר אויף בהמות. זאל גאט גרעדנקן צוא דיא ערר דעם שטארקען ברומענדיגן קול פון דיא תפלות ישראל. זכר אמונה דאס גרעבניש פון עהרליכקייט אונ

פאלשקייט

בוקר. לרגעים יזכור: חוץ אם לזול אם ליוקר. אם לטעת אם לעקר. אנוש בדקדוק וחקר. למשפט יזכור:

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם. לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית. כי אין שכחה לפני כסא כבודך. ואין נסתר מנגד עיניך. אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך: הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות. כי תביא חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית מראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות: מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש: אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך: כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך: כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם: וגם את נח באהבה זכרת ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים: ככתוב בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישוכו המים. ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור: ובדברי קדשך כתוב לאמר זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי: ונאמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו: ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה: ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם ונאמר הבן יקיר לי אפרים אם ילד

מטה לוי שעשועים

אדם ח״עא וזוכה: אות וכל אלה הדברים נכתבים לפניו לאות: פקודת טוק׳ לרגעים יזכור:

פירוש ע״ם

פאלשקייט װאס דורך הערן און דורך רײדן און דורך זעהן װאס עס װערט יעדן פרי מארגן אויף גנומן און פארצייבנט טוט עס גאט אלע װײלע גדענקן. אם לזול סייא עס זאל זיין װאלװיל אדער טייער. צוא פלאנצן אדר אום צוא רייסן װערט אלץ נגער דורך דעם מענטשן װאס מיט נאכזוכונג און פארשטונג טוט אים גאט צום משפט גדענקן:

שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקדת ישועה ורחמים משמי שמי קדם וזכר לנו יי אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומנחלתך. וקיים לנו יי אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור: וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם ואין שכחה לפני כסא כבודך. ועקדת יצחק לזרעו (של יעקב) היום ברחמים תזכור: ברוך אתה יי זוכר הברית:

ותוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם:

היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים. אם כבנים. אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים. ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש:

בשבת א״א זה ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו. ותקבל ברחמים וברצון סדר זכרונותינו:

אשא דעי בצדק תת לפועלי צדן אשאלה משפטי צדק. קול להרים בשופר: אין קורא בצדק רודף צדק צדק אקרא שמעה צדק. בקול בלול בשופר: בנתי במדעי למרחוק שאת דעי. בטוי תרועה בידעי בקול מתן שופר: בו בהריעי. ארצה לי רועי. באמצו זרועי בקול כח שופר:

מטח לוי נשתי

אשא דעי. אכוין דעתי: בצדק תת לפועלי. לשקב״ה שפעל ועשה אותי אתן לו צדק: אשאלה משפטי צדק. אבקשה ממנו שישפט לי משפט בצדק: קול להרים בשופר. ארים קולי בתפלתי בקול השופר: אין איש קורא בצדק רודף צדק צדק. אין איש שיכול לשאול מאת הקב״ה בצדקתו כי אין מי שרודף אחר צדקה לעשות כממוט נכון. שמעה צדק בקול בלול בשופר. בקשתינו שמע צדק בתפלה בבלולה עם שופר. בנתי במדעי. שתבוננתי בדעתי: למרחוק שאת דעי. לשאת דעתי לשמים זה שהיא שעלוי מרחוק: ובקשתי מאתו ית״ש. בטוי תרועה בידעי בהתפללי לפניו תפלת שופרות יבוא לפניו תפלתי: בקול מתן שופר. בקול שופר שהיה במתן תורה: בו בהריעי. כאשר אריע בשופר: ארצה לי רועי. יתרצה לי הקב״ה שהוא רועי: באמצו זרועי בקול כח שופר. ויאמץ זרועי ובוחי

פירוש י״ט

ארשת שפתינו דיא רייד פון אונזרע לעפצן זאל א געפעהם זיין פר דיר הוכר און דר הוכער גאט ווס דו מערקסט און הארכסט קוקסט און פר נעמסט דעם קול פון אונזרע תקיעות. ותקבל און דו זאלסט צו נעמין מיט רחמנות און מיט גוטן ווילן דיא שבחים וואס מיר האבין גזאגט וועגין דיא זכרונות:

אשא דעי בצדק איך טוא באטראכטן דיא גרעכטיגקייט גרעכט צו געבן מיין באשעפר צו בעטן מיך צו משפטן מיט צדקה הייב איך אוף מיין קול מיט תפלה אזו וויא דם קול פון שופר: אין קורא קיינער קען גאט ניט בעטין בזכות אייגענע גרעכטיגקייט קיינר; זאגט זיך ניט נאך גרעכטיגקייט איך בעט דיך גאט דר גרעכטיגקייט הער צוא מיין תפלה וואס איז אוך גמישט מיט דעם קול פון שופר בנתי במדעי איך האב פר שטאנן מיט מיין ווילן צו הייבן מיינע גדאנקן צו גאט פון דר ווייטן און האב באטראכט אום צו ביידין מיין תפלה מיט די שאלונג און מיט דעם קול וואס דר שופר גיט ארוס: בו בהריעי אז איך

נשתי ביום דין להתוכח בדין. גולה עומק הדין. בקול קפאון שופר: גזירת דת ודין. אם חיבתי בדין. גרוני יעכב מורע דין בקול עם שופר: דרוש והעל רטיה לפני טריה דעת לרטויה. קול חובש שופר: דחוי לכרויה. בעד נכריה דרור לכל בריה. בקול העברת שופר: הכשל בנאפוף. בזרת גפוף. הצג בריב צפוף בקול חרדת שופר: הוענש באפוף. ושב היות חפוף. הועילו לב כפוף בקול כפיפת שופר: ואם שוד יעלזו. ובדין יליזו. וצדק ירוץ לאחזו בקול חיל שופר: וכמו מכניס בזו. ומוציא בזו. וכן מנו יניזו. בקול רוח שופר: זה מכל קולות. אשר במקהלות. זקק לקהלות. קול תקע שופר: זוממי עקלקלות. מחיבי סקילות. זעו בגדוע מקלות. בקול שמע שופר: חי מכל שנה. יום

זה

מטה לוי

וכותי ע"י כח קול שופר וידחה היצה"ר: נשתי ה'. גלה עומק הדין לגלות ולהסיר עומק הדין: בקול קפאון שופר. בזכות גילוי קול השופר: גזירת דת ודין. אף אם חויבתי בדין: גרוני. המוליך תפלה: יעכב מורע דין בקול. תפלה: עם שופר. דרוש והעל רטיה לפני טריה. הכה רפואה לפני בא מכה טריה: דעת לרטיה. סודע את ישראל הרעויה ולוקה בין העכו"ם: קול חובש שופר. איך יתקעו שופר שיתרפא בקול שופר כמו שנתרפאו במ"ת ע"י קול שופר: דחוי לכרויה בעד נכריה. הנדחה להיות נרצע ונכרה באזנ' מפני שאמר אהבתי את אדני הנכרים. ועכ"ז הוא יוצא ביובל אחר הוא. דרור לכל בריה בקול העברת שופר. כמו כן: הוכשל בנאפוף. מי שנכשל בזנות וניאוף: בזרת גיפוף: בחיבוק חיק אשה זרה: הוצג בריב לצפוף בקול חרדת שופר. אף שעומד בדין הדחוק והכריע עליו בשמים ע"י שופר: הוענש באפוף. וע"י אותו עון נענש באף וחימה: ושב היות חפוף. ואח"כ שב בתשובה להיות נקי ומהר גלי להוסיף עוד: הועילו לב כפוף. מן הרחוי שיועילו לו כפיפת לב והכנעתו: בקול כפיפת שופר. אם קול היוצא משופר כפוף: ואם שוד יעלזו. ואם ישמח היצה"ר את האדם בחטאיו להעבירה: ובדין יליזו. ואח"כ יקטרג עליו בדין כמנהגו יורד ומסטין עולה ומקטרג עלה טוב' לאדם: וצדק ירוץ לאחזו. ירוץ מהרה אחר צדק לאחוז בו. והיינו מעורבב. בקול חיל שופר. מקול חיל ורעדה של שופר: וכמו מכנים בזו ומוציא בזו כמו שמכנים אדם הקול בשופר מצד זה ויוצא מצד אחר: וכן מנו יניזו בקול רוח שופר. כן יעבור ממני קטגור ודבר המקטרג על יד זכות קול שופר: זה. הקב"ה שנקרא זה מכל קולות אשר במקהלות ישראל אשר היו תוקעים בחצוצרות. זיקק. והצריך לקהלות ישראל לתקוע: קול תקע שופר. דווקא: זוממי עקלקלות. המחשבים מחשבות און לע"ז. שהקב"ה מצרף כעבירה א מחשבה למעשה: זעו בגדוע מקלות בקול שמע שופר. יזדעזעו בעת שמע קול שופר ביום הגאולה שיכרתו אז מקהלות ע"ז. הקב"ה שהוא חי וקים חי מכל שנה יום זה שינה. שינה יום זה של ר"ה מכל ימות השנה:

חקוק

פירוש ע"ס

וועל שאלן מיט דעם שופר וועל איך איבער בעטין גאט וואס ער פיטערט מיך. ער וועט שטארקין מיין קראפט אנטקעגין דעם שטן מיט דעם כח (מיט דעם זכות) פון דעם קול שופר: נשתי ביום דין איך טוא גנעהנן אין יום הדין ארקלערט צו ווערין אין דין צו זכות פר גאט ווס אנטפלעקט די טיפעניש פון דין בזכות דיא אנטפלעקונג פון דעם קול פון שופר: גזרת דת ודין אוב עס איז ארוס דיא גזרה פון גיריכט אונ דין דאס איך בין שולדיג אין דין זאל דיא תפלה פון מיין האלז איין האלטין דעם שלעכטן דין מיט דעם זכות פון קול שופר: דרוש פארשט אונ ברענג אוף דעם פלאסטער (דיא רפואה) פר דיא מכה מאך וויסן די צו שלאגענע פאלק דיא היילונג דורך דעם זכות פון קול שופר: דחוי לכרויה ישראל ווס זענין פר שטוסן אין גרוב נוייל זייא האבין גדינט אפ געטער. בעטין גאט ער זאל פריי מאכן אלע באשעפיניש פון שטראף בזכות דעם קול פון שופר בלאזן: הוכשל בנאפוף דר ווס איז גשטרוכילט גווארן מיט דר עבירה פון ניאוף מיט דעם האלזן פרעמדע געטער אז ער ווערט גשטעלט צום משפט ווערט זיין הארץ גדריקט מיט חרטה דורך דעם שרעקליבען קול פון שופר (וואס איז מעורר אוף תשובה): הוענש באפוף אונ אז ער איז גשטראפט גווארן איבר זיינע עבירות מיט צארין אונ ער טוט תשובה אונ וואשט זיך ריין פון דיא זינד העלפט אים דיא הכנעה פון זיין גיבייגנעם הארץ זאל אן גינומן ווערין מיט דעם קול פון דעם גבייגינם שופר: ואם שוד יעלזו אונ אוב דער עון פון גזילה האט אים גמאכט פרייען. אונ אין דין אבר וועט ער אים פר קרימן דר עון וועט מקטרג זיין אוף אים אונ ער וועט לופין אנגרייפן גרעכטיקייט ער וועט טאן תשובה דורך דיא ציטרניש פון קול פון שופר וכמו מכנים בזו וועט זיין אזו וויא דם קול פון שופר ווס גייט פון איין זייט אריין אונ פון דער אנדרר זייט ארוס אזו וועט דר קטרוג פון דעם בעל תשובה אוועק מיטן ווינד פון קול שופר. זה אין דעם טאג האט גאט גבאטן דם פון אלע קולות ווס זענין גהערט גווארן בייא קהלות ישראל אגאנץ יאר מיט דיא חצוצרות זאלן זיי היינט

זֶה שָׁנָה. חָקוּק לְשׁוֹשַׁנָּה. לְקוֹל חֲרוּת שׁוֹפָר: חִבָּתוֹ מְשׁוּנָּה. שְׁנִיָּה מֵרִאשׁוֹנָה. חֵטְא כָּל הַשָּׁנָה. דָּחוּת בְּקוֹל שׁוֹפָר: טֶבַע בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. מוּל שׁוֹפָרוֹת תֵּשַׁע. טָהוֹר מֵהֶם יֶשַׁע. בְּקוֹל דָּת שׁוֹפָר: טֶנֶף צְחוֹנֵי רֶשַׁע. בְּשׁוּבָם מִפֶּשַׁע. טְרִיָּתָם תְּשַׁעֲשַׁע. בְּקוֹל שֶׁוַע שׁוֹפָר: יוּטַב מִשּׁוֹר פָּר. וּמֵאֵיל הַמְשׁוּפָר. יוֹם הַמְסֻפָּר לְקוֹל חִדּוּשׁ שׁוֹפָר: יוֹקֶשׁ יוּפָר. וְסוֹטֵן יוּחְפָּר יוֹשֶׁר לֵב יְשׁוּפָּר. בְּקוֹל שִׁפּוּר שׁוֹפָר: כְּעֵת הֵם תּוֹקְעִים. גַּיְא מַבְקִיעִים. כְּרַכִּים מַשְׁקִיעִים. בְּקוֹל שְׁאוֹן שׁוֹפָר: כָּל הֲמוֹן מְרֵעִים. בְּחִיל מִתְרוֹעֲעִים. כַּאֲשֶׁר הֵם מְתְרִיעִים. קוֹל יָרִיעַ בַּשּׁוֹפָר: לְקוֹלוֹ כְּיוּקְשַׁב. יוּבַעַת כָּל מוֹשָׁב. לְרָעִים בְּסַעַר יוּנְשַׁב. בְּקוֹל סַעֲרַת שׁוֹפָר: לְיוֹדְעָיו יוּשַׁב לְאוֹת טוֹב יִתְחַשֵּׁב. לְעֵת יִתְיַשֵּׁב. בְּקוֹל טַעַם שׁוֹפָר: מוֹאֲסָיו

מטה לוי

חקוק לשושנ'. נכתב ונחקק לישראל שנקראים שושנה שיתקעו ביו' זה בשופר: לקול חרות שופר. לזכרון שיעלו לחרות בחודש זה ע"י שופר: חבתו משונה שניה מראשונה. חבה שניה של ר"ה משונה וגדולה מראשונה. שחיבה ראשונה הוא שתקנו לתקוע בו כדי לזכור הגאולה אך זו גדולה יותר: חטא כל השנה דחות בקול שופר. לדחות בקול שופר חטא כל השנה: טבע ברכות תשע מול שופרות תשע. מטבע ברכות שטבעו חכמים בתפלת מוסף ט' ברכות הם כנגד ט' קולות שופר: טהור מהם ישע בקול דת שופר. הקב"ה שטהור ישע ויקבל מישראל שלוט בתורה לשמוע קול שופר ויתפייס בשופר: טנף צחוני רשע. שכמ' מגועלי רשעות: טריתם תשעשע. יסורים של תשובתם יקובל בחדוה: בקול שוע שופר. בקול תפלה ובשופר בקשתינו יוטב לפניך. משור פר. שהקריב אדם הראשון: ומאיל המשופר. שהקריב אאע"ה: יוטב מהם. יום המסופר. יום ר"ה שמספרין בו מעשה בני אדם: ומעמן. לקול חדוש שופר. שיתחדש ביום זה. עד אנו מבקשים. יוקש יופר וסוטן יוחפר. יצר הרע המוקש ומסית לתאוה יופר ויבוטל והמקטרג יבוש ויכלם: יושר לב ישופר. והאדם יושר לבב יהא יפה ויוטב לפניך: בקול שפור שופר. ע"י קול נאה של שופר כי כחו של שופר הוא גדול מאד. כמו במלחמות יריחו: כעת הם תוקעים. כאשר היו תוקעים בעת הזאת: גיא מבקיעים ע' שאון שופר. על ידי קול המון של שופר נבקע העיר ותומותיה שיתה משוקעת בארץ: כל המון מרעים. העובדי כוכבים שהם זרע מרעים: בחיל מתרועעים וכו'. כאשר היו ישראל מתריעים בשופר מרוב פחד וחיל היו העכו"ם משתברים: לכן בקשתינו. קול יריע. יריע הקב"ה על העובדי כוכבים בקול שופר כמ"ש וה' אלהים בשופר יתקע וגו': לקולו כיוקשב. כשיהיה נשמע קול השופר לעתיד: יובעת. יפחדו ויבהלו כל מושבי ארץ: לאומים כסער יונשב בקול סערת שופר. ע"י רוח סערה של קול השופר יונשב וידחה העובדי כוכבים אכל. ליודעיו. לישראל יודעי תרועה: יושב. להם תשובה משמים אל תפחדו כי לכם. לאות טוב יתחשב. קול השופר: לעת יתישב בקול טעם שופר. ע"י קול השופר

פירוש ע"ם

הערין דעם קול פון שופר בלאזן. זמסי קלקלות דיא וואס טראכטן בייזע קרומע גדאנקן אונ דיא זינדיגע וואס זעגין ווערט צו פר שטיינן וועלן פר ציטערט ווערן זעהענדיג וויא דיא רשעים ווערן צו בראכין הערענדיג דעם קול פון שופר של משיח: חי דר לעבדיגר גאט הט דעם טאג ראש השנה פון גאנצין יאר פר ענדרט ער הט אים פאר שריבן צוא ישראל דס זיי זאלן אין אים הערן בעת דיא גאולה דעם קול פון שופר. חבתו משונה דיא צווייטע ליבשאפט וואס דר טאג הט פון גאט איז נאך גרעסר פר דיא ערשטע. דס ער פר שטוסט די זינד פון גאנצין יאר מיט דעם קול פון שופר וואס מען בלאזט היינט טבע ברכות עס זענן געשטעלט געווארין ניין ברכות אין היינטיגן מוסף קעגן דיא ניין תקיעות וואס אין דר תורה שטייט דער ריינר גאט זאל זיך קערין מקבל צו זיין דיא תפלה מיט דעם קול פון שופר וואס ער הט געבאטן צו בלאזן טנף דיא שמוץ פון דיא וואס זענן איין גריכט מיט עבירות אז זיי וועלן תשובה טאן פון זייערע זינד זאלסטו ריינגען אונ היילן זייער וואונד מיט דעם שרייענדן קול פון שופר יוטב משור מיין תפלה זאל בעסר זיין פון דעם קרבן וואס אדם הראשון הט מקריב געוועזן אונ פון דעם שיינם ווידר וואס אברהם הט מקריב געוועזן אין דעם טאג וואס ווערט דער ציילט דיא מעשים פון דיא מענטשן אין דעם נייעם חודש וואס מען בלאזט שופר יוקש יופר דאס שטרויכלונג פון יצר הרע זאל פר שטערט ווערין אונ דער שטן זאל פאר שעמט ווערן. דיא רעכט פארטיגע הארץ זאל פאר דיר באשיינט זיין מיט דעם שיינעם קול פון שופר כעת אזו וויא אין דר צייט אז ישראל האבן שופר גבלאזן ביי דר שטאט יריחו זענין דיא מויערן צוא שפאלטן געווארין דיא טויערן פון דיא שטארקע שטעט זענין איין געזונקן געווארן דורך דעם בריטונג אונ שטארקן קול פון שופר כל המון מרעים אזו וועלן אלע שלעכטע מענטשן דר שראקין ווערין מיט ציטערניש בשעת זייא וועלן הערין שאלענדיק דעם קול פון שופר המשיח לקולו כיוקשב או מען וועט דר הערן דעם קול פון שופר וועלן דר שראקין ווערין אלע זיצר פון דר וועלט פעלקר וועלין

להבקיע בוגדיו לקעקע. מורדיו להשקיע בקול חזוק שופר: מאריך
בהתקע מקצר בהבקע. מריע ותוקע בקול שלוש שופר: נותן אימות.
מחפיז אמות נוסו נואמות מקול בוך שופר. נותץ חומות. משבית
מלחמות. נוהם בהמות. קול שאג שופר: סודו כגלה. בסין לסגלה.
סים מגילה. בקול הלוך שופר: סוד יום גאלה. בחשפו לדגולה ששון
וגילה. קול ישמיע שופר: עשור דוחה עונג מדחה. עבירות ממחה.
בקול צרח שופר: עונות מוחה עבדות מאחה. עבודות מנחה. קול
חצור שופר: פגר והסעיר גדולת שעיר. פשעיו תעיר בקול קולות שופר:
פתחי העיר תשקיע ותבעיר. פחד רב וצעיר. מקול המית שופר: ציון
רמז אות. שופרות שלש מאות. צוחה במדין דאות. בקול שתוף שופר:

מטה לוי

שופר תשיבנו לארץ רק השופר כח. מוחסין להבקיע. להבקיע אשבר הרשעים המוחסים בו ית': בוגדיו לקעקע. לעקור הבוגדי' ם: מורדיו להשקיע. להטביע המורדים בו: בקול חזוק שופר. ע"י קול החזק של השופר: מאריך בהתקע. בשיעור תקיעה מאריך ג' תרועות: מקצר בהבקע. בשברים הוא מקצר ואח"כ הוא מריע ותוקע בקול שלוש שופר. וכן עושה ג' פעמים בקול שופר: נותן אימות מחפיז אומות. קול השופר של הקב"ה יתן אימה ותפזון לעכו"ם: נוסו נואמות. עד שאומרות זו לזו נוסו נוסו מלטו נפשכם: מקול בוך שופר. מקול ערבוב שופר: נותץ חומות כו' שאג שופר. קול שאגת שופר משבר החומות ומשבית ומבטל מלחמות והומה במהומה גדולה כמהומות ים וגליו: סודו כגלה בסין. כאשר גילה סוד תורתו לעם סגולתו בהר סיני: סיים מגילה. סיים וגמר התורה כשהלך וסילק שכינתו בשופר כמ"ש במשוך היובל המה יעלו בהר שמשיכת השופר הוא סימן לסילוק שכינה וכמו בנתינת התורה היתה בקול שופר. כך. סוד יום גאולה כתבנו. כשיגלה לישראל הנקראים דגולה את סוד יום הגאולה: בששון וגילה. בששון ובשמחה אשר יהיה בשעת הגאולה יהיה ע"י קול שופר: עשור דוחה. גדול כח השופר שדוחה יו"כ של יובל: עונג מדחה. ודוחה את השבת שנקרא עונג אם חל ר"ה בשבת היו תוקעים במקדש: עבירות ממחה. מטהר את העבירות: בקול צרח שופר. בקול צעקת שופר: עונות. מוחה עונות: עבדות. עושה העבדים כאחים עם אדוניהם ביובל: עבודות מנחה ונותן להם מנוחה מעבודות וכל זה נעשה ע"י. קול חצור שמחצרים בקול שופר: פשעיו. תעורר ותזכור פשעיו של מלכות אדם: פחד. תפול פחד על. רב וצעיר. קטן וגדול: מקול המית שופר. ציון רמז אות. מצוין לרמז ואות. שופרות שלש מאות. גדעון שלקח שלש מאות צדיקים עמו במלחמת מדין וכל אחד שופר בידו ואמר להם כשאתקע בשופר גם אתם תתקעו: צוחה ט' שתוף שופר. והיתה צוחה שלהם פורחת באויר עד למרחוק והיתה משתתפת

פירוש ע"ם

נשטורעמט ווערן מיט דעם שטורעמדיגן קול פון שופר. ליודעי צו די וואס וויסן גאט צו עהרן וועט דער שופר זיין צו איין נחת ער וועט גרעכינט ווערן פר אגוטן צייכן עה וועט זיין אצייט וואס ישראל וועלן זיך באזעצן אין זייער לאנד דורך דעם באפעל וואס וועט קומען מיט דעם קול פון שופר המשיח. מואטיי די וואס פר אכטן גאט וועט ער צו שפאלטן זיינע פעלשר וועט ער אום רייסן זיינע ווידר שפעניגר וועט ער מאכן פר זינקן מיט דעם שטארקן קול פון שופר המשיח. מאריך בהתקע מען בלאזט לאנג די תקיעה מען בלאזט קורץ דיא שברים דר נאך בלאזט מען איין תרועה אונ נאך דעם ווידר אתקיעה אזו בלאזט מען דריי מאל מיט קול פון שופר. נותן אימות דר שופר פון משיח וועט געבין פארכט ער וועט מאכן שרעקין פעלקר וואס ווידר שפעניגן אין גאט איינר צום אנדרין וועט זאגן אנטלופט פון די צו בישונג וואס דר קול פון שופר זאגט אן נותץ חומות ער וועט צו שטוסן דיא מוערין וואס שיידן פון איין אנדר צווישן פעלקר אונ וועט מאכן דיא מלחמות זאלן אויף הערין עס יועט ברומען אזו וויא דער ים דר שרייענדו קול פון שופר. סודו כגלה אז גאט האט זיין סוד פון דר תורה מגלה געוועזן אויף דעם בארג סיני צו זיין גליבטע פאלק ווען דיא גבאט פון דר תורה באצייכנט אונ באשטימט געווארן דורך דעם קול וואס אי געאנגן פון שופר. סוד יום גאולה דר סוד פון דעם טאג פון דר גאולה בשעת ער וועט אנטפלעקט ווערן צו ישראל וועט דר קול פון שופר מאכן הערן פרייד אונ לוסט. עשור דוחה התקיעת שופר פלעגט דוחה זיין יום כפור אין יאר פון יובל אונ פלעגט דוחה זיין שבת אז ראש השנה איז געפאלן אום שבת פלעגט מען אין בית המקדש בלאזין שופר אונ עבירות ווערין אפ געמעקט מיט דעם שרייענדיגען קול פון שופר. עונות מוחה דיא זינד מעקט ער אב דיא עבדים מאכט ער גלייך צו דיא הערין בזמן היובל אונ לאזט זייא רוען פון זייער ארבייט דורך דעם קול פון שופר וואס מען פלעגט אום יובל טרומייטערין. פגר הסעיר צו ברעך מיט שטורעם די גרויסקייט פון עמלק וואס קומט ארוס פון עשו זיינע זינד זאלסטו דר וועקין מיט דיא קולות פון שופר. פתחי העיר דיא טירן פון דיא הויפט שטאט פון בבל זאלסטו מאכן

צפצפו צבאות. כשרו פלאות. צור כעש נפלאות. בקול ערב שופר:
קול חלושה. בארקא חלשה. קולות מתן שלשה. קולות כנתנו בשופר.
קרן משלשה היום לזכר אשלשה. קרוא עוד שלשה. ערב בקול שופר:
רחשתי לעליות ועיני תלויות. ראות כנוס גליות. בקול גודל שופר:
רביעית חיות. ליקוד להיות. רשף שלהביות בקול להב שופר: שנה
תעורר לשלם גמול לצורר. שאונו תפורר בקול גבורות שופר: שושן
תדרר: גאלה תבכר שוכנים תזורר בקול הערת שופר: תשור מחרמון.
לרועע אדמון. תשלג בצלמון. בקול המון שופר: חון תצעד כבישימון.
כמתן אמון. תשמיע בארמון. קול קורא כשופר:

אתה

מטח לוי

מבתתפת ומתערבת עם קול השופרות וזהו סימן ואות לישראל שיגאלו את אויביהם לעתיד בתקיעת שופר: צפצפו צבאות. צבאות ישראל דברו שירה: כשרו פלאות. כשראו פלאות שעשה ה' נפלאות. אז אמרו שירה: בקול ערב שופר קול חלושה בארקא חלשה. ישראל שהם אומה חלושה בין העובדי כוכבים ובארץ חלושה שתנים. קולות מתן שלשה. לזכר: קולות כנתנו בשופר. במתן תורה שהיה משולשת בתנ"ך: קרן משולשה. קולות מתן תקיעות של שלש שלש: היום לזכר אשלשה. כי לעתיד בזמן קבוץ גליות יהיה נ"כ ג' קולות ואם כבר תקענו שני פעמים למלכיות וזכרונות: קרוא עוד הי'. ואקרא עוד שלשה זכר לקול שופר העתיד וזכר לשלש שופרות שעתיד הקב"ה לתקוע אחד לכנוס גליות ואחד להחיות בו את המתים ואחד לסערת תימן: רחשתי לעליות. דברתי כלפי מעלה: ועיני תלויות. למעלה לראות כנוס גליות כשיתקע בשופר גדול. (הרא"ב"ן): רביעית חיות. מלכות עובדי כוכבים: ליקוד להיות. אנחנו מבקשים שתבא לאקד אש: רשף שלהביות. בעת שלהבת: בקול להב שופר. בזכות הקול שופר של מתן תורה שהיה כלהב אש: שנה תעורר. בקשתינו שתעורר משנתך כביטל: לשלם גמול לצורר. לעשו: שאונו. גאונו תשבר לתחתית קטנות: שושן. ישראל שנקראים שושנה: תדרר. תקרא לשם דרור: גאולה תבכר. בכר וגלה קץ הגאולה שהוא סתום: שוכנים. אתים השוכנים בקבר: תזורר. יתעטשו. בקול הערת שופר: תשור מחרמון. בקשתינו תביט ה' מהר חרמון: לרועע אדמון. לשבר את אדום: תשלג בצלמון. תלבן הגיהנם ויעלו הנתונים שם: תצעד. תחזור ללכת בינינו: כבישימון. כמו שהלכת במדבר: כמתן אמון. בשעת מתן תורה: תשמיע בארמון. בבהמ"ק שהוא הארמון תשמיע קול קורא כשופר. לקבץ נדחי ישראל ולהחיות המתים במהרה בימינו אמן:

פירוש ע"ס

פר ויקן אות פר ברענן מאך דר שרעקין גרוס אונ קליין דורך דעם ברומטנדיגן קול פון שופר. זיין ימי אות אציייכן אונ אבעוועיז אויף דיא פעולה פון שופר לעתיד לבא ווענין דיא דרייא הונדרט שופרות וואס גדעון מיט זיינע דרייא הונדרט לייט האבין מיט זיי בלאזענדיג איין גנומן דיא מלחמה פון מדין אונ דר גשריי פון מדין איז גפלוגן צו זאמן מיט דעם קול פון דיא שופרות. צפצפו צבאות דיא אידעשע חיל האבן דענסט מאל גזאגט דיא שירה אז זיי האבין גזעהן דיא וואנדר וואס דר באשעפר האט גטאן נפלאות מיט ישראל דורך דעם זיסין קול פון שופר. קול חלושה דר קול פון דיא שוואכע אומה ישראל וואס זיא איז גשוואכט אויף דר וועלט ווערט גגעבין מיט דרייערלייא קולות פון שופר אזו וויא דיא קולות וואס זענין גגעבין גווארן בשעת מתן תורה מיט שופר: קרן משולשה דרייערליי תקיעות טוא איך היינט מיטן שופר בלאזן צו איין זכר אויף דיא דריי מאל וואס זענין אן גבריט צוא בלאזן מיטן שופר של משיח. רחשתי איך האב תפלה גטאן צו דעם אויבערשטן אונ הייב אויף מיינע אוגין צו גאט צוא זעהן דיא איין זאמלונג פון גלות דורך משיח מיט דעם קול פון גרוסן שופר. רביעית חיות דיא אומה וואס הט חרוב גמאכט דעם בית המקדש וואס אויף איר הט גוויזין דיא פירטע חיה וועלכע דניאל האט גזעהן אין חלום. זאל זיא ווערן צוא אבראנד פלאמענדיגע קוילן דורך דעם זכות פון קול שופר וואס בשעת מתן תורה איז ער גגאנגן מיטן פלאם פייער. שנה תעורר דוא זאלסט זיך דר וועקין פון שלאף צו באצאלין אבאצאלונג צו עמלק דעם באליידיגר זיין שטאלץ זאלסטו צו ברעקלן מיט דעם שטארקן קול פון שופר. שושן דיא ישראל וואס זיי זענין גיגליכן צוא ארוז זאלסטו דר לייזן דיא גאולה זאלסט ענטדעקין דיא מתים וואס זענין אין דר ערד זאלסטו מאכין ניסין דאס הייסט דוא זאלסט זייא לעבדיג מאכין מיט דעם דר וועקינדן קול פון שופר. תשור מחרמון דוא זאלסט קוקין פון דעם בארג חרמון צו ברעכין עמלק וואס קומט ארוס פון עשו דוא זאלסט קיל מאכין וויא שנייא דעם טיפן גיהנם אונ זאלסט פון דארטין ארויף ברענגין דיא זינדיגר מיט דעם ברומונג פון קול שופר. תצעד כבישימון דוא זאלסט טרעטן אונ גיין צווישן אונז אזו ווי דוא ביסט גגאנגין מיט אונזרע עלטרין אין דר מדבר בעת מתן תורה דוא זאלסט לאזן הערן אקול וויא אין בית המקדש אשופר צו זאמן צו רופן די פר שטויסנע ישראל אונ תחיה המתים צו זיין:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְלֵּי טוֹהַר. גַּם (כָּל) הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשֶׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ: בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ. הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּ יָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַייָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם. כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יי אלהיכם: כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך. ברוך אתה יי שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

ותוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם:

היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש:

בשבת א״א מן ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר שופרותינו:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

אין דער חזן האלט ותחזינה זאגט קהל דאס:

ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן. אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: ע״כ והש״ץ מסיים ברוך אתה יי שאותך לבדך ביראה נעבוד:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד.

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור

דאס יהי רצון זאגין די כהנים פאר דעם דוכנין:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא הברכה הזאת שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה ולא יהיה בה שום מכשול ועון מעתה ועד עולם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה: אמן

יברכך. יברכך יי מציון עושה שמים וארץ:
יי. יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ:
וישמרך. שמרני אל כי חסיתי בך:

רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמתי ואיני יודע מה הוא יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהיו כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה. בין שחלמתי על עצמי ובין שחלמתי על אחרים ובין שחלמו אחרים עלי. אם טובים הם חזקם ואמצם ויתקיימו בי ובהם כחלומותיו של יוסף הצדיק ואם צריכים רפואה רפאם כחזקיהו מלך יהודה מחליו וכמרים הנביאה מצרעתה וכנעמן מצרעתו וכמי מרה על ידי משה רבינו וכמי יריחו על ידי אלישע וכשם שהפכת את קללת בלעם הרשע מקללה לברכה כן תהפוך כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה ותשמרני ותחנני ותרצני אמן:

יאר. אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה:
יי. יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת:
פניו. פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני:
אליך. אליך יי נפשי אשא:

ויחנך. הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם. כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל יי אלהינו עד שיחננו: רבש״ע

ישא. ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו. ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:
יי. יי חננו לך קוינו היה זרועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרה:
פניו. אל תסתר פניך ממני ביום צר לי הטה אלי אזנך ביום אקרא מהר ענני:
אליך. אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים:
וישם. ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

לך. לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש:
שלום. שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קדושת חסדיך וגודל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצאים מהפסוקים של ברכת כהנים אנקת״ם פסת״ם פספסי״ם דיונסי״ם האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושך שתהיה קרוב לי בקראי לך ותשמע תפלתי נאקתי ואנקתי תמיד כמו ששמעת אנקת יעקב תמימך הנקרא איש תם ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונותינו ופרנסתינו ברוח ולא בצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער מתחת ידך הרחבה כשם שנתת פסת לחם לאכול ובגד ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש תם ותתננו לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו ויהיו דברי נשמעים לעבודתך כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה שהלבישו אביו כתונת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו ותעשה עמי נפלאות ונסים ולטובה אות ותצליחני בדרכי. ותן בלבי בינה להבין ולהשכיל ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיה ותצילני משגיאות ותטהר רעיוני ולבי לעבודתך. ותאריך ימי ויתי אשתי ובני ובנותי (עתהר אומר (וימי אבי ואמי) בטוב ובנעימות ברוב עוז ושלום אמן סלה:

נאך דעם דוכנען זאגט קהל דאס:

חזן אדיר במרום שוכן בגבורה אתה שלום ושמך שלום יהי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום:

נאך דעם דוכנען זאגן די כהנים דאס:

רבונו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו ואף אתה עשה עמנו כמה שהבטחתנו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד יַחַד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וְרַחֲמִים וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב יִהְיֶה בְעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים לְחַיִּים טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים: כַּכָּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פֿון עפֿינט דאס אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ זאגט קָהָל אונ דער חַזָּן דאס:

הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ: אמן הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ: אמן הַיּוֹם תְּגַדְּלֵנוּ: אמן הַיּוֹם תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה: אמן הַיּוֹם תִּשְׁמַע שַׁוְעָתֵנוּ: אמן הַיּוֹם תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: אמן הַיּוֹם תִּתְמְכֵנוּ בִּימִין צִדְקֶךָ: אמן

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תְּבִיאֵנוּ שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים בְּבִנְיָן שָׁלֵם. כַּכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים. וְנֶאֱמַר וַיְצַוֵּנוּ יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיּוֹתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְנֶאֱמַר וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הָעוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵנוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ מִי כַאדוֹנֵנוּ מִי כְמַלְכֵּנוּ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים:

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצֳּרִי וְהַצִּפֹּרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה: מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה: הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע הַקָּב מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה: יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם
הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: קדיש דרבנן תמצא בדף ח

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת

אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: ק״י

שיר של יום

ליום ראשון — היום יום ראשון בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה: כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ליום שני — היום יום שני בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

שיר מזמור לבני קרח: גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב: אלהים בארמנותיה נודע למשגב: כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל כיולדה: ברוח קדים תשבר אניות תרשיש: כאשר שמענו כן ראינו בעיר יי צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה: דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך: סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה: שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות:

ליום שלישי — היום יום שלישי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

מזמור לאסף אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפט: עד מתי תשפטו עול ופני רשעים תשאו סלה: שפטו דל ויתום עני ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו: לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו ימוטו כל מוסדי ארץ: אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם: אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפלו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים:

ליום רביעי — היום יום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים: עד מתי רשעים יי עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פועלי און: עמך יי ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו: הנטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט: היסר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יי ידע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת: כי לא יטש יי עמו ונחלתו לא יעזב: כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און: לולי יי עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי: אם אמרתי מטה רגלי חסדך יי יסעדני: ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי: היחברך כסא הוות יצר עמל עלי חק: יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי: וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יי אלהינו: לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים:

ליום חמישי — היום יום חמישי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

למנצח על הגתית לאסף: הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב: שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל: תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו: כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד

מעבורנה: בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר: אנכי יי אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו: ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי: ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם: לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו: כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי: משנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם: ויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש אשביעך:

ליום ששי — היום יום ששי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:
יי מלך גאות לבש דאס נפונם מען בייא שבת ברכות:

ליום השבת — היום יום שבת קודש שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:
מזמור שיר ליום השבת דאס נפונט מען בייא שבת ברכות:

שיר הכבוד

בשעת מען עפנט דאס ארון הקודש צוא אנעים זמירות זאגט מען דאס:

אבינו מלכנו פתח שערי שמים לתפלתינו שערי רחמים שערי תפלה שערי תחנונים שערי עת רצון שערי עת בקשה שערי רפואה שלימה שערי קדושה שערי תורה שערי חיים טובים שערי גאולה וישועה שערי גדולה שערי בנים ובני בנים שערים של צדיקים ותלמידי חכמים ואריכת ימים ושנים ועוסקים בתורה ובמצות לשמה שערי שמועות טובות שערי בשורות טובות בזכות אבות הקדושים אברהם יצחק יעקב משה אהרן דוד ושלמה אליהו אלישע ובזכות אמהות הצדקניות שרה רבקה רחל לאה בלהה זלפה חנה אביגיל ובזכות מרדכי ואסתר בשושן הבירה:

רבונו של עולם וויא דא האסט זיך געפינט דער ארון הקודש אזו זאל זיך עפינן דר חלון ברקיע שערי עת רצון שערי עת בקשה שערי רחמים אז מיין תפלה זאל אן גנומען ווערן צווישן דיא ריינע תפלות וואס ווערן פאר גוויס אן גנומן אונ מיין תפלה זאל זיין איין קרון אויף דיין קאפ איך זאל גהאלפן ווערן מיט מיין מאן אונ מיט מיינע קינדער אונ מיט מיינע גוטע פריינד אונ מיין תפלה זאל גליבט אונ גיפסט זיין גלייך אז איך העט איין קרבן מקריב גוועזן אין בית המקדש:

חזן אנעים זמירות ושירים אארוג. כי אליך נפשי תערוג:
קהל נפשי חמדה בצל ידיך. לדעת כל רז סודך:
חזן מדי דברי בכבודך. הומה לבי אל דודיך:
קהל על כן אדבר בך נכבדות. ושמך אכבד בשירי ידידות:
חזן אספרה כבודך ולא ראיתיך. אדמך אכנך ולא ידעתיך:
קהל ביד נביאיך בסוד עבדיך. דמית הדר כבוד הודך:
חזן גדולתך וגבורתך. כנו לתוקף פעולתך:
קהל דמו אותך ולא כפי ישך. וישווך לפי מעשיך:

חזן המשילוך ברוב חזיונות. הנך אחד בכל דמיונות:
קהל ויחזו בך זקנה ובחרות. ושער ראשך בשיבה ושחרות:
חזן זקנה ביום דין. ובחרות ביום קרב. כאיש מלחמות ידיו לו רב:
קהל חבש כובע ישועה בראשו. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו:
חזן טללי אורות ראשו נמלא. קווצותיו רסיסי לילה:
קהל יתפאר בי כי חפץ בי. והוא יהיה לי לעטרת צבי:
חזן כתם טהור פז דמות ראשו. וחק על מצח כבוד שם קדשו:
קהל לחן ולכבוד צבי תפארה. אומתו לו עטרה עטרה

חזן מחלפות ראשו כבימי בחורות .
קווצותיו תלתלים שחורות :
קהל נוה הצדק צבי תפארתו .
יעלה נא על ראש שמחתו :
חזן סגלתו תהי נא בידו עטרת .
וצניף מלוכה צבי תפארת :
קהל עמוסים נשאם עטרת ענדם .
מאשר יקרו בעיניו כבדם :
חזן פארו עלי ופארי עליו .
וקרוב אלי בקראי אליו :
קהל צח ואדום לבושו אדום .
פורה בדרכו בבואו מאדום .
חזן קשר תפילין הראה לעניו :
ותמונת יי לנגד עיניו :
קהל רוצה יי בעמו ענוים יפאר .
יושב תהלות בם להתפאר :
חזן ראש דברך אמת קורא מראש :
דור ודור עם דורשך דרוש :
קהל שית המון שירי נא עליך .
ורנתי תקרב אליך :
חזן תהלתי תהי נא לראשך עטרת .
ותפלתי תכון קטורת :
קהל תיקר שירת רש בעיניך .
כשיר יושר על קרבניך .
חזן ברכתי תעלה לראש משביר .
מחולל ומוליד צדיק כביר :
קהל ובברכתי תנענע לי ראש .
ואותה קח לך כבשמים ראש :
חזן יערב נא שיחי עליך .
כי נפשי תערוג אליך אנעים זמירות

לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש : מי ימלל גבורות יי ישמיע כל תהלתו : קד׳

לדוד יי אורי וישעי ממי אירא יי מעוז חיי ממי אפחד : בקרוב עלי מרעים לאכל את בשרי צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו : אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח : אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש שבתי בבית יי כל ימי חיי לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו : כי יצפנני בסכו ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני : ועתה ירום ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה ליי : שמע יי קולי אקרא וחנני וענני : לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי אבקש : אל תסתר פניך ממני אל תט באף עבדך עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי : כי אבי ואמי עזבוני ויי יאספני : הורני יי דרכך ונחני בארח מישור למען שוררי : אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח חמס : לולא האמנתי לראות בטוב יי בארץ חיים : קוה אל יי חזק ויאמץ לבך וקוה אל יי : אדון עולם

נאך דעם זאל מען גיין נאך הויזע פרייליך אונ בטוח אין די חסדים פון השי״ת אז ער וועט משפטן מיט חסד אונ מען טאר ניט גיין פון שול היילענדיג אפילו אגאנץ יאר אונ מכל שכן אין דעם יום הדין כדי עס זאל ניט אום זעהן דאס גאטס דינסט איז אים איין משא :

פאר דער סעודה דארף מען מאכן קידוש אויף ווייין. אונ מען דארף עסין די סעודה פון יום טוב מיט פריילוכקייט. מען דארף אבר זיך ניט אן עסן ניט גאנץ זאט אונ מכל שכן ניט פיל משקה צוא טרינקן כדי מען זאל ניט פר געסין עוסק צו זיין אין תשובה אונ עס זאל ניט אפ גטאן ווערן די יראת ה׳ פון גראנקן מען דארף גדענקן דס די צייט איז זייער טייער צו טאן תשובה אונ תפלה. דען ווען עס איז אגאנץ יאר אויך גוט צו טאן תשובה אונ תפלה. אבר די בעסטע צייט איז דאך עשרת ימי תשובה ווייל דיא טעג זענין טעג פון רחמים אונ סליחה אונ דיא תפלה אונ תשובה ווערן אין דר צייט גיכער אן גנומן :

המלך

יושב על כסא רם ונשא:

שוכן עד מרום וקדוש שמו וכתוב רננו צדיקים ביי. לישרים נאוה תהלה:
בפי ישרים תתרומם:
ובדברי צדיקים תתברך:
ובלשון חסידים תתקדש:
ובקרב קדושים תתהלל:

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלכנו בכל דור ודור שכן חובת כל היצורים: לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים:

שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי: אדני שמעה בקולי תהיינה אזניך קשובות לקול תחנוני: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד: כי עמך הסליחה למען תורא: קויתי יי קותה נפשי ולדברו הוחלתי: נפשי לאדני משומרים לבוקר שומרים לבוקר: יחל ישראל אל יי כי עם יי החסד והרבה עמו פדות: והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו:

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא לעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

בפעם שאומר החזן ברכו

חזן ברכו את יי המבורך:
ק"ה ברוך יי המבורך לעולם ועד:

אומרים הקהל יתברך

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך . עושה שלום ובורא את הכל : אור עולם באוצר חיים אורות מאופל אמר ויהי :

מלך אמון מאמריך מרחוק מוצב . שמך יתפאר בעדתך יתיצב . לעולם יי דברך נצב : מלך בכלותך היום מעש אמונתך . מדין הצלת מרקם בתמונתך . לדור ודור אמונתך : מלך גזרת כמו כן לצאצאיו פדיום עבור להמלט משאתך איום . למשפטיך עמדו היום :

אלו שומרי מצות עדיך ועובדיך . נטלם ונשאם להרבות כבודך . כי הכל עבדיך . קדוש :

זכור דורשיך לתחי לעודדם . והרם קרנם ברחמיך להקדם . זכור עדתך קנית קדם : זכור המשוכה אחריך באהב לחלותך . נסמכת בשעשוע דת נחלתך . גאלת שבט נחלתך : זכור ומהר יום ישעך לקרבו . בדביריך להשתחות ובמשכנותיך לבא . הר ציון זה שכנת בו :

מטח לוי ... ברחמים

מלך כקשתינו מלפניך אתה המלך. אמון מאמריך. שהתמן מאמריך. אשר מרחוק מוצב. שהבטחת לאדם הראשון ואמרת לו אתה סי' לבניך כשם שעמדת לפני בדין ביום זה ויצאת בדימוס וכתי כך עתידין בניך לעמוד לפני בדין ביום זה ויוצאים לפטר בדימוס (ויקרא רבה פ' כ"ט) ועי"ז. שמך יתפאר בעדתך יתיצב. ושד שלא ה' דברך נצב. לעולם אין אתה בא עליו בדין אלא בתר"ס מדת רחמים: מלך בכלותך היום מעש אמונתיך. כשבראת אדם בר"ה שהוא תכלית כל מעשה בראשית: מדין. שנגזר עליו ביום אכלך ממנו מות תמות (בראשית ב יז). הצלת. את האדם אשר הוא מרוקם בתמונתיך שנברא בצלמך ובדמותך. והרווחת לו ליום שלך שהוא אלף שנה: ועשית כל זאת. לדור ודור. כדי להגיד בכל דור אמונתך: מלך גזרת כמו כן לצאצאיו פדיום. שאמרת כמו כן עתידים בניך לעמוד לפני בדין. פטור להמליט משאתך איום. בעבור לסגלל מגזירתך אתה איום ונורא. בניך אשר. למשפטיך עמדו היום. שהם שומרי מצות: והם עדיך: שאין אלהים זולתך: ועובדיך. והם עובדים לך לכן נטלם ונשאם. ט' קדוש. אתה המלך הקדוש תנשא ותרומם אותם כדי להרבות כבודך. כי הכל עבדיך ואם הכל עבדיך יראה כבודך. זכור. את ישראל שהם דורשיך. לתחי לשדדם. לחוקם לחיים. והרם קרנם ברחמיך להקדם. במדתך שאתה מקדים רחמים לרוגז: זכור עדתך קנית קדם. ממצרים. זכור את ישראל: המשוכה אחריך. שאמרו משכני אחריך נרוצה: באהב לחלותך. להתפלל ולחלות פניך באהבה ועוד שהיא נסמכת בשעשוע דת נחלתך. בתורה שהיא שעשוע כל בשר וכו' דת אשר נותנה. גאלת שבט נחלתיך. ממצרים: זכור ה'. ברחמים

פירוש ע"פ

מלך גאט דר קיניג ריכטיג און באשטאנדיג זענין דיינע רייד וואס דוא האסט פארציישין צוגזאגט אדם הראשון צו משפטן זיינע קינדר מיט רחמנות אזו ווי דו האסט אים גמשפט. דיין גאמן ווערט באריכט ווערן אז ער ווערט זיך שטעלן משפטן דיין פאלק מיט מדת הרחמים. גאט דייני רייד האבן זיין אייבגן באשטאנד. מלך בכלותך דו קיניג בשעת דו האסט גיענדיגט אום ראש השנה דיין מייסטר ווערק פון דר בריאה האסטו מציל גיוועזן פון שווערן דין דעם אדם הראשון וואס ער איז גפארמעט נאך דיין גישטאלט. און האסט אים פאר שפראכין צוא האנדלן מיט דיינע ווארהאפטיגע רחמנות אויך מיט זיינע דורי דורות מלך גזרת דוא גאט האסט טאר גיוועזן אדערלייזונג צו דיא קינדר פון אדם אזוי ווי דוא האסט אים דר לייזט פון דעם דין כדי זייא זאלין אנטרינן ווערין פון דיין שרעקליכן דין דוא פארכטיגר גאט וואס אלע שטייען היינט פאר דיין משפט : שומרי מצות דיא ישראל וואס זיי היטן דיינע מצות זענין מעיד אז נאר דוא ביסט א גאט און דינן דיך תמיד דרום דוא גאט דר הייב זיי און דר הייך צו מערן דיין כבוד דען זיי זענין אלע דיינע קנעכט דוא הייליגער גאט : זכור דורשיך גדענק דיינע פארשטר צו שטארקן זייא צום לעבן און דר הייב זייער הארן צו פעדערן דיין מדת הרחמים פר דעם דין גדענק דיין עדה וואס דוא האסט זייא גיקויפט פאר צייטן פון מצרים זכור המשוכה גדענק דיי פאלק וואס זי הט זיך נאך דיר גצויגן מיט ליבשאפט ווס זיא קומט דיר איצט בעטן. און איז זיך סומך אויף דיא פייערדיגע תורה ווס זיא איז דיין שפיל ווערק ווס דורך איר זכות האסטו אים גלייזט דיא ישראל וואס זענין דיין ארב זכור ומהר גדענק און הייל צו גנעהען דעם טאג פון דיין הילף. דאס מיר זאלין זיך ביקן אין דיין בית המקדש. און קומן אין דיין רואונג אויף דעם וועלבינן בארג ציון ווס

דוא

חזן ברחמים יקר צעירי הצאן. הקם הטריפם פנימי וחיצון. ואני תפלתי לך יי עת רצון. קדוש:

שופר זמנו בא תקוע בענייניו. בקרן איל להזכר לבחוניו. אחר נאחז בסבך בקרניו: שופר חרד המחנה מרחוק לעמוד. רחום זכרהו ולצדקנו תחמוד. השופר הולך וחזק מאד: שופר טכסת בכסה למי מנה עפר. ישובון מאון בכפור להתכפר. תקעו בחדש שופר:

חזן אל חנן נחלתו בנועם להשפר ידעם קרוא קרבנותיו במספר. ותיטב ליי משור פר. קדוש:

מלך ישפוט עמים במישרים לנשאו. צופה לדקדק דינם בהתנשאו. כונן למשפט כסאו: מלך כביר נקדש בצדקה לבדו. חי יגבה במשפט בהתכבדו.

מטה לוי לעשות

ברחמים יקר. ייקר ותגדל ברחמים את ישראל שנקראים צעירי הצאן: תוקם הטריפם. הטריפם חק הלטרכותם: פנימי וחיצון. לחם לאכול ובגד ללבוש:

שופר זמנו בא. עתה. תקוע בענייניו: לתקוע בו כאותו מנין שתקנו חכמים ומלאו חכמים סמך שיש לתקוע. בקרן איל זקה כדי להזכיר לבחוניו. להזכר לאברהם וילחק שנבחנו כאותו נסיון. וסמכו חכמים על מה שנאמר. אחר נאחז בסבך בקרניו. זה שיש איל. לכן השופר של ר"ה של איל הוא וגדר הקב"ה לאברהם אז שבשעה שיהיה בניו נאחזים בגלות ומסובכים בעבירות יזכור להם עקידה: שופר. אבל חרד המחנה. בהר סיני: מרחוק לעמוד. כמ"ש וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק בקשתינו מלפניך אתה. רחום זכרהו. את השופר: ולצדקנו תחמוד. בזכות השופר הולך וחזק מאוד: שופר טכסת בכסה. תקנת לתקוע שופר בר"ה: למי מנה עפר. לישראל שנאמר בהם מי מנה עפר יעקב: ישובון מאון. כי ישמעו תקיעה ישובו מעבירות. בכפור להתכפר.

ועי"ז יתכפרו ביוה"כ ולכן נאה לכם. תקעו בחודש שופר. כדי שיחרדו וישובו תשובה:

אל חנן נחלתו. חינן וריחם את נחלתו: בנועם להשפר. ליפה אותם בנועם שפרי. ידעם קרוא. הודיע' לקרוא סדר קרבנותיו במספר. שהן חייבים להקריב מדי יום ביום והקב"ה אמר לאברהם בזמן שאין בהמ"ק קיים תקנתי להם סדר קרבנות ובזמן שקורין בהם לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני ואני מוחל לכם עונותיהם (תענית דף כז) ובקשתינו: ותיטב לה' מ' קדוש. ותיטב לה' הקדוש קריאת הקרבנות יותר משור פר שהקריב אדם הראשון כי בקריאתם מקיימים גם מצות ת"ת וטובה מהקרבה לבדה: מלך ישפוט עמים במישרים. לעתיד לבוא ישפוט את העכו"ם על אשר השתעבדו בישראל כדי לנשאו. את ישראל. צופה לדקדק בדינם. ואז ידקדק הקב"ה בדינם (הרא"ב): בהתנשאו. לשבת על כסא דין. כונן למשפט כסאו. ובאותו דין יכונן הקב"ה כסאו. מלך הקדוש הנקרא כביר. נקדש בצדקה לבדו. מלך אשר הוא מי

ימנו

פירוש ע"ם

דוא האסט גרויסע אויף אים: ברחמים יקר מיט דער בארימקייט זאלסטו חשוב מאכין דיא ישראל וואס זייא זענין גיגליכן צו די יונגע שאף זייער גיזעצטע שפייזן זאלסטו זייא שפייזן דיא וואס זענין אין ארץ ישראל אדר אין חוץ לארץ עס זאל זיין איין עת רצון דס דוא גאט זאלסט אן נעמן מיין תפלה דוא הייליגר גאט: שופר זמנו בא די צייט פון שופר איז גיקומן מען זאל בלאזין נאך די ענינים אזו ווי אונזרע חכמים האבן מתקן גוועזן מיט איין הארן פון איין ווידער כדי עס זאל צו די גפרובטע ישראל דער מאנט ווערן דר זכות פון דעם איל (ווידער) ווס האט זיך פאר צעפעט אן דארן מיט זיינע הערנר בעת דער עקידה אונ אברהם האט אים מקריב גוועזן אנשטאט יצחק שופר חרד דער שופר האט דר שראקן דיא מחנה פון ישראל בייא דעם בארג סיני דס זייא האבן גימוזט פון וייטן שטיין דר בארמיגר גאט גדענק דעם דאזיגן שופר אונ דוא זאלסט לוסט האבין צו גירעכט מאכין בזכות קבלת התורה וואס דר בייא איז אן גישריבן דאס קול פון דעם שופר איז גיגאנגן אונ האט זיך זייער גישטארקט. שופר טכסת דעם שופר האסטו אן גבריים צו בלאזין אין דעם טאג ראש השנה צו די ישראל וואס אויף זיי איז גיזאגט דר פסוק מי מנה עפר יעקב אז זיי הערין דאס קול פון דעם שופר טוען זייא תשובה פון זייערע עבירות כדי גאט זאל זייא מוחל זיין אום יום כפור דרום הט גאט גהייסן אין דעם חודש תשרי בלאזן שופר: אל חנן נחלתו גאט הט דר בארעמט זיין ארב ישראל זיי צו באשיינן מיט ליבליכע גיזעץ ער האט זייא גלאזט וויסן דאס בעת עס איז ניטא וואו מקריב צו זיין קרבנות אונ זייא וועלין לייענין דעם סדר אונ די דינים פון די קרבנות וועט ער פר גאט געפעלן אונ אן גנומן זיין מער ווי זייא וואלטן מקריב גוועזן איין אקס פאר א קרבן. דוא הייליגער גאט מלך ישפוט גאט דר קיניג טוט משפטן פעלקר מיט רעכטפארטיקייט פון זיין רוהם וועגין. ער באטראכט אונ איז מדקדק אין זייער

דין

לעשות משפט עבדו: מלך לרוגז רחם יזכור כנאמו. קרוב להצדיק עם המיחדים שמו. עמו ישראל דבר יום ביומו:

חזן יראה פעלך והדרך לתמימים. חיות בצלך לארך ימים. מלכותך מלכות כל עולמים. קדוש:

זכור מקויך נחת שלחנך לערכה. אדר תהלתך בפימו להתברכה. זכר צדיק לברכה: זכור נדיבי עמים אבות העולם. חשוך עבדיך מזדון ונעלם. וחסד יי מעולם ועד עולם: זכור סכת שלם היושבת בדודה. חושה להכין אותה ולסעדה. ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה:

חזן לחיי עולם יכתבו אמוני. יזכו לחזות בנועם יי. לזכרון בהיכל יי. קדוש:

שופר עברת קולו נשמע באשור. להעטות שמחת עולם בקשור. ובאו האובדים בארץ אשור: שופר פצץ קולו בעברי נהרים. חרות להשמיע יהודה

מטה לוי ואפרים

יגנס כמשפט. ופ"י מס. כהתכבדו. לעשות משפט עבדו. ופי' שיתכבד לנקים משרשעים נקמת ישראל שנקראים עבדו: מלך לרוגז. כשראוי להתרגז על ישראל רחם יזכור. יזכור זכות אברהם שנקדש להקב"ה מרתם. כנואמו. כמאמרו כמ"ש ברוגז רחם תזכור (חבקוק ג ח) ורצוי לו ית' להתנהג עמהם כך. כי הוא קרוב להצדיק ס': דבר יום ביומו. בכל יום קוראי' ק"ש ומיחדים שמו. בקשתינו שיבוא משיח ויבנה בית המקדש ויראה בזה. פעלך והדרך לתמימים. לישראל שתמימים: חיות בצלך. ונחיה בצלך לאורך ימים כמ"ש הנער בן מאה שנה ימות. ותהיה מלכותך מלכות כל עולמים זאת בקשתינו מלפניך קדוש:

זכור מקויך. זכור להצדיקים המקוים לך: נחת שולחנך לערכה. לערוך נסם נחת שולחניך: אדר תהלתך בפימו להתברכה. ועי"ז פיהם יברכו הוד תהלתך. ויהיה. זכר צדיק לברכה וזה נדיבי עמים. הם אבות העולם. אברהם יצחק ויעקב ובזכותם. חשוך עבדך מזדון ונעלם. ממזיד ובשוגג: וחסד ה'. וידעו הכל כי חסד ה' הוא מעולם ועד עולם: זכור סכת שלם. כ"ה בירושלים שיושבת עתה בדודה בקשתינו חושה כו' ולסעדה. שיקם סכת דוד הנופלת ואז ישמח הר ציון כו':

שופר עברת קולו נשמע באשור. השופר שעברה קולו יהיה כחוזק ביום הגאולה. יה"ר שנשמע אותו קול השופר: להעטות שמחת עולם בקשור. להתעטף בקשר של קיימא אותם בני כתרים שנתפרקו כעון העגל לאותם שנאמר עליהם ובאו האובדים כו' ובקשתינו: שופר פצץ קולו בעברי נהרים. שיתפשט קול שופר לאותם הגנוזים שגלו מעבר נהר פרת. חרות להשמיע בבני יהודה

פירוש ע"ם

דין בשעת ער דר הייבט זיך אן צו ריכטן זיין שטול צום משפט: מלך כביר גאט דר שטארקר קיניג ער ווערט אליין געהייליגט דורך גרעכטיקייט. חי דר לעבעדיגר גאט דר הייבט זיך אין משפט את ווערט גיעהערט אז ער קומט צו טאן דעם משפט פון ישראל זיינע קנעכט. מלך לרוגז גאט זאל צו זיין צארן דר מאנן זיינע רחמנות אזוי ווי ער האט גזאגט דורך דעם נביא גאט איז נאהענט גרעכט צו מאכן זיין פאלק ישראל וואס איינציגן זיין נאמן טאג טעגליך: יראה עס זאל גיזעהן ווערן דיינע ווערק אין דיין הערליכקייט צו דיא פרומע ישראל זיי זאלן לעבן אין שאטן פון דיין שכינה אויף לאנגע צייטן אין דיין קיניגרייך וועס זי איז אמלוכה איבער אלע וועלטן. קדוש דו הייליגר גאט: זכור מקויך גדענק די וואס האפן צו דיר דו זאלסט זייא איין פארגיניגענדען טיש פון פרנסה אן ריכטן און זאלן דיך לויבן מיט דיין שיינ'ן לוב מיט זייער מויל זיי וועלן גדענקין דעם צדיק הקב"ה צו בענטשן. זכור נדיבי עמים גדענק די הארן פון די פעלקר דס זענין די אבות פון דר וועלט. אונ דורך זייער זכות פר מייד דיינע קנעכט פון דיא זינד וואס ווערין גטאן במזיד אדר בשוגג אונ גאטס חסד זאל אונז ביי שטיין פון אייביג ביז אייביג זכור סוכת שלם גדענק דאס בית המקדש פון ירושלים וואס זיא זיצט אליין אונ איז וויסט. אייל צו אן בגרייטן זי אונ איר אונטר צו לעהנן דענסט מאל וועט זיך דר בארג ציון פרייען אונ דיא דערפער פון יהודה וועלין לוסטיג זיין: לחיי עולם צו אייביג לעבין זאלין אן גישריבן ווערין מיינע ווארהאפטיגע זיי זאלן זוכה זיין צו זעהן דס זיסקייט פון גאט מיר זאלן זיין צו אגידעכניש אין גאטס היכל אין בהמ"ק דו הייליגר גאט: שופר עברת קולו דעם קול פון דעם שופר וואס וועט אויס רופן בעת דיא גאולה זאלן מיר הערן מיט גליק זיך ארום צו וויקלן אונ ארום צו בינדן מיט איין אייביגע שמחה בעת עס וועלן צו זאמן קומן די ישראל וואס זענען פר לארן אין לאנד אשור שופר פצץ קולו דר

ואפרים. והנדחים בארץ מצרים: שופר צרפת וספרד יצרח להתקדש. נפוצים בארבע נצח יחדש. והשתחוו ליי בהר הקדש:

חזן אמרי נחומיך ישעשעוני בכפלים. סלה לעבדך בכל גבולים. בהר הקדש בירושלים. קדוש:

מלך קדוש שוכן שמי ערץ. נחץ מבשר עלות הפורץ. יי מלך תגל הארץ: מלך רם ונשא היודע ועד. בנה קריתך כי בא מועד. יי ימלוך לעולם ועד: מלך שלטונך לעד בכל משלם. ישר ליראיך דרך להועילם. ימלוך יי לעולם:

חזן תנהגנו בארצות החיים להתהלכה. באור יי לכו ונלכה. והיתה ליי המלוכה. קדוש:

המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית. מלאה הארץ קנינך. המלך המרומם לבדו מאז המשבח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עזנו. צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה. הכין ופעל זהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו. מאורות נתן סביבות עזו. פנות צבאיו קדושים

מטה לוי רוממי

יהודה ואפרים כו': שופר צרפת כו'. להתקדש. ילכו השופר על פראנקרייך וספני"א שהם עיקר הגלות כי שם הרעו מאד לישראל שיתקדשו ויכינו עצמם לבוא לירושלם ואותם אשר שם. נפוצים בארבע כנפות הארץ. נצח יחדש. יחדש אותם לנצח: אמרי נחומיך. שנחמתנו על ידי נביאים. ישעשעוני בכפלים. כי אמרת נחמו נחמו עמי ב"פ: סלה כו'. בקשתינו שתקיימנו עתה כדי שנוכל לעבדך לעולם. בכל גבולים. ובהיות גבולים. בהר הקודש בירושלים. בהיכלות ק"ק לפנים מן הקלעים והיכלות קדשים קלים בכל העיר כדי שפי' סבה לנחמות עוה"ב

מלך קדוש כו'. נחץ מבשר. מהר את אליהו המבשר: עלות הפורץ. ומהר עליית המשיח ואז יקויים ה' מלך תגל הארץ: מלך שלטונך לעד בכל משלם. שממשלתך לעד בכל ממשלתם של מלכי אדמה: ישר ליראיך דרך להועילם. הישר ליראיך דרך מעשים כדי להועילם שיזכו לשמוע. ימלוך ה' לעולם: תנהגנו. בשתנהגנו לארצות כו':

פירוש ע"פ

שופר וועט אויס שפרייטן זיין קול צו די שבטים וואס זענין פר טריבן גיוואורן פון יענער זייט טייך פרת צו לאזן הערן איין דר לייזונג צו יהודה אונ אפרים אונ צו דיא ישראל וואס זענין פר שטויסן אין לאנד מצרים. שופר צרפת מען וועט הערן אין צרפת אונ ספרד דעם קול שופר וואס וועט שרייען די ישראל זאלן זיך אן ברייטן צו גאטס דינסט דיא וואס זענין פר שפרייט אין דיא פיר עקין וועלט וועט ער זייא באנייען מיט זיין דינסט אויף אייביג אונ זיי וועלן זיך בוקין צו גאט אויף דעם הייליגן בארג פון ירושלים: אמרי די רייד פון דיין טרייסט זאלן אונז טאפיל דר פרייען מיר זאלן דיך אייביג דינן אלע גרענצן אויף דעם הייליגן בארג אין ירושלים דו הייליגר גאט: מלך קדוש דר הייליגר מלך דר דא רועט אין שטארקן הימל הייל צו ברענגען אליהו ער זאל אונז מבשר זיין דאס עס גייט אויף דר שטארקר משיח אונ גאטס מלוכה וועט באקאנט ווערן אונ די וועלט וועט זיך פרייען. מלך רם ונשא דר הוכער אונ דער הובענר מלך דער דא ווייס אלץ אונ איז איין עדות אויף אלע מעשים בוי דיין שטאט ירושלים דען עס איז שון צייט גאט וועט קיניגן צוא אייביג מלך שלטונך דיין געוועלטיקייט וועט זיין צוא אייביג איבער איטליכען וועט דיין מלוכה געוועלטיגען מאך גלייך צו דיינע פארכטער אוועג צו זייער הילף גאט זאל איבר אונז קיניגן צוא אייביג תנהגנו בארצות זאלסט אונז פירן קיין ארץ ישראל וואס ווערט אן גרופן ארץ החיים דענסט מאל וועט איינר צום אנדרן זאגין לאמר גיין אין דער ליכט פון גאט אונ צוא גאט וועט זיין דיא מלוכה דוא הייליגר גאט:

רוממי שדי. תמיד מספרים כבוד אל וקדשתו: תתברך יי אלהינו על שבח מעשה ידיך ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה:

תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו. יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים וכלם עושים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים:

את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה. ונותנים רשות זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כלם כאחד עונים ואומרים ביראה:

קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

כבודו אהל כהיום ברחמים מלך. בוחן כל עשתונות צעיר ורב מלך. גאות ועוז התאזר מלך. דוק וחלד יחרדון מאימת מלך. היוצר יחד לבם יחון מלך. ומבין אל כל מעשיהם יצדיק מלך. זכרון הוא יום תרועת מלך: חזן חוק לישראל הוא לזכותם מלך. טרף נתן ליראיו ממליך כל מלך. יזכור לעולם בריתו בזכרון טוב מלך:

כלה אל תעש לשארית בני מלך. לכן אתאנו לך כוננו מלך. מאתמול קדמנוך לחלותך מלך: חזן נא נצור חסד לניני שלחו לו שלשת אילי מלך. סכות באי בתחן למר בכו אראלי מלך. ענותם בל תבז ללן במקום עלו וירדו בו מלאכי מלך:

פדם היום מדין גמור מלחיבם מלך: חזן צדקם ברחמים ופקדם לטובה מלך. קשוב קול תקיעה מתוקעי היום לך מלך. רחמים תעורר למחכי לך מלך:

חזן שעה שועת עם משחריך מלך. תפן בתומכי ברוך ונברכך אלהים חיים ומלך:

והחיות

דאס טייטש פון כבודו אהל געפינט מען ביי׳א עם ערשטען טאג:

א

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל חַיָּה וְאוֹפַן וּכְרוּב: (וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים) לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ. וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתוּקָּן וּמְקוּבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ׃ לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת׃ וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ׃

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד׃ אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר׃ אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ׃

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ׃ אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם׃ אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ׃ מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ. וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃ עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם׃ רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים. וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו׃ תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקּוֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עֹשֵׂה פֶלֶא׃

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ׃

יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל

הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵּי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּה כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְהוָֹה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ

מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום הזכרון הזה יום תרועה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים (טובים): ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך. והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת הא־ל ישועתינו ועזרתנו סלה: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שים שלום טובה וברכה. חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו

אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי. נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ובמצותיך תרדוף נפשי. וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: חותמין

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בתפלה ובתחנונים לחלות ולחנן פני מלך מלכי המלכים ואדוני האדונים: (נ"א פני מלך מלכי המלכים מלא רחמים)

ע"פ א"ב וכסוף תתום שם המחבר שמעון

אתיתי לחננך בלב קרוע ומורתח. בקש רחמים כעני בפתח: גלגל רחמיך ודין אל תמתח. אדני שפתי תפתח: דבר אין בפי ובלשוני מלה. הן יי ידעת כולה: וממעמקי הלב לפניך אוחילה.

מסה לוי אחסה

אתיתי לחננך. באתי להתחנן לך: בלב קרוע ומורתח. בלב נכאר רתמיך: ודין אל תמתח. אל תמשוך מדה"ד לדון בכר ונדכה ומתחמם מאימת יום הדין לבוא בתשובה: בקש. כמעשנו: ס' בפתי תפתח. בהבהל לדבר פתח כהוגן: הן ה' ידעתי נקש רתמים כעני העומד בפתח ומבקש פרוטה: גלגל רתמך. כלה. שאין כי כח לשאול צרכי: וממעמקי הלב. בכוונת הלב. לפניך

פירוש ע"ם

אתיתי לחננך (דר חזן זאגט) איך בין גקומן דיך גאט צוא בעטן כי"ש איין צוא ריסין און אהיים הארץ צו בעטין רחמנות אזו ווי איין ארומאן בעט פר דר טיר. גלגל אנטפלעק דיינע רחמנות און זאלסט ניט אוס ציהן אויף אונז דעם מדת הדין. אדני בעט דיך גאט דוא זאלסט עפינן מייני לעפצן דאס איך זאל קענן תפלה טאן. דבר אין בפי דען איך האב ניט קיין רייד אין מיין מויל און קיין ווארט אין מיין צונג פר דיר תפלה צו טאן. הן יי ידעתי כלה דו גאט ווייסט דאך עס אלץ דינג. וממעמקי הלב און פון טיפן הארץ

אחסה בסתר כנפיך סלה: זלעפה ופלצות אחזוני
במורא. חלות פני נורא בנפש יקרה: טוב טעם
ודעת קטנותי לחסרה. על כן זחלתי ואירא:
יגעתי באנחתי איך לעמוד לפניך. כי אין מעשים
לזכות בעיניך: לחלותך שלחוני מקהלות
המוניך. תכין לבם תקשיב אזניך: מה אני ומה
חיי תולעה ורמה. נבער מדעת ובאפס מזמה:
סמכתי יתדותי בספר החכמה. מענה רך משיב
חמה: עוזי אליך אשמרה לסעדי. פתח דבריך
האר להגידי. צדקני ואמצני ותן לאל ידי. כי אתה
משגבי אלהי חסדי: קהליך עומדים לבקש
מחילתך. רחמיך יכמרו לרחמם בחמלתך:

מטה לוי   שופכים

לפניך אוחילה. הכנה לפניך: אחסה כו'. מפני השטן שלא יבוא לקטרג אחסה בצל כנפיך. זלעפה ופלצות. בהלה ופחד וחרדה. אחזוני במורא: חלות. לחלות ולהתפלל: פני נורא בנפש יקרה. בכובד ראש טוב טעם ודעת קטנותי לחסרה. לפי שקטנותי מרוב דבור ודעת שחסרו לי. על כן זחלתי ואיראה: יגעתי באנחתי. אני מתיגע מרוב אנחות: איך לעמוד לפניך. בהעלות על לבי. כי אין מעשים לזכות בעיניך. לחלותך שלוחי מקהלות המוניך קהל ישראל שלוחי להתפלל אליך בקשתי שתכין לבם לעובדיך: תקשיב אזניך. לשמוע את תפלתי: כי מה אני ומה חיי. להתפלל לפניך בהיותי רמה ותולעה: ובאפס מזימה. בלא מחשבה ועצה: סמכתי יתדותי. נתתי מבטחי: בספר החכמה. בספר משלי: מענה רך משיב חמה. (שם טו א) ע"כ גם אני אתחנן בדברים רכים ותשיב חמתך מעלי: אתה ה' עוזי אליך אשמרה. אמתין ואקוה אליך: לסעדי. לסמוך ולסעוד אותי: פתח דבריך האר להגידי. כתחלת דבריך

פירוש ע"ט

צו איך פאר דיר בעטן. איך וויל זיך אייביג באשיצן אין דעם שוטץ פון דייני פליגלן זלעפה ופלצות דער שרעקניש אונ ציטערניש האבן מיך אן גנומן מיט גרוס מורא צוא בעטן פר דעם פארכטיגן גאט מיט אשווער גמיט. טוב טעם מיר פעלט דר גוטר גשמאק אין ריידן אונ בין קליין אין פאר שטאנד דרום ציטר איך אונ שרעק מיך. יגעתי איך בין מיר גוואָרן זיפצינדיג ווי אזו איך זאל שטיין פאר דיר דען איך האב אין מיר ניט קיין מעשים טובים דס איך זאל גרעכט זיין אין דייני אויגן. לחלותך צו בעטן דיך האבן מיך גשיקט די איין זאמלונג פון דיין פאלק ישראל דו זאלסט אן ברייטן זייער הארץ ויי זאלן האבן אגוטע כוונה אונ זאלסט פר נעמן מיט דייני אויערן זייער תפלה. מה אני וואס בין איך אונ וואס איז מיין לעבן איך באטרעף נאר ווי אווארם ווי אמילב. איך בין לידיג פון וויסנשאפט אונ בין אן גדאנקן. איך בין מיך סומך אוף דעם ספר משלי דארטן זאגט דער פסוק מענה רך משיב חמה ווייכע רייד קערט אום דעם צארן איבר דעם בעט איך מיט ווייכע רייד. עוזי מיין שטארקר גאט צו דיר האף איך זאלסט מיך אונטר לעהנן מיט דיינע ערשטע ווערטר זאלסטו בלייכטן מיין משפט מיר צו זאגן אגוטן פסק דין. צדקני מאך מיך גירעכט אונ שטארק מיך אונ גיב מיר קראפט דען דו ביסט מיין פעסטונג מיין גינעדיגר גאט קהליך דיין קהל שטייען צו בעטן דיין פאר געבונג דייני דר בארימקייט זאלן זיך דר היצן צו דר בארימען זייא מיט דיין רחמנות שופכים זיי פר גיסן זייער הארץ אזו וויא וואסר קעגן דיר אונ דוא זאלסט זייער תפלה הערן פון דעם הימל וואס ער איז אן גבריט צו דיין וויצונג תחנן לעמך דוא זאלסט שטארקן צו דיין פאלק

שופכים לב כמים לעמתך. ואתה תשמע השמים מכון שבתך: תחזק לעמך ידם הרפה. שלח מאתך עזר ותרופה: נואמיך ישיגו לחזק ולתקפה. כל אמרת אלוה צרופה: סוגרין הארוי

אמרתך צרופה ועדותיך צדק. באי עדיך בריב אל תדקדק. גשתך לחפש כל תעלום ובדק. דין עניך במשפט הצדק: הן עולמך בנית בחסד. ורב חסד מטה כלפי חסד. זכיות הכרע ועוזך תיסד. חון על ניני מוצא מכשד: טרם נקרא אתה תענה. ימצא לנו חסד במענה: בפקדך היום יצוריך להמנה. לנו מלאכיך סביב יחנה: מדת טובך עלינו הגבר. נקנו מעון ופשעינו העבר. סגב בזרוע למקויך בסבר. עוז חליפת כח ועלית אבר: פעולת אזרחי לפניך להזכר. צדקו יליץ כושר ומסטין יסכר. קבל מוראך יתודך להכר. רץ בפקודך לישר וליקר: שלם נמצא בכל אשר נפקד. שעשע כהיום בתגט מופקד:

מטה לוי

ונורך האר לדקי לסגיד מלאתי ספר: נואמיך. כל דברי הנביאות שנבאו הנביאים לטוב: ישיגו. ישראל: לחזק. אותם: ולתקפה פי כל אמרת אלוה צרופה. זקוק' וברורה בלי שום דופי ולא יפול דבר מדבריהם ארצה:

אמרתך ס': באי עדיך. באים אליך בתפלה בקשתינו: בריב' בעמדם לדין: אל תדקדק. עמהם. גשתך. כשתבא: לחפש כל תעלום ובדק. לחפש ולחקור מה שנעשה בסתר בקשתינו דין ישראל הנקראים ענייך: במשפט הצדק. תצדיק אותם במשפט: הן עולמך בנית בחסד. כי לא היית מעושה ומוכרח לבריאתו: ורב חסד. ואתה רב חסד מדתך כיא. מטה כלפי חסד. לכן בקשתינו. זכיות הכרע. כשיהיו הזכיות. והעונות מחצה על מחצה שתכריע כף הזכיות: ועוזך תיסד. ע"י שתגלה במדת הרחמים את מדת הדין על ידי זה נראה עוזך גבורותיך: חון על. ישראל שהם נכדי ובני אברהם: אשר יוצא מכשד. שיצא מאור כשדים: ימצא לנו חסד במענה שתענה לנו בחסד על בקשתינו: בפקדך היום. מעשיהם הרעים של. יצוריך להמנה. נספר ולמנות: לנו מר יחנה. יחנה מלאכיך סביב לנו: סגב בזרוע. חזק ואמץ בכח זרועך: למקויך בסבר. המקוים ומסברים לך בסבר פנים יפות עוז חליפת כח. תחליף חליפת כח ותתן להם כח ועוז. ועלית אבר. שיהיו קל כנשר לעשות רצון הקב"ה: פעולת אזרחי מעשה אברהם לפניך להזכר: צדקו יליץ כושר. צדקתו יליץ בעדינו את מעשינו הטובים: ומסטין יסכר. ומקטרג יסתם פיו: כי אברהם קבל מוראך יחודך להכר. בן שלשה שנים הכיר את יחודך: שלם נמצא בכל אשר נפקד. בנסיונות נמצא שלם: שעשע כהיום בתגם מופקד

פירוש ע"ט

זייערי שלאפע הענד דוא זאלסט זיא שיקן פון דיר א הילף אונ ארפואה נואמיך די נטע בייד פון דייני נביאים זאל זיי גרייכן צו שטארקין אונ צו פעסטיגן דען אלי רייד פון גאט זענן לויטר:

אמרתך צרופה דייני זאג זענן לויטר אונ דיין תורה איז גרעכט די ישראל וואס קומן צו דיר מיט תפלה וואלסטו מיט זיי אין דין ניט מדקדק זיין גשתך אין דיין טאן גגעהגן צו זוכן אלי פר הולונג אונ פר בארגניש וואלסטו דעם דין פון דייני ארימע ישראל גרעכט מאכען אין משפט הן עולמך דיין וועלט האסטו דאך גבוט מיט חסד אונ מיט דיין גרוס חסד נייגסטו די וואגשאל קעגן חסד זכיות הכרע זאלסטו מאכן די זכיות זאלן איבר וועגן די עונות אונ דיין שטארקע מדת הרחמים זאל דר האלטן דעם יסוד פון דר וועלט דר בארעם זיך איבר די קינדר פון אברהם וואס ער איז אוס גצוגן גווארן פון אור כשדים טרם נקרא איידר מיר רופן דיך זאלסטו ענטפרן עס זאל צו אונז געפינן ווערן חסד מיט דיין ענטפר בפקדך היום אונ דוא וועכסט היינט גדענקן דייני בשעפניש גציילט צו ווערן זאלסטו דייני גוטע מלאכים לאזן ארום אונז רוען אוף אונז מלמד זכות צו זיין מדת טובך דיין גוטע מדה זאלסטו אויף אונז שטארק מאכן מאך אונז ריין פון זינד אונ אונזרי עבירות זאלסטו איבער פירען סגב בזרוע שטארק מיט קראפט דיא וואס האפן צוא דיר מיט ליבליכקייט זייער שלאפקייט זאלסטו פר ביטן אונ זאלסט זיי געבן שטארקין כח אונ איין לייכטן פליגל צו גאטס דינסט פעולת אזרחי די ווערק פון אברהם זאל פאר דיר גדאכט ווערן זיין גרעכטיקייט זאל אוף אונז מליץ זיין רעכטפארטיקייט אונ די מול פון מקטרג זאל פר שטאפט ווערן קבל מוראך אברהם האט

חזן תהלה ועוז למרחמו שקד. תמתו בעת אשר פקד:

קהל בו שוענו מעולם ויענו נוראות. ברצוי תנונינו קבל כהעלאות:
חזן יחלצנו במגנו מתחלואי תוצאות. כצפרים עפות כן יגן יי צבאות:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:
מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: (מוריד הטל):
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

תמים פעלך גדול העצה. שחרנו פניך וצדקתך נמצא. רוזן טנף והתם שמצה: קבל אנק וגדור פרצה. צאן לטבח גזר ממכלה. פרים וכבשים לשלמים ועולה. עריכת שפה נערוך בתפלה. שיחנו יושפר בהקטר ובלולה: נתיב יושר אם נעקל בלכת. משלחתך לעזוב להתרפות במלאכת. לנגדך יפקד מזבח מערכת. כמאכלת המאכילה

מטה לוי

מופקד. בהתעסע כהיום כר״ה בבכורה להיות נפקד בזרע: תהלה ועוז למרחמו שקד. מיהר לתת תהלה ועוז להקב״ה המרחם עליו: תמתו בעת אשר פקד. בעת אשר פקד את שרה: בו שוענו מעולם. בהקב״ה אנו נסמכים מעולם: ויענו נוראות. ותמיד ענגו לנו בנסים ונראות לכן בקשתינו ברצוי תנונינו קבל כהעלאות. קבל תחנונינו גם היום ברצון כקרבנות העולות לפניך לרצון: יחלצנו במגנו. יחליצנו ע״י מגן המגין עלינו: מתחלואי תוצאות. ונתתק״ל מיני תחלואים שהם כמגין תוצאות: כצפרים עפות. כצפרים פורחים במהרה: כן יגן ה׳ צבאות. כן ימהר הקב״ה להגין עלינו:
גדול העצה. כל העצות יוצאות ממך: שחרנו פניך. דרשנוך ובקשנוך בתפלה: וצדקתך נמצא בקשתינו שנמצא צדקתך: רזון

טנף. הטבירות: והתם שמצה. וכלה החטא: קבל אנק. קבל לצעקה: וגדור פרצה. שפרצו בנו העכו״ם: צאן לטבח גזר ממכלה. נכרת מלשכת הטלאים צאן לטבח. גם אין עוד פרים וכבשים לשלמים ועולה. ולכן בקשתינו. עריכת שפה. אשר נערוך לפניך בתפלה: שיחנו. שיח שפתותינו: יושפר. תהא יפה לפניך: בהקטר ובלולה. כקטורת וכמנחה בלולה בשמן: נתיב יושר אם נעקל בלכת. אם עזבנו נתיב יושר והלכנו תחתיו בארחות עקלקלות: משלחתך לעזוב. לעזוב מצותיך אשר שלחת ביד הנביאים: להתרפות במלאכת. התור׳: לנגדך יפקד מזבח מערכת. יוסר לפניך מערכת תפלתינו כמזבח: כמאכלת המאכילה מאז נערכת. וכמאכלת הנערכת מאז בעקידה המאכילה את ישראל בזכותה
נשסל

פירוש ע״ם

אוף זיך מקבל גוועזן דיין פארכט צו דר קענן דיין איינציקייט ער איז גלאפן אין דיין באפעל צו רעכט פארטיגן זייני מעשים אונ צוא ווערדינן דיך שלם נמצא בכל אשר נפקד. שעשע כהיום בחנם מופקד: ער איז גפינן גווארן גאנץ אין אלץ וואס ער איז באפעלט גווארן ער איז אין דעם טאג ראש השנה דער פרייד גווארן אונ איז גדאכט גווארן מיט אקינד תהלה גאטס לויב אונ שטארקייט הט ער גהיילט צו זינגן צוא גאט זיין דר בארמר. אין דר צייט אז גאט האט גדאכט זיין שרה די פרומע: בו שוענו אוף גאט פאר לאזן מיר זיך פון אייביג אונ ער הט אונז געענטפרט דורך פארכטיגי נסים ברצוי מיט באווליגונג זאלסטו אונזר גיבעט אן נעמען אזוי וויא מיר וואלטן מקריב גוועזן קרבנות יחלצנו מיט זיין בשיצונג זאל ער אונז אויס ציהן פון אלע חלאים וואס זיי זענין אזוי פיל וויפיל דאס ווארט תוצאות באטרעפט אזוי וויא די פליהענדיגע פויגלן באשיטצן זייערע קינדר אזו זאל גאט דר הערשר אונז באשיטצן:

תמים פעלך דיין ווערק איז גאנץ אן אפעלר דו גרוסר ראט געבר מיר ערזוכן דיך מיט תפלה מיר זאלן גיפינגן דיינע צדקה דו זאלסט אפ וואשן אונזר אומריינקייט אונ צונישט מאכין אונזרע שענדליכע זינד קבל אנק זיי מקבל דס גישריי פון אונזר תפלה אונ פאר צאם אונזר בראך וום מיר זענין צו בראכן צאן לטבח דיא שאף וואס מיר פלעגין שעכטן פר קרבנות זענין פר שניטן גווארן פון דר שטאל אונ מיר קענין שוין ניט מקריב זיין קיין רינדר אונ שאף פר שלמים אונ עולות וויל דר בית המקדש איז חרוב דרום בעטן מיר דס אן ריכטונג וואס מיר ריכטן אן אונזרע לעפצן מיט תפלה אונ אונזר גיבעט זאל דיר גיפעלן אזו ווי קטורת אונ ווי די קרבנות פון מנחות וום זענין מיט איל גמישט נתיב יושר דר רעכטפארטיגר וועג אוב ער איז פארקרימט גווארן מיט אונזר גאנג אונ מיר האבן פר לאזן די גיבאט וואס דו האסט אונז גישיקט דורך דיינע נביאים אונ מיר זענין שוואה גיוועזן צו טאן דיינע מצות. זאל

זאז נערכת: יחד אב ובן בלכתם להר מור. טבח להכן מפקדך לשמור: תנוכם נצור רחמים לכמור. זכר שבועה כקטורת לתמור: ובשבתה היום לדין עמים. המלא על צאצאימו רחמים. דיננו הצהר ולא נצא נכלמים. גפן נטיעתך תכין לארך ימים: בזכות נעקד הקשיבה משחק. אביוני אדם קוראיך מדוחק: חזן שמינו על ספרך לחיים יוחק. וניב שפתינו הקשב כויעתר יצחק:

קהל שפתינו מדובבות עוז ובצדקתו נחיה. ברחמים יצדקנו וזרועו יהיה: חזן יחיינו כקדם מיומים אחיה. ביום השלישי יקימנו ונחיה:

מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

פותחין ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים: תא"רן

שלחתי במלאכות סגל חבורה. שומרי אמונתך ומיחדיך במורא. שפכתי שיח לבקש

מטה לוי

בשוכ"ז: יחד ס' לשמור. כשהלכו אברהם ויצחק יחד להר המוריה שחיטת בנו לתקן לשמור מצותיך בקשתינו בזכותם תנוכם נצור. שמור בניהם: רחמים לכמור. ויכמרו רחמיך עליהם: זכר שבועה. שאתה מזכירים היום שנשבעת לאברהם: כקטורת לתמור. תקבל כתמרות עשן הקטורת: גפן נטיעתך. ישראל שנקראים גפן נטיעה: תכין לאורך ימים. ישראל שנקראים. אביוני אדם קוראיך מדוחק. של גלות:

שפתינו מרובבות עוז. שפתינו מדובבות שבח ושיר של

עתירה

משום העקידה: ובצדקתו נחיה. שלך נקראת מאכלת שמאכלת לישראל בעולם הזה בזכות העקידה: וזרועו יהיה. מחזקים וכוחנו יהיה: יחיינו כקדם מיומים. כמו שהחיינו מקדם מגלות מצרים ואבבל כן יחיינו מגלות זה ובן תורין אחיה: ביום השלישי. בגאולה שלישית: יקימנו ונחיה. לפניו:

שלחתי במלאכות סגל חבורה. שלחתי בשליחות חבורת עם סגולה: שומרי אמונתך. לומר אמן על ברכת השם: ומיחדך שאומרים ק"ש: במורא. שפכתי שיח. שפכתי תפלתי: לבקש עתירה

פירוש ע"פ

פאר די"ה נידאכט ווערן דאס אן ריכטונג פון אונזער תפלה גלייך וויא מיר וואלטן מקריב גיוועזן אקרבן אויף דעם מזבח כמאכלת אזוי וויא דר שעכט מעסר וואס זיא מאכט עסין צו דיא ישראל בעולם הזה דעם זכות פון דר עקידה וואס עס איז פון לאנג אן גירעכט גווארן יחד אב דר פאטר מיט דעם זון אז זייא זענין צו זאמן גנאנגן צום הר המוריה אשעכטונג אן צו ברייטן צו היטן דיין באפעל בזכות זה זאלסטו היטן זייערע קינדר דיין דר בארימהערציגקייט זאל זיך איבר זיי דר היצן זכר שבועה דם גידענקנש פון דר שבועה וואס דו האסט גישווארן צו אברהם זאל זיין פר דיר אן גינומן אזוי ווי קטורת וואס פון זייא איז דר ריח גלייך ארויף גיגאנגן ווי אטייטל בוים ובשבתה אונ אין דיין טאן זיצן היינט אום ראש השנה צו טשפטן זייא ווילסטו זאלסטו ווערן דר פילט מיט דר בארימהערציגקייט אויף זייערע קינדר אונזר משפט מאך לויטר אונ מיר זאלן ניט ארוס גיין פר שעמט גפן נטיעתך דיין גפלאנצטן וויינשטאק דס זענין די ישראל זאלסטו רעכני דר האלטן אויף לאנגע יארן בזכות דורך דעם זכות פון יצחק וואס ער איז גיבונדן גיווארן אויף דעם הר המוריה זאלסטו פר נעמן פון דעם היסיל דס קול פון די ארעמע ישראל וואס רופן דיר פון ווייער נויט שמינו אונזר נאמן זאל אן גישריבן ווערן אויף דיין בוך צום לעבן אונ דיא רייד פון אונזערע לעפצין זאלסטו פר נעמן אזוי וויא דוא האסט פאר נומען דיא תפלה וואס יצחק האט מתפלל גיוועזן דס זיין ווייב רבקה זאל קינדר האבן:

שפתינו מדובבות אונזרי לעפצן רייהן דיא שטארקע לויב פון גאט אונ דורך זיין צדקה ווערלן מיר לעבן מיט רחמנות זאל ער אונז גירעכט מאכן אונ אונזר שטארקייט זאל ער זיין יחיינו כקדם ער זאל אונז מאכן לעבן אונ דר לייזין אזוי וויא ער האט מיך צווייא מאל דר לייזט פון גלות מצרים אונ פון בבל אין דר דריטר גאולה וועט ער אונז אויף ריכטן אונ מיר וועלן לעבן אייביג דען עס וועט זיין תחית המתים אונ דר טויט זעט אויף הערין:

שלחתי במלאכות דר חזן זאגט) איך בין גישיקט גווארן אין שליחות פון איין טייערע גמיינדע וואס

עֲתִירָה . שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא : סוגרין הארון

מְדַבֵּר בִּצְדָקָה חוֹנֵן וּמִתְרַצֶּה . מַחְסֶה וּמִסְתּוֹר לְדוֹרְשֶׁיךָ הִמָּצֵא : מֵתַח דִּינֶיךָ אִם בִּיצוּרִים תְּמַצֶּה . מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא : עֲרֹךְ תְּקִיעָתֵנוּ שָׁעֵה בְּבֵרוּרִים . עַרְבֵּב קַטֵּיגוֹר וְאַמֵּץ סַנֵּגוֹרִים . עֲקֶרֶת בַּיִת וַחֲצוּבַת צוּרִים . עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים : וְיִזָּכֵר לְפָנֶיךָ צִדְקַת הַתָּם . וְעַד אֹהָלֶיךָ וּבְכִסְאֲךָ נְתַתָּם . וְהַלְּצֵנוּ מִפֶּשַׁע וּמֵעָוֹן נִכְתָּם . וְאַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אִיתָם : נוֹהֵג בְּחֶסֶד זוֹכֵר הַבְּרִית . נְקֵנוּ מִנִּסְתָּרוֹת וְנִזְכֶּה כְּבוֹרִית . נְהֵנוּ בַּאֲמִתְּךָ וּתְנֵנוּ לְאַחֲרִית . נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית : בְּהִנָּשְׂאֲךָ לְכִסֵּא נוֹרָא וְאָיוֹם . בְּרוּאֵי חֶלֶד לְהִשָּׁפֵט כְּהַיּוֹם . בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ הַמְצִיאֵנוּ פִּדְיוֹם . בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָּל הַיּוֹם : רוֹעַ יִצְרֵנוּ הָסֵר בְּחֶמְלָתֶךָ . רְצֵנוּ וְסוֹכְכֵנוּ בְּמַחֲסֵה אֶבְרָתֶךָ . רְצֵה תְשׁוּבָתֵנוּ וְהַרְבֵּה מְחִילָתֶךָ . רְעֵה עַמְּךָ בְּשִׁבְטֶךָ

מטה לוי צאן

פתידים . שתפתר לי ה' : אתה ית"ש שמלתך מדבר בצדקה חונן ומתרצה . לבריות בקשתינו מלפניך . מחסה ומסתור לדורשיך המצא . שתמצא ותהיה מחסה ומסתור לדורשיך לתבות ולהסתיר אותם תחת כנפיך ביום הדין : מתח דיניך אם ביצורים תמצה . אם תדקדק עם היצורים בהתפשטות דיניך לכא עד תמציתו בקשתי . מלפניך משפטי יצא . ולא יצא משפטי לפי כ"ד של המדה כנאמר כי לא ישא לפשעכם (שמות כג כא) אבל אתה ית"ש עמך הסליחה : ערך תקיעתינו שעה בבירורים . קבל תקיעתנו בלי ערבוב : ערבב קטיגור . ערבב השטן שלא יקטרג : ואמץ סנגורים . שיליצו בעדינו : עקרת בית ותצובת צורים עיניך תחזינה מישרים . עיניך תחזינה משרים בעבור אברהם ושרה : ויזכר לפניך צדקת התם ועד אוהליך . צדקת יעקב איש תם יושב אוהלים : ובכסאך נתתם . וצורתו חתומה בכסא הכבוד : והלצנו . ובשבותם הלץ אותנו : מפשע ומעון נכתם . אתה יתברך אשר אתה נוהג בחסד ואתה זוכר הברית בקשתינו . נקנו מנסתרות . משגות שעשינו בסתר : ונזכה כבורית . ונהיה זך ונקי כמכובס בבורית : ותנגו לאחרית . הטוב כי אתם . טעם ט' לאחרית . ישראל : בהנשאך לכסא נורא ואיום . אתם יתברך נורא ואיום בהנשאך לשבת על כסא הדין : ברואי חלד . הנבראים מן האדמה : להשפט כהיום . בקשתינו ברחמיך עלינו המציאנו פדיום . ממיתה ואט . באלהים הללנו כל היום : וסוככנו במחסה אברתך . ותסכך עלינו במחסה כנפיך : רעה עמך בשבטך . והעבירם תחת שבטך להיות קודש לה' כי הם צאן נחלתך ומרעיתך :

פירוש ע"ם

ניי היטן דיין וואָרהייט אונ איינציגן דיך מיט פאַרכט שפתי איך פר גים רייד צו בעטן אונ צו טאָן תפלה איך בעט דיך גאָט הער צו מיין קול ווס איך רוף דיך אָן :

מְדַבֵּר בִּצְדָקָה גאָט דר דא רעט מיט גערעכטיקייט דר ווס לייטזעליגט אונ ווערט באוויליגט צו די לייט ווס בעטן אים דוא זאָלסט מאַכן גיפינן איין באשיצונג אין פר בארגניש צו די ווס זוכן דיך. מֵתַח דִּינְךָ דם אוס שפרייטונג פון דיין דין איב דוא ווסט וועלן איף דיינע באשעפעניש אים דריקן אונ מיט ניי מדקדק זיין אין דין בעט איך דיך גאָט דם מיין משפט זאָל פון דיין מדת החסד ארויס גיין עֲרֹךְ תְּקִיעָתֵנוּ די אן ריכטונג פון אונזערע תקיעות זאָלסטו קלאָר פר נעמען . צו מיש דעם שטן וואס איז מקטרג אונ שטארק די גוטע מליצים עֲקֶרֶת בַּיִת אונזר מוטר שרה די עקרת הבית אונ אונזר פאטר אברהם דער פעלז ווס ישראל זענין פון אים אויס גיהאקט . זייערע מעשים טובים זאָלן דיינע אויגן זעהן אונ עס זאָל פאר דיר גדאכט ווערן דאס פרומקייט פון יעקב וואס ער ווערט אן גרופן (איש תם) . וְעַד אֹהָלֶיךָ ער איז תמיד גזעסן אין דיינע גיצעלטן אונ האט תורה גלערינט אונ זיין צורה איז גיחתמת אין דיין כסא הכבוד אונ דורך זיין זכות זאָלסטו מיך אויס ציהן פון די עוונות אונ פון די זינד ווס זיי באפלעקין מיך אונ די זינד זאָלין אין מיר ניט גיוועלטיגן דענסטמאל וועל איך גאנץ זיין נוהג בחסד דוא גאָט וואס דוא פירסט די וועלט מיט חסד דער ווס גידענקט דעם בונד פון די אבות מאך אונז ריין פון פר בארגנע עבירות דאס מיר זאָלן קלאָר ווערן וויא מיט זייף גיוואשן . פיר אונז מיט דיין אמת אונ גיב אונז איין גוטן סוף דוא גאָט וואס פר טראגט די זינד צו די איבר בלייבונג פון די ישראל בהנשאך ווען דוא פארכטיגר אונ שרעקליכר גאָט וועסט זיך דר הייבן איף דיין שטול צו משפטן היינט אלע באשעפעניש פון דר ערד בעטין מיר דיך גאָט מיט דיין רחמנות איף אונז זאָלסטו אונז מאכן גיפינן איין דר לייזונג ווייל מיר זיך מיט גאָטס הילף בארימן גאנצע טעג רוע יצרנו אונזערי בייזע גדאנקין טוא אפ מיט דיין דער בארעמקייט באוויליג אונז און בארעק אונז מיט באשיצונג אונטר דיינע פליגלן באוויליג אונזר תשובה

אונ

צאן מרעיתך ידענו דרכיך ואורחותיך לתמוד . יושר פקודיך בלבנו לצמוד . יכמרו רחמיך סליחתינו לחמוד . ידענו כי חטאנו ואין מי יעמוד: צוה ישועתך לרעיתך האהובה . צמאה לחסדך כמהה ותאבה . צפה והבט כי מאוד נכאבה . צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה : חפוץ בהגיונינו ובקול תרועתנו . חטאינו הלבן והפקר שגגנו . חבל והצמת קדקוד מסטיננו . חננו יי חננו כי בך חסיה נפשנו: קרבנו לישעך בזה ראש שנתי . קבץ נפוצותינו למרבץ קריתי : חזן קמים יחזו כי מאתך תהלתי . קוה קויתי יי תוחלתי :

ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה :

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא :

פותחין — תארון

אתה הוא אלהינו :	בשמים ובארץ :
גבור ונערץ :	דגול מרבבה :
הוא שח ויהי :	וצוה ונבראו :
זכרו לנצח :	חי עולמים :
טהור עינים :	יושב סתר :

ממה לוי — כתרו

ואורחותיך לתמוד . ללכת תמיד באורחותיך : כי וכו' . נחלאה בגלות : צדקתך גדולה למי שתרצה לדון בחסד : כהררי אל . בהריש החזקים : משפטיך . למי שתרצה לדון במשפט תורידנו עד תהום רבה : והפקר שגגנו . שהלך את שגגתינו . למקום הפקר כדבר שאינו נחשב לכלום : למרבץ קריתי . למקום שמקבלים בירושלים עירי : קמים . שונאים הקמים עלינו : יחזו כי מאתך תהלתי . יראו כי מאת הקב"ה הייתי לנס ולתהלה בכל עמי הארץ: קוה קויתי ה' תוחלתי . לה' תקותי ותוחלתי שיגאלני מן הגלות לקיים: ימלוך ה' לעולם וגומר :

אנו

פירוש לס

אונ טוא מערן צו אונז דיין פר געבונג רעה צאנך נוייד׳ע דיין פאלק ישראל דיא שאף פון דיין ארב מים דיין רוט מאך אונז וויסען דיינע וועגין אונ אין דיינע שטעגין זאלין מיר תמיד טרעטין דיינע רעכט פארטיגע מצות צו באהעפטין אין אונזר הארצן דיינע דר בארימקייט זאלן דר היצט ווערן צו גלוסטן אונזר פר געבונג מיר ווייסן דאס מיר האבן גיזינדיגט אונ מיר האבן ניט קיין מעשים טובים וואס זאלין אונז ביי שטיין צוה גביט דיין הילף צו דיין גליבטע אומה זיא איז דארשטיג צו דיין חסד אונ הט גרוס לוסט דר צו זעה דס זי הט גרוסע שמערצין דען דיין גרעכטיקייט איז אזו גרוס ווי די שטארקע בארג וועמן דו ווילסט משפטין מיט חסד אונ וועמן דו ווילסט משפטין מיט צארן נידערסטו אים אראפ צום טיפן אפ גרונד חפוץ בהגיונינו באגער אין אונזרע גדאנקן אונ אין קול פון אונזר שופר בלאזן ריינג אונזרע זינד אונ מאך צו נישט אונזרע עבירות וואס מיר האבן גטאן בשוגג פר דארב אונ פר שנייד דעם קאפ פון אונזרע מקטרגים דר בארם אונז גאט דר בארם אונז דען אין דיר באשיצט זיך אונזר נפש מאך אונז נאהענט צו דיין הילף אין דעם טאג ראש השנה זאמל איין אונזר פר שפרייטונג צום רואונג פון מיין שטאט ירושלים קמים די שונאים וועלן זעהן דס פון דיר מיין גיליבטר גאט איז גיקומן מיין האפנונג וואס איך האב שטענדיג גהאפט צו דיר גאט מיינער האפנונג :

דיא פירוש פון אתה הוא אלהינו גיפינט מען אין דעם ערשטין טאג :

כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה : לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶאְפַּד נְקָמָה :
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר : עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעוּלָּתוֹ אֱמֶת : צַדִּיק וְיָשָׁר :
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת : רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה :

סוגרין חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ : הארון

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גְפַאלְט אִין דֶר וָואכִין וָואנְט מֶען דָאס דֶעם אַנְדֶרִין טָאג :

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלוֹ . וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ . וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כֻּלּוֹ . קָדוֹשׁ :

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן . נִדְבָּרִים יְרֵאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן . וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן . קָדוֹשׁ :

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר . נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שִׁפֵּר . וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר . קָדוֹשׁ :

שִׁבְטֵי מְקוֹרְאֶךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל . נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל . וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל . קָדוֹשׁ :

מטה לוי שבותינו

שמו מפארים עדת חבלו. יעקב חבל נחלתו מפארים שמו: ונערץ באראלי קודש. מערץ הללו באראלי קודש. מלאכים הקדושים מספרים הלולו: ובהיכלו כו'. ובהיכלו של מעלה אומרים כולם שכבודו הוא קדוש: עוד ישובון לבצרון. ישובו לירושלי' שהיא עיר בצורה וחזקה: נדברים יראיו. כשידברו יראיו: בהכשר ויתרון. בתורה שהיא הכשר ויתרון לישראל: ובזכות זה. ויקשב ה' כו': שפרו מעשיכם. שיפיפו מעשיכם: וברית. מילה והתורה אשר כרת אתכם לא תופר ובזכות זה. נאקתכם יאזין. השקי"ם אשר. שחקים שפר תקן והאהיל את השמים: ותיטב לה' תפלתינו מבור פר שהקריב אדם הראשון: שבטי. ישראל שהם. מקוראך עלה והמשל. אותם על העכו"ם: נטישות צרים בהתיזך לנשל. בהכריתך ענפי צרים להסיר ולהשליך אותם ואז והיתה וגו': שבותינו ממרתק

פירוש ע"ם

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים דָם גִימַיין יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענִין זַיין אַרְבּ בַּאשַׁיינֶעקְן דִּי זַיין נָאמֶן אוּנ זַיין לוֹיבּ אִיז גְשְׁטַארְקְט צְווִישִׁין דִי הֵיילִיגֶע מַלְאָכִים אוּנ אִין זַיין הֵיכָל אִין הִימֶל זָאגֶען אַלֵּי זַיין כָּבוֹד עֶר אִיז הֵיילֶעג : שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו דִיא יִשְׂרָאֵל וָוס זַייא הִיטֶן זַיינֶע מִצְוֹת וֶועלִין זִיךְ נָאךְ אוּם קֶערֶן צוּ דֶר פֶעסְטֶער שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם זַיינֶע פָארְכְטֶער אַז זַיי רֵייֶדְן אִין דֶר תּוֹרָה מִיט גְרוֹס רֶעכְטפַארְטִיקַייט פַּר גֶעמְט עֶס גָאט אוּנ הֶערְט עֶס אוּנ עֶר פַּר שְׁרַייבְּט אִין סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת זַייעֶר זְכוּת דֶר הֵיילִגֶר גָאט : שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם אִיר יִשְׂרָאֵל בַּאשֵׁיינְט אַייעֶרִי מַעֲשִׂים בְּדֵי דִי גֶעטְלִיכֶע פַּר בִּינְדוּנְג מִיט אַייךְ זָאל נִיט פַּר שְׁטֶערְט וֶוערְן וֶועט עֶר פַאר נֶעמֶן אַייעֶר גְשְׁרַייא דֶר גָאט וָוס עֶר הָאט דִי הִימְלֶן אָן גְבְּרֵייט וְתִיטַב לַיְיָ אַייעֶר תְּפִלָּה וֶועט בַּיי אִים לִיבֶּר זַיין אַז דֶר אָקְס וָואס אָדָם הָרִאשׁוֹן הָאט מַקְרִיב גְוֶוען דוּא הֵיילִיגֶר גָאט : שִׁבְטֵי מְקוֹרְאֶךָ דַיינִי גִירוּפִינֶע שְׁבָטִים הֶערְנְג זַיי אוֹיף אוּנ גְוֶועלְטִיג אוֹיף זַיי . דִי צְווַייגִין פוּן דַיינִי בַּאלֵייִדִיגֶר אַז דוּ וֶועסְט פַּר שְׁנֵייְדְן אוּנ אַרָאפ

כשחל בשבת

אַז דֶר עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גְפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָס דֶעם אַנְדֶרְן טָאג :

תריע תָּעִיר וְתָרִיעַ . לְהַכְרִית כָּל מֵרִיעַ וְתִקְדַּשׁ בְּיוֹדְעֵי לְהָרִיעַ . קָדוֹשׁ :

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה . עַל מָה הוּשְׁלְכָה . וְעוֹד לֹא מָלְכָה .

שְׁבוּתֵנוּ מְמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

שֶׁבַח מִגְדַּל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל. נֶצַח בְּתָתוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל. בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָּמִיד הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן אֶדֶר וָהוֹד אֶתֵּן בִּצְבִיּוֹן. שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן:

קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

חזן בְּיוֹם הַנִּבְחַר מִשְּׁמֵי עֶרֶץ. מֵישָׁרִים לִשְׁפּוֹט קְדוּשָׁתוֹ לְהַעֲרִיץ:

קהל יְיָ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ

גאותו

מטה לוי

ממרחק עלות להר קדשו. וקיים לנו ושב ה' אלהיך את שבותך וגו' והעלה אותנו מארץ מרחקים לירושלים הר קדשך: ונפארנו תמיד בדביר מקדשו. ונפאר אותך ית' תמיד בבהמ"ק על. כי זכר את דבר קדשו. שהבטיחנו אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' (דברים ל): שבח מגדול עוז שם הגדול. שבח לשמו הגדול שנקרא מגדול עוז: נצח בתתו למלכו עוז ומגדול. בתתו למלכו מלך המשיח לנצח מלכות התוקף כמגדול: ביום ההוא יתקע בשופר גדול. לקבץ גליותיו: כל יושבי וגו' הגדיל ה' לעשות. עשה ונפלאות בארץ:

אדר והוד אתן בצביון. פאר והוד אתן ברצון: שוע אערוך. תפלה אערוך: בניב והגיון. בדבור ובמחשבה: ביום הנבחר משמי ערץ. בר"ה הנבחר מהשוכן בשמים החזקים: מישרים לשפוט. לשפוט בו במישרים ועל זה רמוי. קדושתו להעריץ. לחזק קדושתו ולומר. ה' מלך תגל הארץ. כי בשהקב"ה עושה דין הוא מתעלה ומתקלס

פירוש ע"ם

וואַרפֿן וועלן אַלֵי פֿר שְׁטֵיין דָם צוּ גָאט אַלֵיין גְהֶער דִי מְלוּכָה אוּנ עֶר גְוֶועלְטִיגְט אוּף אַלֶעמֶן. הֵיילִיגֶר גָאט: שְׁבוּתֵינוּ מְמֶּרְחָק אוּנְזֶר ווידֶר קֶערוּנְג פוּן וַוייטֶע לֶענְדֶר זָאל גָאט אוּף בְּרֶענְגֶען צוּ זַיין הֵיילִיגֶן בַּארְג יְרוּשָׁלַיִם ווֶעלֶן מִיר אִים תָּמִיד לוֹבֶּן אִין זַיין הֵיילִיגֶן טֶעמְפִּיל דָם עֶר הָט גְדֶענְקְט זַיין הֵיילִיגֶן צוּא זָאג אוּנְז אוּם צוּ לַייזֶן. הֵיילִיגֶר גָאט: שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז דִי לוֹבּ פוּן זַיין גְרוֹסֶן נָאמֶן אִיז דָם עֶר אִיז אַיין שִׁיצוּנְג פֶעסְטוּנְג צוּ זַיינִי קְנֶעכְט בְּעֵת עֶר וֶועט גֶעבֶּן אַייבִּיגֶע קְרַאפְט אוּנ שִׁיצוּנְג צוּ זַיין מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ ווֶעט אִין דֶעם טָאג גְבְּלָאזֶן ווֶערֶן מִיט דֶעם גְרוֹסֶן שׁוֹפָר: הֵיילִיגֶר גָאט: כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַלִי זִיצֶר פוּן דֶער ווֶעלְט אוּנ דִי דָם וואוֹנֶען אוּף דֶר עֶרְד ווֶעלִין תָּמִיד זָאגֶן גָאט הָט גְרוֹסֶע נִסִּים גְטָאן צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אוּף דֶר עֶרְד אוּנ גָאט ווֶעט זַיין אַ מֶלֶךְ אִיבֶּר דֶר גַאנְצֶר ווֶעלְט. הֵיילִיגֶר גָאט:

אֶדֶר וָהוֹד גָאטֶם הֶערְלִיכְקֵייט אוּנ פְּרַאכְט ווֶעל אִיךְ דֶער צֵיילֶן מִיטֶן בֶּעסְטֶן ווִילֶן גְשְׁרֵיי פוּן תְּפִלָּה ווֶעל אִיךְ אָן רִיכְטִין מִיט שְׁפְּרַאכֶע אוּנ גְדַאנְקֶן אִיךְ טוּא רוּפֶן צוּם אוֹבֶּערְשְׁטִין גָאט בְּיוֹם אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה ווָס עֶר אִיז אוֹם נְקְלִיבֶּן גְוָוארֶן פוּן דֶעם שְׁטַארְקֶן גָאט וָואס אִין הִימֶל רִיכְטִיג צוּא מִשְׁפְּטֶן

כשחל בשבת

לְבֵל הַמְלִיכָה וְאַחֲרָיו הָלְכָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה. עָלֶיהָ הוּמְלָכָה. גְּבֶרֶת מַמְלָכָה. עַד תּוֹפִיעַ מְלוּכָה: זְבוּלֵי חָרְבָה מִתְמִימֵי פְּרָכָה. וְנָתַן לָהּ אַרְכָּא. רָחְבָּה וְאָרְכָּה וְקָשְׁתָה דַרְכָּהּ. וְעוֹל הֶאֱרִיכָה: בְּעִתָּהּ בְּרַכָּה. וְהִנֵּה דְרוּכָה וְעַד עַתָּה מוּלְכָה: יְסוֹדוֹת עֲרֵמָה עָרָה וְהֶחֱרִימָה עַד יְסוֹד עֲרֵמָה. רֹאשׁ הֵרִימָה. וְסוֹד הֶעֱרִימָה. וִידֵיהָ רָמָה בְּעֵרָה מֵעֲרֵמָה וְעַד שַׁחַק רוּמָה. וְתֶאְפּוֹד מְלוּכָה: יְרִיעוֹתַי גְּדָרָהּ אָהֳלֵי שְׂדָרָה. וְתַרְשָׁה וְשָׂרְדָה: קְצִינוּת רָפְדָה. וּמַלְכוּת אַפְדָּה.

חזן גַּאֲוָתוֹ גָּדְלָה עוֹלָם מֵהָכִיל . עֱזוּזוֹ לְסַפֵּר כֹּחַ מִי יָכִיל :
קהל מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל :

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלוֹ . וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ . וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר גּוֹלוֹ . קָדוֹשׁ :

חזן דֵּיעַ יָשִׂימוּ כָּל בְּרִיּוֹתָיו . וְיֵדְעוּ כִּי גָדְלוּ גְבוּרוֹתָיו :
קהל זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו :

חזן הִצִּיב וְיָרָה אֶבֶן פִּנָּתוֹ . נַחֲלִיאֵל . עֲבוּר לְשַׁעֲשֵׁעַ בְּאֻמָּתוֹ :
קהל זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ :

חזן וְרָשַׁם בְּחוֹק דַּת הֶגְיוֹנַי . בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לִזְכּוֹר זִכְרוֹנַי :
קהל לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ :

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן . נִדְבָּרִים יֵרָאוּ בְּהֶכְשֵׁר וְיִתְרוֹן . וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן . קָדוֹשׁ :

חזן זֶבַח קוֹדֶשׁ כְּהוּכְשַׁר אָז בְּעֵינָיו . רֶגֶל תְּמוּרָתוֹ אַיִל לְהַקְרִיב לְפָנָיו :
קהל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו :

מטה לוי

ומתקלס: גאותו גדלה עולם מהכיל. שלא יכול העולם לסבלה כמ"ש ירעשו הרים מגאותו (תהלים מ"ו) וכתיב השמים לא יכלכלוך (ד"הב ו י"ח): עזוזו לספר כח מי יכיל. כח של מי יסבול לספר גבורתו של מלך: זמרו. שבחוהו: משכיל. כי הוא המשכיל והמתכי'. דיע ישימו כל בריותיו. כל בריותיו ישימו דעה אל לבם: וידעו כי גדלו גבורותיו. שהרי זכר עשה לנפלאותיו. מה שהארץ עושה פירות פכשיו בהמתנה הוא רק לזכרון הנפלאות שהיה בימי אדם הראשון שנאמר עץ עושה פרי בו ביום וכן לעתיד תעשה הארץ פירות בני יומן מיד אחר הזריע' והנטיעה: הציב וירה אבן פנתו. שהמיד והשליך אבן שתיה לפינה אחת ויסד העולם: נחליאל עטור לשעשע באומתו. בשביל לתת התורה לישראל אומתו לפיתם שעשוע להם: לכן זכר לעולם. התורה שהיא. בריתו. כמש"ה זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור שהעביר תתקע"ד דורות ונתנה לכ"ו דורות שמאדם עד משה (הרא"ן): ורשם בחוק דת הגיוני. וכתב בתורה שהיא דת הגיוני: לחוק בכל שנה ושנה לזכור זכרוני. להזכר בכל שנה מלכיות זכרונות ושופרות והם יעלו לזכרון בהיכל ה' כי אמר הקב"ה אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה: זבח קודש. יצחק שהועלה לזבח קדש: כהוכשר אז בעיניו. כאשר הוכשר אז בעיני ה' מעשה האב ובן: רגל תמורתו איל להקריב לפניו. פקד תלופו איל: אחר נאחז

פירוש ק"ם

וָועט זַיין הֵיילִיגְקַייט גְגְרֵייסְט וָוערְן אַז גָאט בַּווייזְט זַיין מְלוּכָה פְרַייט זִיךְ דִיא וֶועלְט גַאֲוָתוֹ גָדְלָה זַיין עֶרְהוֹבֶּענְהֵייט אִיז גְרוֹס דִי וֶועלְט קָאן עֶס נִיט טְרָאגֶן וֶוער פַר מַאגְט קְרַאפְט אוֹם צוּא דֶער צֵיילֶן זַיין מַאכְט. אַמֶלֶךְ אוֹף דָר גַאנְצֶר וֶועלְט אִיז גָאט לוֹבְט אִים מִיט שֵׂכֶל . אַלִי זַיינִי בַּשֶׁעפֶנִישׁ זָאל נִיךְ נֶעמֶן צוּ פַר שְׁטֵיין . וֶועלֶן זֵיי ווייסֶן ווִי גְרוֹס זַיינֶע גְבוּרוֹת זֶענֶן . עֶר הָט גְמַאכְט אָן דַאנְקוּנְג צוּ זַיינִי ווינְדֶר הִצִּיב וְיָרָה בְּשַׁעַת גָאט הָט גְלֵייגְט דֶעם עֶרְשְׁטֶן גְרוּנְד שְׁטֵיין. דִי וֶועלְט צוּ בַּשַׁאפֶן הָט עֶר שׁוֹן גִיטְרַאכְט צוּ מַאכֶן אַרְבֶּן דִי תּוֹרָה צוּ זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל זֵיי זָאלֶן זִיךְ מִיט אִיר פְרֵייעֶן גָאט הָט גִידַאכְט צוּ בַּשַׁאפֶן דִי וֶועלְט פוּן דֶר תּוֹרָה וֶועגֶן : וְרָשַׁם בְּחוֹק אוּנ עֶר הָט אָן גְשְׁרִיבֶּן אִין דֶר תּוֹרָה וָוס אִיךְ לֶערֶן וִיא אִיךְ זָאל גֶדֶענְקֶן אַלִי יָאר מַלְכִיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת דָאס מִיר זָאלֶן זַיין גְדַאכְט אִין גָאטְס הֵיכָל : זֶבַח קוֹדֶשׁ יִצְחָק דֶר הֵיילִיגֶר קָרְבָּן אַז עֶר אִיז אִים רֶענְסְטְמָאל גְפֶעלֶן אִין זַיינִי אוֹגֶן הָט עֶר אָן גְבִּינְדֶן אוֹף זַיין אָרְט אַווידֶר מקריב

כשחל בשבת

וְזֹאת הַקְפִּידָה . יָזְמָה וּמָרְדָה . עֲבוּר לְזָר הָרְדָה וְחִלְּלָה מְלוּכָה : לְחַצָּה בְּנֵי מֶלֶךְ . וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ . מִי לִי בָּדוּק מֶלֶךְ . יְהָרָה בְּבַם מֶלֶךְ . זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ . אֲנִי

חזן חִכֵּם חֲנִיטָיו לִתְקוֹעַ בְּזֶה חוֹדֶשׁ. יוֹם זֶה אִם יִקְרֶה בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ: קהל זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ:

חזן טִבְעוּ אִם בְּחוֹל יְבוֹאֲכֶם. צַוּוּ לִתְקוֹעַ בְּכָל גְּבוּלְכֶם: קהל יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שׁחֲקִים שָׁפָר. וְתִיטַב לַיָי מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

חזן יָרוּם צוּר יִשְׁעִי בְּפִי כָּל אֻמִּים. חֲשׂוֹף זְרוֹעֲךָ לְהוֹשִׁיעַ מִמִּתְקוֹמְמִים: קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:

חזן כְּהִגָּלוֹתְךָ לְעֵין כֹּל שְׁכֵנְךָ לְהִוָּעֵד. קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת בְּפִימוֹ לְהָעֵד: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

חזן לְךָ יָאֲתָה כָּבוֹד וָעוֹז הַגּוֹיִם. חֶלֶד וְכָל שׁוֹכְנֶיהָ וְכָל הָאִיִּים: קהל מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶיךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיָי הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

מטה לוי

מאז כסכך בקרניו. להקריב לפניו: תכם תמימי. סתכים את בניו ולומד אותם: לתקוע בזה חודש. יום זה של ר"ס: אם יקרה בשבת קודש. יהיו רק זכרון תרועה מקרא קודש. שאין תוקעין במדינה רק במקדש: טבעו. תקעו היינו אם בחול יבואכם אם יבוא לכם ר"ס בחול: צוו לתקוע בכל גבולכם. תצוו לתקוע אף במדינה: יום תרועה יהיה לכם:

ירום צור ישעי. ירום הקב"ה בפי כל אומים: חשוף זרועך. גלה זרועך: להושיע ממתקוממים. ממתקוממים עלינו ואז יהיה מלכותך כו': כהגלותך לעין כל שכנך להועד. להתועד בציון בבית שכנך: אז קהלות ישראל ורבבות מעט"ס: בפימו להעד. יעידו בפיהם. ה' ימלוך לעולם ועד: יאתה כבוד ועוז הגוים. יאתה ונאה להיות אמורים לך כבוד ועוז: חלד. תבל וכל שוכניה וכל האיים

פירוש ע"ס

מַקְרִיב צוּ זַיין פַאר אִים. דֶר ווידֶר איז גֶווֶען פַאר דֶר צַייט מִיט זַיינֶע הֶערְנֶר אין אַדָארֶען כּוּם חִכֵּם חֲנִיטָיו גָאט הָט זַיינֶע קִינְדֶר גֶגֶעבֶּען פַר שְׁטַאנְד צוּ בְּלַאזֶען שׁוֹפָר אין דֶעם חוֹדֶשׁ אוּנ ווֶען דֶר טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גְפַאלְט אוּם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ טָאר מֶען נִיט בְּלַאזֶען קֵיין שׁוֹפָר מֶען דַארְף נָאר דִי תְּרוּעָה דֶר מָאנֶען אין דֶעם טָאג וָואס ווֶערְט גֶרוּפֶען קוֹדֶשׁ טִבְעוּ אוּנ ווֶען דֶיין צַייט קוּמְט אוּם אוּם דֶער וָואכֶען אַזוֹ ווֶערְט גֶבָּאטֶען צוּא בְּלַאזֶען אוּמֶעטוּם. עֶר מוּז אוֹךְ זַיין אֵיין טָאג פוּן שׁוֹפָר בְּלַאזֶען יָרוּם צוּר יִשְׁעִי מַיין שְׁטַארְקֶר הֶעלְפֶר ווֶעט דֶר הֵייבֶּען ווֶערֶען אין מוּל פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער דֶעק אוֹף דַיין קְרֶעפְטִיגֶען אֶרֶעם צוּ הֶעלְפֶען דַיין פָאלְק פוּן דִיא חָס שְׁטֵייעֶן אוֹף זֵיי צוּ פַר לֶענְדֶען. דַיין מְלוּכָה הֶערְשְׁט דָאךְ אִיבֶּער אַלֶע ווֶעלְטֶען כְּהִגָּלוֹתְךָ אַז דוּא ווֶעסְט וִיךְ בַּאווַייזֶען פַר אַלֶעמֶען אין דִי אוֹיגֶען צוּ קֶערֶען דַיין רוּהֶע אין צִיוֹן ווֶעלֶען גֶעמֵיינְדֶען אוּנ טוֹיזֶענְדֶע לַייטֶע מִיט זַייעֶר מוּל רִיכְטִיג זָאגֶען דָאס גָאט ווֶעט קֶינִיגֶען אִימֶער אוּנ אֵייבִּיג לְךָ יָאֲתָה צוּ דִיר גָאט פַּאסְט אַלֶע כָּבוֹד אוּנ שְׁטַארְקְט לוֹב וָוס עֶס בַּיידֶען דִי גַאנְצֶע ווֶעלְט אוּנ אִירֶע אַיין וואוֹנֶר אין אַלֶע אִינְזֶלֶען. ווֶער קֶען פַר

כשחל בשבת

וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ. תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ. וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו׳

מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ זָכוֹר אָחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אַאְפִּיד נֶזֶר אָיוֹם. בְּשִׁלּוּשׁ קְדֻשָּׁה בַּיּוֹם. גִּבּוֹרֵי כֹחַ

חזן מוֹטוֹת צָרִים שַׁבֵּר וְהַכְחִידֵם . זְרוּיֶיךָ קַבֵּץ וְהִנָּם תִּפְדֵּם :

קהל זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם :

חזן נְדִיבֵי עַמִּים יְנוּחָמוּ בְּכִפְלַיִם . קָמֵיהֶם עַל פָּנֵימוֹ גַּלֵּה שׁוּלַיִם :

קהל זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם :

חזן סָלוּל מְסִלָּתֵינוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד . וּבֵן יַקִּירְךָ קַרְסוֹל לֹא יִמְעוֹד :

קהל כְּנַמְתָּ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד :

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹתוֹ לְהַר קָדְשׁוֹ . וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ . כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ . קָדוֹשׁ :

חזן עֲמוּסֶיךָ תּוֹקְעִים וּמְרִיעִים בַּשּׁוֹפָר . אִמְרָתְךָ לְקַיֵּם כְּחוֹק הַמְּסוּפָּר :

קהל תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר :

חזן פִּשְׁעָם הַעֲבֵר וַעֲוֹנָם כַּפֵּר . מַעֲנָם יֶעֱרַב כְּהַקְרָבַת כְּבָשִׂים וּפָר :

קהל בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר :

חזן צְמָחֵיהֶם יִרְבּוּ כְּחוֹל אֵין מִסְפָּר . צְבוּרֵיהֶם יְעוֹרְרוּ וְיַעֲלוּ מֵעָפָר :

קהל כִּנְשׂוֹא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר :

מטה לוי

שלוים . וכל יושבי ארץ כים יאמרו מי לא יראך מלך הגוים : מוטות צרים. מוטות עול הצרים : שבר והכחידם. והחרם אותם : זרויך . ישראל הנפוצים בין העכו"ם: קבץ . אותם : והנם תפדם. ישראל שנקראים נדיבי עמים ינוחמו בכפלים. שטר שלקו בכפלים כדכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים (ישעיה מ ב) ועוד בנחמות ישעיה כתיב לכן בארצם משנה יירשו וגו' (שם ס"א ז): סלול מסילתינו . שבילי דרכינו : ישר לצעוד. ישר ללכת : קרסול לא ימעוד . לא ימעדו קרסוליו : כנמת . כאשר אמרת וזכור כו' : עמוסיך כו' כחוק המסופר . בתורה שנאמר תקעו כו' : מענם . תפלתם : יערב כהקרבת כבשים ופר . שנאמר גם ותקעתם בחצוצרות וכו' צמחיהם בניהם ירבו כו' לקבוריהם המתים הקבורים בעפר: יעוררו. יקיצו . ויעלו מעפר : כנשוא נס הרים. כנשיאת דגל על ההרים תראו : ותקעו שופר : יקיצו

פירוש ע"פ

דיר ניט פארכטן גאט דר קיניג פון אלי פעלקר מוטות די יאך שטאנגן וואס דר יצר הרע לייגט אוף אונזר האלז זאלסטו צו ברעכן אונ פר ניכטן דייני פר שפרייטע ישראל זאמיל איין אונ זאלסט זיי אום זיסט אום לייזין גדענק דיין גמיין וואס דו האסט פר צייטין אום גקויפט פון מצרים נדיבי עמים די בוויליגי פאלק זאל גטרייסט ווערן דאפעלט אוף די צווייא בתי מקדשים וואס זענן חרוב גווארן די וואס זענן אוף גשטאנגן אוף זיי מחריב צו זיין זאלסטו זיי אוף דעקין זייערי פאר בארגינע עבירות אוף זייער פנים גדענק גאט צוא אדום דעם טאג וואס זיי האבן חרוב גמאכט ירושלים סלול מסלתנו דיא שטעגן פון אונזר גאנג מאך גלייך דם מיר זאלן קאנן אוף זייא טרעטן אונ דיין טייערר זון ישראל זאל זייני קנעביל ניט אום גליטשין אזו זיי דו האסט גזאגט איך וועל נאך ישראל אימער גדענקן :

עמוסיך ישראל וואס זיי זענן בלאדן מיט דייני מצות בלאזן אונ שאלן מיט דעם שופר כדי מקיים צוא זיין דיין גבאט ווי די גזעץ איז גזאגט אין דער תורה . תקעו בלאזט שופר אום ראש השנה וואס גפאלט אום ראש חודש . פשעם העבר נעם אראפ זייערי זינד אונ פר גיב זייערי עונות זייער תפלה זאל דיר גפעלן אזו ווי זיי וואלטן מקריב גוועזן שאף אונ רינדר מיט טרומייטן אונ מיט קול שופר . צמחיהם זייערי קינדר זאלן זיך מערן אן צאל אזו ווי זאמד זייערי מתים וואס ליגין גרופט אין קבר זאלן זיך דר וועקן אונ זאלן

כשחל בשבת

גְּדֵלָה . דִּהֲרוּהוּ בְּבֵית דְּגִילָה הוֹגֵי הֶגֶה הַמְּסוּלָּה . וַתִּקְוָהוּ בְּהַלֵּל וּמִלָּה . זוֹכֵר לָעַד זִכְיוֹת חַרְשׁוּהוּ זֶמֶר חִיּוֹת . טוֹב

שֶׁבַח מִגְדַּל עוֹז שֶׁבַח הַגָּדוֹל . נֶצַח בִּתְּתוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל . בְּיוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל . קָדוֹשׁ :

חזן קִרְיַת מְשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם . מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָּם : קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם :

חזן שָׁמַיִם וָאָרֶץ יְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ . יְעָרוֹת יִמְחֲאוּ כַף לְהַנְעִימוֹ : קהל כִּי פָקַד יְיָ אֶת עַמּוֹ :

חזן תּוֹקֶף אֶרְאֶלִּים וְכוֹכְבֵי צֶפֶר . תְּהִלּוֹת יִתְּנוּ שֶׁבַח לְהַשְׁפֵּר : קהל הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר :

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ . יֹאמְרוּ תָמִיד יַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ . קָדוֹשׁ :

חזן וקהל יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק . וּלְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים הָאֵל קָדוֹשׁ :

חזן וקהל וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ . וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ . נוֹרָא וְקָדוֹשׁ :

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק . בְּיוֹם הַנִּבְחַר מַעַשׂ לְהִבָּדֵק . גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה דֶּרֶךְ עַנְוָתוֹ לְפִי הַגְּדוּלָּה : הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם

מטה לוי

יקים שמתים מקילו: קרית. עיר ירושלים אשר בית מקדש כל הארץ. היכל ואולם מזבח. כל אלה ישוב וכלי שרת כולם ואז ה' ימלוך לעול': שמים כו' יערות ימחאו כף. יקשקשו כף אל כף: להנעימו. לשבח בנעימות: כי פקד כו'. תוקף אראלים. מלאכים: וכוכבי צפר. וכוכבי בוקר: תהלות יתנו. יספרו תהלות: שבח להשפר. ליפות שבחו: ויאמרו הללויה כו'. והוא כאחד. באחדותו הוא דן את העולם: ומי ישיבנו. מי יאמר לו למה דנת כך להשיב דינו: ונפשו אותה ויעש. כל מה שמתאוה יעשה להמית או להחיות ואין מוחה בידו: אתן לפועלי. אתן להקב"ה צדק: ביום הנבחר מעש להבדק. ביום ראש השנה הנבחר להיות נבדק בו מעשה ב"א: גאותו כו'. דרך ענותו לפי הגדולה. שבכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם

ומי

פירוש ע"ס

אויף גיין פון דער ערד אז גאט ווערט דער הויבן אצייבן, אויף די בערג ווערט איר זעהן ותתקע שופר אונ אז מען ווערט בלאזן שופר . קרית משוש די שטאט ירושלים וואס איז גוועזן די פריידע פון דר וועלט אונ דעם בית המקדש מיט זייני קאמערן אונ דעם מזבח, ווערט גאט אום קערן אונ אויך אלי כלים וואס מען האט מיט די גדינט אין בית המקדש אונ גאט וועט קיניגן צו אייביג שמים וארץ היממל אונ ערד וועלן זינגן צוא זיין נאמן די בוימר פון די וועלדר וועלן קלאפן אזו ווי מען קלאפט מיט די הענד צוזאמן לויבן גאט מיט זיסע ווערטר הען גאט הט גדאכט זיין פאלק תוקף אראלים די שטארקע מלאכים אונ די מארגן שטערן וייא וועלן דר ציילן זיין לוב מיט שייני שבחים אונ וועלן זאגן לובט גאט מיט תקיעת שופר ישפוט תבל בצדק ער משפט די וועלט מיט גרעכטיקייט אונ די פעלקר מיט רעכט פארטיקייט דו הייליגר גאט : והוא באחד אונ גאט משפט אייגער אליין אונ ווער קען אים אפ פרעגן וואס אים גלוסט דאס טוט ער ער איז פארכטיג אונ הייליג :

אתן לפועלי איך וועל געבן צו מיין ווערקר הקב"ה גרעכטיקייט אין דעם טאג ראש השנה וואס ער איז אויס גיקליבן גוואָרן מען זאל אין אים די מעשים נאך קלערן גאותו זיין הערשאפט איז זייער גרויס ווי גרוס ער איז אזו אגרוסר עניו איז ער הוא ער איז דר הער פון דר וועלט אונ ווער האט זיך גיהאלטן

כשחל בשבת

עוֹמֵס טוֹרַח . יַהֲדוּהוּ בְּחִדּוּשׁ יָרֵחַ . כּוֹבֵשׁ כָּל כְּעָסִים . לְבַל אַף לְהָשִׂים . מְשָׁרְתַי בְּחִיל מוֹרָא . נִכְחָם הַלְלוּ נוֹרָא . שַׂרְפֵי סָבִיב סְעָרָה . עָנוּ לְמַעֲבִיר עֶבְרָה . פְּלִיאִים

פצחו

וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיְשַׁלֵּם: זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם. חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִין יָתוֹם: טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא. יָפֶה בְעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה: כַּבִּיר לֹא יִמְאָס. לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס: מְפוֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת. נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת: סוֹעֵף בַּחֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת עֲבוּר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם. צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם: קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים: רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים: שׁוֹפֵט יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה. תְּמִים פּוֹעַל אֵל אֱמוּנָה: שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ. מִפַּחְדּוֹ יְבֹהָלוּ וְיִתְמָהוּ. עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ וּתְהִלָּה מְקַדְּמִים מִפְּנֵי זַעְמוֹ: נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יָחִילוּ. כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֳלוֹ: רוֹאֶה כֹּל

מטה לוי

פה אתא מולא מתנותו : ומי הקשה אליו. ומי הקשה עורף כנגדו: וישלם. ויפלא כשלום. זוכר. את כל איש הולך בתום: חונן ועושה דין יתום. חונן את ישראל ועושה דין בעכו"ם בשבילם שנקראו יתומים. הקב"ה שהוא אל כביר: לא ימאס לנבזה בעיניו נמאס. לא ימאס את מי השפל ונבזה בעיני עצמו ואינו מתגאה: סועף בחרבות שנונות. תותך בחרבות חדות: עבור יתומים ואלמנות. מן המענה יתומים ואלמנות: פועל אדם ישלם. משלם

תעלומות

לאיש כמעשיהו: קונה הכל ברא וקיים העולם ברחמים: שופט שופטי ארץ הרשעים כתוהו: ומפחדו יבהלו ויתמהו. כאשר הוא. עושה משפט עמו ותהלה מקדמים מפני זעמו. כמ"ש רז"ל ישראל נכנסין תחלה לדין מקמי דליפוש חרון אף: נדיבים. צדיקים: בדקדוקם יחילו. אפילו כמה שהם מדקדקים במצות מכל מקום יחילו ויחרדו. כי הקב"ה מדקדק עמהם כחוט השערה: כאשר משפטו. אפי' בצדיקים שעשו משפטו פ"מ פרחה להם: פעלו ודינו

פירוש ע"ם

האָרט קענען אים אונ ער איז גאנץ געבליבן אום באַשטראָפט זוכר ער געדענקט די צדיקים וואס גייען אין גוטן וועג חונן ער דר בארימט זיך אונ טוט דעם משפט פון יתומים טהור ער איז ריין אונ הויך אונ דר הויבן ער הט אלץ דינג רעכט באשאפן אין זיין צייט כביר גאט דר שטארקר ער פערשאכט ניט דעם וואס האלט זיך שפל אונ איז קליין אין זיינע אויגן. מפואר גאט איז בארימט אונ רייט אין הימל וואס ער הייסט ערבות קענען אים איז ליכט אונ פלאם פייער סועף ער פר שניידעט מיט שארפע שווערדן איין נקמה צו טאן פון וועגן יתומים אונ אלמנות פועל אדם דיא ווערק פון מענטשן טוט ער בצאלן ער האט באשאפן איין מול צו ריידן אונ קאן אויך שטום מאכן קונה ער הט אלץ באשאפן מיט דעם מדת הרחמים ער איז הויך אונ מאכט נידעריג דיא האפערדיגע מענטשן שופט ער משפט זיינע באשעפניש מיט דר בארימקייט ער טוט גאנצקייט דר ווארהאפטיגר גאט שופטי דיא ריכטר פון דר וועלט וועלן בייא זיך אום זעהן ווי ניכטס פון זיין פחד וועלן זיי זיך דר שרעקין אונ פר וואונדרן אז ער וועט טאן דעם משפט פון זיין פאלק אונ וועט זייא פריער משפטין איי זיין צארין וועט אויף גיין נדיבים אפילו די צדיקים וואס די זענין מדקדק אין מצות וועלן זיי זיך פארט דיר שרעקין דאטשע זייא האבן מקיים געוועזן די תורה וועט

כשחל בשבת

פִּצְחוּ פֶה. צַלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה: קְהִלּוֹת עַם קְדוֹשִׁים. רוֹמְמוּהוּ רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים. שְׁמַע קוֹל שׁוֹפָר. תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוּפָר: חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת בְּהַר הַקֹּדֶשׁ. וְאַשְׁלֵשׁ קְדֻשָּׁה בְּקוֹדֶשׁ:

מֶלֶךְ זְכוֹר אֶתוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל. נֶצַח בְּנוֹתוֹ לְמַלְכוּ עוֹז וּמִגְדּוֹל. בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ:

עֲמוּסִיךָ

תעלומות. יושב בגבהי מרומות. צופה כל נולדות חופש כל העתידות: קורא הדורות מראש. חקרי לב לתור ולדרוש: חזן זוכר ברית ראשונים. קיים שבועה לאחרונים:
ישפוט תבל בצדק. ולאומים במישרים. האל קדוש:

חזן וקהל אדון אם מעשים אין בנו. שמך הגדול יעמד לנו. ואל תבא במשפט עמנו. קדוש:

חזן וקהל הן לא יאמין בקדושיו. ותהלה ישים באילי תרשישיו. ואיך יצדקו קרוצי גושיו במשפט. קדוש:

שבתי וראה תחת השמש. אין טוב לאדם מהתחמש. ביראת מעוזו להתחזק ולא להמש: שורת הדין ראתה עיני. נבין תחלת מאדם הקדמוני. בצלם אלהים נברא בעדן גני: מעת הפר פי ממלכת

מטה לוי ביקר

היטו: קורא הדורות מראש. מתחלה קרא דור המבול והפלגה ודור אנוש והטבירן בשביל ישראל שהם. חקרי לב לתור ולדרוש כתורה הניתנה להם:

אדון אם מעשים אין בנו. כדי להגלל בהט כדין: שמך הגדול. המשותף בשמינו יעמד לנו: הן לא יאמין בקדושיו. שמה יתמאו ע"כ איט מיוחד שמו עליהם כאייהם: ותהלה. פוללוה ומרכות פטות: ישים באילי תרשישיו. במלאכיו החוקים: ואיך ילדקו קרולי גושיו. הנחתכים מגוש ולרור עפר:

שבתי וראה כו'. לאנוש. אין שום דבר תחת השמים טוב יותר לאדם: מהתחמש. מסודרת ביראת אל שוה. מעוזו: להתחזק ולא להמש. לא יתן לו רפיון והסרה כוח: שורת הדין ראתה עיני. ראיתי שהדין טט' אף על לדיקים: נבין תחלה כו' מעת הפר. לא

פירוש ע"ס

ווי נאט ראך משפטן רווה ער זעהט אלע פר בארגנע זאכן ער זיצט אין די הויכע הימל צופה ער זעהט אלץ ווס עס ווערט גיבארן ער זוכט אוף אלץ ווס עס וועט אמאל זיין. קורא הדורות ער הט פון אן פאנג דר בריאה אום גירופן אלע דורות ווס וועלן זיין. כדי צו פארשטן אונ אום צו זעהן די גראנקן פון זייער הארצן. זוכר גאט ווס גדענקט דעם בונד פון די ערשטע אבות זאל מקיים זיין דיא שבועה ווס ער האט צו זייא גישווארין צו דיא לעצטע דורות:

אדון אם מעשים אין בנו מיר בעטן דיך גאט אויב מיר האבן קיין מעשים טובים ניט דאס מיר זאלן דורך זיי ניצול ווערן אין דין זאל אונז ביי שטיין דיין גרויסר נאמן אונ זאלסט ניט קומן מיט אונז אין משפט דו היילגר גאט: הן לא יאמין ווען ער טרויט ניט אפילו זיינע היילגע דינר ותהלה ישים אונ ער גפינט פעלערן אפילו אין זיינע שטארקע מלאכים. ווי קאנן שון גירעכט זיין אין משפט די מענטשן ווס זענין פון אשטיק ערד אום גישניטן. היילגר גאט:

שבתי וראה איך האב מיך גוט באטראכט אונ האב גיזעהן דאס אין דר וועלט וואס אונטר דער זון איז ניטא קיין בעסרע זאך פר אמענטשן נאר ווי זיך צו וואפינן אין גאטס פארכט ווס זי איז דעם מענטשינס פעסטונג. אונ זאל זיך אין איר פעסט האלטן אונ ניט אפ לאזן. שורת הדין דעם סדר פון דעם מדת הדין זעהן מיינע אוגן דס אפילו די צדיקים טוט גאט משפטן. מיר וועלן צום ערשטן אן

כשחל בשבת

חזן עמוסיך תוקעים ומריעים בשופר. אמרתך לקיים כחוק המסופר:
קהל תקעו בחודש שופר:

חזן פשעם העבר ועונם כפר. מענם יערב כהקרבת כבשים ופר:
קהל בחצוצרות וקול שופר:

חזן צמחיהם ירבו כחול אין מספר. צבוריהם יעוררו ויעלו מעפר:
קהל כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר:

שבח מגדול עוז שם הגדול. נצח בתתו למלכו עוז ומגדול. ביום ההוא יתקע בשופר גדול. קדוש:

ביקר לא לן ונגרש בשלכת. ואת להט החרב המתהפכת. מדרך בדרך טובים להועילו. ממזרח האיר עלט מאפלו. צדק יקראהו לרגלו: על נכותו מבטחו בבחינה. ופץ להודיע אם יירשנה. נגררו גזעיו גירות ארבע מאות שנה. עורו נדיבים והתאוששו לתאוה. בקשו צדק בקשו ענוה. אולי יש תקוה: ותיק הנעלה באחד ההרים לשמונה קים ברית בשרים. וזרע ומצא מאה שערים: ולששים נחנט במציק ומשעשע. ובשיבה כהה מאורו להשע. עבור שאתו פני הרשע: נא שימו על לב מוראות. והשיבו יד מעול להמלט מתלאות. אולי יחנן יי צבאות: נעים אשר טובו אהליו. ותארו חקוק בכס זבוליו. והנה יי נצב עליו: בשובו מפדן ונחלץ מתלאה. ונדרו אחר לאל לו נראה. נכשל בדינה

מטה לוי — בת

פי' ממלכת. דבור מלכו של עולם: ביקר לא לן. אפי' לינה אחת לא היה בכבוד בג"ע: ונגרש בשלכת. והשליכו מתוך לגן כמ"ש ויגרש את האדם וגו': ואת להט החרב וגו' מדרך כו'. אברהם שהלך בדרך טובים להועיל לו: ממזרח האיר עלט מאפילו. אופל ותושך של אביו שהיה עובד כו"ם האיר אותו: צדק יקראהו לרגלו. צדקה יפגשהו מהקב"ה לעשות בשבילו: אך על נכותו. את הקב"ה שהוא. מבטחו בבחינה ופץ להודיע אם יירשנה. ואמר במה אדע כי אירשנה ובקש בחינה לכך: נגררו גזעיו גירות. נמשכו בניו בגירו' ארבע מאות שנה: עורו נדיבים. הקיצו ישראל: והתאוששו לתאוה. והתחזקו לתאות ה': וזאת היא. בקשו צדק בקשו ענוה אולי יש תקוה. ע"ז כיום הדין ותיק. יצחק הנעלה כו': לשמונה ט'. נמול בבן שמונת ימים. וזרע ומצא מאה שערים. יתר על שמנהג שאחרים מוצאים: לששים שנה נחנט. חנט פירותיו שנתברך בשני בנים: במציק. עשו שהיה מציק ומצער את העולם: ומשעשע יעקב שהיה ילד שעשועים: ולשיבה כהה מאורו. כדכתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו: להשע. לטוח ולסתום: עבור שאתו פני הרשע. שהיה נושא פנים לעשו הרשע: נא שימו על לב מוראות. מורא שמים: להמלט מתלאות. מטרדות ויגיעת יום הדין: נעים אשר טובו אוהליו. יעקב אשר היה יושב אוהלים: ותוארו חקוק בכס ז[בוליו]. ודמות פרצופו חקוק בכסא הכבוד: והנה ה' נצב עליו. ל[שמ]רו את"כ. בשובו מפדן ונחלץ מתלאה. וניצול מצרות לבן ועשו: ונדרו אחר לאל לו נראה. ונדרו אשר נדר לאל הנראה אליו [...] אעשרנו לך. אחר מגשלם: ונכשל [illegible]

זה

פירוש ע"ט

מערקן פון אדם הראשון וואס ער איז בשאפן גווארן אין גאטס פארעם אונ גאט האט אים גימאכט רוען אין גן עדן מעת הפר פון דר צייט אן דס ער האט פר שטערט דס ווארט פון גאט דעם קיניג האט ער אין טייערן גן עדן ניט איבר גינעכטיגט אונ איז פר טריבן אונ ארוס גווארפן גווארן אוס דעם גן עדן אונ גאט האט גישטעלט איין פלאמעדיגע שווערד זאל זיך אום דרייען פר דעם גן עדן דס ער זאל ניט קאנן אהין אריין גיין מדרך אברהם אבינו וואס ער האט גיטרעטן אין גוטן וועג צו זיין גליק. האט ער דר לייכט פון מזרח די פינצטרניש פון זיין דור די געצן דינר זיינע מעשים טובים ווענין אים נאך גיגאנגן יעדן טריט על נכותו נאר וויל ער האט גיפרובט גאט מיט אפראבע אונ האט אים גיבעטן ער זאל אים געבן אצייכן אוף זיין הבטחה וואס ער האט מבטיח גוועזן דס ער וועט ירשנען די לאנד כנען איז ער דעריבר גשטראפט גווארן דס זיינע קינדר זאלן ווערן פר פירט קיין מצרים צו זיין פיר הונדרט יאר אין גלות עורו נדיבים דר וועקט אייך איר גוט ווילינגע אונ שטארקט זיך צו טאן וואס גאט גילוסט [...]כט צו טאן [צ]דקה זוכט ענוות. טאמר איז נאך דא אהאפנונג זוכה צו זיין אין דין ותיק דר פרומער יצחק וואס איז אוף גבראכט גווארן אוף איינם פון די בערג דס איז הר המוריה. צו אכט טעג האט ער מקיים גוועזן מצוה מילה. גאט האט אים גיבענטשט דס אז ער האט גזייעט תבואה האט ער גיפונן גיוואקסן הונדרט מאל אזו פיל וויא ביא אנדרע אונ צו זעכציג יאר איז ער גשפראצט גווארן מיט צווייא זוהן יעקב דר פרגעניגענדס קינד אונ עשו זיין בדריינגר אונ אוף דר עלטר איז אים טונקל אונ פר קלעפט גווארן זיינע ליכטיגע אויגן וויל ער האט נושא פנים גיוועזן עשו הרשע נא איצונד נעמט אייך אין הארץ אריין גאטס פארכט אונ קערט אום אייערע הענט [פ]ון צו טאן אום רעכט אנטרונן צו ווערן פון צרות טאמר וועט גאט איבר אייך זיך דר בארימן נעים דר גיליבטר יעקב וואס זיינע גיצעלטן ווענין גוט גוועזן דס ער האט תמיד אין זייא תורה גילערינט אונ זיין גשטאלט איז אום גקריצט אין כסא הכבוד וואס אין הימל אונ גאט איז ביי אים גשטאנען [...] היטן. אונ דר נא[ך] אז ער האט זיך אום גיקערט פון פדן ארם איז ער ניצול גווארן פון צרות אונ ער האט פרשפעטיגט מקיים צו זיין זיין נדר וואס ער האט אנגדר גטאן צו גאט וואס ער האט זיך צו אים באוויזן האט זיך [...] גטראפן דעם אום גליק

בת לאה: בינו יצוריו לרחמיו לשאף. גורו לכם מפני מערת חרון אף. אולי תסתרו ביום אף: רעים ואחים בני היצהר. אשר אצו במשלחתם כצבי למהר. והגבילו סגולה בתחתית ההר: רבי תורה כתבו לעם. והורום דרכי יושר ומשפטי נועם. ובמי מריבה הופקדו בזעם ידעו זאת כל יושבי אדמה. אם כן בתמימי חכמה. מה יעשו מלאי מרמה. ידיד יי אשר מלך תחלה. כבן שנה נקי מכל עולה ולא נעצל ממלחמת עבור הצלה: צוה על מחית המזנב. שנה מפקד והוביש כגונב בתמלו מעדנות בכשפיו מתגנב: צור נחם כי המליכו. והפילו ביד אויביו לרעכו ומה יעשו מפירי דין כערכו: חסיד המנעים זמירות לקונו. והוכן בחסד כסא גאונו. ועשה משפט וצדקה להמונו. חתף לברוח מפני פרי בטנו. הקדימו רכיל משקר על אדונו. וחלק לו שדה בחלק לשונו.

מטה לוי

זה אשר נכשל בדינה בת לאה: בינו יצוריו לרחמיו לשאף. להתאוות ולקוות לרחמיו: גורו כו' אף. פחדו לכם מפני סערת חרון אף של הקב"ה: רעים ואחים כו'. משה ואהרן: אצו במשלחתם. מיהרו בשליחותם לגאול את ישראל: והגבילו. עשו גבול לישראל עם סגולה: בתחתית ההר. שלא יגעו בהר סיני: רבי כו' והורום. ולמדו אותם: ובמ"ז ובמי מריבה. בשביל מי מריבה: הופקדו בזעם. כעס עליהם הקב"ה ואמר לכן לא תביאו וגו' (במדבר כ' י"ב): ידעו כו' אם כן. עשה ה' בתמימי חכמה. מה יעשו מלאי מרמה. להמלט מיום הדין: ידיד ה'. שאול בחיר ה': אשר מלך תחלה כבן שנה. היה נקי מכל עולה: ולא נעצל ממלחמה. לא נתעצל מלהלחם: עבור הצלה. להציל ישראל מיד עכו"ם: צוה. נצטווה על מחית המזנב למחות את עמלק: שנה מפקד. והוא שפינה את הליווי: והוביש כגונב היה לו לבושת כבושת לגנב כי ימצא: בתמלו. על אגג שהלך אליו. מעדנות. בכשפיו מתגנב שהיה מתגנב ומתכסה עצמו ע"י כשפים. צור ניחם כי המליכו. שנאמר נחמתי כי המלכתי וגו': והפילו ביד אויביו לרעכו. לכבות נרו: ומה יעשו מפירי דין המפירים דין במזיד מה יעשו: כערכו. הקב"ה משפט עמהם שלא שאול עבר בשוגג ונענש: חסיד. דהמע"ה: המנעים זמירות לקונו. הממתיק שבת להקב"ה בכנורי' ונבלים: כסא גאונו. כסא ממשלתו: חותף. פתאום סולרך. לברוח לפני פרי בטנו. מפני אבשלום בנו. הקדימו רכיל מבקר על אדונו. ציבא עבד מפיבושת היה מקדים לבא לפניו ברכילות על מפיבושת אדוניו: וחלק לו שדה בחלק לשונו. בחלקלקות לשונו של ציבא אמר דוד למפיבושת אתה וציבא תחלקו את השדה: קול

קול

סתילוק

פירוש ע"ט.

פון דינה דיא טאכטר פון לאה דאס שכם בן חמור האט זיא מאנס גוועזן בינו יצוריו דרום פר שטייט איר זיינע באשאפינע מענטשן צו שלינגן זיינע רחמנות. שרעקט אייך פאר דעם שטורעם פון גאטס צארן טאמער וועט איר פאר בארגן ווערן אין דעם טאג פון צארן רעים ואחים דיא גזעלן און ברידר משה אונ אהרן וואס זייא זענין גזאלבט גוואורן מיט שמן המשחה וואס זייא האבן גהיילט גשווינד וויא אהירש צו טאן גאטס שליחות אום צו לייזן די ישראל פון מצרים האבן גימאכט א גרענץ צו גליבטע ישראל אונטר דעם בארג סיני בשעת מתן תורה רובי תורה זייא האבן פיל תורה גישריבן צו דיא פאלק ישראל אונ האבן זיי גילערינט די רעכט פארטיגע וועגין אונ גוטע משפטים אונ דאך זענין זייא ביא מי מריבה באשטראפט גיווארן מיט אצארענדיגן נור זייא זאלן שטארבן אין מדבר ידעו זאת דארפן עס פארשטיין אלע זיצער פון דר וועלט ווען עס איז אזו גיגאנגן מיט די פרומע חכמים וואס זאלין שון טאן דיא מענטשן וואס זיי זענין פול מיט פאלשקייט אונ זינד ידיד ה' גאטס גליבטר דס איז שאול המלך וואס ער איז גוועזן דר ערשטר מלך פון ישראל אזו ווי איאריגר קינד איז ער ריין גוועזן פון אלע אומרעכט אונ איז ניט פול גוועזן מלחמה צו האלטן כדי מציל צו זיין דיא ישראל פון זייערע שונאים צוה ער איז גיבאטן גווארן ער זאל אפ מעקין דעם נאמן פון עמלק וואס ער הט אומגיבראכט די ישראל וואס זענין גיגאנגן צום ברעג מחנה האט שאול משנה גיוועזן דעם באפעל אונ ער איז פר שעמט גווארן ווי א גנב אז ער הט זיך דר בארימט איבר אגג וואס ער האט זיך וועפטיג גיהאלטן אונ האט זיך פאר גנבת פר שאול דורך זיינע כישוף צור נחם גאט האט חרטה גהאט דס ער האט שאול פר א מלך גמאכט אונ הט אים גימאכט פאלן אין דיא הענט פון זיינע פיינט זיין ליכט צו פארלעשן אונ וויס זאלן שוין טאן דיא וואס פר שטערין דיא גערעכטיקייט בעת גאט וועט זייער דין אנריכטן חסיד דר פרום ער דוד המלך וואס ער האט זיס גיזונגן צו זיין באשעפר אונ עס איז אן גברייט גווארן מיט חסד דיא שטול פון זיין הערשאפט אונ ער האט גטאן משפט אונ צדקה צו זיין פאלק ישראל חתף

קול החלוק כהסבית ממעונו. חלק מלכותו בין עבדו ובין בנו. ומה יעשה מלשני כפקוד עליו חרונו: קהלות ורבבות ואלפים. אשר לפנינו עברו חלופים. ולא יכלו להצטדק היות חפים: הן שמים בעיניו לא זכו. וכל לגיוני שחק כפשתה דועכו. ונתעב ונאלח מה יזכה קובין מרמה ומסתתר בעניניו. אם יאמר בלבו מי יעידני לפניו. קורותיו ורהיטיו ועציו ואבניו. טהור עינים ברע מראות. הצלל חטאינו בעמקי מחבואות. עשה עמנו לטובה אות: נחנו אם פשענו מאחריך. הזכר לאבות עולם בחיריך. ואל תתעלם מתחן משחריך: חלף פרים ומנחה הגונה. זכור הגיונינו ותן לנו חנינה קימנו לחיים טובים בזה ראש השנה: הן לא יאמין וכו

מטה לוי

פחילוק כהסבית ממעונו. כאשר שמע הקב"ה ממעון קדשו את קול החלוקה בין מפיבושת וציבא: חלק. הקב"ה מלכותו בין עבדו ובין בנו. כאותה שעה יצאה בת קול ואמרה ירבעם עבדו של שלמה ורחבעם בנו יחלקו את המלוכה: ומה יעשה מלשני. הולכי רכיל בסתר: כפקוד עליו חרונו. איך ימלט: קהלות ורבבות וכו' חנופים. רבבות הם אשר כבר עברו וחלפו מן עולם: ולא יכלו להצטדק היות חפים. טהורים ונקיים: הן שמים בעיניו לא זכו. בעתיד הקב"ה לישב עליהם בדין ולקלקלם ולהרס': וכל לגיוני שחק כפשתה דועכו. וכל חיילי מרום נדחפו כפשת' כי כמלאכים המשבחים להקב"ה בכל יום טובלים בנהר דינור ונשרפים הקב"ה בורא חדשים לבקרים: ונתעב ונאלח מה יזכה. כ"ש אדם הנמאס הבא מטפה סרוחה איך יזכה בדין: קובן מרמה ומסתתר בעניניו. אדם העושה מרמה ורע בסתר · ואם יאמר בלבו מי יעידני לפניו. מי יעיד לפני הקב"ה: הן קורותיו כו' ואבניו. המה יעידו עליו שראו שחטא וא"כ אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים לכן בקשתינו מלפניך אתה ית"ש. טהור עינים ברע מראות. מלראות ברע לאור אחר העין כמו בשר ודם: הצלל חטאינו בעמקי מחבואות. השבע והשקע חטאינו בעמק מצולה ומחבואות: מתחן משחריך. מתחינת דורשיך ישראל: חלף פרים ומנחה הגונה. במקום קרבנות ומנחה כראויים: זכור הגיונינו. זכור תפלתינו: ותן לנו חנינה. תחנה:

ובכן

מלך

פירוש ע"ם

לברוח און דאך האט ער גימוזט היילן צו אנטלויפן פאר זיין אייגענם זון אבשלום הקדימו דר רכילות טרייבער האט זיך קענין אים גיפעררט און גזאגט ליגן אויף זיין הארן האט ער אים צו טיילט דאס פעלד דורך שמייכלן פון זיין צונג דען אז דוד איז אנטלאפן גווארן פון זיין זון אבשלום און נאך דעם אז ער האט זיך אהיים אום גיקערט קיין ירושלים איז אים אנטקעגין גיקומן ציבא דער קנעכט פון מפיבושת און האט רכילות אן גזאגט פאר דוד דאס זיין הער מפיבושת האט זיך גפרייט אויף דעם אומגליק פון דוד און איז גערין גוועזן דוד זאל גיהרגת ווערן כדי דיא מלוכה זאל זיך צו אים אומקערין ווי דוד האט דאס דר הערט האט ער גיהייסן דם ציבא זאל צו טיילן דיא פעלד פון מפיבושת און זאל זיך נעמן אהעלפט קול החלוק וויא גאט האט פון הימל דר הערט דאס קול פון דוד אז ער האט גזאגט זיי זאלן דם פעלד צווישן זיך צו טיילן האט גאט צו טיילט זיין מלוכה צווישן זיין קנעכט און צווישן זיין זון דאס ירבעם איז גוועזן איין קנעכט ביא שלמה המלך איז ער גווארן איין מלך איבער צעהן שבטים און רחבעם דר זון פון שלמה המלך איז גוועזן איבר צווייא שבטים איין מלך וואס זאל שוין מיזן דר ווס איז איין הולך רכיל אז גאט וועט אויף אים באפעלן זיין צארן קהלות ורבבות פיל טויזנט קהלות ווס זיי זענין פר אונז שוין אוועק פון דר וועלט האבן זיי ניט גקאנט גרעכט בלייבן זייערע מעשים זאלן זיין ריין גוואשן הן שמים דיא הימל זענין ניט לויטער אין זיינע אויגן און אלע חיילות פון הימל דאס זענין דיא מלאכים ווערן פאר גאט פאר שטויסן אזוי וויא אנגעצונדענע פלאקס ווערט פאר לאשן איז שוין אבל שכן איין מענטש וואס ער איז פר אומרייניגט און איין גישמירט מיט זינד וויא קען ער גרעכט בלייבן אין דין קובץ מרמה ער זאמילט איין געלט מיט פאלשקייט און טוט עבירות אין פאר בארגניש און ווען ער וועט זיך יוועלן טראכטן אין זיין הארצן ווער וועט אויף מיר עדות זאגן פאר גאט זאל ער וויסן דאס זיינע באלקינס און זיינע ריגלן און זיינע העלצר און זיינע שטיינער וועלין אויף אים עדות זאגן בשעת הדין טהור עינים גאט דער וואס האט לויטערע אויגן און וויל קיין בייז ניט זעהן. מאך פאר זינקן אונזרע זינד אין טיפע פר בארגניש און טוא מיט אונז איין צייכן צו גוטן נחנו אויב מיר האבן פערזינדיגט קענין דיר גדענק דיינע אבות פון דר וועלט און זאלסט דיך ניט פר היילן פון דעם גיבעט פון דיינע פארשטער חלף פרים אויף דיזם ארט פון אקסען און קרבן מנחוה וואס

פותחין ובכן ויהי בישורון מלך : האריך

מלך עליון : אמיץ המנושא . לכל ראש מתנשא .
אומר ועושה . מעוז ומחסה . נשא ונושא .
מושיב מלכים לכסא : לעדי עד ימלוך :

מלך עליון : גבור בגבורות . קורא הדורות . גולה
נסתרות . אמרותיו טהורות . יודע ספורות .
לתוצאות מזרות : לעדי עד ימלוך :

מלך עליון : המפואר בפי כל . והוא כל יכול . המרחם
את כל . ונותן מחיה לכל . ונעלם מעין כל .
ועיניו משוטטות בכל : לעדי עד ימלוך :

מלך עליון : זוכר נשכחות . חוקר טוחות . עיניו
פקוחות . מגיד שחות . אלהי הרוחות .
אמרותיו נכוחות : לעדי עד ימלוך :

מלך עליון : טהור בזבוליו . אות הוא באראליו . אין ערוך

אליו

מטה לוי

מלך עליון. הקב"ה: אמיץ המנושא. מנושא ומרומם כפי אל: לכל ראש מתנשא. נותן גדולה למי שירצה ובכמה... הוא מתנשא עליו להראות לו השגחתו שהוא מרים ומשפיל: אומר ועושה. מקיים הבטחתו כי סיפק בידו לעשות מאמ"כ ביד בשר ודם: מעוז. לדל: ומחסה. לאביון: נישא. מכל העולם שמנשאים אותו: ונושא. והוא נושא וסובל את הכל: מושיב מלכים לכסא כמ"ש מהעדא מלכין ומהקים מלכין (דניאל ב' כ"א): גבור בגבורות. הוא גבור בכל מיני גבורות: קורא הדורות. הוא יודע כל הדורות שבאים וקורא כל דור לעמוד כפעו: אמרותיו טהורות. שעקם הכתוב במוגה אותיות כו. יודע ספורות לתוצאות מזרות. מונה מספר לכוכבים ומזלות כדכתיב המוציא במספר צבאם: ונעלם מעין כל. כמ"ש כי לא יראני האדם וחי ואחז"ל כל שהוא חי אפילו מלאכים: זוכר. דברים אשר נשכחות. מבני אדם: עיניו פקוחות. עיניו פתוחות על כל בני אדם: מגיד שיחות דברים נעלים בדיבר יוכיחו אותו ביום הדין: אלהי הרוחות. לכל בשר: אמרותיו נכוחות. ישרות: טהור בזבוליו: בשחקיו: אות הוא באראליו. הוא ניכר במלאכיו כדרז"ל למה נקרא מלאכות שהוא אות בצבא שלו: כי אין ערוך אליו לפעול כמפעליו אפי' בזבוליו. הרים של אש שם סביבות

פירוש ע"ם

מען האט ניבראכט אין בית המקדש ואלסטו גידענקין אונזר תפלה אונ גיב אונז דער בארימקייט קיימנו לחיים שרייב אונז אן צו חיים טובים אין דעם ראש השנה : ... אונ נון לויבן מיר גאט וואס איז קיניג אויף ישראל :

מלך עליון דער אויבערשטער קיניג דער שטארקער איז דער הויבער נאך איבר אלע עלסטע איז ער דער הובין . וואס ער זאגט דס טוט ער . ער איז איין פעסטונג אונ איין באשיצונג צו זיינע קנעכט . עס ווערט גיזעהן דאס דיא מלאכים טראגן דעם כסא הכבוד אבר דער כסא הכבוד טראגט די מלאכים ער זעצט מלאכים אויף דעם קיניגליכן שטול אייביג וועט ער קיניגן . דער אייבערשטער קיניג גבור בגבורות ער איז שטארק מיט אלערלייא שטארקייט ער רופט אלע דורות צום דין ער איז מגלה פר בארגענס זאכן זיינע ווערטער זענין ריין ער וויים צו ציילן דיא שטערין וואס גייען ארויס . אייביג וועט ער קיניגן . דער אויבערשטער קיניג המפואר דער דא איז גלויבט אין אלימענס מויל . אונ אלעס קען ער טאן דער וואס דער בארימט זיך איבר אלעמען אונ גיט אלעמען דער גענערונג אונ איז פר הולן פון אלע אוגן אונ זיינע אויגן שוועבן אונ גיבין השגחה אויף אלץ דינג אייביג וועט ער קיניגן . דער אויבערשטער קיניג זוכר נשכחות ער גידענקט פר געסענע זאכן אונ ער פארשט די גידאנקן זיינע אוגן זענין אפין ער זאגט מענטשליכן זיינע רייד וואס ער רעט דער גאט איבר אלע גייסטער זיינע רייד זענין רעכט פארטיג אייביג וועט ער קיניגן . דער אויבערשטער קיניג טהור בזבוליו ער איז ריין אין זייני היכל ער איז אוים גיצייכנט צווישן

זייני

אֵלָיו. לִפְעוֹל כְּמִפְעָלָיו. חוֹל שָׂם גְּבוּלָיו. כַּהֲמוֹת יָם לְגַלָּיו: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: כּוֹנֵס מֵי הַיָּם. רוֹגַע גַּלֵּי יָם. סוֹעֵר שְׁאוֹן דָּכְיָם. מְרֹא הָעוֹלָם דָּיָם. מַשְׁבִּיחָם בְּעָיְם. וְשָׁבִים אָחוֹר וְאַיָּם: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָה. דַּרְכּוֹ סוּפָה וּסְעָרָה. עוֹטֶה אוֹרָה. לַיְלָה כַּיּוֹם לְהָאִירָה. עֲרָפֶל לוֹ סִתְרָה. וְעִמֵּהּ שְׁרֵא נְהוֹרָא: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: סִתְרוֹ עָבִים. סְבִיבָיו לְהָבִים. רְכוּבוֹ כְּרוּבִים. מְשָׁרְתָיו שְׁבִיבִים. מַזָּלוֹת וְכוֹכָבִים. הִלּוּלוֹ מְרַבִּים: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: פּוֹתֵחַ יָד וּמַשְׂבִּיעַ. צוֹרֵר מַיִם וּמַנְבִּיעַ. יַבֶּשֶׁת לְהַטְבִּיעַ. לְשַׁלִּישׁ וּלְרַבִּיעַ. יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ. שִׁבְחוֹ לְהַבִּיעַ: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מטה לוי מלך

סביבות הים שלא יצא חוץ לגבול׳ כהמות ים לגליו. יהמו גליו ולא יעברוהו: ומכל זה נראה לכל שאומן זה לעדי עד כו: רוגע סוער: גלי ים. פעם שוקט גלי ים אשר דרכם להמות ולרעוש ופעם סוער: שאון דכים. מוליך בסערה ואלמלא הקב״ה שוכר גלי הים אזי היו דוחקים עצמם חוץ לגבול אשר שם לו והיו שוטפי׳ לכל העולם: כי מלא העולם דים. היה די כמי הים למלאות כל העולם כולו׳ אך הקב״ה משביתם כשים. מכפיל שאון גליהם כגוחו: ושבים אחור. עד שלא ניכר עוד מקומם ואיים התולים עליהם אינה כם: דרכו סופה וסערה דרכו ומנהגו ליפרע מן הרשעים ברוח סערה כמ״ש סערת ה׳ חימה על ראש רשעים יחול (ירמיה כג יט) ואף כי. ערפל לו סתרה. מ״מ ושמיה שרא נהורא: סתרו עבים. ענים סתר לו׳ רכובו כרובים. כמ״ש וירכב על כרוב (תהלים יח יא)׳ פותח יד ומשביע. לכל חי רצון: צורר מים קושר את המים בעבים ואינו מניחם לרדת וכשהוא רוצה פותח אותם: ומנביע. שיהיו נובעים: יבשת להטביע. להשקיע את היבשה במים ועושה מזה. לשליש ולרביע. חלקים חלקים כמ״ש והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וחלקה אשר לא תמטיר עליה תיבש (עמוס ד ז) כי לא אמטיר עליה כולה בבת אחת: יום ליום יביע. מתוך שמתחדשים נפלאותיו בכל יום מספרים בני אדם יום ליום שבחיו: שבחו להביע ומספרי׳ שבחו שהוא קדוש ונורא: נשגב ונאדר

פירוש ע״ם

זיינע מלאכים עס קען זיך קיינר צו אים ניט גלייכן צו טאן אזו ווי ער טוט זאמד האט ער געמאכט פר איין גרענץ צום ים די אינדין ווס ברומן זאלן ניט קענין אריבער דעם גרענץ די וועלט צו פר פלייצן אייבג וועט ער קיניגן. דר אויבערשטער קיניג כונס מי הים ער האט צו נויף גיזאמילט די וואסר פון ים ער צו ברעכט דיא אינדן פון ים ער מאכט שטורמן דיא ברומונג פון זייער טיפעניש. עס איז דא גינוג וואסר אין ים וואס עס וואלט דר טרינקן דיא גאנצע וועלט אבער ער שטילט זייא אונ מאכט זייא נידריג מיט זיין שטארקייט אונ זיי קערן זיך אום הינטער זיך אונ דיא לייט פרעגין וואו זענין זייא אייבג וועט ער קיניגן. דער אויבערשטער קיניג מושל בגבורה ער גיוועלטיגט מיט שטארקייט זיין וועג איז מיט שטורם ווינט ער איז איין גהילט מיט ליכט די נאכט איז ביי אים אזו ליכטיג ווי דר טאג האטשע ער איז פר בארגן אין וואלקן נעביל דאך רוהט איטר ביי אים די ליכטיגקייט אייבג וועט ער קיניגן. דר אויבערשטער קיניג סתרו עבים זיין פר בארגינעש איז אין וואלקן ארום אים זענין פלאמענדיגע מלאכים ער רייט אויף מלאכים וואס הייסן כרובים זיינע באדינער זענין פונקין פייער דיא מזלות אונ דיא שטערן מערן זיין לויב אייבג וועט ער קיניגן. דר אויבערשטער קיניג פותח יד ומשביע ער עפינט זיין האנט אונ מאכט אלעמן זאט. ער פערהאלט דיא וואסר אונ ער מאכט זייא קוועלן ווען ער וויל

דיא

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: קָדוֹשׁ וְנוֹרָא. בְּמוֹפֵת וּבְמוֹרָא. מְמַדִּי אֶרֶץ קָרָא. וְאֶבֶן כִּנָּתָהּ יָרָה. וְכָל הַנִּבְרָא לִכְבוֹדוֹ בָּרָא: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. וּמַאֲזִין חִנּוּנִים. מַאֲרִיךְ רְצוֹנִים. וּמְקַצֵּר חֲרוֹנִים. רִאשׁוֹן לָרִאשׁוֹנִים. וְאַחֲרוֹן לָאַחֲרוֹנִים: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

פוגרין תארון

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. בָּלָה וְיֹרֵד שַׁחַת. בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת. בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. תְּנוּמָה תְּעוּפֶנּוּ. תַּרְדֵּמָה תְּעוֹפְפֶנּוּ. תֹּהוּ יְשׁוּפֶנּוּ. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

ופותחין מיד

אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹפֵט הָאֱמֶת. מַעֲבָדָיו אֱמֶת. עוֹשֶׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נְתִיבוֹתָיו אֱמֶת. חוֹתָמוֹ אֱמֶת: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל שִׁנְאַנֵּי שַׁחַק. בְּאוֹמֶר מַאֲדִירִים: מֶלֶךְ:

כל

מטה לוי

ובמורא. ע"י מופתים ומוראים גדולים בעולם: ממדי ארץ קרא. כמ"ש עמד וימודד ארץ (חבקוק ג ו) וכתיב דבר ויקרא ארץ ואבן פנ זה ירה. כמלך אבן שתים במקום כסמ"ך שקרא פנת יקרת כדי שלא יליף את העולם: מאריך רצונים. קשה לכעוס: ומקצר חרונים. רק לרצות: ראשון ט' לאחרונים. שהקב"ה שהוא ראשון והוא אחרון לעדי עד ימלוך: בליאות בלי נחת. כעייפות בלי מנוח כי אדם לעמל יולד: תנומה תעופנו. שתנומה תעופפנו: ותרדמה תעופפנו. כתרדמה תעופפנו לו גם ואז כשיגיע לו רוב תלושה

מעבדיו אתו ואין לו בעתים כרשעו: מעבדיו אמת. מעבדיו הם אמת: עושה חסד ואמת. עושה חסד של אמת שאינו צריך לצפות לתשלום גמול: ורב חסד ואמת. הוא אדון החסד והאמת ולא תמה חסדיו: נתיבתו אמת. תורתו יש בה ל"ב נתיבות חכמה: חותמו אמת. כמאח"ל נפל פתקא מרקיע לארעא. פי' כתב דסוס כתוב פיה אמת אמרו ב"מ חותמו של הקב"ה הוא אמת:

כל שנאני. מלאכי מרומים: כאומר מאדירים. שאומרים

פירוש ע"ם

דיא מרקענן ערד פייבט מאכין מאכט ער רעגינן אף אדריטל אדר אויף אפערטל טייל ערד אויף אמאל אבער נים אויף די גאנצע ערד אויף איין מאל. איין טאג צום אנדרן רעם גאטס לויב צו דר צייל זיין שבח אייבג ווערט ער קינינן. דר איבערשטר קיניג קדוש ונורא ער איז הייליג אנט פארכטיג מיט דיא שרעקליכע וואונדער וואס ער האט אויף דר וועלט געטאן ער האט דיא ערד גרונט אונ הט איר געמאסטן אונ האט איר גרונד שטיין געלייגט פאר איין יסוד אונ אלדונג וואס עס איז באשאפן געוואהן האט גאט פון זיין כבוד וועגן באשאפן אייבג ווערט ער קינינן. דער איבערשטר קיניג שומע אל אביונים ער הערט. צוא צו דיא ארעמע לייט אונ ער געמט די תפלות ער דר לענגערט זיין גוטן ווילן אונ קירצט זיין צארן ער איז דר ערשטר צו אלע ערשטע אונ איז דר הינטערשטר צו אלע הינטערשטע אייבג ווערט ער קינינן: מלך אביון דר ארעמר מענטש וואס קינינגט אויף אלע בראאים ער ווערט פר לענגט אונ גידערט אין גרוב אריין אונטן אין דר העלע מיט מידיקייט אונ אן נחת וויא לאנג קען ער הערשן:

מלך אביון דר ארעמר מענטש אדרעמלונג מאכט אים פינצטר. אשלאף שוועבט אויף אים דיא וויסטעניש פר דונקעלט אים. ווי לאנג קען ער הערשן: אבל אבער דר איבערשטר קיניג ער איז איין וואהאפטיגר שופט זיינע ווערק זענין אמת ער טוט חסד אונ אמת זיין חסד אונ אמת זענען זייער גרוס זיין שטעג פון דר תורה איז אמת זיין חותם איז אמת אייבג ווערט ער קינינן:

יי מלך גאט איז קיניג גאט האט גיקיניגט גאט ווערט קיניגן אימער אונ אייביג:

כל שנאני שחק אלע מלאכים פון הימל רימען גאט מיט דעם וואס זיא זאגן גאט איז קיניג כל שנאני אלע מענטשן וואס רוען אויף דיא שטילע ערד בענטשן גאט מיט בענטשונג אונ זאגן גאט האט

כָּל שׁוֹכְנֵי שֶׁקֶט . בִּבְרָכָה מְבָרְכִים : יְיָ מֶלֶךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּגוֹבַהּ מַגְדִּילִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
כָּל מַלְאֲכֵי מַעְלָה . בְּדֵעָה מַדְגִּילִים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל מוֹשְׁלֵי מַטָּה . בְּהַלֵּל מְהַלְּלִים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּוַדַּאי מוֹדִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
כָּל עָרִיצֵי עֶלְיוֹנִים . בְּזֶמֶר מְזַמְּרִים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל עוֹבְרֵי עוֹלָמִים . בְּחַיִל מִתְחַנְּנִים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּטַעַם מְטַבְּסִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
כָּל וְעוּדֵי וָעֶד . בְּיוֹשֶׁר מְיַפִּים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל וָתִיקֵי וֶסֶת . בְּכוֹשֶׁר מְכַלְּלִים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּלַהַג מְלַהֲגִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
כָּל נְדִיבֵי נְדָבוֹת . בְּמַאֲמַר מְמַלְּלִים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל נִכְבְּדֵי נוֹעַם . בְּנִצּוּחַ מְנַצְּחִים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׂיחַ מְשׂוֹחֲחִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :

מטה לוי

מה אדיר שמך : כל שוכני שקט . ישראל שהוים בתבל שומעים תרפתם וחינם מעינים : בברכה מברכים . ה' מלך . שאומרים מלך העולם אבל קודם דמשמע שמלך כבר : בגובה מגביהים . מגביהים את קולם ואומרים ה' ימלוך : מושלי מטה . ישראל שמושלים בילרם ובדותם : בודאי מודים . מתודים באמת : עריצי . מלאכים חזקים : עוברי עולמים . בני אדם שמתים ושבים מן העולם : בחיל מתחננים . מתוקים בכח ואומרים ה' מלך : ועדי ועד . ישראל שמתוועדים מקובצים לפניו : ביושר . בתום : מיפים . שבחו בכל מקום ואומרים ה' מלך : ותיקי ושת . מלאכים שותקים בזמן שאין העולם ... : בכושר מכללים בכשרון עושים כתר : בלהג מלהגים . בדבור מדברים : נדיבי נדבות . מלאכים הממונים על הנדבות באמר גשם נדבות תניף אלהים (תהלים סח י) : נכבדי נועם . ישראל שנתכבדו בתורה שהיא אמרי נועם : בנצוח מנצחים . הם מנצחים להקב"ה בתשובה ותפלה וצדקה

פירוש ע"ם

גיקיניגט . אלו ואלו די מלאכים און די מענטשן מאכן גרויס דיין לויב מיט הייקייט און זיי זאגן גאט וועט קיניגן . כל מלאכי מעלה אלע מלאכים פון אויבערשטן הימל באנינן גאט מיט פרשטאנד גאט איז קיניג כל מושלי מטה אלע געוועלטיגער פון דיא אונטערשטע וועלט לויבן מיט לויב און זאגן גאט האט גיקיניגט אלו ואלו די מלאכים און די מושלים באקענען מיט געוויסהייט דאס גאט וועט קיניגן . כל עריצי אלע שטארקע אויבערשטע מלאכים זינגן מיט געזאנג גאט איז קיניג . כל עוברי אלע וואס קומן אויף דער וועלט זאגן קרעפטיג זיין קראפט גאט האט גיקיניגט אלו דיא מלאכים און די מענטשן צירין זיין לויב מיט גישמאק גאט וועט קיניגן כל ועדי ועד אלע וואס פר זאמלן זיך תפלה צו טאן באשיינן זיין לויב מיט רעכט פארטיקייט גאט איז קיניג . כל ותיקי ושת אלע מלאכים וואס זענין פעסט אלער צייט ברייגן אים מיט רעכט פארטיקייט . גאט האט גקיניגט . אלו ואלו דיא מענטשן און דיא מלאכים רייתן מיט רייד גאט וועט קיניגן . כל נדיבי נדבות אלע מלאכים וואס זענין גיזעצט איבר דעם טאן רעגן רייכן וועקער גאט איז קיניג כל נכבדי נעם אלע וואס זענין גיעהרט מיט דיא זיסע תורה זאגן קרעפטיג מיט

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל בַּעֲלֵי בִינָה . בְּעִלּוּי מַעֲלִים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל בְּרוּאֵי בְרִיָּה . בְּפֶצַח מְפַצְּחִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּצִפְצוּף מְצַפְצְפִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל רִשְׁפֵי רוֹמָה . בְּקוֹל מַקְדִּישִׁים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל רָאשֵׁי רוֹן . בְּרֶנֶן מְרַנְּנִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ . בְּשִׁירָה מְשׁוֹרְרִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל יַקִּירֵי יוֹפִי . בְּתוֹקֶף מְתַנִּים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל יוֹשְׁבֵי יִשּׁוּב . בְּיִחוּד מְיַחֲדִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּאֶדֶר מְאַדְּרִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל צוֹבְאֵי צָבָא . בְּלֶמֶד מְלַמְּדִים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל צְנוּפֵי צְפִירָה . בְּצֶדֶק מַצְדִּיקִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּחַיִל מְחַזְּרִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל הֲלִילֵי תוֹסֶן . בַּחֲרָדָה מְחַלִּים: יְיָ מֶלֶךְ:

כל

מטה לוי

ולדקה: בפיה מבותחים. כנוטר מדברים: בעלי בינה. מלאכי: בעלוי מעלים. מקלסים בשבח: ברואי בריה. ישראל שבכל העולם נבראו בשבילם: בפצח מפצחים. בפתיחות פיהם פותחים ואומרים. ה' מלך: רשפי רומה. מלאכי מרום מהם: כל ראשי רון. ישראל שהם ראשים בריגה שמקדימים לרנן כמ"ש חז"ל אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה: יקירי יופי. מלאכים יקרים ביופי שאין כהם כל עוד: בתוקף מתנים. בתוקף

מספרים: יושבי ישוב. ישראל שכל העולם נתיישב בשבילם: ביחוד מיחדים. מיחדים שמו של הקב"ה ביחוד שלם: צבאי צבא. צבא מעלה: צנופי צפירה. המקושטים בצפירה ותפארת של תורה: אלו ואלו בחיל מחזורים. חוזרין חלילה שבכת כבת המלאכים חוזרים תפלתם אחר תפלת ישראל וישראל חוזרין מחיל אל חיל מבה"כ לבהמ"ד שנאמר ילכו מחיל אל חיל (תהלים פד ח): חילי חוסן. מלאכים החזקים: בחרדה מחלים. לא פי' הב"י בחרדה: חשוקי חמד

פירוש ע"ט

פעסטיקייט גאט האט געקיניגט. אלו די מלאכים אונ די מענטשן ריידן מיט רייד גאט וועט קיניגן. כל בעלי בינה אלע פֿערשטאנדיגע מלאכים דר הויבן אים מיט הויכקייט גאט איז קיניג. כל ברואי אלע ברואים וואס ועגן באשאפֿין זינגן מיט איין אפֿענע טיל גאט האט געקיניגט. אלו די מלאכים אונ די ברואים פֿרעפֿלען פֿרעפֿלענדיג גאט וועט קיניגן: כל רשפי אלע פֿייערדיגע מלאכים הייליגן זיין נאמן מיט קול גאט איז קיניג: כל ראשי רון אלע פֿרומע וואס זענין דיא ערשטע צו זינגן זיין לויב. זינגן מיט געזאנג גאט האט געקיניגט. אלו דיא מלאכים אונ דיא מענטשן זינגן מיט געזאנג גאט וועט קיניגן. כל יקירי אלע טייערע שיינע מלאכים דר ציילין מיט קראפֿט גאט איז קיניג. כל יושבי אלע ישראל וואס ויצן אוף דר וועלט איינציגן גאט מיט איינציקייט גאט וועט קיניגן. אלו די מלאכים אונ די ישראל באשייגן מיט שיינע לויב אונ זאגין גאט וועט קיניגן. כל צובאי אלע וואס הערשן אין גאטס חיל לערנן מיט לערנונג גאט איז קיניג. כל צנופי אלע וואס זענין באקריינט מיט דיא שיינקייט פֿון דער תורה דר ציילין רעכט מיט גירעכטיקייט גאט האט געקיניגט. אלו דיא מלאכים אונ דיא מענטשן זאגן איבער

כָּל חֲשׁוּקֵי חֶמֶד . בְּחָזְקָה מְחַזְּקִים : יְיָ מֶלֶךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּנִגּוּן מְנַגְּנִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

כָּל קְדוֹשֵׁי קָדוֹשׁ . בִּקְדוּשָׁה מַקְדִּישִׁים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל קְבוּצֵי קָהָל . בְּקוֹשֶׁט מְקַשְּׁטִים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּנוֹעַם מְנַעֲימִים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

כָּל חַשְׁמַלֵּי זִיקִים . לַבְּקָרִים מִתְחַדְּשִׁים : יְיָ מֶלֶךְ :
כָּל תַּרְשִׁישֵׁי גוֹבַהּ . בִּדְמָמָה מְלַחֲשִׁים : יְיָ מָלָךְ :
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׁלּוּשׁ מְשַׁלְּשִׁים : יְיָ יִמְלוֹךְ :
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

קהל וחזן וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ :

לָאֵל עוֹרֵךְ דִּין : לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין : לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין :
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין : לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין :
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין : לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין :
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין : לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְכוֹבֵשׁ כַּעְסוֹ בַּדִּין : לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין : לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין : לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין :

מטה לוי

תמד . ישראל המחזקים בתורה התמודה מזהב : קדושי קדוש . כמלאכים שהם קדושי הב"ה מקדשים : קבוצי קהל . ישראל הקבוצים יחד להתפלל : בקושט מקשטים . באמת ובשיר מיפים שבחו של הקב"ה : חשמלי זקים . מלאכים שנקראים חשמלי' והם זיקוקים של אש : לבקרים מתחדשים . והם מתחדשים בכל בוקר : תרשישי גובה . מלאכים שנא' עליהם וגויתו כתרשיש : בדממה מלחשים . מלחשים בקול דממה דקה : ד מלך :

תכבר

פירוש פ"ם

מיט קראפט טאט וועט קיניגן . כל חילי אלע חילות פון דיא שטארקע מלאכים דיא זאגן מיט ציטערניש און וואגן גאט איז קיניג . כל חשוקי אלע וואס גלוסטן דיא גלוסטיגע תורה וואגן שטארק מיט שטארקייט גאט האט גקיניגט . אלו דיא מלאכים און דיא מענטשן זינגן מיט גיזאנג גאט וועט קיניגן . כל קדושי אלי מלאכים וואס זענין גאנץ גיהייליגט הייליגן גאט מיט קדושה גאט איז קיניג . כל קבוצי אלע קהל וואס פאר זאמלן זיך צירן זיין לייב מיט ריכטיקייט גאט האט גיקיניגט . אלו דיא מלאכים און דיא מענטשן זאגן מיט זיסע לויב גאט וועט קיניגן . כל חשמלי אלע מלאכים וואס פינקלן ווי פונקן פון ווערן אלע פריא מארגן פון דם נייע באשאפן וואגן גאט איז קיניג . כל תרשישי אלע הויכע מלאכים וואס הייסן תרשישים פרעפלן אין דר שטיל גאט האט גיקיניגט . אלו דיא מלאכים און יענע מלאכים לויבן גאט דרייא מאל מיט דרייערלייא קדוש און זאגן גאט וועט קיניגן :

דיא פייטש פון לאל עורך דין גיפינט מען אין פרשה ...

לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין : לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין : לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין :
לְשׁוֹמֵר אוֹהֲבָיו בַּדִּין : לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין :

יִבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה . כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ :

אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ . וּמִי יְהַדֵּר אַחַר מִדּוֹתֶיךָ . וּמִי יְמַלֵּל קְצַת תִּפְאַרְתֶּךָ . וּמִי יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתֶךָ : וּמִי יַעֲרִיץ הוֹד קְדֻשָּׁתֶךָ . שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּ אֵימָתֶךָ : הָאָרֶץ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן מִגַּעֲרָתֶךָ אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין כְּעֶרְכֶּךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ : אַתָּה רִאשׁוֹן וְאַתָּה אַחֲרוֹן וְאֶפֶס זוּלָתֶךָ . אֵין קֵץ וְחֵקֶר וְסוֹף לִתְבוּנָתֶךָ . צָפוּן וְנֶעְלָם וְנִסְתָּר גָּלוּיִם לְעוּמָתֶךָ . לְךָ הַהוֹד וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח הֲדָרָתֶךָ . לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וּבְיִרְאָתְךָ עֲבֹדָתֶךָ . מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְדוּלָּתֶךָ . לְךָ הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם נִבְרְאוּ לְשָׁרְתֶךָ . לְךָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ הֲדוֹם מַרְגְּלוֹתֶךָ . לְךָ הַיָּם וְהַיַּבָּשָׁה וְהַכֹּל כּוֹנְנוּ אֶצְבְּעוֹתֶיךָ : לְךָ הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְכָל שְׂכִיּוֹת חֶמְדָּתֶךָ : לְךָ כָּל הַנְּפָשׁוֹת יַחַד מוּפְקָדוֹת בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ לְךָ הַחָכְמָה וְהַתְּבוּנָה וְהַשֵּׂכֶל מִבִּינָתֶךָ : חֲכַם לֵב וְאַמִּיץ כֹּחַ הִתְנַהֵג בַּחֲסִידָתֶךָ : כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרוֹךְ לְךָ לִדְמוּתֶךָ . מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ אוֹת

מטה לוי

בצבאותיך

אשר . פי׳ : ומי יהדר אחר מדותיך . לומר לא כדין הכלות פורעניות על האדם : ומי יעריץ הוד קדושתך . למי יש עריצות וכח לפאר סוד קדושתך : וכיראתך . כמו שאתה מגין על יראי אותך ; עברתך . כך אתה פוגע בועס ועכרס למי שאינו ירא את שמך :

שכיות חמדתיך . פלטרין דמפים כמשכיות דלפת שיש ומחודים : כל הנפשות כו׳ באוצרותיך . הנשמות מופקדות בפקדון אצלך באוצרותיך כשאדם ישן בלילה : לך החכמה פי׳ מבינתך . שאיש מקבל

פירוש ע״פ

יִבְכֵן אונ נון זאל אויף גיין צוא דיר דיא קְדוּשָּׁה ווָם מיר וועלן זאגן דען דוא בִּיסְט אונזר גאָט דו קֵינִיג :

אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה וועלכר קאן טאן ווי דייני ווערק אונ ווי דייני שְׁטארקייט אונ ווער קאן גאכדיינקן נאך דייני מִדּוֹת אונ ווער קאן ריידן אטייל פון דיין שיינהייט אונ ווער קאן לאזן הערן דייני לוב אונ ווער הט די קראפט צו רימן דעם פראכט פון דיין היילקייט שָׁמַיִם דיא הימל אונ דיא הויכע הימל קענן ניט אום האלטן דיין פארכט . די ערד אונ אירע זיילן ציטערן פון דיין שרייאן אֵין כָּמוֹךָ עס איז ניט דא דיין גלייכן אונ עס איז ניט דא ווי דיין ערך אונ חוץ דיר איז ניט דא קיין גאט אַתָּה דוא בִּיסְט דער ערשטער אונ דו בִּיסְט דער לעצטער אונ אוסר דיר איז אלץ ניכטס . אֵין קֵץ עס איז קיין ענד אונ קיין פארשטונג אונ קיין סוף צו דיין פר שטאנד אלץ וואס איז בהאלטן אונ פאר הולן אונ פאר בארגן איז פאר דיר אנטפלעקט . צו דיר איז די לוב אונ די שיינהייט אונ די אייביקייט איז דיין באשיינונג . צוא דיר איז די אכפערקייט אונ די שטארקייט אונ אזו ווי דיין חֶסֶד איז גרוס אויף די לייט ווָס פארכטן זיך פר דיר אזו איז דיין צארן גרוס אויף די לייט ווָס פארכטן זיך ניט פר דיר מֵאֵין עס איז ניטא דיין גלייכן גאט דו בִּיסְט גרוס אונ דיין נאמן איז גרוס ווי דיין גרוסקייט . צו דיר זענן די הימל אונ אלי זייער הערשאפט ניי זענן אלי בשאפן דיך צו דינן לְךָ הָאָרֶץ צו דיר איז די ערד מיט אלץ וואס עס פילט איר אום ויא איז איין פוס בענקיל אונטר דייני פיס לְךָ הַיָּם צו דיר איז דער ים אונ די יַבָּשָׁה אונ אלץ האבן דייני פינגר אן גבריית לְךָ הַכֶּסֶף צו דיר איז דם זילבר אונ דם גאלד אונ אלי גלוסטיגע פלאסטערונגן צוא דיר זענן אלי נְשָׁמוֹת זייא ווערן אלי בהאלטן אין דייני אוצרות לְךָ הַחָכְמָה צוא דיר איז דיא חָכְמָה אונ דיא פארשטאנדיקייט אונ דר שכל אונ אלץ ווערט גקליגט פון דיין פרשטאנדיקייט חֲכַם לֵב דו הייסט חכם לב אונ בִּיסְט שטארק אין קראפט אונ פירסט דיא וועלט מיט דער מדה פון חסידות דען ווער איז אין הימל ער זאל זיך שאצן צוא דיר זיך גלייכן מִי כָמוֹךָ ווער איז אזו שטארק ויא דוא גאט אונ בִּיסְט איין

בצבאותיך: אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביבותיך. חושך סתרך וערפל סוכתך: מנוגה נגדך ברד ואש גחלתך. האל הנאמן שומר הברית והחסד במשמרתך. לתת לאיש כדרכיו בשלמך משכורתך: הצור תמים פעלו ואין עול אמת פעולתך: משפטיך תהום רבה וכהררי אל צדקותיך: עוזר וסומך לכל מהירי מלאכתך: את הכל עשית יפה בעתו כחכמתך: בטרם הרים יולדו ותחולל אדמתך. בראת תשובה למרפא ארוכתך. ועד לא מכה הקדמת תעלתך. ועד לא מזור הגהת רפואתך. כי גלוי וצפוי לפני כס שכינתך. כי אדם אין צדיק בארץ להזהר מנחלתך. אשר יעשה טוב ולא יעבור מתורתך. כי לא תאמין בעבדיך ובמשרתך. ותהלה תשים בגדודי מחנותיך: אף שוכני בתי חומר עפרותך: הגדלים בעון ועוברים על מצותיך. ותשם בסד רגלם כי יסורו מאורחותיך: וביד כל אדם יחתום בגזרותיך. ותגד להם פשעם בתוכחותיך. והתודו את עונם ויצדיקו דין אמתך. ולכן הקדמת צרי לטריתך. כי ישובון מאון ויבקשו מחילתך. ואתה קרוב לקוראיך

להשיב

מטה לוי

מקבל חכמה מלך אחר: ברד ואש גחלתך. להפרע בהם מרשעים: בשלמך משכורתך. לעתיד לבוא: מהירי מלאכתך. מלאכת שמים: בטרם הרים כו' בראת תשובה. כי היא מהז' דברים שנבראו קודם שנברא העולם: ועד לא הקדמת תעלתך. רפואתך שהיא התשובה. ועד לא מזור ועד לא מכאוב: הגהת רפואתך. הנחת רפואתך: להזהר מנחלתך. שלא יבוא חטא על ידיהם: אף כ"ש.

שוכני בתי חומר עפרותיך. בני אדם שהגופים מעפר: הגדלים ומגודלים בעון: ותשם בסד רגלם כו'. שנתפסים בעולם על ידי יצר הרע המסית לסור מאורחותיך הטובים: וביד כל אדם יחתום. והאדם בעצמו חותם בידו העונות: בגזירותיך. בליווין: הקדמת צרי. נטף הטוב לרפואה הקדמת: לטריתך. למכה טריה שבלחת הוא היא. כי ישובון מאון כו'. ותראה יחד לגבם כראיתך. כראי אחת

פירוש ע"ם

ואונדר צייכן צווישן דיינע הימלשע חיל גאט איז שטארק גרימט אין דיא גרוסע פרזאמלונג פון דיא היילינע מלאכים אונ דו ביסט פארכטיג איבר אלי וואס ארום דיר זענן חושך דיין פר בארגיניש איז אין פינצטרקייט אונ איין נעביל איז דיין בוד מנוגה פון דער ליכט וואס אנטקעגן דיר איז קומט האגיל אונ קולן פייער צו שטראפן די רשעים האל דר ווארהאפטיגר גאט דוא היטסט דעם בונד אונ דעם חסד מיט דיין היטונג צו געבן צו איטליכן מענטשן וויא זיין וועג ווען דו באצאלסט אים דיין לון הצור דער שטארקר גאט זייני ווערק זענן גאנץ אונ טוט ניט קיין אום רעכט וואס דוא טוסט איז אלץ מיט אמת משפטיך דייני משפטים זענן אזו טיף ווי דר גרוסר אפ גרונד. אונ אזו וויא די גרוסי שטארקע בערג איז דיין גרעכטיגקייט דו ביסט איין העלפר אונ איין אונטר לעהנר צו די וואס טוען גשווינד דייני מצות את הכל אלץ האסטו אין זיין צייט שיין בשאפן אזו ווי דיין חכמה איז בטרם איידר די בערג זענן גבארן גווארן אונ די ערד איז בשאפן גווארן האסטו בשאפן תשובה איין רפואה צו דר מכה פון די עבירות אונ פר דר מכה האסטו גפעדרט דיין היילונג אונ פר די קראנקהייט האסטו גלייגט דיין רפואה כי גלוי דען עס איז גלוי וידוע פר דיין כסא הכבוד דס עס איז ניט פר האנדן קיין צדיק אויף דר ערד ער זאל גווארינט זיין ער זאל זיך ניט אפ ברענגן אן דייני קולן פייער פון דעם גיהנם דס ער זאל טאן נאר גוטס אונ זאל ניט עובר זיין דיין תורה דען דוא גלובסט ניט אן דייני קנעכט אונ אן דייני באדינער אונ איין פעלר גפינסט דו אין דייני פולקן מלאכים אף שוכני מכל שכן דיא לייט וואס זיי זענן בשאפן פון ליים פון דער ערד וואס זיי זענן אויף גוואקסן מיט זינד אונ זענן עובר אויף דייני מצות אונ דוא טוסט ארייין זייערי פיס אין אקלאץ פון דר תפיסה ווען זיי קערן אפ פון דייני וועגן דאס איז דר גיהנם אונ מיט דר האנד פון איטליכן מענטשן ווערט נחתמית וואס ער זינדיגט ווען דו ביסט גוזר אונ דו זאגסט צו זיי זייער שולד אין דיין שטראפן אונ זיי באקענן זייערי זינד אונ זיא מאכן גרעכט אויף זיך דיין ווארהאפטיגן דין לכן הקדמת דרום האסטו גפעדרט איין היילונג צו דר אייטריגע מכה דס זענן די עבירות דאס זיא זאלן

טאן

להשיב מהם חמתך . ויום זה בחרת לישב במשפט על בריותיך . וכבני מרון יעברון לפניך בספרתיך . וכולם נסקרין בסקירת צפיתך . ותראה יחד לכם בראיתך . ותגזור עליהם כל גזרותיך . ותקצוב מזונותיהם ופרנסתיהם באמרתך . ועמך בחינונם מתועדים לחלותך . ותוקעין ומריעין כאמור בתורתך . ומערבבים קטיגור בלי להשטינם לקראתך . ותזכור למו עקידת יצחק כשבועתך . ותהפוך מדת הדין לרחמים כי כן מדתך . ותרחם עליהם ברוב חמלתך . כי הם בניך וצאן מרעיתך : והיום יפתחו שלשה ספרים מנוקדים . של צדיקים שומרי פקודים . של בינונים ושל זדים . צדיקים נכתבים לחיי עד שקודים . ורשעים נכתבים לתבערת יקודים . ובינונים עד יום כפור תלוים ועומדים . אם ישובו ממעשיהם ויהיו חרדים . ויתקנו מעלליהם וייטיבו צעדים . חלקם בחיים יזכו נחמדים . ואם לא זכו למיתה יהיו נאחדים . וכמו כן יעשה ליום הדין ויבאו מעשיהם להעיד כעדים . ובמאזנים יעלו משני צדדים . אם יכריעו טובים על הרעים ויהיו כבדים . עולים יהיו בטוחים ולא פחודים : ואם מתצה על מחצה יהיו אגודים . ורב חסד מטה כלפי

מטה לוי	חסדים
אתת אתה רואה כל עונות לכם: כאמור כתורתך . כתהלים. תקעו וגו' (פא ד): כשבועתך. שאמרת כי נשבעתי וגו' (בראשית כב ט): כי כן מדתך . לעמוד מכסא דין ולישב על כסא רחמים ע"י	תקיעת שופר: לתבערת יקודים . לשריפת אש של גיהנם : ויהיו תרדים . אל דבר ס': יהו נאחדים . מיוחדים וכמו שעושה בר"ה . קרבנם ליום הדין . לעתיד לבא : מאזנים . של ישראל: ויהיו צרדים

פירוש ע"ם

פאן תשובה פון זייערי זינד אונ זאלן בעטן דיין פר געבונג ויום זה אונ דו ביסט נאהענט צוא דייני רחמי אום צו קערן פון זיי דיין צארן ויום זה אונ דעם טאג האסטו אויס גקליבן צו זיצין אין משפט וועגן דייני באשעפניש וכבני מרון אונ ווי די יונגע שאף פארן זיי פר דיר אבר גוויס דו פר שרייבסט זיי אונ אלע ווערן גבליקט מיט איין בליק פון דיין בטראכטונג אונ דוא זעסט אויף אמאהל זייער אלימענס האריץ מיט דיין קוק אונ ביסט גוזר אויף זיי אלי דייני גזרות אונ בשטימסט זייערי שפייז אונ זייער פרנסה מיט דיין זאג ועמך בחנונם אונ דיין פאלק מיט זייער תפלה זאמלן זיך איין צוא בעטן דיך אונ זייא בלאזן אונ שאלן מיט דעם שופר אזו ווי אין דיין תורה שטייט אונ זיי פאר טומלן דעם שטן ער זאל אויף זייא ניט מקטרג זיין פר דיר ותזכור למו אונ דו זאלסט זיי גדענקן די עקדה פון יצחק אזו ווי דיין שבועה אונ דוא זאלסט פאר קערן דעם מדת הדין צוא מדת הרחמים דען עס איז אזו דיין מדה ותרחם אונ דוא זאלסט זיך איבר זיי דר בארמן מיט דיין פיל דר בארימקייט דען זייא זענן דייני קינדר אונ דיא שאף פון דיין פיטרניש והיום יפתחו אונ היינט ווערן געפינט דרייא ספרים גשריבנע . אין איין ספר שטייען גשריבן לויטר צדיקים וואס זיי האלטן דיא מצות אונ איינס פון מיטל מעסיגע אונ איינס פון רשעים צדיקים דיא צדיקים ווערן גיך אן גשריבן צוא דעם אייביגן לעבן . אונ רשעים ווערען אן גשריבן צו דעם ברענדיגן פייער פון גהינם . אונ די מיטיל מעסיגע הענגן אונ בלייבן שטיין ביז יום כפור אם ישובו אוב זייא טוען תשובה פון זייערי שלעכטי מעשים אונ זיי איילין חרטה צו האבן אויף זייערי עבירות אונ זיי וועגן מתקן זייערי מעשים אונ פר ריכטן זייער גאנג וועט זייער חלק זיין מיט די צדיקים צו חיים טובים ואם לא אונ ווען אבר זייערי מעשים וועגן ניט זוכה ווערן זיי גאייגציגט צו דעם טוט וכמו כן אונ אזו אויך וועט גאס פאן צו דעם גרוסן יום הדין ווס וועט זיין צו תחיית המתים אונ דיא מעשים פון די לייט וועלן קומן אונ וועלן אויף זיי עדות זאגן אזו ווי עדים אונ אין דער וואג שאל וועלן די מעשים אויף גיין אויף ביידע זייטן אם יכריעו ווען די גוטע מעשים וועלן אריבר וועגן די שלעכטי מעשים אונ וועלן שווערער זיין דא וועלן דיא דאזיגע הערן פר זיכערט זיין אונ זיך גאר ניט שרעקן ואם מחצה אונ ווען דיא וואג שאל וועט שטיין

אין

חסדים. ישוב וירחם יכבוש עון מורדים. וישא עון ויגביה מרדים. ויכריעו נעימים וענודים. ויעביר ראשון ראשון אחדים. כי צדיק יי בכל דרכיו ומעשיו חסדים. רוצה בתשובה מכל עולות ותמידים. התשובה ומעשה הטוב כתרים בפני שודדים. אנא אדון מלא רחמים. בקומך למשפט על יצורי עולמים. רוגז בל תעיר על מעוטי עמים המיחדים שמך לילות וימים. ולנצחך תמיד מעריבים ומשכימים וכאב על בן יכמרו רחמיך בנידומים. לנקותם מכובד עון ואשמים: והזכר לברית שלשת תמימים. ולאב המון אשר היה תמים. ונתנסה בעשר נסיונות עצומים ונמצא שלם בכל פעמים: הנס הראשון בהולדו נתיעצו החרטומים ובקשו להרגו גדולי המלכות והקוסמים. ונחבא בארץ שלש עשרה שנה שלמים. ולא ראה שמש וירח וכוכבי מרומים. ולאחר שלש עשרה שנה יצא מתוכם בחכומים. ומאס אלילים ושקץ מזלים. ובטח ביוצרו ונפל חבלו בנעימים: השני השליכוהו לכבשן אש פחמים. ומלך הכבוד פשט ימינו והצילו ברחמים. וגם אני יי אשר הוצאתיך

מטה לוי

מרדים. ינביה הקב״ה מתוגים של עבירות כאלו הם קלות ממתוגי הזכיות כדי שיכריע להיות מתוגי הזכיות ויהיה נראה כאילו הזכיות מרובות על העונות: ויכריעו נעימים. המעשים טובים: וענודים והמקושטים: ויעביר ראשון ראשון אחדים. מעביר אחד אחד מן העונות ומשליכם חוץ מן המאזנים: ומעשיו חסדים. שהוא רוצה בתשובה: כתרים בפני שודדים כמו תריסים ומגינים שמצילים את האדם משודדים ונוגעים כך מגינה התשובה מן הפורענות:

מאור

על מעוטי עמים. ישראל שנא׳ שהיה כי אתם המעט מכל העמים המיחדים שמך. בק״ש: ולנצחך: בתפלה ותשובה תמיד ס׳: שלשת תמימים. האבות: ולאב המון. אברהם: אשר היה תמיד והיה שלם בכל פעם: ובקשו להרגו על שביפר ע״ז של אביו: ונחבא ט׳. היה נטמן במערה י״ג שנה: יצא מתוכם. שלמד תורה שלש עשרה שנה: ונפל חבלו בנעימים. ונפל גורלו במתיקות: מלא חסדים

פירוש ע״פ

אין דר מיטן גבונדן דס די עבירות וועלן אזו שווער זיין ווי די מצות רב חסד דא נייגט אראפ דר פיל גנעדיגר גאט מיט זיין חסד דעם וואג שאל פון דיא מצות ער קערט זיך אום אונ איז זיך מרחם אות פר בארגט די זינד פון די ווידר שפעניגר אונ ער פר טראגט די זינד אונ הובט אוף די וואג שאל פון די עבירות פרייש כדי דיא שיינע אונ געצירטע מעשים זאלן איבר וועגן אונ ער נעמט אראפ פון וואג שאל די עבירות איינציג ווייס כדי די מצות זאל איבר וועגן כי צדיק ה׳ דען גאט איז איין צדיק אין אלי זייני מעשים וועגן לוטר חסד ער האט ליבר מען זאל תשובה טאן מער פון אלי קרבנות התשובה דיא תשובה אונ מעשים טובים זענען מגין פון פורעניות אזו ווי א פאנצער פר רובר אנא אדון איך בעט דיך גאט דר דא איז פול מיט רחמנות ווען דו וועסט אוף שטיין צו משפטן יא בשעפעניש פון דער וועלט זאלסטו ניט דר וועקין דיין צארן אוף די ישראל וואס זיי זענען וועניגר פון אלי פעלקר וואס זיי איינציגן דיין נאמן טאג אונ נאכט אונ שטארקן זיך קענן דיר מיט תשובה תמיד אבינט אונ מארגען וכאב על בן אונ אזוי איין פאטר אוף זיין קינד זאלן זיך דר היצן דייני דר בארעמקייט מיט טרייסטונג צו דיין מאכן זיי פון שווערי עבירות אונ זינד אונ גדענק דעם בונד וואס דו האסט געמאכט מיט די דרייא פרומע אבות אונ גדענק אברהם דעם פאטר פון פיל פעלקר וואס ער איז גאנץ געוועזן אין דיין דינסט אונ איז גפרובט געווארן מיט צעהן שטארקע פרובן אונ איז גפינן געווארן גאנץ אין איטליכן מאל הנס הראשון דר ערשטער פרוב איז געוועזן אז ער איז געבארן געווארן האבן זיך די מכשפים מתיעץ געוועזן אונ האבן אים די גרויסי פון מלכות אמרפל אונ די מכשפים געוואלט אום ברענגן ווייל ער הט צו בראכן די אפ געטער פון זיין פאטער אונ איז פר בארגן געוועזן גאנצי דרייצין יאר אין איין הייל אונ הט ניט געזעהן די זון אונ די לבנה אונ די שטערן פון הימל ולאחר אונ נאך דרייצין יאר איז ער ארויס געגאנגן געקלינגט מיט פיל חכמה אונ הט געהאלטן פר מיאוס די געצין אונ הט פר אום ווירדיגט אונ הט זיך פר זיכערט אין זיין בשאפר אונ זיין גורל איז גפאלן אין די זיסקייט פון גאטס דינסט השני דר אנדרר פרוב איז געוועזן הט אים ארין

גווארפן

מאור כשדים בנאמים : השלישי הגלהו ממולדתו הגלת שלומים :
הרביעי הביא רעב באותן הימים : הוא הרעב הראשון אשר בא
לעולמים . ולא בכל הארץ ובכל התחומים . כי אם בארץ כנען לנסותו
ולהורידו לאדמת ענמים . החמישי נלקחה שרה למושל עמים . בליל
שמורים הנשמר לבכורי חמים . וינגע יי את פרעה נגעים גדולים ואימים .
וגר בארץ פלשתים רבים ימים . ושלח מלך גרר ולקח יפת פעמים .
ונעשה הוא וכל בני ביתו טומטמים : וירד מיכאל המלאך להרגו בזעמים .
וזעק הגוי גם צדיק תהרוג ותשפוך דמים . ואמר לו השב אשת האיש
כי נביא הוא ואב לחכמים . ולקח צאן ובקר ועבדים ושפחות והשיב לו
תשלומים . ויתפלל אברהם אל האלהים ויעתר לו ממרומים . וירפא
אותם מעצירת רחמים : הששי בבוא עליו המלכים הקדומים . עם
כדרלעומר מלך עלמים . ובן אחיו התחילו תחלה שוטמים . ובשבילו
לקחו את כל רכוש סדומים . ובא הפליט והגיד מה עשו קמים . וירק
את חניכיו ילידי ביתו רשומים . הם ענר אשכול וממרא ואליעזר

מטה לוי מסוימים

כשדים בנאומים. כדכור וכמאמר ולא כידים : הגלת שלומים. שגזר שילא כבלוס : למושל עמים. לפרעה : בליל שמורים. בליל פסח : שנאמר לבכורי חמים. להכות בו .טורי מצרים: מלך גרר. אבימלך: וירד מיכאל. כמ"ש ויבא אלהים וגו' ויאמר הנך מת על האשה וגו' : וזעק. אבימלך הגוי גם' : המלכים הקדומים. אמרפל ותכריז שקדמו במלכות שאמרפל הוא נמרוד התחל להיות גבור בארץ ותהי ראשית ממלכתו בבל וגו': ובא הפליט. עוג : רשומים . הם כתובים בבשתם

פירוש ע"ם

גווארפן אין דעם פייערדיגן קאלך אובן אוף די קולען פייער אונ גאט הט אים גשטרעקט זיין רעכטע האנד אונ הט אים מציל גוועזן מיט דר בארמקייט אונ הט צו אים גזאגט בנבואה איך בין גאט ווס הט דיך אוס גצויגן פון אור כשדים השלישי דר דריטר פרוב איז גוועזן דס ער הט אים פר טריבן פון זיין לאנד גאר אין גאנצן אונ הט פיל צרות גליטן אונ איז גבליבן ביי זיין גלובן בשלום הרביעי דער פערדר פרוב איז גוועזן גאט הט גבראכט אהונגר אין די טעג דס איז גוועזן דר ערשטר הונגר ווס איז גקומן אוף דר וועלט אונ ניט אין אלי לענדר אונ אין אלי קאנטין איז דר הונגר גוועזן נאר אין לאנד כנען ווי אברהם איז גוועזן כדי אים צו פרובן אונ צו מאכן נידערן אים קיין מצרים אוב ער וועט מהרהר זיין נאך גאטס מדות החמישי דר פינפטר פרוב איז גוועזן דס זיין ווייב שרה איז גנומן גווארן צוא פרעה מלך מצרים אין די נאכט פון פסח ווס זיא איז גהיט גוועזן צו טייטן די בכורים פון מצרים וואס זייא זענן גוועזן דיא קינדר פון חם וינגע ה' הט גאט גפלאגט דעם דאזיגן פרעה מיט גרוסע אונ שרעקליכע פלאג דער נאך הט ער גוואונט אין לאנד פלשתים אלאנגע צייט וישלח הט אבימלך דער מלך פון שטאט גרר גשיקט אונ הט גנומן שרה ווס זיא הט גטראגן אין שיינם אונ אין גוטן ווען איז ער מיט זיין גאנצן הוז גזינד גווארן טומטומים דס הייסט זיי האבן קיינר ניט גקענט מוליד זיין וירד אונ דר מלאך מיכאל הט אראפ גנידערט אונ הט אים גוואלט אום ברענגן מיט צארן הט אבימלך גשריען ווילסטו דען אפילו א גרעכט פאלק אוך הרגנן אונ אומזיסטע בלוט פר גיסן ויאמר לו הט ער אים געענטפערט קער אום די אשה צוא איר מאן אברהם דען ער איז איין נביא אונ א פאטער צו אלי חכמים ויקח האט אבימלך גנומן שאף אונ רינדר אונ קנעכט אונ דינסט מיידין אונ הט אים גקערט צו אברהם בצאלונג וייל ער הט אים מצער גוועזן ויתפלל הט אברהם תפלה גטאן צו גאט איז ער געענטפערט גווארן פון היכל אונ גאט הט ניי גהיילט פון אוף האלטונג דר טראכטן הששי דר זעקסטר פרוב איז גוועזן אז דיא ערשטע מלכים פון קדם זענן גקומן מיט כדרלעומר דר מלך פון עילם מלחמה צו האלטן מיט אברהם אונ מיט זיין ברודרס זון דס איז לוט האבן די פיינד צום ערשטן אן גהובן צוא קריגן אונ פון נייעט וועגין האבן זיי גנומן גאר דאס גוטץ פון סדום ויבא איז גקומן איין אנטלאפינר פון דר מלחמה דס איז גוועזן עוג מלך הבשן אונ האט

מסויימים ויחלק עליהם לילה ויכם במהלומים. הוא הלילה אשר היה
מקדומים. וישב את כל הרכוש בעזרת משפיל רמים. השביעי כשנדבר
עמו בין הבתרים. והראהו ארבע מלכיות כבירים. שמושלים בזמנם
ולא לדור דורים. עגלה משלשת זו מלכות אבירים. אשר היא כעגלת
דשה וכחזירי יערים. ועז משלשת אלו יונים שנמשלו לצפירים. ואיל
משולש זו מלכות מדי ופרס חברים. כענין שנאמר האיל אשר ראית
בבירורים. ותור אלו בני ישמעאל שנמשלו לשורים. וגוזל אלו ישראל
שנמשלו ליונים ותורים. כענין שנאמר יונתי בחגוי הסלע ובסתרים.
ולקח ובתרם לשני בתרים. כדי להתיש כוחם וזכרם להחרים. וירד
העיט לאבדם זה דוד ראש הגבורים. כצאת השמש היה מניף עליהם
כסודרים. שלא ימשול בהם העיט עד הערב בסוד מורים. להודיע

שאין

מטה לוי

במותם בהם גדולי הארץ : כמהלומות . מכל מכה חזקה : הוא הלילה אשר היה מקדומים. מקדם גזר הקדוש ברוך הוא בבה"ב שחצי מהלילה ההוא יכה אברהם את המלכים וחצי הב' להכות בכורי מצרים : ארבע מלכיות כבירים . חזקים שמושלים כל אחד מהם בזמנם : ולא לדור דורים. זו מלכות אבירים. אשר היא. כעגלה דשה. שעל מלכות אדום אמר (דניאל ז) וחיותא רביעתא וגו' אכלה ומדקה ושארא ברגלה רפסה · וכחזירי יערים. וגם נמשלו לחזירי יער כמ"ש יכרסמנה חזיר מיער (תהלים פ) ודרשו חז"ל על אדום : ועז משולשת . אלו יונים. שנמשלו לצפירים. כנא' והצפיר והשעיר מלך יון (דניאל ח) : ואיל משולש ט'. שהאיל אשר ראית. בעל הקרנים זו מלכות פרס ומדי (שם) : ותור אלו בני ישמעאל. כי תרגום של שור תור ועל ויהי לי שור וחמור דרשו רז"ל שור זה ישמעאל : ובתרם לשני בתרים. חתכם לשני חלקים : כדי להתיש כחם. של ד' מלכיות : זה דוד. שעשה חורבה בע"א ורצה להחרים את כל הע"א : היה מניף עליהם כסודרים . כמ"ש וישב אותם אברם : שלא ימשול בהם העיט. שלא ימשול בהם דוד לכלותם : עד הערב. עד שיעריב השמ"ז : בסוד מורים. כאשר ידוע הסוד לחכמים ולא יכלה אותם מלך המשיח כמ"ש והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה י"ד) : להודיע טר. כשהחמה נוטה אחר

תמי

פירוש נ"ש

גזאגט צו אברהם וואס די פיינד האבן גטאן צו לוט וירק האט אברהם גחאפינגט זייני צייגלינגע זייני דאז גבארנע ליטע וואס זענען גצייכנט אין דר תורה מיט זייערי נעמן ענר אשכול וממרא אונ אליעזר די אום גצייכנטע ליט ויחלק אונ אברהם מיט זייני ליט צו טיילן זיך אויף צוויי ביי דר נאכט אונ האט זיי גשלאגן מיט גרוסי שלעק די נאכט איז אן גבריט גוועזן פון ששת ימי בראשית אונ אברהם האט אום גקערט דס גאנצי גוטץ מיט גאטס הילף וואס ער האט ניהעריג דיא וכי השביעי דער ז'טער פרוב איז גוועזן אז גאט האט מיט אים גרעט צווישן די שטיקר דס איז גאט האט גזאגט צו אברהם ער זאל גנעמן דריא קעלבר אונ דריא ציגן אונ דריא ווידר אונ איין אקס אונ איין יונגע טוב אונ האט גהייסן איטליכס צוא שנייבן אויף צוויי שטיקר נאר דיא טוב ניט. איז הקב"ה איבר גפארן צווישן דיא שטיקר נאך דעם האט גאט גזאגט צו אברהם דס האב איך מיט דיר כורת ברית גוועזן אז איך וועל צו דייני קינדר געבן דאס לאנד כנען והראהו אונ גאט האט צו אברהם גוויזן פיר שטארקי קיניגרייכן וואס זיי וועלן גוועלטיגן אין זייער צייט אבר זייער מלוכה וועט ניט שטיין אייביג עגלה משולשת די דריי קעלבר האבן גוויזן אויף דיא מלוכה פון די ארמים דס זיא וועט צו טרעטן פעלקר ווי אקאלב אונ ווי דר וואלד שווין מיט זיין גבורה אונ די דריי ציגן האבן גוויזן אויף די קינדר פון יפת וואס זיי זענן גגליכן צו ציגן בעק אונ די דריי ווידר דס איז דם מלכות פון מדי אונ פרס די חברים אזו ווי אין פסוק שטייט (דניאל ח') האיל אשר ראית בבירורים דעם ווידר וואס דו האסט געזעהן אין דר לוטר נבואה ותור אונ איין אקס דאס זענען די קינדר פון ישמעאל וואס זענען גגליכן צו אקסין אין זייער שטארקייט וגוזל אונ איין יונגע טוב דס זענען די ישראל וואס זייא זענען גגליכן צו די טובן אזו ווי אין פסוק שטייט אין שיר השירים יונתי בחגוי הסלע דס איז טייטש מיין טוב ישראל איז גלייך צו די טובן אין שפאלט פון די פעלזן אונ אין די פר בארגינש ויקח האט אברהם די אלי בהמות גנומן אונ האט זיי צו טיילט אויף צוויי טייל כדי שוואך צו מאכן דעם כח פון די עבודת כוכבים וואס זיי האבן גדינט אונ צו פרניכטן דעם אן דאנקונג פון זייערי געצין האט דר פוגל גנידרט צו פר ליכן זיי אזו ווי אין פסוק שטייט וירד העיט על הפגרים דס איז טייטש דר פוגל האט גנידרט אויף די שטיקר דס מיינט מען דוד המלך וואס ער איז גוועזן דר ראש פון אלי גבורים כצאת איידר די זון איז פר גאנגן האט אברהם

פאר

שאין מושלים אלא יום אחד מיומו של יוצר הרים. חוץ משני ידות שעה כשעורים. כשהחמה נוטה במערב שתי ידות שעה מכהה אורים: כן עד שלא יבא הערב יצמח אור לישרים. והיה לעת ערב יהיה אור להדורים: השמיני בהמולו ערלת בשרים. בעשור להודש ביום הכפורים. ובכל שנה נראה דם מילתו כדם פרים ואמורים ומכפר עונות עמו הצדיקם כישרים: התשיעי בשלחו ישמעאל ואמו למדברים. מעל יחיד הנעלה באחד ההרים. מזה ולבא לדור דורים. העשירי היה אחר הדברים האלה במילה. ונסהו קח נא את בנך והעלהו לי לעולה. והשיבו לאיזה בן לבן הערלה או לבן המילה. את יחידך אשר אהבת בחמלה. על ההר אשר עליו שכינה מכוללה. והשכים בבוקר ולא נתעצל בעצלה. וחבש החמור בעצמו בגלה: הוא החמור אשר רכב עליו דלה דקה. והוא שעתיד עני לרכוב עליו בעת הגאולה. והלכו לדרכם

מטה לוי

תלי' ביום כשהיא במערב וזו. שתי ידות שעה. שתי חלקי' מבשעה אז מהרה. מכהה. מתחיל שאר אורים כי אז מאירה בתקפה קודם הערב: כן עד שלא יבא הערב. עד שלא יכלה האלף הששי. יצמח אור לישרים: מעל יחיד. מעל יצחק: הנעלה. לעולם: כאחד ההרים. שלחם: מזה. שלא יירש עמו: כירושת אביו: ולבא לדור דורים. ולא כירושת הארץ לדורות: לבן הערלה. לבן שנולד כשהייתי ערל: או לבן המילה. לב שנולד כשהייתי מהול: והלכו לדרכם

פירוש ע"ס

פר זאגט דעם מזל מיט זיין מאנטיל אזו ווי אין פסוק שטייט ויצא אותם אברם דס איז טייטש אברם ה׳ גמאכט אוועק פליען דעם מזל דאס איז איין רמז אוף דוד המלך שלא ימשול בהם ער זאל אוף זייא ניט גוועלטיגן אום צו ראטין זייערי גענצין דינסט ביז דעם אבינט ווס דר נביא הט גזאגט והיה לעת ערב יהיה אור דס עס וועט בליכטן ווערן מיט די ריינע גאטהייט אליין אין דר צייט ווס משיח וועט קומן ווס זיא איז באוואוסט נאר צו די חכמים לתורה צו לאזן וויסן דס זיי וועלן ניט גוועלטיגן לענגר אז איין טאג פון גאטס טעג ווייניגר מיט צוויי חלקים שעה ואס די שעה ווערט גרעכינט נאך דעם ערך פון דעם טאג אזו ווי די זון ווען זיא גייגט נאך האלבן טאג צוא מערב איז איר ליכטיקייט זייער שטארק צווייא דריטל שעה פאר נאכט דאס זיא מאכט דונקל אלי ליכט מיט איר שיין בן עד אזו אוך איידר עס וועט קומן דר אבינד פון דר גאולה וועט שפראצן איין ליכט צוא דיא רעכט פארטיגע אונ עס וועט אבינד צייט ווערן ליכט צו די ווס זענן באשיינט מיט מצות השמיני דר אכטר פרוב איז גוועזן אז גאט הט גהייסן אברהם אבינו ער זאל זיך מל זיין דס איז גוועזן דר צעהנטר טאג אין חודש תשרי אום יום כפור אונ אלי יאר ווערט געהין דס דם פון זיין מילה גלייך ווי עס וואלט איין קרבן גוועזן אונ גאט איז בזכות זה מכפר די זינד פון זיין פאלק צו גרעכט מאכן זיי גלייך ווי זייא וואלטן גוועזן אלי צדיקים התשיעי דער נייגטר פרוב איז געוועזן אז גאט הט אים גהייסן פאלגין ווס שרה האט גזאגט אוועק צוא שיקן ישמעאל מיט זיין מוטר הגר אין דר מדבר פון זיין איינציגן זון יצחק ווס ער איז אוף גבראכט גווארן אוף איינם פון די בערג דאס איז הר המוריה כדי דאס ישמעאל זאל קיין חלק ירושה ניט נעמין מיט יצחק ניט בעולם הזה אונ ניט לעולם הבא צו אייביגע דורות העשירי היה דר צענטר פרוב איז גוועזן נאך די אלע זאכן איז צו אים גוועזן גאטס רייד גאט הט אים גפרובט אונ זאגט צו אים נעם דיין זון אונ ברענג אים אוף פר מיר צו איין עולה והשיבו הט אברהם אים געענטפערט וועלכן זון מיינסטו צו דעם זון ישמעאל דס איך האב אים גהאט איידר איך האב מיך מל גוועזן אדר דעם זון יצחק וואס איך האב אים גיזאט נאך דעם אז איך האב מיך מל גוועזן הט אים גאט גזאגט דיין איינציגן וואס דוא האסט אים ליב מיט דער בארימקייט אונ ברענג אים אוף אוף דעם בארג ווס די שכינה איז אוף אים גקריינט והשכים בבוקר האט זיך אברהם גפעדערט גאנץ פריא אונ הט זיך ניט גפולט אונ האט אליין דס אייזל אן גזאטילט מיט זייד הוא החמור דס איז גוועזן דר אייזל ווס משה רבינו הט דרוף גריטין ווס ער האט וואסר אן גשעפט פון דיא טעכטר פון יתרו דער נאך וועט אוף דעם אייזל רייטן משיח אז דיא גאולה וועט קומען אונ זיי

ווערט

לדרכם ביושר מסלת. כשהגיעו לצופים ראו שלהבת תלולה והבין כי הוא ההר לתלה. ובאצבע הראהו המזבח של שוכן מעלה. הוא המזבח אשר היה מתחלה. וצוה יחיד לקשור ידיו ורגליו לרגלה. שלא יבעט מצות כבד לחללה. ועקדו על המזבח כטלה עולה. וערך האש והעצים העלה. ולקח המאכלת לשחטו בחלחלה. וככהן גדול הגיש מנחה בלולה. ויושב ורואה נורא עלילה. האב מעקיד והבן נעקד בחילה. הן אראלים צעקו חוצה בילל הוה והושמעאל תשלח ידך אל הנער לעשות לו כלה: והאיל אשר הוצפן מששת ימי בראשית לעולה. נתן כפרו והוחשב לו לשם ולתהלה. ונשבע לברכו בברכה מעולה. ולזכור עקדתו לאום נדגלה. למלטם מכל עון ועולה. ולקנותם להיות לו לעם סגולה להיות ישועתנו ועזרתנו סלה. והיום הזה לפניך יופקד. כושר מפעלות עוקד ונעקד. וישיבת התם אוהליך שקד זכור אדון ברחמים לפקד. ותרשישי חשמלי יקד. יכרעו וישתחוו לפניך ליקוד: חזן וזה אל

מטה לוי זה

לדרכם ביושר מסילות. והלכו אברהם ויצחק בדרך הישר וכשהגיעו לצופים למקום שיכולין לראות משם ירושלים: ראו שלהבת תלולה. שלהבת גבוה כתל גבוה שהשלהבת הגיע לשמים: והבין כי' לתללה. להעלות עליו עולה שכולה לגבוה: ובאצבע הראהו. אברהם ליצחק את. המזבח של שוכן מעלה. שהשכינה שורה עליו: הוא ה' מתחלה. הכל הקריב עליו מבכורות אדם ויפע ה' אליו: וצוה. יצחק שהיה יחיד לאמו: לקשור ידיו ורגליו לרגלה שלא יבעט. בעבור שלא ידחף ויבעט ביד או ברגל את אביו בשעת שחיטה מל פר שחיטה: מצות כבד לחללה. ויחלל מצות כבד את אביך. ויושב ורואה. הקב"ה שהוא נורא עלילה כתיב סא וש':

פירוש ע"פ

תערט אן גרופן צי ער ווערט זיך גאר קליין האלטן. און זענען גגאנגן אין זייער וועג מיט איין גלייכען שטעג כשהגיעו אז זיי זענען גקומן ניט ווייט דאס מען האט דעם בארג ארום גזעהן האבן זיי גזעהן איין פלאם אויף גיין אין דר הויך האט אברהם פר שטאנגן אז דס איז דר הויכר בארג וואס ער דארף אויף אים אויף ברענגן זיין זון יצחק פר איין קרבן און מיט דעם פינגר האט אברהם גוויזן זיין זון יצחק דעם מזבח דס די שכינה רועט אויף אים דס דר מזבח איז שון אן פאנג אן בשטימט דארוף יחיד האט יצחק גהייסן דר פאטר זאל אים בינדן הענד און פיס ער זאל זיך ניט קענן צאפלן נאך דר שחיטה טאמר וועט ער צאפלענדיג געבן דעם פאטער אשניט וועט ער מחלל זיין דיא מצוה פון כבד את אביך ויעקדו האט אים אברהם גבונדן אזו ווי אלעמלע פר אקרבן עולה און האט אן גריכט דס פייער און האט אויף גבראכט דס האלץ און האט גנומן דעם חלף צו קולן אים מיט ציטערניש. און אזו ווי אכהן גדול האט גמאכט גנעהן אמנחה גמישט מיט אייל אזו איז זיין קרבן גמישט גוועןמיט שמחה און מיט טרויעריקייט ויושב ורואה און גאט וואס ער איז שרעקליך אין זייני מעשים איז גזעסן און האט דס צו גזעהן וויא דער פאטר בינד דעם זון און דר זון ווערט גבונדן מיט פארכט הן אראלם נון האבן די מלאכים גשריען פון הימל מיט קלאג. איז גהערט גווארן אקול פון הימל זאלסט ניט שטרעקן דיין האנד צו דעם יונג צו פר דארבן אים והאיל און דר ווידר וואס ער איז בהאלטן גווארן פון ששת ימי בראשית פאר איין קרבן עולה איז גגעבן גווארן צו איין אום לייזונג פר יצחק והוחשב און דס וואס אברהם האט גוואלט מאן צו זיין זון איז אים גרעכינט גווארן צו איין גוטן שם און צו איין לוב און גאט האט גשווארן דס ער זאל אים בענטשן מיט אטייערע ברכה און דס ער וועט גדענקן די מעשה פון דר עקידה צו די אומה וואס איז גצייכינט מיט תורה ומצות זיי צו מאכן אנטרינן פון זינד און אום רעכט און זיי צו קופן זיי זאלן צו אים זיין איין גליבט פאלק דס ער זאל זיין אונזר שיצר און אונזר העלפר אייביג היום הזה נון בעטן מיר דס היינטיגן טאג זאל פר דיר גאט גדאכט ווערן די רעכט פארטיגע מעשים פון אברהם וואס ער האט גבונדן און פון זיין זון יצחק וואס ער איז גבונדן גווארן וישיבת התם און דס זיצונג פון דעם פרומן יעקב וואס ער איז תמיד גזעסן אין בית המדרש און האט גלערינט תורה זאלסטו גאט גדענקן דעם זכות צוא דער מאנן מיט רחמנות צו אונז ותרשישי און די מלאכים וואס הייסן תרשישים און די ברענענדיגע חשמלים זיי קניען זיך

וזה יעריצו. חוה אל זה יקדישו. ושלוש קדושה לקדוש מקדישים:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ:

וחיות בוערות מראיהן כגחלי אש:
בזחל סובלות כס. אש אוכלה אש:
נסתמות גויותיהן: ברשפי להבת אש:
נאם הדבור משמוע. הנתן באש:
יסבלו סבל. נוזלים על ראשיהם אש:
יעיר לז ללז. ולא נשקעת האש:
משלחים יד שרפים. תחת כנפי אש:
משלכים בכנפיהם. גחלי להבת אש:
נפזרות למקום רשעים להבניעם באש:
נאלהים במו. כדונג מפני האש:
בית לחשמלה. מראיה כמראית אש:
בנוגה סביב. כקשת בענן אש:
רצוא ושוב החיות. דאות באגפי אש:
רוחשות ברוך כבודו. בלהק יקודי אש:
שעונות במאמצי רם שכינתו באש:
שואגות כארי. קול בלהב אש:
מואחד כתר בפלל. בית יעקב אש:
משביעו שרף. לוהט שביב אש:
ימזדעזעים חילי מרום משלהבי אש:
ומרעש מתגלגלים. גלגלי כס אש:
אף רקיעים אחזתם. חרדת אש:
אז ישלשו בקודש לנשפט באש:

רשמאל

פירוש ע"ס

אות בוקן זיך אונ בייגן זיך איין פר דיר חוה אל זה אונ דר זאגט צו דעם דיין שטארקע לוב אונ גיט צו דעם דיין היילקייט אונ ניי היילגן נאט דעם היילגן מיט דריי מאל קדוש:

דאס פייבש און וחיות בוערות ווינט דער אין דעם ערשטן פסוק:

לִשְׂמֹאל וְלַיָּמִין . שְׁנֵי שְׂרָפֵי אֵשׁ :
לוֹאֲטִים הָרֶגֶל . מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל אֵשׁ :
אָנָּא עִזּוּז וְגִבּוֹר . נַעֲרָץ בְּכִתֵּי אֵשׁ :
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע . לוֹקְחֵי דַּת אֵשׁ :
מִפַּעַל הַר מוֹר . נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ :
מִצּוּקָה נִנְצַל . מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ :
נָא אִם חָטְאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ :
נָא חוֹמֶיךָ יָגוֹלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ :
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לְרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ :
וְיוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵינוּ חַיּוֹת אֵשׁ :

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים. לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ : בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ . וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ . מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן : תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים : וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ :

אֶחָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ :
בּוֹעֲרוֹת טוֹעֲנוֹת כְּסָאךְ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ :
גְּאוֹתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ . וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ :
רוֹגְמַת שְׁכִינָתְךָ כְּעֵין חַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ :
הֲלֹא בְּהַרְאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֲךָ בָּאֵשׁ :
וְיַחְתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ :
זְעוּ מִיּוֹם תְּקַע חֲרֵדֵי דְבָרְךָ בָּאֵשׁ :
חֲלִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט בָּאֵשׁ :
טַעֲמָם יִכּוֹן כִּקְטֹרֶת . נָתוּן עַל הָאֵשׁ :
יֵחָשֵׁב מִיעוּט חֶלְבָּם וְדָמָם כְּנִיחוֹחַ מִן הָאֵשׁ :
כְּוֹשֶׁר מַעַשׂ אֵיתָן . מוּצָּל מֵאֵשׁ :
לְיוֹם צָרָה יוּעֲמַד לָבֹא בַמַּיִם וּבָאֵשׁ :
מַעֲרֶכֶת עָרְךָ . וּבְיָדוֹ מַאֲכֶלֶת וָאֵשׁ :
נִינָיו בָּהּ יִנָּצְלוּ מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ :

סעו אחריך במדבר בנחית עמוד **אש:**
עזה אהבתם תזכור. רשפיה רשפי **אש:**
פלאיך ידע תשבי. יחדך בענית **אש:**
צועקיך גם היום תענה. הוגי דת **אש:**
קנא לעירך היתה לשריפת **אש:**
רצף שכנך בתוכה לכבוד סביבה חומת **אש:**
שעה שועת עמך. בית יעקב **אש:**
תשכלל היכל קדשך מהרה ואל **תתיאש:**
תמימיך ימליכוך כמלאכי רוח משרתי **אש:**

חזן מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון: תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור ולנצח נצחים: ועינינו תראינה מלכותך כדבר האמור בשירי עזך על ידי דוד משיח צדקך: קהל ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חזן לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם: כמו שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון*) מן הארץ:

ותמלוך אתה יהוה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה : ברוך אתה יי המלך הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך . ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום הזכרון הזה יום תרועה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה : זכרנו יי אלהינו בו לטובה . ופקדנו בו לברכה . והושיענו בו לחיים (טובים) : ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה :

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך . והנשא על כל הארץ ביקרך . והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך . וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו . ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך . שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת . כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד : ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך

לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור: יברכך יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנך. ישא יי פניו אליך. וישם לך שלום:

שים שלום טובה וברכה. חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יי עושה השלום:

דער ש"ץ זאגט מען אבינו מלכנו געפינט מען דף ל"ג [illegible]. קדיש שלם. אין כמוך. ויהי בנסוע. [illegible] מדות. בריך שמיה. על הכל. ועזור געפינט מען דף ל"ג [illegible] אונ צווייטער [illegible]:

קריאה ליום ב של ראש השנה

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את־אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני: ויאמר
קח־נא את־בנך את־יחידך אשר־אהבת את־יצחק ולך־לך אל־ארץ המריה והעלהו שם לעלה
על אחד ההרים אשר אמר אליך: וישכם אברהם בבקר ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו
אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל־המקום אשר־אמר־לו האלהים: לוי ביום השלישי
וישא אברהם את־עיניו וירא את־המקום מרחק: ויאמר אברהם אל־נעריו שבו־לכם פה עם־החמור
ואני והנער נלכה עד־כה ונשתחוה ונשובה אליכם: ויקח אברהם את־עצי העלה וישם על־יצחק
בנו ויקח בידו את־האש ואת־המאכלת וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל־אברהם אביו ויאמר
אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעלה: ויאמר אברהם אלהים יראה־
לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו: שלישי ויבאו אל־המקום אשר אמר־לו האלהים ויבן שם
אברהם את־המזבח ויערך את־העצים ויעקד את־יצחק בנו וישם אתו על־המזבח ממעל לעצים:
וישלח אברהם את־ידו ויקח את־המאכלת לשחט את־בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן־השמים
ויאמר אברהם | אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל־תשלח ידך אל־הנער ואל־תעש לו מאומה כי | עתה
ידעתי כי־ירא אלהים אתה ולא חשכת את־בנך את־יחידך ממני: וישא אברהם את־עיניו וירא
והנה־איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו: ויקרא
אברהם שם־המקום ההוא יהוה | יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה: רביעי ויקרא מלאך יהוה
אל־אברהם שנית מן־השמים: ויאמר בי נשבעתי נאם־יהוה כי יען אשר עשית את־הדבר הזה
ולא חשכת את־בנך את־יחידך: כי־ברך אברכך והרבה ארבה את־זרעך ככוכבי השמים וכחול
אשר על־שפת הים וירש זרעך את שער איביו: והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת
בקלי: וישב אברהם אל־נעריו ויקמו וילכו יחדו אל־באר שבע וישב אברהם בבאר שבע: פ ח
ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם־הוא בנים לנחור אחיך:

עוץ בכרו ואת־בוז אחיו ואת־קמואל אבי ארם: ואת־כשד ואת־חזו ואת־פלדש ואת־ידלף ואת־בתואל: ובתואל ילד את־רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם: ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם־הוא את־טבח ואת־גחם ואת־תחש ואת־מעכה:

מגיה ס״ת שניה אצל הראשונה ואומר ח״ק וקורין למפטיר בפרשת פנחס

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם: ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימים: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל: ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר־עזים אחד חטאת לכפר עליכם: מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה:

ברכת ההפטורה געפינט מען אין ערשטין טאג נאך שחרית:

הפטרת יום ב של ראש השנה בירמיה סימן ל״א:

כה אמר יי מצא חן במדבר עם שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל: מרחוק יי נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד: עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים: עוד תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו נוטעים וחללו: כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל יי אלהינו: כי כה אמר יי רנו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו הושע יי את עמך את שארית ישראל: הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול ישובו הנה: בבכי יבאו ובתחנונים אובילם אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר לא יכשלו בה כי הייתי לישראל לאב ואפרים בכורי הוא: שמעו דבר יי גוים והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרועה עדרו: כי פדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב יי על דגן ועל תירוש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד: אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו נאם יי: כה אמר יי קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו: כה אמר יי מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם יי ושבו מארץ אויב: ויש תקוה לאחריתך נאם יי ושבו בנים לגבולם: שמוע שמעתי אפרים מתנודד יסרתני ואוסר כעגל לא למד השיבני ואשובה כי אתה יי אלהי: כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בשתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי: הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי:

דער נאך ואגט דער בעל המפטיר די ברכות געפינט מען דא פאר לה סדר תקיעת שופר. אשרי. יהללו. לדוד מזמור. ובנוחה געפינט מען דא לה לו תפלה לש״ץ קודם מוסף. חצי קדיש. תפלת מוסף געפינט מען דא ל״ו לח:

מוסף ליום ב של ראש השנה

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה. ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח

ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן :

תפלה לשליח צבור בקול

כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו :

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך : תשרין

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים . וכתבנו בספר החיים . למענך אלהים חיים :

מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יי מגן אברהם :

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע :

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר : מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה :

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים :

ונאמן אתה להחיות מתים : ברוך אתה יי מחיה המתים :

ובכן ולך תעלה קדושה . כי אתה הוא אלהינו מלך :

ונתנה תוקף קדושת היום . כי הוא נורא ואיום . ובו תנשא מלכותך . ויכון בחסד כסאך . ותשב עליו באמת : אמת כי אתה הוא דין ומוכיח ויודע ועד . וכותב וחותם (וסופר ומונה) . ותזכור כל הנשכחות . ותפתח את ספר הזכרונות . ומאליו יקרא . וחותם יד כל אדם בו : ובשופר גדול יתקע . וקול דממה דקה ישמע . ומלאכים יחפזון . וחיל ורעדה יאחזון . ויאמרו הנה יום הדין . לפקוד על צבא מרום בדין . כי לא יזכו בעיניך בדין . וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון : כבקרת רועה עדרו . מעביר צאנו תחת שבטו . כן תעביר ותספור

תְּמוּנָה וְתִפְקוֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן: כַּמָּה יַעַבְרוּן. וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן: מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת: מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ. מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ: מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה. מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא: מִי בָרַעַשׁ. וּמִי בַמַּגֵּפָה: מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה: מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף. מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר: מִי יֵעָשֵׁר. וּמִי יֵעָנִי. מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום קול ממון

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה:

מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵרָה:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ. מָשׁוּל כַּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כְּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כָּלָה. וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ. וְאֵין קֵץ לְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ. וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ. וְאֵין לְפָרֵשׁ עֵילוּם שְׁמֶךָ. שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ. וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ. וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִּשְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ. הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ. דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה: וְקוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָׁה בַּקּוֹדֶשׁ):

חזן כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה. עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ כַּדָּבָר הָאָמוּר

חזן נַעֲרִיצְךָ וְנַקְדִּישְׁךָ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ כַּכָּתוּב

עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם חזן מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: (נ״א בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ)

חיות אשר הנה מרבעות כסא. במאתים וחמשים ושש מכניפות כסא. טועשות בו בסוככם פנים בפנים לכסא. דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. הוא כעין הקרח ובו שביב כסא. וממעל לרקיע כמראה דמות כסא. ועות בלי לאות מחיל כסא: חזן חשות ברצוא ושוב מרעישות כסא. טסות כבזק ולא מזיזות הוד כסא. יודעות כי כל מקום לא יכיל מקום כסא:

כף רגל חמש מאות וחמש עשרה ישרה לכסא. לעת תרשינה לפאר קופצות מתחת לכסא. מתעלפות מפחד רם יושב על כסא. נראות נושאות והם נשואות עם כסא: סבלות מתחת זרועות עולם לכסא. עתירת זו כתעל תרפינה כנף כסא. פשעים אם עצמו משיקות כסא. צורר כי יסטין יפרשז ענן כסא. קול שופר לעת יעל מאחז פני כסא. רחמים יליץ בעד רשומים בכסא. שופט אם ירצה משבת באולם הכסא. תבנית תם יפן חקוקה בכסא. ארבע חיות נושאות ומנשאות עם כסא: חזן לבלתי לנבל למענו כסא. עוד יפצה פה ויפגיע כסא. זכור ליושבי נטעים אשר עמך בכסא:

רחם מצוקים אשר עליהם שמת הדום וכסא. ואז יתרעם הגלגל ויתרעש הכסא. ואופן לאופן וכרוב לכרוב וחיה לחיה לעומת כסא:

חזן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו (להעריצו לעמתם (נ"ס משבחים ואומרים) ג"א ברוך יאמרו: קהל ברוך כבוד יי ממקומו: ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים:

ועמך תלואים בתשובה להתיחד. שני לבבות לך באחד לאחד. רחץ בנקיון כפים נשוא לב אחד. קול שופר כפוף כפוף לב אחד. ציון שופר פשוט פשוט לב אחד. פור ימים יוצרו בם לבור אחד. עוברים בו להקביל

פְּנֵי יוֹצֵר אֶחָד: חזן סְמוּכִים בְּצִדְקַת אָב הָיָה אֶחָד. נִשְׁעָנִים בְּסִבְכֵי יָחִיד וּמְיוּחָד. מוּבְטָחִים בְּתוֹם (נ״א בְּתָם) וּבְיוֹשֶׁר אָב אֶחָד:

לְהִזָּכֵר לָמוֹ עֲנִית קוֹל אֶחָד. כְּשִׁבְתּוֹ בְּכִסֵּא שְׁפוֹט גּוֹי אֶחָד. יַעֲמִיד מֵלִיץ יוֹשֶׁר מִנִּי אֶלֶף אֶחָד. טוֹבוֹת לְהַגִּיד כְּשִׁבְעִי בְּאֶחָד. הֲשִׁיב גֵּר וְאֶזְרָח לְמִשְׁפָּט אֶחָד. זַךְ וָרַע מֵהַיּוֹם מוֹדַע דִּינָם לְאֶחָד. וַאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו שְׁקוּלִים עַד עָשׂוֹר יוּאֶחָד. הוּא כְּחָפֵץ לְהַצְדִּיק עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה יִיחַד. דֶּלֶת פְּתוּחָה לַשָּׁבִים תֵּת צָרִי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. גּוֹלֶה זְכוּת וָרֶשַׁע לְהַגִּישׁ אֶחָד בְּאֶחָד. בִּיקּוּר חֶשְׁבּוֹן לִמְצוֹא אֶחָד לְאֶחָד: חזן אִם יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ לַהֲשִׁיבֶנּוּ וְהוּא בְּאֶחָד. אֱמֶת חוֹתָמוֹ לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא אֶחָד. לְעֵת תָּמוּט וּכְכַל יַד עַם אֶחָד:

עוֹד יִזְכּוֹר לָמוֹ מַטַּת שְׁכֶם אֶחָד. זֹאת הַמִּתְמֶדֶת שְׁמַע פֶּה אֶחָד. רוֹגֶשֶׁת נֶשֶׁף וָשַׁחַר לְיַחֵד לְאֶחָד:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית) לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

וְאַתָּה אֱזוֹן קוֹל מְפָאֲרֶיךָ בְּכָל אֵבָרֵיהֶם. תּוֹכֵן מִצְוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. בְּמָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֵיבָרֵיהֶם: בָּזֶה חוֹדֶשׁ תִּקְוַע שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּכַף רַגְלֵיהֶם: שַׁי מוּסְפֵי יוֹם עֲשָׂרָה. כְּמוֹ עֲשָׂרָה בְּקַרְסוּלֵיהֶם: גָּשִׁים פְּנֵי תֵּיבָה שַׁחֲרִית שְׁתַּיִם. כְּמוֹ שְׁתַּיִם בְּשׁוֹקֵיהֶם. רְשׁוּמִים קְרוֹת בּוֹ חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה עַל בִּרְכֵּיהֶם. דְּרוּשִׁים תִּקּוּעַ כִּכְּסֵא בְּאֶחָד. כְּמוֹ אֶחָד בְּיַרְכוֹתֵיהֶם: קֶרֶן יִמְשְׁכוּ לְשָׁלֹשׁ שְׁלֹשָׁה. כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה בְּקוֹטְלֵיהֶם: הֵן מוּסְפֵי חוֹדֶשׁ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה צַלְעוֹתֵיהֶם: צְקוּן לְחָשָׁם בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבִּזְרוֹעוֹתֵיהֶם:

וּמַלְכִיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בִּפִיסַּת יְדֵיהֶם. כָּלוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת שֶׁבְּשִׁדְרוֹתֵיהֶם: זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם: עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שְׁתּוּחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוֹק דָּתָם סְפָרִים חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁבִּנְקָבֵיהֶם: חזן שָׁם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בִּלְבָבֵיהֶם. טוּחוֹת וְכֶסֶל וְשֶׁכְוִי וְסַרְעַף וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתְּנוֹתֵיהֶם: נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וַעֲצְמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיַכְּרוּ אוֹזֶן וְיִפְצוּ פֶּה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נְתוּנִים פְּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. תִּתְקַע שׁוֹפָר בְּקוֹל יְחַפֵּשׂ שׂוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

תְּהִלּוֹת כְּבוֹדְךָ אֲמִיצִי מְלֹא כָל הָאָרֶץ. שִׁמְעֲךָ דִּין מִשָּׁמַיִם בְּכֵן יָרְאָה וְשָׁקְטָה הָאָרֶץ. רַעַשׁ יוֹם מִשְׁפָּט גָּעֲשׁוּ תְהוֹמוֹת הָאָרֶץ. קוֹל שׁוֹפָר חָזָק דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. צְבִי לַצַּדִּיק בְּזֶמֶר הִשְׁמִיעַ מִכְּנַף הָאָרֶץ. פַּחַד וָפַחַת וָפַח וּפַלָּצוּת יְבַעֲתוּ אָרֶץ. עֵת תָּקוּם לַמִּשְׁפָּט זַעַם כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: חזן סוֹלוּ פְּנוּ דֶרֶךְ יְנוֹבְבוּ חֲרֵדִים מֵחֶרְדַּת הָאָרֶץ. נָאוֹר וְאַדִּיר טַעַם תָּשׁוּב לָאָרֶץ. מַה תִּירָאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּמוֹ פֶּאֱרוּהוּ מֵאָז בְּשַׁחַק יוֹרְשׁוּ בְחוּנָיו לְפָאֲרוֹ בָאָרֶץ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

ס׳ סטגן גומר אתה קדוש כו׳ לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדֻשָּׁתְךָ (נ״א כְּעֶרְכְּךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלָךְ:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

פותחין הארון — המלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת:

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה:

הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת:	וְכ״מ שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת:
הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת:	וְכ״מ שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק:
הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם:	וְכ״מ שֶׁהוּא דַּיָּן אֱמֶת:
הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה:	וְכ״מ שֶׁהוּא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה:
הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ:	וְכ״מ שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ:
הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת:	וְכ״מ שֶׁהוּא זוֹכֵר הַבְּרִית:
הַחוֹתֵךְ. חַיִּים לְכָל חָי:	וְכ״מ שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם:
הַטּוֹב. וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים:	וְכ״מ שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל:
הַיּוֹדֵעַ יֵצֶר כָּל יְצוּרִים:	וְכ״מ שֶׁהוּא יוֹצְרָם בַּבָּטֶן:
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יַחַד:	וְכ״מ שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל:
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל. שַׁדַּי:	וְכ״מ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא:
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה:	וְכ״מ שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם:
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר:	וְכ״מ שֶׁהוּא נוֹצֵר חֶסֶד:
הַסּוֹבֵל. וּמַעְלִים עַיִן מִסּוֹרְרִים:	וְכ״מ שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה:
הָעֶלְיוֹן. וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו:	וְכ״מ שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ:
הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה:	וְכ״מ שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ:
הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ:	וְכ״מ שֶׁהוּא צַדִּיק וְיָשָׁר:
הַקָּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף:	וְכ״מ שֶׁהוּא קָשֶׁה לִכְעוֹס:

הרחום. ומקדים רחמים לרוגז: וכל מאמינים שהוא רך לרצות:
השוה. ומשוה קטון וגדול: וכל מאמינים שהוא שופט צדק:
התם. ומתמם עם תמימים: וכל מאמינים שהוא תמים פעלו.

תשגב לבדך ותמלוך על כל ביחוד:

ככתוב על יד נביאך והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: כשסיים האוחז ביד יאמר אנא בכח וכו' ואח"כ יאמר זה:

בשמך שדי יי צבאות שתעשה שאלתי ובקשתי והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם: כמה שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה. כי תעביר ממשלת זדון* מן הארץ:

ויאתיו כל לעבדך. ויברכו שם כבודך. ויגידו באיים צדקך. וידרשוך עמים לא ידעוך. ויהללוך כל אפסי ארץ. ויאמרו תמיד יגדל יי. (ויזבחו לך את זבחיהם) ויזנחו את עצביהם. ויחפרו את פסיליהם. ויטו שכם אחד לעבדך. וייראוך עם שמש מבקשי פניך. ויכירו כח מלכותך. וילמדו תועים בינה. וימללו את גבורתך וינשאוך מתנשא לכל לראש. ויסלדו בחילה פניך. ויעטרוך נזר תפארה. ויפצחו הרים רנה. ויצהלו איים במלכך ויקבלו עול מלכותך עליהם. וירוממוך בקהל עם. וישמעו רחוקים ויבאו ויתנו לך כתר מלוכה:

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך׃ יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו׃ אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה · והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ׃ והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם · ואת מוספי יום הזכרון הזה׃ נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור׃

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם · ועשיתם עולה לריח ניחח ליי פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים׃

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם׃

מלבד עולת החדש ומנחתה ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליי׃

כ״יא עלינו שפינם מען דאס ארון הקודש · ושלא שם חלקנו מאכט מען צוא · כ״יא ואנחנו בוקט מען אוף׃

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם׃ ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא׃ שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים׃ הוא אלהינו אין עוד · אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד׃

אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו׃ וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד׃ שמע ישראל יי אלהינו יי אחד׃ הן ליי אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה׃ כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד׃ כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו׃ יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם׃

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב · רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו · ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת · נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה׃ אנא בכח וכו׳

אלהינו ואלהי אבותינו היה עם פיפיות שלוחי עמך בית ישראל׃ העומדים לבקש תפלה ותחנונים מלפניך על עמך בית ישראל׃ הורם מה שיאמרו · הבינם מה שידברו · השיבם מה שישאלו · ידעם

היך

היך יפארו. באור פניך יהלכון. ברך לך יכרעון. עמך בפיהם יברכון. ומברכות פיך כלם יתברכון. עמך לפניך יעבירון. והם בתוך יעבורון: עיני עמך בם תלויות. ועיניהם לך מיחלות: גשים מול ארון הקודש באימה. לשכך כעס וחמה. ועמך מסביבים אותם כחומה. ואתה מן השמים תשגיח אותם לרחמה: עין נושאים לך לשמים. לב שופכים נכחך כמים. ואתה תשמע מן השמים: שלא יכשלו בלשונם. ולא ינקשו בשיננם. ולא יבושו במשענם. ולא יכלמו בם שאונם. ואל יאמר פיהם דבר שלא כרצונך. כי חנוניך יי אלהינו המה חנונים ומרוחמיך המה מרוחמים: כמה שידענו יי אלהינו את אשר תחון יוחן ואת אשר תרחם ירוחם: ככתוב בתורתך ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם יי לפניך. וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם: ונאמר אל יבושו בי קויך אדני אלהים צבאות. אל יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל:

פותחין הארון

אוחילה לאל אחלה פניו. אשאלה ממנו מענה לשון. אשר בקהל עם אשירה עוזו. אביעה רננות בעד מפעליו: לאדם מערכי לב. ומיי מענה לשון: אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

סוגרין הארון

מן דר ערשטר טאג ראש השנה געפאלט שבת זאגט מען אהללה את השם אגדרך זאל זאגט מען אנסיכה מלכי:

אהללה אלהי אשירה עזו. אספרה כבודו אאפדנו מלוכה: אשגב לפועל אשר שח ופעל. אנוהו. כי לו יאתה מלוכה: בעזו נצח אשנן כי צבאו אני. ולי נאה שיח גודל המלוכה: בקהל אבשר ברב עם

מטה לוי | **אדבר**

אהללה אספרה כבודו. בקהל עם: אאפדנו מלוכה. כי לו נאה והגונה המלוכה: בעזו נצח אשנן. כתקפו וכתורתו אקבע אותו ככתר מלכות: אשגב לפועל. ארומם להקב"ה שהוא אדבר תמיד: כי צבאו אני. כי אני מלכת בלו: לכן ולי נאה שיח פועל הכל: אשר שח ופעל. על שהוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד: גודל המלוכה. לי נאה לספר ולדבר גודל המלוכה יותר מע"א לכן אנוהו אספר נויו ושבחו לבאי עולם: כי לו יאתה מלוכה. שאינה לגיון של מלך: בקהל אבשר ברב עם אדבר. סדרת מלך: למי

פירוש ע"ם

אהללה אלהי איך וועל לויבן מיין גאט את וועל זינגן זיין שטארקייט איך וועל דר ציילן זיין כבוד איך וועל אים צירין מיט דעם לויב פון זיין מלוכה אשגב איך וועל שטארקן דעם ווערקר הקב"ה וואס ער האט דיא וועלט באשאפן מיט רייד איך וועל דר ציילן זיין שיינע לויב דס אים פאסט דיא מלוכה בעזו וועגין זיין שטארקייט וועל איך שטענדיג ריידן דען איך בין פון זיין חיל אונ אין מיר פאסט צוא ריידן דיא גרויסקייט פון זיין מלוכה בקהל צווישן פאר זאמלונגן וועל איך אן זאגן צווישן פיל פאלק

וועל

אדבר. למי שאת ויתר עוז. ולמי המלוכה: גושו גוים ובואו ממלכות. ראו מה נהדר. במזח המלוכה: גדלוהו אתי ונרוממנהו יחד ואל תתגאו בנזר המלוכה: דרכים בעת נעשתה מצולה. התבוננו יחד. למי נזרקה מלוכה: דרך כוס בים. כנגד שש מאות רכב. ומה יועיל גבר עוז במלוכה: האזינו רוזנים אז וירגזו הביטו חתת ומאסו מלוכה: הגידו כחו לאמים ודברו. לזה יכתב שם המלוכה: ונלחם ראשית גוים ואבד כי נשבע חי בכסא מלוכה ויולע בכל דור כי לא למד מי נלחם בים ועטה מלוכה: זד על אדוניו עבד יושב נגב. בזאת תרגז ארץ. בשאת עבד מלוכה: זרע ברוכים החרימו ארורים כי נתנו קול לאדיר במלוכה: חשבון ובשן עוררו מלחמה בלי לתת דרך. לצבאות מלוכה: חילם

משה לוי נשמר

למי שאת. למי ראוי הגביהות: ויתר עוז. של מלכות: ראו מה נהדר. כמה נהדר השם יתברך: במזח המלוכה. בתוקף המלוכה. לכם אני אומר אתה העי"א. גדלוהו אתי. כו': ואל תתגאו בנזר המלוכה. שנתן לכם. ואביא לכם ראיות שאין מלכות בני אדם כלום נגדו: דרכים בעת נעשתה מצולה. בעת שנעשתה מצולת ים סוף לדרכי' לכל י"ב שבטים דרך בפני עצמו: התבוננו. כולם יחד וראו: למי נזרקה מלוכה. בעת ההיא שלא להקב"ה שנאמר ה' ימלוך לעולם ועד וזה היה כאשר דרך הקב"ה. סוס בים. כנגד שש מאות רכב חיל פרעה: ומה יועיל גבר עוז במלוכה. ומה הועיל אז מלכות פרעה כנגד עוזו של הקב"ה אשר בידו המלוכה: האזינו רוזני' אז וירגזו. אז שמעו שרי השבטים קריעת ים סוף כמ"ש שמעו עמים ירגזון: הביטו חתת. ראו מחתה: ומאסו מלוכה. ומאסו מלכותם: הגידו כחו לאומים. ולאומים הגידו כחו: ודברו לזה יכתב שם המלוכה. לזה ראוי ליכתב שם המלוכה ולא לאחר: ועתה אספרה לכם איך השפיל הקב"ה מלכות מצ"ם ונסים שעשה הקב"ה עמנו בכל דור ודור: ונלחם ראשית גוים. עמלק נלחם בראשון עם ישראל ואבד. ונאבד באותה מלחמה: כי נשבע חי בכסא מלוכה. כמ"ש כי יד על כס יה שלא יהיה השם שלם ולא הכסא שלם עד שינקום מעמלק: ויולע בכל דור. לכן יהיה עמלק ללעג בכל דור על כי לא למד ק"ו ממצרים והיה לו לומר: מי נלחם בים. והטביעם: ועטה מלוכה. ונתעטף במלוכה שהמליכוהו עליהם ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד כ"ש שיציל אותם ביבשה: זד על אדוניו עבד יושב נגב. זה הכנעני מלך ערד יושב הנגב שנאמר עליו עבד עבדים יהי' לאחיו הזיד על אדוניו ישראל כי בא להלחם אתם: בזאת תרגז הארץ בשאת עבד מלוכה כמ"ש תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך וכנען בא לשיבא במלוכת ישראל: שהם זרע ברוכים החרימו. את כנען שהם. ארורים. כי נתנו קול. בתפלה: לאדיר במלוכה להקב"ה שהוא אדיר במלוכה ואמרו אם נתן תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם וישמע ה' בקול ישראל (במדבר כא): חשבון ובשן. סיחון מלך חשבון ועוג מלך הבשן: עוררו מלחמ'. עם ישראל:

בלי

פירוש ע"ם

וועל איך ריידן צו וועמן עס פאסט דיא גרויסקייט אונ דיא אויבר מאכט אונ צו וועמן עס גיהער דיא מלוכה גושו גוים גינעהנט איר פעלקר אונ קומט איר קיניגרייך זעהט וויא גאט איז באשיינט מיט דעם נארטיל פון דר מלוכה גדלוהו אתי אבפערט אים מיט מיר אונ מיר וועלן אים דר הויבן אין איינם אונ האלט אייך ניט בגאוה קעגין אים מיט דער קרוין פון דער מלוכה דרכים בעת אין דער צייט אז עס איז גווארן וועגין אין טיפן ים דאס דיא ישראל זענין טרוקענערהייט אריבר גגאנגן האבן פר שטאנן אלע באנאנד צו וועמן איז ראוי גווען דיא מלוכה דרך סוס גאט האט גטרעטן מיט זיין פערד (דאס הייסט זיין מרכבה) אין ים קעגין דיא זעקס הונדערט רייט וועגין פון פרעה אונ וואס קאן זיך באהעלפן איין מענטש מיט זיין גבורה קעגין גאט וואס ער איז שטארק אין דער מלוכה האזינו דיא הארן האבן מיט זייערע אויערן גיהערט דענסטמאל ווי גאט הט דעם ים גישפאלטן האבן זיי גציטערט זיי האבן גזעהן דעם בראך פון דיא מצרים האבן זיי מיאס גווען זייער מלוכה הגידו לאומים דיא פעלקר האבן דר ציילט גאטס כח אונ האבן גירעט דאס צו דעם גאט זאל אן גשריבן ווערן דר נאמען פון מלוכה ונלחם עמלק וואס איז גיקומן צום ערשטין מלחמה האלטן מיט דיא ישראל איז ער אין דר מלחמה פר לארן גווארן דען דר לעבעדיגר גאט האט גשווארן ביא זיין שטול פון דער מלוכה דאס זיין נאמן זאל אפ גימעקט ווערן ביליגג אונ איז אויס גישפעט גווארן אין אלע דורות ווייל ער האט זיך ניט אפ גילערנט פון דיא מצרים צו באטראכטן ווער עס האט קעגין זיי מלחמה גהאלטן אין ים פון ישראלס וועגין אונ דם גאט האט זיך איין גיוויקלט אין מלוכה צו קיניגן אויף ישראל וועט ער זיי דאך בודאי מציל זיין זד על אדוניו דר כנעני מלך ערד וואס איז גזעסן אין דרום זייט אונ איז אן גירופן גווארן עבד עבדים האט מרשע גוועזן קעגין זיין האר אונ איז גקומן מיט דיא ישראל מלחמה האלטן איבר דעם ציטערט דאך די ערד ווען איין קנעכט דער הייבט זיך אונ וויל האבן דיא מלוכה זרע ברוכים דיא געבענטשטע קינדר ישראל

האבן

נשמד. וארצם חלקה. ומעל זרועם נפלה מלוכה: טפשו בני כנען. כי נכרים הם באדמת בני שם. זרע מלוכה: טבחם בן נון עד פנה ארץ. לפני ארון הברית. אדון המלוכה: יושבי חרושת אז הקשה לחץ עזרוהו בלי בצע אפסי מלוכה. יה נלחם בם צבא בלי בצע. כן יאבדו שאר ולאל המלוכה: כארז בלבנון אשור גדל. ותרף אוריד כביר ממלוכה: כליל אש הממם בליל שמורים. ואז ידעו כל כי לאל המלוכה: לשתת כרע בל. בחשבו עלות לשחק וסר מנו לבב אנוש. ורד ממלוכה: לכנו הישב וכח אל הכיר למרים ומשפיל. השלים מלוכה: מוגרה צאן

מטה לוי לטבח

כלי לתת דנך לגלאות מלוכה. לעטור דרך ארלם: חילם כנמד וארלם תולקה. לראובן וגד וחלי שבט מנשה: ומעל זרועם נפלה מלוכה. כהיותם בתקפם נפלה מלכותם: טפשו. הסכילו בני כנען שהתישבו בארץ ישראל וכבשו את הארץ מיד בני שם ולא הבינו כי נכרים הם שעשאם נח נכרים מאדמת ישראל שהם בני שם והם זרע מלוכה לפי שהנחיל נח את כל העולם לשם וליפת ולכנען עשה כנכרי שלא נתן לו חלק בעולם: טבחם. הרגם יהושע בן נון: עד פינה הארץ: עד שכיבש ופנה אותם מארץ ישראל: לפני ארון הברית אדון המלוכה. כמ״ש הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בירדן אמרו רז״ל הארון הי׳ מכלה וממית בכנענים ומכבש את הארץ יושבי חרושת. סיסרא שר צבא יבין שיושב בחרושת הגוים. אז הקשה לחץ. הקשה ללחוץ את ישראל עשרים שנה: עזרוהו בלי בצע. עזרו לו כלי שברי אפסי מלוכה: יה נלחם בם. הקב״ה פרע להם

מדה כנגד מדה ונלחם בם ג״כ בלא בצע. בלי בצע. כמ״ש מן השמים נלחמו הכוכבים ממסילותם כן יאבדו כל אויבינו: ולאל. ואז יהיה לאל המלוכה. כלבנון אשור גדל. סנחרב מלך אשור גדל כארז שבשם כל העמים: ותרף. וחרף להקב״ה ואמר. אוריד כביר. אוריד כבירו ותקופו של עולם שלא יהיה לו המלוכה: כליל אש. מלאך שכולו אש: הממם בליל שמורים. המיתם בליל פסח: ואז ידעו כל כי לאל המלוכה לשתת כרע כל כתחשב עלות לשחק. נבוכדנצר שעבד לבל כאמר אעלה על במתי עב ירד לשתת ולבאול: וסר מנו. ושוד את אשר ממט לבב אנוש ונעשה חיה: ורד ממלוכה. ולאחר ז׳ שנים שהלך כדרך חיה במדבר: לכנו הושב. הושב על כנו: וכח אל הכיר כו׳. והכיר כח אל שהוא ית׳ המרים ומשפיל והודה במלכותו של הקב״ה שלימה: מוגרה לאן לטבח. ישראל שנקראו צאן נחשבו ונמכר לטבח בימי המן שנגזר עליהם הרג ושבי ואבדן: ונתנשא עלילות

פירוש נ״ם

האבן מתרים גוועין די פר פלוכטע כנעני׳ אז זייא האבן גגעבן זייער קול מיט תפלה צו גאט ווס ער איז שטארק אין דר מלוכה חשבון ובשן סיחון ועוג דיא מלכים פון השבון אונ בשן האבן דר וועקט איין מלחמה קעגין ישראל דס זייא האבן ניט גוואלט לאזן דיא ישראל ווס זייא זענין גוועזן גאטס חיל דורך זייער לאנד וואס איז גוועזן זייער סוף זייער חיל איז פאר טיליגט גווארן אונ זייער לאנד איז צו טיילט גווארן צו שבט ראובן אונ שבט גד אונ צו האלב שבט מנשה אונ פון זייער קראפט איז דיא מלוכה אראפ גיפאלן טפשו דיא בני כנען זענין גארן ווייא האבין ניט פר שטאנן דס זייא זענין גיוועזן פרעמד אין דעם לאנד פון ישראל וואס קומן ארויס פון שם ווס זייא זענין קינדר פון גאטס מלוכה דען נח הט דיא וועלט צו טיילט צו זיינע צוויא קינדר שם ויפת אונ צו חם מיט זיין זון כנען האט ער קיין חלק ניט גגעבן אין דר ירושה טבחם בן נון האט יהושע בן נון זייא גיקולט ביז ער האט די רשעים אום גיראמט פון ארץ ישראל פר דעם ארון קודש ווס דיא לוחות פון גאט זענין אין אים גילעגן ווס ער איז דר הער פון דר מלוכה דען דר ארון איז פר זיי גינאנגן אונ הט אום גיבראכט די כנענים אונ הט גיהאלפן צו דיא ישראל איין נעמן דאס לאנד יושבי חרושת דר מלך פון כנען אונ זיין הויפט מאן סיסרא וואס זענין גיזעסן אין חרושת דר האזיר הט דיא ישראל זייער שווער גיצוואונגן אלע הארין פון אלע עקין וועלט האבן אים גהאלפן מלחמה האלטן מיט די ישראל גאר אן געצאלט יה נלחם האט גאט מיט זייא מלחמה גהאלטן אויך מיט אזו אחיל ווס זייא האבן קיין געלט ניט גינומן דס זענין דיא שטערן פון דעם הימל וויא האבן מלחמה גהאלטן מיט סיסרא אזו זאלן אויך דיא איבעריגע רשעים פאר לארן ווערן וועט זיין בעוואוסט דס צו גאט גיהער דיא מלוכה כארז בלבנון סנחריב דר מלך פון אשור איז גוועזן גיגליכן מיט זיין גרויסקייט אז אטענין בוים אין וואלד אונ ער האט גאט גילעסטערט אונ האט גזאגט איך וועל אראפ גירערן דעם שטארקסטן פון דר וועלט פון זיין מלוכה וואס איז אבער זיין סוף גוועזן כליל אמלאך וואס ער איז לויטער פייער האט פרטומילט אלע זיינע חיילות אונ זענין פאר ברענט גווארן אין דער נאכט פון פסח וואס ווערט אן גירופן ליל שמורים אונ דאמאלסט האבן אלע גיוואוסט דס צו גאט איז די מלוכה לשתת כרע בל צו דר גרוב הט גינידערט נבוכדנצר ווס האט זיך גיבוקט צום אפ גאט וואס הייסט בל אז ער הט גטראכט ארויף צו גיין אויף דעם הימל איז פון אים אפ גטאן גווארן דס מענטשן הארץ אונ איז

לטבח. ונתכנו עלילות. בלבוש צעיר רודם המלוכה: מכורי בלא הון. פדויי בלא כסף. סולו למטה כמים לב המלוכה: נמכרו יונים לבני יונים. ורחקים מעל גבול מלוכה: נארו ברית ודת. והמרידו עם באל: ומגרום בלא כח מכהני מלוכה: שעיר החניף להורהו בצידו. וירש בקול בכי חרב ומלוכה: חוןשגב חלק היות גביר לאחיו. ועוד תסוב לישרון מלוכה:

עשה לך בציון שם נוראות. כאז תצליתנה. בכסא מלוכה: עורר והקץ משוש כל הארץ. וכונן כסאך. בקרית מלוכה: פני מאור לבנה

מטה לוי וחמה

עלילות. ונמנו מעשי הסוכות ישראל להקב"ה: בלבוש צעיר רודם המלוכה. בזכות מרדכי שלבש לבוש מלכות ובא מבנימין צעיר רודם וישראל אחיו. מכורי בלא הון. כמ"ש הכסף נתון לך: פדויי בלא כסף. וכן נפדו בלא כסף רק בתפלה ובצום ובתחנונים: סולו למטה כו'. שבתו להקב"ה שמטה לב המלך כמים בימי החשמונאים: נמכרו. ישראל הנקראים יונים לבני יונים: ורחקים כו'. כמ"ש ובני ישראל מכרתם לבני היונים למען הרחיקם מעל גבולם (יואל ו): נארו ברית ודת. הפרו ברית מילה ותורה שגזרו שמד על ישראל שלא ישמרו שבת ושלא למול: והמרידו עם באל. שהרבה מישראל נכנסו בגזירתם: ומגרום בלא כח מכהני המלוכה. אך בהני המלוכה החשמונאים אף שהיו חלשים בלא כח עכ"ז הפילום וגררום כהשגחת הש"י: שעיר החניף להורהו בצידו. עשו החניף לאביו כי ציד בפיו שאל לו היאך מעשרין את התבן: וירש בקול בכי. כדכתיב וישא עשו קולו ויבך ע"י ירש חרב ומלוכה: חונשגב חלק. גנבת יעקב היה חלק: היות גביר לאחיו. בהתו. בברכה עצמה שברך לעשו אמר הן גביר שמתיו לך וגו' לכן. ועוד תסוב לישורון מלוכה. עוד תחזור לישראל המלוכה:

עשה לך בציון שם נוראות. ע"י שתגאל את ישראל מגלותם הגדול שהם בתכלית הירידה תעשה לך שם: כאז תצליתנה. כמו שהצליתו מאז בכסא דוד כן תצליח לנו גם עתה להושיב אותם בכסא מלוכה: עורר והקץ כו' בקרית מלוכה. התעורר לכונן כסאך בציון שנקראת משוש כל הארץ והיא קרית מלוכה וזהו. פני מאור לבנה

פירוש ע"מ

מראש גיוירערט פון זיין מלוכה דס ער איז גווארן צו אחיה אונ האט זיבן יאר נישט מער גיגעסן נאר גראז צווישן די חיות פון פעלד לבש השב נאך דיא זיבן יאר איז ער אום גיקערט גווארן אויף זיין שטעלע פון דר מלוכה דענסטמאל הט ער דר קאנט נאטס כח אונ האט מודה גיוועזן אז דיא מלוכה איז זיין גאט וואס ער דער הייכט אונ מאכט נידעריג וועמן ער וויל מגרה און אין דיא טעג פון המן זענין ישראל גישעפט גיווארן וויא שאף צו דר שחיטה אבר דיא ערע מעשים טובים אונ תשובה וואס זייא האבן גיטאן איז גיציילט גיווארן פר גאט אונ זענין ניצול גווארן. אונ מרדכי וואס קומט ארום פון שבט בנימין וואס איז דר איננסטר פון די שבטים הט נאך דעם גהערשט אונ איז גגאנגן אין אקיניגליכן קלייד מכורי בלא הון זייא זענין פאר קויפט גווארן אן געלט אונ זענין אויך אום גילייזט גווארן אן געלט נאר דורך תפלה אונ פאסטן איז דיא עדה בטל געווארן האבן זיי גלויבט צו גאט דער דא נייגט דאס הארץ פון די מלכים היא ער וויל אזו וויא מען קען נייגין וואסר וויא מען וויל נמכרו יונים די ישראל וואס זיי זענין גיגליכן צו טויבן זענין פר קויפט גיווארן צו דיא גריקין אין דיא טעג פון די חשמונאים אונ זייא וואלן די ישראל דר ווייטערט פון דעם גרעניץ פון דר מלוכה פון ירושלים נארו ברית זיי האבן פר שטערט דעם ברית מילה אונ דיא תורה דען דיא גריקין האבן גזירה גיטאן אויף די ישראל זייא זאלן נים האלטן דיא תורה זיי האבן גמאכט דאס פיל ישראל האבן מורד גוועזן קעגן גאט דער נאך האט זייא גאט גהאלפן דאס דיא שלאפע חשמונאים וואס זיי זענין גוועזן כהנים אונ מלכים האבן מנצח גוועזן די גריקין אונ האבן זייא צו ריבן שעיר החניף עשו הט חניפות גטריבן זיין פאטר יצחק מיט זיין געיעג אונ דורך דעם דס ער האט דר ייא מרען גילאזן בשעת אז יצחק הט גיבענטשט זיין זון יעקב הט ער דורך דעם גיקריגן ירושה די שווערד אונ די מלוכה: חן שגב חלק יעקב וואס ער איז גוועזן אגלאטר מענטש איז גשטארקט גווארן דאס ער זאל זיין איין הער אויף זיינע ברודער אונ מיר האפן אז לימות המשיח וועט זיך אום קערן צו ישראל אין ציון דאס מלוכה:

עשה לך בציון מיר בעטן דיך גאט זאלסט דיר מאכן איין פארכטיגען שם אין ציון אונ זאלסט באגליקן דס דיין קיניגליכר שטול זאל רוען אין איר ווי פאר צייטן עורר דר וועק אונ מאך אויף וואכן די שטאט ירושלים וואס זיא איז גוועזן די פרייד פון אלי לענדר אונ מאך אן ברייטן דיין שטול אין דער קיניגליכע שטאט ירושלים פני מאור דס פנים פון די לייט וואס בוקן זיך צו דר זון אונ צו די לבנה זאלסטו פר שעמן אונ די וואס דינן צו זיי וועלן פר שעמט ווערן אין דר צייט אז דוא וועסט זיך דר הייבן אין דר מלוכה עיר זאלסט באשיינן די שיינע שטאט ירושלים צו די ישראל וואס זענן לומר ווי זייא זא

וחמה תחפיר ויבושו עובדימו. בשאתך מלוכה: פאר עיר יופי. לברת כחמה. וגלה לנגדנו כבוד המלוכה: צבאות גאולי צוען. שוררו בליל חג והוא לילה נשמר לסחף מלוכה: צעדו במי שעל צפו ברוח שכל אנת יונטעו ויקבלו מלוכה: קוממו שערי זבול בית עולמים. כי מבינימו שבתה מלוכה: קדוש יבא בם לעולמים ואז ישאו ראש. בחדשו מלוכה: רבצה עדינה. שקטה מאלמון. כי ארך לה קץ המלוכה: ריבו (נ"א ריצו) מושיעים שאו אדר מתימן. ושיתו על אדון. הוד המלוכה: שוא שנא אל. והוא על לשוננו. בקש אמת ואין ורחקה מלוכה: שדי הסר און מצבאיך. ויריעו לך תרועת מלוכה: תתגור גאות תתאזר עוז

מטה לוי

לבנה ותמה תחפיר. כמ"ש וחפרה הלבנה ובושה החמה וגומר: ויבושו עובדימו. כמו שת"י דבהתון דפלחין לסיהרא ויתכנעון דסגדין לשמשא: בשאתך מלוכה. כשירשו התנשאות מלוכה אז יבושו העובדים לחמה ולבנה: פאר עיר יופי. בקשתינו שתפאר ירושלים שנקראת כלילת יופי: לברה כחמה. לישראל שנקראים ברה כחמה. ונלה ט': לצבאות גאולי צוען שוררו בליל חג. לצבאות ישראל שנגאלו ממצרים אמרו שירה בליל פסח: והוא לילה. והלילה ההוא. נשמר לסחף מלוכה. לשחת ולכלו' עכו"ם כמו שאמרו רז"ל ליל שמורים על המשומר ובא לעתיד לבא: צעדו במי שעל. דרכו והלכו במי שעל שים שנמדדו בשעלו של הקב"ה: צפו ברוח שכל. הביטו וראו ברוח הקודש: אנת יונטעו. אימתי יהיה הנטיעה האמיתית שאין אחרים תולש ונתיש: ראו. שיהיה זה בזמן הקיבוץ כי הם בעצמם לא יבואו שם רק לאחרות השאים והוא לימות המשיח ויקבלו אז. מלוכה. וכמו שלפסח כרוח הקודש כן היה: קוממו שערי זבול. נכרתו ונגדעו שערי בהמ"ק שנקרא בית עולמים: כי מבינימו שבתה מלוכה. כי בטלה מהם הנבואה שנתגנזו על אותן השערים שנאמר עליהם ונאו בשערי ספיר שוחת מלכים ושרים שבכתו שמלכים ושבטים מבין אותם השערים שנאמר: אך קדוש יבוא בם לעולמים. כשהקב"ה יבוא בשערים ההם לא יצא מהם לעולם אחר ביאה זו: ואז ישאו ראש בחדשו מלוכה. ואז בחדשו הקב"ה המלוכה ישאו השערים אשר טבעו בארץ ראשם ויתנשאו מן הארץ. אתם מושיעי ישראל משיח בן יוסף ומשיח בן דוד הביטו איך. רבצה עדינה. אשר יושבת במנוחה ותענוג: שקטה מאלמון. יושבת שקטה בלי אלמנות: כי ארך לה קץ המלוכה. כי משכת מלכות' יותר מכל העכו"ם: לכן ריבו מושיעים. עליכם מוטל הדבר שנאמר ועלו מושיעי' בהר ציון לשפוט את הר עשו לכן ריבו והשפטו עם העכו"ם: שאו אדון מתימן. קבלו וקחו מתימן חוזק ויופי המלוכה: ושיתו על אדון. ושימו על הקב"ה הוד המלוכה אך מה לנו לצעוק על אריכת הקץ ואנחנו הגורמים: כי שוא שנא אל. הקב"ה שונא שוא ושקר וכו'. והוא על לשונינו בקש. הקב"ה אמת ואין. לכך הגלנו: ורחקה מלוכה. מאתנו: שדי הסר און מצבאיך. רבש"ע הסר און מצבאות ישראל כמו לשעבר שהיינו מסובחים בדבר זה כמ"ש לא הביט און ביעקב: אז יריעו לך תרועת מלוכה תתגור גאות תתאזר עוז. תלבוש גאות והוא שם שני מלבושים שלך שאתה לובש

פירוש צ"ם

אונ אנפלעק אין אונזר לאנד דעם כבוד פון דיין מלוכה צבאות דם חיל פון יהודים וואס זענן דר לייזט גוואררן פון צוען מצרים האבן גזונגן אין דר נאכט פון פסח אונ די נאכט איז גהיט איוועק צו שלעפן די מלוכה פון מצרים צעדו די ישראל האבן גטראטן אין ים וואס גאט האט אים גמאסטן מיט זיין טריט זיי האבן גזעהן ברוח נבואה וויא זיי וועלן גפלאנצט ווערן אונ וועלן מקבל זיין דיא מלוכה אין זייער לאנד זיי האבן גוויסט אז זיי וועלן גיט קומן קיין ארץ ישראל נאר זייערי קינדר איבר דעם האבן זיי אין דיא שירה גזאגט תביאמו ותטעמו דו זאלסט ברענגן אים אונ זאלסט פלאנצן אים אונ האבן ניט גזאגט תביאנו ותטענו דו זאלסט אונז ברענגן אינ זאלסט אונז פלאנצן קוממו די טויערן פון דעם בית המקדש זענן פר שניטן גווארן דען פון צווישן זיי איז דיא מלוכה פאר שטערט גווארן קדוש יבא בם אבר אז דר הייליגר גאט וועט לעתיד לבא קומן דורך זייא קיין ציון וועט ער שון אייביג מאכן רוען זיין שכינה דארטן אונ דענסט מאל וועלן די טויערן אויף הייבן זייער הויפט אז ער וועט באנייען די מלוכה רבצה עדינה די מדינה בבל וועלכע דר נביא האט גרופן עדינה וויא איז שטיל גוועזן פון פר וויסטונג דען דר סוף פון איר מלוכה האט לאנג גדויערט ריבו מושיעים קריגט גאטס קריג איר העלפר משיח בן דוד אונ משיח בן יוסף אונ נעמט אראפ די קיניגליכע קלייד פון תימן אונ לייגט אויף דעם האר גאט די פראכט פון מלוכה שוא שנא אל גאט האט פיינד פאלטשקייט אונ דם פאלטשקייט איז אויף אונזר צונג גאט זוכט ביי אונז דעם אמת אבר ער גפינט ניט דרום איז פון אונז דר ווייטערט גווארן זיין מלוכה. שדי דוא אלמאכטיגר גאט טוא אפ אום רעכט פון דייני ישראל וועלן זיי שאלן צו דיר איין שאלונג פון מלוכה תתגור גאות דוא זאלסט אן גורטן הערשאפט דו זאלסט זיך ארום בינדן מיט שטארקייט אונ זאלסט ניט לאזן הערשן קיין פרעמדע אפ געטר אין דיין מלוכה. תכון תבל דיא וועלט וועט ווערן רעכט פארטיג אז עס וועט פון איר אוס גטרייבלט ווערן די שלעכטקייט אונ גאט וועט מאכן הערשן די גרעכטיקייט

לבל ישתרר . זר במלוכה : תכון תבל . כי יוגער רשע ושם צדק לרגליו . ויצנוף מלוכה : תקום גוים תוכיח לאומים . תשבור מטה רשע מושל המלוכה : חון תעביר טומאה . תושגב לבדך תקרא נצח יחיד במלוכה :

ועל כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ . יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון . לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו . ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד . כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד . ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד :

ונאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו : ונאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל : ובדברי קדשך כתוב לאמר כי ליי המלוכה ומושל בגוים : ונאמר יי מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט : ונאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם . ויבא מלך הכבוד : מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה : שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה :

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כה אמר יי מלך ישראל וגואלו יי צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים : ונאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי המלוכה : ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד : ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך . והנשא על כל הארץ ביקרך . והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך . וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו . ויאמר כל אשר

מטה לוי

לוכה בשפת נקמה : לבל ישתרר זר במלוכה . שלא יהא שררה לזר במלוכה שלך : תכון תבל . מתוקן תהיה הארץ : כי יוגער רשע . ממנו : ואז ושם צדק . יהיה מבית : לרגליו . כירושלים ובבהמ"ק שנקראו הדום רגליו : ויצנוף . מבית . במצנפת מלוכה : תקום גוים . תעשה נקמה בעכו"ם : תוכיח לאומים . תתוכח עמהם על

נשמה

מה שעשו לנו : תשבור מטה רשע . שבור שבט מלכות ישמעאל שהשבט הוא מושל המלוכ' : תעביר טומאה . ואז תושגב לבדך תקרא נצח . ותקרא לעולם . יחיד במלוכה . כמ"ש והיה ה' למלך ע' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד :

פירוש ע"פ

אונ אלי זיינע גאנגן אונ ווערט זיך אן קריינן מיט מלוכה תקום גוים דו ווערסט נעמן נקמה פון פעלקר און ווערסט שטראפן אומות וועלכע עם האבן אן דיר ווידר גשפעניגט דו ווערסט צו ברעכן דיא הערשאפט פון די שלעכטקייט דו גאט דר הערשר פון די מלוכה . תחליף אלילים דו זאלסט אום ראמין די אפ געטר תושגב לבדך ווערט געשטארקט ווערן כיין נאמן איין תקרא נצח דו ווערסט איביג גרופן ווערן דר איינ־ציג גאט אין מלוכה :

אפ אחד

נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך . שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת . כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד : ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון :

ותוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם :

היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים . אם כבנים . אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים . ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטינו איום קדוש :

ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא : מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר מלכיותינו :

אפחד במעשי . אדאג בכל עת . אירא ביום דין . בבאי לזכרון : אדרוש לחנון . אחלה לרחום אחנן לחק לי יום לזכרון : בבאי למשפט במי אשען . ומי יחפש לי צדק לזכרון : באבות בטחתי . ופעלם אכלתי . והם היו לי . קדם לזכרון : גברה זרועי כשה מתני נא לבל ימח מני שם וזכרון : גבר אם יעמוד לפניו הועיל . בעת יבקש מני זכות לזכרון : רצתי בלובש אפוד . והושן המשפט . אשר בם הותק שמי לזכרון : דלג במחתה עד יעצר נגף . בגשת זר מכהן . יקוד לזכרון : הביטת

מטה לוי אל

אפחד במעשי . אני מתפחד כשביל מעשי הרעים : אדאג . אני דואג : בכל עת . על עונותי : אירא ביום דין כבואי לזכרון . אני ירא כשיבואו זכרוני לפניו ביום הדין : אדרוש . לקרא בתפלה לחנון : אחנן לחק לי . אתחנן למי שחקק לי יום הדין שיהיה לזכרון כמו שכתוב זכרון תרועה : ומי יחפש לי לדק . וזכות שיהיה לזכרון לפני הקב"ה : באבות . בזכות אבות אברהם יצחק ויעקב בטחתי : ופעלם . זכות מעשיהם אכלתי כבר : והם היו לי . והם עמדו לי בכמה צרות שעברו עלי מקדם : לזכרון . לפניו : גברה זרועי . ותחזק כחי כזכות פרע"ה : כשה . כשדבר : מתני נא . מפסלך .

ורלה שימחה הוא : לבל ימח מני . ולא ימחה ממני : שם וזכרון מיד כשמעה תפלתו שנאמר סלחתי כדבריך אבל פתח פסשט אנשי מעשה . גבר אם יעמוד לפניו . להתפלל בעדי : הועיל בעד יבקש מני זכות לזכרון . זכות זכרון מעשים טובים ואין זכות עמדי : רלתי . בטחתי : בלובש אפוד . באהרן לבוש אפוד וחושן המשפט : אשר בם הותק שמי . שבהם היו חקוקים שמות בני ישראל לזכרון : דלג במחתה . דרך אל תוך הקהל במחתה ויתן את הקטורת : עד יעצר נגף . ותעצר המגפה אשר היתה . בגשת זר מכהן . כשקרב קרח שהיה זר ורלה להיות מכהן . יקוד לזכרון . ונשרף קרח לסימן וזכרון

פירוש ע"ס

די פירוש פון (היום הרת עולם) און (ארשת שפתינו) געפינט מען אין דעם ערשטען טאג :

אפחד במעשי איך פארכט מיך ווען מיינע שלעכטע מעשים איך זארג אלע צייט איך פארכט מיך אין דעם יום הדין אז איך וועל קומען גדאכט צו ווערן פאר גאט אין דעם טאג ראש השנה אדרוש לחנון איך פאנשט צו דעם וואס ער איז דר בארמיג איך בעט צו גאט וואס ער הייסט רחום איך בעט צו גאט וואס ער האט מיר געזעצט דעם טאג ראש השנה צו אנידערעכניש בבואי למשפט אז איך קום צוא משפט אן וועמען זאל איך מיך אן שפארין אונ ווער וועט מיר זוכין איין זכות אונ גרעכטיקייט דר מאנט צו ווערן צו גוטען באבות בטחתי איך האב מיך תמיד פר זיכערט אן זכות אבות . אונ דעם זכות פון זייערע מעשים האב איך שון לאנג אוף געגעסן וואס זיי זענען מיר ביי געשטאנען פר צייטן צו איין גוטע גדערעכניש פר גאט גברה זרועי מיין קראפט האט זיך געשטארקט אז משה רבינו האט גזאגט צו גאט אוב דו ווילסט ניט מוחל זיין צו די ישראל דעם חטא פון עגל זאלסטו מיך אוס מעקין פון דיין תורה האט עס מיר געהאלפן דס עס זאל ניט אפ גמעקט ווערן מיין נאמען אונ מיין גדערעכניש . דען גאט האט אן גנומען זיין תפלה אונ האט אונז מוחל געווען . אבר אז די גרויסע צדיקים זענען שון ניט דא קען דען העלפען איין אנדער מענטש אז ער וועט זיך שטעלן פאר גאט בעטן אין דר צייט אז ער וועט זוכן פון מיר זכיות אונ אגדערעכניש פון מעשים טובים רצתי בלובש אפוד איך האב מיך גפרייט מיט אהרן הכהן וואס ער האט אן גקליידעט דעם אפוד אונ חושן וואס דרויף איז געווען גקריצט די נעמען פון די צוועלף שבטים צוא אגדערונג ער האט

אל בעמדי לפניך אין בקרבי אנוש תוי לזכרון: האיש מי יפלל וישיב חמה ויוחק לדורות שמו לזכרון: ומי שונא בצע ידבר ענו בי ויען ויאמר עד אדון לזכרון: ובטלה חלב יכפר בעדנו וכנגד שני עפרים יעל לזכרון: ועף ירא ויאמר. תהי ידך בי. אשר כלב אלהיו. הוא לזכרון: זעק והשיב חרב אל נדנה. והושת לו כשמש גם לזכרון: חכיתי בעת עוצר. לפותח וממטיר. כמשיב רוח לילד. אבוד מזכרון: חי לראות ברית בדברו קנאתי. כי עזבו עם ברית וזכרון: טרם היה לי מכפר פנים. מנחה הולכת כשוחד לזכרון: טרף נרד וסמים. למסב הדריו. דם וחלב

מטה לוי

זכרון לבני ישראל אשר לא יקרב איש זר אשר לא מזרע. הכינוה תג בעמדי לפניך. אין בקרבי אנוש כזה: תוי לזכרון. שאוכל לרשום אותו לזכרון: היש: כימים. מי יפלל וישיב חמה. כפנחס שנאמר בו ויעמוד פנחס ויפלל (תהלים קו) השיב את חמתי (במדבר כה): ויוחק לדורות שמו לזכרון. כמ"ש והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (שם): ומי שונא בצע כו'. זו היה כנו איש כשמואל שהיה שונא בצע שיוכל לדבר כשמואל שאמר הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וגו': ויען כו' לזכרון. ויען אדון ה' ויאמר אני עד לזכרון לשמואל: ובטלה חלב כו'. ואין עכשיו איש שיכפר בעדנו בטלה חלב כשמואל שהעלה טלה חלב מוסר ומן ונגלה בו כמ"ש ויענהו ה' (שמואל א ז ט). וכנגד שני עפרים יעל לזכרון. ואין כנו איש שכמו יעלה לזכרון כשמואל ששקול היה כנגד משה ואהרן שנקראו שני עפרים כמ"ש משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו (תהלים צט ו) והיה כנו איש. ועף ירא. שיראה ועף של הקב"ה ויאמר תהי ידך בי. כמו שאמר דוד אל ה' כשראה המלאך המכה בעם ויאמר וגו' תהי נא ידך בי וגו: אשר כלב אלהיו הוא. ונכתב עליו: לזכרון. כמ"ש בקש לו ה' איש כלבבו (שמואל

לניתות

א יג): זעק ועק. בתפלה: והשיב. המלאך חרב אל נדנה: והושת לו כשמש גם. השמש לזכרון כמ"ש וכסא כשמש נגדי (תהלים פט): חכיתי בעת עוצר. בעת עצירת גשמי' חכיתי מתפלה ומלפה מקדם: לפותח וממטיר. לאליהו שמסר לו הקב"ה מפתח של מטר והוא נשבע חי ה' אם יהיה השנים האלה טל ומטר והיה העולם בצרה גדולה ובתפלת ה' עליהו מצא דרך שיחזיר לו הקב"ה מפתח של מטר וזהו. כמשיב רוח לילד. הצרפתי שבכר היה. אבוד מזכרון. ובקש מהקב"ה מפתח של תחיה אמר הקב"ה אין דרך שיהי' ביד עבד בני מפתחות וביד האדון א' והחזיר להקב"ה מפתח של מטר ואליהו עדיין סוא חי כדי לראות ברית מילה שמקיימין ישראל בעולם: כי בדברו. בעת דיבר אליהו. קנאתי כי עזבו עם ברית וזכרון: לכן כשבור שקטרג על ישראל שעזבו ברית אמר לו הקב"ה אתה מקנא על ברית חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך: טרם היה לו מכפר פנים כו'. ומאז היה לי כהן המכפר את כעס ופני ה' במנחה ההולכת לפניו כשוחד ליד השופט לזכרון לפני ה': טרף נרד וסמים למסב הדריו כמאן נרד וסמים שקטורת שנקטרו במסיבת חדרי' הסיכל והדביר

פירוש ע"ם

געשפרונגען מיט דעם פייער פאן מיט קטרת צווישן דעם פאלק ביז עס איז אויף געהאלטן געווארן די מגפה בשעת אז קרח מיט זיין עדה וואס ניא זענען פרעמד געוועזן פון דער כהונה אונ האבן געוואלט זיין כהנים זענען זיי פר ברענט געווארן אונ דס איז געוועזן אזכרון אז א פרעמדער וואס איז ניט מזרע הכהונה זאל ניט גענעהנן מקטיר צו זיין קטורת הביטה אל זעה דו גאט נוען איך שטייא פאר דיר עס איז ניט פאר האנדן קיין מענטש צווישן מיר וואס איך זאל קענן באצייכנען דיין זכות צוא אגוטע גדערכגיש היש מי איז דען דא אזעלכער וואס ער זאל בעטן אונ זאל אום קערן גאטס צארן את דיין נאמן זאל אן געשריבן ווערן אויף אייביג צו אזכרון אזו ווי פנחס ומי אונ ווייא געפינט זיך אזו אמענטש ער זאל פיינט האבן גזילות אזו וויא שמואל הנביא דס ער זאל קענן זאגן ווי שמואל הט גזאגט צו די ישראל זאגט עדות אויף מיר ווען האב איך אגזילה גנומען אונ גאט זאל אויף אים עדות זאגן אזו וויא ער הט אויף שמואל הנביא עדות גזאגט צו אזכרון דס זייני הענד זענען ריין פון גזל ובטלה אונ וויא איז היינט דא אזעלכער וועם ער זאל מכפר זיין אויף אונז מיט אזיינגדיגע לעמלע אזו ווי שמואל הנביא הט גנומען אונ זיין גאמן זאל זיין אזוי א גרעכניש גלייך מיט משה אונ אהרן אזו וויא שמואל הנביא איז גוואונין קעגן משה אונ אהרן הכהן ירא געפינט זיך היינט אזו אמענטש ווי דוד המלך דס בשעת ער הט גזעהן גאטס צארן אויף ישראל אונ דר מלאך שטייט אונ פלאגט דס פאלק מיט אמגפה האט ער גזאגט צו גאט לאז בעסר דיין שלאק אין מיר זיין ווס אויף אים שרייבט דר פסוק צום אנדיינקונג דס ער איז ריכטיג ווי גאטס הארץ הט פאר לאנגט ווייל דוד הט געשריען מיט תפלה דורך דעם הט דר מלאך אום גקערט די שווערד אין איר שייד אריין דרום הט ער זוכה געוועזן דס זיין שטול פון מלוכה איז געבליבן אייביג אזו ווי די זון צו אגירעכניש חכיתי אין דר צייט פון אליהו הנביא אז די הימל זענען פר האלטן גווארן פון רעגן האב איך גקאנט האפן אויף אליהו דס ער זאל מיט זיין תפלה עפינן די הימל אונ מאכן רעגינען. ווס ער הט ווידר גקערט די נשמה צוא דעם קינד פון די צרפתית ווס דס קינד איז שון געוועזן פאר לארן פון גדעכניש חי לראות ברית גאט לאזט דעם אליהו אייביג לעבן כדי ער זאל זעהן ווי אידין זענען מקיים ברית מילה בזכות דעם וואס ער האט גזאגט איך האב מקנא געוועזן ה' צבאות דאס ישראל האבן פאר לאזן דיין ברית אונ דיין אנדיינקונג טרם פריער האב איך געהאט איין כהן ווס קלענט מיט אקרבן מנחה אפ ווישן גאטס צארן אונ דאס איז מיר

גיוועז

לניתוח. ולחם הפנים לזכרון: יצגתי על גחלי רקה. כי לא אלמן. שתי לזכרון:
יה אבטח בך ולא בנדיבים. כי המה כקבר. ולנצח שמך לזכרון: כל אלה
סמכוני ורחמיך בקשתי. לולי הם תמתי. ואיני לזכרון: כי הם בזרוע. עדיך (לא)
באו. רוממותיך בפיהם שמו לזכרון: ליום זה נכמס. סכם חשבונות תחלה
לימים וראש לזכרון: להקרא בו כתב עט ושמיר. גלוי ובאר. וידוע וזכרון: מות
וחיים שלום ומלחמות צחצחות ושובע. באים לזכרון: מעללי גבר ומספר צעדיו.
נשכחו מאנוש ולאל לזכרון: נסתרה דרכי. מי יוכל שיח. לשוא נכתב לי. חטא
לזכרון: נגד פני גבר. מעשיו יוכיחו ויענה בו כחשו. עד לזכרון: שיתו מזמות אל.

והדביר: דם וחלב לניתוח. לפי: ולחם הפנים לזכרון. כמ"ש והיתה ללחם לאזכרה. והנה כל אלה היו לי מקדם לכפרה ועתה מכולם יגעתי על גחלי רקה. שעמדתי ונשארתי ריק כקדרה ריקה העומדת על גחלים שתשרף כי אין לנו שום מגין אך הבטחת. כי לא אלמן. ישראל ויהודה מאלהיו: שתי. שמתי לי: לזכרון. בלא תפיס אלמן ממנו ובזה בטחתי יה ט': ולא בנדיבים כי המה כקבר. אבל אתה לנצח חי שמך לזכרון: כל אלה. אף שכל אלה הנזכרים: סמכוני. בזכותם: ורחמיך בקשתי. ובכל זה הוצרכתי לבקש רחמיך כי. לולי הם. לולי רחמיך: תמתי. הייתי כלה ואיני לזכרון ואף שבזכותם בקשתי רחמיך: אך כי הם. עצמם. בזרוע עדיך לא באו. לא באו אליך בזרוע שתעשה למען מעשיהם הטובים: רק רוממותך בפיהם שמו לזכרון. כי צדיקים אינם מבקשים רק מתנת חנם: ליום זה. של ר"ה: נכמס. כמוס ונטמן: סכם חשבונות. סכום ומספר החשבונות מעלילות בני אדם: ויום זה תחלת לימים ור"ה לזכרון. כמ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון ואיזה דבר הוא לזכרון. להקרא בו כתב. העונות כתובים ע"י עט ברזל: ושמיר. ובצפרן שמיר. גלוי ובאר וידוע לזכרון. בכתב בלתי פלול למחוק רק הם גלוים וידועים לזכרון לפניו ועל המדינות בו יאמר. מות וחיים ושלום ומלחמת: צחצחות: יבישות ולמאון: ושובע. כולם באו לזכרון: מעללי גבר ומספר צעדיו. מעשיו ופסיעותיו אף הם. ישכחו מאנוש. אך ולא כולם הם לזכרון: נסתרה דרכי מי יוכל שית. מי יכול לומר נסתרה דרכי מה' שלא ראה מעשיו החטאים הכתובים בספר: לשוא נכתב לי חטא לזכרון. כי לא עשיתם: הלא נגד פני גבר מעשיו יוכיחו. מעשיו הרעים יתווכחו נגד פניו כי חותם יד כל אדם בו: ויענה בו כחשו עד לזכרון. והכזב שהוא אומר יעיד בו כעד לזכרון: שית מזימות כו'. אתם בני אדם יחד דברו וספרו בנפלאותיו מחשבות הקב"ה:

פירוש ל"ס

גוועזן אזו ווי איין שוחד צו איין גוטן זכרון מזבח דיא שפייז וואס מען פלעגט געבן די כהנים דאס הייסט מעשר אונ די גווירץ ווס הייסט נרד אונ אנדרי בשמים וואס מען פלעגט רייבערן אין דיא חדרים פון בית המקדש אונ דם בלוט אונ פעטש פון דיא קרבנות וואס מען פלעגט מקריב זיין צום גוטן ווילן פון גאט אונ דם לחם הפנים זענן מיר גוועזן צו איין זכרון יצגתי אבר אזו איך האב עס אלץ פר לארן בין איך געבליבן שטיין ווי אליידיגר טאפ איף הייסע קולן דם דר טאפ ווערט פר דארבן פון פייער ווייל ער איז ליידיג אזו פר דארבן אונזי אונזרי זינד ווייל מיר זענן געבליבן ליידיג פון די אלי מצות נאר איך נעם מיר אין זין אריין ווס דו גאט האסט גזאגט דם מיר וועלן ניט פאר לאזן זיין אויף אייביג פון דיר יה אבטח אין דיר גאט פר זיכר איך מיך אבר ניט אין גוטווילינגע לייט דען זיי מוזן לסוף קומן אין קבר אונ דיין נאמן איז צו אייביג איין זכרון כל אלה חאטשי די אלי צדיקים האבן מיך אונטר גלעהנט מיט זייער זכות דאך האב איך דיין דר בארומקייט אויך גמוזט בעטן דען ווען ניט דיינע דר בארומקייט וואלט איך שון לאנג כלה גווארן אונ וואלט שון ניט גדאכט גוועזן אויף דר וועלט כי הם דען אפילו די צדיקים אליין זענן אויך פר דיר ניט גקומן בעטן מיט דעם כח פון זייערי מעשים טובים זייא האלטן נאר דיין דר הייבנע מדת החסד אין זייער מול צו איין זכרון ליום צום טאג ראש השנה איז בהאלטן די צאל פון דיא מעשים פון גאנץ יאר ער איז דר ערשטר טאג צו אלי טאג אונ דר הופט צו דעם זכרון דם אין ראש השנה איז דיא וועלט בשאפן גווארן להקרא בו אין דעם טאג מוז גלייענט ווערן די מעשים ווס זענן פר שריבן מיט איין פען ווס קריצט איין די אותיות גאנץ טיף אזו ווי מיט דעם נאגיל פון שמיר. זיי זענן דייטליך אונ אפין אונ בוואוסט פר גאט צו איין זכרון מות וחיים טוט אונ לעבן שלום אונ מלחמה דארשט אונ זעטונג דיא אלי זאכן קומן צוא גדעכעניש מעללי גבר דיא ווערק פון איין מענטשן אונ די צאל פון זיינע טריט וואס זייא ווערן פון דעם מענטשן פר געסן אבר צו גאט זענן זיי צו אזכרון נסתרה דרכי ווער קען זאגן מיין וועג איז פר בארגן פון גאט אום זונסט איז מייני זינד אן גשריבן גווארן צו איין זכרון נגד פני גבר דיא מעשים וועלן דאך דעם מענטשן אין גזיכט באווייזן אונ זיין פאלטשקייט וועט דאך אויף אים עדות זאגן צוא איין זכרון שיתו דר ציילט גאטס וואונדרליכע גדאנקן אלי מענטשן צו זאמן ווס גייען דורך אונטערן רוט אזו ווי שאף צו איין זכרון סוגר דלת גאט פר שליסט דיא טיר פר די פרומע לייט זיי צו שיטצין בעת עס איז געצארן אזו ווי ער הט דעם נח איין גשלאסן אין תיבה בעת המבול ביז עס גקומן זייער טוף ארוס צו זיין צו איין גוטן זכרון:

יחד כל בני איש. עוברי תחת שבט. כצאן לזכרון: חזן סוגר דלת בעד תמימים בזעם. עד בא קצם. צאת לזכרון:

עשה פלא לחיים. לבל יהיו כמתים. היש אמתך בקבר לזכרון: עוררת אז כפועל. עוררנו בלא פועל. הלא לנפלאותיך תעש לזכרון: פני אלהים ביושבי גנים הקשב לנדבריו. כדת לזכרון: פעלם לפניך. ושכרם אתך אוכלי לחם העצבים. בספר לזכרון: צצו שועלים מחבלים כרמים. להכרית מגפן שורש וזכרו: צררום בפרך. נאקו ונושעו. בכושר הררי קדם. הוחק לזכרון: קדם בנת לדורות. ואין בהם חפץ. חלפתם ואבדתם. מהיות לזכרון: קחת דור מאלף

מטה לוי

אמריך

עוברי ט' לזכרון. ויהי לכם לזכרון איך הקב"ה מעביר כל בני אדם תחת השבט ביום הדין כרועה זה המעביר לאט תחת שבטו: סוגר דלת בעד תמימים בעת זעם כמו שעשה לנח שנקרא תמים בסגר דלת וחלון של התיבה בעדו ובעד בני ביתו׳ עד בא קיצם לאת לזכרון. להוציאם מן התיבה כמ"ש ויזכור אלהים את נח וגו' לא מן התיבה (בראשית ח ט י) וכן תגן עלינו עד יעבור זעם לדון אותנו ברחמים:

עשה פלא לחיים. הלא נאמר הלמתים תעשה פלא מכלל שמדתך לעשות פלא לחיים ולא למתים לכן עשה פלא לחיים: לבל יהיו כמתים. שאם ח"ו לא תעשה פלא לחיים הרי אנו חשובים כמתים. הרמב"ן: היש אמתך בקבר לזכרון. היגידו שוכני קבר אמתך להיותך מוזכר מהם: עוררת אז. שתעוררת שגאלנו בגאולת מצרים: כפועל. כמעשים טובים של האבות ולדיקי הדור קהת עמרם משה ואהרן ומרים. עתה שאין בנו לדקם ומעשים טובים׳ עוררנו. מגלות זה: כמ"ו פועל אלא בחסד ומתנת חנם: הלא לנפלאותיך תעש לזכרון. ועי"ז תעשה שם וזכר לנפלאותיך בתעשה עמנו: פנה אלהים ביושבי גנים. תפנה לתלמידי חכמים היושבים בבה"מ לזכור זכותם לט כי אתה מקשיב. לידבריו כדת לזכרון. כמ"ש או נדברו יראי וגו' ויקשב וגו' כספר זכרון (מלאכי ג ט): פעלם לפניך. גלוי וידוע: ושכרם אתך. כתוב בספר: אוכלי לחם העצבים. ת"ח העוסקים בתורה ואוכלים לחם בתורה בעלב ויגיעה יכתבו לפניך בספר לזכרון: צצו שועלים. הכיעו המצרים: מחבלים כרמים. לחבל את ישראל: להכרית מגפן שורש וזכרון. לעקור אותם מן השורש ולאבד זכרם לפי שהיו המצרי' אומרי' כל בנות ישראל לכתוב יום הטבילה שלהם ותמנו אח"כ ט' חדשים ובא ליקח את הילד והיה טומנתו והמצרי הביא תינוק קטן מביתו לבית יהודי ומצער את הילד שלו כדי שיבכה וכשמע תינוק של עברי קול בכיות הילד המצרי היה ג"כ בוכה והמצרי נטלו והשליכו ליאור: צררום בפרך. לאלם כעבודת פרך אך נאקו ישראל אל ה': ונושעו ובשביל פרצי קדם נושעו בזכות בשרות האבות שהם הררי קדם: הוחק לזכרון. וזה נכתב ונחקק בתורה כמ"ש וישמע אלהים את נאקתם ויזכור וגו': קדם בנת לדורות ואין בהם חפץ. לפני בריאת העולם ראית התקע"ד דורות שאין בהם חפץ לקבל התורה: חלפתם ואבדתם מן העולם: מהיות לזכרון. וכ"ז דורות של אחר הבריאה מאדה"ר עד משה עם תתקע"ד דורות שהם יחד אלף: קחת דור מאלף. לקחת הדור

פירוש ע"ח

עשה פלא לחיים מיר בעטן דיך גאט טוא װאונדערליכע חסדים צו די לעבעדיגע דאס זיא זאלן ניט זיין ווי טויטע. קען דען געריהמט זיין דיינע װארהאפטיגע חסדים אין קבר צו איין זכרון עוררת אז דו האסט דר װעקט דערנעמט מאל אין מצרים די ישראל פון גלות בזכות די מעשים טובים װאס די אבות אונ די צדיקים פון דעם דור האבן געטאן. איצטער אבער זאלסטו אונז דר װעקן פון אונזערע צרות חאטשע מיר האבן ניט קיין מעשים טובים. דו װעסט דאך מיט דעם מאכן צו דיינע װאונדערליכע חסדים איין זכרון פנה אלהים קער דיך גאט צו די װאס זיצן אין די בתי מדרשים אונ לערנען תורה װאס דו פאר נעמסט זייערע רייד װאס זיי ריידן אין דר תורה צו איין זכרון. פעלם לפניך זייער װערק איז באקאנט פאר דיר אונ זייער שכר איז ביי דיר. זיא עסן ברוט מיט טרויעריקייט אונ מיט צער ביי דיר אין ספר איז דאס אן געשריבן צו אן זכרון. צצו שועלים די פיקס װאס פר דארבין די װיין גערטנר דס זענין די מצרים װאס האבן פאר דארבן די ישראל. האבן געלוגט צו פר שניידין פון װיינשטאק דאס הייסט פון ישראל דעם שורש אונ דעם זכרון צררום בפרך די מצרים האבן די ישראל באליידיגט מיט שװערע ארבעט האבן זיא געשריען צו גאט זענין זיי געהאלפן געװארן פון װעגן די מעשים טובים פון די אבות װאס זיא זענין געגליכן צו די שטארקע בערג װאס זייער זכות איז אן געשריבן צו איין זכרון קדם בנת דיא ניין הונדערט אונ פיר אונ זיבעציג דורות װאס דוא האסט אין זין געהאט צו בשאפן נאר װייל דוא האסט געזעהן אז צװישן זיא װעט ניט זיין איין צדיק האסטו זיא פאר שניטן אונ האסט זיא גמאכט פאר לירין פון צו זיין צו איין זכרון קחת דור דוא האסט גינומען דס דור המדבר פון טויזנט דורות װען דס דור המדבר איז געװען דס זעקס אונ צװאנציגסטר דור פון אדם הראשון אונ מיט די ניין הונדערט אונ פיר אונ זיבעציג דורות װאס זיא זענין פר שניטן געװארן בטרעפן זיא צו זאמען טויזנט) אונ האסט צום דור המדבר גימאכט ארבן דיין תורה. זייער זכות האסטו אן געשריבן צו איין גידעכעניש צו אלע דורות רם חשך דר הויכר גאט װס דוא האסט זייער גיליבט דיא יונגער כלה די כנסת ישראל האסטו אירע הרוגים אונ אירע ארעמע װאס האבן זיך גלאזט האַרגנין אונ ארעם מאכן פון דיין נאמן װעגן האסטו גיגעבן פאר דיר צו איין או

אמריך הנחלתם. למענם בכל דור חקת לזכרון: רם חשק מאד בכלת נעורים. הרוגיה ועניה תתה לזכרון: רצתה אחריך בגיא ציה וצלמות. אהבת כלולותיה תעש לזכרון: שתתו עם זו. שאת שמצה בקמיהם. שם פסל ולא אל שתו לזכרון: שכלו כמעט רגע. לולי קם בפרץ מעורר שבועה וברית לזכרון: תעבת מאז. עדת כל לאמים. השקתנו מהם. עדות לזכרון: תמור כסף נמאס דור נשכח קחת. קנינו שנית. כי שכחנו מזכרון: תר איש תם במי זרעו יכנה. שכל ידיו לאות וזכרון: אז תתרפק משול אפרים בשעשוע ילד ובן יקיר. הלא בכורי הוא חקת לזכרון:

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם. לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית. כי אין שכחה לפני כסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך. אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך: הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות. כי תביא חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית מראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה

מטה לוי

כדור ההוא: אמריך הנחלתם. ושנחלתם תורתך: למענם בכל דור חקת לזכרון. זכותם כתבת שיהיה לזכרון לכל דור ככתוב זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור (תהלים קה): רם. הקב"ה שהוא רם: חשק מאוד בכלת נעורים. בישראל: הרוגים. שנהרגים בגלות: ועניים. ועניי ישראל: תתה לזכרון נתת אותם לזכרון כמו שכתוב כי דורש דמים אותם זכר (תהלים ט יג): רצתה אחריך. רצתם והלכם אחריך: בגיא ציה וצלמות. במדבר כמ"ש משכני אחריך נרוצה: אהבת כלולותיה. אהבת השוקותיה: תעש לזכרון. לט: שתתו. ישראל הנקראים עם זו ועשו עגל: שאת. עליהם: שמצה בקמיהם. חרפה בין האויבים: שם פסל ולא אל שתו לזכרון. על ששמו לזכרון שם פסל ולא אל: שכלו כמעט רגע. וכמעט נשמדו כולם כרגע וכמ"ש רגע אחד אעלה בקרבך ואכליתך: לולי קם בפרץ. לולא משה שעמד בתפלה לגדור הפרץ בזה שהיה. מעורר שבועה וברית לזכרון. שאמר זכור לאברהם וגו' אשר נשבעת

גלית

וגו' (שמות לב): תעבת מאז. מאז שהתפלל משה: עדת כל לאומים תשקתנו. יותר מהם והתורה שנקראת עדות. אותה נתן לזכרון כמ"ש ויכתב כורעס אחריו: תמור. תחת ישראל שבתורתן ראשון הנקראים. כסף נמאס. תמורת'. דור נשכח קחת. לקחת את ישראל שפלו מגלות בבל שהיה חור נשכח עד שנתייאשו מן הגאולה ועתה בקשתינו. קנינו שנית. ויתקיים נבואת ישעיה ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות שאר עמו כי בגלות הוא כבר נשכחנו מזכרון. כמ"ש וה' שכחני: תר איש תם. אתר יעקב כדוס"ק: במי זרעו יכונה. ורחה שיקראו ע"ש אפרים לכן. שכל ידיו. בברכתו לשום ימינו על ראש אפרים. לאות וזכרון. לרמז שתפא לעתיד ממשלת המלכות כחלק אפרים לכן בקשתינו. תרפק. תתרפק ותקרב ישראל הנקראים אפרים: משול אפרים בשעשועי ילד ובן יקיר. ומשלו לילד שעשועים ובן יקיר: הלא בכורי הוא חקתם לזכרון ואמרת בני בכורי ישראל:

פירוש ע"ם

רעכקונג תתה כנסת ישראל איז נאך דיר גילאפן אין וויסטן טאל אונ אין שאטין פון טוט דס איז אין דער מדבר דיא ליבשאפט פון איר חופה דס הייסט פון קבלת התורה זאלסטו מאכן צו איין זכרון שתתו עם זו דאס פאלק ישראל האבן פר דארבן זייערע מעשים אז זיי האבן גימאכט דאס עגל זייא האבן גיליטן שאנדין פון זייערע פיינט וויל זייא האבין גיטאן צו איין זכרון דעם נאמן פון דעם עגל אונ ניט דעם נאמן פון גאט שכלו אין איין אוגן בליק וואלטן זייא גוועזן אלע אום גיקומן ווען ניט משה רבינו וואלט זיך גישטעלט צו פר צאמן דעם בראך דר מיט וואס ער האט דער וועקט די שבועות וואס גאט האט גישווארן צוא דיא אבות אונ דאס וואס גאט האט כורת ברית גיוועזן מיט דיא אבות צוא איין זכרון תעבת מאז · עדת כל לאמים · השקתנו מהם · עדות לזכרון: בשעת דוא האסט צו ישראל דיא תורה גגעבן האסטו פר אום ווירדיגט אלי היידן דו האסט אן אונז גילוסט מער אז אן זייא אונ האסט אונז גיגעבן די תורה צו איין זכרון תמור כסף אן שטאט די ישראל וועלכע זענן גירופן גווארן אין חורבן בית ראשון פר מיאוסטע מינצען. האסטו ארום גינומן די ישראל פון גלות בבל וואס זיי האבן גימיינט דס זייער דור איז גאר ביי דיר פאר געסן גווארן. מיר בעטן דיר גאט דוא זאלסט אונז אויך אום קויפן צום צווייטן מאל ווען מיר מיינען אויך דאס מיר זענן פאר געסן גיווארן פון דיין זכרון תר איש תם יעקב אבינו האט גזעהן בנבואה דאס אלי ישראל וועלן גירופן ווערן אוף דעם נאמן פון אפרים האט ער גימארקירט זיינע הענט דס זיין רעכטע האנט זאל קומן אוף אפרים דס ער זאל זיין צו אצייכן אונ צו אזכרון תרפק וואסט צו זיך באהעפטן ישראל וועם זייא ווערן גירופן אויף דעם נאמן פון אפרים וועם דוא האסט זייא גיגליכן צו איין שפיל קינד אונ צו אטייערן זון. דוא האסט דאך גיזאגט דאס ישראל איז מיין בכור אונ האסט עס אין דר תורה גישריבן צו איין זכרו:

גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות: מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש: אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך: כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך: כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם: וגם את נח באהבה זכרת ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי׳ אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים: ככתוב בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישוכו המים. ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור: ובדברי קדשך כתוב לאמר זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי׳: ונאמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו: ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר יי׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה: ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם: ונאמר הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי׳:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם וזכר לנו יי׳ אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומנחלתך. וקיים לנו יי׳ אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור: וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי׳: כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם ואין שכחה לפני כסא כבודך. ועקדת יצחק לזרעו (של יעקב) היום ברחמים תזכור: ברוך אתה יי׳ זוכר הברית:

היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש :

ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו . ותקבל ברחמים וברצון סדר זכרונותינו :

אנוסה לעזרה . אמצא נגדי אל קרוב לי . בעת קוראי בקול : אשר בעדת אל . בקרבי נצב . ופה במקדש מעט . אצפצף לו בקול : בקרני דרשני . שה פזורה אני . נגזזתי ונאלמתי בלי להרים קול : באמור גוזזי נדחה היא . שומרה וצלה לא ישאג בקול : גלתי שיח בחקיו וחכי ערב . והטה אזן ושח השמיעני את קולך קול : גז וברח מני כעופר על הרי בתר . בבקשו דת ואות במשכנותי ואין קול : דלג מבתר לבתר . השיבהו אלי אולי ישא פניך . עקב שמעך בקול : דרוש טובה למו . וראה שה מוריה . אלם פיהו יהי צדק . ללא שמעה בקול : הסר מחלק ידים שעירות :

מטה לוי הוגה

אנוסה כאשר יראתי ואנוס לעזרה : כעות אני כי אמצא נגדי אל קרוב לי וכו׳ : אלהים אשר נצב בעדת אל . בקרבי נצב ופה במקדש מעט . בבית הכנסת שנקרא מקדש מעט : אצפצף וכו׳ . ונאלמתי כאלם לא יפתח פיו . בלי להרים קול : באמור גוזזי . ספט״ס שהם גוזזים וכוזזים אותי ואומרים . פלי נדחה הוא . כמ״ש כי נדחה קראו לך ציון וגו׳ וס׳ שהיא . שומרה וצלה . כמ״ש ה׳ שומריך ה׳ צלך : לא ישאג בקול . עוד עליה לגאלם כמו שאג פד פתם כמ״ש ה׳ ממרום ישאג שאוג ישאג על נוהו (ירמיה כה ל) : גלתי שיח בחקיו . שגליתי דבר בתורתו ואמרתי נעשה ונשמע או חכי היה ערב : והטה . הב״י אזון אלי : ושח . ואמר : ישמיעני וגו׳ . כמ״ש מי יתן והיה לבבם זה להם וגו׳ אבל . גז . עף וברח : וברח מני כעופר . כאילים על הרים המופלגים ממני . ואימתי היה זה . בבקשו דת ואות במשכנותי . כאשר בקש הקב״ה אולי תורה תמצות : ואין קול . ולא מצא בי קול . מלפנך בבהכ״נ ובבהמ״ד אז נסעה השכינה עשר מסעות : אתה אברהם . דלג מבתר לבתר . אשר דלגת וקפצת מבתר לבתר כשנתת היה בתרו לקראת רעהו וראית בגבות׳ שיבות דוד למקוד שפ״א ואתה עכבת כמ״ש וישב אותם אברם ומאחר שגרמת לנו לורך הקץ והקב״ה גז ממנו בקשתינו מלפניך . השיבהו אלי . כשתיר : אולי ישא פניך עקב שמעך בקול : פעם אשר שמעת בקולו : ואתם ה׳ דרוש טובה למו . דרוש טובה לישראל : וראה . את יצחק שהיה במקום שה לעולה בהר המוריה : אלם שיה . והחרש וסתם פיו כאלם : יהי צדק . יהי נזכר לצדקה לישראל : ננם שנמעה בקול . בקול ה׳ : הסר מחלק . הסר מיעקב ידים שעירות של עשו

פירוש ע״ם

דיא טייטש פון (היום הרת עולם) אונ (ארשת) געפונט מען אין ערשטין טאג :

אנוסה לעזרה איך וועל אנטלויפין צו גאטס הילף איך וועל געפינען קענען מיר דעם גאט וואס ער איז נאהענט צו מיר אין יעדער צייט ווען איך רוף אים אן מיט אקול פון תפלה . אשר בעדת אל צו דעם גאט וואס ער שטייט אין מיטין פון מיינע געטליכע געמיינדע אונ דא אין דער שול וואס זיא הייסט גירופין אקליינער בית המקדש צו אים וועל איך ביידין מיין תפלה מיט אקול בקרני פארשט מיך דוא גאט אזוי אויף מיר משגיח רעדן איך בין גיגליכין צו איין פר שפרייטע שאף איך בין גישארין גיווארין איך בין פר שטומט גיווארין דס איך האב ניט גיקענט אויף הויבין קיין קול דס מיינע שערער האבין גיזאגט זיא איז פר שטויסין . גאט איר היטער אונ איר באשיצר ער וועט ניט שרייען מיט אקול איר מציל צו זיין גלתי שיח אז איך האב אנטפלעקט מיינע רייד אין זיין גיזעץ פון דער תורה דאס איך האב גיזאגט נעשה ונשמע אונ מיין גומען איז זיס גיוועזן דא האט ער גינייגט זיין אויער אונ האט גיזאגט לאז מיך הערין דיין קול גז וברח ער איז אוועק גיפלויגין אונ איז אנטלאפען גווארן פון מיר כעופר אזוי ווי איונגע אינגר אויף בערג וו זס וענין אפ גיטאן זיין שכינה פון מיר אין דר צייט אז ער האט גיזוכט אין מיינע וואהנונגען תורה ומצות אונ האט ניט גיפונען קיין קול פון תורה אונ תפלה דלג מבתר אברהם ווס איז גישפרונגען בברית בין הבתרים פון איין טייל צו דעם אנדערין אונ האט אראפ גיטריבין דעם פויגיל פון דיא שטיקר היינט קעטין מיר דיך אברהם קער אום צו מיר גאט מיט דיין זכות טאמר וועט ער פר טראגין דיין פנים אונ וועט דיך צו הערין וייל דוא האסט צו גיהערט דיין קול צו טאן ווס ער האט דיר גיבאטין דרוש טובה דוא גאט פארשט גוטס צו דיא ישראל אונ זעה וויא יצחק איז גיבונדין גיווארין ווי איין שעפס אויף דעם הר המוריה דיא פר שטומונג פון זיין מויל וואס ער האט געעפנט קאל גישוויגן זאל זיין אזכות צו דיא ישראל וואס האבין ניט צו גיהערט אן גאטס קול הסר

הוגה בתחנונים. כי לך הקול הושע כי לא תשכח עדות. ומפי זרעו.
לא יסוף קול: וחוזי ומליצי הם בני אמי. ואז נחרו בי למען אשמע קול:
ועל משמרתם יעמדו ויזעקו וגל להם סוד. והוא יענם בקול: זה חמק מני
אסובב ואבקשנו בכל מקום הוא אנה אשא קול: זכר דודי למטה. אדיר
במרום. מלא כל הארץ כבודו. למעלה קוראים בקול: חילי מים אשר
בם שבילו. דברו תמונה לא ראינו זולתי קול: חפשתי ישימון היש
ואמר אין. וקדם תתו עוז. בעתני בקול: טהור דלג הרים ועבר ומעון
הר מור אז נתן קול: טמאתי ידידות שכנו ועלה. ליום כסא יבא. באזני
קול: יקרתי בעיניו ונלוה לי בשבי. עמו אנכי אז הבטיחני בקול: ירד

מטה לוי לשנער

של עגו: הוגה בתחנונים כי לך הקול. כי רק לך מדבר יעקב בתחנונים כדם ולא לאל אחר: הושע. ליעקב בעבור אשר לא תשכח עדות מפי זרעו: לא יסוף קול. קול התורה: וחוזי ומליצי. לאשר הם. בני אמי. בני אומתי: ואז נחרו בי. ומקדם התגרו בי: למען אשמע קול. ה': ועל משמרתם יעמדו. הנביאים: ויזעקו וגל להם סוד. הקץ. והוא יענם בקול. כי כמו שגערו בי שאשמע בקול ה' כן מלך השני לעקו לה' להודיעם קץ הגאולה כמו שעשה חבקוק שנתרעם על האריכת גלות הרשעים עג עוגה ועמד בתוכה ואמר נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז משם עד שתודיעני קץ הגאולה ואמר גם ויענני ה' ויאמר וגו'. הקב"ה הנקרא זה אלי: חמק מני. נסתר ממני: אסובב ואבקשנו. בתפלה שלא בכל מקום הוא מצוי וא"כ. אנה אשא קול זכר. הקב"ה שהוא דודי זכרו דבירתו: למטה. לישראל שהם שמספרים שבחו איך שהמים מקלסין אותו ואומרים.

אדיר במרום. ה': מלא כל כו' בקול. למעלה המלאכים קוראים בקול זה לזה ואומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו שאלתי אתם. חיילי מים אשר בם שבילו. של הקב"ה: והם דברו לי תמונה כו': חפשתי ישימון היש. בקשתי אותו במדבר ואמר המדבר אינו פה: קדם תתו עוז. רק מקדם כמתן תורה הוא. בעתני בקול. התרידני בקול כמ"ש קול ה' יחיל מדבר כו' קדש: טהור. הקב"ה: דלג הרים. אשר במדבר: ועבר. אל בהמ"ק שהוא בהר המוריה: וממעון הר מור. מבהמ"ק שהוא בהר המוריה: אז נתן קול. לנביאים: טמאתי. בהמ"ק שהוא. ידידות שכנו. שהטמאתי לכם בהיכל ועלה לרקיע: ליום כסא. וליום שנסתר המוכן לבא משיח בו: אז יבוא באזני קול. שנבר: ואכ"ז יקרתי. הייתי יקר בעיניו: ונלוה לי בשבי. בכל מקום. עמו אנכי אז הבטחתני בקול. כמו שהבטיחני גם בקול נאמר עמו אנכי בצרה

בגס

פירוש ע"ס

חלק דוא טוכט אף פון דעם גלאטינין יעקב. דיא הארינע הענט פון עשו. בשעת יעקב רעט מיט גיבעט דען זיין קול פון תפלה איז נאר צו דיר אליין הושע העלף גאט דיא ישראל דס די תורה זאל פון זיי ניט פר געסין ווערין אונ פון יעקבס קינדערס מויל זאל ניט אפ גיטאן ווערין דס קול פון דר תורה וחוזי ומליצי אונ מיינע נביאים אונ מיינע רעדנער ווס זייא זענין דיא קינדר פון מיין מוטר כנסת ישראל האבין זיי דערנסט מאל אויף מיר אן גישריגן דס איך זאל הערין גאטס קול ועל משמרתם אונ זיי פלעגין שטיין אויף זייער היטונג אונ פלעגין שרייען צו גאט ער זאל זייא מגלה זיין דעם סוד פון דער גאולה אונ גאט פלעגט זיי ענטפערין מיט זיין קול. זה חמק מני אבר פון מיר הט זיך דער גאט פר בארגין. זאל איך ארום רינגען אונ אים זוכן איך ווייס דאס ער איז דא אין אלע ערטער אונ ווייס דאך ניט וויא הין זאל איך הייבין מיין קול צו אים זכר דודי למטה דען אונטין אין דעם עולם ווערט מיין ליבר גאט דער מאנט מיט דעם לויב דאס ער איז אלמאכטיג אין אייבין אין הימיל רופין דיא מלאכים איינר צום אנדערין אונ זאגין דס גאטס כבוד איז פול די גאנצע ערד חילי מים די פיל וואסערין ווס גאטס שטעג איז אין זייא האבין גירעט קיין גישטאלט האבין מיר ניט גיזעהן נאר אקול האבין מיר גיהערט חפשתי ישימון איך האב אים גיזוכט אין דר מדבר טאמר איז גאט דארטין פר האנדין האט דר מדבר גיזאגט עס איז אים ניט מיגליך צו זעהן נאר פאר צייטין אז ער האט גיגעבין די תורה צו ישראל דענסט מאל האט ער מיר דר שראקין מיט זיין קול. טהור דר ריינער גאט האט איבר גיהיפט אונ איז פאר בייא גינאנגען אלע בערג אונ האט גימאכט רוען זיין שכינה אויף דעם בארג מוריה אונ האט דענסטמאל גיגעבין זיין קול צו דיא נביאים. טמאתי ידידות איך האב מטמא גיוועזן זיין גיליבטן בית המקדש איז דיא שכינה אויף גינאנגען אין הימיל ארין. צו דעם באשטימטן טאג וואס ער וועט קומן צוריק וועל איך הערין מיט מיינע אויערין איין קול ווס וועט מיר אן זאגין די בשורה יקרתי בעיניו איך בין חשוב גיוועזן אין זיינע אויגין אונ ער האט ניך צו מיר באהעפט אין גלות ער האט מיר פון לאנג מבטיח גיוועזן מיט זיין קול דורך זיינע נביאים אונ האט גיזאגט וואו זייא ווען זיין וועט מיין שכינה כביכול איך מיט זיי זיין ירד לשנער דיא שכינה האט גינידערט קיין בבל מיט מיר צו זאגן אונ אז איך

בין

לשנער. ושם כם בעילם השמיע כארי. וכנחש קול: כלה מני רוב. כהתרפה ממלאכת חק במכתב. ויעבר קול: כבש לי. ארבעה ראשי נמר וגם אני בהודיות. סלה אשמיע לו בקול: לחית קנה. אז מכר ארץ ומי לי בשמים. אז הרימה קול: לאלהי ישעי משני ברזל שועתי. ומרגל עב טיט. הצרחתי בקול: מדת קצי לא הודיעני. מתי בארצי תור ישמיע קול: מיודעי ספר. חתם קצי לבל דעת צופי עת ישאו קול: נא הבט וראה. עניי ומרודי. אין לי מכיר למי אשא קול: נצח אקוה. כי לא יפול דבר ממקשיבי דממה וקול: שוש ישיש לבי בקרבי. בשמעי דודי דופק על פתחי קול: חן סלה ישימני כחותם על לב. כאז תחת התפוח. עוררני בקול:

מטה לוי

ענס השכינה הולכת עמנו: כי ירד לשנער. עמנו בגלות בבל: וגם גם בעילם. וגם את כסאו בגלות עילם: והשמיע כארי וכנחש קול. והשמיע את קולו כארי וכנחש והוציאנו משם: כלה מני רוב. כלה הקב"ה ממני המלכות מדי שנמשלו לדוב: כהתרפה ממלאכת. כשהי' פרס את ידי ישראל ממלאכת בית המקדש עד שקם דריוש. אח במכתב ויעבר קול. לבנות בית המקדש כמ"ש ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו ויעל: כבש לי ארבעה ראשי נמר. מלכות יון נמשלו בעזות פניהם לנמר אל ארבעה ראשים הוא אלכסנדר מוקדן כבשו' לי ע"י החשמונאי': וגם אני בהודיו'. בחנוכה שקבעו חכמים להודות ולהלל גם אני. סלה אשמיע לו בקול. הודיה על זה לפרסם הנס. כל הנסים האלו עשה לי הקב"ה בג' גליות הללו אבל עתה"כ. לחית קנה אז מכר ארץ. מכר אותנו לאדם שנמשלו לחית קנה שהוא יותר משבנת חית השדה: ומי לי כו' קול. אותה אומה הרימה קול ואמרה מי לי בשמים: לאלהי ישעי משני ברזל שועתי. אני צועק לאלהי

עליתני

ישעי כאלו הייתי בין שיני ברזל: ומרגל עב טיט הצרחתי בקול. ואני צועק בקול כאלו רגלי שקוע בטיט עב שלא אוכל לצאת: מדת קצי. של גלות זה לא הודיעני. ע"י נביאים: מתי בארצי תור ישמיע קול. מתי קול התור ישמע בארצנו: מיודעי ספר חתם קצי לבל דעת צופי. ואף הנביאים לא ידעו: עת ישאו קול. מתי ישאו קול רנה והוציאו ויגעתם קולי לכן בקשתי. נא הבט וראה עניי ומרודי. כי אין לי מכיר. בדור הזה: למי אשא קול. להתפלל בעדי אלא לך. אך זאת אשיב אל לבי. נצח אקוה כי לא יפול דבר ממקשיבי דממה וקול. מדברי הנביאים ששמעו קול דממה דקה ודאי יתקיימו כל הנחמות ולא יפול דבר: שוש ישיש לבי בקרבי בשמעי ה' קול. כשאשמע שהקב"ה ישיב דופק על פתחי נביאיו ויאמר שנת גאולי באה ישיש לבי ואז. סלה. לנצח. ישימני כחותם על לב. שלא ישכחני: כאז תחת התפוח. תחת הר סיני שהיה כתפוח: עוררני. מסבתי: בקול. כמ"ש ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וגו'

עליתני

פירוש ע"ס

בין גיוועזן אין דר שטאט עילם האט גאט זיין שטול גישטעלט אין עילם מיך צו שיצן פון די וואס האבן אויף מיר גישריען מיט קול אזו ווי א לייב אונ ווי א שלאנג כלה מני דוב גאט האט פר לענגט די עצה פון דעם בער דס איז מלכות פרס וואס זיא האט שוואך גימאכט די ישראל פון צו ארבעטין אין בנין בית המקדש ווס דר מלך כורש האט זיי גיהייסין בויען אונ האט דס גילאזט דערנאכטמאל שרייבין מיט בריף אונ אויס רופין מיט איין קול. כבש לי ארבעה גאט האט באצווינגן פר מיר דורך די חשמונאים. די פיר הויפט לעמפערטן דאס זענין די פיר פירשטן וואס אלכסנדר מוקדן האט צו זייא צו טיילט זיין מלוכה אונ איך וועל אויך אייביג מאכן הערן מיין קול מיט לויבונגין צו גאט פר זייגע נסים וואס ער האט אונז גטאן לחית קנה דר נאך האט ער דערנאכטמאל פר קויפט ארץ ישראל צו אדם וואס איז גיגליכן צו איין חיה פון וואלד אונ זיא האט גישריען מיט איין קול אונ האט גזאגט ווער איז אין הימל וואס ער קאן מיר עפעס טאן לאלהי ישעי צו גאט מיין העלפר האב איך גיטאן שרייען פון דיא פעלקר וואס האבן מיר גיביסן מיט אייזערנע ציינער. אונ פון דעם דיקן ליים וואס מיין פוס האט גיזונקן האב איך גישריען צו גאט מיט קול מדת קצי גאט האט מיך ניט גילאזט וויסן דיא מאס אונ דעם סוף פון מיין גלות. ווען ער וועט לאזן הערין אין מיין לאנד דעם קול פון דיא גאולה צייט. מיודעי ספר פון דיא גילערהטע האט גאט פאר חתמת מיין סוף דאס עס זאלין ניט וויסן מיינע וועכטר דיא צייט ווען זייא זאלן אויף הייבן א קול און צו זאגין דיא גאולה נא הבט איך בעט דיך גאט קוק אונ זעה מיין ארומקייט אונ מיין צער איך האב נים קיין באקאנטין מליץ פאר מיר צו וועמן איך זאל אויף הייבן א קול ער זאל פר מיר ממליץ זיין נצח איך וועל אייביג האפן דאס עס וועט קיין ווארט צוריק פאלן פון די נחמות וואס עס האבן גזאגט די נביאים וואס פר נעמען דיין שטילן שטים אונ דיין גרויסין קול: שוש ישיש מיין הארץ וועט זיך אין מיר פרייען אז איך וועל הערין דס מיין פריינט הקב"ה וועט קלאפין אויף מיינע טירין מיט איין קול פון דר גאולת סלה ישימני גאט וועט מיך טאן אזו ווי א חותם אויף דעם הארצין אונ וועט אן מיר אייביג ניט פר געסן

עֲלִיתַנִי אֵל עַל כָּל בָּמוֹת כִּי בַּעֲבוּרִי בְּחוֹרֵב תַּתָּה קוֹל: עַל כָּל אֱלֹהִים.
מְאֹד נִתְעַלֵּיתָ. נֶצַח תִּתְעַלֶּה בִּתְרוּעַת קוֹל: פָּעָה מִמִּדְבָּר. צִפּוֹר מִמִּצְרַיִם.
וְיוֹנָה הִשְׁמִיעָה מֵאַשּׁוּר קוֹל: פְּקוֹד צִפּוֹר בַּיִת. דְּרוֹשׁ יוֹנַת אֵלֶם תְּקַע לָמוֹ
כְּשׁוֹפָר. וּשְׁרוֹק לָמוֹ בְּקוֹל: צִיר חֻקִּים מְנִי לְבַל יָעוּפוּ כַּנֶּשֶׁר לְבַל יְכַנְּפוּ
מַשְׁמִיעֵי קוֹל: צְרוּפָה אֶלְמַד וְעֵינַי לְמוֹרִי. כְּאָז צִיר מְדַבֵּר. וְאֵל מְשִׁיבוֹ
בְּקוֹל: קָרֵב קֵץ. בָּא עֵת מִשְׁפָּט. קָם מֵלִיץ יוֹשֶׁר לְהִתְחַנֵּן בְּקוֹל: קַדֵּשׁ
חֹדֶשׁ. וְהוּכַן מוֹעֵד. וְאֶתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיַּעֲנֶה לִי בְּקוֹל: רֶגֶשׁ מִקֶּבֶר. צוֹחָה
מִסֶּלַע. בְּתֵת יְבֵשֵׁי עֶצֶם מֵעָפָר קוֹל: רְאוּ גַם בֶּהָרִים וְקוֹל שׁוֹפָר בָּאָרֶץ:
לְהַשְׁמִיעַ רֶנֶן מִדְּמוּמֵי קוֹל: שָׁגַג לֵב הוֹתֵל עוֹד בַּל יָטֶנּוּ. בְּלִי לְהַכְבִּיד

מטה לוי — **אוזן**

עליתני אל על כל במות. שגברתי על כל או"ה: כי בעבורי בחורב תתה קול. בעבור שנתת לי התורה בחורב בקולות: על כל אלהים מאד נתעלית מאז גם. נצח תתעלה בתרועת קול. כשתשמיענו תרועה וקול שלעתיד יתקע בשופר גדול: פעה ממדבר: צעקה ע"י כשעליתם מן המדבר: צפור ממצרים כו' קול. ישראל שנמשלו לצפור וליונה השמיעו קול תפלה: פקוד צפור בית דרוש יונת אלם. ישראל שנקראו צפור בית ויונת אלם פקוד ודרוש אותם: תקע למו בשופר ושרוק למו בקול. וקיים להם מה שאמרת להם ע"י זכריה אשרקה להם ואקבצם: צור חקים. קשור ותתום תוקף על את לבי: מני לבל יעופו כנשר. שלא יעופו כנשר ממנו כמ"ש התעיף עיניך בו ואיננו: לבל יכנפו משמיעי קול. שלא יסתרו פניהם ממנו ת"ח המשמיעים קול: צרופה. תורה הצרופה: אלמוד ועיני למודי. ועיני יהיו רואות את מורי: כאז ציר מדבר. כמו שהיה ציר משה מדבר. ואל משיבו בקול: קרב קץ. הבא' שעבר' ' כא עת משפט קם. החזן מליץ יושר להתחנן בקול. בעד הקהל: קדש חודש תשרי. והוכן מועד. של ר"ה. ולכן אתקע בשופר ויענה לי ה': בקול. וכאת קול השופר: יעלה רגש מקבר. ויצמח. צוחה מסלע בתת יבישי עצם מעפר קול. כשיחיו בתחיית המתים ויתנו עצמות מתים מיבשות קול מעפר כמ"ש ירונו יושבי סלע מראש הרים יצוחו (ישעיה מ"ב) לכן בקשתינו ראו גם בהרים וקול שופר בארץ. שיקויים עלינו הפסוק כשאת נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו: גם להשמיע אותנו רנן מדמומי קול. המתים שהם דמומים כל זמן שהם מתים: שגג לב הותל. יצה"ר שמסית את לב הותל לעבור עבירות: עוד בל יטע. לאיש לתאות:

בלי

פירוש ע"ס

מאו זי דענקסט מאל אונטער דעם עפיל בוים. דס איך בין גישטאנן אונטער דעם בארג סיני וואס ער איז גימאכט גיוועזן איבער מיין קאפ וויא איין עפיל האט ער מיך דר וועקט מיט איין קול:

עליתני אל דו גאט האסט מיך דר הויבן איבר אלע היידנישע אומות. וואס נענין גיוועזן בשעת מתן תורה דען פון מיינט וועגין האסטו אין חורב די תורה גיגעבין מיט איין קול על כל דו ביסט זייער דר הויבן איבר אלע געטר אייביג וועסטו דר הויבין ווערין מיט דעם קול פון שופר פעה ממדבר די ישראל וואס זייא זענין אויך גיגאנגין פון דר מדבר האבין גישריען צו גאט וויא האט גילאזט הערין איר קול אז איין פויגיל פון גלות מצרים אונ אזו וויא איין טויב האט זיא גלאזט הערען פון גלות אשור איין קול פקוד מיר בעטין דיך גאט גידענק די ישראל וואס זייא זענין גיגליכין צו איין הויז פויגיל פארשט די ישראל וואס זיי זענין גיגליכין צו איין שטומע טויב בלאז צו זיי מיט איין שופר אונ רוף זייא צו נויף מיט איין קול ציר חוקים בינד איין דייגע מצות אין אונזר הארצן זייא זאלן פון מיר ניט אוועק פליהען די איין אדלער אונ דס זיי זאלין ניט פר בארגין ווערין פון מיר דיא תלמידי חכמים וואס זייא לאזין הערין זייער קול אין דר תורה צרופה אלמד איך זאל לערנין די גילייטערטע תורה אונ מיינע אויגין זאלן זעהן מיינע לערנר אזוי וויא דענקסט מאל בשעת מתן תורה אז דר שליח משה רבינו האט גירעט אונ גאט האט אים גיענטפערט מיט איין קול קרב קץ עס האט גינעהענט דער סוף פון דעם יאר עס איז גיקומן די צייט פון משפט דס איז דר טאג ראש השנה דר שליח צבור וואס ער איז אונזר מליץ איז אוף גישטאנן צו בעטין פר אונז מיט איין קול קדש חודש דר חודש תשרי איז גהייליגט אונ עס איז אן גבריים די צייט צו משפטין דיא וועלט אונ איך בעט גאט זאל מיר ענטפערין מיט אקול רגש מקבר אשטורעם וועט אוף גיין אוים דעם קבר איין גישרייא וועט אויף גיין אוים דעם שטיין דענקסט מאל אז דיא דארע ביינער וואס ליגין אין דר ערד וועלין געבין איין קול מיט לויב צו גאט אז זיי וועלין אויף שטיין תחית המתים ראו גם איר וועט זעהן איין צייכין אויף דיא בערג אונ איין קול פון שופר וועט ער לאזין הערן אויף דר ערד צו לאזין הערן איין גיזאנג פון די מתים וואס זענין גילעגין שטום אן אקול שגג לב דר יצר הרע וואס ער פר פירט אונ פר נארישט דעם מענטשינס הארץ וועט ער ניט קענין נייגין דס הארץ פון דעם מענטשין ער וועט אים אויך ניט קענין שווער מאכין זיין אויער דאס

אֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ קוֹל: שׁוֹבֵב לִי כְּקֶדֶם דַּת מוֹרָשָׁה אֲשֶׁר בָּהּ עִלַּפְתַּנִי בְּלַפִּידִים וְקוֹל: תְּבוּנָה הֵפִיק אִישׁ נְבוֹן דָּבָר וְחַק נוֹעַם זְמִירוֹת. בִּנְעִימוֹת קוֹל: תְּהִלָּה יִתְּנוּ אָז לְכֹל הִשְׁמִיעַ. לָאֵל מוֹשֵׁל בַּכֹּל יַמְתִּיקוּ בְקוֹל: תַּחַת בְּנֵי צִיּוֹן בְּנֵי הָאוֹיֵב שָׁתוּ הַבְרָקַת חִצִּים וַתְּהֻמֵּם בְּקוֹל: חוּן תָּרִיעֵם לְבוּזֵי תִּתָּקַע בַּשּׁוֹפָר. בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן. אָז יֵלֵךְ קוֹל:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפִלֵּי טוֹהַר. גַּם (כָּל) הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ: בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה

מטה לוי

עלי לשכינת אזן משמוע קול ה׳. רק שיתבטל הילה״ר כמ״ש ואת הצפוני ארחיק מעליכם (יואל ב׳ כ): שובב לי כקדם. השב לי כקדם: דת מורשה. התורה שהיא מורשה לנו: אשר בה עלפתני. אשר בשבור התרדתני: בלפידים וקול. כמ״ש וכל העם רואים את הקולו׳ ואת הלפידים וגו׳ וינעו ויעמדו מרחוק שחזרו לאחוריה׳ י״ב מיל: תבונה הפיק איש נבון דבר. דהמע״ה שנקרא איש נבון דבר סוליה ס׳ תהלים שהוא מלא תבונה: וחק. ותקן בספר: נעם זמירות ה׳. נעימים בקול זמירות: תהלה יתנו אז לכל השמיע. אז השמיע לכל ישראל. שיספרו תהלה: לאל וכו׳ בקול. וימתיקו בקול לאל המושל בכל לומר השבח של הללו אל בקדשו וגו׳: תחת יד בני ציון בני האויב שתו. נפלו: הברקת חצים. שהגים יגלו על האויב חיש קל ומבריק וזאת הנבואה תתקיים בימי התנחומים לפי׳ רש״י (זכריה ט יג) יעתה בקשתיט. תתקע בשופר. כמ״ש וה׳ אלהים בשופר יתקע והלך. בסערות תימן. ואותו רוח סערה: אז ילך קול. יוליך את הקול לכל הרשעים שהצירו לישראל:

פירוש ע״ם

ער זאל ניט צו הערין דס קול פון תורה ומצות שובב לי כקדם גאט קער אום צו מיר דיא תורה אונזר ארב אזו ווי פר צייטין ווס פון איהרענט וועגין האסטו מיך שואך גימאכט פון שרעק ביין בארג סיני מיט בראנדין פייער אונ מיט קול תבונה הפיק פאר שטאנדיקייט הט ער אום גיצוגין פון זיין הארצין דוד המלך וואס ער איז גיוועזין איין פר שטאנדיגער מאן אונ הט אן גישריבן זיסע גיזאנג מיט איין זיסין קול דס איז דר ספר תהלים תהלה יתנו דוד האט צו אלע לייט גילאזט הערין דס נייא זאלין דר ציילין גאטס לויב זייא ואלען מיט איין זיסין קול לויבין גאט ווס ער גיוועלטיגט איבר אלין דינג תחת בני ציון דיא בני יפת וועגין גיבוקט גיווארין בימי בית שני אונטר די ישראל ווס וועריען אן גירופן בני ציון דוא האסט איין זיי גווארפן דיינע פיילין ווי בליצין אונ האסט זיי פר טומילט מיט איין קול דו וועסט דונערין אויף מיינע בארויבר דו וועסט בלאזין מיטין שופר מיט שטורעם אויף תימן דענסט מאל וועט גיין דר קול מיט חד בשורה דס משיח קומט במהרה בימינו אמן:

בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ. הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַייָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם. כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

ותוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם:

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים. אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר שׁוֹפְרוֹתֵינוּ:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

דער חזן האלט ותחזינה ואגם קהל דאם :

ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן . אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים : ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: ע״כ והש״ץ מסיים ברוך אתה יי שאותך לבדך ביראה נעבוד :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך :

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות :

ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך :

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך :

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה : ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות :

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו . כהנים . עם קדושיך כאמור :

דעם יהי רצון זאגין דיא כהנים פאר דעם דוכנין :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא הברכה הזאת שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה ולא יהיה בה שום מכשול ועון מעתה ועד עולם :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה : אמן

יברכך . יברכך יי מציון עושה שמים וארץ :

יי . יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ :

וישמרך . שמרני אל כי חסיתי בך :

רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמתי ואיני יודע מה הוא יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהיו כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה . בין שחלמתי על עצמי ובין שחלמתי על אחרים ובין שחלמו אחרים עלי . אם טובים הם חזקם ואמצם ויתקיימו בי ובהם כחלומותיו של יוסף הצדיק ואם צריכים רפואה רפאם כחזקיהו מלך יהודה מחליו וכמרים הנביאה מצרעתה וכנעמן מצרעתו וכמי מרה על ידי משה רבינו וכמי יריחו על ידי אלישע וכשם שהפכת את קללת בלעם הרשע מקללה לברכה כן תהפוך כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה ותשמרני ותחנני ותרצני אמן

יאר . אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה :

יי . יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת :

פניו . פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני :

אליך . אליך יי נפשי אשא :

וִיחֻנֶּךָּ. הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם. כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ : רבש״ע

יִשָּׂא. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם :

יְיָ. יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה :

פָּנָיו. אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי :

אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם :

וְיָשֵׂם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם :

לְךָ. לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ :

שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן קְדֻשַּׁת חֲסָדֶיךָ וְגֹדֶל רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים וּלְמַעַן טָהֳרַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהַפְּסוּקִים שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים אנקת״ם פסת״ם פספסי״ם דיונסי״ם הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו עַם קְדוֹשֶׁךָ שֶׁתִּהְיֶה קָרוֹב לִי בְּקָרְאִי לָךְ וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי נַאֲקָתִי וְאֶנְקָתִי תָּמִיד כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶנְקַת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם וְתִתֶּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵינוּ בְּרֶוַח וְלֹא בְצִמְצוּם בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר מִתַּחַת יָדְךָ הָרְחָבָה כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ פַּת לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם וְתִתְּנֵנוּ לְאַהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ וְיִהְיוּ דְבָרַי נִשְׁמָעִים לַעֲבוֹדָתֶךָ כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוֹ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאָיו וְתַעֲשֶׂה עִמִּי נִפְלָאוֹת וְנִסִּים וּלְטוֹבָה אוֹת וְתַצְלִיחֵנִי בִּדְרָכַי. וְתֵן בְּלִבִּי בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וְסוֹדוֹתֶיהָ וְתַצִּילֵנִי מִשְּׁגִיאוֹת וּתְטַהֵר רַעְיוֹנַי וְלִבִּי לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְתַאֲרִיךְ יָמַי וִימֵי אִשְׁתִּי וּבָנַי וּבְנוֹתַי (בחור אומר וימי אבי ואמי) בְּטוֹב וּבִנְעִימוֹת בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם אָמֵן סֶלָה :

גאנץ ביז דורכגען זאגט קהל דאס :

אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם :

ביז דאס וויגען זאגן דיא כהנים דאס :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ וְאַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ :

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ :

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם :

וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים לְחַיִּים
טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים :
כַּכָּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם :

מען עפֿינט דאס ארון הקודש זאגט קהל אונ דער חזן דאס :

הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ : אמן הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ : אמן

היום תגדלנו: אמן היום תדרשנו לטובה: אמן היום תשמע שועתנו: אמן היום תקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: אמן היום תתמכנו בימין צדקך: אמן

כהיום הזה תביאנו ששים ושמחים בבנין שלם. ככתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. ונאמר ויצונו יי לעשות את כל החקים האלה ליראה את יי אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה. ונאמר וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני יי אלהינו כאשר צונו וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום יהיה לנו ולכל ישראל עד העולם: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אין כאלהינו עלינו. קדיש. הגעים וזמירות. שיר של יום. תפלה אחר מוסף דיום ב׳ של ר״ה:

תפלה זכה

לאמר קודם כל נדרי וקודם תפלת מוסף

רבון כל העולמים אב הרחמים והסליחות אשר ימינך פשוטה לקבל שבים ואתה בראת את האדם להטיב לו באחריתו ובראת לו שני יצרים יצר טוב ויצר הרע כדי שיהיה הבחירה בידו לבחור בטוב או ברע וכדי ליתן לו שכר טוב על טוב בחירתו כי כן גזרה חכמתך כמו שכתוב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים ועתה אלהי לא שמעתי לקולך והלכתי בעצת יצה״ר ובדרכי לבי ומאסתי בטוב ובחרתי ברע ולא די לי שלא קדשתי את איברי אלא טמאתי אותם בראת בי מוח ולב ובהם חוש המחשבה לחשוב מחשבות טובות והרהורים טובים ולב להבין דברי קדשך ולהתפלל ולברך כל הברכות במחשבה טהורה. ואני טמאתי אותם בהרהורים רעים ומחשבות זרות. ולא די בזה אלא שעל ידי הרהורים רעים באתי לידי הוצאות זרע לבטלה פעם ברצון ופעם באונס בטומאת קרי המטמא את כל הגוף ומהם בראתי משחיתים ומחבלים הנקראים נגעי בני אדם. אוי לי כי תחת המחשבות טובות שיהיה נברא על ידי זה מלאכים קדושים שיהיו סנגורים ופרקליטים טובים עלי. תחתיהם בראתי משחיתים לחבל את עצמי כמו שכתוב והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם. בראת בי עינים ובהם חוש הראות לראות בהם מה שכתוב בתורה ולקדש אותם בראיית כל דבר שבקדושה. החזרת בתורתך ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. אוי לי כי הלכתי אחרי עיני וטמאתי אותם להסתכל בנשים ובכל דבר טומאה. בראת בי אזנים לשמוע דברי קדושה ודברי תורה אוי לי כי טמאתי אותם בשמוע דברי נבלה ולשון הרע וכל דברים האסורים. אוי לאזנים שככה שומעות. בראת בי פה ולשון ושנים וחיך וגרון ונתת בהם כח לדבר בהם חמשה מוצאות האותיות הקדושים של א״ב אשר בהם בראת

שמים וארץ ומלואה ובהם ארגת תורתך הקדושה. ובכח הדיבור הבדלת את האדם
מן הבהמת ואפילו כבהמה לא הייתי. כי טמאתי פי בדברי נבלה. בלשון הרע.
בשקרים. ליצנות רכילות. מחלוקת. מלבין פני חבירו מקלל את חבירו. מתכבד
בקלון חבירו. דברי משא ומתן בשבת ויום טוב. בשבועות ונדרים. בראת בי ידים
וחוש המישוש לעסוק בהם במצות ואני טמאתי אותם במשמושין של איסור להכות
באגרוף רשע ולהרים יד להכות ולטלטל דבו׳ים המוקצים בשבת ויום טוב. בראת בי
רגלים להלוך לכל דבר מצוה ואני טמאתי אותם ברגלים ממהרים לרוץ לרעה. בראת
בי ראש הגויה וחתמת אותו באות ברית קודש להיות עבד נאמן לעבודתך ואני
טמאתי אותו בהוצאת זרע לבטלה ובקרי ולקשות עצמי לדעת שלא במקום מצוה
(ובעלתי בעילות אסורות) מששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין מכף
רגלי ועד ראשי אין בי מתום ואתה יי׳ אלהי גלוי וידוע לפניך שלא נתכוונתי בכל
החטאים והעונות להכעים אותך ולמרוד כנגדך אך הלכתי בעצת יצרי הרע אשר
תמיד בכל יום פורש רשת לרגלי ללכדני ואני עני ואביון תולעת ולא איש כשל כחי
לעמוד כנגדו ועמל הפרנסה לפרנס את בני ביתי וטרדת הזמן ומקריהם היו בעוכרי.
ולפי שכל זה גלוי וידוע לפניך כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא
לכן ברחמיך הרבים נתת לנו יום אחד בשנה יום אדיר וקדוש יום הכפורים הזה
הבא לטובה לשוב לפניך ולכפר את כל עונותינו ולטהר אותנו מכל טומאותינו כמו
שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו.
ועתה ראה עמך ישראל אשר לקחת אותם לעם ומי כעמך ישראל טהורים וקדושים
המיחלים ומצפים למחילתך. באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כעניים ודלים ורשים
לבקש ממך מחילה וסליחה וכפרה על כל מה שחטאנו ועוינו ופשענו לפניך ידענו
יי׳ רשענו ועון אבותינו. בושנו ונכלמנו להרים פנינו אליך כבושת גנב כי ימצא.
ואיך נפתח פה ונרים ראש. כי ברוב עונינו עברנו מעלינו הצלם הקדוש אשר הוא
מלביש אותנו אשר כל המזיקים והמקטריגים אינם יכולים להביט בפניו כמה שכתוב
וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך ויראו ממך: והחלפנו אותו בצלם טמא
והלבשנו בגדים צואים ואיך נבוא בשער המלך בלבוש שק מלוכלך בצואה.
מתמיהים אנחנו על נפשינו איך נעשה התועבה הזאת כי הוצאנו נפשינו ורוחינו
מעולם הקדוש וברחנו למקום מדבר ציה וצלמות למקום טומאת הקליפות: ואתה
יי׳ אלהינו הרוצה בתשובת רשעים כמה שכתוב שובו שובו בית ישראל כי לא אחפוץ
במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחיה: עתה שמנו אל לבנו לשוב ולבוא לפניך
בבושת פנים. אבינו מלכנו רחם עלינו כרחם אב על בנו שמרד באביו ויצא מביתו
ובשובו אל אביו בבושת פנים ובכי וצעקה ומתנפל לפניו. מדרך האב לרחם על
בנו ואם עבדים אנחנו המכה את עבדו ביסורים כשמרד בו הנה כבר לקינו בשעבוד
מלכיות ויסורין שבגוף או עניות וצער גידול בנים ושאר מכאובים. רחם עלינו וצוה
למלאכיך הקדושים הממונים על הטהרה להפשיט את הבגדים הצואים מעלינו
וטהרנו מכל חטאתינו והלבש אותנו שנית בלבוש הקדושה כמה שכתוב הסירו
הבגדים הצואים מעליכם והלבש אותנו מחלצות וכתפלת דוד המלך עליו השלום
השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני לב טהור ברא לנו אלהים ורוח חדשה
תתן בקרבנו: ואם פשענו ומרדנו כמדת בשר ודם. אתה עשה כמדתך למחול

וסליחה. ואל יעכבו עונותינו מלשוב לפניך כמדתך לקבל שבים וחזק לבנו בתורתך וביראתך שתהיה יראתך תמיד קבועה בלבנו. וטהר רעיונינו ומחשבותינו לעבודתיך וראה בשברון לבי כי מתנחם אני על מעשי הרעים שעשיתי עד היום הזה ובוכה ומתאונן ומתודה עליהם ואומר חטאתי עויתי פשעתי לפניך וקבל תשובותינו בתוך תשובת כל עמך ישראל השבים לפניך בכל לבם כי גם אני מבני אברהם יצחק ויעקב ואל יעכבו עונותי הרבים מלשוב לפניך בכל לב. וזכני שאשוב לפניך בלב שלם ולהתחרט על עונותי חרטה גמורה ולעזוב מעשי הרעים עזיבה עולמית ורחם עלי והצילני עד עולם מכל חטא ועון כי לולא רחמיך וחסדיך אי אפשר לעמוד נגד היצר הרע אשר הוא בוער כאש בעצמותי ולכן רחם עלי ותן בי כח לעמוד כנגדו כמו שאמרו חכמים והצדיקים בדברי קדשם הבא לטהר מסייעין אותו והנה אני מקבל עלי קדושת יום הכפורים ולהתענות בו בחמשה עינויים שצוית לנו על ידי משה עבדך בתורתך הקדושה אכילה שתיה: רחיצה סיכה. נעילת הסנדל: תשמיש המטה: ולשבות ביום הקדוש הזה מכל מלאכה: ועל ידי עינוי של אכילה ושתיה תכפר לנו מה שחטאנו באכילות ושתיות אסורות. ועל ידי עינוי רחיצת וסיכה תכפר לנו מה שחטאנו בתענוגים בימי החול. ובפרט תענוגים האסורים. ועל ידי עינוי נעילת הסנדל תכפר לנו מה שחטאנו ברגלים הממהרים לרוץ לרע. ואת אשר עברנו על כ״ד דברים שבית דין מנדין עליהם ונתחייבנו להיות יחפי רגלים כנידוים ועל ידי עינוי מתשמיש המטה תכפר לנו מה שחטאנו ופגמנו בברית קודש בקישוי שלא במקום מצוה ובטומאת קרי ובהוצאת זרע לבטלה (ומה שבעלנו בעילות אסורות) ועל ידי חמשה תפלות ותחינות ובקשות יתוקן מה שפגמנו בה׳ מוצאות הפה החיך והגרון והלשון והשיניים ושפתים שמהם יוצא הדיבור וטמאתי אותם בכל דברים האסורים ונדרים ושבועות. ועל ידי חיבוק ונישוק הספר תורה ועל ידי זכות התפלות שנתפלל ביום הקדוש הזה יעלה ויבא ויגיע ויצטרף עמהם כל התפלות הפסולות שהתפללנו בכל השנה בלא כונה ויהיו כולם נכללות בתפלת היום הזה ויגיע לראשך להיות עטרה לראשך בכלל תפלת ישראל. ועל ידי דמעות עיני יתוקן מה שפגמנו בראיית עינים בכל דבר טמא והסתכלות בנשים ועל ידי רתיחת גופנו על ידי התענית והתפלות יתוקן מה שהרתחנו רמ״ח אברינו ושס״ה גידנו באש של יצר הרע ובמיעוט חלבנו ודמינו על ידי התענית יכופר על מה שחטאנו ושעוינו ושפשענו לפניך ויהיה נחשב לפניך התענית כאלו הקרבנו את גופנו על גבי המזבח ויקובל לפניך לריח ניחוח כקרבן וכעולה: והנה ידענו כי אנחנו מחוייבים להתענות על פי תקוני התשובה על כל חטא וחטא ולסגף את גופנו בתשובת המשקל נגד מה שהתענגנו בעבירות. אך גלוי וידוע לפניך שאין בנו כח להתענות אפילו על חטא אחד ומכל שכן על כל עון ועון כי רבו עונותינו מלספור וכשל כחינו. ולכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו שיהיה צום התענית ביום הקדוש הזה יום הכפורים הבא עלינו לטובה כפרה על כל עונותינו:

יהי רצון מלפניך אל מלך יושב על כסא רחמים הרוצה בתשובת רשעים שתתן בלבנו ובלב כל עמך בית ישראל אהבתך ויראתך ליראה אותך כל הימים. ובתוכם תרחם על פושעי עמך בית ישראל ותן בלבם פחד הדר גאונך והכנע לבם האבן וישובו לפניך בלב שלם כמו שהבטחת על ידי נביאך לבלתי ידח ממנו נדח גם כי הרבו

אשמה לפניך עד שנגעו בפניהם דרכי התשובה אתה ברחמיך הרבים תחתור להם חתירה מתחת כסא כבודך וקבלם בתשובה ורחם עלינו ותן בנו כח לעבוד אותך כל הימים והסר ממנו כל המניעות והסבות המונעים אותנו מלעבוד אותך כי אתה יצרתנו ותדע כל מחסורי בני אדם וטבעם המבלבלים אותם מעבודתך וכידך להסירם ולמנעם ולא תטרוף עלינו את השעה עד שנשוב לפניך בלב שלם ותהיה כל ימינו בתשובה ומעשים טובים עד סוף רגע אחרונה אשר יהיה לרצון לפניך לאסוף את נשמתינו אליך אז יהיה כל מחשבותינו דבוקות ביי ואז תצא נשמתינו בקדושה ובטהרה ואז נזכה להיות מ"נ לעלות ממטה למעלה ולהשפיע שפע בכל העולמות מלמעלה למטה ותן בנו כח להתענות ביום הקדוש הזה ול"ה השלים התענית בכל חמשה עינוים ושלא יגרום מעשינו להיות נכשל ח"ס ושלום בשום אחד מן החמשה ענויים כי כולנו זרע אברהם יצחק ויעקב ידידיך וזכנו לגדל בנינו לתורה ולמעשים טובים ולא יתפסו חס ושלום בעונותינו וחתמנו בספר חיים טובים של יראי שמך חיים שנעבוד אותך בלב שלם חיים שלא נכשל חס ושלום בשום חטא ועון ואשמה חיים של פרנסה בנחת ובכבוד ובהיתר ולא יטרידנו הפרנסה בטרדת הזמן פרנסה בהשקט ושלוה כדי שיהיה לבנו פנוי לעבודתך וטהר רעיונינו ומחשבותינו כדי שנהיה אנחנו דבוקים בך תמיד :

ולהיות שידעתי שבמעט אין צדיק בארץ אשר לא יחטא בין אדם לחבירו בממון או בגופו במעשה או בדיבור פה ועל זה דוה לבי בקרבי כי על חטא שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו ועל זה נשבר לבי בקרבי ורחפו עצמותי כי אפילו אין יום המיתה מכפר ולכן אני מפיל תחנתי לפניך שתרחם עלי ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל בני אדם והנני מוחל במחילה גמורה לכל מי שחטא נגדי בין בגופי ובין בממוני או שדיבר עלי לשון הרע ואפילו הוצאת שם רע וכן לכל מי שהזיק לי בגופי או בממוני ולכל חטאת האדם אשר בין אדם לחבירו חוץ מממון אשר אני אוכל להוציא על פי דין וחוץ מי שחטא כנגדי ואמר אחטא לו והוא ימחול לי וחוץ מאלו אני מוחל במחילה גמורה ולא יענש שום אדם בסבתי וכשם שאני מוחל לכל אדם כן תתן את חיני בעיני כל אדם שימחול לי במחילה גמורת ובכן יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע תפלתינו קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא ותוציא כל הניצוצות הקדושות שנפלו לקליפה על ידי חטאתינו ועל ידי קדושת יום הכפורים תתעורר מדותיך הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ותתפשט עליהם קדושת יום הכפורים לכפר עלינו כמה שכתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו : ויהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו : ותעביר ממשלת זדון מן הארץ ומלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך ותן שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך : אמן כן יהי רצון יהיו לרצון וכו' .

מעריב ליל יום כפור

פאר כל נדרי געמט מען ארוס דיא ספרי התורות אונ מען זאגט דעם פסוק עטליכע מאל :

אור זרוע לצדיק ס"ת קר"ע ולישרי לב שמחה ס"ת בגימטריא ט"ל

דער נאך זאגט מען דאס:

קם רבי שמעון סליק ידוי לגבי עילא ושבח למארי עלמא ואמר רבון עלמין עביד בגין שכינתא דאיהי בגלותא. ואם איהי באומאה הא אבא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין למעבד התרה הה"ד יי צבאות יעץ ומי יפר אם התלמיד אומי הרב יכיל למעבד התרה. ואם נדר או נשבע כן דאיהו ו' דלא יפרוק לה אלא דתהי בגלותא עד זמנא ידיעה ונדר או שבועה איהו בי"ה דאינון חכמה ובינה ואיהו אתחרט הא תלת בני נשא יכלין למפטר ליה ואינון תלת אבהן לעילא לקבליהו. ואם לאו תתחרט. אנא בעינא מינך ומכל אנון דמתיבתא דלעילא ותתא דתעביד בגין רעיא מהימנא דלא זז משכינתא בכל אתר ואיהו אעל שלם בינך ובינה זמנין סגיאין ומסר גרמיה למיתה בגינה ובגין בנהא הה"ד ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת ואם הוא נדר מסטרא דאבא ואמא ולא בעי אנא סליק לגבי ההוא דאתמר ביה כי יפלא ממך דבר דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש דיפטור נדר: ואף על גב דשכינתא איהו בגלותא לגבי בעלה כנדה דאיהו יפריש בין דם לדם ואתפתח מקורא דילה לדכאה לה במים דאורייתא מים חיים דלא פסקין ואפריש מינה דם נדה דאיהי לילית דלא אתקריבת בהדה דאיהי חובא דנשמתא דסאיבת לה ולית לה רשו לסלקא נשמתא לגבי בעלה לההוא אתר דאתיהיבת מתמן ואתדנת בין דין לדין בין דיני נפשות לדיני ממונות: דאית מאן דפרע בממוניה ואית מאן דפרע בנפשיה ובין נגע לנגע כמה דאוקמוהו איכה ישבה בדד דאיהי חשיבא שכינתא בגלותא כמצורע דאתמר ביה בדד ישב מחוץ למחנה מחוץ ודאי דא גלותא דאיהי לבר מארעא דישראל דאיהו מותבא דאת (ה) ואי מקורא לא יכיל למפתח עד דיפתח ליה ההוא דסגיר ליה אנא מפייסנא ליה בגין (יוד הא ואו הא) דאיהו יחודא (דיחודיה תמן) ובגין לבושין דאתלבש מיד אתפתחת מקורא ואתדכיאת שכינתא ורזא דמלה מקוה ישראל יי מושיעו בעת צרה מושיעו ודאי ההוא דמקורא דמקוה בידיה אמן:

מעריב ליל יום כפור

דאס זאגט דער חזן דרייא מאל אונ דאס קהל בלייבט שטיל:

על דעת המקום ועל דעת הקהל בישיבה של מעלה
ובישיבה של מטה אנו מתירין להתפלל עם העבריינים:

ר' רק לנדרים והשבועות בדברים שבינו לבין עצמו ולא בדברים שבין אדם לחבירו מאיזה דת שיהי' וכפרט בדברים שבמקום המשפט וחוק הממשלה יר"ה אין להם היתר והעובר עליהם יביאהו חרון אף ה':

כל נדרי. ואסרי. ושבועי. וחרמי. וקונמי. וקנסי. וכנויי. דאנדרנא. ודאשתבענא. ודאחרימנא.

מטה לוי

כל נדרי. הנדרים דהספקית בלשון נדר: ואסרי. הן שקנסתי לעצמי מה שאיני חייב: וכנויי. נדרים שאמרתי בלשון דהספקית בלשון איסור: וחרמי. שאמרתי יהא אסור דבר זה עלי נזיק פוית כדאיתא בנדרים: דאנדרנא ודאשתבענא כו'. מה שנדרנו בחרם: וקונמי. שאמרתי יהא אסור דבר זה עלי כהקדש: וקנסי. ושנשבענו ושהחרמנו ושאסרנו על נפשותינו בכלהון אתחרטנא כאן

ודאסרנא

פירוש ע"ם

כל נדרי אלע נדרים אונ אלע איסורים אונ אלע שבועות אונ אלע חרמות דם הייסט ווען איינר זאגט דם ברוט זאל אוף מיר אסור זיין וויא חרם אדר וום מען זאגט מיט דעם לשון פון קונם אדר קנס

אר

וּדְאָסַרְנָא עַל נַפְשָׁתָנָא: מִיּוֹם כִּפֻּרִים זֶה. עַד יוֹם כִּפֻּרִים הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה: בְּכֻלְּהוֹן אִחֲרַטְנָא בְהוֹן. כֻּלְּהוֹן יְהוֹן שָׁרָן: שְׁבִיקִין. שְׁבִיתִין. בְּטֵלִין וּמְבֻטָּלִין. לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּמִין: נִדְרָנָא לָא נִדְרֵי. וֶאֱסָרָנָא לָא אֱסָרֵי. וּשְׁבוּעָתָנָא לָא שְׁבוּעוֹת: נ"פ

דער חזן זאגט דריי מאל ונסלח אונ דער נאך זאגט דאס קהל דרייא מאל:

וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם. כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה:

חזן סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה. וְשָׁם נֶאֱמַר:

והקהל אומרים נ"פ בקול רם וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:

דיא ברכה זאגט איטליכער מענטש מיט דעם חזן שטילער הייט:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ווען יום כפור געפאלט אום שבת זאגט מען דא מזמור שיר ליום השבת:

מטה לוי

נהון. מהיום אף מתחרט בכלהון: כלהון יהון. בהן כלהון יהון מותרין: שביקין. עזובין: שביתין. ישבתו: בטילין. מעלמא ומבוטלין. מאחרים בבטלום: לא שרירין. לא יהיו חזקים: ולא קיימין. לא יהיו מקיימין. נדרנא לא נדרי. נדרינו אינם נדרים: ונסלח. מוסף ע"ד מהרו"ל פ"ט וה' יסלח לה. כמה כתוב מדבר כאשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה והיתה שותה יין ומטמאה למתים א"כ היא צריכה סליחה וכן אנחנו אם נדור ונעבור עליו אף שהנדר בטל הואיל ולא זכרנו בתנאי ע"כ צריכים אנו סליחה. פ"ז תקם שער ונסלח כו':

פירוש ע"ם

אדער מיט אנדרע צו געמין ווס נדרים ווערין גרופן דם ווס מיר ווערלין אנגעדר טאן אונ דאס ווס מיר ווערלין שווערין אונ ווס מיר ווערלין אסור מאכן אויף זיך פון היינטיגן יום כפור אן ביז אין דעם יום כפור וואס וועט קומין איבר צו יאר אויף אונז צוא גוטן בכלהון אויף דיא אלע האבין מיר שון חרטה זיי אלע זאלן מותר זיין זיי זאלן אלע זיין פר געבן שביתין זיי זאלן זיין פר שטערט זייא זאלן זיין בטל ומבוטל זיי זאלן ניט האבן קיין האפט אונ קיין קיום נדרנא אונזר נדר זאל קיין נדר ניט זיין אונ אונזר איסר זאל קיין איסור זיין אונ אונזר שבועה זאל קיין שבועה ניט זיין:

ונסלח אונ עס זאל פר געבין ווערין צו דיא גאנצע גמיינדע ישראל אונ צו דעם פרעמדלינג וואס ער וואונט צווישן זיי דען דאס גאנצע פאלק הט געזינדיגט בשוגג (מיר בעטין גאט ער זאל אונז רעכינן אלע עבירות גלייך אז מיר וואלטין זיי בשוגג גטאן):

סלח נא (דר שליח צבור זאגט דעם פסוק) איך בעט דיך גאט פאר גיב דיא זינד פון דעם דאזיגן פאלק אזו וויא דיין חסד איז גרוס אונ אזו וויא דו האסט פר טראגן דיא זונד פון דעם דאזיגן פאלק זינט דוא האסט זיי אוס גצוגן פון מצרים ביז אהער אונ דארטין שטייט ווייטר אין פסוק:

ויאמר יי גאט האט גזאגט צו משה רבינו ע"ה ער הט פר דיא ישראל גבעטן סלחתי כדבריך איך האב פאר געבין אזו וויא דוא האסט גזאגט:

כבעה שהוגג החזן ברכו

חזן ברכו את יי המבורך:

ס״ח ברוך יי המבורך לעולם ועד:

אומרים הקהל יתברך

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בדברו מעריב ערבים בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו. בורא יום ולילה גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור. ומעביר יום ומביא לילה ומבדיל בין יום ובין לילה יי צבאות שמו: אל חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד: ברוך אתה יי המעריב ערבים:

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצות חוקים ומשפטים אותנו למדת על כן יי אלהינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיך. ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד. כי הם חיינו וארך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה: ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים:

ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

בקול רם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על־לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על־ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על־מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם־שמע תשמעו אל־מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את־יהוה אלהיכם ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־נפשכם: ונתתי מטר־ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירושך ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן־יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף־יהוה בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה מטר והאדמה לא תתן את־יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את־דברי אלה על־לבבכם ועל־נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את־בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ׃ הָעֹשֶׂה לָנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם׃ הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם׃ הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע׃ וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ׃

יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

ופרוס עלינו סוכת שלומך: ברוך אתה יי הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

לשבת ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה. (ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה) בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא. לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: (מוריד הטל):

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם: כמו שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון*) מן הארץ:

ותמלוך אתה יי לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום לשבת השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום) הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל בו את כל עונותינו (באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הכפורים הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים (טובים): ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה

* [illegible]

יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: לשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה: ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש השבת ו ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה:

ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יי עושה השלום:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר. יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם. וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ׃

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמְּךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃ וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ׃

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת׃
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים׃
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע׃
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים׃

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ׃

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן׃
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח׃

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ׃

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עֹל׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן׃
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ׃
עַל חֵטְא שֶׁח״ל בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם׃
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב׃

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ׃

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים׃

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק : עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה . אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ . וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ . אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם . וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת : כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי . וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי . הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִימָה : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד : וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִים רָעִים :

אֱלֹהַי . נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ . וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי . וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם : עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ . לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ : וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת : וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת :

ווען יום כפור געפאלט אן שבת זאגט מען דאס

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם : וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

חזן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

קהל מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ מְחַיֶּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדוּשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

פותחין הארון ומזמר ע״פ תשר״ק אחר התיבות יעלה. ויבוא. ויראה.

יַעֲלֶה תַּחֲנוּנֵנוּ מֵעֶרֶב. וְיָבֹא שַׁוְעָתֵנוּ מִבֹּקֶר.
וְיֵרָאֶה רִנּוּנֵנוּ. עַד עָרֶב:
יַעֲלֶה קוֹלֵנוּ מֵעֶרֶב. וְיָבוֹא צִדְקָתֵנוּ מִבֹּקֶר.
וְיֵרָאֶה פִּדְיוֹנֵנוּ. עַד עָרֶב:
יַעֲלֶה עִנּוּיֵנוּ מֵעֶרֶב. וְיָבוֹא סְלִיחָתֵנוּ מִבֹּקֶר.
וְיֵרָאֶה נַאֲקָתֵנוּ. עַד עָרֶב:
יַעֲלֶה מְנוּסֵנוּ מֵעֶרֶב. וְיָבוֹא לְמַעֲנוֹ מִבֹּקֶר.
ויראה

מטה לוי

יעלה תחנונינו כו׳: עד ערב. תחנונינו ושועתינו וכל וירלה לפניו ית׳ וירלה ויקובל: יעלה עינוינו. עינוי נפש פלס: פרנס והתפלה שאנו מתפללים מערב ומבוקר עד ערב יעלה ויבוא מנוסינו. שאנו נסים אליו לתשות כלילו: ויבא למפט. יבא מנוס

פירוש ע״ט

יַעֲלֶה תַּחֲנוּנֵנוּ אונזער גיבעט וואס מיר בעטען היינט ביא נאכט צו כל נדרי זאל אויף גיין צו גאט בזכות ירושלים וואס דס איז איין ארט פון תפלה אונ אונזער געשרייא פון תפלת שחרית זאל קומען פאר דיר גאט בזכות אברהם וואס ער האט מתקן געוועזן תפלת שחרית אונ עס זאל געזעהן ווערין אונזער געזאנג ביז אבינט אז יום כפור לאזט זיך אויס דאס מיינט ער אונזער תפלה זאל אן גינומען ווערן בזכות יצחק וואס ער האט מתקן געוועזן תפלת מנחה אונ ער שטעלט ביא יצחק דס לשון רנון ווייל ער איז געוועזן איין עולה תמימה אונ אז מען האט איין קרבן גיבראכט האבן די לוים דער ביא געזונגן: יַעֲלֶה קוֹלֵנוּ אונזער תפלת ערבית זאל אויף גיין פר גאט בזכות יעקב וואס ביא אים שטייט געשריבן הקול קול יעקב אונ אונזער גערעכטיגקייט זאל קומען פון פריא בזכות משה רבינו וואס ער האט געזאגט צדיק וישר הוא אונ עס זאל געזעהן ווערן אונזער דר לייזונג ביז אבינט בזכות אהרן וואס ער האט אויף געהאלטן די מגפה אונ האט דר לייזט די ישראל פון טויט אזוי זאל אונז גאט היינט דער לייזן פון דעם שטן ער זאל אויף אונז ניט מקטרג זיין: יַעֲלֶה עִנּוּיֵנוּ עס זאל אויף גיין אונזער פייניגונג אין תענית פון אבינט בזכות דוד המלך וואס ער האט פיל צרות אויף זיך גהאט אונ ער פלעגט תמיד אויף שטיין חצות לילה אונ האט גלויבט גאט אונ עס זאל קומען אונזער פר געבונג פון פריא בזכות שלמה המלך וואס ער האט געזאגט ושמעת וסלחת דוא גאט זאלסט הערן אונזער גבעט אונ זאלסט פאר געבן אונזערע זינד אונ עס זאל געזעהן ווערן אונזער געשרייא ביז אבינט בזכות שמואל הנביא וואס ער האט געשריען אונ תפלה גטאן צו גאט פון די ישראל וועגן: יַעֲלֶה מְנוּסֵנוּ עס זאל אויף גיין פון אבינט אונזער אנטלופונג וואס מיר אנטלופן

וְיֵרָאֶה כִּפּוּרֵנוּ . עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה יִשְׁעֵנוּ מֵעֶרֶב . וְיָבוֹא טַהֲרֵנוּ מִבּוֹקֶר .
וְיֵרָאֶה חִנּוּנֵנוּ . עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה זִכְרוֹנֵנוּ מֵעֶרֶב . וְיָבוֹא וִעוּדֵנוּ מִבּוֹקֶר .
וְיֵרָאֶה הֲדָרָתֵנוּ . עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה דְּפְקֵנוּ מֵעֶרֶב . וְיָבוֹא גִּילֵנוּ מִבּוֹקֶר .
וְיֵרָאֶה בַּקָּשָׁתֵנוּ . עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה אֶנְקָתֵנוּ מֵעֶרֶב . וְיָבוֹא אֵלֶיךָ מִבּוֹקֶר .
וְיֵרָאֶה אֵלֵינוּ . עַד עָרֶב : סוגרין הארון

שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ : יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ יי

מטה לוי

מוס למו למענו : כפורינו . תפלתינו המכפרת בזמן הזה כמו קרבן : ישענו . יעלה ישועה לנו : טהרנו . שאנו מטהרים אותנו ביוה"כ : חנונינו . תפלתינו שאנו מתפללים בעת צרה : זכרונינו . בזכות שאנו מזכירים נמנן : ויעודנו . שאנו מתוועדים בתפלה :

הדרתינו . שאנו נותנים לו הדר בתפלה גם בגלל מלפנין מהודרים: דפקנו . שאנו דופקים על דלתי התשובה : גילנו . אף שאנו בגלות מכל מקום שמחים אנו בתפלתינו ומנגנים אותה ; אנקתינו . לפקתינו :

דרכן

פירוש ע"ם

צו גאט אונ באשיצן זיך אין אים בעת צרה בזכות יוסף וואס בייא אים שטייט געשריבן דס ווארט ויגש אונ אונזר געבעט פון פריא זאל קומן פון וועגין דעם זכות פון יוסף אונ עס זאל ווערין געזעהן אונזער פר געבונג ביז אבינט דס איז אונזר תפלה וואס זיא איז אויף אונז מכפר במקום קרבן : יַעֲלֶה יִשְׁעֵנוּ עס זאל אויף גיין אונזר קערונג וואס מיר קערין זיך צו גאט פון אבינט בזכות אליהו הנביא וואס גאט האט זיך געקערט צו זיין תפלה אונ עס זאל קומן אונזר ריינקייט פון פריא דס איז דר זכות זאל אונז בייא שטיין וואס מיר זענין זיך מקדש ומטהר אום יום כפור אונ עס זאל ווערן געזעהן אונזר געבעט ביז אבינט בזכות חזקיהו המלך וואס ער האט מתפלל געוועזין צו גאט בעת צרה אונ גאט האט זיין תפלה מקבל געוועזן אזו זאל גאט אונזערע תפלות ובקשות אויך מקבל זיין : יַעֲלֶה זִכְרוֹנֵנוּ עס זאל אויף גיין אונזער געדעכעניש פר גאט פון אבינט . בזכות יונה וואס ער איז געווען אין איין צרה אונ יז געליכן געווען צו זיין מת דאך האט ער צו דיר געבעטין אונ האט געזאגט (את ה׳ זכרתי) איך האב געאכט גאט בזכות זה זאלסטו מקבל זיין אונזר תפלה אונ עס זאל קומן אונזר איין זאמלונג פון פריא בזכות חנניה מישאל ועזריה וואס זייא האבין מקדש השם געווען צוויישן איין זאמלונג פון פיל כשדים זייא האבין זיך געלאזט ווארפין אין קאלך אויבין אונ האבין זיך ניט געוואלט בוקן צום אפ גאט פון כשדים אונ עס זאל ווערין געזעהן ביז אבינט אונזר תפלה בזכות דניאל וואס ער איז ארויס געגאנגן שיין געקליידט זאל גאט מקבל זיין אונזר תפלה : יַעֲלֶה דְּפְקֵנוּ עס זאל אויף גיין פון אבינט אונזר קלאפן וואס מיר קלאפן אן מיט אונזער תשובה אונ תפלה בזכות מרדכי וואס ער האט אן געקלאפט מיט תשובה אונ עס זאל קומן אונזר פרייד פון פריא וואס מיר זענין מתפלל מיט גרויס שמחה אונזערע תפלות זאלן אן גנומן ווערן בזכות עזרא וואס ער האט אונז משמח געווען מיט דעם בית שני אונ עס זאל געזעהן ווערן אונזר געבעט ביז אבינט : יַעֲלֶה אֶנְקָתֵנוּ עס זאל אויף גיין אונזר געשרייא פון אבינט בזכות אונזרע עלטערן וואס זיי האבן געשריען אונ תפלה געטאן בייא דעם ים אונזר תפלה פון פריא זאל פאר דיר קומן אין זייער זכות אונ עס זאל געזעהן ווערן צו אונז דער זכות פון אלע צדיקים ביז אבנט דאס הייסט ביז אייבינג :

יי: יבאו וישתחוו לפניך אדני ויכבדו לשמך. באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי עשנו: באו שעריו בתודה חצרותיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: הנה ברכו את יי כל עבדי יי העומדים בבית יי בלילות: שאו ידיכם קודש וברכו את יי נבואה למשכנותיו נשתחוה להדום רגליו: רוממו יי אלהינו והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש יי אלהינו: השתחוו ליי בהדרת קודש חילו מפניו כל הארץ: ואנחנו ברוב חסדך נבא ביתך נשתחוה אל היכל קדשך ביראתך: נשתחוה אל היכל קדשך ונודה את שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך: יי אלהי צבאות מי כמוך חסין יה ואמונתך סביבותיך: כי מי בשחק יערך ליי ידמה ליי בבני אלים: כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך: כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך: גדול יי ומהלל מאוד ולגדולתו אין חקר: גדול יי ומהולל מאוד נורא הוא על כל אלהים: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים: אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך: מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך: מאין כמוך יי גדול אתה וגדול שמך בגבורה: לך זרוע עם גבורה תעוז ידך תרום ימינך: לך יום אף לך לילה אתה הכינות מאור ושמש: אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו: מי ימלל גבורות יי ישמיע כל תהלתו: לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: לך שמים אף לך ארץ תבל ומלואה אתה יסדתם: אתה הצבת כל גבולות ארץ קיץ וחורף אתה יצרתם: אתה רצצת ראשי לויתן תתננו מאכל לעם לציים: אתה בקעת מעין ונחל אתה הובשת נהרות איתן: אתה פוררת בעזך ים שברת ראשי תנינים על המים: אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם: גדול יי ומהלל מאוד בעיר אלהינו הר קדשו: יי אלהי צבאות יושב הכרובים אתה אלהים לבדך: אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו: ויודו שמים פלאך יי אף אמונתך בקהל קדושים: לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך: אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו: אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש: הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך: הנשמה לך והגוף שלך יי עשה למען שמך: אתאנו על שמך יי עשה למען שמך: בעבור כבוד שמך כי אל חנון ורחום שמך: למען שמך יי וסלחת לעוננו כי רב הוא:

חזן וקהל דרכך אלהינו להאריך אפך . לרעים ולטובים והיא תהלתך :

חזן וקהל למענך אלהינו עשה ולא לנו . ראה עמידתנו דלים וריקים :

אמנם אשמינו עצמו מספר . אנחות דורנו רבו מלדבר . אשר לא הקשבנו גערת במבין . אפפונו מכות כבסיל הזדנו : דרכך כדברך לנו שובה פנינו הסתרנו . במרמה בקשנו ואליך לא שבנו . בטוב לא דרשנוך ברב כל שכחנוך . בעת הצר לנו איך תמצא : למענך גבורות אין בנו אשר בם נבא . נדועי זרוע בפועל בתת שכר בושש . גמרנו ואכלנו צדקת אבותינו . גם קרן גם פרי לא מלאו ספק : דרכך דכאו מנו שביות החמדה . דופקי דלתיך בכח וגבורה . דוברי בגאוה נעשינו עשה לנו כרחמיך . דחת משפט חרב המתהפכת : למענך הורקנו והוצגנו כקש מדגן . היינו כמוץ ואין דורש לאספו . הלא כהלקח דגן בעתו . הוצת לשון אש בקש תיבש : דרכך ומה נדבר ומה נצטדק . ומה נאמר ויוצק חן בשפתותינו . ומי בעל דברים ידבר צחות . ובפתחון פיו לא יכלם : למענך זה דרכנו כסל נתלנו אולת . זדים חוטאים זוללים וסובאים . זכיתי

לבי

מטה לוי

דרכך אלהינו להאריך אפך לרעים ולטובים . כן מדתך להאריך אף לרשעים ולצדיקים . כי כאשר בקש משה ממך הודיעני נא את דרכך ואמרת לו ה' ה' אל ארך אפים : והיא תהלתך . כמ"ש למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך : למענך אלהינו עשה ולא לנו . לא בשבילנו ובכושר מעשינו תעשה עמנו כי לשמך תן כבוד שלא יאמרו איה אלהיהם : ראה עמידתינו דלים ורקים . ראה שתפלותינו אנו דלים ורקים ממעשים טובים לכן ראוי לעשות למענך להאריך אפך הרא"ב :

אמנם אשמינו עצמו מספר . כלומר שאשמנו ותוצאותיו פרצו מלמנות ומלספר : עצמו . ל' חוזק : אנחות דורינו רבו מלדבר . מדה כנגד מדה בשביל שעונותינו חזקו מלהרבות לכך שבר ואנחה של כל דור ודור נתרבו מלדבר : אשר לא הקשבנו גערה במבין . שלא שמענו לקול מוכיחנו שגער בנו ולא קיימנו תחת גערה במבין (משלי י"ז פ' י') שפירושו הכנעת גערה נכרת במבין יותר ממאה מכות בכסיל וזה שתיקן : אפפונו וכו' הזדנו . סבבונו מכות ככסיל שלוקים בק' מכות על שהזדנו ולא שמענו לקול מוכיחים ואף ע"פ שאנו חייבים ע"מ דרכך אלהינו וכו' : כדברך לנו שובה . כלומר אתה פתחת כמה פעמים שובו בנים שובבים בירמיה ג' פ' כ"ב וכן שובה ישראל עד ה' אלהיך בהושע י"ד פ"ב : פנינו הסתרנו . לא הקשבנו ולא שמענו לדבורך : במרמה בקשנו . ואם בקשנו ועשינו תפלה הכל היה במרמה ובאון כדכתיב (בישעיה א' פ' יג) לא אוכל און ועצרה וכו' . ואליך לא שבנו . ולא שבנו אליך בלב שלם אלא כטובל ושרץ בידו : בטוב לא דרשנוך . בעוד שהשפעת לנו טובה ברב כל . שהשפעת לנו כל טוב אעפ"כ שכחנוך : בעת הצר לנו . בעת צרותינו : איך תמצא . לנו הואיל שכחנוך בשעת טובה : גבורות אין בם . מעשים טובים להתגבר בם ולבוא לפניך : גדועי זרוע בפועל בתת שכר בוששנו . י"מ משל לגידם שתבע שכרו שנטע אילנות ואין לו ידים שלא יש בושה גם אנו בושים שבכל יום אנו מבקשים שכר בלי שום פועל טוב : גם קרן גם פרי לא מלאו ספק . לא הספיקו שניהם לעמוד בעדינו הקרן וגם פרי של דרך

אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא . ספק . לשון די : שביות החמדה . בית המקדש שהיה במשכיות ברלפה : שביות . ענין ציור . ופניהם אל' הכנסה כי דבר המצוייר יביט בו האדם וי"מ אלו הצדיקים שנמשלו לשביות החמדה : בכח וגבורה . אותן שהיו רגילין לעמוד בפרץ ולהתפלל לפניך בכח וגבורה נ"ל . דכאו מש . לשון נטלו נדחו ממנו : דוברי בגאוה הסרנו . אותן שהיו מדברים בגאוה כמו מביאי ביכורים שהיו רגילין לומר עשינו ככל אשר צויתנו וגם הכהנים אחר הדוכן כל אלו בעונותינו דוכאו ונטלו ממנו ואין לנו לעמוד בפרץ לכן אנו מבקשים שתעשה לנו כרחמיך כי אין בנו מעשי אלות כמו הם . ויש גורסים . נעשינו . ור"ל כמו שהרשעים מדברים בגאוה כדכתיב (בתהלים יז פ' יג) פימו דברו בגיאות כן עשינו ואין לנו זכות רק אנו מבקשין שתעשה לנו כרחמיך הרבים : חרב המתהפכת . זה גהינם דכתיב (בראשית ג' פכ"ד) ולהט חרב המתהפכת : הורקנו . מצדיקים שבדור ולא נשארו אלא רקים שבדור : היינו כמוץ . המרק מן הדגן מלניעין את הדגן וזורקים את המוץ לרוח ואין שום אדם דורש למוץ לאספו כן לדיקים שדומין לדגן כשהם סילקו ממנו בעונינו ואנו שנשארנו דומין למוץ שאין לנו לדרוש ולא לבקש : ומה נצטדק . כלומר באיזה מעשים שעשינו נצטדק : ויוצק חן בשפתותינו . מי בנו אשר יוכל לשפוך תפלה שתהא לחן בעיניך . יוצק . ל' שפיכה : מי בעל דברים ידבר צחות . מי יש בעל דברים שירד לפני התיבה שידבר צחות לשון בבירור ובליכון : ובפתחון פיו לא יכלם . בתמיה אם ידבר צחות ויתפאר במעשים טובים שאין בו לא יכלם : זה דרכינו כסל . דרך זה תפסנו מנעורינו על דרך דרכם כסל למו (תהלים מט) ופירשו רז"ל זה דרכם של רשעים יודעים שהם אבודים כסל למו מפני שחלב יש על הכסלים ומכסה את כליותיהם ואינן יועצות אותן לשוב מרעתן : כסל ל' שטות וי"מ ל' מחשבה : נתלנו אולת . על דרך משאה אבות יורשי בנים : זדים חוטאים זוללים . היינו מנעורינו זוללים וסובאים וזדים : זכיתי לבי מי יוכל שיא . מי יוכל

פירוש ע"ם

דרכך אלהינו גאט דיין מדה איז צו הר לענגערין דיין צארן צו דיא רשעים און צו די צדיקים און מיט דר מדה ווערסטו גלובט : למענך אלהינו עשה מיר בעטין דיך גאט פון דיין נאמן וועגין טוא מיט אונז חסד און ניט פון אונזרע מעשים וועגין . זעה אונזר שטאנד דס מיר זענין ארעם און לידיג פון מעשים טובים און מיר קענין פאר אונזרע מעשים גאר ניט פאר לאנגין :

לבי מי יוכל שיח. זרע קבורת רחם בא והולך בהבל: חזות ומופת התויו בארץ. חתומי באות ברית וחקים ישרים. חשבנו זרע קודש בנים לאל חי. חוללנו ונקראנו אום טמאת השם: למענך טהור עינים מראות ברע. טרם לא ראה עמל בישראל. טרף לא לנו נכספה נפשנו. טבחנו רב וצעיר כבליעת דגים: דורנך יה בדלותנו צדקה הוננתנו. יד כנו החזקת בעת מטה ידנו. ידעתנו זאת עשו וחיו. ידים לא חלו בנו כהפוכת רגע: למענך

תעלה ארוכה לעלה נדף. תנחם על עפר ואפר. תשליך חטאינו ותחון מעשיך תרא כי אין איש עושה עמנו צדקה: דורנך

אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות מוחל עונות עמו מעביר ראשון ראשון מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים עושה צדקות עם כל בשר ורוח לא כרעתם תגמול: אל הורית לנו לומר שלש עשרה: וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם כמו שכתוב וירד יי בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יי:

מטה לוי

יוכל לומר זך. אני ולבי כי כלם מלוכלכים בחטא: זרע קבורת רחם בא והולך בהבל. כלו' בזה מקבר הרחם שרחם אשה נקרא קבר והולך בהבל כל ימיו כלו' מטפה סרוחה בא ולעפר ישוב: חזות ומופת התויו בארץ. אנו מופת ואות בין העכו"ם כמה. חתומי באות ברית וחוקים ישרים. כלומר באות המילה ובחוקים של תורה: חזות. לשון מופת ואות. וי"מ חזות למראה מופת נחשבנו בארץ שניכרים בארץ ע"י חותם אות ברית וכו' כענין וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו' (דברים כ"ח י'): חושבנו זרע קדש בנים לאל חי. בתחלה היינו נקראים עם קדוש לה' (דברים י"ד פ"ב) בנים אתם לה' אלהיכם (שם פ"א): חוללנו ונקראנו אום טמאת השם. כדכתיב (איכה ד ט"ו) סורו טמא קראו למו ובטמאותינו כאילו כביכול טמאנו לשם: טהור עינים מראות ברע. זה הקב"ה שנקרא טהור ואינו רואה ברע: טרם לא ראה עמל. קודם שלא ראה עמל ואון בישראל: טרף לא לנו. לא נתן אותנו טרף לשיניהם של עובדי כוכבים ומזלות ועכשיו. נכספה נפשנו. נתביישו פנינו בעונות: טובחנו רב וצעיר כבליעת דגים. נתחייבנו כליה קטן וגדול כדגים שנבלעים במצוד' או כדגים שכל הגדול מחבירו בולעו: נכספה. לשון איכסף שהוא ל' נתביישו או י"ל קודם שלא ראה עמל ואון בישראל: טרף לא לנו נכספה נפשנו. כלומר שלא היינו תאיבים וחסרים להוס מזון טרף ל' הטריפני לחם חוקי (משלי ל' פ' ח') ועכשיו. טובחנו כו'. וי"מ טרף לא לנו נכספה נפשינו עכשיו ונתאוה נפשנו למזון שאינו שלנו בשביל אותה עבירה שנחם רב וצעיר. נכספה. ל' תאוה כמו נכסף נכספת (בראשית ל"א פ' ל): יד בדלותינו וכו'. וכל זאת עשית לנו מקדם: הוננתנו. החזקתנו: בעת מטה. בעניות גלות מטה ל' כי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו (ויקרא כ"ה פ' ל"ה) ואנו נקראים אחיך למקום דכתיב (תהלים קכ"ב פ' ח) למען אחי ורעי: ידעתנו זאת עשו וחיו. עשו כמו שאני עושה שאני חונן דלים ומחזיק ידים כושלות ומזימות ממנו תראו וכן תעשו אבל אנחנו. ידים לא חלו בנו כהפיכת רגע. כדאמרי' בפ"ד על פ' באיכה (ד' פ"ו) ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום ההפוכה כמו רגע א"כ למה נשתייר פליטה מישראל אלא אותה ההפיכה כמו רגע לא חלו בה ידים א"ר תנחום לא חלתה יד ליד להחזיק אחד לעני ולא פשטו ידיהם במצות אבל אנו ישראל פשטו ידיהם להחזיק אחד לעני שנאמר (איכה ד' פ' י') ידי נשים רחמניות וגו': ועיין זה באיכה רבתי באלו הפסוקים ובב"ר דף י"ד עמוד ד'. ואמר הפייט שאנחנו בדור זה לא חלו בה ידינו כמו סדום ההפוכה וזה הפי' הוא נכון. וי"מ ידעתנו זה שהודעתנו ואמרת שובו מדרכיכם דכתיב ביחזקאל י"ח פ' כ"ג והרשע כי ישוב וגו' בצדקתו אשר עשה יחיה: ידים לא חלו בם כהפוכת רגע. כלו' לא היינו מוכים והולים ע"י העכו"ם אלא היינו כסדום ועמורה שהיו הפוכים כמו רגע ונאמר בהם ולא חלו בה ידים או י"ל ידים לא חלו שלא תלינו ידינו לפשוט פרוטה לעני כי מי שמגביה ופושט ידו קלא מהלים אותו לכך לא חלו בנו ידי עובדי כוכבים ומזלות והיינו כסדום ועמורה.

ויעבור

תעלה ארוכה. תעלה רפואה: לעלה נדף. לישראל שהם נודחים בגלות מקול עלה נדף. תנחם. תנחם על הרעה: ותחון מעשיך. תחון ותרחם על ישראל שהם מעשי ידיך: תרא כי אין. צדיק שיפגיע בעדנו לכן. עשה עמנו צדקה. בשבילך; אל ארך שהוא אל חזק ואמיץ אלהי האלהים: מלך. מלכי המלכים ומלכותו בכל משלה ומי יאמר לו מה תעשה ומנהג מלך בשר ודם כשרואה עצמו מושל על כל הוא מכביד ידו על בני ממשלתו. והקב"ה אינו כן לא די שהוא יושב על כסא רחמים. ורחום בדין אלא שהוא. מתנהג בחסידות. לפנים משורת הדין: מוחל עונות עמו. ואין מחילה. מעביר ראשון ראשון. השלשה עונות הראשונים הוא מעביר אותם ואינו כותב אותם עם שאר עונות: מרבה מחילה לחטאים. החטאים שהם שגגות הוא מוחק אותם מכל וכל: וסליחה לפושעים. ולפשעים שהם המורדים הוא נוהג בם סליחה שהוא בלתי ידידה בקו הדין: עושה צדקות עם כל בשר ורוח. שהוא משלם בשר ומוכה לגוף ונפש: אל הורית לנו לומר שלש עשרה. שנתעטפת כש"ץ והראית למשה ואמרת לו כל זמן שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואמחול להם;

לערן

פירוש ע"ס

תעלה ארוכה דוא גאט וואלסט אוף ברענגין ארפואה צו דיא ישראל ווס זענין גיגליכן צו איין צוא פלאגינע בלאט דו וואלסט זיך באדענקין אוף דעם שלעכטים ווס עס דארף קומן אוף דעם מענטשין ווס ער איז ערד און אש דוא וואלסט אוועק ווארפן אונזרע זינד און וואלסט דר באר מן דיינע ווערק מיין זעה דס עס איז ניט דא קיין צדיק דס ער זאל איף אונז מתפלל זיין דרום בעטן מיר דוא וואלסט טון מיט אונז צדקה טאן און וואלסט פאר געבין אונזרע זינד:

ויעבור יי על פניו ויקרא:

יי יי אל רחום וחנון. ארך אפים. ורב חסד ואמת. נוצר חסד לאלפים. נושא עון ופשע וחטאה. ונקה. וסלחת לעוננו ולחטאתינו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

האזינה יי תפלתינו והקשיבה בקול תחנונינו: הקשיבה לקול שועתינו מלכנו ואלהינו כי אליך נתפלל. תהי אזנך קשובות ועיניך פקוחות אל תפלת עבדיך עמך ישראל. ושמעת השמים מכון שבתך את תפלתם ואת תחנתם ועשית משפטם: וסלחת לעמך אשר חטאו לך: כרחם אב על בנים כן תרחם יי עלינו: ליי הישועה על עמך ברכתך סלה: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך. וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה. ושם נאמר:

ויאמר יי סלחתי כדבריך:

הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

פותחין אלהינו ואלהי אבותינו הארון

פיוט ע"פ א"ב

סלח נא אשמות ופשעי לאמך. לעון בניך. בל יחרה זעמך:

סלח נא געולם ויחיו ממקור עמך. לעון דגליך שא. ותנחם כנאמך:

סלח נא הכל מודים ועוזבים כרשומך. לעון

מטה לי ופשע

מניו. למשרע"ה: יי. הוא מדת הרחמים טרם שיחטא האדם: יי. היא מדה"ר לאחר שיחטא וישוב: אל. תקיף ובעל היכולת אמלאת מזון לכל בריותיו: רחום. שלא יבאית המתחייב עונש: וחנון. נותן מתנת חנם: ארך אפים. מאריך אף לרשעים: ורב חסד. מעביר ראשון ראשון: ואמת. מאמת דבריו: נוצר חסד לאלפים נושא עון. מזיד: ופשע. מרד להכעיס: וחטאה. שוגג: ונקה. לשבים:

סלח נא לאומיך. ישראל: געולם. עומתיהם המגועלים ויחיו ממקור. חיים אשר עמך: לעון דגליך שא. תשא להם לישראל שהם דגל שלך: ותנחם. על הרעה: כנואמך. כאשר אמרת סלחתי כדבריך: הכל מודים. ישראל שמודים על כל עונותיהם: ועוזבים. אותם לכן סלח להם. כרשומך. כמו שרשמת

פירש ע"ס

סלח נא אשמות איך בעט דיר גאט פר גיב דיא שולדיקייט אונ דיא זינד פון דיין פאלק פון וועגן דיא זינד וואס דיינע קינדער זינדיגן זאלסטו ניט ברוגז זיין סלח נא געולם גאט פר גיב זייערע שמוציגע זינד אונ זיי זאלן לעבן בלייבן פון דעם קוואל פון דעם אייביגן לעבין וואס ביא דיר איז צו דיא זינד פון דיא וואס טראגן דיין פאן זאלסטו פר טראגן אונ זאלסט דיך באדענקין צו דער בארימן זיך איבר

וּפֶשַׁע מְחַל . לְמַעַן שְׁמֶךָ :

סְלַח נָא זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת לִבְרוּאֵי לְשִׁמְךָ . לַעֲוֹן חֲטָאִימוֹ חֲטָא . בִּנְדִיבַת גִּשְׁמֶךָ :

סְלַח נָא טֶפֶשׁ טִפְלוּת רִשְׁעֵי עַמֶּךָ . לַעֲוֹן יְדִידֶיךָ יְבֻקַּשׁ וְאֵינֶנּוּ . כְּנֶאֱמָנֶךָ :

סְלַח נָא כַּחַשׁ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְעֻמֶּךָ . לַעֲוֹן לְקוּחֶיךָ כַּפֵּר . בְּטוּב טַעְמֶךָ :

סְלַח נָא מְרִי מְיַחֲלֶיךָ וּמְיַחֲדֶיךָ בְּעוֹלָמֶךָ . לַעֲוֹן נִדָּחִים מְחֵה . וּבְנֵה אוּלָמֶךָ :

סְלַח נָא סִלּוּפָם וְגוֹנְנֵם בְּסֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ . לַעֲוֹן עֲבָדֶיךָ עַלֵּם . וּכְבוֹשׁ בְּעִלּוּמֶךָ :

סְלַח נָא פֶּן יֵעָנְשׁוּ מִמְּרוֹמֶךָ . לַעֲוֹן צֹאנְךָ

מטה לוי

פרשמת ותכנת ומודה ועוזב ירוחם (משלי כח יג) : לברואי לשמיך. לישראל שנבראת לשמך כמ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו (ישעיה מג ז): לעון חטאימו חטא. חטאיהם טהר : בנדיבת גשמיך. בגשם נדבות שלך: טפש תפלות רשעי עמך. טפשות וטפשות שנכפל ברשעי עמך: ואיננו כנאמניך. כמו שאמר ע"י ירמיה בימים הם ה' יבוקש עון ישראל ואיננו (ירמיה נ): כחש כורעים כו'. לעומת ישראל שהם כורעים ומשתחוים לנגדך: לעון לקוחיך. לעון ישראל שלקחת לך לעם : כפר. תכפר לטוב: מרי מיחליך ומיחדיך. מרי של ישראל שמיחלים לך ומיחדים אותך בעולמך : לעון נדחים. לעון ישראל שנדחים מארצם : מחה ובנה אולמך. ובנה אולם הבית : סלופם. עיותם וקלקולם: עלם וכבוש בעלומך. העלם וכבוש אותם בהעלמת

אלך

פירוש ע"ם

די אזו ווי דוא האסט גזאגט צו משה רבינו (סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ) סְלַח נָא מְחַל איך בעט דיך פר גיב ווייטער זינד דען אלע זענען זיך מתודה אונ פר לאזן וייטערע זינד דם זיי זאלן דיא זינד מער ניט טאן; אזו ווי דוא האסט אן געשריבן דם דער ווס וועט תשובה טאן וועסטו אים מוחל זיין זייא מוחל דיא זינד אז דיא ווידר שפעניגונג פון דיין נאמן ווענין סְלַח נָא זְדוֹנוֹת איך בעט דיך פר גיב דיא זינד ווס זענען געטאן געוואָרן מוטוויליג אונ אומגעערן צו דיא ווס זיי זענין באשאפן געוואָרן פון דיין נאמן וועגן ווייטערע חטאים ווס זיי האבן פאר זינדיגט זאלסטו רייניגן מיט דיין גינעדיגן רעגן דאס הייסט מיט דיין גנעדיגן רעגן סְלַח נָא טֶפֶשׁ איך בעט דיך פאר גיב דיא נארישע עבירות ווס זענין באהעפט אן דיא רְשָׁעִים פון דיין פאלק דיא זינד פון דיין גליבטע פאלק זאל גזוכט ווערין אונ זייא זאלן ניט געפונן ווערין אזו ווי דוא האסט גזאגט (בַּיּוֹם הַהוּא יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ) דאס איז טייטש אין דער זעלביגער צייט וועט גזוכט ווערין דיא זינד פון ישראל אונ זיי וועלן ניט זיין סְלַח נָא כַּחַשׁ איך בעט דיך פאר גיב דיא פאלשקייט אונ דיא ליגנין פון דיא ווס קניען אונ בוקן זיך קעגין דיר צו דיא זינד פון דיא ישראל ווס דוא האסט זיי גנומן פיר דיין פאלק זאלסטו פר געבין וויא דיין גוטער שטייגער איז סְלַח נָא מְרִי איך בעט דיך פר גיב די ווידער שפעניקייט פון דיא ווס האפן צו דיר אונ איינציגן דיר אין דיין וועלט דיא זינד פון דיא פר שטויסענע ישראל זאלסטו אפ מעקין אונ בויא דיין בית המקדש סְלַח נָא סִלּוּפָם איך בעט דיך פר גיב ווייטערע פר קרימונג אונ באשיץ זיי אין דיין שטאט ירושלים ווס וויא ווערט אן גרופן סוכת שלם דיין

דער

שִׁכְּחַ . וְהִיא תְהִלָּתֶךָ וְרוֹמְמֶךָ :

סְלַח נָא קְלוֹנָם וַחֲמוֹל עָלֵימוֹ מִמְּרוֹמֶךָ . לַעֲוֹן רְחוּמֶיךָ תִשָּׂא . מִלְּצוּדָם בְּחֶרְמֶךָ :

סְלַח נָא שֶׁמֶץ תַּעְתּוּעַ תְּעוּב רְחוּמֶיךָ . לַעֲוֹן תְּמִימֶיךָ הַעֲבֵר . כְּגוֹדֶל רַחֲמֶיךָ : אל מלך

אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי : מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּמַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק : אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ : אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ וְנִכְלַמְנוּ לְהָרִים אֱלֹהֵינוּ פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ : יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד לָנוּ בְּעֵת צָרָה : כרחם אב . ליי הישועה . יי צבאות . יי הושיעה וכו׳

אלהינו ואלהי אבותינו

מיוסד ע״פ א״ב

אָמְנָם כֵּן . יֵצֶר סוֹכֵן . בָּנוּ .	בָּךְ לְהַצְדִּיק .
רַב צֶדֶק . וַעֲנֵנוּ .	סָלַחְתִּי :
גְּעוֹל מְרַגֵּל . וְגַם פִּגֵּל . סִפְּרוֹ .	דּוֹד שׁוֹאֵג
בְּקוֹל . יִתֵּן קוֹל . דִּבְרוֹ .	סָלַחְתִּי :
הַס קַטֵּגוֹר . וְקַח סַנֵּגוֹר . מְקוֹמוֹ .	וִיהִי יי
לְמִשְׁעָן לוֹ . לְמַעַן נוֹאֲמוֹ	סָלַחְתִּי :

מטה לוי

סלך ובסתרך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו : רחומיך . ישראל אהוביך : תשא מלצודם בחרמיך . מלצוד אותם במצודך ורשתך : שמץ תעתוע תיעוב רחומיך . שמץ ותרפה שהלכו תועים ותועבת ישראל אהוביך :

אמנם באמת כן הוא : יצר סוכן בנו . שהיצה״ר מושל בנו אך בך תלוי . להצדיק . אותנו . כי אתה . רב צדק ועננו . ולסבות לנו סלחתי : געול מרגל . השטן והשמאל השטן המרגל כמו שיתבאר

ומסית ועולה ומשטין : וגם פגל . וגם התועב : ספרו . מה שמספר עלינו . הקב״ה שנקרא . דוד . אשר הוא . שואג בקול . על כל העולם : יתן קול דברו . ויאמר סלחתי : הס קטיגור . השתק השטן : וקח סניגור מקומו . וקח מליץ יושר תחתיו : ויהי ה׳ תילו . והוא של סניגור להיות . למשען לו . להסניגור : למען נואמו . כדי שיאמר הקב״ה : סלחתי . זכות . אברהם שנקרא . אזרח

פירוש ע״ם

וינד פון דייני קינדער זאלסטו פר וואלן באצוויגן דייערע עבירות אין דיינע פר בארגינעס סלח נא פון ענש איך בעט דיך פר גיב דיא זינד דס זיי זאלן חלילה ניט געשטראפט ווערין פון דיין הימל דיא זינד פון דיינע שאף זאלסטו פר געסין אונ דס איז דיין לוב אונ דיין דער הייבונג סלח נא קלונם איך בעט דיך פר גיב זייער שאנד אונ דער בארם דיך איבר זיי פון דיין הימל דיא זינד פון דיינע ליב האבער זאלסטו פר טראגן דס זייא זאלן ניט געפאנגן ווערין אין דעם נעץ פון דיין שטראף סלח נא שמץ איך בעט דיך פר גיב די שענדליכע פר אירונגן אונ פר אנגווירדיקייטן פון דיינע געליבטע דיא זינד פון דיינע פרומע זאלסטו איבר פירן אזו וויא דיין גרוס דער בארימקייט איז :

אמנם כן עס איז טאקי אמת דאס מיר האבין געזינדיגט ווען דער יצר הרע איז איינגעוואהנט ביי אונז פון יוגענד אבער מיר האבן אין דיר גרוים גינעדיגער גאט דו זאלסט אונז גערעכט מאכן אונ ענטפער אונז איך האב פאר געבן אייערע זינד געול פאר אום ווירדיג דעם שטן וואס ער רעט רכילות אויף אונז אונ פאר אום ווירדיג זיין דער ציילונג דער ליבר גאט וואס שרייט מיט איין קול אויף דיא וואס האבן אונז ביז גיטאן זאל געבין זיין ווארט מיטין קול איך האב אייערע זינד פאר געבן הס איך בעט דיך גאט מאך שטיל שווייגין דעם שטן דעם מקטרג אונ נעם אן אויף זיין ארט דעם מליץ יושר אונ נאם

זכות אזרח. גם יפרח. לשושנה. חטא העבר:
וקול הגבר. ממעונה. סלחתי:
טוב וסלח. מחל וסלח. אשמים. יה הקשב. וגם
השב. ממרומים. סלחתי:
כאב תחבוש. ובצול תכבוש עוני. לך תהלה.
אמור מלה. למעני. סלחתי:
מחה פשע. וגם רשע. בני ברית. נהוג חסדך
כן הודך. לשארית. סלחתי:
סכות רחשי. וגם לחשי. תרצה. עון נושא:
למענך עשה. ותפצה. סלחתי:
פנה לעלבון. מקום עון. להשים. צחן הסר. וגם
תבשר. לבך חוסים. סלחתי:
קולי שמע. וראה דמע. עיני. ריב ריבי. שעה
ניבי. והשיבני. סלחתי:

מטה לוי

אזרח: גם יפרח לשושנה. לישראל הנקראים שושנים: וקול הגבר ממעונה. תענה ממעון שמי' בקול גבורה סלחתי: כאב תחבוש. תרפא את כאב העונות. ובצול. ובמצולות ים: תכבוש עוני. לך תהלה אמור כו'. זו תהלתך לאמר מלה זו סלחתי למעני: כן הודך. זה הודך אם תאמר לשארית ישראל סלחתי: סכות רחשי.

שמן

הסכת ושמע הגיון לבי: גם לחשי תרצה. גם לחש תפלתי תקבל ברצון. אתה נושא עון: למענך עשה ותפצה. ותאמר סלחתי: פנה לעלבון. שאנו נכלמים בעונותינו: מקום עון להשים. להשים העלבון שאנו סובלים במקום העונש: צחן. הסר העונות: גם תבשר לבך חוסים. תבשר לחוסים בך סלחתי: שעה ניבי. קבל דבורי: שמן עשר

פירוש ע"ם

זאל אים זיין צו איין שטיצונג ער זאל מנצח זיין דעם מקטרג פדי גאט זאל זאגן איך האב די זינד פר געבן זכות דער זכות פון אברהם אבינו וואס ער הייסט אזרח דער זכות זאל אויף בליען אונ שיינען צו דיא ישראל וואס הייסין שושנה די זינד פיר איבר אונ שרייא פון הימל מיט אשטארקן קול איך האב דיא זינד פר געבן טוב וסלח מיר בעטן דיך גאט וואס דוא הייסט טוב וסלח זייא אונז מוחל אונ פר גיב דיא זינד פר נעם דוא גאט אונזר תפלה אונ זאלסט אוך ענטפערן פון הימל איך האב פאר געבן כאב תחבוש די הייטאג זאלסטו פלאסטערין אונ היילן אונ מיינע זינד זאלסטו איין פרעסן אין טיפן ים דוא וועסט ווערן גילויבט אז דוא וועסט זאגן דעם ווארט פון מיינט וועגין האב איך פאר געבן מחה פשע איך בעט דיך גאט מעק אפ דיא עבירות אונ דאס שלעכץ פון דיא לייט חס ושלום וועניגן אין דיין בונד פיר זיך מיט דיין גינאד דען אזויא פאסט פאר דיר צו זאגן צו דיא איבער געבליבונג פון ישראל האב איך פאר געבן סכות רחשי פר נעם דוא גאט מיינע גידאנקן אונ אוך מיין תפלה זאלסטו אן נעמן מיטן גוטן ווילין גאט וואס דוא פר טראגסט זינד טוא פון דיינט וועגן אונ זאלסט עפינן דיין מויל אונ זאגן איך האב פר געבן פני לעלבון קער דיך דוא גאט צו דיא בושה וואס ישראל שעמן זיך מיט זייערע זינד אונ זאלסט זייא עס פאר רעכינען אנשטאדט דעם עונש וואס זייא קומט פאר זייערע זינד. דאס נישטאנק פון דיא עבירות טוא אפ אונ זאלסט מבשר זיין צו דיא וואס באשיצן זיך אין דיר דאס איך האב אייערע זינד פר געבן קולי שמע הער מיין קול אונ זעה די טרערן פון מיינע אויגן קריג מיין קריג פאר נעם מיינע רייד אונ ענטפער מיר איך האב פאר געבן אייערע זינד שמן עשר די שטיצינגע ווער זאלסטו ניך בייגינן אזו דיא אנוואלקין פאר גיים ניך אזו נייא אין פסוק שטיים סחיתי כעב ושמשך

שמץ טהר . כעב מהר . כנאמר . תמחה פשע :
לעם נושע . ותאמר . סלחתי :

אל מלך . ויעבור וכו׳ .
אחר כל תחנה טופלין כי הנה כחומר וכו׳ :

פותחין הארון

כי הנה כחומר . ביד היוצר . ברצותו מרחיב .
וברצותו מקצר . כן אנחנו בידך חסד נוצר :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה כאבן . ביד המסתת . ברצותו אוחז . וברצותו
מכתת . כן אנחנו בידך . מחיה וממותת :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה כגרזן . ביד החרש . ברצותו דבק לאור . וברצותו
פרש . כן אנחנו בידך . תומך עני ורש :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה כהגה ביד המלח . ברצותו אוחז . וברצותו
שלח . כן אנחנו בידך . אל טוב וסלח :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה כזכוכית ביד המזגג . ברצותו חוגג . וברצותו

ממוגג

מצודת דוד

ספר כעב מהר . כתם העון טהר ומהר כעב הממהר ללכת ואיננו : כנאמר . מחיתי כעב פשעיך :

כחומר ביד היוצר . כטיט ביד העושה כלי חרס : ברצותו מרחיב . הטיט ועושה הכלי גדול : וברצותו מקצר . כן אנחנו בידך חסד נוצר חסד לאלפים : לברית . של אבות . אבס . וכלת : ואל תפן ליצר . ואל תפן אל דברי היצר המקטרג : ברצותו אוחז . מתקנו שיהיה ראוי לאחוז בקירות הבית : וברצותו מכתת . משבר אותו ומקלקלו : כגרזן ביד החרש . ביד האומן העושה בברזל : ברצותו דבק לאור . ברצותו מדבק הגרזן לאור לעשות ממנו כלי : וברצותו פרש . מן האור ואין עושה כלום : כהגה . כשוגן שמעגגים בו הספינה שלא תזוז ממקומה : ביד המלח . ביד המנהיג את הספינה : ביד המזגג . אומן של כלי

פירוש ע״נ

וואלסט אזא מעקין דיא פשעים פון דאס פאלק וואס ווערין דורך דיר גיהאלפין אונ וואלסט זאגין איך האב פאר געבין דיא זינד :

כי הנה כחומר דען אזו וויא די ליים איז אין דעם טעפערס האנד אז דער טעפער וויל מאכט ער דיא כלי ברייט אונ אז ער וויל מאכט ער די כלי איינג. אזו זענין מיר אין דיין האנד חסד נוצר דוא גאט וואס דוא היטסט דעם חסד וואס אמענטש פר דינט צו באצאלן צו זיינע שפעטערדיגע דורות וואלסטו קוקן אויף דעם בונד וואס דוא האסט גמאכט מיט די אבות אונ זייער זכות זאל אונז בייא שטיין. אונ זאלסט זיך ניט קערן צו דעם קטרוג פון יצר הרע . כי הנה כאבן דען אזו וויא אשטיין אין דעם שטיין האקערס האנד אז ער וויל פאקט ער אים איין אין וואנד אונ אז ער וויל צו שטויסט ער אים אזו זענין מיר בייא דיר אין דיין האנד מחיה דוא גאט וואס דו מאכסט לעבעדיג אונ מאכסט טייטין . כי הנה כגרזן דען וויא איין אייזן אין דעם שמידס האנד אז ער וויל ליינגט ער דאס אייזן אין פייער אריין אונ אז ער וויל נעמט ער עס צו פון דעם פייער אזו זענין מיר אין דיין האנד תומך דוא גאט וואס דוא שטיצט עלענדע אונ ארעמע . כי הנה כהגה דען אזו וויא איין אנקער אין דעם שיפערס האנד אז ער וויל פאר האלט ער מיט אים די שיף אונ אז ער וויל לאזט ער זיא גיין אויף דעם וואסר אזו זענין מיר אין דיין האנד אל טוב

ממוגג . כן אנחנו בידך מעביר זדון ושוגג :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה כיריעה ביד הרוקם . ברצותו מישר וברצותו
מעקם . כן אנחנו בידך אל קנא ונוקם :
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

כי הנה ככסף ביד הצורף . ברצותו מסגסג וברצותו
מצרף . כן אנחנו בידך ממציא למזור תרף .
לברית הבט ואל תפן ליצר : כי הנה

סוגרין הארון — אל מלך . ויעבור וכו׳

זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה : אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד : זכרנו יי ברצון עמך פקדנו בישועתך : זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו : זכור יי חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח : זכור יי לבני אדום את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה : אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד : זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם : זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו :

אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו :
חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו :

מטה לוי

כלי זכוכית : כרצותו חוגג . יתרתם כמחוגה בתיקונו : וכרצותו ממוגג . ממסמס ומקלקל אותו : ביד הרוקם . ביד האומן במעשה מחט לעשות ציורים בבגד : כרצותו מישר . עשה ציורים ישרים : כרצותו מעקם . לעשות ציורים עקומים

אותך

ומעוותים . מסגסג . אינו מצרף אותו כרצוי הכל יחד עם סגים : מצרף . אותו שיהיה כסף טהור : ממציא למזור תרף . ממציא למכה תרופה :

פירוש ע״פ

דו גאט וואס דו הערסט אן גערופן טוב וסלח . כי הנה כזכוכית דען אזו ווי א איין גלאז אין דעם גלעזערס האנד אז ער וויל צירקעלט ער אום דאס גלאז אויף איין כלי אונ אז ער וויל צו שמעלצט ער איר אזו זענין מיר אין דיין האנד מעביר זדון דוא גאט וואס דוא לאזט פר גיין דיא עבירות וואס מען טוט סייא במזיד סייא בשוגג כי הנה כיריעה דען אזו וויא איין טעפיך (דיוואן) אין דעם וועבערס האנד אז ער וויל מאכט ער זיא גלייך אונ אז ער וויל מאכט ער זיא קרום אזו זענין מיר אין דיין האנד אל קנא דוא גאט וואס דו ווערסט אן גרופן אל קנא ונוקם : כי הנה ככסף אזו ווי אשטיק זילבר אין דר האנד פון דעם גאלד שמיד אז ער וויל לאזט ער בלייבן פסולת אין דיא זילבער אונ אז ער וויל לייטערט ער זייא ריין אזו זענין מיר אין דיין האנד ממציא דוא גאט וואס דו בערייטסט אן צו איין מכה איין רפואה לברית הבט ואלסט קוקן אויף דעם בונד וואס דוא האסט געמאכט מיט די אבות אונ זייער זכות, ואל אונז בייא שטיין אונ זאלסט ניט קוקן צום קטרוג פון יצר הרע :

פיוט ע"פ א"ב כפול ומשולש בקצת קהלות אין אומרים זה רק מתחילין הן יעביר זדון וכו':

אותך אדרוש ואליך אתודע. גדול ביהודה ובישראל נודע. הן אתה חקרתם ותדע. כי פשעי אני אדע: אדע אבל אשמים אנחנו. ומהמון רחמיך לא זנחנו. הן אליו כפים שטחנו. כי בשם קדשו בטחנו: חטאנו בטחנו בשמך לנפש תאוה. והפקט מגן בלי נאוה. הן במעזך לדל תקוה. כי השפילו ותאמר גוה: גוה גאים עלי מגדילים: ברוגז שבעים לא נחדלים. הן גלל המציק מתדלדלים. כי רצין עזב דלים: חטאנו דלים מדינך פחדו ורהו. באים כמודה ועוזב לרחמהו. הן דפים היום תכפרהו. כי יום כפרים הוא. הוא הוד והדר ילבש ישוב ירחם ועון יכבש. הן הומתק כפי כדבש. כי הוא יכאיב ויחבש: חטאנו ויחבש ולשמו כל יודו. כי יסיר משאות כבדו. הן ועמו לפניו יתודו. כי כדבר אשר זדו: זדו זדונות ושגגות שגוים. סלח נא כפיטו הגוים. הן זכם לתחי נחוים. כי עמך מקור חיים: חטאנו חיים וחסד חון לעם מנטליך. לבב עקש מהם בבטליך. הן חשרת מי טוהר בהטיליך. כי טל אורות טליך: טליך טלאיך בו להתכפר. העת תמציאם סליחה וכופר. הן טהרם כאמור בספר. כי ביום הזה יכפר: חטאנו יכפר ירצה כאז בהעליותי. בהיות אריאל בבוחן עליותי. הן ידעת פקוק חליותי. כי אתה קנית כליותי: כליותי כטוחי אכין לעבדו. ותערב לפניו תחנת עבדו. הן כבד יכבד מכבדו. כי נשגב שמו לבדו: חטאנו לבדו לו להתחולל כל אנוש. און לא יתבונן לאנוש. הן לא טוב לצדיק לענוש. כי ירבה אלוה מאנוש: מאנוש ממעשיו יגורתי ואימותי. פן אכשל כאשר אשמתי. הן מיחל שויתי ודוממתי כי אחרי שובי נחמתי: חטאנו נחמתי נפש נענה להשם. התודות היום נסתר ומפרסם. הן נצח לכפור הושם. כי בריתו עולם שם: שם סליחה להועיל למדי תשובה מכפרת כזבחי תמידי. הן סימה בצלו להעמידי. כי ידעדך עמדי: חטאנו עמדי עשות חסד בהפליאך. כי תבקר צאנך וטלאיך. הן עליך יעזוב חילך. כי אזכרה מקדם פלאך: פלאך פעול יראיך לנצרם. היות יראת יי היא אוצרם. הן פלילינו לידע בהתבצרם. כי לא כצרנו צורם: חטאנו צורם צור ישראל וקדושו. יאמרו בגוים לעיניהם בהתקדשו הן צמחה ישועה למקדישו. כי השקיף ממעון קדשו: קדשו קומם קדשיו להקריבם להציב הוד שכינתו בקרבם: הן קומו יחתו מריבם. כי יי יריב ריבם: חטאנו ריבם ריב ושוטניהם לבלום. ידמו פה קטגורים לאלום. הן רעיתך תהלך לעלום. כי אחרית לאיש שלום: שלום שפות להזריח נהרה. הגיגנו כין כמנחה טהורה. הן שכנך תגיה כאורה. כי מציון תצא תורה: חטאנו תורה שמעו נאמניך בסיני. רצוה יצרוה חקרוה לעיני. הן היום יכפר לאמוני. כי אל רחום יי: יי ינהלנו עלמות לנהגה. ויסיר ממנו חרון אף ותוגה:

הן יעביר זדון למשוגה. כי לכל העם בשגגה: חטאנו

זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור:

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת. וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: עשה עמנו כמה שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם

כי אני יי אלהיהם: השב שבותנו ורחמנו כמה שכתוב ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי אלהיך שמה: קבץ נדחנו כמה שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי אלהיך ומשם יקחך: מחה פשעינו כעב וכענן כמה שכתוב מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: מחה פשעינו למענך כאשר אמרת אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר יי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו: זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו כמה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: כפר חטאינו ביום הזה וטהרנו כמה שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם: ומול את לבבנו לאהבה את שמך כמה שכתוב ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: המצא לנו בבקשתינו כמה שכתוב ובקשתם משם את יי אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: תביאנו אל הר קדשך ושמחנו בבית תפלתך כמה שכתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם: אמרינו האזינה יי בינה הגיגנו: יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך יי צורנו וגואלנו: אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו: אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו: אל תעזבנו יי אלהינו ואל תרחק ממנו: עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאינו ויבשו כי אתה יי עזרתנו ונחמתנו: כי לך יי הוחלנו אתה תענה אדני אלהינו:

אלהינו ואלהי אבותינו אל תעזבנו ואל תטשנו ואל תכלימנו. ואל תפר בריתך אתנו. קרבנו לתורתך למדנו מצותיך הורנו דרכיך. הט לבנו ליראה את שמך: ומול את לבבנו לאהבתך. ונשוב אליך באמת ובלב שלם. ולמען שמך הגדול תמחול ותסלח לעוננו ככתוב בדברי קדשך: למען שמך יי וסלחת לעוני כי רב הוא:

אלהינו ואלהי אבותינו סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהליך ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רועינו. אנו כרמך ואתה נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחינתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר: יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

הרשענו ופשענו לכן לא נושענו. ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע: ככתוב על יד נביאך יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

אלהינו ואלהי אבותינו סלח ומחל לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה והעתר לנו בתפלתינו מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. וכוף את יצרנו להשתעבד לך. והכנע ערפנו לשוב אליך באמת. וחדש כליותינו לשמור פקודיך. ומול את לבבינו לאהבה וליראה את שמך: ככתוב בתורתך ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך. הזדונות והשגגות אתה מכיר. הרצון והאונס הגלוים והנסתרים לפניך הם גלוים וידועים. מה אנו מה חיינו. מה חסדנו מה צדקותינו. מה ישועתינו מה כחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תהו וימי חייהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל: מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

מיוסד ע"פ א"ב כפול. בקצת קהלות א"א אתה מבין רק מתחילין שמך מעולם

אתה מבין תעלומות לב. אפס לך נגלות וגם נסתרות. באנו בדברים לפתוחך גם. ברשענו אל תפן ולא במעללינו. ישתנו בים זה כירא וחרד. גאה כרתום

למענך

לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה חֶסֶד. דִּין אַל תִּמְתַּח מוּל עָפָר וָאֵפֶר. דַּע אַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה. הַאִם שָׁגַגְנוּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. הֲלֹא אַתָּה לְבַד מֵבִין שְׁגִיאוֹת. וְאַל תַּחְשׁוֹב לָנוּ כְּעוֹשֶׂה בְזָדוֹן. וִידּוּי שְׂפָתֵינוּ שְׁעֵה בְּעֵת רָצוֹן. זֶה כֹּפֶר לָנוּ הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע. זָדוֹן וְנֶעְלָם עָשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה: חַלְּצֵנוּ מֵעֲוֹנֶשׁ כָּרֵת וּמִיתָה. הֲטוּל עַל חוֹמֶר מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ: טָפַשְׁנוּ בְּרוֹעַ יֵצֶר אֲשֶׁר מִנְּעוּרֵינוּ. טָמוּן בְּקִרְבֵּנוּ כְּרֶשֶׁת לִפְעָמֵינוּ. יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ יוֹדֵעַ יִצְרֵנוּ. יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ. כִּי מִלְּפָנֶיךָ מִי יִסָּתֵר. כֹּל גָּלוּי לְךָ כָּאוֹר וְכַצָּהֳרָיִם. לְבֵית דִּין הוֹרֵיתָ אַרְבַּע מִיתוֹת. לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה וּמֵהֶם חַלְּצֵנוּ. מֵאָז יְצַרְתָּנוּ חֲקַרְתָּנוּ וַתֵּדַע. מַעֲשֵׂינוּ כִּי הֵמָּה עָמָל וָאָוֶן. נְצוֹר נַפְשׁוֹתֵינוּ כִּי בְיָדְךָ כָּל נָפֶשׁ. נָא תַּקֵּר נֶפֶשׁ מִמְּעַנֵּי לְךָ נֶפֶשׁ: סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. סוֹדָם גִּלִּיתָ לְיוֹדְעֵי אֲמִתֶּךָ. עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ אֱלוֹהַּ כַּפֶּר לָנוּ. עַל יָדוּעַ לָנוּ וְעַל נֶעְלָם מִמֶּנּוּ. פְּשָׁעֵינוּ הוֹדִינוּ לְךָ חוֹקֵר לֵב. פְּדֵנוּ מֵחֵטְא נַקֵּנוּ מֵעָוֹן. צוּר אַל תֵּפֶן בֶּאֱנוֹשׁ חָצִיר. צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כַּעֲשׂוֹת עִם כָּל חָי: קִדַּמְנוּ בְנֶשֶׁף הַרְבֵּה כִּשְׁוַע. קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ קְשׁוֹב קְרִיאָתֵנוּ. רִשְׁעֵנוּ אַל תֵּפֶן רַחֲמֵנוּ וְנִצְטַדָּקָה. רַחֲמֶיךָ יְבוֹאוּנוּ רַחוּם וְחַנּוּן:

שִׁמְךָ מֵעוֹלָם עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. שַׁוְעָתֵנוּ תַּאֲזִין בְּעָמְדֵנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְפִלָּה. תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע לְעַם שָׁבֵי פֶשַׁע. תִּמְחֶה פְשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:

ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
עַל חֵטְא שֶׁחָ״ל בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק: עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיָי אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

וְדָוִד עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טוּמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

מִיכָה עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם: וְנֶאֱמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמוּדוֹת שִׁוַּע לְפָנֶיךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

עֶזְרָא הַסּוֹפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי

אליך: כי עונותינו רבו למעלה ראש ואשמתינו גדלה עד לשמים: ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ולא עזבתם: אל תעזבנו אבינו. ואל תטשנו בוראנו. ואל תזניחנו יוצרנו. ואל תעש עמנו כלה כחטאתינו: וקים לנו יי אלהינו את הדבר שהבטחתנו בקבלה על ידי ירמיהו חוזך. כאמור בימים ההם ובעת ההיא נאום יי יבוקש את עון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תמצאינה. כי אסלח לאשר אשאיר: עמך ונחלתך. רעבי טובך. צמאי חסדך. תאבי ישעך. יכירו וידעו כי ליי אלהינו הרחמים והסליחות:

אל רחום שמך. אל חנון שמך. בנו נקרא שמך. יי עשה למען שמך. עשה למען אמתך. עשה למען בריתך. עשה למען גדלך ותפארתך. עשה למען דתך. עשה למען הודך. עשה למען ויעודך. עשה למען זכרך. עשה למען חסדך. עשה למען טובך. עשה למען יחודך. עשה למען כבודך. עשה למען למודך. עשה למען מלכותך. עשה למען נצחך. עשה למען סודך. עשה למען עוזך. עשה למען פארך. עשה למען צדקתך. עשה למען קדושתך. עשה למען רחמיך הרבים. עשה למען שכינתך. עשה למען תהלתך. עשה למען אוהביך שוכני עפר. עשה למען אברהם יצחק ויעקב. עשה למען משה ואהרן. עשה למען דוד ושלמה. עשה למען ירושלים עיר קדשך. עשה למען ציון משכן כבודך. עשה למען שוממות היכלך. עשה למען הריסות מזבחך. עשה למען הרוגים על שם קדשך. עשה למען טבוחים על יחודך. עשה למען באי באש ובמים על קדוש שמך. עשה למען יונקי שדים שלא חטאו. עשה למען גמולי חלב שלא פשעו: עשה למען תינוקות של בית רבן. עשה למענך אם לא למעננו. עשה למענך והושיענו:

עננו יי עננו. עננו אלהינו עננו. עננו אבינו עננו. עננו בוראנו עננו. עננו גואלנו עננו. עננו דורשנו עננו. עננו האל הנאמן עננו. עננו ותיק וחסיד עננו. עננו זך וישר עננו. עננו חי וקים עננו: עננו טוב ומטיב עננו. עננו יודע יצר עננו. עננו כובש כעסים עננו. עננו לובש צדקות עננו. עננו מלך מלכי המלכים עננו. עננו נורא ונשגב עננו. עננו סולח ומוחל עננו. עננו עונה בעת צרה עננו. עננו פודה ומציל עננו. עננו צדיק וישר עננו. עננו קרוב לקוראיו עננו. עננו רחום וחנון עננו. עננו שומע אל אביונים עננו. עננו תומך תמימים עננו. עננו אלהי אבותינו עננו. עננו אלהי אברהם עננו. עננו פחד יצחק עננו. עננו אביר יעקב עננו. עננו משגב אמהות עננו. עננו עזרת השבטים עננו. עננו קשה לכעוס עננו. עננו רך לרצות עננו. עננו עונה בעת רצון עננו. עננו אבי יתומים עננו. עננו דין אלמנות עננו:

מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו. מי שענה ליצחק בנו כשנעקד על גבי המזבח הוא יעננו. מי שענה ליעקב בבית אל הוא יעננו. מי שענה ליוסף בבית האסורים הוא יעננו. מי שענה לאבותינו על ים סוף הוא יעננו. מי

מי שענה למשה בחורב הוא יעננו. מי שענה לאהרן במחתה הוא יעננו. מי שענה לפינחס בקומו מתוך העדה הוא יעננו. מי שענה ליהושע בגלגל הוא יעננו. מי שענה לשמואל במצפה הוא יעננו. מי שענה לדוד ושלמה בנו בירושלים הוא יעננו. מי שענה לאליהו בהר הכרמל הוא יעננו. מי שענה לאלישע ביריחו הוא יעננו. מי שענה ליונה במעי הדגה הוא יעננו. מי שענה לחזקיהו מלך יהודה בחליו הוא יעננו. מי שענה לחנניה מישאל ועזריה בתוך כבשן האש הוא יעננו. מי שענה לדניאל בגוב אריות הוא יעננו. מי שענה למרדכי ואסתר בשושן הבירה הוא יעננו. מי שענה לעזרא בגולה הוא יעננו. מי שענה לכל הצדיקים והחסידים והתמימים והישרים הוא יעננו: רחמנא דעני לעניי עננא רחמנא דעני לתבירי לבא עננא. רחמנא דעני למכיכי רוחא עננא: רחמנא עננא. רחמנא חוס. רחמנא פרוק. רחמנא שזיב. רחמנא רחם עלן. השתא בעגלא ובזמן קריב:

אום שבת זאגט מען ניט אבינו מלכנו:

ביי מען עפענט דעם ארון הקודש זאגט מען פתח שערי שמים לתפלתנו:

אבינו מלכנו חטאנו לפניך:
אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה:
אבינו מלכנו עשה עמנו למען שמך:
אבינו מלכנו חדש עלינו שנה טובה:
א״מ בטל מעלינו כל גזרות קשות:
אבינו מלכנו בטל מחשבות שונאינו:
אבינו מלכנו הפר עצת אויבינו:
א״מ כלה כל צר ומשטין מעלינו:
א״מ סתום פיות מסטיננו ומקטריגנו:
אבינו מלכנו כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ושמד מבני בריתך:
אבינו מלכנו מנע מגפה מנחלתך:
אבינו מלכנו סלח ומחל לכל עונותינו:
אבינו מלכנו מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך:
אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו:
א״מ החזירנו בתשובה שלמה לפניך:
א״מ שלח רפואה שלימה לחולי עמך:
אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו:
אבינו מלכנו זכרנו בזכרון טוב לפניך:
אבינו מלכנו כתבנו בספר חיים טובים:
א״מ כתבנו בספר גאולה וישועה:
א״מ כתבנו בספר פרנסה וכלכלה:
אבינו מלכנו כתבנו בספר זכיות:
א״מ כתבנו בספר סליחה ומחילה:
אבינו מלכנו הצמח לנו ישועה בקרוב:
אבינו מלכנו הרם קרן ישראל עמך:
אבינו מלכנו הרם קרן משיחך:
אבינו מלכנו מלא ידינו מברכותיך:
אבינו מלכנו מלא אסמינו שבע:
א״מ שמע קולנו חוס ורחם עלינו:
א״מ קבל ברחמים וברצון את תפלתנו:
א״מ פתח שערי שמים לתפלתנו:
אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו:
א״מ נא אל תשיבנו ריקם מלפניך:
אבינו מלכנו תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך:
א״מ חמול עלינו ועל עוללינו וטפינו:
א״מ עשה למען הרוגים על שם קדשך:
א״מ עשה למען טבוחים על יחודך:
אבינו מלכנו עשה למען באי באש ובמים על קדוש שמך:
אבינו מלכנו נקום לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך:
א״מ עשה למענך אם לא למעננו:
אבינו מלכנו עשה למענך והושיענו:
אבינו מלכנו עשה למען רחמיך הרבים:
אבינו מלכנו עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו:
א״מ חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו:

דער חזן זאגט קדיש שלם · נאך דעם זאגט מען עלינו · קדיש יתום · דאן זאגט מען אדון עולם:

שיר היחוד ליום ראשון

שיר היחוד יש ליזהר לאמרו בנחת ובמתון ולא במרוצה כי משום הכי נקרא שיר היחוד
ושיר הכבוד שיאמרו כמו שיר בנחת ואחרי לפי שמחברים נגד ויכוין מכרס רב :

חזן
אשירה ואזמרה לאלהי בעודי •
האלהים הרועה אותי מעודי :
קהל עד היום הזה החזקת בידי •
חיים וחסד עשית עמדי :
ברוך יי וברוך שם כבודו •
כי על עבדו הפליא חסדו :
לאלהי מרום במה אקדם •
ובמה אכף לאלהי קדם :
אלו הרים למערכה •
וכל עצי לבנון בכל ערוכה :
אם כל בהמות וחיות קרוצים •
נתחים ערוכים על העצים :
ואף זויות מזבח מבוסים •
דם כמים לים מכבים :
וכחול סולת דשן ושמן •
בלול ברבבות נחלי שמן :
ואזכרה לבונה וסמים •
וקטורת כל ראשי בשמים :
ואלו נרות על המנורות •
יהיו מאירות כשני המאורות :
וכהררי אל לחם הפנים •
על שלחנות ערוכים בפנים :
ויין כמטר השמים •
ושכר לנסך כמעינות מים :
ואלו כל בני אדם כהנים •
לוים משוררים בכנף רננים :
וכל עצי עדן וכל עצי יערים •
כנורות ונבלים לשרים :
וכל בני אלהים בקול תרועתם •
והכוכבים ממסלותם :
וכל הלבנון עולה כלא •
אין די בער ואין די עולה :
הן בכל אלה אין די לעבוד •
ואין די לקדם לאל הכבוד :
כי נכבדת מאד מלכנו •
ובמה נכף לאדונינו :
אמנם לא יוכלו כבדך •
כל חי • אף כי אני עבדך :
ואני נבזה וחדל אישים •
נמאס בעיני ושפל אנשים :
ואין לעבדך כל לכבדך •
להשיב יה גמול על חסדיך :
כי הרבית טובות אלי •
כי הגדלת חסדך עלי :

ורב שלומים לך חייבתי •
כי עשית טובות אתי :
ולא היבת לי גמוליך •
כל טובתי בל עליך :
על הטובות לא עבדתיך •
אחת לרבוא לא גמלתיך :
אם אמרתי אספרה נא כמו •
לא ידעתי ספורות למו :
ומה אשיב לך והכל שלך •
לך שמים אף ארץ לך :
ימים וכל אשר בם בידך •
וכלם ישבעון מידך :
ואנחנו עמך וצאנך •
וחפצים לעשות רצונך :
ואיך נעבד ואין לאל ידנו •
ולשרפת אש בית מקדשנו :
ואיך נעבוד ואין זבח ומנחה •
כי לא באנו אל המנוחה :
ומים אין להעביר זהומה •
ואנחנו לא נדע מאומה :
שש אנכי על אמריך •
ואני באתי בדבריך :
כי כתוב לא על זבחיך •
ועולותיך אוכיחך :
על דבר זבח ועולותיכם •
לא צויתי את אבותיכם :
מה שאלתי ומה דרשתי •
ממך • כי אם ליראה אותי :
לעבוד בשמחה ובלבב טוב •
הנה שמוע מזבח טוב :
ולב נשבר ממנחה טהורה •
זבחי אלהים רוח נשברה :
זבח ומנחה לא חפצת •
חטאת ועולה לא שאלת :
מזבח אבנה בשברון לבי •
ואשברה אף רוחי בקרבי :
רום לב אשפיל ואת רום עיני •
ואקרע לבבי למען אדני :
שברי רוחי הם זבחיך •
יעלו לרצון על מזבחך :
ואשמיע בקול הודיותיך •
ואספרה כל נפלאותיך :
אשר ידעה נפשי אחבירה •
אמלל גבורות ואדברה :

ומה אערוך ולא ידעתי מה •
היכול אוכל דבר מאומה :
כי אין חקר לגדולתו •
וגם אין מספר לתבונתו :
חכם לבב הוא מי כמוהו •
שגיא כח לא מצאנוהו :
עשה גדולות ורב נוראות •
גדול אתה ועשה נפלאות :
עד אין מספר ועד אין חקר •
ולא נודע כי לא יחקר :
איזו עין אשר תעירך •
ואיזה פה אשר יגידך :
חי לא ראך ולב לא ידעך •
איזה שבח אשר יגיעך :
גם משרתיך לא ראוך •
וכל חכמי לב לא מצאוך :
אתה לבדך מכיר שבחיך •
ואין זולתך יודע כחך :
ואין יודע ערכיך •
שבחות ראויות לכבודך :
על כן תבורך כראוי לך •
כפי קדשך כבודך וגדלך :
ומפי הכל בכל אילותם •
כפי מדע אשר אתה חננתם :
יודו פאר השמים •
ויאדרוך קולות מים :
ויריעו לך כל הארץ •
יודוך כל מלכי ארץ :
אף יודוך כל העמים •
וישבחוך כל האומים :
כל זרע יעקב עבדיך •
כי עליהם גברו חסדיך :
את שם יי יהללו כלם •
אל אלהים אמת ומלך עולם :
ברוך אתה יחיד ומיוחד • יי אחד ושמו אחד :

ליום שני

חזן ואני עבדך בן אמתך •
אדבר אמלל גבורותיך :
קהל דרכי שבחיך קצתם אספרה •
מעשיך מה נורא אומרה :
אין ארכך ערוך בספר •
אגיד שבחות עצמו מספר :
חקר אלוה לא ימצא •

ותכלית שדי לא תקצה
והתבונתו הלא אין חקר
ומספר שניו לא יחקר
וגם אין מספר לגדודיך
בצבאותיך אות כבודך
איזו עין אשר תעירך
ומי לא ראה פני כבודך
ונבון וחכם הוי לא ידע
ואיך אערוך על אשר לא ארע
ואם יאמר איש עד תכליתו
אערוך אליו • ובמתכונתו
אבא ואמצא תכונת שבתו
לא נאמנה את אל רוחו
יבלע כי לא ידע ערכו
אחרית פיהו ראשית דרכו
ועמדי לא כן אנכי
ופי לא אתן לחטא וחכי
אספרה לאחי קצות דרכי אל
ולישראל מה פעל אל
בכתוב אמרו לאלהים
מה נורא מעשיך אלהים
ואמרת עם זו לי יצרתי
יספרו שמי ותהלתי
במצרים שמתי עלילותי
למען תספר את אותותי
ואני עבדך על כן אספר
כאשר אדרוש מעל ספר
תהלל נפשי כח מעשיך
וכל קרבי את שם קדשך
ואברכך בכל עניני
ובכל לבי אודה את אדני
גם בגרוני רוממותך
ואת פי אמלא תהלתך
כי פי יגיד תהלתך
כי היום את תפארתך
ואומרה נא עזוז נוראותיך
ואשיחה דברי נפלאותיך
ואזכיר טובך וצדקותיך
חסדיך וגבורותיך
ידעתי כי גדול אתה
על כל אלהים מאד נגדלת
כי כל אלהי העמים הקדמונים
אלילים אלמים רוח אין בהם
הזלעובדיהם גמול אין משיבים.
ולמה להם המה מטיבים
ובעת צרה או יתפללו
ולא יענום כי לא יועילו
דורשים בכל לב קרוח אין בו
וקרוב יהוה אל עם קרובו
היוצר כל הוא אלהינו
הוא עשנו ולו יבד אנחנו
עם מרעיתו וצאן ידו
נברך שמו כי לעולם חסדו
בצר לנו מאד נמצאת
כי דורשיך לא עזבת
ותמיד בפינו תהלתך
ומהללים לשם תפארתך
עד אתה בך ובכבודך
ומשרתיך אף עבדיך
אשר כבודך מלא כל הארץ
וכבודך על כל הארץ
ואבותינו בחרו אותך
לבדך לעבוד ואין זר אתם
גם אנחנו אותך לבדך
נעבוד. כבן אב ונכבדך
והננו על יחודך
יומם ולילה עדיך
בפי כלנו ובלבבנו
שאתה לבדך אלהינו
אלהינו אתה על יחודך
עדים אנחנו ועבדיך
אין תחלה אל ראשיתך
ואין קץ ותכלה לאחריתך
ראשון ואחרון מבלי ראשית
ומבלי אחרית ואין לב להשית
אין קצה אל גבהותך
ואין סוף לעומק מרותיך
אין לך סובב ואין לך פאה
על כן אותך חי לא ראה
אין צר וצלע יצריעוך
ורוחב ואורך לא ימציאוך
אין פאה לסביבותיך
ואין תוך מבדיל בינותיך
אין חכמה אשר תדעך
ואין מדע אשר יגיעך
ולא ישיג אותך כל מדע
ואין שכל אשר יבין וידע
ממך מאומה ואיכה אתה
ואיך בלי מאומה כל בראת

ליום שלישי

אתה אמנם ידעתי כי אתה
אלהי יעקב כל יצרת
קהל אתה בורא ולא נבראת
אתה יוצר ולא נוצרת
אתה ממית ואת כל תבנה
אתה מוריד שאול ואף תעלה
ונאמן להחיות מתים אתה
ועל ידי נביאיך גם הודעת
ולא תמות אל חי ולא מתת
מעולם ועד עולם אתה
משביר ומוליד ולא נולדת
מוחץ ורופא ולא חלית
מות ומדוה אין לפניך
תנומה ושנה אין לעיניך
הלא מקדם אל חי אתה
כאשר בך לא נשתנית
ועד עולם לא תשתנה
ומאלהותך לא תתגנת
חרש ונושן לא נמצאת
חדשת כל ולא חדשת
לא יתוכו זקנה ובחרות
עליך • גם שיבה ושחרות
ולא חלו בך שמחה ועצב
ודמיון טוצר וכל דבר קצב
כי לא יסובב אותך גושם
אף לא תדמה אל כל גשם
כל היצורים גבול סבבתם
אל ראשיתם ולאחריתם
כי כל הברואים בגבול שמתם
ולימי צבאם גבול הקפתם
ולך אין גבול ולימיך
ולשנותיך ולעצמך
על כן אינך צריך לכל
לידך ולחסדך צריכים הכל
הכל צריכים לצדקותיך
ואינך צריך לבריותיך
כי טרם כל יציר היית
לבדך מאומה לא נצרכת
ראשית ואחרית בידך ערוכים
אתה בם והם ברוחך שרוכים
כל אשר היה בראשונה
ואשר יהיה באחרונה
כל היצורים וכל מעשיהם
וכל דבריהם ומחשבותיהם
מראש ועד סוף תדע כלם
ולא השכח כי אתה אצלם
אתה בראתם ולבך ערכם
לבדך

לבדך תבע מקומם ומדם :
הן אין דבר ממך נעלם .
כי לפניך נכונים כלם :
אין חושך ואין מנוס וסתר .
לנוס שמה ולהסתר :
את אשר תבקש אתה מוצא .
גשי נמות אליהם בעת שתרצה :
כי את הכל כאחת תראה .
לבדך העשה כל ואינך נלאה :
כי על כל גוי ועל אדם יחד .
על כל תדבר ברגע אחד :
תשמע ברגע כל הקולות .
זעק ולחש וכל התפלות :
אף תבין אל כל מעשיהם .
ברגע תחקור כל לבביהם :
ולא תאריך על מחשבותיך .
ולא תתמהמה על עצתך :
אצל עצתך גזרתך .
קץ ולמועד קריאתך :
וכלם באמת בתום וביושר .
מבלי עודף ומבלי חוסר :
ממך דבר לא יאבד .
ודבר ממך לא יכבד :
כל אשר תחפוץ תוכל לעשות .
ואין מי מוחה בידך מעשות :
יכולת יהוה בחפצו קשורה .
וברצות יהוה לא אחרה :
אין דבר סתר ממך נכחד .
עתידות ועוברות לך הם יחד :
אשר מעולם ועד העולם .
הם כלם בך ואתה בכלם :
חדשות תגיד וסוד דרכיך .
אל עבדיך ומלאכיך :
ואינך צריך להשמיעך .
דבר סוד וסתר להודיעך :
כי ממך כל סוד יגלה .
בטרם על לב כל יציר יעלה :
ללב כל נברא לא תמצא .
ממנו עתק לא יצא :
באין לו קצה ולא יחצה .
לב לא יתור ואין פה פוצה :
באין לו רוחות ולא רוחות .
אין לו שיחות בו מוכיחות :
למרחוק מי ישא דעו .
לא תחלה ולא סוף להגיעו :
אגודים אחודים תוך וסוף וראש .

פה ולב אבלים מדרוש ומחרוש :
גובה ועומק נעוצים בסובב .
חכם לב ונבון לא ילבב :
סובב את הכל ומלא את כל .
ובהיות הכל אתה בכל :
אין עליך ואין תחתיך .
אין חוץ לך ואין בינותיך :
אין מראה וגב לאחודך .
ואין גוף לעוצם יחודך :
ואין בתוך ממך נבדל .
ואין מקום רק ממך נחדל :
ואינך נאצל מכל ונבדל .
ואין מקום רק ממך ונחדל :
מקרה ושנוי אין בך נמצא .
ולא זמן ועדר ולא כל שמצה :
כל זמן וכל עת אתה מבינם .
אתה עורכם ואתה משנם :
כל מדע לא ישיג אותך .
אין שכל אשר ימצא אותך :
כמדתך חכמתך .
כגדלתך תבונתך :
חכם אתה מאליך .
חי מעצמך ואין זולתך :
זולת חכמתך אין חכמה .
בלתי בינתך אין בינה ומזמה :
חלקת בלב חכמים שכל .
ורוחך תמלאם ודעתם תשכל :
ומבלעדי כחך אין גבורה .
ומבלעדי עזך אין עזרה :
אין נכבד כי אם כבדתו .
ואין גדול כי אם גדלתו :
כל יקר וכל טוב מידך .
כאשר תחפוץ עשות חסדיך :
אין חקר לגדלתך .
ואין מספר לתבונתך :
אין עוד זולת הויותיך .
חי וכל תוכל ואין בלתך :
ולפני הכל אתה היית .
ובהיות הכל את כל מלאת :
לא לחצוך ולא התוך .
יצוריך אף לא מעטוך :
בעשותך כל לא נבדלת .
מתוך מלאכתך לא נחדלת :
בעשותך את השמים .
ואת הארץ ואת המים :
לא קרבוך ולא רחקוך .

כי כל קירות לא יחלקוך :
זרם מים לא ישטפך .
ורוח כביר לא יהדפך :
אף כל טנופת לא תטנפך .
אש אוכלה אש לא תשרפך :
להויותיך אין חסרון .
וליתודך אין יתרון :
כמו היית לעולם תהיה .
חוסר ועודף בך לא יהיה :
ושמך מעידך כי היית .
והוה ותהיה ובכל אתה :
הוה לעולם וכן נודעת .
נעידך וכן בך העידות :
שאתה הוא והוה בכל .
שלך הכל וממך הכל :
שטות יקרך יענו ויעידו .
בתוקף יקרך בך יסהידו :

ליום רביעי

חי ארוממם אלהי אבי ואלי .
אנוה אלהי צורי וגואלי :
קהל אהלל אלהי השמים .
והארץ · בכל יום פעמים :
אל חי אחד הוא בראנו .
אביר יעקב אב לכלנו :
אדונינו אדון כל הארץ .
מה אדיר שמך בכל הארץ :
אין כאל אש אוכלה וקנא .
לעולם יהוה אמת אל אמונה :
אורי וישעי מעוז חיי .
עליו תלוים כל מאויי :
אלהים אמת הוא אלהים חיים .
לא יכילו זעמו גוים ואיים :
אדיר ואמיץ כח ורב אונים .
אלהי האלהים ואדוני האדונים :
אלוה עושי אישי ובועלי .
אלוף נעורי שומרי וצלי :
בורא כל וישראל גואל .
ברוך אלהים אלהי ישראל :
בורא רוח הרים יוצר .
ממך מזמה לא יבצר :
גאה משיב גמול על גאים .
על הרמים ועל הנשאים :
גבור בקומו לערוץ בעברה .
מהדר גאונו מי לא יירא :
גבוה כל אשר תחתיו נושא .

אדיר כח גדולות עושה
גדול הוא ושמו בגבורה
אריה שאג מי לא יירא
דודי דגול הוא מרבבה
אל נערץ בסוד קדושים רבה
דין יתיב כעתיק יומין
וצבאו על שמאל ועל ימין
הדרו והודו על בני עבדיו
הדר הוא לכל חסידיו
הוא אל אלהי הרוחות לכל
בשר • שומע תפלה מכל
ודאי ותיק יודע ועד
יהוה ימלוך לעולם ועד
ואשר תרב גאותנו
להלחם מלחמתנו
זוכר לעולם ברית ראשונים
כיום אתמול לו אלף שנים
זה אלהינו ולו קוינו
חסרת יה הוא ישענו
חלק יעקב יוצר הכל
חנון יהוה וחסיד בכל
חי העולמים יהוה חלקי
חכם הרזים יהוה חזקי
טוב ומטיב המלמד דעה
טהור עינים מראות ברעה
ישר יהוה וישר דברו
ידידי ידידות משכנות דביר
יועץ וגבור מי יפירנה
ויחתוף ויפעל ומי ישיבנה
יפה דודי יפיו וטובו
יראו ויחזו ציון בשובו
כגבור יצא כאיש מלחמות
יעיר קנאה • לעשות נקמות
כנשר על כנפי נשרים
נשא עבדיו וישר הדורים
כדוב שכול וכנמר שחל
כרקב וכעש ורוחו כנחל
כדוב שכול וכנמר שוקד
דברו לעשות כמקל שקד
כביר כח לב כמו שחל
כלביא וכארי ורוחו כנחל
כארז בחור בגדולתו
כברוש רענן ענותנותו
כתפוח בריתו עוז אהבתו
על ישראל גאותו
כתפוח בעצי היער

כן דודי עם יושבי שער
כביר כח ממרגיזי אל
נוקם • ונוטר • וכמל הוא
לישראל
כוסי מנת חלקי וגורלי
אני לדודי נחלה ודודי לי
כבודי יהוה לא אמירנו
האמרנוהו והאמירנו
כאריה ישאג וככפיר ינהם
אל יהיה כגר וכאיש נדהם
כרועה גבור אשר לא יוכל
צאנו להציל • והיה למאכל
כגבור אין איל וכאורח
נס וכורח מר צורח
כאריה משחית וככפיר לעוזביו.
כרקב גם כעש לאויביו
כביר כח כשמיר ושית
ולא ישאיר כנוקף זית
כשמיר ושית צרים יכלן
כצפרים עפות לעירו יגן
כגשמי נדבה לנו יבא
כמלקוש וכטל לדבקים בו
כנשר ירחף על גוזליו
ובצל כנפיו יחסו מיחליו
כצפרים על עירו יגן
ובצל כנפיו רננות ננגן
לבדו (יהוה) הוא ונפלאות
גדולות • עושה • אל נורא
עלילות
לצבי ולעופר דומה דודי
כי יקדמני אלהי חסדי
לפני עמו יישר הדורים
וינשאם על כנפי נשרים
לעולם יהוה הוא חלקי וצור
לבבי • כלה שארי לך ולבבי :
לבדו יהוה הוא ונפלאות
גדולות עושה • ורב נוראות
מקום מעון אתה לעולמך
ואין יודע את מקומך
מוראי אל רועי ויוצרי
צור ילדני מחוללי וצורי
מרום ומעוז הוא לי ומחסי
מגדל עוז שם יהוה מנוסי
מלך יעקב משגב לנו
הוא מחוקקנו ומושיענו
מגדול ישועות כשען יהי לי

מבטח אלהים יהוה חילי
מושל עולם במלכותך
בכל דור ודור ממשלתך
מי יתנך כאח לי לצרה
הושע יהוה כי ידך לא קצרה
מקור חיים מקוה ישראל
לא אעזוב כי מעזי אל
מגן ישעי וחרב גאות
לשמך ולזכרך נפש תאות
מגן הוא לכל החוסים בו
אשרי אדם אשר עוז לו בו
נכר ונעים נאור ונורא
נאדר ונאזר שמו בגבורה
נאמן נצח ישראל וגואלו
לא ישקר • אשרי כל חוכי לו
נצח ישרון האל הנאמן
מאלהיו יהודה לא אלמן
נפלא על כל הנפלאים
ומתנשא על כל הנשאים
נקדש ונערץ אלהי קדושי
נכון ונשגב יהוה נסי
נוקם ונוטר ובעל חמת
לצריו ולאויביו איש מלחמה
נרי • יהוה בהלו נרו
עלי ראשי ונר לרגלי דברו
סומך וסועד יהוה סלעי
סובל וסולח ונושא פשעי
סתרי יהוה סלעי וסתרי
סומך וסובל סעדי וסברי
סלענו (יהוה) ומצודתנו
עזרתנו ומפלטנו
עזוז וגבור עזי ועזרי
עליון עוז לי אל יהי צרי
עיר וקדיש שת סביביו סתר
אבן אתה אל מסתתר
עד ממהר לשלם גמול לאויביו
שומר ברית וחסד לאוהביו
פדה את אברהם ידידו
הוא יפדה את ישראל עבדו
פחד יצחק יתן פחדו
על צרי בני יעקב עבדו
פועל וחוקר ודורש ובודק
פל לבבות לו אתן צדק
צרור המור אשכול הכופר
נותן לעמו צריו כופר
צח ואדום דודי בצבאיו אות
הל

אל כן נקרא שמו יי צבאות :
צדיק יהוה הצור תמים .
אבטחו עדי עד בצור עולמים :
צבא השמים משתחוים לו .
שרפים עומדים ממעל לו :
קדוש הוא בכל מיני קדשות .
נתות שלש קדוש משלשות :
קים לעלמין אלהא היא .
מרא דארעא ומרא דשמיא :
קוני מרחם מקנא לשונאיו .
קרן ישעי וקרוב לקוראיו :
רחוק מכל ואת כל רואת .
כי רם יהוה ושפל יראה :
רועי יהוה לא אחסר כל :
ורב כח ורב חסד לכל .
רחום יי רופא ומחבש .
לשבורי לב ועון כובש :
רעי כלו הוא מחמדים .
משפתיו אמת מתוקים וחמודים:
ראשון ואחרון מעולם ועד .
עולם. אתה אל שוכן עד :
שליט מלך שמיא בכל דר ודר .
ליה אנא משבח ומרומם ומהדר:
שמש ומגן יי אלהים .
שופט צדק ונשקף על גבוהים :
שגיא כח לא מצאנוהו .
ישגיב בכחו ומי כמוהו :
שלמה שמו כי שלו שלום .
כי ידבר אל חסידיו שלום :
שם יהוה אהיה אשר אהיה .
כתועפות ראם לו כבפיר וכאריה:
שדי מאורי מלכי ואלי .
הללויה שמו נפשי הללי :
תתמם עם יושבי נטעים .
השריגים שלשת הרוצים
(נ״א הרעים) :
תתחסד תתבר עמם .
ועם עקשים תתפל להמם :
תמים דרכך תקיף מכל .
תוכל לבדך לעשות את כל :
תוחלתי ושברי ותקותי .
תאות נפשי ותשוקתי :
תהלתי ותפארתי ועזי .
ממעי אמי גוחי וגוזי :
תמים רעים אל רעות אחד .
כל הלבבות דורש יחד :

ליום חמישי

הן מי כמוך רעה מורה .
ניב שפתים אתה בורא :
קהל מחשבותיך עמקו ורמו .
ושנותיך לא יתמו :
לא למרוך הכמתך .
ולא הבינוך תבונתך :
לא קבלת מלכותך .
ולא ירשת ממשלתך :
לעולם יהי לך לבדך .
ולא לאחרים כבוד הודך :
ולא תתן לאלהים אחרים .
תהלתך. לפסילים וזרים :
וכבוד וגם כל יקר מאתך .
וכבודך ולא לזרים אתך :
אתה תמיד ביחודך .
ותורתך ועבדיך :
אלהינו על יחודך .
אתה עד אמת אנחנו עבדיך :
לפניך לא אל הקדימך .
ובמלאכתך לא היה זר עמך :
לא נועצת ולא למדת .
בחדשך בריאות כי נבונת :
ממעמקי מחשבותיך .
ומלבך כל פעלותיך :
קצות דרכיך הלא הפרש .
וממעשיך הן ידענו :
שאתה את כל יצרת .
לבדך מאומה לא נגרעת :
לעשות מלאכתך לא לחצת .
וגם לעזר לא נצרכת :
כי אתה היית לפני הכל .
ואז באין כל לא נצרכת כל :
כי מאהבתך עבדיך .
כל בראת לכבודך :
ולא נודע אל זולתך .
ואין כמוך ואין בלתך :
לא נשמע מן אז והלאה .
ולא קם ולא נהיה ולא נראה :
וגם אחריך לא יהיה אל .
ראשון ואחרון אל ישראל :
ברוך יהוה יחיד ומיוחד .
יהוה אחד ושמו אחד :
אשר מי יעשה כמלאכתך .
כמעשיך וכגבורותיך :
אין יציר עלת יצירתך .
ואין בריאה כי אם בריאתך
(נ״א מלאכתך) :
כל אשר תחפוץ תעשה בכל .
כי אתה נעלית על כל :
אין כמוך ואין בלתך .
כי אין אלהים זולתך :
אתה האל עשה פלא .
ודבר ממך לא יפלא :
מי כמוך נורא תהלות .
אלהים לבדך עשה גדולות :
אין אותות כמו אותותיך .
אף אין מופת כמו מופתיך :
אין תבונה כתבונתך .
אין גדלה כגדלתך :
כי מאד עמקו מחשבותיך .
וגבהו דרכי אורחותיך :
אין גאוה כמו גאותך .
אף אין ענוה כענותך :
אין קדשה כקדשתך .
אין קרבות כמו קרבתך :
אין צדקה כמו צדקתך .
אין תשועה כתשועתך :
אין זרוע כזרועותיך .
אין קול כרעם גבורותיך :
אין רחמים כרחמנותך .
אין חנינות כחנינותך :
אין אלהות כאלהותך .
ואין מפליא כשם תפארתך :
כי שמותיך אלים מרוצים .
בזכרך לחוצים יהפליא נחוצים :
ואשף וחרטום לא ילחצוך .
וכל שם ולהם לא ינצחוך :
לא ינצחוך כל החכמים .
כל הקוסמים והחרטמים :
אתה משיב לאחור חכמים .
לא יוכלו לך ערומים וקוסמים :
להשיב לאחור מזמותיך .
להפר עצת סוד גזרתך :
מרצונך לא יעבירוך .
לא ימהרוך ולא יאחרוך :
עצתך תפר עצת כל יועצים .
ועזך מחליש לב אמיצים :
אתה מצוה ופחדך משית .
ואין עליך פקיד מצות :
אתה מקוה ואינך מקוה :
לך כל מקוה נפש תרות .

וכל

וכל הציורים וכל ענג •
וכל יקר אשר בה אין דמיונם:
לא מחשבותם מחשבותיך •
כי אין בורא זולתך:
ואין דמיון נברא אלהינו •
ואין חקר נשגב אדונינו:
סתור מכל סתור . ועמום •
מכל עמום • ומכל כמוס:
רק מכל רק . וצפון מכל •
צפון • ויכול מכל יכול:
נשגב מכל נשגב ונעלם •
מכל נעלם . ושמו לעולם:
גבוה מכל גבוה . ועליון •
מכל עליון • ומכל תחתון:
חבוי ועמוק מכל עמוק •
לב כל בעת עליו חמוק:
שאין שכל ומדע והכמה •
יכולים להשוות לו כל מאומה:
לא משיגים לו איך וכמה •
ולא מוצאים לו דבר דומה:
מקרה וערער ושני וטפל •
וחבר ומסמך אור וגם אופל:
ולא מוצאים לו מראה וצבע •
ולא כל טבע אשר שש ושבע:
לכן נבוכות כל עשתונות •
ונבהלות כל החשבונות:
וכל שרעפים וכל הרהורים •
גלאים לשום בו שעורים:
מלערהו ומלהגבילהו •
מלתארהו ומלפרסמהו:
בכל שכלנו חפשנוהו •
במדענו למצא מה הוא:
לא מצאנוהו ולא ידענוהו:
אך ממעשיו הכרנוהו:
שהוא לבדו יוצר אחד •
חי וכל יוכל וחכם מיוחד:
כי הוא היה לכל קודם •
על כן נקרא אלהי קדם:
בעשותו בלי כל . מאום את כל
ידענו כי הוא כל יכול:
כאשר מעשיו בחכמה כלם •
ידענו כי בבינה פעלם:
בכל יום ויום בחדשו כלם •
ידענו כי הוא אלהי עולם:
כאשר היה קודם לכלם •
ידענו כי הוא חי (וקים) לעולם:

ואין להרהר אחר יוצרנו •
בלבנו ולא בספורנו:
למשש וגודש לא נשערהו •
לטפל ותואר לא נדמהו:
ולא נחשבהו לעקר ונצב •
ולא למין וכל און ולכל נקצב:
כל הנראים והנשכלים •
והמדעים בעשר כוללים:
ושבע כמיות וששת נדות •
ושלש גזרות ועתות ומדות:
הן בבורא אין גם אחד •
כי הוא בראם כלם יחד:
כלם יבלו אף יחלופו •
הם יאבדו ואף יסופו:
ואתה תעמוד ותבלה כלם •
כל חי וקים אתה לעולם:

ליום ששי

אתה לבדך יוצר כל הוא •
ולא ידמה מעשה לעושהו:
קהל כל הארצות לא יכילוך •
ואף שמים לא יכלכלוך:
אז (נ"א אף) יחילו מים חיים •
מפניך אלהים חיים:
רעשה ארץ ונסו מים •
ונטפו (בים) מן השמים:
נוטה לבדך השמים •
רוקע הארץ על המים:
עשית כל חפצך לבדך •
ולא נצרכת עזר כנגדך:
סועד אין מי יסעדך •
הכל ממך ומידך:
בכוחך אז כן עתה ודעתך •
ולעולם כל כבודך אתך:
ולא יעפת ולא יגעת •
כי במלאכתך לא עמלת:
כי בדברך כל יצוריך •
ומעשה חפצך במאמריך:
ולא אחרתו ולא מהרתו •
הכל עשיתו יפה בעתו:
מבלי מאומה כל חדשת •
ואת הכל בלי כל (נ"א כלי)
פעלת:
ועל לא יסוד הכל יסדת •
ברצון רוחך כל תלית:
זרועות עולם את כל נושאות •
מראש ועד סוף ואינם נלאות:
בעיניך לא דבר הוקשה •
רצונך כל דבר רוחך עשה:
לפעלתך לא רטית •
אל כל תואר לא שוית:
ולא קדמה למלאכתך מלאכה •
חכמתך היא הכל ערכה:
לרצונך לא קדמו ואחרו •
ועל חפציך לא נוספו וחסרו:
מכל חפציך לא שכחת •
ודבר אחד לא חסרת:
לא החסרת ולא העדפת •
ודבר רק בם לא פעלת:
אתה תשבחם ומי התעיבם •
ושמץ דבר לא נמצא בם:
החלות בחכמה עשיתם •
בתבונה ובדעת כליתם:
מראשית ועד אחרית עשוים •
באמת וביושר וטוב ראוים:
הקדמת במעשי ידיך •
רוב רחמיך וחסדיך:
כי רחמיך וחסדיך •
הלא מעולם על עבדיך:
ועד לא כל חי הוכן לכלכל •
לפני אוכל תתן אוכל:
ומעון ומקוה תעשה בפי כל •
צרכי • הכל כאשר לכל:
שלשת ימים הראשונים •
אז הכינותם לאחרונים:
אז עטית אור כשלמה •
אדר מאורות ממול שלמה:
בטרם כל יציר מאד גדלת •
ואחר כל מאד נתגדלת:
אז באין לבוש הוד והדר לובש •
עד לא אורג גאות לבש:
אור פשטה וכמעיל עוטה •
שמים כיריעה נוטה:
ית בם לאורים דרכים •
ורצוא ושוב בנחת מהלכים:
הבדלת בין מים למים •
במתיחות רקיע השמים:
מזונות מעונות לשרץ מים •
ועוף יעופף על (פני רקיע)
השמים:
עשב וחציר לבשה ארמת •
מאכל לחיה ולכל בהמת:

בטרם

קרן בן שמן גן נטעת .
אל האדם אשר עשית :
עזר כנגדו עשית לו .
די מחסורו אשר יחסר לו :
כל מעשיך בידו תתה .
ותחת רגליו הכל שתה :
להעלות מהם בקר וצאן .
על מזבחך יעלו לרצון :
עשית לו כתנת לשרת .
להדרת קודש ולתפארת :
שמת בקרבו חכמת אלהים .
כי יצרתו יה בצלם אלהים :
לא מנעת על פני ארמה .
צרכי אדם וכלם בחכמה :
מעשיך מאד רבו וגדלו .
ושמך יהוה כלם יהללו :
רבו וגדלו מאד מעשיך .
יודוך יהוה כל מעשיך :
כל פעלת למענך .
ולכבודך כל קנינך :

ליום השבת

תן אז ביום השביעי נחת .
יום השבת על כן ברכת :
קהל ועל כל פועל תהלה ערוכה :
חסידיך בכל עת יברכוכה :
ברוך יהוה יוצר כלם .
אלהים חיים ומלך עולם :
כי מעולם על עבדיך .
רוב רחמיך וחסדיך :
ובמצרים החלות .
להודיע . כי מאד נעלית :
על כל אלהים בעשותך בהם .
שפטים גדולים ובאלהיהם :
בבקעך ים סוף עמך ראו .
יד הגדולה וייראו :
נהגת עמך לעשות לך .
שם תפארת להראות גדלך :
ודברת עמם מן השמים .
וגם העבים נטפו מים :
ידעת לכתם במדבר .
בארץ ציה איש לא עבר :
תתה לעמך דגן שמים .
וכעפר שאר ומצור מים :
תגרש גוים רבים עמים .
יירשו ארצם ועמל לאומים :
בעבור ישמרו חקים ותורות .
אמרות יי אמרות טהורות :
ויתעדנו במרעה שמן .
ומחלמיש צור פני שמן :
בנוחם בנו עיר קדשך .
ויפארו בית מקדשך :
ותאמר פה אשב לאורך :
ימים . צידה ברך אברך :
כי שם יזבחו זבחי צדק .
אף כהניך ילבשו צדק :
ובית הלוי נעימות יזמרו .
לך יתרועעו אף ישירו :
בית ישראל ויראי יהוה .
יכבדו ויודו שמך יהוה :
הטיבות מאד לראשונים .
כן תיטיב גם לאחרונים :
יהוה תשיש נא עלינו .
כאשר ששת על אבותינו :
אותנו להרבות ולהיטיב .
ונודה לך לעולם כי תיטיב :
יהוה תבנה עירך מהרה .
כי עליה שמך נקרא :
וקרן דוד תצמיח בה .
ותשכון לעולם יהוה בקרבה :
זבחי צדק שמה נזבחה .
וכימי קדם תערב מנחה :
וברך את עמך באור פניך :
כי חפצים לעשות רצונך :
וברצונך תעשה חפצנו :
הבט נא עמך כלנו :
בחרתנו להיות לך לעם סגלה .
ועל עמך ברכתך סלה :
ותמיד נספר תהלתך .
ונהלל לשם תפארתך :
ומברכתך עמך יבורך .
כי את כל אשר תברך מבורך :
ואני בעודי אהללה בוראי .
ואברכה כל ימי צבאי :
יהי שם יהוה מבורך לעולם .
מן העולם ועד העולם :

ככתוב ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל ליהוה: ענה דניאל ואמר להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא די לה היא: ונאמר ויאמרו הלוים ישוע וקדמיאל בני חשבניה שרביה הודיה שבניה פתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן העולם ועד העולם ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה . ונאמר ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללויה: ונאמר ויברך דויד את יהוה לעיני כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם:

און דער נאך זאגט מען (שיר הכבוד) געפינט מען אין שבתריגין ראוונען:

די תחנה זאגט מען אז מען עפינט דעם ארון הקודש פר שיר הכבוד

אבינו מלכנו פתח שערי שמים לתפלתנו שערי רחמים שערי תפלה שערי תחנונים שערי עת רצון שערי עת בקשה שערי רפואה שלמה שערי קדושה שערי תורה שערי חיים טובים שערי גאולה וישועה שערי גדולה שערי בנים ובני בנים יזרים של צדיקים ותלמידי חכמים ואריכות ימים ושנים ועוסקים בתורה ובמצות לשמה שערי שמועות טובות שערי בשורות טובות בזכות אבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב . משה אהרן דוד שלמה אליהו אלישע ובזכות אמהות הצדקניות שרה רבקה רחל ולאה בלהה זלפה חנה אביגיל ובזכות מרדכי ואסתר בשושן הבירה:

פותחין הארון

חזן אנעים זמירות ושירים אארוג
כי אליך נפשי תערוג:
קהל נפשי חמדה בצל ידיך.
לדעת כל רז סודך:
חזן מדי דברי בכבודך.
הומה לבי אל דודיך:
קהל על כן אדבר בך נכבדות.
ושמך אכבד בשירי ידידות:
חזן אספרה כבודך ולא ראיתיך.
אדמך אכנך ולא ידעתיך:
קהל ביד נביאיך בסוד עבדיך.
דמית הדר כבוד הודך:
חזן גדולתך וגבורתך.
כנו לתוקף פעולתך:
קהל דמו אותך ולא כפי ישך.
וישווך לפי מעשיך:
חזן המשילוך ברוב חזיונות.
הנך אחד בכל דמיונות:
קהל ויחזו בך זקנה ובחרות.
ושער ראשך בשיבה ושחרות:
חזן זקנה ביום דין. ובחרות ביום קרב.
כאיש מלחמות ידיו לו רב:
קהל חבש כובע ישועה בראשו.
הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו:
חזן טללי אורות ראשו נמלא.
קווצותיו רסיסי לילה:
קהל יתפאר בי כי חפץ בי.
והוא יהיה לי לעטרת צבי:
חזן כתם טהור פז דמות ראשו.
וחק על מצח כבוד שם קדשו:
קהל לחן ולכבוד צבי תפארה.
אומתו לו עטרה עטרה:
חזן מחלפות ראשו כבימי בחורות.
קווצותיו תלתלים שחורות:
קהל נוה הצדק צבי תפארתו.
יעלה נא על ראש שמחתו:
חזן סגלתו תהי נא בידו עטרת.
וצניף מלוכה צבי תפארת:
קהל עמוסים נשאם עטרת ענדם.
מאשר יקרו בעיניו כבדם:
חזן פארו עלי ופארי עליו.
וקרוב אלי בקראי אליו:
קהל צח ואדום ללבושו אדום
פורה בדרכו בבואו מאדום.
חזן קשר תפלין הראה לענו.
ותמונת יי לנגד עיניו:
קהל רוצה יי בעמו ענוים יפאר.
יושב תהלות בם להתפאר:
חזן ראש דברך אמת קורא מראש.
דור ודור עם דורשך דרוש:
קהל שית המון שירי נא עליך.
ורנתי תקרב אליך:
חזן תהלתי תהי נא לראשך עטרת.
ותפלתי תכון קטורת:
קהל תיקר שירת רש בעיניך.
כשיר יושר על קרבניך:
חזן ברכתי תעלה לראש משביר.
מחולל ומוליד צדיק כביר:
קהל ובברכתי תנענע לי ראש.
ואותה קח לך כבשמים ראש:
חזן יערב נא שיחי עליך.
כי נפשי תערוג אליך: סוגרין הארון

לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: מי ימלל גבורות יי ישמיע כל תהלתו: קדיש אדון עולם

שיר של יום

ליום שני

היום יום שני בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

שיר מזמור לבני קרח: גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב: אלהים בארמנותיה נודע למשגב: כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל כיולדה: ברוח קדים תשבר אניות תרשיש: כאשר שמענו כן ראינו בעיר יי צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה

דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך: סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה: שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות:

ליום רביעי

היום יום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים: עד מתי רשעים יי עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פועלי און: עמך יי ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו: הנוטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט: היוסר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יי יודע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת: כי לא יטוש יי עמו ונחלתו לא יעזוב: כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און: לולי יי עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי: אם אמרתי מטה רגלי חסדך יי יסעדני: ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי: היחברך כסא הוות יוצר עמל עלי חוק: יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי: וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יי אלהינו: לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים:

ליום החמישי

היום יום חמישי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

למנצח על הגתית לאסף: הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב: שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל: תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד תעבורנה: בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר: אנכי יי אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו: ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי: ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם: לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו: כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי: משנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם: ויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש אשביעך:

ליום השבת

היום יום שבת קודש שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

מזמור שיר ליום השבת דאס נעמט מען בייא שבת ברכות:

לדוד יי אורי וישעי ממי אירא יי מעוז חיי ממי אפחד: בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח: אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש שבתי בבית יי כל ימי חיי לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו: כי יצפנני בסכו ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני: ועתה ירום ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה ליי: שמע יי קולי אקרא וחנני ועננו: לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי אבקש: אל תסתר פניך ממני אל תט באף עבדך עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי: כי אבי ואמי עזבוני ויי יאספני: הורני יי דרכך ונחני בארח מישור למען שוררי: אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח חמס: לולא האמנתי לראות בטוב יי בארץ חיים: קוה אל יי חזק ויאמץ לבך וקוה אל יי: ק״י

המלך

יושב על כסא רם ונשא:

שוכן עד מרום וקדוש שמו וכתוב רננו צדיקים ביי. לישרים נאוה תהלה:

בפי ישרים תתרומם:
ובשפתי צדיקים תתברך:
ובלשון חסידים תתקדש:
ובקרב קדושים תתהלל:

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלכנו בכל דור ודור שכן חובת כל היצורים. לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים:

שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי: אדני שמעה בקולי תהיינה אזניך קשובות לקול תחנוני: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמד: כי עמך הסליחה למען תורא: קויתי יי קותה נפשי ולדברו הוחלתי: נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר: יחל ישראל אל יי כי עם יי החסד והרבה עמו פדות: והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו:

ואתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: זכר רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

בשעה שאומר החזן ברכו

חזן ברכו את יי המבורך:

קהל ברוך יי המבורך לעולם ועד:

אומרים הקהל יתברך

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַפּוֹתֵחַ לָנוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים וּמֵאִיר עֵינֵי הַמְחַכִּים לִסְלִיחָתוֹ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי:

חו"ק סְלַח לְגוֹי קָדוֹשׁ. בְּיוֹם קָדוֹשׁ. מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חו"ק חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אָז בְּיוֹם כִּפּוּר סְלִיחָה הוֹרֵיתָ. אוֹר וּמְחִילָה לְעַם זוּ קָנִיתָ: בְּסָלְחֲךָ לַעֲוֹנוֹת וְחַטָּאֵי עֵדָה. בֶּעָשׂוֹר סְמוּכִים בְּבֵית הַוַּעֲדָה: סלח גָּבְרוּ חֲטָאִים בְּאָנִי יְשֵׁנָה. גַּשׁ יוֹם אֶחָד בִּימֵי שָׁנָה: דּוֹבְבוּ בְּתַחֲנוּן לְמוֹחֵל וְסוֹלֵחַ. דּוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה לְיוֹצֵר אוֹר וְסָלַח: חטאנו הַמְתֵּק הָאוֹר לִסְלִיחָתִי. הָעֵת תַּעֲנֶה וְתֹאמַר סָלַחְתִּי: וְתָאִיר עֵינֵינוּ וְתַעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע. וְחוֹטְאֵי בִשְׁגָגָה אַל נָא תָמִית בְּרֶשַׁע: סלח זַדְנוּ וְהִרְשַׁעְנוּ בְּרוֹעַ

מטה לוי מעללינו

אז ביום כפור. כשנתרצית על עון העגל: סליחה הורית. הורית למשה סדר בקשת רחמים: אור ומחילה לעם זו קנית. לישראל הנקראים עם זו קנית והנחלת להם התורה וקבעת יום זה למחילה: בעשור סמוכים. כיו"כ היו סמוכים ובטוחים במלאכת המשכן בהואת בית מועד שבו ביום נצטוו עליו: גברו חטאים באני ישנה. אז כמעשה העגל נתגברו חטאים בישראל שהיתה ישנה מן המצות: גש ט'. הגש עם יום א' יו"כ: כי דובבו בתחנון. דבוו בתפלה למוחל וסולח. דופקי בתשובה. ישראל דפקו על פתחי התשובה: ליוצר אור וסלח. ומחל להם כמ"ש סלחתי כדבריך: המתק האור. תהא התורה מתוקה לך: לסליחתי. לסלוח בזכותה כי התורה מגינת לעולם אף בעדנא דלא עסיק בה ואין עבירה מכבה תורה אשר לזאת נמשלת לאור: העת. בעת הזאת וביום הזה. תענה ותאמר סלחתי. ותאיר עינינו. בתורתך. ותעבור על פשע. בזכותה: אל נא תמית אותם כפר

פירוש ע"ם

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ גלויבט ביסטו גאט דר מֶלֶךְ פון דר וועלט וואס ער עפינט אונז דיא טויערן פון דר בארימקייט אונ דר לייכט דיא אויגן פון דיא ווס האפן צו זיין פר געבונג ער באשאפט ליכט אונ באשאפט פינצטרניש ער מאכט שלום אונ באשאפט אלץ: אור עולם די אייביגע ליכט איז אין דעם אוצר פון לעבן גאט האט גזאגט עס זאל פון דר פינצטרניש ליכט ווערן אונ עס איז גווארן:

סְלַח לְגוֹי קָדוֹשׁ מיר בעטן דיך גאט פאר גיב צו דעם היילינן פאלק בְּיוֹם קָדוֹשׁ אין דעם היילגן טאג דוא גאט ווס דוא ביסט הויך אונ היילינ:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ מיר האבן גזינדיגט צו דיר אונזר שוטין. פאר גיב אונז אונזר באשעפר:

אז דענסט מאל אז דוא האסט מוחל גוועזן דיא ישראל אין דעם צעהנטן טאג אין תשרי אויף דעם חטא פון עגל האסטו זיי מיט דעם גווייזן דס דוא ווערסט זיי אייביג אין דעם טאג פר געבן אויף דייערע וינד אור דוא האסט געגעבן דיא ליכטיגע תורה אין דעם טאג (דען דיא אנדערע לוחות זענין געגעבן גווארן אין דעם טאג) אונ האסט אים גישטעלט צו איין יום מחילה צו דיא פאלק ווס דוא האסט זייא אויס גקויפט פון מצרים בסלחך אין דיין פר געבונג צו דיא עונות אונ חטאים פון דר געמיינדע אין דעם צעהענטן טאג פון תשרי ווענין זייא זיך דארויף סומך אין דיא הויז ווס זייא פאר זאמלן זיך תפלה צו טאן גברו חטאים ווען דיא זינד האבן זיך גישטארקט צווישן דיא ישראל וואס זייא ווענין פאר שלאפן אין מצות. קומט דער איין טאג יום כפור אין יאר אונ זיי רידן מיט גיבעט פר גאט ווס ער איז מוחל די עבירות אונ פר גיבט צו דיא ווס קלאפן אן מיט תשובה צו דעם גאט ווס באשאפט דיא ליכטיקייט אונ פר גיבט דיא זינד המתק האור מאך אונז זיס דעם זכות פון דר ליכטיגער תורה דס עס זאל העלפן צו מיין פאר געבונג. אין דיא דאזיגע צייט וואס מיר ווענין מתפלל זאלסטו אונז ענטפרן אונ זאלסט זאגן איך האב דיא זינד פאר געבן אונ זאלסט דר לייכטן אונזרע אויגן אונ זאלסט איבר פארן אויף דיא פשעים אונ דיא ווס זינדיגן אום גערן זאלסטו זייא ניט טייטן מיט דר שלעכטס זדנו והרשענו מיר

מְעַלָלֵינוּ. זֶה צַדִּיק אַתָּה עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ: חָטָאנוּ לְךָ מֶלֶךְ עוֹלָמִים. חַנְכֵנוּ בְּאוֹרְךָ. וְלֹא נֵצֵא נִכְלָמִים: חטאנו טוּב וְסַלַּח לָךְ הִיא הַצְּדָקָה. טַהֲרֵנוּ בְּמַעְיָנְךָ לוֹבֵשׁ צְדָקָה: יוֹמָם וָלַיְלָה שָׁפַכְנוּ לֵב וָנֶפֶשׁ. יִזְרַח לָנוּ אוֹר בְּכִפּוּר עִנּוּי נֶפֶשׁ: סלח כְּחַנּוּן תְּחַפֵּשׂ סִתְרֵי מַעֲשִׂים. כְּרַחוּם תִּסְלַח עֲוֹנוֹת עֲמוּסִים: לְמַעַן נָרוּץ בְּאוֹר פָּנֶיךָ. וְלֹא נֵצֵא הַיּוֹם רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: חטאנו מַלְבִּין כַּשֶּׁלֶג חֲטָאֵי עַמֶּךָ. מְקוֹר חַיִּים וָחֶסֶד עִמָּךְ: נְבוֹאָה עָדֶיךָ זוֹכֵר הַבְּרִית. נַהֲלֵנוּ בְּאוֹרְךָ כְּמוֹ נִסְתַּר בְּנַחַל כְּרִית: סלח שַׂר הַמְכַפֵּר בְּעַד צֹאן מַרְעִית. סוֹכְכֵנוּ בְּאוֹרְךָ כְּסוּכַּת מַרְאִית: עֲנֵנוּ אָבִינוּ מִמַּעֲמַקִּים. עוֹרֵר כְּאוֹר נוֹגַהּ שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים: חטאנו פְּתַח לָנוּ שַׁעַר וְתַעֲלֶה תְּפִלָּה. פָּנֶיךָ נְחַלֶּה שׁוֹכֵן מַעְלָה: צֵאתֵנוּ תְּנַקֶּה וּבְחֵטְא לֹא נִתְנַזֵּק. צָרְפֵנוּ כַּכֶּסֶף שִׁבְעָתַיִם

מזקק

מטה לוי

נשא רשעים שכם: זהו כו' זה צדיק כו'. בשביל שאנו מלוכלכים בזדונות וכמעשים רעים לכן אנו מצדיקים עלינו את הדין: חנכנו באורך. תקינו בתורה של דין שתאמר סלחתי: ולא נצא נכלמים. כי מי שיצא מלוכלך בחטא ונתחייב יצא בבושת פנים מב"ד: טהרנו במעינך. זרוק עלינו מים טהורים ממעין ממקור מים חיים שהם עמך. אתה לובש צדקה יזרח לנו אור. של סליחה: בכפור. ביו"כ בזכות: עינוי נפש. כחנון. כמדת חנינותיך ברחום. כמדת רחמנותך: למען נרוץ באור פניך. ונזכה בדין: מקור חיים וחסד עמך. לכן נבואה עדיך. נבואה אליך: זוכר הברית. נהלנו באורך. כמו שנהלת לאליהו אשר היה יסתר בנחל כרית. ושבית עמו שם כמה מיני חסדים שלוית את העורבים לכלכלו: שר המכפר כו'. הקב"ה שהוא שר המכפר בעד צאן מרעיתו: סוככנו באורך. תעשה לנו סכך ומגן באור שלך. כסוכת מראית. כמו שסככת את משה בקירון עור פניו והיה סוכה ורואה מראות אחוריו של הקב"ה: ענינו אבינו. כשאנו קוראים אליך: ממעמקים. עורר כאור נגה שושנת העמקים. כשם שאתה מעורר כאור נוגה בכל יום ומביאה להאיר כן תעורר ותקין את ישראל מצרות: ובחטא לא נתנזק. שלא נהיה ניזוקין מחמת החטא. צרפנו. מכל

פירוש ע"ם

הָאבְּן מוּטְוִוילִיג שְׁלֶעכְטְץ גְּטָאן דוּרְךְ אוּנְזֶרֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים אוּנ דוּא בִּיסְט גֶרֶעכְט אוֹיף אַלְץ וָוס אוֹיף אוּנְז אִיז גְקוּמֶן חָטָאנוּ לְךָ מִיר הָאבְּן גְזִינְדִיגְט צוּ דִיר גָאט וָוס דוּא בִּיסְט דֶר מֶלֶךְ אִיבֶּר אַלֶע וֶועלְטֶן פַר רִיכְט אוּנְז מִיט דַיין לִיכְט פוּן פַר גֶעבּוּנְג דָס מִיר זָאלֶן נִיט אוֹיס גֵיין פַאר שֶׁעמְט טוב וְסַלַּח דוּא גָאט וָוס דוּא בִּיסְט גוּט אוּנ פַר גִיבְּסְט דִיא עֲבֵירוֹת צוּ דִיר אִיז דָס גֶרֶעכְטִיקַייט רֵיינִיג אוּנְז מִיט דַיין קְוַואל בְּרוּנֶן דוּא גָאט יוֹם דוּא בִּיסְט בַּאקְלֵיידֶעט מִיט צְדָקָה יוֹמָם וָלַיְלָה טָאג אוּנ נַאכְט פַאר גִיסֶן מִיר אוּנְזֶר הַארְץ אוּנ אוּנְזֶר לַייבּ דְרוּם זָאל אוּנְז שַׁיינֶן אַלִיכְט פוּן פַאר גֶעבּוּנְג אוּם יוֹם כִּפּוּר וָואס מִיר פַּיינִיגֶן אוּנְזֶרֵי לַייבֶּר כְּחַנּוּן תְּחַפֵּשׂ אַזוֹ וִוי אַגְנֶעדִיגֶר זָאלְסְטוּ זוּכֶן אוּנְזֶרֶע פַר בָּארְגֶנֶע מַעֲשִׂים אַזוֹ וִוי אַדֶרְבַּארִימֶגֶר זָאלְסְטוּ פַר גֶעבֶּן דִיא זִינְד פוּן יִשְׂרָאֵל וָואס זַייא זֶענֶן בַּאלָאדִין מִיט מִצְוֹת לְמַעַן נָרוּץ כְּדֵי מִיר זָאלֶן לוֹיפֶן אִין לִיכְטִיקַייט פוּן דַיין שְׁכִינָה אוּנ מִיר זָאלֶן הַיינְט נִיט אוֹיס גֵיין לֵיידִיג פוּן פַאר דִיר מַלְבִּין כַּשֶּׁלֶג גָאט דוּא מַאכְסְט וַוייס וִויא שְׁנֵייא דִיא זִינְד פוּן דַיין פָאלְק דֶר קְוַואל פוּן לֶעבֶּן אוּנ חֶסֶד אִיז בַּייא דִיר נְבוֹאָה עָדֶיךָ מִיר קוּמֶן צוּ דִיר גָאט וָואס דוּא גֶדֶענְקְסְט דֶעם בְּרִית פוּן דִיא אָבוֹת פִיר אוּנְז אִין דַיין לִיכְט אוּנ טוּא מִיט אוּנְז חֶסֶד אַזוֹא וִויא דוּא הָאסְט גְטָאן מִיט אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וָואס עֶר אִיז פַאר בָּארְגֶן גְוֶועזְן בַּייא דֶעם טַייךְ כְּרִית שַׂר הַמְכַפֵּר גָאט דֶר הַאר וָוס פַר גִיבְּט פַר דִיא שָׁאף פוּן זַיין פִּיטֶערְנִישׁ בַּאדֶעק אוּנְז מִיט דַיין לִיכְט אַזוֹ וִוי דוּ הָאסְט בַּדֶעקְט דָס פָּנִים פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ מִיט דַיין שְׁכִינָה עֲנֵנוּ אָבִינוּ עֶנְטְפֶר אוּנְז אוּנְזֶר פָאטֶר אוֹיף אוּנְזֶר גְבֶּעט פוּן טִיפֶן הַארְצֶן. דֶר וֶועק וִוי דִי שַׁיין פוּן מָארְגֶן לִיכְט צוּ יִשְׂרָאֵל וָוס זֶענֶן וִוי דִי רוֹיז אִין טִיפֶן טָאל פְּתַח לָנוּ עֶפִין אוּנְז דֶעם טִיעֶר פוּן הִימֶל דָס אוּנְזֶר תְּפִלָּה זָאל צוּ דִיר אוֹיף גֵיין מִיר

מזקק: סלח קרבנו לישעך באור שני עפרים. קוראי קדושת יום כפורים: רענו כמקדם ותוארנו יונהר. רחום הקשיבה ועשה אל תאחר: חטאנו שפכנו כמים אבני לבות. שחר אור יגיה בוחן לבבות: חזן תחטאנו באזוב ונטהר ביום סליחתי. תקשיב סלח נא ותאמר סלחתי: סלח נא וכו'

כשחל בחול.

המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי. כלם בחכמה עשית. מלאה הארץ קנינך: המלך המרומם לבדו מאז המשבח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון

עזנו

כשחל בשבת

הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כיי: הכל ירוממוך סלה יוצר הכל: האל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע. מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר לעולם כו'. וליושביו שברא במדת הרחמים: המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: המלך המרומם לבדו מאז המשובח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו. אדון עזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אין כערכך ואין זולתך. אפס בלתך ומי דומה לך: אין כערכך יי אלהינו בעולם הזה. ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא. אפס בלתך גואלנו לימות המשיח ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים:

אל. אדון על כל המעשים. ברוך ומבורך בפי כל נשמה. גדלו וטובו מלא עולם. דעת ותבונה סובבים אותו: המתגאה על חיות הקודש ונהדר בכבוד על המרכבה זכות ומישור לפני כסאו. חסד ורחמים לפני כבודו: טובים מאורות שברא אלהינו יצרם בדעת בבינה ובהשכל: כח וגבורה נתן בהם להיות

מושלים

מטה לוי

מל תסלחתיב ונהיה זכאים לפניך ככסף. אשר הוא שבעתיים שבעה פעמים שבעה: מזוקק. מצורף ... נו לישעך באור שני עפרים. בזכות משה ואהרן שנמשלו כ... עפרים תאומי צביה. בזכותם תושיע לישראל: קוראי קדושת יום כפורים. שקוראים י"כ מקרא קודש: רעט. כמרעה טוב כקדם: ותוארנו יונהר. קלסתר פנינו יאיר: שפכנו כמים אבני לבות. שחר אור יגיה בוחן לבבות. ית"ש בוחן לבות שפכנו את לב האבן אשר בקרבנו שיגיה אור כבקר שתאיר לנו הגאולה: תקשיב. תקבל צעקתינו אשר נועקים סלח נא. תען ותאמר סלחתי:

פירוש ע"ס

בעטן דיך גאט וואס דוא רועסט אין הימל דוא זאלסט ריין מאכן אונזר שמוטץ דס מיר זאלן נים קומן צו קיין שאדין דורך אונזרע עבירות לייטר אונז אזו וויא זילבר ווס עס ווערט גלייטערט זיבן מאל זיבן קרבנו לישעך מאך אונז גנעהנט צו דיין הילף בזכות דיא צווייא הינדען משה אונ אהרן. אונז ישראל ווס מיר רופן היילג דעם טאג יום כפור זאלסט אונז פיטערין אזו וויא פר צייטן מיר רופן דעם טאג יום כפור מקרא קודש אונ אונזר גשטאלט זאל דר לייכט ווערן רחום דר בארעמיגר גאט פאר גען אונזר תפלה אונ טוא אונזר בקשה אונ זאלסט ניט זאמן שפכנו כמים מיר פר גיסן ווי וואסר אונזרי שטיינרנע הערצר אז דאס ליכט פון דעם מארגין שטערין זאל אונז דר לייכטין גאט דר דא פרובט אלע הערצר תחטאנו דוא זאלסט אונז ריינינגן גלייך וויא מיט דעם גראז ווס הייכט אזוב אונ מיר זאלן ריין ווערן אין דעם טאג פון מיין פר געבונג תקשיב דוא זאלסט פר נעמן ווס מיר בעטן דיך דאס דוא זאלסט אונז פר געבן אונ זאלסט זאגן איך האב אייערע זינד פאר געבן:

לשבת

משלים בקרב תבל: מלאים זיו ומפיקים נוגה נאה זיום בכל העולם. שמחים בצאתם וששים בבואם עושים באימה רצון קונם: פאר וכבוד נותנים לשמו. צהלה ורנה לזכר מלכותו. קרא לשמש ויזרח אור ראה והתקין צורת הלבנה: שבח נותנים לו כל צבא מרום. תפארת וגדלה שרפים ואופנים וחיות הקודש:

לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי התעלה וישב על כסא כבודו תפארת עטה ליום המנוחה עונג קרא ליום השבת: זה שבח של יום השביעי. שבו שבת אל מכל מלאכתו: ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליי. לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו: שבח יקר וגדולה יתנו לאל מלך יוצר כל. המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשתו. ביום שבת קודש. שמך יי אלהינו יתקדש וזכרך מלכנו יתפאר. בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. תתברך מושיענו על

לחול

עזנו. צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה. הכין ופעל זהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו. מאורות נתן סביבות עזו. פנות צבאיו קדושים רוממי שדי. תמיד מספרים כבוד אל וקדשתו: תתברך יי אלהינו על

שבח מעשה ידיך ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה:

תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו. יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים וכלם עושים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים:

את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה. ונותנים רשות זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כלם כאחד עונים ואומרים ביראה:

קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

ברוך שם כבוד מלכותו: מלכותו בקהל עדתי וכבודו היא אמונתי. אליו בקשתי לכפר עון חטאתי. וביום צום כפור סליחתי יענה ויאמר סלחתי:

קדוש אדיר בעליתו: ברוך שם כבוד מלכותו:
קדוש בתשובה שת סליחתו: בשכמ: מלכותו
קדוש גלה לעמו סוד דתו: בשכמ:

מטה לוי

מלכותו. נתקבל. בקהל עדתי. שאנו אומרים בשכמל"ו: סולת ועי"ז אנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

וכבודו היא אמונתי. שאיני מאמין בשום דבר אלא בכבודו: לעמו סוד דתו. סוד י"ג מדותיו שאין תורה ריקם מלפניו:

קדוש

אדיר בעליתו. בשמים: בתשובה שת סליחתו. של אדם ואז היה גלה ... ... של

פירוש ע"ם

ברוך גלויבט איז דער ניעהרטער נאמען פון זיין קיניגרייך מלכותו זיין מלוכה ווערט גלויבט אין דיא פר זאמלונג פון מיין גימיינדע אונ זיין כבוד אליין איז מיין גלויבן אליו בקשתי אים בעט איך צו פר געבען מיינע זינד אונ אין דעם פאסט טאג יום כפור זאל ער ענטפערן אונ זאגען איך האב דיינע זינד פאר געבין:

קדוש דר היילגער גאט אדיר ער איז שטארק אין זיין הימל ברוך גלויבט איז דר ניעהרטר נאמן פון זיין קיניגרייך. דר היילגער גאט בתשובה דורך דר תשובה וואס מענטשן טוען פארגיבט ער זייערע

קָדוֹשׁ רָץ עַל כַּפָּרַת צֹאן מַרְעִיתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ הַסּוֹלֵחַ לְאֻמָּתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ וְעַמּוֹ יְמַלְּלוּ גְּבוּרָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ זוֹכֵר אֻמָּה בְּאַהֲבָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ חָפֵץ בְּעֶנּוּי נֶפֶשׁ תַּמָּתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ טָהֵר טְמֵאִים בְּמֵי זְרִיקָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ יַלְבִּין כַּשֶּׁלֶג חֲטָאֵי סְגֻלָּתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ כִּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שִׁגְגָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ לְיוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה שָׁת קְרִיאָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲדָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ נִרְאָה בְּהַר מְרוֹם הָרִים עֲמִידָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ סוֹלֵחַ וְטוֹב לְסוֹבְלֵי עוֹל יִרְאָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ עָוֹן יְכַפֵּר וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ פְּשָׁעִים מַעֲבִיר בְּצִדְקָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קָדוֹשׁ צוֹם הֶעָשׂוֹר יְקַבֵּל לִתְשׁוּבָתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ : מלכותו

קָדוֹשׁ קְדוֹשִׁים יַעֲרִיצוּ קְדוּשָּׁתוֹ : בָּשֵׁכְּ״מַ :

קדוש

מטה לוי

על כפרת צאן מרעיתו . בכפרת ישראל על מעשה העגל : טהר טמאים כו'. הקב"ה מטהר טמאים כמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם : ליום אחד בשנה שת קריאתו . שם קריאתו לנומר בשכמל"ו כו"ל : נראה בהר מרום הרים עמידתו . בהרימו הקב"ה על כל ההרים נראה שכינתו ביוה"כ כמ"ש כי בענן אראה על הכפורת : יעריצו קדושתו . יתנו לו הערצות וכח :

פירוש נ"ם

זינד. דר הייליגר גאט ער האט אנטפלעקט צו זיין פאלק דעם סוד פון זיין תורה . דר הייליגר גאט רץ עס פריט אים צו פר געבן דיא זינד פון זיינע שאף וואס ער פיטערט. דר הייליגר גאט הסולח ער פר גיבט צו דיא ישראל וואס זייא פארכטן זיך פאר אים דער הייליגער גאט ועמו זיין פאלק ריידן פון זיין שטארקייט דער הייליגער גאט זוכר ער גדענקט דאס פארכטיגע פאלק מיט זיין ליבשאפט דר הייליגר גאט. ער באגערט דאס פאסטן פון זיין פרומע פאלק דער הייליגער גאט טהר ער רייניגט דיא טומאה פון דיא אומריינע מיט שפריצונג פון זיינע הייליגע וואסר. דר הייליגער גאט ילבין ער זאל ווייס מאכן אזו וויא שנייא דיא זינד פון זיין גליבטע פאלק דר הייליגער גאט כפר פר גיב צו דיין פאלק ישראל דיא זינד וואס זייא האבן בשוגג גטאן דר הייליגר גאט ליום איין טאג אין יאר האט ער גרופן יום כפור דער הייליגער גאט מוחל ער איז מוחל אונ פאר גיבט צו זיין געמיינדע דר הייליגר גאט נראה זיין שכינה איז געזעהן געווארן אום יום כפור אוף דעם העכסטן בארג פון אלע בערג דאס איז דאס בית המקדש דער הייליגר גאט סלח ער פר גיבט די זינד אונ איז גוט צו דיא וואס זייא לייד דעם יאך פון זיין פארכט דר הייליגער גאט עון ער זאל פר געבן דיא זינד אונ זאל ניט דער וועקן גאר זיין צארן דער הייליגער גאט פשעים ער מאכט איבער פירן דיא פשעים מיט זיין גרעכטיקייט דר הייליגר גאט צום דס פאסטונג פון דעם צעהנטן טאג זאל ער נעמן פר איין תשובה פון זיין פאלק דר הייליגער גאט קדושים דיא הייליגע שטארקין זיין הייליקייט דר הייליגר גאט בהוס ער איז איין דר גראסער אונ איין לייט ועליגר את

קָדוֹשׁ רַחוּם וְחַנּוּן וְאֵין זוּלָתוֹ: בָּשְׁכְּ״מַ: מלכותו
קָדוֹשׁ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים בִּמְכוֹן שִׁבְתּוֹ: בָּשְׁכְּ״מַ:
קָדוֹשׁ תַּרְשִׁישִׁים יַגִּידוּ תִּפְאַרְתּוֹ: בָּשְׁכְּ״מַ:

מַלְכוּתוֹ בִּקְהַל עֲדָתִי וּכְבוֹדוֹ הִיא אֱמוּנָתִי. אֵלָיו בְּקַשְׁתִּי לְכַפֵּר עֲוֹן חַטָּאתִי. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר סְלִיחָתִי. יַעֲנֶה וְיֹאמַר סָלַחְתִּי:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרוֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: (וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים) לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ. וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בקול רם בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בדרך

פירוש ע״ס

חוץ אים איז ניט פר האנדען קיין גאט דר הייליגר גאט שיבן ער רועט אויף דעם הימל און דעם ארד וואו דאס אין בריינונג פון זיין זיצונג איז דער הייליגער גאט תרשישים דיא מלאכים וואס זייא הייסן תרשישים זאגין אונ דר ציילן זיין שיינהייט:

והחיות אונ די הייליגע חיות זינגן אונ דיא הייליגע כרובים ריהמען אונ דיא ברענענדיגע מלאכים שאלין אונ די אראלים לובן פאר אלע הייליגע חיות פר דיא מלאכים וואס הייסן אופן אונ פאר אלע כרובים קענן דיא ברענענדיגע מלאכים קעגן זייא אלעס לובין זייא אונ זאגן גלובט איז דער כבוד פון גאט פון זיין הויכען אורט:

בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ׃ לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת׃ וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ׃

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד׃ אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר׃ אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ׃

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ׃ אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם׃ אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ׃ מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃ עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם׃ רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים. וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו׃ תְּהִלּוֹת

לאל עליון ברוך הוא ומבורך. משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא:
שירה חדשה שבחו גאולים לשמך על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו: יי ימלוך לעולם ועד:
צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאומך יהודה וישראל: גואלנו יי צבאות שמו קדוש ישראל: ברוך אתה יי גאל ישראל:

בעט דאוונען דיא שטילע שמונה עשרה אונ נפינט זיא ביא תפלת כל נדר:

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: תאות

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בתפלה ובתחנונים לחלות ולחנן פני מלך מוחל וסולח לעונים:

אימך נשאתי חין בערכי. במלאכות עמך ברך בברכי: גוחי מבטן הגיה חשכי. דבר צחות ובאמתך הדריכי: הורני שפוך שיח ערב. ולונני בצלך אותי לקרב: זעק יופק בכוון קרב. חלותי פניך וצדקתך תקרב: טהור עינים מאד נעלה. ידעני בין ערך תפלה: כדת לחנן בלי תפלה.

מטה לוי

אימך נשאתי חין כו׳. ברך בברכי. נשאתי פחדך ואימתך בערכי לפניך תחנונים וכרעתי על ברכי בשליחות׳ עמך. כי מי אנכי להתפלל על עמך: גוחי מבטן. אתה ית״ש שהוצאתני מבטן: הגיה חשכי. האר חשכי בדעה ובדבור: דבר צחות. לדבר אמרות צחות ובהירות: ובאמתך הדריכני. תנחני ותיישר דרכי בתורת האמת: הורני שפוך שיח ערב. לשפוך דבר מתוק: ולונני בצלך אותי לקרב. ותלין אותי בצלך לקרב אותי שאהיה קרוב

להמציא

להתפלל לך: זעק יופק בכוון קרב. וזעקת תפלתי יהא מפי פה כוון׳ קרבי ולבי לא דבור בעלמא בלא כוונה: חלותי פניך ולצדקתך תקרב. בקשתי מלפניך שתקרב ותעשה לדקה ביום דין: אתה הקב״ה שאתה. טהור עינים מאד נעלה. שאתה מעולה ומקולס מאד בפי הבריות: ידעני בין ערך תפלה. הודיעני להבין ערך של תפלה: כדת לחן בלי תפלה. לחנן לפניך כדת וכראוי בלי תפלה

פירוש ע״ם

אימך נשאתי איך טראג דיין פארכט אז איך ריכט אן מיין תפלה פאר דיר נאם דען איך בין ראך פיל עונות במלאכות אין שליחות פון דיין פאלק ישראל אז איך טוא קניען אונ בעטן פר זיא טראג איך אויף מיר דיין מורא גוחי נאט מיין אויס ציהער פון מיין מוטערס בייך דער לייכט מיין פינצטערניש דבר דאס איך זאל קענען ריידין קלארע רייד אונ מאך מיך טרעטען אין וועג פון אמת הורני לערען מיך צו פאר גיסען תפלה מיט זיסע רייד ולונני אונ מאך מיך איבער נעכטיגען אין דיין שוטץ זייא מיך מקרב צו דיר זעק יופק דיא תפלה וואס גייט ארויס פון מיין הארץ מיט כוונה חלותי איך בעט פאר דיר אונ מיט דיין צדקה זאלסטו מיין תפלה מקרב זיין טהור עינים דוא גאט וואס דוא קוקסט מיט קלארע

לְהַמְצִיא לְשׁוֹלְחַי אֶרֶךְ וּתְעָלָה: מִפְתַּח שְׂפָתַי תְּבָרֵךְ וּתְיַשֵּׁר. נִדְבוֹת פִּי רְצֵה וְהַכְשֵׁר: סֶדֶר הֲגִיגִי כְּשַׁי יִתְּשַׁר. עֶתֶר פִּצְחִי כְּזוּלַת חֶשֶׁר: פְּעָמַי הָכֵן פְּצוֹתִי מִכֶּשֶׁל. צוּר תְּמוֹךְ אֲשׁוּרַי מֵהַכָּשֶׁל: (נ"א מֵהַנָּשֶׁל) קוֹמְמֵנִי וְחַזְּקֵנִי מֵרִפְיוֹן וָחֶשֶׁל. רְצוֹת אֲמָרַי וְלֹא אֶכָּשֵׁל: שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן מִפֶּלֶץ וּבְעָתָה, שׁוּר בְּשִׁפְלוּתִי וּלְכָה לִישׁוּעָתָה: תָּחוֹן דַּכְּאוּתִי כְּלַחוּזָךְ פְּצוֹת תְּרַחֵם עַל בֶּן אֲמָתֶךָ: סוגרין הארון

אֲמָצַת עָשׂוֹר לְכִפּוּר תַּמָּה. בּוֹ לְצַחְצֵחַ צְאוּי כִּתְמָהּ, גְּהוֹץ צַחֲנָתָהּ עֲוִיָּה לְהִתַּמָּה. דִּינָהּ לְהָאִיר לְתַחִי לַחֲתִמָה, הוּחַרְדָה מִתֶּקַע יוֹם תְּרוּעָה. וּדְבָרִים קְחָה שַׂרְעַף לְקָרְעָה,

מטה לוי

תפלה חזפי: להמציא לשולחי ארך ותעלה לסמלי' לשבור שלוחי ארוכה ימרפא: תברך ותייבר. לידר לחות לפניך: סדר הגיגי כשי יתשר. סדר דבורי יכון בעיניך כמנחת שי ותשורה: עתר פלחי כזולת חשר. עתירת מפתח שפתי כזילת מטר האהובה לכל אדם: פעמי הכן. תכונן רגלי: פלותי מכשל. הלילני מכשלון: אתה ית"ש שנקרא לור. תמוך אשורי מהכשל. סמוך לעדי ודריכת רגלי שלא ימעדו ויכשלו: מרפיון וחשל. מרפיון ותולשם: כאישון. בת עין: מפלץ ובעתה. מפחד ובהלה: תחון דכאותי. תחן את המדוכאים בעונות: כלחוזך פלת כמו שאמרת לחוזך (ישעיה ל' יח) ובכן יחכה ה' לחננכם ולכן ירום לרחמכם: על בן אמתך. על כ"י בחזקת הותם לבנים:

אמצת עשור לכפור תמה. חזקת את יום העשור לכפרת כנסת ישראל המכונה תמה כמ"ש יונתי תמתי: בו לצחצח. לנקות בו ביו"ה: צאוי כתמה. כתם של צואת העון המטנף הנפש. גהוץ לחנתה. הלבן חטאתם: עוויה להתמה: לכתם ולכלה את עויותם: לתחי לחתמה. לחתום אותם לתחיה: הוחרדה מתקע יום תרועה. כנסת ישראל נבעתה מתקיעת ר"ה: ודברים קחה. ולקחה דברי תשובה: שרעף לקרעה. לקרוע שרעפי לב ולחתך

פירוש ע"ם

קְלָארֶע אוּנְ וִיאס דוּא בִּיסְט זַייעֶר דֶּר הוֹבֶּן יַדְעֵנִי לָאז מִיךְ וִויסְן צוּ פַר שְׁטֵיין דָם אִן רִיכְטוּנְג. פוּן דֶער תְּפִלָּה כַּדַּת אִיךְ זָאל מִתְפַּלֵּל זַיין וִויא רֶעכְט אִיז אִן אַפֶּעלֶער לְהַמְצִיא אִיךְ זָאל מַאכֶען גִיפִינֶען אַהֵיילוּנְג אוּנ אַרְפוּאָה צוּ דִיא יִשְׂרָאֵל וָואס זַייא הָאבֶּען מִיךְ גִישִׁיקְט מִתְפַּלֵּל צוּ זַיין פַר דִיר מִפְתַּח דָאס עֶפִינוּנְג פוּן מַיינֶע לֶעפְצֶן זָאלְסְטוּ לוֹיטֶער אוּנ רֶעכְט פַארְטִיג מַאכֶן נִדְבוֹת דָאס גִיבֶּעט פוּן מַיין מוֹיל זָאלְסְטוּ בַּאוִוילִיגֶן אוּנ רֶעכְט פַארְטִיג מַאכֶן סֵדֶר דֶר סֵדֶר פוּן מַיינֶע רֵייד זָאל זַיין וִויא אַקָרְבָּן וָואס עֶר וֶוערְט גִישֶׁענְקְט עֶתֶר דָאס גִיבֶּעט פוּן מַיין גִיעֶפֶענְטֶע מוֹל זָאל זַיין אִן גְנוּמֶן אַזוֹי וִויא דִיא וַואסֶער וָואס מֶען הָאט גְגָאסֶן אוֹף דֶעם מִזְבֵּחַ פְּעָמַי בְּרֵייט אִן מַיינֶע טְרִיט דָאס אִיךְ זָאל נִיצוֹל וֶוערֶן פוּן שְׁטְרוֹיכְלוּנְג צוּר דוּא שְׁטַארְקֶער גָאט לֶעהְן אוּנְטֶער מַיינֶע טְרִיט דָאס זַייא זָאלֶן נִיט נִידֶער גִיוָוארְפֶן וֶוערֶן קוֹמְמֵנִי רִיכְט מִיךְ אוֹף אוּנ שְׁטַארְק מִיךְ פוּן שְׁלַאפְקֵייט אוּנ שְׁוַואכְקֵייט רְצוֹת צוּ בַּאוִוילִיגֶען מַיינֶע וֶוערְטֶער אוּנ אִיךְ זָאל נִישְׁט גִישְׁטְרוֹכִילְט וֶוערֶן שָׁמְרֵנִי אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט הִיט מִיךְ אַזוֹ וִויא דִיא שְׁוַוארְץ אַפִּיל פוּן אוֹיג פוּן צִיטֶערְנִישׁ אוּנ דֶר שְׁרֶעקֶינֶעשׁ שׁוּר זֶעה מַיין שִׁפְלוּת אוּנ גֵייא מִיר צוּ הִילְף תָּחוֹן זָאלְסְט זִיךְ מְרַחֵם זַיין אִיבֶּער מִיר וָואס אִיךְ בִּין פַאר שְׁטוֹיסֶן אַזוֹי וִויא דוּא הָאסְט צוּ דַיין נָבִיא מֹשֶׁה רַבֵּינוּ גְזָאגְט אוּנ אִיךְ וֶועל מִיךְ מְרַחֵם זַיין אִיבֶּר דִיא דָאזִיגֶע וָואס אִיךְ וֶועל וֶועלֶן אוֹיף אִים רַחֲמָנוּת הָאבִּין תְּרַחֵם דוּא זָאלְסְט זִיךְ מְרַחֵם זַיין אִיבֶּר יַעֲקֹב דַיין זוּן וָואס דוּא הָאסְט אִים בַּאפֶעסְטִיגְט צוּ זִיךְ:

אֲמָצַת עָשׂוֹר דוּא הָאסְט גִישְׁטַארְקְט דֶעם צֶעהֶנְטֶען טָאג צוּ פַאר גֶעבֶּען דִיא זִינְד פוּן דִיא פְרוּמֶע יִשְׂרָאֵל אִין דֶעם טָאג צוּ לַייטֶערֶען אִירֶע אוּמְרֵיינֶע פְלֶעקִין פוּן דִיא עֲבֵירוֹת. גְּהוֹץ אָפּ צוּ שֵׁייעֶרֶן אִיר שְׁמוּץ אִיר פַאר קְרִימוּנְג אִין גַאנְצִין אַרָאפּ צוּ נֶעמֶן אִיר דִין זָאל דֶער לַייכְט וֶוערֶן זִיא זָאל וֶוערֶן אִן

זה אלי לצדק הבריעה. חי חי יודוך בהריעה: טפיה
וישישיה בענוי עפים. יצינתם שור ביחף יחפים. כלם
צגים ולובן מוצעפים. לאדרך בקודש כשרפים עפים.
מגן עקרמו בך חוסים. נשענים בתמם ובצלך חוסים:
סמוכים בברית שלשת יחוסים. עודדם היות שוטנימו
הסים: פנה בצדקת את מעבר. צאנך תחת שבטכה העבר:
קדמם רחמיך בלי התעבר. רחום על פשע עובר: שמץ
זדונם תכבס ותטהר. שועם קשוב ואל תאחר: חון תמוכי
ימינך פניהם נהר. תעתוע חטאם תכפר לטהר:
בצהרים משפטינו האר. חוכיך לטוב תשאר:

צדקנו

מטה לוי

ית"ש שבקלאת: זה אלי וכו'. הכרע אות' לצדק וכו'. חי חי יודוך על חי יודוך: בהריעה. בשבח: טפיה וישישיה: קטנים וגדולים כלם. בעינוי עיפים. עיפים מחמת עינוי: יצינתם שור. ראה שמידתם: ביחף יחפים. יחפים בלא מנעלים: ולובן מוצעפים. מעוטפים לבנים: לאדרך בקודש כשרפים עפים. לאדרך בבהכ"נ בקדוש' כשרפים מעופפים שאומרים קדוש. אתה ית"ש שהיית. מגן עקרימו. מגן אברהם שהוא עיקר ושורש שלהם: בך חוסים. גם הם: נשענים בתומם. סמוכים על זכות תומם של האבות: ובצלך חוסים. ולכן חוסים ובטוחים שילינו בצלך: סמוכים בברית שלשת יחוסים. הם סמוכים על הברית שכרת עם ג' האבות שהוא היחוס שלהם: עודדם היות שוטנימו הסים. חזקם בזכות האבות לשתק מקטריגים שלהם: פנה בצדקת את מעבר. פנה בצדקת אברהם שבא מעבר הנהר: צאנך תחת שבט וכו'. כאשר תעביר את צאנך ישראל תחת השבט: קדמם רחמיך בלי התעבר. שלא תכעוס עליהם: אתה רחום. על פשע עובר: שמץ זדונם. כתם ופסול עונות שעשו במזיד תכבס ותטהר: שועם קשוב. קבל תפלתם. ואל תאחר: תמוכי ימינך. ישראל הנתמכים בימינך: פניהם נהר. האר פניהם: תעתוע חטאם. טעות שתועים מדרך והולכים בדרך חטא ועון: תכפר לטהר:

בצהרים. כמו שמאיר היום בצהרים בתקפו כן תפתיח האר: חוכיך. ישראל שמחכים ומקוים לישועתך: לטוב תשאר. אותם

גיהחמת צום לעבן חוחרדה זיא איז דער שראקן גוואָרן פון דעם שופר בלאָזען פון ראש השנה אונ זיא האט דרום גנומען רייד פון תשובה ותפלה כדי זיא זאל צו רייסען דיא שלעכטע גידאנקען פון דעם הארצין זה אלי איך בעט דיך גאט מאך איר איבער וועגין צו גירעכטיקייט חי חי אלץ וואס עס לעבט זייא מלאכים זייא מענטשן לובן דיך גאט מיט שאלונג טפיה אירע קליינע קינדער אונ אלטע זענן מיד פון פאסטין יצינתם זייער בארפים שטיין וואס זייא שטייען אן שיך זאלסטו זעהן זייא שטייען אלע אין ווייסען איין גיהילט צו באשיינן דיך מיט לויב אזו וויא דיא פליהדינע ברענדינע מלאכים מגן דוא באשיצער פון דיא אבות וואס זייא זענין דער שורש פון ישראל. אין דיר באשיצן זייא זיך. נשענים זייא פאר לאזען זיך אויף דעם זכות פון דיא פרומע אבות אונ באשיצן זיך אין דיין שאטען סמוכים זייא זענין זיך סומך אויף דעם ברית פון דיא דרייא אבות ווס זייא זענען זיך גאך זייא מיחס עודדם שטארק זייא דאס זייא זאלן זייערע מקטרגים מאכן שטיל שווייגען פנה קער דיך דוא גאט אן דעם גרעכטיקייט פון אברהם אבינו וואס ער איז גקומן מעבר הנהר צאנך אז דוא וועסט דיינע שאף דיא ישראל אונטער דיא רוט מאכן איבר פירן קדמם פעדער זייא דיין דר בארימהקייט אונ זאלסט אויף זייא ניט צארענין רחום דער בארעמיגר גאט וואס דוא ביסט מוחל אויף זינד וואש אונ רייניג דעם שמוטץ פון זייערע מוטוויליגע עבירות שועם פאר נעם זייער גישרייא אונ זאלסט ניט זאמען תמוכי דיא וואס זייא זענין אן גלעהנט אן דיין רעכטע האנט זאלסטו זייער פנים לייכטן תעתוע דאס פאר אירונג פון זייערע זינד זאלסטו פאר געבן צו ריינגין:

בצהרים משפטנו האר אונזר משפט זאלסטו דער לייכטן וויא דיא זון אין מיטן טאג דיא וואס האפן צו דיר זאלסטו זייא צו גוטן איבר לאזן צדקנו אונזער גירעכטיקייט זאלסטו זוכן אונ באשיידן אין דיין באשיצונג זאלען מיר באשיצט ווערען כדי מיר זאלען זיך צענען בארימען אז עס איז ניט פו האבין ווזו' אגאט וויא דוא:

חזן צדקנו תחפש ותבאר. במגנך נתגונן להתפאר:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

תאות נפש לשמך ולזכרך. שקוד לרחם מברכי זכרך. רצויי אהב כנער ורך. קרואים ונקובים בנך בכורך: צבאות קודש הוצאת מכור אונים. פדותם מפרך הלכו שנאנים. עמוסים מבטן פצם משאונים. סערם בל למוד כסאונים: נתונה בבריתך חוק בשארם. ממחצבת צורם מולדת שאורם לברית הבט ותדיח כיאורם. כבסם הרבות תבהיק אורם. יראה לפניך עקד מיוחד. טובח וטבוח מדברך פחד. חניטיו חלץ מאימתה ופחד. זבוחו ודשונו

מטה לוי

לפניך

אתה: לדקנו תחפש. תחפש לדקותינו: ותבאר. אותם היטיב: במגנך נתגונן. במגן שלך נתחסה: להתפאר. בין הנכרים שאין כאלהינו:

תאות נפש. אתה ית"ש שאתה תאוות נפשו של אדם שנפשו של אדם מתאוה לשמך ולזכרך: שקוד לרחם מברכי זכרך. מהר לרחם את ישראל המברכים זכר שמך: רצויי אהב. יחיד רצויים לאהבה אותם כמו שאוהבים ילד נער ורך: קרואים ונקובים. הם קרואים ומפורשים בתורה כמה פעמים שהם בנך בכורך: צבאות. ישראל. הוצאת. מכור הברזל ממצרים הנקראים אונים: פדותם מפרך הלכו שנאנים. שמלאכים שנקראו שנאנים הלכו לפדות את ישראל מפרך לכן גם עתה. עמוסים מבטן פצם משאונים. הצל העמוסים מני בטן מכל שאון: סערם. הסער ותשוור לישראל: בל למוד כסאונים. שלא ימודו במדה סאה בסאה כפי רוע מעלליהם: נתונה בבריתך. אומה הנא' בברית מילה: חוק בשארם. ושם חוק בבשרם ושיתם להם זאת. ממחצבת צורם. מאברהם של שלהם שממנו חוצבו: מולדת שאורם. סיור ושארית ישראל שולדה אברהם הם: לברית הבט. הבט לברית הזאת: ותדיח כיאורם ותבהם טינופם: כבסם הרב. והרבה לכבסם: ותבהיק אורם. תאיר אורם: יראה לפניך עקד מיוחד. עקדת יצחק הבן המיוחד לאברהם שהיה טובח. וטבוח. ויצחק שנתרצה לטבוח. כל זה מהם מדברך פחד: לכן חניטיו. יוצאי חלציו: חלץ מאימתם ופחד. הוצא אותם מאימה ופחד: זבוחו ודשונו. יהא שנשבעת כמ"ש

פירוש ע"פ

תאות נפש צו דיין נאמן און צו דיין גידעכניש דוא גאט האסט איטליכר מענטש לוסט איין צו דיר בארעמין דיא וואס זייא לויבן דיך ווען זייא דער מאנען דיך רצויי דיא וואס זענין פאר דיר באוויליגט מיט ליבשאפט וויא איין איידיל קינד ביא זיין פאטער. וואס זייא זענין אין דיין תורה באשיידליך גירופען גיווארן דיין זון דער בכור צבאות קודש חיל ישראל האסטו אויס גיצויגען פון דעם טעמט פון גלות מצרים דיא מלאכים וואס הייסן שנאנים זענין גיגאנגן זייא אויס צו לייזן פון שווערע ארבייט פון מצרים עמוסים דיא ישראל וואס זענען באלאדען מיט מצות פון גיבארן אן זייא מציל פון דיא ברומונג פון דיא מקטרגים לעהן זייא אונטער זייא זאלן נים ווערן גימאכטן נאך זייער מאס נאך דוא זאלסט זייא נישט שטראפען מדה כנגד מדה נתונה בבריתך דיא כנסת ישראל איז גיגעבן גיווארן אין דיין בונד צו אגיינעץ אין זייער פלייש דאס זייא זענין מקיים דיא מצוה פון מילה פון דער צייט אן דאס זייא זענין גיבארן גיווארן פון אברהם אבינו וואס ער ווערט אן גרופן צור און ער האט צום ערשטען דיא מצוה פון מילה מקיים גיוועזן צו דעם ויבערהייט פון מצות מילה זאלסט קוקן און בזכות זה זאלסטו אפ שווענקן זייערע שמוציגע זינד און זאלסט מערן זייא צו וואשן און מאך דער לייכטן זייער ליכט יראה לפניך עס זאל פאר דיר גזעהן ווערין דיא עקדה פון יצחק וום איז גוועזן צו אברהם איין בן יחיד. אברהם וואס האט אים גיוואלט קוילען און יצחק וואס האט זיך גיוואלט

לאזין

לְפָנֶיךָ יִתְיַחֵד: וְאִם הֶעָוֹן אוֹרַח לְסַלֵּף. הַזּוֹכֵר רַחֲמֶיךָ חוֹק מִלְּחַלֵּף. דְּרִישַׁת צֶדֶק מֵלִיץ יְאַלֵּף. גּוֹנְנֶיךָ לְחַזֵּק בְּמָגִנַּת אֶלֶף: כְּדֵי יְדִידֶךָ הֲגִינֵם בֵּין. בְּיִצּוּרָם תִּישַׁע וְחֵטְא תַּלְבִּין: חון אָוֶן מִתְחַנְנֶיךָ בְּלִי תָבִין. אֱנָק שְׁמַע וְלַחַשׁ הָבִין:

נֶפֶשׁ נַעֲנָה תְּבַשֵּׂר סְלִיחָה. פַּלְּטֵם מֵעוֹמֶק שׁוּחָה: חון מִתְקוֹמְמֵינוּ יְהוּ כְּסוּחָה. הַחֲיֵינוּ בְּטַל אֱמוּנָתְךָ לְשׁוּחֲחָה:

חו"ס עַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ לִתְשׁוּבָה. לְהַנְטוֹתוֹ לִתְחִיָּה:

אֱנוֹשׁ מַה יִּזְכֶּה. וּצְבָא דוֹק לֹא זַכּוּ בְּעֵינֶיךָ: בַּלֶּהָבִים אִם תְּבָעֵר הָאֵשׁ. מַה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ. גָּלוּי לְךָ חוֹשֶׁךְ כְּמוֹ אוֹר. מְשׁוֹטֵט כֹּל בְּעַיִן. דִּירָתְךָ בַּסֵּתֶר. וּגְלוּיוֹת לְךָ כָּל נִסְתָּרוֹת:

מטה לוי

כאילו היא מכח תשמו לגור לפניך כל שעה. אותו זכות לפניך יתיחד. לרחמנו: ואם העון אורח לסלף. לעוות דרך הטובה: הזוכר רחמיך חוק מלחלף. שלא לחלוף חוקות שמים וארץ שלא נבראו כ"א בשבילם: דרישת צדק מליץ יאלף. שדרישה שאנו דורשים ורודפים אחר צדקה יעמוד מליץ אחד מני אלף וילמד זכות על ישראל: גונניך לחזק. לחזק ישראל הגוננים כגלך: במגנת אלף. כמגן אברהם שעליו נאמר אלף המגן תלוי עליו: כדי ידידיך הגינם כן. תבין דבורי בני אהוביך: ביצורם תישע. תפן באברהם שבוא טרם: און מתחנניך בלי תבין. שלא תשים לבך אל און ופשע של מתחנניך:

הדרן

נפש נענה. לישראל שהם נפש נענה: פלטם מעומק שוחה. הצילם מגיהנם: מתקוממינו. שאויבי הקמים עלינו: יהו כסוחה. יהיו כרוק הניסח מתוך הגוף: אמונתך לשוחחה. כדי שיגידו אמונתך: אנוש מה יזכה. אדם ילוד אשה איך יזכה אם לא יעשה מע"ט: וצבא דוק לא זכו בעיניך. שלא צבא השמים לא זכו בעיניו: בלהבים אם תבער האש. כאותן שיש בהם קצת לחלוחית אלו' תבער אש של הקב"ה מה יעשה אדם ריק ממצות שהוא כחציר יבש. כתבן יבש שאין בה לחלוחית כ"ש שיבער בו האש: הלא גלוי לך חושך כמו אור. משוטט כל בעין. כמ"ש עיני ד' משוטטות בכל הארץ. ואף אם דירתך בסתר. כמ"ש ישב בסתר עליון עכ"ל

פירוש ע"ם

לאָזן קוילן האָבן דיך בֵּיידֶע גְשְׁרָאָקֶן פאַר דיינֶע רֵייד ציה אוים ויינֶע קינְדֶער פון פאָרְכְט אונ אַנְגְסְט דער זְכוּת פון זיין שֶׁעכְטוּנג אונ זיין אַשׁ זאָל זיך פַר איינִיגֶן פאַר דיר פון ויינֶע קינְדֶער וְאִם הֶעָוֹן אוג אויב זייא האָבֶען פאַר קְרִיסְט זייעֶרֶע מַעֲשִׂים צו גֵיין אין קְרוּמֶן וועג גידענק דיינֶע דֶער בַּארִימְקֵייט זאָלְסְט דיין מִדַּת הָרַחֲמִים נִישְׁט פאַר בַּייטֶען אויף דֶעם מִדַּת הַדִּין וַוייל מִיר פאַרְשְׁטֶען צו טָאָן צְדָקָה אונ מִצְוֹת זאָל אויף שְׁטֵיין אַמְלִיץ אונ זאָל אויף אונז מְלַמֵּד זְכוּת זיין. גּוֹנְנֶיךָ די יִשְׂרָאֵל ווס זייא בֵּאשִׁיצְן זיך אָן דיר זאָלְסְטוּ זיך אִיבֶער זייא דֶר בַּארִימֶן בִּזְכוּת דִיא תּוֹרָה וואס איז גֶעגֶעבֶן גִוואָרֶן צום טוֹיזֶענְדֶערְן דור כְּדֵי יְדִידֶךָ דיא קִינְדֶער פון דיינֶע גֶלִיבְּטֶע פַר שְׁטֵייא זייעֶרֶע גֶדאַנְקֶען דוא זאָלְסְט זיך קֶערֶען אָן זייער מִינֶערוּנג אונ זאָלְסְט ווייס מאַכִין זייעֶרֶע זִינְד אָוֶן מִתְחַנְנֶיךָ דאס אום רֶעכְט פון דיא יִשְׂרָאֵל ווס בֶּעטֶן צו דיר זאָלְסְטוּ נִיט אַכְטֶן אֱנָק דָם גִישְׁרֵייא פון דיא יִשְׂרָאֵל הֶער צו אונ פַר שְׁטֵייא זייעֶר תְּפִלָּה: נֶפֶשׁ נַעֲנָה צו דיא יִשְׂרָאֵל ווס זייא פֵּיינִיגֶן זיך הַיינְט אין תַּעֲנִית זאָלְסְטוּ זייא מְבַשֵּׂר זיין דָם האָסְט דוא זִינְד פַר גֶעבִּין מאַך זייא אַנְטְרִינֶען פון דֶעם טִיפֶען גְרוּב פון גֵיהִנֹּם מִתְקוֹמְמֵינוּ דיא וואס שְׁטֵייעֶן אויף אויף אונז צו פַר לֶענְדִין זאָלֶן זייא ווערֶן צו נִיכְטְס הַחֲיֵינוּ בְּטַל מאַך לֶעבֶּעדִיג אונזֶערֶע טוֹיטֶע מִיט דֶעם טוֹיא פון דֶער תְּחִיָּה כְּדֵי מִיר זאָלֶן קֶענֶען דֶער צֵיילֶען דיין וואָרְהאַפְטִיקַייט וואס דוא האָסְט צו גֶזאָגְט מְחַיֶּה מֵתִים צו זיין:

עַד יוֹם מוֹתוֹ בִּיז אָן דֶעם טאָג פון מֶענְטְשִׁינְס טוֹיט טוּסְטוּ אים וואַרְטִין טאָמֶר וועט עֶר תְּשׁוּבָה טאָן דֶען דוא בִּיסְט גֶערִין צו גֵיבֶן דֶעם מֶענְטְשֶׁן צום לֶעבִּין פון עוֹלָם הַזֶּה אונ עוֹלָם הַבָּא:

אֱנוֹשׁ מַה יִּזְכֶּה וויא קֶען אַמֶענְטְשׁ ריין זיין ווען אֲפִילוּ דיא מַלְאָכִים פון הימֶל זֶענִין נִיט ריין אין דיינֶע אויגֶן בַּלֶּהָבִים ווען אָן דיא פֵייעֶר בּוֹמֶער ברֶענְט דָם פֵייעֶר וויא מֶזִין שׁוֹן בְּרֶענִין דיא טְרוּקֶענֶע גְרָאז אזוֹ אויך ווען דיא צַדִּיקִים ווערִין גִשְׁטְרָאפְט מִכָּל שֶׁכֵּן אַנְדֶערֶע מֶענְטְשֶׁן וואס זייא זינְדִיגֶן תָּמִיד גָּלוּי לְךָ עֶס איז אַנְטְפְּלֶעקְט פַר דיר גָאט דָאס פִינְצְטֶערְנִישׁ וויא לִיכְט ריין אונ שְׁוועבְּט אונ קוּקְט אויף אַלֶּם דינְג דיין וואוֹנוּנְג איז אין פַר בָּארְגֶענִישׁ אונ אַלֶּע פאַר בָּארְגִינֶע זאַכֶן זֶענִין צו דיר אַנְטְפְּלֶעקְט

הדן יחידי. והוא באחד ומי ישיבנו: ועל גוי ועל אדם יחד
ינטה קו. ואין מי ירשיע: זאת יבין כל יציר. ולא יתעו
יצר. לחטוא ליוצר. התולעת בארו. חפירת בורו. חשבון
בוראו: טמא משארו ומטמא בעודו. ומטמא במותו:
ימי חייו תוהו ולילותיו בוהו. ועניניו הבל: כחלום מהקיץ
נדמה. בלהות יבעתוהו תמיד: לילה לא ישכב. יומם
לא ינוח. עד ירדם בקבר: מה יתאונן אדם חי. דיו אשר
הוא חי: נולד לעמל ויגיעה. אשריו אם יהי יגיעו בדת
אמת: סופו על ראשו מוכיח. ולמה יחניף: עוד חותמו

מטה לוי

פכ"ג גלויות לך כל נסתרות: הדן יחידי אות כאחד. הוא בדעה אחת: ומי ישיבנו. ומי יוכל להשיב אותו מהפלו וכאשר יתאוה נפשו כן יעשה: ועל גוי ועל אדם יחד ינטה קו. בין על אומ' שלימה בין על אדם אחד יחד שוים לפניו לנטות עליהם קו המשפט: ואין מי ירשיע. ואין מי שיחייבו: זאת. מה שנ' למטה: יבין כל יציר. יסתכל כל נברא בג' דברים הללו: ולא יתעו יצר לחטוא ליוצר. ולא יפתנו יצה"ר לתעות ולחטוא נגד בוראו: התולעת באֵרו. כאשר שהיה תבוס ומלופף בם בשפיר ושליא שבא מטפה סרוחה: חפירת בורו. שיהא נקבר ונחפר בתוך הקבר מקום רימה ותולע': חשבון בוראו. ולפני מי עתיד ליתן דין וחשבון לפני בוראו ממ"ה הקב"ה. ועוד ישים אל לבו מה חשב האדם. טמא משארו. טמא בבשרו כמ"ש ואיש כי יצא ממנו שכבת זרע וגו' וטמא עד הערב: ומטמא בעודו. פגר מקבל טומאה בעודו חי מאה"כ בכל

מעידו

בעלי חיים. ומטמא אחרים. במותו. בנעשה' לאחר מותו אבי אבות הטומאה: ימי חייו תוהו. ולילותיו בוהו. כל מעשיו הם תוהו ובוהו. ועניניו הבל. כחלום מהקיץ נדמה. דומה הוא למי שרואה חלום בהקיץ ועמד ממשכתו אותו חלום לא ימלא: בלהות יבעתוהו תמיד. פחד ובהל' יפחיד אותו תמיד בכל יום מתחדשות: לילה וכו' עד יורדם בקבר. עד שימות ויישן בקבר. אך. מה יתאונן אדם חי דיו אשר הוא חי. הרבה חסד עושה לו הקב"ה שנותן לו חיים: נולד לעמל ויגיעה. כמ"ש אדם לעמל יולד לגרות. ולעבוד עבודה קשה אבל. אשריו אם יהי יגיעו בדת אמת. אשרי מי שעמלו בתורה: סופו על ראשו מוכיח. פטירתו מן העולם מוכיח על תחלתו כי בשעה שנולד אין אנו יודעין מה יהא בסופו עד שיפטר ואז מכריזין מעשיו: ולמה יחניף. ולאיזה תועלת יחניף לסרהות תומו ובלבו מרמס. אחרי שהכל יתגלה בסופו עד סרי.

תיתם

פירוש ע"ט

הדן יחידי גאט טוט אליין משפטן אונ ער האלט זיך ביי איין דעה אונ ווער קען אים אפ ווענדן ועל גוי אונ אוף יעדר פאלק אונ אוף אלע מענטשן צו זאמן נייגט ער אשנור פון משפט אונ קיינר קען אים ניט שולדיג מאכן ער זאל זאגן ער הט ניט גרעכט גמשפט זאת יבין דס זאל איטליכר מענטש פאר שטיין וועט אים דר יצר הרע ניט קענן פר פירן צו זינדיגן צו זיין באשעפר התולעת בארו ער זאל גדענקן דס ער איז איין גוויקילט גוועןן אין דר מוטערס בוך אונ איז באשאפן גוואקן פון איין גאנץ נשטיקיים אונ זאל גדענקן דיא גרוב פון זיין קבר דס מען וועט אים באגראבן אוך זאל ער גדענקן דאס ער איז אוף יענר וועלט חשבון געבין פר זיין באשעפר אוף אלע מעשים וואס ער האט אוף דר וועלט גטאן טמא משארו דער מענטש איז טמא פון זיין אייגין לייב אונ איז איין אנדערן מטמא אז ער לעבט נאך אונ איז מטמא אז ער שטארבט ימי חייו דיא טעג פון זיין לעבן זענין וויסט אונ זייגע נעכט זענין גיבטם אונ אלע זיינע זאכען זענין הבל הבלים בחלום מהקיץ ער איז גיגליכען צו אחלום וואס פאר שווינדעט פון מענטשן בשעת ער דער וועקט זיך פון שלאף אזו גיך גייט דער מענטש אוועק פון דר וועלט דיא שרעקינעש דר שרעקין אים שטענדיג לילה לא ישכב ביא נאכט ליגט ער ניט מיט מנוחה אונ ביא טאג רועט ער ניט דען ער האט תמיד זארג ביז ער ווערט אנטשלאפן אין קבר מה יתאונן וואס קאן אלעבעדיגר מענטש זיך באקלאגן אונ מתרעם זיין קענין גאט ווען עס גייט אים שלעכט גינוג חסד טוט אים גאט וואס ער לאזט אים לעבין נולד ער איז גבארן זיך צו מיען אונ צו מאטערין אשריו וואל איז אים ווען זיינע מאטערניש איז אין דיא אמתע תורה סופו זיין סוף ווייזט אוף זיין אנהויב וויא ער האט זיך גפירט אין זיין לעבין. אונ צו וואס העלפט אים וואס ער פירט זיך מיט צביעות (רמאות) צו ווייזן דאס ער איז פרום. ווען עס קומט צום סוף אלץ דינג באוואוסט ווערן עוד חותמו זיין אייגינע חתימה מיט זיין אייגינע האנד וועט נאך זאגין אוף זיינע מעשים אונ וויא אזו קען ער זיין אגוגב בעת אונ זאגן איך האב ניט גזינדיגט פועל צדקות אבר אז ער וועט טאן גוטע מעשים ווע[...]

מעידו על פעלו. ומה יגנוב דעת: פועל צדקות אם יהי. ילוהו לבית עולמו. צופה בחכמה אם יהי. עמו תתלונן בכלחו: קצוף בדמים ובמרמה אם יהי. חרוצים ימיו: רצונו וחפצו בהיותו במוסר. ינוב בשיבה טובה: חון שם טוב אם יקנה. משמות נעימים אשר יקרא: תחת כן (לכן) יום המיתה מיום לידה הוטב:

תו"ק עד יום מותו תחכה לו לתשובה להנטותו לתחיה:

מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אחדת יום זה בשנה. תרופה וצרי שמתו לשושנה. בשלם בהיות סכך בראשונה. שרותו כפר לפשעי ישנה: גולים מנוך זרוים מהלאה. רון מפיקים לחתל תלאה. דכאות רוח ושבר נהלאה. קדוש חשיב כזבחי העלאה:

מטה לוי

תוחמו מפידו על פעלו. כי חותם יד כל אדם על מעשיו: מה יגנוב דעת. ולאיזה תועלת יגנוב דעת כי לא פעלתי און: פועל צדקות כו'. כמ"ש והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך (ישעיה נח): צופה כו' בכלתו. בזקנותו תנות עמו כי החכמה תחיה בעליה: קצוף כו' חרוצים ימיו. אם יהיו שנות כחגבי דמים ומרמה ימיו יהיו נכרתי' כמ"ש שנות רשעים תקצורנה (משלי י"ז) אבל אם. רצונו כו'. רוצה במדות טובות ולקבל מוסר ותוכחה אז. ינוב בשיבה טובה. יפרה וירבה עד שיבה טובה: שם טוב אם יקנה. לעצמו טוב לו יותר מחמות נעימים אשר יקרא. מאביו ואמו ומאשר כ"א: תחת כן. אחרי. שכן הוא כמו שאמרנו: לכן יום המיתה מיום לידה הוטב. כי ביום המות נודע כי הוא אדם גדול וקנה

חות מס

שם טוב פי' תורה ומע"ט ואינו מתיירא עוד אלא לאכת אחדת יום זה בשנה. עשית יוה"כ זה א' בשנה: תרופה וצרי שמתו לשושנה. עשית יו"כ רפואה לישראל שנקראים שושנים: בשלם בהיות סוכך בראשונה. בראשונה בהיות בהמ"ק בירושלים: שרותו כפר לפשעי ישנה. אז היתה שורות העבודה מכפר לפשעי ישראל הנקראים אני ישנה. ועתה בעו"ה. גולים. אנחנו: מנוך. מנוח קדשיך: זרוים מהלאה. פזורים למרחוק ואין לנו עבודה כמאז ולכן. רון מפיקים לחתל תלאה. אנו מוציאים רנה ותפלה כדי לחבוש ולרפא עון ותלאה כי אין בנו כח כ"א בתפלה ועתה בקשתינו: דכאות רוח כו' כזבחי העולה. קדוש חשוב דכאות רוח

פירוש ע"פ

מיט אים מיט גיין צו זיין אייביגע וועלט צופה בחכמה לערינט ער תורה ווען זיא מיט אים געבליבן אין זיינעם עלטער קצוף בדמים דער ווס דער צאריגט גאט מיט רציחה אונ פאלשקייט ווערן זיינע יארן פר שניטן רצונו וחפצו אבר דר וואס זיין ווילן איז מקבל צו זיין מוסר וועט ער גדייהען מיט אגוטן עלטער שם טוב דעם שם טוב ווס ער קופט זיך מיט תורה אונ מעשים טובים איז אים בעסר פון דיא זיסע נעמן ווס ער ווערט גרופן פון מענטשן תחת כן איבר דעם איז בעסר דער טאג פון דער מיתה פאר דעם טאג פון זיין גבארן רען ווען איינר ווערט גבארן וייס מען ניט ווס ער וועט זיין אצדיק אדר ארשע אבער ווען איינער לערינט תורה אונ שטארבט ווייס איטליכער זיין שם טוב ער האט ניך ניקופט דורך דער תורה:

אחדת יום זה דוא גאט האט גאיינציגט דעם טאג יום כפור אין גאנצן יאר דוא האט אים גטאן צו ארפואה צו דיא ישראל ווס זענין גגליכן צו ארויז בשלם צום ערשטין אז דיין בית המקדש איז גווען אין ירושלים האבן דיא קרבנות אונ דיא עבודה מכפר גווען דיא זינד פון דיא ישראל וואס זענין אין גלות איין גשלאפן גולים מנוך זענין זייא פר טריבן גווארן פון דיין וואנונג ירושלים אונ זענן גווארן ווייט פר ווארפן האבן זייא מער קיין זאך ניט צו טאן מיט תפלה ארויס צו ציהען איין היילונג צו זייערע צרות דכאות רוח דאס פאר שטויסענע גימיט אונ צו בראכן הארץ פון דיא ישראל וואס זענין מיר זאלסטו הייליגער גאט דאס רעכינן אזוי וויא זייא וואלטן אויף גיבראכט קרבנות אויף דעם מזבח יתקם מברחם יעקב אבינו וואס ער איז פון גיבארן אן פרום גוועזין אונ איז גזעסן אין בית המדרש אונ

תּוֹתְמָם מְרַחֵם יוֹשֵׁב אֳהָלִים. צוּרָתוֹ בְּכִסְאֲךָ חַקּוּתָה
כְּהוּלִים. וְלָדָיו חוֹן בְּעוֹצֶר נִקְהָלִים. פְּאֵרְךָ מַבִּיעִים וְשִׁמְךָ
מְהַלְלִים. זֶכֶר שִׁמְךָ שִׁתַּפְתָּ בִּשְׁמָם. עֲמוּתִים לְךָ כַּחוֹתָם
לְשׂוּמָם. הַשְׁכֵּם מֵאֱנָף בְּלִי לְהַאֲשִׁימָם. סֵפֶר חַיִּים יְהִי
רְשׁוּמָם: טוֹרַח עָוֹן וְכוֹבֶד מַשָּׂא. נַעַר בְּצוּל מְחוֹת בְּהַמָּסָה.
יֶעֱרַב שִׂיחַ עֲנִיָּה וּרְמוּסָה. מִנִּיחוֹחֵי כָּלִיל בְּאֶבֶן מַעֲמָסָה:
כְּלוּלַת אֲהָבִים אָנָּא זְכוֹר. כְּלִימַת נְעוּרִים עוֹד מִלִּזְכּוֹר:
חוֹן לְבֶן יַקִּירְךָ זָכוֹר תִּזְכּוֹר. לְמַעַן חִילָּךְ לַעֲבָדֶיךָ זְכוֹר:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

אתה

מטה לוי

את הבכור אומה הנהלאה מכתי הפלאה על המזבח: תותמם מרחם. יעקב שנולד מהול ופירש תיכף לתומתו. והיה איש תם יושב אוהלים: צורתו בכסאך חקותה כהולים. וצורתו חקוקה בכה"כ נראית כאחד מן הכוכבים המאירים: ולדיו חון בעוצר נקהלים. תחון את בניו הנקהלים לעצור בבית הכנסת: פארך מביעים והם דוברים פארך ושמך מהללים: זכר שמך. חלק שמך: שתפת בשמם. שנקראים ישראל שבו שם אל ועוד נקראים השבטי. הפלוני: עמותים לך. דבוקים בך. ולכן הקבעתינו כחותם לשומם. שתשים אותם כחותם על לבך. השכם מאנף. מנע אותם מאף: בלי להאשימם. בלי להענישם ולהחריבם: ספר חיים יהי רשומם.

כתבם לחיים טובים בספר חיים: טורח עון ט' נער סר. טורח משא העונות השלך במצולות ים ורומחו כדבר הנימס: יערב שיח. תפלת ישראל: עניה ורמוסה. בין העכו"ם: יערב תפלתם. יותר. מניחוחי כליל: באבן מעמסה. מעולה שהיתה כולה כליל בהקדש בירושלים המכונה אבן מעמסה: כלולת אהבים אנא זכור כלילות ועטרות ישראל ביום מ"ת: כלימת נעורים. הבושה והכלימה של חטא עגל: עד מלזכור שלא תזכיר עוד: לבן יקירך. ישראל שנקראים בן יקיר. זכור תזכור. למען משרע"ה אשר חילה פניך. לעבדך זכור. שהתפלל לפניך ואמר זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וגו':

אתה

פירוש ע"ט

האט תורה גילערנט זיין צורה איז אויס גיקריצט אין דיין כסא הכבוד אזו ווי א איינער פון די ליכטיגע שטערן וְלָדָיו תון צי זיך מְרַחֵם איבר דיינע קינדר וואס זייא האבן זיך איין גיזאמילט אונ פאר זאמן זיך אין שול מִים תְּפִלָּה זיי ריידן פון דיין שיינהייט אונ לויבן דיין נאמן זֶכֶר שִׁמְךָ א טייל פון דיין נאמן האסטו באהעפט אין זייער נאמן דען דר שם אל גיפינט זיך אין יִשְׂרָאֵל אונ דר שם יָהּ אין די נעמען פון די מִשְׁפָּחוֹת וואס זענין גירעכינט אין דער תורה תַּחֲנוֹכִי הַפַּלּוּאִי הַחֶצְרוֹנִי איין יו"ד צום סוף אין איין ה' צום אנהייב זייא זענען באהעפט צו דיר דו זאלסט חשוב האלטן זייא ווי א חותם אויף דעם הארצן הַשְׁכֵּם מֵאֱנָף פאר מייד זייא פון צארן אונ זאלסט זייא נישט באשולדיגן דוא זאלסט זייא אן שרייבן אין ספר החיים טוֹרַח עָוֹן די שווערע משא פון זייערע זינד זאלסטו אויס שאקלען אין טיפן ים זייא אום צו מעקין אונ ווייא מאכן צו גיין יֶעֱרַב עס זאל גיזיסט זיין פאר דיר די תפלה פון די ארמע אונ צו טראטענע ישראל מער פון די קרבנות וואס מען האט מקריב גיוועזן אין ירושלים אין בית המקדש וואס ער ווערט אן גירופן אֶבֶן מַעֲמָסָה דאס איז טייטש אשווערער שטיין דען דאס בית המקדש האט אויף זיך גיליטן די זינד פון די ישראל אונ האט אויף זייא מכפר גיוועזן כְּלוּלַת אֲהָבִים איך בעט דיך זאלסט גדענקין די גיליבטע צירונג וואס דו האסט אונז גיקריינט בשעת מתן תורה די חטאים פון אונזר יוגינט וואס דם אין אונזער שאנד זאלסטו מער ניט גדענקין לְבֶן יַקִּירְךָ דיין טייערן זון דאס זענין די ישראל זאלסט גדענקין בזכות משה רבינו וואס ער האט דיך גיבעטן דוא זאלסט גדענקין דעם זכות פון דיינע קנעכט די אבות אונ זאלסט פר גיבן די זינד פון די ישראל:

יִמְלֹךְ גאט וועט קיניגין צו אייביג דיין גאט פון ציון אייביג אונ אייביג לויבט גאט:

וְאַתָּה דוא היילינגר גאט זיצט אין הימל צו פאר נעמן די לויב פון די ישראל נון ליבר גאט

פותחין · הארון

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ : בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ : דָּגוּל מֵרְבָבָה :
הוּא שָׂח וַיֶּהִי : וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ :
זִכְרוֹ לָנֶצַח : חַי עוֹלָמִים :
טְהוֹר עֵינַיִם : יוֹשֵׁב סֵתֶר :
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה : לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶאְפַּד נְקָמָה :
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר : עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת : צַדִּיק וְיָשָׁר :
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת : רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה :

סוגרין חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ : הארון

חזן וקהל אָנָּא סְלַח נָא . פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא . וְכוֹחֲךָ יִגְדַּל נָא . קָדוֹשׁ :
ואח״כ אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר . עֲוֹן צֹאנִים תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר . וְיוּחְקוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר . קָדוֹשׁ :
חזן מוֹרֶה חַטָּאִים סָלוּל לְהִתְהַלֵּךְ . מְלַמֵּד לְהַדְרִיכֵי

מטה לוי · בדרך

אנא כו׳. וכוחך יגדל נא. לסיות ארך אפים לצדיקים ולרשעים : אנא רחום כפר עון. של ישראל : צאנים תהלתך לספר. פעומדים לספר תהלותיך : ויוחקו. ויכתבו כנתיב׳ שבית תרות׳ ותקוקם בעומק שאינם מתם לימחק : מורה חטאים סלול להתהלך. הקב״ה מורה חטאים לסתהלך במסילה ישרה : מלמד להדריכי בדרך אלך. ומלמד אות׳ להדר יכני

פירוש ע״ם

אַתָּה הוּא דוא ביסט אונזער גאט אין הימל אונ אויף דר ערד. ער איז שטארק אונ פורכטבאר. ער איז ערהאבן פון צענדליג טויזענדע מלאכים. וויא ער האט ארוס גרעט אזו איז עס באלד גוואָרן. אונ וויא ער האט גיבאטן אזו איז אלס דינג בשאפן גווארן. זיין גידעכעניש איז צו אייביג חי עולמים ער לעבט אין אלע וועלטן. זיינע אויגן זענין קלאר (דס ער איז משגיח אויף אלע עולמות) ער זיצט אין פאר בארגניש (קיין אונ קען אים ניט זעהן). זיין קרוין איז דיא הילף. צדקה איז זיין קלייד מעטהו זיין איינהילונג איז אייפערונג נאפד ער איז גיצירט מיט נקמה אונ זיין פאר בארגניש איז יושר זיין עצה איז ווארהאפטיג זיין ווערק איז אמת. ער איז איין צדיק אונ רעכט פארטיג. ער איז נאהענט צו דיא וואס רופן אים אן מיט אמת רם ער איז הוך אונ דר היבן ער רועט אין הימל ער הט דיא ערד אויף גהאנגן אויף נישט חי ער לעבט אונ איז באשטענדיג. פארכטיג אונ דר הובן אונ הייליג:

אָנָּא סְלַח נָא איך בעט דיך גאט פר גיב דאך מיך. די ווידרשפעניקייט אונ זינד פר טראג דאך אונ דיין קראפט צו פאר טראגען דיא זינד זאל גיגרייסט ווערין דוא הייליגער גאט:

אָנָּא רַחוּם איך בעט דיך דער בארמיגר גאט פאר גיב דיא זינד פון דיא וואס שטייען צוא דער ציילין דיין לוב אונ נייא זאלן אן גישריבן ווערן אין ספר צוא חיים טובים קדוש דוא הייליגער גאט׳

בְּדַרְכְּךָ אֵלֵךְ: קהל אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ:

חזן שַׁחַר וָנֶשֶׁף אֲיַחֵד לְהַמְלִיכֶךָ. שׁוֹכֵן עַד וְאֵין כְּעֶרְכֶּךָ: קהל בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ:

חזן לִבִּי חָרֵד עֲבוֹדָתְךָ לִתְמוֹד. לְהַעֲרִיץ קְדֻשָּׁתְךָ בְּמִשְׁמָר אֶעֱמוֹד: קהל גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד:

חו״ק אָנָּא סְלַח נָא. פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא. וְכֹחֲךָ יִגְדַּל נָא. קָדוֹשׁ:

חזן מְיַחֲלִים לְחַסְדְּךָ זֶרַע עֲמוּסֶיךָ. מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתָם וְיִשְׂמְחוּ חוֹסֶיךָ: קהל דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ:

חזן בְּחִלּוּי וָצוֹם גָּשִׁים לְעָבְדֶךָ. בְּרוּאִים כִּי הֵם לִכְבוֹדֶךָ: קהל הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:

חזן יְקַר מַלְכוּתְךָ בְּרַעַד יַאֲמִירוּ. יִחוּדְךָ בְּזָר לֹא יָמִירוּ: קהל וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ:

חו״ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר. עֲוֹן צֹאנִים תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר. וְיוּחְקוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר. קָדוֹשׁ:

חזן רֹן פְּגִיעוֹת לְפָנֶיךָ יַרְבִּיעוּ. רַחֵשׁ הִלּוּלֶיךָ בַּיּוֹם יְשַׁבֵּעוּ: קהל זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ:

חזן בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ תְּחִנּוֹנַי. בִּפְנוֹת עֶרֶב תְּמִחֶה זְדוֹנַי: קהל חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ:

מטה לוי

לסדריכי כאתו דרך אלך: ופל כן ארוממך אלהי המלך: שחר ונשף. שחרית וערבית: איחד. אני מיחד אותך: להמליכך. על כל העולם כאנו אומרים שמע ישראל ואנו משבחים שאתה. שוכן עד. שכינתו בשמים לנצח ומשגיח במעשינו: ואין כערכך. שיודע ומשגיח על כל הבריות. ולכן בכל יום אברכך: לבי חרד. לבי ממהר: עבודתך לתמוד. להתעסק תמיד בעבודתך: להעריץ קדושתך במשמר אעמוד. אעמוד על המשמר ואצפה זמן התפלה להחזיק קדושתך.

יה

וכך אני אומר. גדול ה׳ כו׳: מיחלים כו׳. זרע ישראל שהם עמוסין מיחלים לחסדך: בחלוי וצום. בתפלה ותענית הם. גשים לעבדך: ברואים כו׳. כי הם ברואים לכבודך לפרסם בכל העולם את. הדר כבוד הודיך: יקר מלכותך ברעד יאמירו. כאימה ישבחו: יחודך בזר לא ימירו. באל אחר לא יחליפו כבודך: רון פגיעות לפניך ירבעו. הם מתפללים לפניך היום ארבע תפלות שחרית מוסף מנחה נעילה: רחש הלולך ביום ישבעו. אומרים שבע ברכות

פירוש ע״ם

מוֹרָה חַטָּאִים גָאט וָואס עֶר ווַייזְט דִיא זִינְדִיגֶע צוּ גֵיין אִין רֶעכְטִין וֶועג עֶר לֶערִינְט מִיךְ ווִיא אִיךְ זָאל טְרֶעטִין אִין דֶעם וֶועג ווִיא אִיךְ גֵייא דְרוּם וֶועל אִיךְ דֶר צֵיילֶן דַיין דֶער הוֹבֶענֶעשׁ מַיין גָאט דֶר קֵינִיג שַׁחַר וָנֶשֶׁף פְרִיא אוּנ אָבִינְט לוֹב אִיךְ דַיין אֵיינְצִיגְקֵייט אוּנ בִּין מְקַבֵּל אוֹיף זִיךְ דַיין מְלוּכָה (וֶוען מִיר זָאגֶן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד) דוּא רוּעֶסְט בִּיז אֵייבִּיג אוּנ עֶס אִיז נִיטָא דַיין גְלֵייכֶן אַזוֹי לוֹב אִיךְ דִיךְ אַלֶע טָאג לִבִּי חָרֵד מַיין הַארְץ אֵיילְט תָּמִיד צוּ טָאן דַיין דִינְסְט אִיךְ הִיט תָּמִיד אָפּ דִי צַייט שְׁטַארְק צוּ לוֹבֶּן דַיין הֵיילִיגְקֵייט. אִיךְ זָאג גָאט אִיז גְאַכְפֶּערְט אוּנ זֵייעֶר גְלוֹבְּט מְיַחֲלִים לְחַסְדְּךָ דִי וָואס וֶוערֶן גִיטְרָאגֶן צוּ דִיר פוּן גִיבָּארֶן אָן הָאבֶּן זֵיי צוּ דַיין הֶסֶד דֶר פִּיל זֵייעֶר גִיבֶּעט אוּנ זָאלֶן זִיךְ פְרֵייעֶן דִיא וָואס בַּאשִׁיצֶן זִיךְ אִין דִיר זֵייא וֶועלֶן דַיינֶע מַעֲשִׂים לוֹבֶּן פוּן אֵיין דוֹר צוּם אַנְדֶרֶן בְּחִלּוּי וְצוֹם מִיט גְבֶּעט אוּנ פַאסְטֶן גְנֶעהֶנֶן זֵיי צוּ דִינֶן דִיךְ אַלֶע בַּאשֶׁעפֶּנִשׁ זֶענִין בַּשַׁאפֶן גְוָוארֶן פוּן דַיין כָּבוֹד זֶענִין זֵייא זָאגֶן דַיין שֵׁיינְהֵייט אוּנ דַיין לוֹב יְקַר מַלְכוּתְךָ דַיין טֵייעֶרֶע מְלוּכָה לוֹבֶּן זֵייא מִיט צִיטֶערְנִישׁ דַיין אֵיינְצִיגְקֵייט פַר בַּייטֶן זֵיי נִיט אוֹיף אַפְּרֶעמְדִין גָאט אוּנ דָם שְׁטַארְקֵייט פוּן דַיין פָארְכְט טוּעֶן זֵיי זָאגֶן רוֹן פְּגִיעוֹת לְפָנֶיךָ דֶעם טָאג יוֹם כִּפּוּר זֶענִין זֵייא מִתְפַּלֵּל פִיר תְּפִלּוֹת. שַׁחֲרִית. מוּסָף. מִנְחָה. נְעִילָה. מִיט דִיא רֵייד פוּן דַיין לוֹב זֶעטִיגֶן זֵייא זִיךְ אִין דֶעם טָאג דָאס גִידֶעכְנִשׁ פוּן דַיין פִיל גוּטֶס טוּעֶן זֵייא בַּיידֶן בֹּקֶר אֶעֱרָךְ אִין דֶער פְרִי רִיכְט אִיךְ אָן מַיין גְבֶּעט צוּ דִיר קֶענֶן אָבִינְט זָאלְסְטוּ אָפּ

מעקן

חזן יה צור כופר אשכול . יכבוש עוונינו ויאמרו הכל :

קהל טוב יי לכל :

תו"ק אנא סלח נא . פשע ועון שא נא . וכוחך יגדל נא . קדוש :

חזן קומם אווי קרית משושיך . קדושת אבני נזר בנוסםך : קהל יודוך יי כל מעשיך :

חזן לוייך וחסידיך בנועם יזמרו . לבושי שרד רקח יתמרו : קהל כבוד מלכותך יאמרו :

חזן ושתולים בנוך יפריחו בחצרותיו . וינובון בשיבה דשנים בטירותיו : קהל להודיע לבני האדם גבורותיו :

ש"ח אנא רחום כפר . עון צגים תהלתך לספר . ויוחקו לחיים טובים בספר . קדוש :

חזן נצחך ינגנו תמימים ושלמים . נשאך כסאך בבית עולמים : קהל מלכותך מלכות כל עולמים :

חזן יחד בכנסך לשכנך גאולים . ילבישוך עוז כעוברי גלים : קהל סומך יי לכל הנופלים :

חזן מביעי טובך בועד יתחברו . מחים חשוב תחן ידברו : קהל עיני כל אליך ישברו :

מטה לוי

מרכות בכל יום בקריאת שמע בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים לפניה וב' לאחריה : יה צור כופר אשכול . הקב"ה שנאמר עליו אשכול הכופר דודי לי הוא . יכבוש עווינו . יוריד עוניט במצולה . ויאמרו הכל טוב ה' לכל : קומם אווי קרית משושיך . הקם ירושלים קרית משוש אשר חמדת למושב לך : קדושת אבני נזר בנוססך . כרוממך אבני בית תפארתינו ואז יודוך ה' כל מעשיך : לבושי שרד . הכהנים הלובשים בגדי כהונה : רקח יתמרו . יעלו תמרות עשן הקטורת רוקח מעשה רוקח : והם כבוד מלכותך יאמרו : ושתולים בנוך . וישראל אשר יהיו שתולים בנוה קדשך : יפריחו בחצרותיו . בחצרות אלהינו יפריחו : וינובון בשיבה . יהיו עוד ינובון בשיבה : דשנים בטירותיו . דשנים

ורעננים יהיו בפלטין שלו כדי שיהיה להם כח וקול נעים : להודיע לבני האדם גבורותיו : נצחך ינגנו תמימים ושלמים . ישראל שהם תמימים ושלמים ינגנו שבחך כאשר תגלה את העמים : נשאך כסאך . ותגבה כסאך : בבית עולמים . בבהמ"ק השלישי שיעמוד לעולמים : ואז תהי' : מלכותך מלכות כל עולמים : יחד בכנסך לשכנך גאולים . כאשר תכניס ישראל הגאולים לירושלים שהוא שכנך : אז ילבישוך עוז בשבחות : כעוברי גלים . כמו שהלבישוך עוז עוברי גלי הים בצאתם ממצרים שאמרו בהשירה ה' ימלוך לעולם ועד וכן יהיה לעת הגאולה בעת שיקיים הפ' סומך ה' לכל הנופלים: מביעי טובך בועד יתחברו . המתחברים יחד בבה"כ להגיד טובך

פירוש ע"ס

מעקין מיינע עבירות דען דוא גאט ווערסט אן גרופין חנון ורחום יה צור גאט דער באשעפר דער אלמאכטיגער פר געבר זאל פר קוועטשן אונזערע זינד וועלן אלע זאגן אז גאט איז גוט צוא אלעמען קומם אווי איך בעט דיך גאט שטעל אוף דיא גלוסטיגע שטאט ירושלים וואס זיא איז דיין פרייד . אז דו וועסט דער הייבן דיא הייליגע וואס זענין גיגליכן צו אבנים טובות וועלן דיך לובן אלע דיינע ווערק לוייך וחסידיך דיינע לוים אונ דיינע חסידים וועלן זינגן זיסע גזאנג אונ דיא כהנים וואס ניי קליידן זיך אן בגדי כהונה וועלן מקטיר זיין קטורת אין בית המקדש דעם כבוד פון דיין מלוכה וועלן זיי זאגן ושתולים בנוך אונ ניי זאלן גפלאנצט ווערן אין דיין וואונונג אונ זאלן בליען אין גאטס הויף אונ זיי זאלן גדייהען מיט אגוטן עלטר אונ זיי זאלן גזונד אונ גפעט זיין אין זיינע פלאטסן כדי צו לאזן וויסן צו אלע מענטשן גאטס גבורה נצחך ינגנו דיין אייביגקייט וועלן באזינגן דיא פרומע אונ דיא וואס זענין גאנץ אין דיין דינסט אז דוא וועסט דער הייבן דיין שטול אין בית המקדש דיין מלוכה וועט זיין איין אייביגע מלוכה יחד בכנסך אז דוא וועסט אין איינעם איין זאמלן קיין ירושלים דיא דער לייזטע וועלן נייא דיך אן קליידן מיט אשטארקע לוב אזו וויא דיא ישראל האבן דיך

תו"ק אָנָּא סְלַח נָא . פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא . וְכוֹחֲךָ יִגְדַּל נָא . קָדוֹשׁ :

חזן וְדוּיִם יְנוֹחַח שַׁי עָדֶיךָ . וִישַׁלֵּם פָּרִים אֶרֶשׁ עָדֶיךָ :
קהל פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ :

חזן סֶלָה בְּרַחֲמָיו יָצִיץ מֵחֲרַכָּיו . סְלוֹחַ יַרְבֶּה לָעָם מְבוֹרָכָיו :
קהל צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו :

חזן חִין יַשְׁעַ מְגוֹי מְקוֹרָאָיו . חוֹן יָחוֹן קוֹרְאֵי מִקְרָאָיו :
קהל קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו :

תו"ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר . עָוֹן צָנִים תְּהִלָּתְךָ לְכַפֵּר . וְיִוָּהֲקוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר . קָדוֹשׁ :

חזן זֶה אֵלִי פֶּלֶא עוֹשֶׂה . זַעֲקָתֵינוּ יִרֶץ וְשׂוֹטְנֵינוּ יַעֲשֶׂה :
קהל רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה :

חזן קוֹוִי יִתֵּן לְלוֹ מַשְׁלִיךְ יְהָבָיו . קָדוֹשׁ פְּשָׁעֵינוּ יְכַסֶּה בְּאֹהֲבָיו :
קהל שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אוֹהֲבָיו :

חזן קַבֵּל צְקוּנִי כְּבְמִכְלַל יוֹפִי . קוֹלִי תַּאֲזִין וְתַצְלִיל דּוֹפִי :
קהל תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי :

תו"ק אָנָּא סְלַח נָא . פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא . וְכוֹחֲךָ יִגְדַּל נָא . קָדוֹשׁ :

מטה לוי מלך

פוכך : כקפתים . מתים תבוא תתן ידכח . כתחינס ותפלס אבר ידכרו תתבוא לכס כעולות סמניס ועל הדבר כזס : סיני כל . יברחל : אליך יבכרו : וידוים ינוחח בי עדיך . ווידוי בחומרים לפניך יסיה לך לניחות כמנחת בי : וישולם פרים ארש עדיך . ארבת בפתים בל יברחל כמעידים על יחודך יסי' לתבלום פרים וכן כיח מדתך בחתס . פותח כו' . לכל חי רלון . ומבביע לכל חי לפי רלונו ותחוותו . לכן אנו מבקבים בתפבה רלונינו ג"כ : סלס ברחמיו ילין מחרכיו . ברחמיו הגדולים יביט לעולס עליס מחלוניו : סלות ס' . כי לדיק ט' : חין יבע מגוי מקורחיו . יפנס אל בתחינה ובתפלה בבחה מיברחל בקורחים לו בכל עת : חון יחון קורחי מקרחיו . ויחון את יברחל המקדבים המועדים : כי קרוב כו' . זה אלי פלא עובה זעקתינו ירן . לעקתינו יקבל ברלון : ובוטנינו יעבה . ומקטריגנו ידמום : כי מדתו הוא רלון ירחיו יעבה : קווי יתן ללו מבליך יהביו . אותם במקוים להקב"ה נותן להם הקב"ה קוויים לטוב : פבעינו יכסה בחהביו . יכסה ויעלם פבעינו מעיניו בבביל אוהביו אברהם ילחק ויעקב : כמ"ש בומר ה' כו' : קבל לקוני כבמכלל יופי . תקבל תפלתי כאלו כיתה בבכמ"ק בבית מכלל יופי : ותלליל דופי . ותסכיר כמלולות ים

פירוש ע"ם

גלובט בְּשַׁעַת דִיא זֶענֶען אַרִיבֶּר דֶעם יַם גָאט טוּט אוּנְטֶער לֶעהְנֶען דִיא אַלֶע וָואס פַאלֶן פַאזֵיי טוּט די וָוס זָאגֶן דַיין גוֹטֶס זַאמְלֶן זִיךְ אַיין אוּנ בַּהֶעפְטִין זִיךְ מִתְפַּלֵּל צוּ זַיין פַר דִיר זַייעֶרֶע תְּפִלּוֹת וָוס זַיי זָאגֶן זָאלְסְטוּ רֶעכֶענֶען גְלַייךְ ווִיא זַייא וָואלְטֶן פֶעטֶע שָׁאף מַקְרִיב גֶעוֶוען פַר דִיר אַלֶע אוֹגֶן הָאפִּין צוּ דִיר צוּ הֶעלְפֶן זַיי וִדּוּיִם יְנוֹחֵחַ זַייעֶר וִידּוּי וָוס זַיי זֶענֶען מִתְוַדֶּה זַייעֶרֶע זִינְד זָאל זַיין גֶפֶעלִיג פַר דִיר אַזוֹי ווִי אַקָּרְבָּן . אוּנ דִי קָרְבָּנוֹת זָאלֶן בַּאצָאלְט וָוערֶען מִיט דִי רֵייד פוּן יִשְׂרָאֵל וָוס זָאגֶן עֵדוּת אוֹף דַיין אֵיינְצִיקַייט . גָאט דִי עֶפֶענְסְט דַייךְ הַאנְד אוּנ בִּיסְט מְקַבֵּל דִי תְּפִלּוֹת . סֶלָה בְּרַחֲמָיו מִיט זַיין דֶער בַּארְמְקַייט זָאל עֶר צֵייבִּיג לוּגֶן פוּן דִיא פֶענְצְטֶער פוּן הִימֶל עֶר זָאל מֶערֶן פַר גֶעבּוּנְג צוּ זַיין גֶבֶּענְשְׁטֶע פָאלְק דֶען גָאט אִיז אַצַּדִּיק אִין אַלֶע זַיינֶע וֶועגִין חִין יֶשַׁע עֶר זָאל זִיךְ קֶערֶן צוּ פַאר נֶעמֶען דִיא תְּפִלָּה פוּן דִיא יִשְׂרָאֵל וָוס זַיי רוּפֶען אִים אָן עֶר זָאל זִיךְ דֶר בַּארִימֶען אִיבֶּר דִיא וָוס זַיי רוּפֶען גָאטֶס רוּפוּנְג דֶען גָאט אִיז נָאהֶענְט צוּ דִיא אַלֶע וָוס רוּפֶן צוּ אִים זֶה אֵלִי דֶר גָאט מַיינֶער וָוס עֶר טוּט וואוּנְדֶער זָאל עֶר אוּנְזֶער גְשְׁרֵייא אָן נֶעמֶען מִיט גוּטֶן ווִילֶן אוּנ אוּנְזֶרֶע מְקַטְרְגִים זָאל עֶר צוּ פַרְעֶטֶען דֶען גָאט טוּט דֶעם רָצוֹן פוּן דִי וָוס זַיי פָארְכְטֶן זִיךְ פַר אִים . קוֹוִי יִתֵּן דִיא וָואס זַיי וַוארְפֶן זַייעֶר הָאפוּנְג אוֹף גָאט זָאל עֶר זַיי גֶעבֶּן ווִי זַייעֶר הָאפוּנְג דֶר הַיילִיגֶר גָאט זָאל אוּנְזֶרֶע פְּשָׁעִים בַּארֶעקֶן מִיט זַיין לִיבְשַׁאפְט דֶען גָאט הִיט אַלֶע זַיינֶע לִיבְּהָאבֶּר קַבֵּל צְקוּנִי זַייא מְקַבֵּל מַיין תְּפִלָּה אַזוֹי ווִי אִיךְ וָואלְט מִתְפַּלֵּל גֶוֶוען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָוס עֶר אִיז גֶוֶוען דִי קְרוֹן פוּן שַׁיינְקַייט מַיין קוֹל זָאלְסְטוּ פַאר נֶעמֶען אוּנ זָאלְסְט אַרַיין ווַארְפֶן אִין טִיפֶן יַם שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים דְרוּף עֶעט מַיין מוֹל דַייקֶן גָאטֶס לוֹב :

חז"ס מֶלֶךְ שׁוֹכֵן עַד. לְבַדְּךָ מְלוֹךְ עֲדֵי עַד. הָאֵל קָדוֹשׁ:
תז"ס מֶלֶךְ מַאֲזִין שַׁוְעָה. לְעַמּוֹ מֵחִישׁ יְשׁוּעָה. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

פיוסר ע"ס א"ב כפול

אֶדֶר יְקַר אֵלִי. אֲחַוֶּה בְּאֶרֶשׁ מִלּוּלִי: בְּחֵיךְ אַנְעִים
זֶמֶר. בְּנִיב אַבִּיעַ אוֹמֶר: מלך גְּבוּרוֹתָיו מִי יְמַלֵּל. גָּדְלוֹ מִי
יְפַלֵּל: דּוֹק מְרוֹפֵף בְּגַעֲרָה. דַּרְכּוֹ סוּפָה וּסְעָרָה: מאזין הַנֶּאְדָּר
מִקּוֹלוֹת מַיִם. הוֹדוֹ כִּסָּה שָׁמַיִם. סְבִיבָיו שַׂרְפֵי אֵלִים.
וּמְפַחֲדוֹ זָעִים וְחָלִים: מלך זַךְ בִּשְׁמֵי מְעוֹנִים. זַעַק קָשׁוּב
מִמִּתְעַנִּים: חַשְׁרַת סָבִיב סֻכּוֹ. חַשְׁמַל בְּלִי לְסוֹכוֹ: מאזין
טוֹב יוֹדֵעַ חוֹסָיו. טָהוֹר מַצְדִּיק עֲמוּסָיו: יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר
עֶלְיוֹן. יְקַר עוֹז חֶבְיוֹן: מלך כּוֹנֵן שַׁחַק בִּתְבוּנָה. כָּל מַעֲשֵׂהוּ
בֶּאֱמוּנָה: לוֹבֵשׁ עוֹז וּגְדֻלָּה לוֹ נָאוָה תְהִלָּה: מאזין מוֹשֵׁל
עוֹלָם בִּגְבוּרָה. מוֹחֶה פִּשְׁעֵי בָרָה: נָאוֹר וְאַדִּיר בַּהֲדָרוֹ.
נוֹשֵׂא עֲוֹן עֶדְרוֹ: מלך סוֹכַת שִׁיחוֹת עֲרֵבוֹת. סוֹלּוּ לָרוֹכֵב

בערבות

מטה לוי

ים כל תפלתינו ועל זה תהלת ה' ידבר פי: לעמו מחיש ישועה. ימהר גאולה וישועה לעמו ישראל:

אדר יקר אלי אחוה בארש מלולי. אגיד ואספר בדבור פי את פולם יקרו של אלי: בחיך אנעים זמר. אשיר זמר בנעימות קול בכא מן החיך: בניב. שפתים. אביע אומר. גדלו מי יפלל. מי ישיב במחשבתו את גדלו: דוק מרופף בגערה. השמים היו רופפים ורועדי' מגערתו הגדולה מאוד: הנאדר. המרוס: יותר מקולות מים: הודו כסה שמים. הודו ותפארתו מכסה את השמים: ע. הקב"ה שאתה ער ומכור: זעק קשוב מתענים.

קבל תפלתם מהמתענים היום: חשרת סביב סוכו. זה סביבות סוכתו קבורות ענגים: חשמל בלי לסוכו. שלא יוכל להסתכל בו שום מלאך: יושב בסתר עליון יקר עוז חביון. התורה שהיא עוז וכבודו שהיתה יושבת בסתר עליון עד מ"ת ובשעת מ"ת נגלה עוז לעמו נתגלה לעין כל: מוחה פשעי. ישראל אשר נקראים ברה כחמה: נאור ואדיר. הקב"ה שהוא אדיר הוא מאיר בהדרו להיות: נושא עון עדרו. מוחל עונות ישראל שהם עדרו: סוכת. שומע תפלות מתוקות: סולו. רוממו לה' הרוכב על השמים שנקרא

פירוש ע"ס

מֶלֶךְ שׁוכן עד גאט דר קיניג וואס דוא רועסט צו אייבג. קיניג אליין ביז אייבג (דאס קיין אפ געטר ואלן שון מער ניט זיין) דו הייליגר גאט: מֶלֶךְ מאזין גאט פר נעמט דאס גישרייא ער אילט אהילף צו זיין פאלקער איז פארכטיג אונ הייליג:

אֶדֶר יְקַר אֵלִי דאס שטארקייט אונ טייערקייט פון מיין גאט וועל איך ריידן מיט דיא רייד פון מיין תפלה מיט דעם גוטען וועל איך זיסע גזאנג זינגן מיט די לעפצן וועל איך ריידן זיין שבח גבורותיו מי ימלל ווער קען אום ריידן זיינע גבורות ווער קען באגרייפן זיין גרוסקייט ער מאכט שוואך דעם הימל מיט אגישרייא זיין וועג איז מיט געוויטר אונ שטורעם הנאדר דר גאט וואס זיין לוב ווערט גישטארקט פון די קולות וואס די פיל וואסר גיבן זיין שיינהייט באדעקט די הימל אונ ארום אים נעמין די שטארקע ברענעדינע מלאכים אונ פון פר זיין פחד ציטערן זיי אונ האבן גרוס מורא זך בשמי מעונים דוא לוטערר גאט פאר נעם אין דיין הימלשן וואונונג דאס גישרייא פון די וואס פאסטן. וואלקן נעמין ארום זיין סוכה דאס אפילו דיא מלאכים וואס הייסן חשמלים קענין דיא שכינה ניט זעהן טוב יודע גאט איז גוט אונ ווייס די וואס באשיצן זיך אין אים דר ריינער גאט ער מאכט גירעכט די וואס לייגן זייער לאסט אויף אים דר אובערשטער זיצט אין פר בארגנעש אין די פרעכטיגע שטארקע באהעלטינש כונן שחק ער האט דיא הימל גיגרינדעט מיט פאר שטאנד אלע זיינע ווערק זענין מיט ריכטיקייט ער קליידעט זיך מיט פרעכטיקייט אונ גרוסקייט אים פאסט דיא לוב מושל עולם בגבורה ער געוועלטיגט אויף דער וועלט מיט שטארקייט ער מעקט אפ די זינד פון דיא וואס זענין לוטער ער דער לייכט אונ שטארקט אלע מיט זיין שיינהייט ער פר טראגט דיא זינד פון זיין שטאדן שאף סוכת שיחות ער פאר נעמט דיא זיסע רייד

בערבות: אף על כרובו עונה לעם קרובו: מאזין פוקד צבאות גדודיו. פודה נפש עבדיו: צדקו עליונים מגידים. צבא התחתונים מודים: מלך קדוש יושב תהלות. קנויו משיג מחילות: רם ונשא וגאה. רואה שפל ונכאה: מאזין שוכן ברום עליות: שליט בדוק תחתיות: חון תומך זרועות עולם. תקיף ומכל נעלם:

לכה שוכן עד. לבדך מלוך עדי עד. האל קדוש:

ובכן ואתה כרחום סלח לנו:

מיוסד ע"פ א"ת ב"ש

אנא אלהים חיים. תכתוב דבקיך לחיים. כי עמך מקור חיים: ואתה בעת רצון תענה תחנתי. שמעה יי צדק הקשיבה רנתי. אל תעלם אזנך לרוחתי לשועתי: ואתה נעית קוראיך בתפלת שחר. רצה והלבן אודם כצחר. אדני הקשיבה ועשה אל תאחר: ואתה דלותי ולי יהושיע קויך בל תרשיע. מדבר בצדקה רב להושיע:

משה לוי ואתה

הנקרא ערבות: אף. פירוש על מלאכי הנקרא כרוב: לצבאות גדודיו. לצבאות חייליו לבא השמים: לצבא תחתונים. ישראל: קנויו. ישראל עם קנינו: משיג מחילות. שהן מחילה לעונותיהם: הקב"ה שהוא רם ונשא וגאה. כוח: רואה שפל ונכאה. רואה המשפילים את עצמם ומדוכאים: הקב"ה. שוכן ברום עליות. ברום שמים והוא: שליט. בשחק ושפל תחתיות: הקב"ה.

תומך זרועות עולם. כוחך על כחות עולם מרומו ובכחו: כי כאל תקיף ומכל נעלם:

אנא תחנתי ותפלתי מלפניך אלהים חי: נעית. נפקת ישראל הקוראים לך בכל עת: והלבן אודם. הלבן אדמימות העון כלומר לבן: דלותי. אף שאנו דלים מן המצות: ולי יהושיע. פ"ש [illegible]

פירוש ע"ם

פון תפלה דרום לובט צו גאט ווס רייט אין הימל וואס הייסט ערבות ער שוועבט אוף זיינע מלאכים זיר ענטפערט צו זיין נאהענטע פאלק פוקד צבאות ער גדענקט זיינע פולקן חיילות ער דער לייזט דאס נפש פון זיינע קנעכט דיא אובערשטע מלאכים זאגען זיין גירעכטיקייט דיא אונטערשטע חיילות דיא ישראל לובן גאט קדוש דר הייליגר גאט ווארטעט אף די לוב. צו זיינע גקופטע מאכט ער גרייכן פר געבונג ער איז הוך אונ דער הובן אונ הערשט ער זעהט דיא נידעריגע אונ צו בראכנע שוכן ברום ער רועט אין הובן הימל ער גיוועלטיגט אין דיא טיפע אונטר וועלט תומך זרועות עולם ער לעהנט אונטר די כוחות פון דער וועלט ער איז שטארק אונ איז פאר הולן פון אלע בשעפעניש. ובכן ואתה אונ דרום בעט איך דיך וויל דוא ביסט דער בארימיגער זאלסטו אונז פר געבן אונזרע זינד:

אנא אלהים חיים איך בעט דיך לעבעדיגר גאט זאלסט אן שרייבן צום לעבן די וואס זעניין צו דיר גאהעפט דען ביי דיר איז דער קוואל פון לעבן בעת רצון אין דער צייט פון דיין וויכן זאלסטו ענטפרן מיין תפלה הער צו דוא גאט דס גירעכטיקייט פר נעם מיין גיזאנג פון מיין תפלה זאלסט ניט פאר הולן דיין אויער פון מיין גישרייא צו מיין רעטונג נעית קוראיך דאס גישרייא פון דיינע רופר מיט דער תפלה פון שחרית זאלסטו מקבל זיין מיט גוטן ווילן אונ זאלסט ווייס מאכן אזו ווי דיא ווייסע וואל די עבירות וואס זעניין מיט בלוט פאר שריבן פאר נעם דוא גאט אונזר תפלה אונ טוא אונזר בקשה אונ זאלסט ניט זאמן דלותי האטשע איך בין ארום פון מצות האף איך צו גאט ער זאל מיר העלפן דיינע האפער זאלסטו ניט שולדיג מאכן דו גאט ווס רעט מיט גרעכטיקייט אונ איז מעכטיג צו העלפן סקשאים די ווס שטוסן זיך צו זאמן אין איינעם צו דינן דיך ניי זענין די פולקן שאף פון דיינער האנד

ואתה הַצְּפוּפִים יַחַד לְעַבְדֶּךָ. צְבָאוֹת צֹאן יָדֶיךָ. הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ: ואתה וּמַרְבִּים תַּחַן וָעֶתֶר. פְּלֵל לַחְשֵׁנוּ הֵעָתֵר. אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר: ואתה זַעֲקֵנוּ שְׁעֵה אוֹתָנוּ לְצַדְּקָה. עֲרֹךְ שַׁוְעֵנוּ כְּתִמּוּר דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה: ואתה חַטְּאֵנוּ בְאֵזוֹב וְטַהֲרֵנוּ. סָמְכֵנוּ סִתְרֵנוּ וְשִׂבְרֵנוּ. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ: ואתה טָהוֹר קְשׁוֹב חִנּוּנִי. נַקֵּנִי מִכְּתָם עֲוֹנִי. מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ: ואתה יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ: מַהֵר רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ וְאַתָּה יְיָ אָבִינוּ: ואתה כְּרַחוּם תְּכַפֵּר עָוֹן. לְכָל תִּשָּׂא עָוֹן וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר עָוֹן. וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ:

שמאמר כזה כוא מדברי הש"ץ לכנסת ישראל לעורר אותה לתשובה ולתפלה וקורא לה (הנה כנה עורי נא וגו') וכנס תואר לכנ"י דכתיב וכנה אשר נטעה ימינך (תהלים פ טז):

חו"ק הַיּוֹם יִכָּתֵב בְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. הַחַיִּים וְהַמָּוֶת. אָנָּא כַּנָּה. עוּרִי נָא. הִתְעוֹרְרִי נָא. עִמְדִי נָא. הִתְיַצְּבִי נָא. קוּמִי נָא. חַלִּי נָא. בְּעַד הַנֶּפֶשׁ חַנִּי נָא. פְּנֵי דַר עֶלְיוֹן:

אֲיוּמָּה בָּחַר. יַלְבִּין כַּצֶּמֶר צָחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר:

מטה לוי

תוחיל לו פיוטים לי: הצפופים. שנדחקים בבהכ"נ איש באחיו: יחד לעבדך. והם: צבאות צאן ידך: פלל לחשנו. לתפלתנו בלחש: העתר. תקבל: אתה אל מסתתר. שאתה יושב בסתר ואין מי שיודע מקום כבודך: זעקתינו שעה. שעה לזעקתינו לצדיק אותנו: ערך שועתנו. תהיה תפלתנו נערכת כתמוד שהן קטורת ביוה"כ שהיתה דקה מן הדקה: סמכנו. כי אתה: סתרנו וסבבנו. מגיננו ותקותינו: לכל תשא עון. לכל עון תשא: ואל לעד. ולא לנצח. תזכור עון:

איומה הקב"ה אשר: בחר לו ישראל הנקראים איומה: ילבין כצמר צחר. ילבין עונותינו כצמר לבן. בתפלת השחר:

בטוחות

בטוחות

פירוש נ"ם

וַוייל אוּנְז דוּ גָאט דַיין חֶסֶד וּמַרְבִּים אוּנ זַיי מֶערֶן גְבֶעט אוּנ תְּפִלָּה אוּנְזֶר שְׁטִילֶע תְּפִלָּה זָאלְסְטוּ מְקַבֵּל זַיין דוּ גָאט וָואס דוּ בִּיסְט פַאר בָּארְגְן תַעֲקָתֵנוּ שְׁעֵה פַר נֶעם אוּנְזֶר גְשְׁרַייא צוּ גְרֶעכְט מַאכֶן אוּנְז דָס אָן רִיכְטוּנְג פוּן אוּנְזֶר גְשְׁרַייא זָאל פַר דִיר חָשׁוּב זַיין אַזוֹ ווִי דָר רוּךְ פוּן דִי קְטוֹרֶת וָואס זֶענִין גַאנְץ דִין גְשְׁטוֹסֶן גְוֶועזֶן צוּ דִיר גָאט אִיז דִיא גִירֶעכְטִיקַייט חַטְּאֵנוּ בְאֵזוֹב רַיינִיג אוּנְז מִיט דֶעם גְרָאז וָואס הַייסְט אֵזוֹב אִינ מַאךְ אוּנְז רַיין פוּן אוּנְזֶרֶע זִינְד לֶעהֶן אוּנְז אוּנְטֶר אוּנְזֶר בַּאשִׁיצֶר אוּנ אוּנְזֶר הָאפְנוּנְג מִיר זֶענֶען דָאס לֵיים אוּנ דוּא בִּיסְט אוּנְזֶר בַּאשֶׁעפֶער טָהוֹר רֵיינֶער גָאט פַאר נֶעם מַיין גְבֶעט מַאךְ מִיךְ רַיין פוּן מַיינֶע זִינְד פְלֶעקֶן דֶען דוּא גָאט מַאכְסְט דִי יִשְׂרָאֵל רַיין ווִי אַמִקְוָה מַאכְט רַיין דֶעם מֶענְטְשֶׁן יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ דַיינֶע עֶר בַּארִימְהֶערְצִיקַייט זָאלְן בְּרוּמֶן אוֹיף אוּנְז דַיינֶע דֶר בַּארִימְהֶערְצִיקַייט זָאלְן אוּנְז גִיךְ פָּעדֶערְן וְאַתָּה ה' דוּא גָאט בִּיסְט אוּנְזֶר פָאטֶר כְּרַחוּם אַזוֹ ווִי אֵיין דֶער בַּארִימְהֶערְצִיגֶר זָאלְסְטוּ פַר גֶעבְן דִיא זִינְד צוּ אַלֶע וְאַלְסְטוּ פַר טְרָאגְן דִי זִינְד אוּנ זָאלְסְט נִיט גֶדֶענְקֶן דִי זִינְד צוּ אֵייבִּיג:

הַיּוֹם יִכָּתֵב הַיינְט אוּם יוֹם כִּפּוּר ווֶערְט אָן גְשְׁרִיבֶּן אוּנ סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת ווֶער עֶס זָאל לֶעבְּן אוּנ ווֶער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּן אַלְזוֹי דִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דָר ווֶעק דִיךְ דָאךְ מַאךְ זִיךְ דָאךְ וַואךְ שְׁטֵיי דָאךְ שְׁטֶעל דִיךְ דָאךְ שְׁטֵייא אוֹיף אוּנ בֶּעט דָאךְ פִיר דֶעם נֶפֶשׁ זָאלְסְטוּ דָאךְ בֶּעטֶן פַאר דֶעם גָאט וָואס ווָאוֹנְט אוֹבֶן:

אֲיוּמָּה בָּחַר דָאס פָארְכְטִיגֶע פָאלְק וָואס גָאט הָט זַייא בְּשַׁעַת מַתַּן תּוֹרָה אוּם גִיקְלִיבֶּן זַייא צוּ

בְּטוּחוֹת חוֹקֵר. צֹאן עֶדְרוֹ יְבַקֵּר. בְּעֵת תָּמִיד הַבּוֹקֶר:
גּוֹשֵׁם וְעוֹצֵר. גָּלְיוֹתֵנוּ יְקַצֵּר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר: היום
דְּרוֹר אַל תְּאַחַר כִּי גְרוֹנֵנוּ נִחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: הַכֹּל
סוֹקֵר. הַמַּסְטִין יַכְחִישׁ וִישַׁקֵּר. בְּעֵת תָּמִיד הַבּוֹקֶר:
וּמְזִמָּה לֹא יְבָצֵר. מִצָּרוֹתֵינוּ יִצֵּר בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר:
היום זָחוּל סְחַרְחַר בֶּטַח יַרְבִּץ וְיִסְחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר:
חַיָּתְךָ יַקֵּר. בְּנֵי שֵׁת לְקַרְקֵר. בְּעֵת תָּמִיד הַבּוֹקֶר:
טָהוֹר וְנוֹצֵר. סְגֻלָּתוֹ לְחַיִּים יַעֲצֵר בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר:
היום יְדִיד מְרַחֵם מִשַּׁחַר יוֹשִׁיעַ טֶרֶם מָחָר בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר:
כּוֹבֵשׁ הָרִים וְעוֹקֵר. לְטוֹבָה עַמּוֹ יְבַקֵּר. בְּעֵת תָּמִיד הַבּוֹקֶר:
מְקַדְּשְׁךָ וּמִזְבַּח וְהֶחָצֵר. נָא בִּקְוֹמָתָם תִּבָּצֵר. בְּזֹאת תְּפִלַּת
יוֹצֵר: היום סְעוּרָה וּשְׁבוּרָה כְּפֶתֶר פְּצֵה מֵרִיב וְהַרְחֵר.

מטה לי׳ בתפלת

בטוחות חוקר. סקב״ה שהוא חוקר מחשבות של קהל וגליות: צאן עדרו. יבקר את ישראל שהם צאן עדרו: גושם. סקב״ה שידו להגשים גשם ולעצור הגשם: דרור. חירות הצרות: אל תאחר כי גרוננו נחר. נתייבש גרוני מלעקה שלעקתי. בתפלת השחר: הכל סוקר. הקב״ה שסוקר ורואה הכל: המסטין יכחיש וישקר. השטן המסטין: בעת כו׳: ומזמה לא יבצר. הקב״ה אשר לא יבצר וימנע ממנו כל מזימה ומחשבה: מצרותינו. ישמור אותנו מצרותינו: זחול סחרחר. ישראל שנמשלים ליונה ופתה: בקשתנו. בטח ירבץ. ישכב ויניח בעת: ויסחר. וישכב בהסיבה דרך חירות: בזכות תפלת השחר: חיתך יקר. תייקר לישראל שנקראו חיתך: בני שת לקרקר. וקרקר השודדי כוכבים שבאו מבני שת: טהור ונוצר. חסד: סגולתו. ישראל עם סגולתו. יאסף לחיים: הקדוש ב״ה שנקרא ידיד מרחם. יושיע לישראל אשר נאמר עליהם מרחם משחר: טרם. יבוא יום: מחר. הקב״ה שהוא: כובש הרים ועוקר אותם: לטובה כו׳: מקדשך ומזבח והחצר. בלו: נא. בקומתם תחזק אותם בבניינם על מכונם: סעורה. ישראל שנסערים והנשברים ככלי חרס: פצה. פלוס מריב ומחלוקת׳ קרטם כצר

פירוש ע״ם

ווער זאל ער וויים מאכן די ווייסע וואל פון וועגן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית בטוחות חוקר גאט וואס פארשט אלע מַחֲשָׁבוֹת פון דיא מענטשן דיא שאף פון זיין שטאדע טוט ער פארשטן אין דער צייט אז מען האט מַקְרִיב גוועזן דעם קָרְבָּן תָּמִיד אלע פרי מארגן גושם ועוצר גאט מאכט רעגינן און מאכט אוף האלטן דעם רעגן אונזר גָלוּת זאל ער מקצר זיין בזכות דער תְּפִלָּה פון דער פריא דרור דיא גאולה זאלסטו ניט זאמן דען אונזר האלז איז פר טריקנט גוואורן פון גשריי די תְּפִלָּה פון דר פרי הכל סוקר גאט ווס בליקט אוף אלין זאל דעם שטן אף לייקענן און מאכן צום ליגנר אין דער צייט ווען מען פלעגט מקריב זיין דעם קָרְבָּן תָּמִיד אין דער פרי ומזמה לא יבצר גאט וואס אלע מחשבות ווענין פון אים ניט פאר מיטן ער זאל אונז היטן פון צרות בזכות תְּפִלַּת שַׁחֲרִית זחול סחרחר די ווס ווענין גווען ארום גרינגלט מיט פארכט זאלסטו זייא לאזן רוען זיכר פון אלע זייטן ארום בזכות תְּפִלַּת שַׁחֲרִית חיתך יקר דיין איין זאמלונג זאלסטו טייער האלטן דיא קינדר פון שת זאלסטו לעבערן אין דער צייט ווען מען האט מקריב גוועזן דעם קָרְבָּן תָּמִיד אין דער פרי טהור ונוצר גאט דער דא איז ריין און היט זיין גיליבטע פאלק זאל ער צום לעבן פאר האלטן פון וועגן דר תְּפִלָּה פון פרי מארגן ידיד מרחם דיא ישראל וואס קומן ארום פון אברהם וואס פון גבארן אן האט ער גיפארשט גאט זאל דר גליבטר גאט זיי העלפן איי דער מארגענדיגר טאג וועט קומען פון וועגן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית כובש הרים גאט דער דא באצווינגט דיא בערג און רייסט זייא אוס צוא גוטן זאל ער זיין פאלק פארשטן אין דר צייט וואס מען האט מקריב גוועזן דעם קָרְבָּן תָּמִיד אין דער פרי מקדשך ומזבח דיין בית המקדש און דעם מזבח און דם הויף אוך גאט דיך גאט מיט זייער הויך גיבוי זאלסטו

כתפלת השחר: קרנות עשר יעקר. שתולים בביתו ליקר. בעת תמיד הבוקר: חון יורה ומלקוש הפצר ספק לחורש וקוצר. כזאת תפלת יוצר: היום יכתב וכו'

ובכן אך חנון אתה ורחום לכל פועל:

מיוסד ע"פ א"ב ומלת אך הוא לאמת הדבור

אך אתים בחין לפניך. כי אתה רחום לכל פועל: אך בוטחים בחסדך אמוניך. כי אתה רחום לכל פועל: אך גועים ומרגישים שכנך. כי אתה רחום לכל פועל: אך דלו עיניהם למעונך. חנון ורחום לכל פועל: אך הוגים לענות ענינך. כי אתה רחום לכל פועל: אך ועודים בנצוח לנגנך. כי אתה רחום לכל פועל: אך זועקים יחד המוניך. כי אתה רחום לכל פועל: אך חוכים ישועת חוסנך. חנון ורחום לכל פועל: אך טבולים בטוהר לחננך. כי אתה רחום לכל פועל: אך יודו לשמך בניך. כי אתה רחום לכל פועל: אך כפר לעם מאמינך. כי אתה רחום לכל פועל: אך לא לנו כי אם למענך. חנון

מטה לוי

עשר יעקר. גלות הרס שנאמר עליה וקרנין עשר לה (דניאל ז) יעקר אותם: שתולים בביתו ליקר. וייקר ויכבד את ישראל לסיות שתולים בביתו: יורה כר ספק כר. יתן בשפע לכל יורה ומלקוש עד שיספיק לחורש וקוצר:

אך אתים בחין, כאמת באים בתחנונים לפניך: גועים. זועקים וקוממים בנהכ"נ שאתה שוכן שם: דלו עיניהם. מגביהים עיניהם לשמים: הוגים. מדברים. ולועקים בקו"ר פנין בביות היום: ועודים. מודים ונקבלי' לשבח בנגון שקורין נגון: חוכים. מלפים על ישע גבורותיך: טבולים. במקום עברה מאתמול: כטוהר לחנך. כדי להתפלל בטהרה: פאם. סגנם לא

פירוש ע"ם

זייא שטארקן פון וועגן דער תפלה פון פרי מארגן משרה ושבורה דיא וואס זענין גוועזן גישטורעמט אונ זהא בראכן וויא אשארבן ני זייא מציל פון קליינע אונ גרוסע קריג פון וועגן תפלת שחרית קרנות עשר די צעהן הארענדיגע חיה דס איז ארם זאל ער אום רייסן די וואס זייא וועלן גיפלאנצט זיין אין גאטס הוז זאל ער זייא חשוב מאכען אין דער צייט וואס מען האט מקריב גיוועזן דעם קרבן אין דר פרי יורה ומלקוש פרי רעגן אונ שפעט רעגן זאלסטו גאט מערן גיב גינוג צו דם וום אקערט אונ שניידעט בזכות דיא תפלה פון פרי מארגען:

ובכן אזו וועלן מיר זאגן נאר דו גאט ווערסט אן גרופן חנון אונ ביסט דר בארימיג צו אלע ווערק:

אך אתים זייא קומען נאר מיט גיבעט פאר דיר גאט דען דו ביסט דער בארעמיג צו אלע ווערק אך בוטחים דיינע פאר טרויטע פאר זיכערין זיך נאר אין דיין חסד דען דוא ביסט דער בארעמיג צו אלע ווערק אך גועים זייא שרייען אונ שטורמען נאר אין דיין רוואונג (דאס זענין דיא שילן) אך דלו זייא הייבן נאר אויף זייערע אויגן צו דיין הימל אך הוגים זייא שרייען נאר אונ זענין מתפלל דיא תפלות פון יום כפור אך עודים זייא זעניך נאר איין גיזאמלט צו זינגען פאר דיר מיט שטארק גזאנג אך זועקים דיא וואס זאמלען זיך איין אין אייגעם אונ שרייען נאר צו דיר אך חוכים זייא האפן נאר צו דיא הילף פון דיין שטארקייט אך טבולים זייא האבין זיך אום ערב יום כפור טובל גיוועזן כדי זייא זאלן מיט ריינקייט מתפלל זיין אך יודו דיינע קינדער לויבן נאר דיין נאמן אך כפר איך בעט דיך פאר גיב נאר

וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ מַגֵּר מִתְקוֹמְמֵי צְפוּנֶיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ נַשְּׂאֵם (נ"א נשא) זֶרַע בְּחוּנֶיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ סְלִיחָה תַּרְבֶּה לְמִתְעַנֶּיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ עֲנֵם מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶיךָ . חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ פְּצֵם מֵהֲמִית שְׁאוֹנֶךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ צַדֵּק גּוֹי נְבוֹנֶיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ קוֹמֵם קֶדֶם קִנְיָנֶיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ רוֹמֵם תֵּל אַרְמוֹנֶךָ . חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ שְׁעֵה לַחַשׁ מִתְחַנְּנֶיךָ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : אַךְ תָּמְכֵם וְחָשְׂכֵם מֵחֲרוֹנֶךָ . חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל :

אַךְ חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל :

פותחין יִבְכֶּן אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ : החזן

פיוסד ע"פ א"ב בראשי החרוזות׳

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל כֹּחַ מֵכִין הָרִים בְּכֹחַ . חֲכַם לֵב וְאַמִּיץ כֹּחַ . נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ . לָכֵן יִתְגָּאֶה גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : בּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו . מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיוֹתָיו

מטה לוי

את ישראל שהם : ורע בחוניך . בני האבות שנבחנו בכמה בחינות : למתעניך . למתענים ביום למענך : פצם . הצילם . מהמית שאונך . שהומים על ישראל : תומם . הקם שררם על ישראל שקנית אותם מקדם : רומם . הגבה בהמ"ק שהוא ארמונך שעומד היום על תלו : שעה לחש מתחנניך . קבל תפלת ישראל שמתחננים לפניך : תמכם . תמוך אותם : וחשכם מתרונך . ותנע אותם מחרונך :

אמרו לאלהים . רוממו ושבחו לאלהים : ארך אפים וגדל כח . גדול כח הוא והיכולת בידו להנקם · אך ארך אפים הוא : מכין הרים בכח . מגמית ההרים שהם קשים בכחו ומכין בהם מזונות : נותן ליעף כח וכן סופו להחליף כח לעייפות ישראל ביסופים (רש"י) : מעלותיו . שמים עליונים : משקה הרים מעליותיו . מעננים שהם לגד השמים : ולו נתכנו עלילותיו . כל פעולות

פירוש ע"ם

דעם פאלק וָוס זייא גלויבן אִין דיר אַךְ לֹא לָנוּ טוֹב דָס נִיט פוּן אוּנזֶערט וֶועגִין נָאר פוּן דיינים וֶועגִין אַךְ מַגֵּר צוּ בְּרֶעךְ דָאךְ דִיא פַיינְד פוּן יִשְׂרָאֵל וָואס זַייא פַאר בָּארְגֶן זִיךְ אוּנְטֶער דִיר אַךְ נַשְּׂאֵם דֶער הֵייבּ דָאךְ דִיא קִינְדֶער פוּן דַיינֶע גִיפְּרוּבְּטֶע אָבוֹת אַךְ סְלִיחָה דוּ זָאלְסְט דָאךְ מֶערֶן פַאר גֶעבּוּנְג צוּ דִיא וָוס פַאסְטֶן אַךְ עֲנֵם עֶנְטְפֶער זַייא נָאר פוּן דַיין הִימְלִישׁ וואוֹנוּנְג : אַךְ פְּצֵם זַאיי זַייא דָאךְ מַצִּיל פוּן בְּרִימוּנְג פוּן דִיא פֶעלְקֶער אַךְ צַדֵּק מַאךְ דָאךְ גִירֶעכְט דַיין פַאר שְׁטַאנְדִיגֶע פָאלְק אַךְ קוֹמֵם רִיכְט דָאךְ אוֹיף דִיא יִשְׂרָאֵל וָואס דוּ הָאסְט פַאר צַייטְן אוֹיס גִיקוֹיפְט אַךְ רוֹמֵם דֶער הֵייבּ דָאךְ דֶעם בַּארְג פוּן דַיין פַאלַאץ דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַךְ שְׁעֵה פַאר נֶעם נָאר דָאס גִיבֶּעט פוּן דִיא וָואס בֶּעטְן צוּ דִיר אַךְ תָּמְכֵם אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט לֶעהְן זַייא דָאךְ אוּנְטֶר אוּנ פַאר מַייד זַייא פוּן דַיין צָארְן דוּ גָאט וָואס דוּא וֶוערְסְט אָן גֶערוּפְן חַנּוּן אוּנ בִּיסְט דָר בַּארֶעמִיג צוּ אַלֶע וֶוערְק :

וּבְכֵן אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ אוּנ אַזוֹ זָאלְט אִיר לוֹיבְּן גָאט וִויא זַייעֶר פַארְכְטִיג זֶענִין דַיינֶע וֶוערְק אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹיבְּט צוּ גָאט אֶרֶךְ אַפַּיִם עֶר דֶער לֵיינְגֶערְט דֶעם צָארְן עֶר אִיז גְרוֹיס מֶעכְטִיג, עֶר הָאט אָן גִיבְּרֵייט דִיא בֶּערְג מִיט כֹּחַ עֶר וֶוערְט אָן גִירוּפְן חֲכַם לֵב אוּנ אִיז שְׁטַארְק אִין כֹּחַ עֶר גִיט צוּ דִיא מִידִינֶע כֹּחַ דְרוּם זָאל עֶר דֶער הוֹיבְּן וֶוערְן אוּנְזֶער הֶער אִיז גִיאַכְפֶּערְט אוּנ הָאט פִיל כֹּחַ אִמְרוּ לֵאלֹהִים לֵייבְּט

מַעֲלִיּוֹתָיו . זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו . וְלוֹ נִתְכְּנוּ
עֲלִילוֹתָיו . לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו :
אִמְרוּ לֵאלֹהִים : גֵּאֶה וְגָבוֹהַּ בִּשְׁמֵי מַעְלָה . עוֹטֶה אוֹר
כַּשַּׂלְמָה . לוֹ הַגְּבוּרָה וְהַגְּדוּלָּה . הָעֹז וְהַמֶּמְשָׁלָה .
לָכֵן יִתְגָּאֶה וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה :
אִמְרוּ לֵאלֹהִים : דָּגוּל מֵרִבְבוֹת קוֹדֶשׁ . וְנֶאְדָּר בַּקּוֹדֶשׁ .
דְּרָכוֹ בַּקּוֹדֶשׁ . וּמִשְׁתַּחֲוִים לוֹ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ . לָכֵן
יִתְגָּאֶה הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקּוֹדֶשׁ :
אִמְרוּ לֵאלֹהִים : הוֹדוֹ כִּסָּה שָׁמַיִם . רוֹקַע הָאָרֶץ עַל
הַמָּיִם . יַרְעֵם מִשָּׁמַיִם . לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם .
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַנּוֹטֶה כַדּוֹק שָׁמַיִם :
אִמְרוּ לֵאלֹהִים : וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ . יָדוֹ יָסְדָה
אֶרֶץ . וִימִינוֹ טִפְּחָה שְׁמֵי עֶרֶץ . וְהֶעֱמִידָם בְּלִי
פֶרֶץ . לָכֵן יִתְגָּאֶה הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ :

מטה לוי

פעולות ותעצומיו של אדם נמנים לפניו : עוטה אור כשלמה . נתעטף הקב"ה בשמלה של אור שהאירה וברא את העולם : דגול מרכבות קודש . הוא דגול מרכבות מלאכים קדושים : דרכו בקודש . דרך מדתו לקדש את שמו בעולם לעשות דין ברשעים : לכן יתגאה הליכות כו'. לכן יתגאה הקב"ה שהיה הולך בקדושתו נותן פיס לפני ישראל : הודו כסה שמים . כסה השמים הודו כסיני לישראל : (רש"י) : ירעם בשמים לקול כו'. הוא פותח רעם ורעש בעבור נתינתו קול המיית מים באויר השמים : לכן יתגאה הנוטה כדוק שמים . הנוטה את השמים כאדם הנוטה קרום כל שהוא : וכל בשליש עפר הארץ . מדד העולם שליש ישוב שליש במדבר שליש בימים : וימינו טפחה שמי ערץ. שמים החזקים מדד בטפח שלו : היושב על . השמים שהם : חוג הארץ .

אמח

עפר

פירוש ע״פ

לויבּט צו גאט מֹתֶח בַשָּׁמַיִם דער דא בויעט אין הימל זיינע שטאפלין ער מאכט אן טרינקען דיא ערד פון זיינע אויבערשטע וואסער אגידערבעניש טוט ער צו זיינע וואונדער אלע מעשים פון דיא מענטשן זיינין פאר אים גיצײלט דרום זאל ער דער הויבן ווערן דער וואס האט גידעקט מיט וואסער זיינע בוידים אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט גֵּאֶה וְגָבוֹהַּ וואס ער איז דער הויבין אונ איז הויך אין דיא אויבערשטע הימל ער הילט זיך איין מיט ליכט וויא אקלייד צו אים איז דיא שטארקייט דיא מאכט אונ דיא גיוועלטיקייט דרום זאל ער דער הויבין ווערן אונ זיין מלוכה טוט איבער אלץ גיוועלטיגן אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט דָּגוּל מֵרִבְבוֹת ער איז גבאנירט פון צעהן טויזענט הייליגע מלאכים אונ ער איז באשיינט מיט הייליקייט זיין וועג איז אין הייליקייט אונ די מלאכים בוקן זיך צו אים מיט הייליגער שיינהייט דרום זאל דער הייבן ווערן מיין גאט דער קיניג דער דא איז גגאנגן מיט זיין הייליקייט אין ים פאר דיא ישראל אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט הודו כִּסָּה דאס זיין שיינהייט באדעקט דיא הימל ער הט אוס גישפרייט דיא ערד אוף דיא וואסער ער טוט דונערן פון הימל מיט דעם קול וואס עס גייט פון די וואסר אונ די לופט פון הימל דרום זאל דר הייבן ווערן דר ווס האט גינייגט אונ אוס גשפרייט די הימל וויא אפעל אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט וְכָל בַּשָּׁלִישׁ דער דא האט גימאסטן מיט אמאס דעם שטויב פון דר ערד זיין האנד הט גיגרונד פעסט דיא ערד אונ זיין רעכטע האנד האט גימאסטן דיא שטארקע הימל אונ האט זייא אנידר גישטעלט דאס זייא קאנן ניט צו בראכן ווערן דרום זאל דר הויבן ווערן דר ווס זיצט איבר דם ערד קריז אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט אתר נטאו דם די לופטקייט

פון

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: זוֹהַר כִּסְאוֹ שְׁבִיבֵי אֵשׁ. מְשָׁרְתָיו לוֹהֲטֵי אֵשׁ. נוֹגַהּ לָאֵשׁ וּמַבְרִיק הָאֵשׁ. לְפָנָיו נִמְשָׁכִים נַהֲרֵי אֵשׁ. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: חַי עוֹלָמִים. צוּר בְּיָהּ עוֹלָמִים. אִוָּה בֵּית עוֹלָמִים. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים. לָכֵן יִתְגָּאֶה עַתִּיק יוֹמִין:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: טְהוֹר עֵינַיִם. סְבִיבָיו חַשְׁרַת מַיִם. עָבֵי שְׁחָקִים חֶשְׁכַת מַיִם. טוֹעֲנֵי מֶרְכַּבְתּוֹ גַּבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינָיִם. לָכֵן יִתְגָּאֶה מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: יוֹדֵעַ מַה בְּסִתְרֵי חֹשֶׁךְ. לֹא יַחְשִׁיךְ מִנּוּ כָּל חֹשֶׁךְ. קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ. הוֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וָחֹשֶׁךְ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: כּוֹנֵן כִּסְאוֹ לַמִּשְׁפָּט. מְכוֹן כִּסְאוֹ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט. אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט. תֹּאחֵז יָדוֹ בְּמִשְׁפָּט.

לכן

מטה לוי

ומסר כסאו סביבי אש. וסירותו ומאורו של כסא מיטלי אש: משרתיו. מלאכיו: לוהטי אש. לבת אש: נוגה לאש. כחיות שנה שלהם הוא יותר מאש שלנו: ומבריק האש. מן מראה האש שהכן יוצא כעין ברק: לפניו נמשכים נהרי אש. שהם טובלין המלאכים כשאומרים שירה ואותן שלא ישרו בעיניו נידונין שם: לכן יתגאה. הקב"ה שנקרא: אש אוכלה אש: צר ביה עולמים. שלם הזה ועוה"ב ברא בשם י"ה. אוה בית עולמים. תמיד להשרות שכינתו בבהמ"ק: עתיק יומין. חזק על הימים ואינו תחת סוג הזמן: חשרת מים. רבוי מים: טוענה מרכבתו.

החיות טוענה כסאו: גבותם מלאות עינים. שהם רואים ונכלם וכל טפס רואים ומרגישים כבעינים: לכן יתגאה. שנאמר עליו: מצות ה' ברה כו':

קץ שם לחשך. זמן נתן לו עד מתי יחשיך: הופך לבקר צלמות וחשך. מי שהוא בצרה והרי הוא כמי שהוא בצל של מות הקב"ה הופך לו לטובה ומאיר לו. כמו שעשה בגאולת מצרים שהיו בצלמות וחשך. כתיב ולכל בני ישראל היה אור במושבותם: תאחז ידו במשפט. לא כעלך ב"ו כשיצאה הגזירה ממנו אינו יכול להשיב אבל. הקב"ה אינו כן אם יצאה גזירה על האדם ואם שב

פירוש ע"ם

פון זיין שטול איז פונקען פייער זיינע באדינער זענין פלאם פייער עס איז אגלאנץ צו דם פייער אונ מאכט בליצען דאס פייער פאר אים זענען גיצויגען טייכן פון פייער דרום זאל דער הויבן ווערן דער דא איז פייער וואס פאר ברענט פייער אמרו לאלהים לובט צו גאט חי עולמים דער דא לעבט אייביג ער הט באשאפן מיט דעם שם יה אלע וועלטן ער הט גינלוסט דאס בית המקדש וואס ווערט גרופן (בית עולמים) דאס איז דם אן ברייטונג צו דיין זיצונג צו אייביג דרום זאל דער הויבן ווערן דער גאט וואס איז פון דא עלטעסטע צייטען אמרו לאלהים לובט צו גאט טהור עינים דער וואס דינגע אויגן זענין ריין ארום אים איז פיל וואסער. דיקע וואלקענס וואס זענין פינסטער פון וואסער די מלאכים וואס טראגן זיין כסא הכבוד זענין זייערע קערפער פיל מיט אויגן דרום זאל דער הויבן ווערן גאט וואס זיינע מצות זענין קלאר וויא לייכטן די אויגן אמרו לאלהים לובט צו גאט יודע דער דא וויים וואס עס איז אין פר בארגענש פון דר פינצטערניש פאר אים איז ניט פינצטער איין סוף הט ער גיטאן צו דער פינצטערניש ער פאר קערט צו מארגן ליכט די צרות וואס זענין פינצטער וויא דער שאטן פון טוט דרום זאל דער הויבן ווערן גאט וואס האט בשאפן דאס ליכט אונ פינצטערניש אמרו לאלהים לובט צו גאט כונן כסאו למשפט דער דא האט אן גיברייט זיין שטול צום משפט דאס אן ברייטונג פון שטול איז צדק ומשפט ער איז דער גאט פון משפט זיין האנד האלט צו דעם משפט דאס ווען דער מענטש טוט

לָכֵן יִתְגָּאֶה וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט:
אִמְרוּ לֵאלֹהִים: לוֹ יָאֲתָה מְלוּכָה. שׁוֹכֵן עַד וְאֶת דַּכָּא. מֵשִׁיב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא. וְאוֹמֵר שׁוּבוּ בְּרוּחַ נְמוּכָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה:
אִמְרוּ לֵאלֹהִים: מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם. הַכֹּל צָפוּי וְלֹא נֶעְלָם. זֶה שְׁמוֹ לְעוֹלָם. חַסְדּוֹ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. לָכֵן יִתְגָּאֶה בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:
אִמְרוּ לֵאלֹהִים: נוֹצֵר חֶסֶד לָאֶלֶף דּוֹר. לוֹחֵם קָמָיו מִדּוֹר דּוֹר. מֵקִים סֻכַּת מְשִׁיחוֹ לִגְדּוֹר. הָאוֹר חוֹנֶה עִמּוֹ בַּמָּדוֹר. לָכֵן יִתְגָּאֶה זֶה זִכְרוֹ לְדוֹר דּוֹר:
אִמְרוּ לֵאלֹהִים: סוֹבֵל עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. מַאֲזִין שִׂיחַ חֲנוּנִים. מַקְשִׁיב שֶׁוַע רְנָנִים. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:
אִמְרוּ לֵאלֹהִים: עִזּוּז וְגִבּוֹר אִישׁ מִלְחָמָה. נוֹקֵם לְצָרָיו

מטה לוי

בה בתשובה הקב"ה משיב הגזירה שהכל המשפט אותו בידו : ויגבה ה' צבאות במשפט . על ידי המשפט שיעשה ברשעים יגבה שמו בעולם : לו יאתה מלוכה . נאה ויאה להקב"ה המלוכה : שוכן עד . שכינתו בשמי עד : ואת דכא . ועם אנשים שפלים ומדוכאים : משיב אנוש עד דכא . שהקב"ה מביא יסורין על האדם עד שמחזירו להיות תש כח ,וקרוב למיתה נראה כאילו אומר שובו מדרכיכם הרעים ברוח נמוכה ונשברה : הכל צפוי . נגלה ונראה אליו : ולא נעלם . ממנו שום דבר : נוצר חסד . לצדיקים לאלף דור : לוחם קמיו . מלחמה לה' עם שונאיו . מדור דור : מקים סוכת משיחו לגדור . יקום בהמ"ק כרן חזק ויעשה לו גדר של אבנים : האור חונה עמו במדור . כדכתיב ונהורא עמיה שרא (דניאל ב כב) : מאזין שיח חנונים . שומע דיבור של תפלה : שוע רננים לעקת ישראל שמרננים בבית הכנסת : מכרית קמיו במהומה

ובעל

פירוש ע"ם

תְּשׁוּבָה צִיהְט עֶר צוּרִיק דִיא גְזֵרָה פוּן דֶעם מִשְׁפָּט דְרוּם זָאל דֶער הוֹבֶּן וֶועֶרְן גָאט וָואס עֶר וֶוערְט דֶער הוֹבֶּן אִין מִשְׁפָּט אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹבְּט צוּ גָאט לוֹ יָאֲתָה אִים פַּאסְט דִיא מְלוּכָה עֶר רוּעְט צוּ אֵייבִּיג אוּן הֶעלְפְט דִיא פַאר שְׁטִיסֶנֶע עֶר קֶערְט אוּם דֶעם מֶענְטְשֶׁן מִיט תְּשׁוּבָה דוּרְךְ דֶעם וָואס עֶר פַאר שְׁטוֹסְט אִים מִיט צָרוֹת אוּנ עֶר זָאגְט טוּא תְּשׁוּבָה מִיט אַנִידֶערִיגֶן גֶימִיט דְרוּם זָאל גָאט דֶער הוֹיבֶּען וֶוערֶען דֶען צוּא גָאט גֶיהֶער דִיא מְלוּכָה אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹבְּט צוּ גָאט מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֶר גֶיוָועלְטִיגְט מִיט זַיין שְׁטַארְקַייט אִיבֶּר דֶער וֶועלְט אַלֶץ דִינְג אִיז פַאר אִים גֶזֶעהֶן אוּנ קֵיין זַאךְ אִיז פוּן אִים גֶישְׁט פַאר הוֹלֶען דֶער נָאמֶן זַיינֶער בְּלַייבְּט צוּ אֵייבִּיג זַיין חֶסֶד אִיז פוּן אֵייבִּיג בִּיז אֵייבִּיג דְרוּם זָאל עֶר דֶר הוֹבֶּן וֶוערֶן גְלוֹבְּט זָאל זַיין נָאמֶן גֶאמֶן דֶער גָאט פוּן יִשְׂרָאֵל פוּן אֵייבִּיג בִּיז אֵייבִּיג אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹבְּט צוּ גָאט נוֹצֵר חֶסֶד עֶר הִיט חֶסֶד צוּ דִיא צַדִיקִים בִּיז טוֹזִינְד דוֹרוֹת עֶר הַאלְט אֵייבִּיג מִלְחָמָה מִיט זַיינֶע שׂוֹנְאִים עֶר וֶועט בּוֹיֶען יְרוּשָׁלַיִם וָואס זִיא וֶוערְט גֶירוּפֶן סוּכַּת דָוִד אוּנ וֶועט זִיא אַרוּם צֵאמֶן דָאס לִיכְט רוּעט בַּייא אִים אִין זַיין וואוֹנוּנְג דְרוּם זָאל דֶער הוֹבֶּן וֶוערֶן גָאט וָואס עֶר הָאט גֶיזָאגְט מַיין גֶידֶעכְנִשׁ אִיז צוּ אֵייבִּיג אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹבְּט צוּ גָאט סוֹבֵל עֶלְיוֹנִים דֶער דָא טְרָאגְט דִיא אוֹבֶּערְשְׁטֶע אוּנ דִיא אוּנְטֶערְשְׁטֶע אֵיין וואוֹר עֶר הֶערְט צוּ דִיא אֶבְיוֹנִים עֶר פַאר נֶעמְט בַּייד פוּן דִיא גִיבֶּעט עֶר פַאר נֶעמְט דָאס גֶישְׁרֵיי פוּן תְּפִלָּה דְרוּם זָאל דֶער הוֹבֶּן וֶוערֶן גָאט וָוס עֶר אִיז גָאט אִיבֶּער אַלֶע הֶערֶען אִמְרוּ לֵאלֹהִים לוֹיבְּט צוּ גָאט עִזּוּז וְגִבּוֹר עֶר

וּבַעַל חֵמָה. מַבְרִית קָמָיו בִּמְהוּמָה. נוֹהֵם עֲלֵיהֶם בִּנְהִימָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה:

אָמְרוּ לֵאלֹהִים: פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל. בְּיָדוֹ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל. אֵלָיו יְשַׂבֵּרוּ עֵינֵי כֹל. וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל. לָכֵן יִתְגָּאֶה עֶלְיוֹן עַל כֹּל:

אָמְרוּ לֵאלֹהִים: צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו. יָשָׁר מֵצִיץ מֵחֲרַכָּיו. חָפֵץ בְּעַם מַמְלִיכָיו. יִירְשׁוּ אֶרֶץ מְבוֹרָכָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו:

אָמְרוּ לֵאלֹהִים: קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ. מַגִּיד אַחֲרִית מֵרֹאשׁ. בָּחַר בְּאוּם דַּלַּת רֹאשׁ. עֻזּוֹ יוֹם יוֹם לִדְרוֹשׁ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

אָמְרוּ לֵאלֹהִים: רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד. בִּטְחוּ בוֹ עֲדֵי עַד. כְּבוֹדוֹ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים נוֹעַד. וּלְעַם קְדוֹשׁוֹ טוֹעַד. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעַד:

מטה לוי

במהומה. סרת שונאיו על ידי במציא מהומה ביניהם עד שאחד הורג את חבירו: נוהם עליהם בנהימה. כקול נגורה ונהומה: ישר מציץ מחרכיו. הוא ישר ומביט מחלונותיו: חפץ בעם ממליכיו. בישראל שממליכים אותו שמקבלים אותו למלך עליהם: יירשו ארץ מבורכיו. ישראל שמברכים אותו בכל יום והוא מברך אותם. הם יירשו ארץ ישראל: קורא הדורות מראש. קודם שהיו ידע כל הדורות מעשים ויקבע לכל דור לעמוד בעיתו: מגיד אחרית. דבר מראש: בחר באום דלת ראש. בחר בישראל שהם עניים ודלים: עזו יום ליום לדרוש. לכך בחר בהם שידרשו התורה שנקראת עוז. בכל יום ויום: המתנשא לכל לראש. הקב"ה הוא המתנשא את כל אשר הוא עומד להיות לראש: שוכן עד. שוכן בשמים: כבודו בסוד קדושים ועד. זימן שכינתו בסוד מלאכי הקדושים: ולעם קדושו טעד. וכן לעם ישראל הקדושים טעד שכינתו

אמרו

פירוש ע"ם

זיא שטארק אונ מעכטיג איז איין העלד אין מלחמה ער איז זיך נוקם אן זיינע שונאים אונ איז איין העכער איבער דעם צארן ער פאר שניידעט זיינע פיינט מיט פר טומלעניש ער ברומט אויף זייא מיט ברומונג דרום זאל דער הויבן ווערן גאט דער העלד פון מלחמה אמרו לאלהים לויבט צו גאט פעל ועשה הכל ער האט אלס גמאכט אונ באשאפן אין זיין האנט איז צו גרייסן אונ צו שטארקן אלעמן דיא אויגן פון אלע באשעפניש האפען צו אים אונ זיינע אויגן שוועבין אונ גיבין אויף אלץ השגחה דרום זאל דער הויבן ווערין גאט וואס ער איז דער אובערשטער איבער אלע אמרו לאלהים לויבט צו גאט צדיק בכל דרכיו דער דא איז גירעכט אין אלע זיינע וועגן ער איז רעכט פארטיג אונ ער קוקט גראד פון דיא פענצטער פון זיין היכל ער באגערט אן דעם פאלק וואס זייא מאכן אים קיניגן זיינע גיבענשטע זאלן ערבן ארץ ישראל דרום זאל גאט דער הויבן ווערן. איר זיינע מלאכים לויבט גאט אמרו לאלהים לויבט צו גאט קורא הדורות מראש ער רופט מיטן נאמן דיא דורות וואס וועלן גיבארן ווערן פון אן הייב אן ער זאגט דער סוף פון אן הייב אן ער הט פון אן הייב צו מתן תורה אום גיקליבן די ארעמע פאלק ישראל דאס זיי זאלן פארשטן זיין מעכטיגע תורה טאג טעגליך. דרום זאל דער הויבן ווערן גאט וואס איז דער הויבן העכער איבער אלעמין. אמרו לאלהים לויבט צו גאט רם ונשא ער איז הוך אונ דער הויבן אונ רועט ביז אייביג פאר זיכערט אייך אין אים ביז אייביג זיין כבוד האט ער אן גיברייט צווישן דיא הייליגע מלאכים אונ צו הייליגע פאלק האט ער זיך אן גיברייט דורח

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: שְׁבִילוֹ בְּמַיִם רַבִּים. שָׁמָיו מַרְעִיף רְבִיבִים. שְׁמוֹ מְיַחֲדִים שַׁחַר וַעֲרָבִים. בְּשַׁעַר בַּת רַבִּים. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: תְּהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ. מַעֲבִיר כִּלָּיוֹן וְחָרֶץ. מֵשִׁיב אַף וְחָרוֹן וָקֶרֶץ. שַׁוַע מְחַנְנָיו יִרֶץ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

וּבְכֵן גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ:

פיוסד ע״פ א״ב

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אֵין מִי בַשַּׁחַק יַעֲרוֹךְ לוֹ. בִּבְנֵי אֵלִים יִדְמֶה לוֹ. גְּבוֹהִים עָלָה לְמוֹשָׁב לוֹ. דָּרֵי גַיְא כַּחֲגָבִים לְמוּלוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמְשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ. וְהַרְבֵּה פְדוּת עִמּוֹ. זַעַק וְלַחַשׁ עִמּוֹ. חָשׁ וּמַאֲזִין מִמְּרוֹמוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו. יוֹבִילוּ שַׁי

למוראיו

מטה לוי

פכיתו כין כדי ארון: שבילו במים רבים. מאם שביליה כים נגאולות מצרים: שמיו מרעיף רביבים. השמים מטיפים טיפות קטנות של טל ומטר: שמו מיחדים כו׳ רבים. כבהכ״נ מתאספים פס רבים ומיחדים שמו שחרית וערבית: מעביר כליון וחרץ. מעביר כליון חרוץ: וקרץ. חתוך והשמד: שוע מחנניו ירץ. ירלה תפלות המתחננים לפניו:

מעשה ש׳ אין מים׳ ידמה לו. כמ״ש כי מי בשחק יערוך לה׳ ידמה לה׳ בבני אלים (תהלים פט): גבוהים. השמים הגבוהים: עלה למושב לו. סעלה למושב לו: דרי גיא כחגבים למולו. יושבי הארץ חשובים נגדו כחגבים: המשל ופחד עמו. גודל הממשלה ומרכית הפחד עמו: חש ומאזין ממרומו. הוא ממהר ומקבל תפלת ישראל אף שהוא יושב במרום: יובילו ש׳.

יובילו

פירוש ע״ם

זאל דער הויבן ווערן גאט וואס ער ניט אבליק אויף די ערד ווערט זיא צו ציטערט אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט צו גאט שְׁבִילוֹ בְּמַיִם רַבִּים זיין שטעג איז אין פיל וואסר זיינע הימל מאכט ער טריפן שפרייא רעגן זיין נאמן איינציגן דיא ישראל פרי אונ אבינט אין דיא טויערן וואו פיל מענטשן זאמלען זיך איין דאס זענין דיא שולן דרום זאל ווערן דער הויבן גאט וואס זיצט איבר דיא כרובים אִמְרוּ לֵאלֹהִים לויבט גאט תְּהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ זיין לויב איז פיל דיא גאנצע וועלט ער מאכט איבער פארן פר דארבונג אונ פר שניידונג ער קערט ווידר גרים צארן אות צו ברעכענש דאס גישריי פון ישראל וואס זייא בעטין צו אים באווילגט ער דרום זאל ער ווערן דער הויבן גאט אונזר העד וויא זייער שטארק איז דיין נאמען אין דער גאנצער וועלט:

וּבְכֵן גְּדוֹלִים אונ אזו אויך זענין גרוס דיא ווערק פון אונזער גאט:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ דס איז דיא ווערק פון אונזר גאט אֵין מִי בַשַּׁחַק עס איז קיינער ניט דא אין הימל דר ווס זאל זיך צו א׳ם שאצן קיינר פון די שטארקע מלאכים קען זיך צו אים ניט גלייכן ער הט די הויכע הימיל דר הויבן צו זיין זיצונג דם ווס וואונן אויף דר ערד זענין וויא היישעריקן קעגין אים דרום זאל דר הויבן ווערן דר באשעפר ווס זיינע ווערק זענין גאנץ מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ דיא ווערק פון אונזר גאט הַמְשֵׁל וָפַחַד גוועלטיגונג אונ פארכט איז מיט אים אונ פיל דר לייזונג איז ביי אים דם גשריי אונ דיא תפלה פון זיין פאלק איילט ער אונ פר נעמט פון זיין הימל דרום זאל ער דער הויבן ווערין זיין נאמן איז יי צבאות · מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ דיא ווערק פון אונזר גאט טֶרֶף נָתַן ער גיט שפייז צו זיינע פארכטר זייא ברענגין

לְמוֹרָאָיו. כִּתֵּי גְדוּדֵי צְבָאָיו. לֹא יָשׁוּרוּ כְּבוֹד מַרְאָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מַלְאָכָיו עוֹשֶׂה רוּחוֹת. נִקְדָּשׁ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. סוֹכֵת שְׁפִיכוּת שִׂיחוֹת. עוֹנֶה וּמַעֲמִיד רְוָחוֹת. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פּוֹדֶה מִשַּׁחַת עֲמוּסָיו. צוּר יוֹדֵעַ חוֹסָיו. קָדוֹשׁ מַפְלִיא נִסָּיו. רַחוּם לִמְרַצָּיו וּמַכְעִיסָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: סוגרין הארון

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ וְתַחְבּוּלוֹתָיו מְזִמָּה: שִׁבְתּוֹ בְּתוֹךְ מִרְמָה. רְפִידָתוֹ רִמָּה. קָבוּר בִּסְעִיף אֲדָמָה. וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה: ופותחין מיד

אֲבָל מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שׁוֹמֵעַ שַׁוְעוֹת. שׁוֹעֶה עֹרֶךְ שׁוּעוֹת. תּוֹרוֹתָיו מְשַׁעַשְׁעוֹת. תַּכְסִיסוֹ טוֹבֵעַ יְשׁוּעוֹת. לָכֵן יִתְגָּאֶה הָאֵל לָנוּ צוּר לְמוֹשָׁעוֹת: סוגרין הארון

אשר

מטה לוי

אפילו תשורה וקרבן לשקב"ה שהוא מוראם של ישראל: כתי גדודי צבאיו. כתות מלאכיו: לא ישורו כבוד מראיו. לא יוכלו להביט כבוד מראיו של הקב"ה: מלאכיו עושה רוחות. עושה את שרותות שלוחיו: סוכת שפיכות שיחות. שומע תפלות הנשפכות לפניו: עונה לעמו ומעמיד רווחות. מעמיד האדם שהוא כשת צרה בריות ושלום: קדוש מפליא נסיו. בכל יום הוא עושה פלאים ונסים עם האדם: למרציו ומכעיסיו. למרצים אותו ולמכעיסים אותו: תחבולותיו מזמה שבתו בתוך מרמה. כל תחבולותיו ומחשבתו אינו אלא מרמה: רפידתו רמה. משכבתו רמה: קבור בסעיף אדמה. בחור ובסדק של האדמה הוא נקבר: שועה ערך שועות. ישעה אל העורכים שועתם לפניו: תורותיו משעשעות. תורה שבכתב ותורה שבע"פ ראוי להשתעשע בהם: תכסיסו. תכסיסי מלכותו הוא: טובע ישועות. שמשים טובע ישועה כראוי:

אשר

פירוש ע"ם

גְשַׁאנְק צוּ גָאט וָוס עֶר אִיז דִיא פָּארְכְט פוּן יִשְׂרָאֵל דִיא מַחֲנוֹת פוּן דִי מַלְאָכִים קֶענֶען נִיט זֶעהֶן דֶעם כָּבוֹד פוּן זַיין גְשְׁטַאלְט דְרוּם זָאל עֶר דֶער הוֹבֶּן וֶוערֶן גָאטְס הַשְׁגָּחָה אִיז אוֹיף זַיינֶע פָארְכְטֶר מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ דִי וֶוערְק פוּן אוּנְזֶר גָאט מַלְאָכָיו עוֹשֶׂה רוּחוֹת זַיינֶע שְׁלוּחִים מַאכְט עֶר פוּן ווִינְטֶן עֶר אִיז גֶהֵיילִיגְט מִיט גְזַאנְג אוּנ מִיט לוֹב עֶר פַר נֶעמְט וֶוען דִיא יִשְׂרָאֵל פַר גִיסֶן זַייעֶרֶע תְּפִלּוֹת פַר אִים עֶר עֶנְטְפֶערְט אוּנ הֶעלְפְט פוּן צָרוֹת דְרוּם זָאל דֶר הוֹבֶּן וֶוערֶן דֶר גָאט פוּן אַלֶע גְמִיטֶן מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ דִיא וֶוערְק פוּן אוּנְזֶר גָאט פּוֹדֶה מִשַּׁחַת עֶר דֶר לֵייזְט פוּן גְרוּב דִיא יִשְׂרָאֵל וָוס עֶר טְרַאגְט זֵיי פוּן גְבָארֶן אָן דֶר בַּאשֶׁעפֶּר עֶר הָט לִיבּ דִיא וָוס בַּאשִׁיצֶן זִיךְ אִין אִים דֶער הַיילִיגֶער גָאט עֶר טוּט וואוּנְדֶערְלִיכֶע נִסִּים עֶר אִיז זִיךְ מְרַחֵם אִיבֶּר דִיא צַדִּיקִים וָוס טוּעֶן זַיין רָצוֹן אוּנ אִיבֶּר דִיא רְשָׁעִים וָוס זֵיי דֶר צֶערְנֶען אִים דְרוּם זָאל דֶר הוֹבֶּן וֶוערֶן גָאט וָוס זַיינֶע דֶער בַּארִימְקֵייט אִיז אוֹיף אַלֶע זַיינֶע וֶוערְק: מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ דִיא וֶוערְק פוּן אַיין מֶענְטְשֶׁן אוּנ זַיינֶע תַּחְבּוּלוֹת זֶענֶען שְׁלֶעכְטֶע גְדַאנְקֶן זַיין זִיצוּנְג אִיז נָאר אִין פַאלְשְׁקֵייט זַיין אִים בֶּעטוּנְג אִיז ווֶערִים עֶר וֶוערְט בַּאגְרָאבֶּן אִין אַשְׁפָּאלְט פוּן דֶר עֶרְד אוּנ ווִי זָאל זִיךְ הָאפֶרְדִיג הַאלְטֶן דֶער מֶענְטְשׁ וָוס עֶר אִיז צוּ נִיט גִיגְלִיכֶן:

אֲבָל מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אָבֶּר דִיא וֶוערְק פוּן אוּנְזֶר גָאט אִיז עֶר הֶערְט צוּ גְשְׁרֵייא אוּנ פַר נֶעמְט דָס אָן רִיכְטוּנְג פוּן דִיא תְּפִלּוֹת זַיינֶע תּוֹרוֹת דָאס אִיז תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אוּנ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מַאכִין פְרֵיילִיךְ זַייעֶרֶע לֶערְנֶער זַיין צִירוּנְג אִיז אַיין הוּט פוּן הִילְף דְרוּם זָאל דֶער הוֹבֶּן וֶוערֶן דֶר גָאט וָוס עֶר אִיז צוּ אוּנְז אַנְאט צוּ הֶעלְפֶן: יִגְבַּהּ אוּנ אַזוֹ טוּעֶן זֵיי מִיט פָארְכְט לוֹבֶּן צוּ גָאט וָוס אִיז פָארְכְטִיג אִיבֶּר זֵיי:

אשר

וּבְכֵן לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ:

יוצר לפ א״ב ותחרוז הראשון עולה על המלאכים. והשני על ישראל. מחזור חלילת,

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ: בְּאֵילֵי שַׁחַק. בְּבִרְקֵי נוֹגַהּ. בִּגְדוּדֵי גוֹבַהּ. בִּדְמוּמֵי דַקָּה. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח: מֵהוֹמֵי בְרֶגֶשׁ. וְעוֹרְכֵי שֶׁוַע. זוֹעֲקֵי תְחִנָּה. חוֹכֵי חֲנִינָה. וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ: בְּטַפְסְרֵי טוֹהַר. בִּידוּדוּן יְדוּדוּן בִּכְרוּבֵי כָבוֹד. בְּלִגְיוֹנֵי לַהַב. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח. מִמְּעוּטֵי יָמִים. (נ״א עֲמָמִים) נְשׂוּיֵי טוֹבָה שְׂבֵעֵי רוֹגֶז. עֲגוּמֵי נֶפֶשׁ. וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ: בִּפְלִיאֵי שֵׁמוֹת בְּצִבְאוֹת עִירִין. בִּקְדוֹשֵׁי קֶדֶם. בְּרֶכֶב רִבּוֹתַיִם. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח: מְשׁוֹקְדֵי דְלָתוֹת. שׁוֹפְכֵי שִׂיחַ. תּוֹבְעֵי סְלִיחָה. תְּאֵבֵי כַפָּרָה. וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

וּבְכֵן

מטה לוי

אשר אומץ תהלתך. אף שחוזק תהלתך: באילי שחק. במלאכי השמים: בברקי נוגה. במלאכים אשר נוגה להם כברק: בגדודי גובה. בחיילות של גובה: בדמומי דקה. מלאכים שאותקין מקול דממה דקה שהש״י מדבר אליהם ואף שתהלתך בפי מלאכי מרום: עכ״ז ורצית שבח. מהומי ברגש. מישראל הבאים בהמיה וברגש אל בית האלהים: חוכי. המחכים ומצפים. חנינה: בטפסרי טוהר. במלאכים הטהורים: בידודון ידודון. במלאכים שדוגין ונודדין בשליחות המקום: בלגיוני להב. במלאכים שנבראו מלהבות אש: ממעוטי ימים. שכן אדם שבעת קצר ימים: מנשויי טובה. משכחי טובה: שבעי רוגז. כל ימיהם מטבח[illegible] בעול: בפליאי שמות. במלאכים ששמותם נפלאים: בצבאות עירין. בחיילות עירין: בקדושי קדם. והם קדושים מקדם: ברכב רבותים. ונקרא רכב רבותים אלפי שנאן (תהלים סח): משוקדי דלתות. מישראל השוקדים על דלתי בהכ״נ ובה״מ: שופכי שיח. שופכי תפלה: תאבי כפרה. המתאוים לכפרה:

על

פירוש ע״ם

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ חָאטְשֶׁע דַיין לוֹבּ אִיז שְׁטַארְק צְווִישֶׁן דִי הִימִילְשֶׁע שְׁטַארְקֶע מַלְאָכִים צְווִישֶׁן דִי מַלְאָכִים וָוס לַייכְטֶן וִויא אַבְּלִיץ צְווִישֶׁן דִיא שַׁארֶן פוּן הוֹכֶע מַלְאָכִים צְווִישֶׁן דִי מַלְאָכִים וָואס זַייא שְׁווַייגֶן צוּ הֶערֶן גָאטְס שְׁטִימֶע אוּנ דַיין הַיילִיקַייט אִיז אִין זַייעֶר מוֹיל: וְרָצִיתָ שֶׁבַח פוּן דֶעסְט וֶועגְין גֶפֶעלְט דִיר דִיא לוֹבּ פוּן דִיא יִשְׂרָאֵל וָוס קוּמֶען מִיט צִיטֶערְנִישׁ אוּנ רִיכְטֶן אָן גְשְׁרַייא פוּן תְּפִלָּה דִיא דָא שְׁרַייעֶן מִיט גְבֶּעט דִיא דָא הָאפֶן צוּ גְרַייכֶן חֵן אוּנ דָאס אִיז דַיין כָּבוֹד אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ דַיין לוֹבּ אִיז שְׁטַארְק צְווִישֶׁן דִיא רֵיינֶע מַלְאָכִים צְווִישֶׁן דִיא מַלְאָכִים וָוס זַיי וַואנְדְלֶן אוּם צוּ טָאן דַיין שְׁלִיחוּת צְווִישֶׁן דִיא גִיעֶהְרְטֶע מַלְאָכִים וָוס זַייא הַייסֶן כְּרוּבִים צְווִישֶׁן דִיא פְלַאם פַייעֶרְדִיגֶע פוֹלְקֶן אוּנ דַיין הַיילִיקַייט אִיז אִין זַייעֶר מוֹיל: וְרָצִיתָ שֶׁבַח אוּנ דָאךְ גֶפֶעלְט דִיר דִיא לוֹבּ פוּן מֶענְטְשֶׁן וָואס לֶעבֶּן ווֵיינִיג טֶעג אוּנ זֶענִין פַאר גֶעסֶן פוּן גוּטְ׳ס דִיא דָא זֶענִין זַאט פוּן צָארֶן אוּנ הָאבֶּן טְרוֹיעֶרִיגֶע לַייבֶּר אוּנ דָס אִיז דַיין כָּבוֹד: אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ דַיין לוֹבּ אִיז שְׁטַארְק צְווִישֶׁן דִיא מַלְאָכִים וָואס זַייעֶרֶע נָעמֶען זֶענִין פַר הוֹלְן צְווִישֶׁן דִיא מַלְאָכִים וָואס הַייסֶן עִירִין צְווִישֶׁן דִיא מַלְאָכִים וָואס זֶענִין הַיילִיג פוּן אֵייבִּיג אָן צְווִישֶׁן דִיא פִיל טוֹיזֶנְט מַלְאָכִים וָוס זַיי זֶענִין גָאטְס מֶרְכָּבָה אוּנ דַיין הַיילִיקַייט אִיז אִין זַייעֶר מוֹיל. וְרָצִיתָ שֶׁבַח אוּנ דָאךְ גִיפֶעלְט דִיר דִיא לוֹבּ פוּן דִיא וָואס זַייא אַיילֶן צוּא דִיא טִירֶן פוּן דִיא שׁוּלֶן דִיא דָא פַאר גִיסֶן רַייד פוּן תְּפִלָּה דִיא הָאס בֶּעטֶן פַאר גֶעבּוּנְג אוּנ גְלוּסְטֶן צוּא הָאבֶּן כַּפָּרַת עָוֹן אוּנ דָס אִיז דַיין כָּבוֹד:

פיוטר ע"פ א"ב
ובכן תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו:

על ישראל אמונתו. על ישראל ברכתו. על ישראל גאותו. על ישראל דברתו. על ישראל הדרתו. על ישראל ועידתו. על ישראל זבירתו. על ישראל חמלתו. על ישראל טהרתו. על ישראל ישרתו: על ישראל כנתו. על ישראל לאמתו. על ישראל מלכותו. על ישראל נעימתו. על ישראל סגלתו. על ישראל עדתו. על ישראל פעלתו. על ישראל צדקתו. על ישראל קדשתו. על ישראל רוממותו. על ישראל שכינתו. על ישראל תפארתו:

פיוטר ע"פ א"ב
ובכן ועזו בשחקים:

אפסי ארץ בדברו הקים. בוראה לעבדו מתלהקים. גולה מני חשך עמוקים. דבר עבדו מקים. ההוצב להבות וברקים. ותבל מאירים ומבהיקים. זוכר ברית מצוקים. חסדו גדול מעל למוצקים. טוב ומעוז לאליו דבוקים. יחיו כל בו דבקים. כי מרוחו הרים מתפרקים. לא יכילו זעמו צורים וצוקים. מפחדו יתבקעו עמקים.

מטה לוי

על ישראל אמונתו. עיקר אמונתו שמאמינים בו יתברך את בישראל: ברכתו. שהם מברכים אותו בכל יום ואף הוא מברך אותם: גאותו. שהוא מתגאה בישראל שהם מגדלים אותו: דברתו. פירוש דברתו עם משרע"ה לא היה אלא בשביל ישראל: הדרתו. שמסדרים שם קדשו:

אפסי ארץ. כל קצוי ארץ: בדברו הקים. כמ"ש כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד: בוראה לעבדו מתלהקים. מתקבלים לעבדו בוראם: גולה מני חושך עמוקים. דברים שהם נסתרים ומכוסים בתכלית העומק הש"י מגלהו: דבר עבדו מקים. הגדיק גוזר והקב"ה מקיים: ההוצב להבות וברקים. כמ"ש קול ה' חוצב להבות אש (תהלים כט): ותבל מאירים ומבהיקים. כמ"ש האירו ברקיו תבל (שם טז): זוכר ברית מצוקים. זוכר ברית האבות שנאמר בהם מצוקי ארץ: חסדו גדול מעל למוצקים. כמ"ש כי גדול מעל שמים חסדך (תהלים לו): טוב ומעוז לאליו דבוקים. הקב"ה מטיב ומעוז למי שמתדבק בו והולך בדרכיו: כי מרוחו הרים מתפרקים. באמת הרים מתפרקים מרוחו כמ"ש ורוח גדולה וחזק מפרק הרים: לא יכילו. לא יסבלו: זעמו. כעסו: צורים וצוקים. הרים וסלעים חזקים: מפחדו. פוסה וסערה זרם אלנקים

פירוש ע"פ

ובכן גיט שטארקע לויב צוא גאט וואס זיין גרויסקייט רועט אויף ישראל:

על ישראל אמונתו אויף ישראל ווירקט זיין אמונה אויף ישראל איז זיין בענטשונג אויף ישראל איז זיין הויכקייט אויף ישראל איז זיין רייד פון תורה אונ מצות אויף ישראל איז זיין שיינהייט אויף ישראל איז זיין אנבערייטונג אויף ישראל איז זיין גידעכעניש אויף ישראל איז זיין דער בארעמקייט אויף ישראל איז זיין ריינקייט אויף ישראל איז זיין רעכט פארטיקייט אויף ישראל איז זיין גרונד פעסטונג אויף ישראל איז זיין אום דער ווייזונג צוא איין פאלק אויף ישראל איז זיין מלוכה אויף ישראל איז זיין זיסקייט אויף ישראל איז זיין ליבשאפט אויף ישראל איז זיין אום דער ווייזונג זייא פאר איין עדה אויף ישראל איז זיין ווערק אויף ישראל איז זיין גרעכטיקייט אויף ישראל איז זיין היילינקייט אויף ישראל איז זיין דער הייבונג אויף ישראל איז זיין רואונג אויף ישראל איז זיין שיינקייט:

אפסי ארץ אין אלע עקין וועלט וועלכע ער האט מיט זיינע רייד אויף גישטעלט זאמלט זיך איין אים צוא דינען מיט פארכט ער אנפלעקט פון פינצטערניש דיא טיפע זאכען דיא רייד פון זיין קנעכט איז ער מקיים ההוצב דער האקט אוס פלאם אונ בליצן אונ זייא דער לייכטן דיא וועלט אונ מאכן ליכטיג ער גדענקט דעם ברית פון די שטארקע אבות זיין חסד איז גרוס אונ איז העכר פון די הימל טוב ומעוז ער איז גוט אונ איז אשטארקונג צו דיא יוס זענין צו אים באהעפט אלע דיא וואס בהעפטין זיך אן אים זעלן לעבן לעולם הבא פון זיין ווינט ווערן בערג אוס גיריסן לא יכילו די שטארקע בערג

גְּמוּגִים וְכַדּוֹנַג נְמַקִּים. סוּפָה וּסְעָרָה דַרְכּוֹ נֶאֱבָקִים. עָנָן מִדְרַךְ רַגְלָיו כַּאֲבָקִים. פְּדוּת שָׁלַח לְעַם לוֹ חֲשׁוּקִים. צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ לִנְשׁוּקִים. קְנוּיִם לוֹ וּבִימִינוֹ נֶחֱבָקִים. רְצִים וְאַחֲרָיו נִדְבָּקִים: חזן שַׁוְעָם שׁוֹמֵעַ מִמַּעֲמַקִּים. תִּפְאֶרֶת עוֹז לְשׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים:

וּבְכֵן יְיָ מִי כָמוֹךָ:

מיסוד ע״פ א״ב

מִי כָמוֹךָ אַדִּיר בַּמְּרוֹמִים. מִי כָמוֹךָ בּוֹרֵא כָם וַהֲדוֹמִים. מִי כָמוֹךָ גִּבּוֹר וּמוֹשִׁיעַ. מִי כָמוֹךָ דּוֹבֵר בִּצְדָקָה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. מִי כָמוֹךָ הוֹד וְהָדָר לוֹבֵשׁ. מִי כָמוֹךָ וְחֵטְא וְעָוֹן כּוֹבֵשׁ. מִי כָמוֹךָ זָךְ בָּעֶלְיוֹנִים. מִי כָמוֹךָ חָסִין בְּאַלְפֵי שִׁנְאַנִּים. מִי כָמוֹךָ טוֹב וּמֵטִיב. מִי כָמוֹךָ יְשָׁרִים לְהֵטִיב. מִי כָמוֹךָ כּוֹנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם. מִי כָמוֹךָ לְהָשִׁיב מִמְּצוּלוֹת יָם. מִי כָמוֹךָ מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם. מִי כָמוֹךָ נֶאְדָּר מִקּוֹלוֹת מַיִם. מִי כָמוֹךָ שָׂם עָבִים רְכוּבוֹ. מִי כָמוֹךָ עוֹזֵר וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בוֹ. מִי כָמוֹךָ פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת. מִי כָמוֹךָ צוֹעֲקָיו לְהַשְׁעוֹת. מִי כָמוֹךָ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מִי כָמוֹךָ רוֹצֶה בְּעַמּוֹ:

מטה לוי

נאבקי׳. רוח סופה וסערה מתחברים יחד בהליכו ובדרכו של הקב״ה: ענן מדרך רגליו. דורך ברגליו על עננים כאדם הדורך ברגליו על אבק: פדות שלח לעם לו חשוקים. ישראל הדבוקים והאדוקי׳ בו: לנשוקים. ישראל שאלו מזויינים ומתומשים ממצרים: ממעמקים. ממעמקי הצרות כי הקב״ה הוא: תפארת עוז לשושנת העמקים. לישראל הנקראים שושנת העמקים כמ״ש כי תפארת עוזמו אתה:

מי כר. מרא כם והדומים. כמ״ש השמים כסאי והארץ הדום רגלי (ישעיה סו): חסין. חזק הוא: באלפי שנאנים. בין כל שרי מלאכים: כנד. כחומה: להשיב ממצולות ים. כמו ששבה לפרעה: בשעלו. ברגלו: נאדר מקולות מים. כמ״ש מקולות מים וגו׳ אדיר במרום ה׳: שם עבים רכובו. כמ״ש הנה ה׳ רוכב על עב קל: צועקיו להשעות. לקבל תפלת הצועקים לו: בברורי

מי

פירוש ע״ס

אז די שטארקע שטיינר קענין ניט דער ליידן דיין צארן פר דיין פחד ווערן זיא טאלן צו גאנגין אז צוא רונען זיא וואקס סופה וסערה שטורעם אונ גרויסע ווינטן באהעפטן זיך אין זיין וועג אוואלקן איז אונטר זיינע פיס וויא איינער טרעט אין שטוב פון דר ערד פדות שלח איין גד לייזונג הט ער גישיקט צו דעם פאלק וואס זיי האבן צו אים גיגלובט ער הט גיבאטן צו איביג זיין פר בונד צו דיא גיליבטע ישראל זיי נענן צו אים גיקופט אונ מיט זיין רעכטע האנד וענן זיי גיהאלטן רצים זיי לופן אים נאך אונ בהעפטן זיך אן אים זייער גישרייא הערט ער פון דער טיפענעש ער גיט איין שיינע שטארקייט צו דיא ישראל וואס זייא ווערן אן גירופן שושנת העמקים:

ובכן יי אונ אזו לובן מיר דער איז דיין גלייכן:

מי כמוך דער איז דיא דו מעכטיגר אין הימל ווער איז וויא דו דער דא בשאפט הימל אונ ערד מי כמוך גבור ווער איז וויא דו איין שטארקר אונ אהעלפר ווער איז וויא דו דר דא טוט ריידן מיט צדקה אונ איז איין העלפער צו העלפן מי כמוך הוד ווער איז וויא דוא דר קליידט אן פראכט אונ שיינהייט ווער איז וויא דו דער דא בצווינגט דיא זינד מי כמוך זך ווער איז וויא דו לוטער צווישן די אוברשטע ווער איז וויא דוא שטארק צווישן די הערן פון די מלאכים וואס זיי הייסן שנאנים מי כמוך טוב ווער איז וויא דוא דער דא איז גוט אונ טוט גוטס ווער איז וויא דו גוטס צו טאן צו דיא צדיקים מי כמוך כונס ווער איז וויא דו דער דא זאמלט איין וויא אמויער די וואסר פון ים ווער איז וויא דו דער דא קערט אום פון דיא טיפענש פון ים מי כמוך מדד ווער איז וויא דו דער דא מעסט מיט זיין טריט דיא וואסר ווער איז וויא דו דער דא איז באשיינט פון די קולות פון וואסר מי כמוך שם ווער איז וויא דו דער דא מאכט וואלקן צו זיינע רייטונג ווער איז וויא דו דער דא העלפט אונ ווייסט דיא וואס באשיצן זיך אן אים מי כמוך פעל ווער איז וויא דו דער דא טוט הילף ווער איז וויא דוא דער דא טוט פאר נעמין צו

חזן מִי כָמוֹךָ שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד . מִי כָמוֹךָ תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב וּלְאַבְרָהָם חֶסֶד :

וּבְכֵן אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ :

סימן ע"פ א"ב

אֵין כָּמוֹךָ בְּאַדִּירֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּבְרוּרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּגְדוּדֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּדְרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בַּהֲמוֹנֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּוַעוּדֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּזַכֵּי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּחַיָּלֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּטְהוֹרֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּיקָרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּכְרוּבֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּלְגְיוֹנֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּמַלְאֲכֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּנְגִידֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּשְׂרָפֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בַּעֲרִיצֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּפְלִיאֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּצְבָאוֹת מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּקְדוֹשֵׁי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּרוֹזְנֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּשִׁנְאַנֵּי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּתַקִּיפֵי מַטָּה:

מטה לוי

בברורי מטה . כישראל הנבררים : כגדודי מעלה . בברי מטה . בחיילי מטה : בנגידי מטה . בברי מטה : בעריצי . בחזקי . גדודים : בהמוני מעלה . במלאכים שבומים בתעלתם למעלה בפליאי מעלה . במלאכים בשתם פלאי . ברוזני . בשרים : ובכן טעידי מטה : בקבוץ ישראל שמתקבלים יחד בבכ"נ : בלגיוני נאדרך . בשבתך נאדר וכוד אותם מי שלמים ולך נאה להודות: האדרת

פירוש ע"ט

דיא וואס זייא שרייען צו אים מִי כָמוֹךָ קדוש וועֶר איז וויא דו הייליג אונ פארכטיג איז דיין נאמען וועֶר איז וויא דו דער דא באוויליגט אן דיין פאלק מִי כָמוֹךָ שׁוֹמֵר וועֶר איז וויא דו דער דא היט דעם ברית אונ דעם חסד וועֶר איז וויא דוא גאט דס דוא טוסט געבן אֱמֶת צו יַעֲקֹב אונ צו אַבְרָהָם חֶסֶד :

וּבְכֵן אונ אזו לויבן מיר דיך . אֵין עס איז נים דא צווישן געטער אזו וויא דו גאט . אונ עס איז נים דא אזו וויא דיינע ווערק :

אֵין כָּמוֹךָ בְּאַדִּירֵי עס איז נים דא וויא דו צווישן דיא שטארקע מלאכים וואס אין הימל אונ עס איז נים דא ווי דיין ווערק צווישן די לויטערע וואס זענען אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּגְדוּדֵי עס איז נים דא ווי דו צווישן דיא שאַרן פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיין ווערק צווישן דיא איין וואונר פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בַּהֲמוֹנֵי עס איז נים דא ווי דו צווישן די מלאכים וואס ברומען אויבן אונ עס איז נים דא ווי דיין ווערק צווישן דיא איין זאמלונג פון אונטין אֵין כָּמוֹךָ בְּזַכֵּי עס איז נים דא ווי דו צווישן די לויטערע מלאכים פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיין ווערק צווישן דיא היילות פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּטְהוֹרֵי עס איז נים דא וויא דוא צווישן דיא ריינע מלאכים פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיין ווערק צווישן דיא ווערדיגע פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּכְרוּבֵי עס איז נים דא צווישן דיא מלאכים וואס הייסן כרובים וואס פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיין ווערק צווישן דיא חיילות פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בְּמַלְאֲכֵי עס איז נים דא וויא דוא צווישן די מלאכים וואס פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיינע ווערק צווישן דיא האַרן פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּשְׂרָפֵי עס איז נים דא וויא דו צווישן די ברענענדיגע מלאכים פון אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיינע ווערק צווישן די שטארקע פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּפְלִיאֵי עס איז נים דא ווי דו צווישן דיא וואונדערליכע מלאכים וואס אויבן אונ עס איז נים דא וויא דיינע ווערק צווישן דיא שאַרין פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בִּקְדוֹשֵׁי עס איז נים דא וויא דו צווישן דיא היילינע מלאכים פון אויבן אונ עס איז נים דא ווי דיין ווערק צווישן דיא האַרן פון אונטן אֵין כָּמוֹךָ בְּשִׁנְאַנֵּי עס איז נים דא ווי דו צווישן די מלאכים

וּבְכֵן נַאְדִּרְךָ חַי עוֹלָמִים: נ״א (וּבְכֵן נֶאְדַּ״ר לְחַי עוֹלָמִים):

הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים: הַבִּינָה וְהַבְּרָכָה לְחַי עוֹלָמִים: הַגַּאֲוָה וְהַגְּדוּלָּה לְחַי עוֹלָמִים: הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי עוֹלָמִים: הַהוֹד וְהֶהָדָר לְחַי עוֹלָמִים: הַוַּעַד וְהַוָּתִיקוּת לְחַי עוֹלָמִים: הַזַּךְ וְהַזּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים: הַחַיִל וְהַחוֹסֶן לְחַי עוֹלָמִים: הַטֶּכֶס וְהַטּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים: הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה לְחַי עוֹלָמִים: הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי עוֹלָמִים: הַלֶּקַח וְהַלִּבּוּב לְחַי עוֹלָמִים: הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים: הַנּוֹי וְהַנֵּצַח לְחַי עוֹלָמִים: הַסִּגּוּי וְהַשֶּׂגֶב לְחַי עוֹלָמִים: הָעֹז

והענוה

מטה לוי

האדרת. הוא שבחו של הקב"ה מן השמים: והאמונה. הוא שבחו של הקב"ה מן השמים ראוים השבחים הללו: לחי עולמים. שהוא חי וקים לעולם: ההוד וההדר לח"ע. כי יש אדם שיש לו הוד ואין לו סדר ויש אדם שיש לו סדר ואין לו הוד אבל הקב"ה יש לו הוד וסדר: הועד והותיקות לח"ע. כי ב"ו אינו יכול לקבוע זמן לישב במשפט שמא ימות ויהיה מבטלו בטל אבל להקב"ה ראוי לקבוע זמן וועד לישב במשפט כמ"ש כי שם אשב לשפוט את כל הגוים מי הוותיקות והחוזק שלו לעולמי עד: הזך והזוהר. הזכות והבהירות לח"ע: החיל והחוסן. הכח והחוזק: לח"ע. כי מלך בשר ודם חוסנו ותוקפו תלוי בחיילותיו אם יכרתו חיילותיו אז הוא כשאר ב"א אבל הקב"ה כחו הוא חילו: הטכס והטוהר לח"ע. תכסיסו ותקוני מלכותו הם כולם להקב"ה כי לאדם זה נותן לו הקב"ה חן ולאדם זה נותן לו הקב"ה הוד. מלכות והטהר' אין לכל אדם אבל הקב"ה יש לו עיכוס של חיל וחן וחסד ולו טהר': היחוד והיראה לח"ע. כי מלך ב"ו אם אין עמו חבורה אינם יראי' ממנו אבל הקב"ה הוא יחיד בעולמו ויראוי על כל העולם: הכתר והכבוד. במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו. וכן הכתר שלו שהוא מכתיר את העולם כי׳ו הכתר שהראש אינו מכלכל את הכתר לפי שהוא מגדל והולך על הראש כן הקב"ה שהוא כתר של עולם אין העולם מכלכלו שנאמר הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך. וכן הכבוד שהוא מלמלא כבודו לפינות ולברואות לבריותיו. ולכן הכתר והכבוד לחי עולמים שאין קץ לכבודו ואין קצב לכתר שהוא מכתיר עולמו (הרמב"ן): הלקח והלבוב. התורה שנאמר עליה כי לקח טוב וגו' למי נאה וראוי ללמד התורה מי אשר לו הלבוב כמ"ש חוקר לב כי הוא חוקר הלבבות ויודע מה מחשבה הלב עתיד לחשוב לכן נאה לו להוסיף הלקח ללב לפי שגלוי לו מה שצריך לכל לב ומה ראוי לו. הרמב"ן. וגם צריך להבין במלכותו של הקב"ה שהוא עמוק מהבין לכן ראוי הלקח והלבוב לח"ע: המלוכה והממשלה לח"ע. כי מלך ב"ו לפעמים יש לו מלוכה אבל אין לו ממשלה כי לפעמים ימרדו בו שריו ועבדיו ויגרשוהו ממלכותו אבל הקב"ה המלוכה והממשלה לעד: הנוי והנצח לח"ע. כי פרעה אמר מי ה' אשר אשמע בקולו לסוף נתנצח והודה להקב"ה ואמר ה' הצדיק ועי"ז תנווהו ישראל בשירות ותשבחות על הים ואמרו זה אלי ואנוהו. אם כן לעת כזאת היה לו נוי והנצח: הסגוי והשגב. יש אומה שיש להם שיגוי רוב עם. ויש אומה אחרת שיש להם שגב חוזק וגבורה והקב"ה מגדה זה בזה ומנצח שניהם: העוי והענוה לח"ע. אע"פ שיש לו עוז מלוכה מ"מ עניו הוא כי כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו: הפאר והפדות לח"ע. כמ"ש במדרש הנכיר בשעה שאמרו ישראל אז ישיר. הלבישוהו מלבוש והיו בו כל אותיות שבתורה והיה מפואר מאוד ובשעת החורבן קרע אותו שנאמר בצע אמרתו (ותרגומו בזע פורפירא דיליה) ועתיד הקב"ה בשעת הגאולה והפדות להחזיר אותו פאר ליושנו

פירוש ע"פ

יוס הייסן שנאנים פון אויבן אונ עס איז ניט דא ווי דיין ווערק צווישן דיא שטארקע פון אונטן: ובכן אונ אזו טוען מיר דיר ריהמען גאט ווס דו לעבסט אייביג:

הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה דיא פראכטיקייט אונ ווארהייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַבִּינָה דיא פר שטאנדיקייט אונ דיא בענטשונג איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַגַּאֲוָה דיא הערשאפט אונ דיא אכפערקייט איז צו גאט דר דא לעבט אייביג הַדֵּעָה דיא וויסן שאפט אונ די שפראכע איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַהוֹד די פראכט אונ די שיינהייט איז צו גאט דר דא לעבט אייביג הַוַּעַד דם בשטימונג אונ דאס שטארקייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַזַּךְ דיא לוטערקייט אונ דיא לייכטונג איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַחַיִל די קראפט אונ די שיטצונג איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַטֶּכֶס דיא צירונג אונ דיא ריינקייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַיִּחוּד דיא איינציגן אונ די פארכט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַכֶּתֶר דיא קרון אונ דער כבוד איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַלֶּקַח דם לערנונג אונ דער גוטער שכל פון דעם הארץ איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַמְּלוּכָה דיא קיניגרייך אונ דיא געוועלטיגונג איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַנּוֹי די באשיינונג אונ דיא אייביגקייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַשֶּׂגֶב דיא גרייסונג אונ דיא שטארקייט איז צו גאט

דער

וְהָעֲנָוָה לְחַי עוֹלָמִים: הַפְּאֵר וְהַפְּדוּת לְחַי עוֹלָמִים: הַצְּבִי וְהַצֶּדֶק לְחַי עוֹלָמִים: הַקְּרִיאָה וְהַקְּדוּשָּׁה לְחַי עוֹלָמִים: הָרֹן וְהָרוֹמֵמוּת לְחַי עוֹלָמִים: הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח לְחַי עוֹלָמִים: הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְחַי עוֹלָמִים:

מיוסד ע״פ א״ב כפול וּבְכֵן נַאֲמִירָךְ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵימָה:

נַאֲמִירָךְ בְּאֵימָה. נְבָרֶכְךָ בְּבִינָה. נְגַדֶּלְךָ בִּגְדוּלָּה. נִדְרָשְׁךָ בְּדֵעָה. נְהַדְּרָךְ בְּהוֹדָיָה. נוֹדְךָ בִּוְעִידָה. נַזְכִּירָךְ בְּזִמְרָה. נְחַסְּנָךְ בְּחִילָה. נַטְעִימָךְ בְּטַהֲרָה. נְיַחֶדְךָ בְּיִרְאָה. נְכַבֶּדְךָ בִּכְרִיעָה. נְלַבְּבָךְ בִּלְמִידָה. נַמְלִיכָךְ בִּמְלוּכָה. נְנַצְּחָךְ בִּנְעִימָה. נְשַׂגֶּבְךָ בְּשִׂרָה. נַעֲרִיצָךְ בַּעֲנָוָה. נְפָאֲרָךְ בִּפְצִיחָה. נְצַלְצְלָךְ בִּצְהָלָה. נַקְדִּישְׁךָ בִּקְרִיאָה: חזן נְרוֹמִמְךָ בְּרִנָּה. נְשׁוֹרְרָךְ בְּשִׁבְחָה. נַתְמִידָךְ בִּתְהִלָּה:

מיוסד ע״פ א״ב וּבְכֵן רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:

רוֹמְמוּ אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן. קָדוֹשׁ הוּא בָּרוּךְ בְּכָל זְמָן:

מטה לוי

לישנא ואז יהיה: הפאר והפדות לח״ע. שישראל יפארו אותו בשעה פדיה: הצבי והצדק לח״ע. מלך ב״ו אם יש לו ממשלה בים אין לו ביבשה וכן להיפך ונמצא אף אם יהיה ברצונו לעשות צדק אינו יכול אבל הקב״ה מושל בשמים ובים וביבשה כי הכל יעשה בכיונו ורצונו וא״כ רצונו לעשות צדק וידו לעשות: הקריאה והקדושה. המלאכים שקוראים זה אל זה ומקדישים דכתיב וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש לחי עולמים לו הקריאה והקדושה ולעולמי עולמים קוראים ומקדישים וכן ראוי שהוא: חי העולמים. פרא״כן: הרון והרוממות. בשעה שהן אומרים רננות ומשבחים אותו הוא יתרומם: ואז. הרון והרוממות לח״ע: השיר והשבח

רוממו

לח״ע. כי מתוך השי״ר שאומרים לפניו יוצא שבח: ובכן. הואיל וכן הוא תהלתך: נאמירך אלהינו באימה. נשבח לך באימה כי אתה אלהינו: נאמירך. נשבחך: בועידה. בוועד וקהל: נחסנך בחילה. נחזקך בזה שמספר תוקן ותוקף שלך בפחד וחיל: נטעימך. נשבחך בטוב טעם ודעת בטהרה: נלבבך נחבבך: נעריצך בענוה. אנו משבחין ומחזיקין אותך על שלא גדולתך היא ענוה גדולה שאתה משגיח על פרנסתינו: בפליחה. בפתיחת פה ברנ׳: נצלצלך. נשיר לך בצלצול: נשוררך. נשיר לך: נתמידך בתהלה. נהלל ונשמיע תמיד תהלתך: רוממו כו׳. דתואר דודי׳. תורתך שנכתב ושבע״פ הפוכים שנקדש

פירוש ע״פ

דער דא לעבט אייביג הָעֹז די קראפט אונ די דעמוטיקייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַפְּאֵר דיא דער לייזונג אונ דיא שיינהייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַצְּבִי די גלוסטיקייט אונ די גירעכטיקייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הַקְּרִיאָה דאס רופונג ווס דיא מלאכים רופן איינר צום אנדרן אונ זאגן קדושה איז צו גאט דער דא לעבט אייביג הָרֹן דאס גיזאנג פון תפלה אונ דס דר הייבונג איז צו גאט דר דא לעבט אייביג הַשִּׁיר דס גזאנג אונ די לוב איז צו גאט דר דא לעבט אייביג הַתְּהִלָּה דיא לוב אונ דיא שיינהייט איז צו גאט דער דא לעבט אייביג:

וּבְכֵן נַאֲמִירָךְ אונ נון וועלן מיר דיך לובן מיט פארכט:

נַאֲמִירָךְ בְּאֵימָה מיר וועלן דיך גאט לובן מיט פארכט מיר וועלן דיך דאנקן מיט פר שטאנדיקייט מיר וועלן דיך אכפערן מיט אכפערקייט מיר וועלן דיך פארשטן מיט וויסן שאפט מיר וועלן דיך באשיינן מיט לובונג מיר וועלן דיך לובן מיט איין זאמלונג מיר וועלן דיך גין געדענקן מיט גיזאנג מיר וועלן דר ציילן דיין שטארקייט מיט ציטערניש מיר וועלן דיך מיט גשמאק לובן מיט ריינקייט מיר וועלן דיך איינציגן מיט פארכט מיר וועלן דיך עהרן מיט קניאונג מיר וועלן דיך באהארצט לובן מיט לערנונג מיר וועלן לובן דיין קיניגונג מיט דיין מלוכה מיר וועלן דיך שטארק לובן מיט זיסקייט מיר וועלן דיך פעסט לובן מיט הערשאפט מיר וועלן דיך שטארקן מיט דעמוטיקייט מיר וועלן דיך שיינן מיט עפינונג פון אונזר מול מיר וועלן צו דיר שאלן מיט פרייד מיר וועלן דיך היילגן מיט רופונג. מיר וועלן דיך דר הייבן מיט גזאנג. מיר וועלן זינגן צו דיר מיט דאנק מיר וועלן דיך תמיד לובן מיט לוב:

בכן אונ אצו רוממו יי אלהינו דער הייבט גאט אונזער גאט אונ בוקט אייך צום שעמיל פון זיינע פיס קדוש הוא ער איז הייליג:

רוֹמְמוּ גּוֹמֵל חֲסָדִים. קָדוֹשׁ הוּא דָּתוֹתָיו דּוֹדִים: רוֹמְמוּ הַנִּקְדָּשׁ בִּצְדָקָה. קָדוֹשׁ הוּא וּמַאֲזִין צְעָקָה: רוֹמְמוּ זֶרֶת שְׁחָקִים. קָדוֹשׁ הוּא חִכּוֹ מַמְתַקִּים: רוֹמְמוּ טוֹב לַכֹּל. קָדוֹשׁ הוּא יוֹדֵעַ הַכֹּל: רוֹמְמוּ כָּבוֹד אוֹמֵר כֻּלּוֹ בְּהֵיכָלוֹ. קָדוֹשׁ הוּא לְהַקְדִּישׁוֹ וּלְעַלּוֹ: רוֹמְמוּ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים. קָדוֹשׁ הוּא נִצָּב בַּעֲדַת כְּרוּבִים: רוֹמְמוּ סוֹבֵל בִּזְרוֹעוֹ עוֹלָם. קָדוֹשׁ הוּא עָזּוּז וּמְכַלְכֵּל נֶעְלָם: רוֹמְמוּ פּוֹדֶה וְחוֹנֵן יְדִידִים. קָדוֹשׁ הוּא צִדְקָתוֹ שָׁמַיִם מַגִּידִים: רוֹמְמוּ קָרוֹב לְקוֹרְאָיו. קָדוֹשׁ הוּא רוֹצֶה יְרֵאָיו: חזן רוֹמְמוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת. קָדוֹשׁ הוּא תִּפְאַרְתּוֹ בְּמַקְהֵלוֹת:

מיוסד ע"פ א"ב וּבְכֵן רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

רוֹמְמוּ אַדִּיר וְנוֹרָא. כִּי קָדוֹשׁ הוּא בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה: רוֹמְמוּ גְּדוּלָּתוֹ בִּקְהַל יְשָׁרִים. כִּי קָדוֹשׁ הוּא דּוֹבֵר צְדָקוֹת מַגִּיד מֵישָׁרִים: רוֹמְמוּ הַנֶּעֱרָץ בִּקְדֻשָּׁה. כִּי

מטה לוי

הנקדש בצדקה. כזה שמוסה לדקה להכסרים שבדור נתקדש שמו: זרת שחקים השמים תיכן ומדד אותם בזרת שהוא אצבע קטנה: חכו ממתקים. שאמר קחו עמכם דברים ושובו וגו:

קדוש

כול סולח להתלתימו פס חיך ממתק [illegible]: [illegible] כמקסלות. פי נרחג עם אדרת מלך (תהלי' יד כג): רוממו כו'. כרוחו שמים שפרה. [illegible] תיקן וכהסיל שמים

פירוש ע"ם

רוֹמְמוּ אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן דֶער הֵייכְט גָאט דֶעם וָוארְהַאפְטִיגֶן קֶינִיג עֶר אִיז הֵיילִיג אוּנ גְלוֹבְּט אַלֶע צַייט רוֹמְמוּ גּוֹמֵל דֶער הֵייכְט גָאט וָואס עֶר טוּט חֶסֶד עֶר אִיז הֵיילִיג זַיינֶע תּוֹרוֹת וֶוענִין גְלִיבְּט רוֹמְמוּ הַנִּקְדָּשׁ דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא אִיז גֶהֵיילִיגְט מִיט צְדָקָה עֶר אִיז הֵיילִיג אוּנ פַאר נֶעמְט גֶשְׁרֵייא רוֹמְמוּ זֶרֶת דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא הָאט בַּשַׁאפֶן אוּנ גֶימָאסְטֶן דִיא הִימֶל מִיט זַיין שְׁפַאן עֶר אִיז הֵיילִיג דִיא וֶוערְטֶר פוּן זַיין גוּמֶן זֶענִין זִיס רוֹמְמוּ טוֹב דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא אִיז גוּט צוּא אַלֶע עֶר אִיז הֵיילִיג עֶר וַוייסְט אַלֶץ דִינְג רוֹמְמוּ כָּבוֹד דֶער הֵייכְט גָאט דָאס אַלֶע מַלְאָכִים זָאגֶן כָּבוֹד אִין זַיין הֵיכָל עֶר אִיז הֵיילִיג מֶען דַארְף אִים הֵיילִיגִין אוּנ לוֹבֶּן רוֹמְמוּ מוֹנֶה דֶער הֵייכְט גָאט דֶר דָא צֵיילְט דִיא שְׁטֶערִין מִיט אַצְאל עֶר אִיז הֵיילִיג דֶער דָא שְׁטֵייט צְוִישֶׁן דִיא מַלְאָכִים וָואס וַוייא הֵייסֶן כְּרוּבִים רוֹמְמוּ סוֹבֵל דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא הַאלְט אוֹיף מִיט זַיין מַאכְט דִיא וֶועלְט עֶר אִיז הֵיילִיג עֶר אִיז גֶישְׁטַארְקְט אוּנ אִיז פַאר הוֹלֶן פוּן אַלֶע רוֹמְמוּ פּוֹדֶה דֶער הֵייכְט גָאט דֶר דָא לֵייזְט אוּנ לֵייט זֶעלִיקְט זַיינֶע לִיבּ הָאבֶּר עֶר אִיז הֵיילִיג דִיא הִימֶל זָאגֶן זַיין גֶרֶעכְטִקֵייט רוֹמְמוּ קָרוֹב דֶער הֵייכְט גָאט דֶר דָא אִיז נָאהֶענְט צוּ זַיינֶע רוּפֶר עֶר אִיז הֵיילִיג עֶר בַּאוִוילִיגְט זַיינֶע פָארְכְטֶר רוֹמְמוּ שׁוֹמֵעַ דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא הֶערְט דִיא תְּפִלּוֹת עֶר אִיז הֵיילִיג זַיין שֵׁיינְהֵייט אִיז אִין אַלֶע צַיין זַאמְלוּנְג:

וּבְכֵן אוּנ אַזוֹ דֶער הֵייכְט גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ בּוּקְט אַייךְ צוּ זַיין הֵיילִיגֶען בַּארְג כִּי קָדוֹשׁ וֶוען גָאט אוּנְזֶער גָאט אִיז הֵיילִיג:

רוֹמְמוּ אַדִּיר דֶער הֵייכְט גָאט דֶער דָא אִיז שְׁטַארְק אוּנ פָארְכְטִיג וֶוען עֶר אִיז הֵיילִיג מִיט זַיין חִיּוּת הָאט עֶר אָן גֶירִיכְט אוּנ בַּאשֵׁיינְט דִיא הִימֶל רוֹמְמוּ גְּדוּלָּתוֹ דֶער הֵייכְט זַיין אַכְפֶּערְקֵייט אִין אַיין זַאמְלוּנְג פוּן דִי רֶעכְטְ פַארְטִיגֶע וֶוען עֶר אִיז הֵיילִיג עֶר רֶעט גֶרֶעכְטִיקֵייט אוּנ זָאגְט רֶעכְט פַארְטִיקֵייט רוֹמְמוּ הַנֶּעֱרָץ דֶר הֵייכְט גָאט דֶער דָא אִיז גֶישְׁטַארְקְט מִיט הֵיילִיקֵייט וֶוען עֶר אִיז הֵיילִיג אוּנ זַיין נָאמֶ

קדוש הוא והלוכו בקדושה: רוממו זוכר ברית אבות. כי קדוש הוא חוצב להבות: רוממו טהור שולח ברקים. כי קדוש הוא יוסד ארקים: רוממו כסאו הכין בשמי רומה. כי קדוש הוא לוכד חכמים בערמה: רוממו מוחה כעב פשעים. כי קדוש הוא נותן יד לפושעים: רוממו שגיא שניו לאין חקר. כי קדוש הוא עשתונות חוקר: רוממו פודה נפש עבדיו. כי קדוש הוא צדיק קושט מעבדיו: רוממו קונה שמים וארץ. כי קדוש הוא רם המביט לקצות הארץ: חזן רוממו שוכן עד וקדוש שמו. כי קדוש הוא תהלתו כשמו:

ובכן כי אתה אל אמונה:

פיוטר ע"פ א"ב

אמונתך בעליונים. בריתך בתחתונים. גדולתך בעליונים. דתך בתחתונים. הודך בעליונים. ועודך בתחתונים. זבולך בעליונים. חניתך בתחתונים. טהרתך בעליונים. יראתך בתחתונים. כבודך בעליונים

מטה לוי

שמים: הולך לשבות. שכל דבור ודבור שיצא מפיו נעשה מלאך של שלהבת אש: יוסד ארקים. מיסד ארצות: לוכד חכמים בערמ'. כדבר שמרמה אשר חשבו לעשות לעלות כוס עצמה לוכד אותם ויפול בחמת יפעל: נותן יד לפושעים. נותן ידו להם ומקבלם בתשובה: שגיא שניו. רב שנותיו עד לאין חקר ואין מספר להם: עשתונות חוקר. כל מחשבות אדם חוקר: קושט מעבדיו. מעשה באמת ויושר: תהלתו כשמו. תהלתו שבוח כיה אס ויהיה אל כשמו כי שמו של בן ד' מורה על זה:

אמונתך. יותר יותר: בעליונים. כי שם קיימין לעד: ועודך. שכינתך: זבולך. דירתך: חניתך. מקום תחנותך. קדושתך

פירוש ע"ם

איז מיט היילקייט רוממו זוכר דער הייכט גאט דער דא געדענקט דעם ברית פון דיא אבות דען ער איז היילינג אונ האט גיהוועט פלאמענדיגע מלאכים רוממו טהור דער הייכט דעם ריינם גאט דער דא שיקט בליצן דען ער איז היילינג אונ האט גיגרונד פעסט דיא ערד רוממו כסאו דער הייכט גאט דער דא האט זיין שטול אן גיבריים אין דיא הוכע הימל דען ער איז היילינג ער באצווינגט דיא חכמים מיט זייער קלוגהייט רוממו מוחה דער הייכט גאט דער דא מעקט אפ וויא אוואלקן דיא זינד דען ער איז היילג ער גיט זיין האנד מקבל צו זיין תשובה פון דיא פושעים רוממו שגיא דר הייכט גאט דם זיינע פיל יארן האבן ניט קיין פארשטונג דען ער איז היילג ער פארשט דיא גדאנקן רוממו פודה דר הייכט גאט דער דא דער לייזט דאס לייב פון זיינע קנעכט דען ער איז היילג גאט איז איין צדיק זיינע ווערק זענין אמת רוממו קונה שמים וארץ דר הייכט גאט דער דא הט בשאפן הימל אונ ערד דען ער איז היילג ער איז הויך אונ קוקט אין אלע עקין וועלט רוממו שוכן דער הייכט גאט דער דא רועט בית אייביג אונ זיין נאמן איז היילג דען ער איז היילג זיין לוב איז אזוי גרוס אזוי וויא זיין נאמן: ובכן אונ אזוי דוא גאט ביסט א ווארהאפטיגער גאט:

אמונתך בעליונים דיין ווארהייט איז צווישן די אובערשטע דיין זיכרהייט איז ביי די אונטערשטי דיין אבפרקייט איז צווישן דיא אובערשטע דיין תורה איז צווישן די אונטערשטע דיין שיינהייט איז צווישן דיא אובערשטע דיין שכינה איז צווישן דיא אונטערשטע דיין הארבריג איז צווישן דיא אובערשטע דיין [illegible] איז צווישן דיא אונטערשטי דיין ריינקייט איז צווישן דיא אייבערשטי דיין

בְּעֶלְיוֹנִים. לְמוּדְךָ בְּתַחְתּוֹנִים. מְעוֹנְךָ בְּעֶלְיוֹנִים. נוֹיְךָ בְּתַחְתּוֹנִים. סֻכָּתְךָ בְּעֶלְיוֹנִים. עֲדָתְךָ בְּתַחְתּוֹנִים. פְּאֵרְךָ בְּעֶלְיוֹנִים. צִדְקָתְךָ בְּתַחְתּוֹנִים. קְדוּשָּׁתְךָ בְּעֶלְיוֹנִים:

חזן רוֹמְמוּתְךָ בְּתַחְתּוֹנִים. שְׁכִינָתְךָ בְּעֶלְיוֹנִים. תְּהִלָּתְךָ בְּתַחְתּוֹנִים:

מיוסד ע"פ א"ב וּבְכֵן תּוּעֲרַץ וְתוּקְדַּשׁ: (נ"א וּבְכֵן אֵל נֶעֱרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה):

הַנִּקְדָּשׁ בְּאַלְפֵי אֲלָפִים. הַנֶּעֱרָץ בְּבָרְקֵי קָלִים. הַנִּקְדָּשׁ בְּגַעַשׁ גַּלְגַּלִּים. הַנֶּעֱרָץ בְּדַהֲרַת אוֹפַנִּים. הַנִּקְדָּשׁ בַּהֲמוֹנֵי עִירִין. הַנֶּעֱרָץ בְּוַעַד קַדִּישִׁין. הַנִּקְדָּשׁ בְּזִיקִים זוֹרְחִים. הַנֶּעֱרָץ בַּחֲצוּבֵי לֶהָבִים. הַנִּקְדָּשׁ בְּטֶכֶס טְהוֹרִים. הַנֶּעֱרָץ בִּיקָדִים יוֹקְדִים. הַנִּקְדָּשׁ בְּכִתֵּי כְרוּבִים. הַנֶּעֱרָץ בְּלַהֲקַת לוֹהֲטִים. הַנִּקְדָּשׁ בְּמַחֲנוֹת מַלְאָכִים. הַנֶּעֱרָץ בְּנוֹעַם נוֹגְנִים. הַנִּקְדָּשׁ בִּשְׂרָפִים עוֹמְדִים. הַנֶּעֱרָץ בְּעוֹז

אראלים	מטה לוי
סגלגלים: וכדהרת אופנים. כקול פעמי האופנים: בזיקים מלאכים שהם כמו ניצוצי אש זורחים: כטכס טהורים. כקיבוץ המלאכים הטהורים: ביקדים יוקדים. כמלאכים של יקידי אש: בלהקת לוהטים. כקהלת מלאכים של אש לוהט: כנועם נוגנים. כנעימות	קדושתך כעליוני ולימתי. כאשר. רוממותך בתחתונים. כי בתחילה ישראל מרוממים להקב"ה ואח"כ המלאכים: הנקדש באלפי אלפים. כמ"ש אלף אלפים ישמשוניה (דניאל ז י): הנערץ בברקים קלים. מלאכים שהם קלי מרוצה כברקים: בגעש גלגלים. כרעש

פירוש ע"ס

פְּאֵרְךָ איז צווישן דיא אונטערשטע דיין כָּבוֹד איז צווישן די אויבערשטע דיין לערנונג איז צווישן דיא אונטערשטע דיין וואוינונג איז צווישן דיא אויבערשטע דיין שיינע וואוינונג דס איז דם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז צווישן דיא אונטערשטע דיין סוּכָּה איז צווישן די אויבערשטע דיין עֵדָה איז צווישן דיא אונטערשטע דיין שיינהייט איז צווישן דיא אויבערשטע דיין גערעכטיקייט איז צווישן די אונטערשטע דיין הייליקייט איז צווישן דיא אויבערשטע דיין דער הייבונג איז צווישן דיא אונטערשטע דיין שְׁכִינָה איז צווישן דיא אויבערשטע דיין לויב איז צווישן דיא אונטערשטע:

וּבְכֵן אונ נון זאלסטו ווערן שטארק גירימט אונ גיהייליגט:

הַנִּקְדָּשׁ בְּאַלְפֵי אֲלָפִים דר דא איז גיהייליגט צווישן טויזנט מאל טויזנט מַלְאָכִים דער דא איז שטארק גירימט צווישן די מַלְאָכִים וואס זענין לייכט וויא די בליצין דער דא איז גיהייליגט מיט שטורעם פון דיא רעדער פון כִּסֵּא הַכָּבוֹד דער דא ווערט שטארק גרימט מיט דעם קול פון דיא שפרינגונג פון דיא אוֹפַנִּים דער דא איז גיהייליגט אין ברומונג פון די מַלְאָכִים דער דא איז שטארק גרימט אין איין זאמלונג פון די הייליגע מַלְאָכִים דער דא איז גיהייליגט מיט דיא מַלְאָכִים וואס זיי לייכטן וויא פונקין דער דא איז שטארק גירימט דורך די מַלְאָכִים וואס זענין גהויעט אוס פלאם דר דא איז גהייליגט מיט צירונג פון ריינע מַלְאָכִים דר דא איז שטארק גרימט דורך דיא ברענדיגע מַלְאָכִים דר דא איז גהייליגט מיט כתות מַלְאָכִים וואס הייסן כְּרוּבִים דר דא איז שטארק גרימט מיט איין זאמלונג פון פלאמענדיגע מַלְאָכִים דער דא איז גהייליגט מיט דיא מַחֲנוֹת פון מַלְאָכִים דר דא איז שטארק גריהמט מיט זיסע גזאנג וואס דיא מַלְאָכִים זינגן דער דא איז גהייליגט מיט ברענדיגע מַלְאָכִים דיא דא שטייען דער דא איז שטארק גרימט מיט שטארקייט פון דיא מַלְאָכִים וואס הייסן אֶרְאֶלִּים דער דא איז גהייליגט מיט דיא מַלְאָכִים וואס זייא צו שיידן דיא פליגל כדי דיא תְּפִלָּה זאל קומן פאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דר דא איז שטארק גירימט מיט דעם קלינג פון די פליגלן וואס די מַלְאָכִים

אֶרְאֶלִים . הַנִּקְדָּשׁ בִּפְרוּדֵי אֲגַפַּיִם . הַנֶּעֱרָץ בְּצִלְצוּל מַשִּׁיקוֹת כְּנָפַיִם . הַנִּקְדָּשׁ בְּקוֹלָם בְּהָמוֹן . הַנֶּעֱרָץ בְּרִבּוֹ רִבְּבָן : חזן הַנִּקְדָּשׁ בְּשֶׁקֶט שִׁנְאַנִּים . הַנֶּעֱרָץ בְּתוֹכָן תַּלְתַּלִּים :

לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת . לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת . קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ :

פזמון עפ״י א״ב כפול

אֵילֵי שַׁחַק חֲצוּבֵי לְהָבִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : אַדִּירֵי כָּל חֶפֶץ הַנֶּאֱהָבִים . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : בְּלוּלֵי קֶרַח וְשֶׁלֶג וְשַׁלְהָבִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : בְּדֵי צֶדֶק גְּזֵי רְהָבִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב גּוֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ . גִּבּוֹרֵי כֹחַ בְּמִשְׁכְּנוֹת אָהֳלֵיהֶם . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : דָאֵי בְּכָנָף מְכַסִּים פְּנֵיהֶם . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : דּוֹרְשֵׁי דָתוֹת דְּבֵקִים בֵּאלֹהֵיהֶם . קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב הֲמוֹנֵי עִירִין וְסוֹד קַדִּישִׁין . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : הוֹגֵי שַׁעֲשׁוּעַ מַטַּע קְדוֹשִׁים . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : וְעוּדֵי מַעַל גְּוִיָּתָם כְּתַרְשִׁישִׁים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ :

מטה לוי וחולי

כנפיהם ומתיקות מלאכים המזמרים : בפרודי אגפים . החיות שמפרידים אגפיהם זו מזו כדי שתעלה תפלת ישראל לפני הקב״ה : בצלצול משיקות כנפים . מקול צלצול שמחברים יחד כנפיהם כדי שלא יבוא המקטרג לקטרג : בקולם בהמון . החיות שקולם כהמון מים : ברבבות רבון . כמ״ש רבוא רבון קדמוהי (דניאל ז׳ י׳) : בשקט שנאנים . כמלאכים שהן בשקט ובטח : בתוכן תלתלים . בשכוס תלי תילין של מלאכים :

אילי שחק . מלאכי מרום : חצובי להבים . מלאכים הנחצבי׳ מלהבות אש : אדירי כל חפץ הנאהבים . ישראל שנ׳ עליהם אדירי כל חפצי בם : אומרים ברוך . בשכמל״ו : בלולי קרח שר . מלאכים הבלולים מקרח ושלג ושלהבות אש : בדי צדק . ישראל שבהם כל צדיקים : גזי רהבים . יוצאי מצרים : וגובה להם . חיות הקודש שנאמר עליהם וגובה להם : ויראה להם . שהם יראים מכסא הכבוד : גבורי כח כו׳ . ישראל שמתגברים בכח שתפל׳ בבה״כ : דאי בכנף . פורחים בכנפים : מכסים פניהם . כמ״ש בשתים יכסה פניו : המוני עירין . המון מלאכים : וסוד . וקבוץ קדישין : הוגי שעשוע . ישראל ההוגים בתורה שנקראת שעשוע : מטע קדושים . נצר מטעם של אבות הקדושים : ועודי מעל . המלאכים הנועדים למעלה : גויתם כתרשישים . גופם רחב כים של תרשיש :

וחולי

פירוש נ״ם

נאהעפטען זיי כְּדֵי דֶר שָׂטָן זָאל נִיט קֶענֶען קוּמֶען פַר גָאט מְקַטְרֵג צוּ זַיין דֶר דָא אִיז גְהֵיילִיגְט מִיט דֶעם קוֹל פוּן דִיא מַלְאָכִים וָוס זַיי בְּרוּמֶען דֶער דָא אִיז שְׁטַארְק גְרִימְט מִיט צֶעהֶן טוֹיזֶנְט מָאל צֶעהֶן טוֹיזֶנְט מַלְאָכִים דֶר דָא אִיז גְהֵיילִיגְט מִיט דִי שְׁטִילְקַייט פוּן דִי מַלְאָכִים דֶר דָא אִיז שְׁטַארְק גְרִימְט מִיט דֶעם גְרוֹיסֶן סַךְ מַלְאָכִים וָוס זֶענֶען פִיל קוּפֶּעם ווייס : לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת צוּ גָאט דֶר דָא זִיצְט אִין לוֹב דֶר דָא פַייט אִין הִימֶל וָוס הֵייסְט עֲרָבוֹת צוּ אִים וֶוערְט גְזָאגְט קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ :

אֵלֵי שַׁחַק דִי שְׁטַארְקֶע מַלְאָכִים פוּן הִימֶל וָוס זַיי זֶענִין אוֹם גְהוֹיעֶט פוּן פְלַאם פַייֶער זַיי זָאגֶן קָדוֹשׁ אַדִּירֵי דִיא שְׁטַארְקֶע וָוס דֶער גַאנְצֶער בַּאגֶער פוּן גָאט אִיז אָן זַיי דִי דָא זֶענִין גְלִיבְּט בַּיי גָאט זַיי א זָאגֶן בָּרוּךְ בְּלוּלֵי דִיא מַלְאָכִים וָוס זַייא זֶענִין אוֹם גְמִשְׁפָּט פוּן אַייז אוּנ שְׁנֵייא אוּנ פְלַאם זַייא זָאגֶן קָדוֹשׁ בְּדֵי דִיא קִינְדֶער פוּן דִי גְרֶעכְטֶע אָבוֹת וָוס זֶענִין אוֹם גְצוֹגֶן פוּן דִיא שְׁטָאלְצֶע מִצְרַיִים זַיי זָאגֶן קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ גוֹבַהּ דִיא מַלְאָכִים וָואס זַייא זֶענִין הוֹךְ אוּנ פָארְכְטֶען זִיךְ פַאר גָאט זַיי זָאגִין קָדוֹשׁ גִּבּוֹרֵי דִי וָוס זֶענִין שְׁטַארְק מִיט כֹּחַ צוּ לֶערְנִין תּוֹרָה אִין דִי בָּתֵּי מִדְרָשִׁים זַיי זָאגֶן בָּרוּךְ דָּאֵי דִי מַלְאָכִים וָוס שְׁוֶועבֶּן מִיט פְלִיגֶל זַיי בַּאדֶעקִין זַייעֶר פָּנִים זַיי זָאגֶן קָדוֹשׁ דּוֹרְשֵׁי דִיא וָוס פַארְשְׁטֶען דִיא תּוֹרָה דִי וָוס בַּהֶעפְטֶן זִיךְ צוּ זַייעֶר גָאט זָאגֶן קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ הֲמוֹנֵי פוּלְקֶן מַלְאָכִים וָוס הֵייסֶן עִירִין אוּנ דִי פַאר זַאמְלוּנְג פוּן דִי מַלְאָכִים קַדִּישִׁין זָאגֶן קָדוֹשׁ הוֹגֵי דִיא וָוס לֶערְנֶען דִי פַארְגְנִינֶגֶנְדֶע תּוֹרָה דִי פְלַאנְצוּנְגֶען פוּן דִי הֵיילִיגֶע אָבוֹת זַיי זָאגֶן בָּרוּךְ וְעוּדֵי דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענִין אַיין גְזַאמֶלְט אוֹבֶן אִין הִימֶל זַייעֶר גוּף אִיז אַזוֹי גְרוֹס

חיא

וְחוֹלֵי אַהֲבָה סְמוּכֵי בָּאֲשִׁישִׁים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב זְבוּדֵי זוֹהַר כְּעֵין חַשְׁמַלִּים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. זוֹקְקֵי שִׁבְעָתַיִם בְּרוּר מִלִּים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: חוֹסֶן חֲיָלִים. רִבְבוֹת אֵלִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: חֲנִיטֵי כּוֹשֶׁר בְּנֵי אֵלִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב טְבוּסֵי טוֹהַר חֲדָשֵׁי בְּקָרִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. טְעוּנֵי מוֹרָאֲךָ בְּצִוּוּי עִקָּרִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: יְדוּדוּן יְדוּדוּן בְּחִיל נִזְקָרִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. יוֹדְעֵי בִין מִפְּנִינִים יְקָרִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב כְּסוּיֵי אַרְבַּע מְרֻבְּעֵי פָנִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. כְּרוּתֵי בְּרִית פָּנִים בְּפָנִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: לוֹבְשֵׁי בַדִּים זַכִּים יְחֵפִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לוֹבְשֵׁי לְבָנִים נְעִימִים וְיָפִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב מְשָׁרְתִים נָאִים רָמִים וּגְבוֹהִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. מְלַמְּדֵי חֻקִּים מְשִׁיבֵי נְכוֹחִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: נוֹגְנֵי נוֹעַם סִפִּים מְרוֹפְפִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. נָאווּ לְחַיִּים

מנחת לוי

וחולי אהבה סמוכי באשישים. ישראל הארוכים סעד מהקב"ה מחמת שהם חולים לאהבתו יתברך: זבודי זוהר כעין חשמלים. כמלאכים אשר נתן להם חלק זוהר כעין חשמל: זוקקי שבעתים. ישראל העוסקים בתורה המזוקקה שבעתים: ברור מילים. ומבררין דברי תורה: חוסן חיילים. מלאכים החזקים. חניטי כושר. זרע אמת וכושר: בני אלים. בני אברהם יצחק יעקב הנקראים אילי צדק: טבוסי טוהר. מלאכים המתוקנים בטהר': חדשי בקרים. ומתחדשים בכל בוקר: טעוני מוראך. ישראל הנושאים עול מוראך: בצווי עקרים. באבות ונביאים וזקנים והחכמים שהם עקרים: ידודון ידודון בחיל נזקרים. מלאכין חבר מחיל ויראה הם קופצים ומתנפים לאחוריהם: אומרים קדוש. יודעי בין מפנינים יקרים.

ישראל היודעים להבין בטהי תורות היקרים מפנינים: כסויי ארבע. חיות הקודש המתכסים בארבע כנפים. והם מרובעי פנים כמ"ש וארבע פנים לאחת וארבע כנפים לאחת: כרותי ברית פנים בפנים. ישראל שכרת הקב"ה עמם ברית פנים בפנים דבר ה' עמהם: לובשי בדים זכים וחפים. מלאכים לבושי הבדים טהורים ונקים: לובשי לבנים. ישראל המלובשים היום בטליתים ובבגדים לבנים: נעימים ויפים מברתים נעים. מלאכים המשרתים את פני המלך ה' המתנועעים: משיבי נכוחים. ישראל משיבים דברים ישרים בתורה: נוגני נועם. המלאכים המנגנים שירה נעימה: ספים מרופפים. וספי הבית מרופפים ומתנועעים ע"י שירתם: נאוו לחיים. ישראל שנאמר עליהם נאוו לחייך בתורים: כעגור מלפלפים

פירוש ע"ט

זייא דער ים ווס הייסט תרשיש זיי זאגן קדוש וְחוֹלֵי אונ די ווס זיי זענין קראנק נאך גאטס ליבשאפט די ווס זענין אונטער גילעהנט מיט בעבר ווייל דאס איז די תורה זיי זאגן קדוש וברוך: זְבוּדֵי די מלאכים וואס זיי זענין בעשיילט מיט לויטערקייט פון חשמלים אזוי ווי דם געשטאלט זייא זאגן קדוש זוֹקְקֵי דיא וואס לערנען די תורה ווס די איז גילייטערט זיבן מאל זיבן מיט די לויטערע רייד זיי זאגן ברוך: חוֹסֶן די שטארקע חיילות פון פיל טויזנט מלאכים זיי זאגן קדוש חֲנִיטֵי די רעכט פארטיגע קינדער די קינדער פון די שטארקע אבות זאגן קדוש וברוך: טְבוּסֵי די מלאכים וואס זענין געצירט מיט לויטערקייט די ווא הערן בנייעט אלע פריא מארגן זיי זאגן קדוש טְעוּנֵי די וואס טראגן דיין פארכט צו היטן די עקרים פון דער תורה זיי זאגן ברוך: יְדוּדוּן די מלאכים וואס שפרינגן צו טאן דייערע שליחות שפרינגן מיט ציטערניש און זאגן קדוש יוֹדְעֵי די ווס פר שטייען די תורה וואס דיא איז טייערער פון פערל זיי זאגן קדוש וברוך: כְּסוּיֵי די חיות הקודש וואס זיי האבן פיר געשטאלטן און איטליכם פנים איז צו געדעקט זיי זאגן קדוש כְּרוּתֵי די וואס גאט האט מיט זיי כורת ברית געוועזן און האט מיט זייא גרעט פנים בפנים בשעת מתן תורה זייא זאגן ברוך: לוֹבְשֵׁי דיא קלארע און ריינע מלאכים וואס דער נביא האט געזעהן אן אגישטאלט אזו וויא געקליידעט אין ליינענע קליידער זייא זאגן קדוש לוֹבְשֵׁי דיא ישראל וואס זענין געקליידעט מיט שיינע און ווייסע קליידער זייא זאגן קדוש וברוך מְשָׁרְתִים דיא הויכע און דער הויכע מלאכים וואס זענין באוועגליכע באדינער צו גאט זיי זאגן קדוש מְלַמְּדֵי דיא וואס זענין גלערינט דיא

בְּעָגוּר מְצַפְצְפִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב סְכוּכֵי אֶבְרָה
כְּקָלָל נוֹצְצִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: סְגוּלֵי מֵעֲמִים בְּיִרְאָה
מַעֲרִיצִים אוֹמְרִים בָּרוּךְ: עוֹמְדִים מִמַּעַל בִּדְבָרוֹ נְחוּצִים.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: עוֹרְכֵי עוֹז בְּרַעַד שְׁבוּצִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:
לְיוֹשֵׁב פָּנִים וְלֹא עוֹרֶף נְתֻאָמִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: פְּרוּשִׁים
לְךָ אַחוּיִם וּמוּתְאָמִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: צְבָאוֹת עֶלְיוֹנִים
גֵּאִים וְרָמִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: צְבָאוֹת תַּחְתּוֹנִים לִרְצוֹתְךָ
מַעֲרִימִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב קוֹרְאֵי בְשִׁלּוּשׁ זֵר תִּפְאָרָה.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: קוֹרְאֵי פְּעָמַיִם חֲטִיבַת אֲמִירָה. אוֹמְרִים
בָּרוּךְ: רַגְלֵיהֶם רֶגֶל עֲמִידַת יְשָׁרָה. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ:
רְצוּיֵי שַׁדַּי מְשׁוֹרְרֵי שִׁירָה קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב שַׁאֲנַנֵּי
שֶׁקֶט שָׁלוֹם בְּמַחֲנָם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: שׁוֹקְדֵי דַלְתוֹת
בְּשִׂיחַ מַעֲנָם. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: תְּלוּלֵי תַעַף בְּשֶׁפֶר הֶגְיוֹנָם.

מטה לוי

מלפלפים. מפקים ומלפלפים כתפל' כמו עוף הנקרא עגור: סכוכי אברה. מכוסי כנפיים: כקלל נוללים. ונוללים כעין נחושת קלל נשעה שהוא יולא מן האש הוא מאיר ביותר ויולאים נלולים: סגולי מעמים. ישראל האהובים מכל העכו"ם: עומדים ממעל. שרפים העומדים ממעל לו: בדברו נחולים. נחולים ומהירים בדברו: עורכי עוז. ישראל העורכי' התורה הנקראת עוז: ברעד שבולים. אחוזים באימה ורעד: פנים ולא עורף נתאמים. המלאכים נתאמים ומחוברים מארבע פנים ואין להם עורף: פרושים. מן העכו"ם: לך אחוים ומותאמים. מחוברים לך כאחוה ותאומים: לרלותך מערימים. חושבים ערמה ותחבולה לרלותך: קוראי בשלוש מלאכים שאומרים ג"פ קדוש שהוא זר תפארת ישראל: קוראי פעמים חטיבת אמירה. קוראים ב"פ שמע ישראל שהוא שבח אהבה: רלויי שדי משוררי שירה. ישראל הרלוים לה' בשירתם: שאנני שקט. המלאכים הנקראים שאננים והם שלוים ושקטי' תמיד כי: שלום במחנם. שאין בהם תחרות: שוקדי דלתות בשיח מענם. ישראל השוקדים דלתות בה"כ בדבור תפלתם: תלולי תעף. מלאכים הגבוהים בהתעופפות: בשפר הגיונם. ביופי דבורם

אומרים תמימי

פירוש ע"ס

חוקים פון דער תורה אונ ענטפערן גוטע טעמים אין דער תורה זיי זאגן ברוך טנני די מלאכים חס דיא זינגן מיט זיסקייט זייא מאכן שלאף אונ מאכן ציטערן דיא שוועלן פון דעם היכל מיט זייער קול זייא זאגן קדוש נאוו דיא וואס זייערע קין באקן זענין שיין זייא זינגן אזו וויא דער פויגל וואס ער הייסט עגור זייא זאגן קדוש וברוך סכוכי דיא מלאכים וואס זיי זענין צו גדעקט מיט פליגל זיי פינקלן אזו וויא גלייטערטע קופער זיי זאגן קדוש סגולי דיא וואס זענין אום ניקליבן גוועזן בשעת מתן תורה צווישן דיא דערנסטמאליגע פעלקר וואס זייא שטארקן גאט מיט פארכט זייא זאגן ברוך עומדים דיא מלאכים דיא דא שטייען פון אובן זייא זענין גהיילט אין גאטס רייד זייא זאגן קדוש עורכי ישראל וואס ריכטן אן פאר זיך דיא תורה וואס זענין אן גענריפן מיט ציטערניש זיי זאגן קדוש וברוך פנים דיא מלאכים וואס זענין בהעפט פון פיר פענימר אונ האבן ניט קיין נאקין זייא זאגן קדוש פרושים ישראל וואס זענין צו דיר אפ גשיידעט זיי זענין פר איינינט אונ באהעפט צו דיר זיי זאגן ברוך צבאות דיא אובערשטע חיילות וואס זענין דר הויבן הוך זיי זאגן קדוש צבאות די אונטערשטע חיילות זיי קלינן זיך דיר צו באוויליגן זיי זאגן קדוש וברוך קוראי דיא מלאכים וואס רופן דרייא מאל קדוש גאט קריינן מיט אשיינע קרון זיי זאגן קדוש קוראי דיא וואס זייא זאגן צווייא מאל אין טאג דיא גליבטע ריב שמע ישראל זייא זאגן ברוך רגליהם דיא מלאכים דיא דא שטייען גלייך זייערע פיס זייא זאגן קדוש רצויי דיא ישראל וואס זענין באוויליגט פון גאט וואס זייא זינגן שירה זייא זאגן קדוש וברוך שאנני דיא גשטילטע מלאכים וואס זייא האבן שלום אין זייער מחנה זייא זאגן קדוש שוקדי די ק

אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: תְּמִימֵי דֶרֶךְ לְרִבּוֹנָם וְקוֹנָם. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

חו״ק לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

וּבְכֵן שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ:

חו״ק זֶה אֶל זֶה שׁוֹאֲלִים. אַיֵּה אֵל אֵלִים. אָנָה שׁוֹכֵן מְעוּלִּים. וְכוּלָּם מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

מיוסד ע״פ א״ב

אֵין מִסְפָּר לִגְדוּדֵי צְבָא חֵילוֹ. אֲזוּרִים אֵימָה אֲחוּזִים פַּחַד חִילוֹ. בְּרַעַד וְרֶתֶת וָרֶטֶט צָגִים לְעֵלוֹ. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ: זה אל זה גְּוִיָּתָם כְּתַרְשִׁישׁ תְּהִלָּה יַשְׁמִיעוּ יַחַד. גּוֹבַהּ וְגָאוֹן עֶדְיוֹ יְחוּדוֹ לְיַחַד. דּוֹהֲרִים נוֹהֲרִים לְאֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד: זה אל זה הַנֶּאְדָּר בְּקוֹדֶשׁ רַב טוּב מַצְפּוּנָיו. הוֹד וְהָדָר וָעוֹז בְּחֶבְיוֹנֵי פְנִינָיו. וּמִמֶּנּוּ יָגוּרוּ בְּנֵי אֵלִים וְיִתְחַבְּאוּ מִפָּנָיו. בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו: זה אל זה זְרוּתֵי זוֹהַר מַרְעִיף נִטְפֵי

מטה לוי

תמימי דרך. ישראל שנאמר בספר אשרי תמימי דרך. אומרים לרבונם כו׳: ובכן שרפים עומדים ממעל לו. להקב״ה: זה אל זה שואלים איה. מקום כבודו של אל כל אלים: אנה שוכן מעולים. המעולה על כל המעולים:

אין מספר לגדודי לבא חילו. למחנות חיילי לבאות. אשר הם: אזורים אימה. חגורים באימה: אחוזים פחד חילו. אחוזים חיל ופחד: ברעד כו׳ לעלו. עומדים לנשאו ולבנתו ברעדה: גויתם כתרשיש. מלאכים אשר גופם רחב כים של תרשיש: תהלה ישמיעו יחד. המלאכים שיש להם: גובה וגאון. והם: עדיו. קבועו של הקב״ה: יחודו ליחד. בזה שהם מיחדים יחודו: דוהרים נוהרים. הם קופלים ונופלים לארץ. לאחד ושמו אחד: בחביוני פניניו. בסתרי מטמוניו: וממנו יגורו בני אלים. גבורים יחזקים מתייראים ממנו: ויתחבאו מפניו. שמכסים פניהם בכנפיהם: זרותי זוהר. השמים מזהירים אשר נתכנו בזרת של הקב״ה: מרעיף נטפי אגלי. ומטיפים טיפי גשמי טל: וכי שמי טוהר

אגליו

פירוש ע״ם

הײלן אין דיא טירן פון די שולן מיט די רייד פון זייער תְּפִלָּה זייא זאגן בָּרוּךְ תלוי׳ די מַלְאָכִים וואס זייא שוועבן הויך מיט זייערע שיינע רייד זאגן זיי קָדוֹשׁ תְּמִימֵי די ווס זיי גייען אין גאנצען וועג צו זייער הער אונ צו זייער בַּשֶׁעפֶר זאגן זייא קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

וּבְכֵן אונ אזו ברענענדיגע מַלְאָכִים שטייען ביי גאט צו באדינן איס:

זֶה אֶל זֶה איין מַלְאָךְ צום אנדערן מַלְאָךְ פרעגן וויא איז דיא שְׁכִינָה פון גאט ווס ער איז שטארק איבר אלע שטארקע וויא רוהט דר דר הויכער איבר אלע דער הויבענע אונ אלע מַלְאָכִים שטארקן אים הײלגן אונ לויבן:

אֵין מִסְפָּר עס איז קיין צאל ניטא צו דיא שארן פון זיין חַיִל זייא זענין אן גיגורט מיט פארכט זייא זענין אן גיגריפן מיט שרעק פון זיין שטארקייט בְּרַעַד מיט דער שרעקניש אונ ציטערניש אונ אנגסט שטעלן זייא זיך אים צו דער הייבן דיא ברענענדיגע מַלְאָכִים שטייען אויבן ביי אים גְּוִיָּתָם זייער גוף איז אזו גרוס וויא דער ים וואס ער הייסט תַּרְשִׁישׁ זייא לאזן הערן צו זאמן זיין לויב דיא מַלְאָכִים וואס זענין גיצירט מיט הויכקייט אונ גרויסקייט שטייען צו איינציגן זיין איינציקייט דוהרים זייא שפרינגן זייא בוקין זיך צו גאט דער דא איז איינציג אונ זיין נאמן איז איינציג איטליכר פון דיא מַלְאָכִים האט זעקס פליגל הַנֶּאְדָּר בְּקוֹדֶשׁ גאט וואס איז שטארק מיט הייליקייט עס איז פיל גוטס אין זיין בהעלטניש לויב אונ שיינהייט אונ שטארקייט איז אין זיינע אינוויינגסטע פר בארגונג וּמִמֶּנּוּ יָגוּרוּ אונ פר אים פארכטן זיך די שטארקע מַלְאָכִים אונ זייא בהאלטן זיך פאר אים מיט צוויא פליגל בדעקט איטליכר מַלְאָךְ זיין פנים זְרוּתֵי זוֹהַר די לויטערי הימל וואס גאט האט זייא בשאפן מיט זיין

שפאן

אֲגָלָיו זַכֵּי שְׁמֵי טוֹהַר תְּכוּ לְרַגְלָיו. חָלִים חַתִּים חֲפוּזִים אֲיֻמִּים נִדְגָּלָיו. וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו: זה אל זה טָסִים וְדָאִים כְּדִמְיוֹן נֶשֶׁר מְעוֹפֵף. טִיסָתָם כְּבָזָק סָבִיב כֵּס לְעוֹפֵף. יַשְׁמִיעוּ הִנֵּנוּ בְּמִשְׁלַחַת קוֹנָם לְהִתְעוֹפֵף. וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף: זה אל זה כְּסוּיֵי שֵׁשׁ שֵׁשׁ יַעֲרִיצוּ בְּלָאט מַחֲזֶה. כַּבִּיר וְרַב כֹּחַ וְשָׁפָל יֶחֱזֶה. לְהַעֲרִיצוֹ בְּפַחַד נִרְשִׁים זֶה מִזֶּה. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה: זה אל זה מוֹשֵׁל עוֹלָם בִּגְבוּרָה. עָשׂ כֹּל בְּמַאֲמָר. מְנִיעִים אַמּוֹת הַסִּפִּים קְדוּשָּׁתוֹ לוֹמַר. נוֹצְצִים נוֹגְהִים לְפָנָיו יַנְעִימוּ מַאֲמָר. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: זה אל זה שַׂרְפֵי הוֹד יַכְתִּירוּ נֵזֶר לְקָדוֹשׁ. סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. עוֹנִים כֻּלָּם כְּאֶחָד שְׁלוֹשׁ קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ: זה אל זה פְּלִיאֵי אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת. פּוֹצְחִים הַלֵּל וְזִמְרָה לֵאלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. צוּר עוֹלָמִים בְּתוֹךְ צְבָאוֹ אוֹת. יְיָ צְבָאוֹת: זה אל זה

מטה לוי

זכי. שמלאכים שטהורים אשר בשמים השפורים: תכו לרגליו. שתמלאו ונתכסו תחת רגלו: חלים כו' נדגליו. פוחדים ורועדים ונחפזים ואיומים מלאכיו שמדגילי' אותו: טסים ודאים. כחיות מעופפים: כדמיון נשר מעופף. כמו נשר המעופף: טיסתם. וכן שופפותם דומות: כבזק. כשלהבת היוצאת מן הכבשן: סביב כס לעופף. כסה' מעופפים סביבות הכסא: ישמיעו כו'. בהתעופפם משמיעים להקב"ה: הננו. ואנו מוכנים בשליחות הקב"ה: כסויי שש. שמכוסים בשש כנפים: יעריצו כו'. יחזקו בשבח קול דממה דקה. לא' מחזה. הקב"ה הוא שבוה: כביר ורב כח. וכו':

קורא

ושפל יחזה. רואה עולם השפל בהשגחתו: להעריצו בפחד נרשים זה מזה. נוטלים רשות זה מזה להקדישו בפחד: מושל כו'. הקב"ה שהוא מושל בגבורתו על כל העולם עשה הכל במאמר פיו: מניעים כו' נוצצים נוגהים. מלאכים המאירים מזעזעים המזוזות בהיכל של מעלה ושל מטה לומר קדושתו: פליאי כו' פליאים אלפי כו'. מלאכים המופלאים שמספרים אלפי אלפים ורבי רבבות פוצחים בהלל וזמרה כו': צור עולמים בתוך צבאו אות. שמבין אותו בשאות וסימן שהוא צור עולמים וע"כ נקרא. ה' צבאות.

קורא

פירוש י״ם

שפאן ער מאכט טריפן די טראפן פון זיין וואסער דיא ריינע אונ לויטערע הימל דיא ווענן גניערים צו דיא פיס פון גאט חלים חתים זייא דער שרעקין זיך אונ אנגסטן זייא הייליגן אונ פארכטן זיך זיינע גיפאנירטע מלאכים אונ מיט צוויא פליגיל באדעקט איטליכר מלאך זיינע פיס טסים ודאים זייא שוועבין אונ פליהען גלייך אז איין אדלער דר דא שוועבט זייער שוועבונג איז ווי פונקען פייער פליען ארום כסא הכבוד ישמיעו זייא לאזן הערן זא ווענן מיר אין שליחות פון זייער באשעפר צו שוועבן אונ מיט צוויי פליגל שוועבט איטליכר מלאך כסויי שש שש דיא מלאכים דיא דא ווענן באדעקט מיט זעקס פליגל זייא שטארקן לויב צו גאט שטילער הייט מיט אלוטרר שיין גאט ער איז שטארק אונ האט פל כח אונ ועקט אוף דער נידעריגער וועלט להעריצו בפחד אים שטארק צו לובן מיט פארכט נעמן זייא רשות אייגער פון דעם אנדערן אונ אייגר רופט צו דעם אנדערן מושל עולם גאט דער דא גיוועלטיגט איף דער וועלט מיט שטארקייט ער האט אלץ באשאפין מיט זיין זאג זייא מאבן שאקלען דיא בייא שטידלען פון דעם אובערשטן היכל ווען זייא הייבן אן צו זאגן דיא קדושה נוצצים נוגהים פינקעלדיגע אונ לויכטיגע מלאכים זאגן פאר גאט זיסע ווערטר אונ אייגר רופט צו דעם אנדערן שרפי הוד דיא ברענדיגע שיינע מלאכים קרוינן אקרוין צו דעם הייליגן גאט זייא לובן גאט דער דא רייט אין הימל אונ איז הויך אונ הייליג עונים כולם זייא ענטפרן אלע מיט אנאנדר אגידריטילטע קדושה קדוש קדוש קדוש פליאי אלפי די וואונדערליכע טויזנט מאל טויזנט אונ צעהנדליגע טויזנטי מלאכים זייא עפינען זייער מול מיט לוב אונ גיזאנג צו גאט דעם הערשער צור עולמים

קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת דָּר בִּשְׁמֵי עֶרֶץ. קַלּוֹת סְעָרָה תַּעַשׂ דְּבָרוֹ בַּמֶּרֶץ. רָם וְנִשָּׂא דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ: זה אל זה שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ וְנִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ. שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּ הוֹדוֹ. תּוֹקֶף תַּרְשִׁישִׁים וְאֶלִים צָר לִכְבוֹדוֹ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ זה אל זה:

מיוסד ע"פ א"ב — פותחין — חזן ויקהל וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ: — תאחן

לָאֵל עוֹרֵךְ דִּין: לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין:

לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין: לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין:

לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין: לְוָתִיק וְעוֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין:

לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין: לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין:

לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין: לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין:

לְכוֹבֵשׁ כַּעְסוֹ בַּדִּין: לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין:

לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין: לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין:

לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין: לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין:

לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין: לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין:

מטה לוי — לקונה

קורא הדורות. הקב"ה שהוא קורא הדורות מראש: הוא דר בשמי ערץ. בשמים החזקי': קלות סערה כו'. רוח סערה עושה דברו בקלות ומהרה: ויקרא ארץ. מלא כל הארץ. שיפיו מלאים בכל דבר. פי'

פירוש ע"פ

דער בּאשֶׁפֶר פון דיא וועלטן צווישן זיינע מַלְאָכִים איז ער איוואונדער צייגן אונ עַד וועט אן גירופן יי צבאות. קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת ער רופט אַלֶע דורות ער וואוינט אין די שטארקע הימל דער שטורם ווינט טוט זיין שליחות גרינג אונ גישווינד רָם וְנִשָּׂא דער הויכר אונ דער הייבנר האט גירעט אונ די ערד איז באשאפן גיווארן אונ אוף אלץ וואס אוף דער ערד איז שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ גאט רועט ביז אייביג אונ איז הייליג אונ איז אליין גישטארקט דיא הימל אונ דיא הויכע הימל קענן ניט פאסן זיין הייליגקייט תּוֹקֶף תַּרְשִׁישִׁים די שטארקע מלאכים וואס הייסן תרשישים האט ער באשאפן פון זיין כבוד טראגן די גאנצע וועלט איז פיל פון זיין כבוד: וּבְכֵן אונ אזו טוען אלע דיך קריינן:

לָאֵל עוֹרֵךְ אלי לובן אונ קריינן גאט וואס ער ריכט אן דעם דין. זיי לובן לְבוֹחֵן צו דעם גאט וואס פריבט אלי הערצר אין טאג פון דין: לְגוֹלֶה צו דעם וואס דעקט אוף טיפע זאכן אין דין: לְדוֹבֵר צו דעם וואס רעט רעכט פרטיקייט אין דעם טאג פון דין: לְהוֹגֶה צו דעם וואס בטראכט וואס יעדר מיינט אין דין: לְוָתִיק צו דעם וואס זייני מדות ווענין זיס אונ טוט חסד אין טאג פון דין: לְזוֹכֵר צו דעם וואס גדענקט זיין פר בונד מיט ישראל אין דין: לְחוֹמֵל צו דעם וואס דער בארומט זיך איבר זייני ווערק אין טאג פון דין: לְטַהֵר צו דעם וואס איז מטהר פון זינד די וואס בשיצן זיך אין אים אין דין: לְיוֹדֵעַ צו דעם וואס ווייס אלי גדאנקן אין טאג פון דין: לְכוֹבֵשׁ צו דעם וואס האלט איין זיין צארן אין דין: לְלוֹבֵשׁ צו דעם וואס קליידט זיך מיט צדקות אין טאג פון דין: לְמוֹחֵל צו דעם וואס איז מוחל דיא עונות אין דין: לְנוֹרָא צו דעם וואס ווערט גלובט מיט פארכטיקייט אין טאג פון דין: לְסוֹלֵחַ צו דעם וואס פר גיט די זינד פון זייני גליבטע וואס טראגן אוף זייני הענד גטראגן אין דין: לְעוֹנֶה צו דעם וואס ענטפערט צו זייני רופער אין טאג פון דין: לְפוֹעֵל צו דעם וואס טוט דר בארימקייט אין דין: לְצוֹפֶה צו דעם וואס זעהט פר בארגינע זאכן אין טאג

פון

לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין : לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין :
לְשׁוֹמֵר אוֹהֲבָיו בַּדִּין : לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין :

פתין וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה. כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ: **חזן**

מיוסד ע"פ תשרק משולש

מִי יְתַנֶּה תּוֹקֶף תְּהִלָּתֶךָ . מִי יְשַׁנֵּן שִׁעוּר שִׁבְחֶךָ . מִי יְרַנֵּן רוֹב רוֹמְמוּתֶיךָ . מִי יִקְצוֹב קְרִיאַת קְדֻשָּׁתֶךָ . מִי יְצַפְצֵף צְבִי צְבָאוֹתֶיךָ . מִי יְפָרֵשׁ פִּלְאֵי פְאֵרֶךָ . מִי יַעֲרוֹךְ עוֹצֶם עֶזּוּזֶךָ . מִי יָשִׂיחַ שֶׂגֶב סִלְסוּלֶךָ . מִי יְנוֹבֵב נוֹי נִצְחֶךָ . מִי יְמַלֵּל מַעַשׂ מוֹרָאֶךָ . כִּי יְלַהֵג לֶמֶד לִקְחֶךָ . מִי יָכִיל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ : מִי יֵדַע יוֹפִי יְקָרֶךָ . מִי יַטִּיף טוּב טַעְמֶךָ . מִי יְחַוֶּה חֵקֶר חֲדוּתֶיךָ . מִי יָזִיז (נ"א יזין) זִיו זָהֳרֶךָ . מִי יוֹרֶה וַעַד וְתִיקוּתֶיךָ . מִי יֶהְגֶּה הוֹד הֲדָרָתֶךָ . מִי יְדַלֶּה דֵּיעַ דָּתוֹתֶיךָ . מִי יַגִּיד גּוֹדֶל גְּבוּרָתֶךָ . מִי יְבָרֵר בָּרוּר בִּינָתֶךָ . מִי יֹאמַר אוֹמֶץ אֱיָלוּתֶךָ . כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ . כִּתְהִלָּתֶךָ כֵּן אִמְרָתֶךָ . כְּאִמְרָתֶךָ כֵּן בְּרִיתֶךָ . כִּבְרִיתֶךָ כֵּן גְּדוּלָּתֶךָ . כִּגְדוּלָּתֶךָ כֵּן דַּעְתֶּךָ . כְּדַעְתֶּךָ כֵּן הֲלִיכָתֶךָ . כַּהֲלִיכָתֶךָ כֵּן וְעִידָתֶךָ . כִּוְעִידָתֶךָ כֵּן זַהֲרָתֶךָ .

מטה לוי

מי יקצוב . מי ישער כמדה וקצב קריאת קדושתך . מי יצפצף צבי צבאותיך . מי ידבר תפארת תפארתיך : מי ישיח שגב סלסולך . מי ידבר גאות רוממותיך : מי ישבב נוי נצחך . ידבר נוי נצחך שאתה מנצח את הכל : ילהג למד לקחך . ידבר למד תורתך : מי יכיל . מי יש בידו יכולת לסבול את . כסא כבודך . כי סלא השמים בשמי השמים לא יכלכלוך : יחוה חקר חדותיך . מי יגיד חקר חדותך כי הוא דבר נעלם ומכוס' וצריך חריפות גדול לידע אותך : מי יזין זיו זהריך . מי יזין עיניו מזיו זהריך . כמ"ש כי לא יראני האדם וחי : ועד ותיקותיך . קבוץ ותיקים שלך : ידלה דיע דתותיך . מי ישאב דיע תורתך : כי כשמך . גחל על כל לנצח : כן תהלתך . גדול ואין לגמרה ולכן לך דומיה תהלה : כן אמרתך . דברך קיים לאין סוף : כן בריתך . שברית הכל ע"י אמיר' : כבריתך . כמו ששם בריתך מגדילים ומשבחים לך שנאמר הללו את ה' מן השמים הללו את ה' מן הארץ : כן דעתך . שקדושה כמ"ש כי אל דעות ה' : כן הליכתך . בקודש כמ"ש הליכות אלי מלכי בקודש : כן ועידתך כן בכל מקום שתתוועד שם בקודש הוא כמ"ש ונועדתי לך שמה ונועצה ולא יכלו הכהנים לעמוד וגו' כי מלא

כזהרתך

פירוש ע"פ

פון דין : לְקוֹנֶה צוּ דֶעם וָוס קוֹפְט זַיינֶע קְנֶעכְט מִיט דֶעם וָוס עֶר אִיז זִיךְ מְרַחֵם אוֹף זַייא אִין דִין : לְרַחֵם צוּ דֶעם וָוס דֶער בַּרִיחְט זִיךְ אִיבֶּר זַיין פָאלְק אִין טָאג פוּן דִין : לְשׁוֹמֵר צוּ דֶעם וָואס הִיט זַיינֶע לִיבְּהָאבֶּר אִין דִין : לְתוֹמֵךְ צוּ דֶעם וָואס לֶעהְנְט אוּנְטֶער זַיינֶע פְרוּמֶע אִין טָאג פוּן דִין : וּבְכֵן אוּנ נוּן זָאל אוֹף גֵייעֶן צוּא דִיר דִי קְדוּשָּׁה וָוס מִיר וֶועלֶן זָאגֶן דֶען דוּ בִּיסְט אוּנְזֶער גָאט דֶער קֶינִיג אוּנ פֶער גֶעבֶּער :

מִי יְתַנֶּה תּוֹקֶף תְּהִלָּתֶךָ וֶוער קָאן אוֹם דֶער צֵיילֶן דִי שְׁטַארְקַייט פוּן דַיין לוֹבּ וֶוער קָאן רֵיידֶן דֶעם שִׁיעוּר פוּן דַיין לוֹבּ וֶוער קָאן זִינְגֶן דַיין פִיל דֶער הֵייבִּינְקַייט וֶוער קָאן בַּאשְׁטִימֶן דִיא רוּפוּנְג פוּן דַיין הֵיילִיקַייט וֶוער קָאן אוֹם רֵיידֶן דִיא שֵׁיינְקַייט פוּן דַיין הֶערְשׁוּנְג מִי יְפָרֵשׁ וֶוער קֶען בַּאשֵׁיידֶן דִי וְוִינְדֶער פוּן דַיין שֵׁיינְהַייט וֶוער קֶען שַׁאצֶן דַיין שְׁטַארְקֶע קְרַאפְט וֶוער קֶען רֵיידֶן דִיא שְׁטַארְקַייט פוּן דַיין דֶער הֵייבּוּנְג וֶוער קֶען רֵיידֶן דִיא שֵׁיינְהַייט פוּן דַיין אֵייבִּיקַייט וֶוער קֶען רֵיידֶן דִי שְׁטַרְק פוּן דַיין פָארְכְט וֶוער קֶען רֵיידֶן דָאס לֶערְנוּנְג פוּן דַיין תּוֹרָה וֶוער קֶען פַאסֶען דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד וֶוער קֶען לָאזֶן ווִיסֶען דַיין שֵׁיין וֶוערְדִיקַייט וֶוער קֶען רֵיידֶן דַיין גוּטֶען גְשְׁמַאק וֶוער קֶען זָאגֶן דִיא פָארְשְׁטוּנְג פוּן דַיינֶע רֶעטֶענִישׁ וֶוער קֶען שְׁפַייזֶען זַיין אוּנ צוּ זֶעהֶן דִיא שֵׁיין פוּן דַיין לוֹטֶערְקַייט מִי יוֹרֶה וֶוער קֶען ווַייזֶען דַיינֶע אֵיין גְזַאמֶעלְטֶע רִיכְטִיקַייט מִי יֶהְגֶּה הוֹד הֲדָרָתֶךָ וֶוער קֶען רֵיידֶן דִי לוֹבּ פוּן דַיין שֵׁיינְהַייט וֶוער קֶען אוֹם שֶׁעפֶּן דָאס ווִיסֶען שַׁאפְט פוּן דַיין תּוֹרָה וֶוער קֶען זָאגֶן דֶם גְרוֹסְקַייט פוּן דַיין שְׁטַארְקַייט וֶוער קֶען עֶרְקְלֶערֶען דָאס לֵייטֶערוּנְג פוּן דַיין פֶער שְׁטַאנְד וֶוער קֶען זָאגֶן דֶם שְׁטַארְקַייט פוּן דַיין פֶעסְטִיקַייט כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ דֶען אַזוֹי וִוי דַיין נָאמֶען אִיז נִיט צוּ בֶּגְרַייפֶען אַזוֹי אִיז דַיין לוֹבּ וִוי דַיין לוֹבּ שְׁטֵייט אֵייבִּיג אַזוֹי הָט אַקִיוּם דַיין זָאג וִויא דַיין זָאג אַזוֹי אִיז דַיין בַּשַׁאפוּנְג וִוי דַיין בַּשַׁאפוּנְג אַזוֹי אִיז דַיין אַכְפֶּערְקַייט ווִיא דַיין אַכְפֶּערְקַייט אַזוֹי אִיז דַיין דֵעָה ווִיא דַיין דֵעָה אַזוֹי אִיז דַיין גָאנְג ווִיא דַיין גָאנְג אַזוֹי אִיז דַיין בַּשְׁטִימוּנְג וִוי דַיין בַּשְׁטִימוּנְג אַזוֹי

כזהרתך כן חפתך. כחפתך כן טהרתך. כטהרתך כן ישרתך. כישרתך כן כמירתך. ככמירתך כן לבישתך. כלבישתך כן מדתך. כמדתך כן נעימתך. כנעמתך כן שררותך. כשררותך כן ענותנותך. כענותנותך כן פרישותך. כפרישותך כן צניעותך. כצניעותך כן קדשתך. כקדושתך כן רוממותך. כרוממותך כן שבחך. כשבחך כן תפארתך. ושמך מרומם על כל ברכה ותהלה: תשר"ק כפול על כל תוקף ותפארה. על כל שבח ושירה. על כל רנן ורחישה. על כל קדוש וקריאה. על כל צפצוף וצהלה. על כל פאר ופציחה. על כל עוז וענייה. על כל ספור ושיחה. על כל נצוח ונגינה. על כל מען ומלה. על כל לבוב ולהיגה. על כל כבוד וכריעה. על כל יחוד ויראה. על כל טעם וטהרה. על כל חוסן וחדה: על כל זמר וזמרה. על כל ודוי ותודה. על כל הלל והודיה. על כל דבוב ודעה. על כל גודל וגאוה. על כל בטוי וברכה. על כל אומר ואמירה: אלהי האלהים ואדוני האדונים. מלך על כל מלכים ומושל על כל מושלים. איום על כל אימים. נורא על כל נוראים. רם על כל רמים. גאה על כל גאים. נשא על כל נשאים. גבוה על כל גבוהים. ומביט אל עניים ונכאים. ואת שחים ודכאים להחיות לב נדכאים. רוח

מטה לוי

מלא כבוד ס' וכו': כזהרתך כן חופתך. מפתיד הקב"ה לעשות חופה לכל צדיק וצדיק וכדאיתא בסוטה תופת חתנים והורית מוצבת: ככמירתך. כתמימות רחמיך: כן לבישתך. שאתה לובש

שפלים

בגדי רחמים כשאתה רוצה לרחם וכן אתה לובש בגדי נקם להנקם מרשיע: כשררותך כן ענותנותך. אע"פ שהשררה בלך מ"מ אתה עניו

פירוש ע"ס

אין דיין לויטערקייט אונ אזו איז דיין חופה אזו איז דיין ריינקייט ... וויא דיין ריינקייט אזו איז דיין רעכט פארטיקייט. וויא דיין רעכט פארטיקייט אזו איז דיין דער בארומקייט וויא דיין דער בארומקייט אזו איז דיין קליידונג וויא דיין קליידונג אזו איז דיין פיהרונג. וויא דיין פיהרונג אזו איז דיין זיסקייט וויא דיין זיסקייט אזו איז דיין הערשאפט ווי דיין הערשאפט איז גרוס אזו איז דיין דמוטיקייט וויא דיין דמוטיקייט אזו איז דיין באשיידונג וויא דיין באשיידונג אזו איז דיין צניעות כקדושתך ווי דיין צניעות אזו איז דיין הייליקייט ווי דיין הייליקייט אזו איז דיין דער הויבונג ווי דיין דר הויבונג אזו איז דיין שבח ווי דיין שבח אזו איז דיין שיינהייט ושמך אונ דיין נאמן איז דער הויבן איבר אלע ברכות אונ לוב איבער אלע שטארקייט אונ שיינהייט איבר אלע שבחים אונ אלע געזאנג איבר אלע גזאנג אונ רייד איבר אלי היילונג אונ אנרופונג איבר אלע רייד אונ פרייליכקייט איבר אלע ריהמונג אונ פרייליכע געזאנג על כל ... איבר אלע שטארקייט אונ דעמוטיקייט איבר אלע דער ציילונג אונ רייד איבר אלע שפילונג אונ ניגונים איבר אלע ענטפערנג אונ רייד איבר אלע גידאנקן אונ ביידין איבר אלע כבוד אונ קניען איבר אלע איינציגונג אונ פארכט איבר אלע רייד אונ ריינינונג איבר אלע שטארקונג אונ רעטינעש איבר אלע גזאנג אונ לוב איבער אלע באקענונג אונ לוב איבר אלע לוב אונ דאנק איבר אלע רייד אונ חיין שאפט על כל גודל וגאוה איבר אלע אכבערקייט אונ הערשאפט איבר אלי רייד אין בענטשונג איבר אלע זאג אונ ווערטער אלהי ער איז דר גאט איבר אלע געטער אונ דר הער איבער אלע הערן אונ דער מלך איבער אלע מלאכים דער דא געוועלטיגט איבר אלע געוועלטיגר ער איז שרעקליך איבער אלע שרעקליכע פארכטיג איבר אלע פארכטיגע דר הויבן איבר אלע דער הויבנע ער איז נתערשט איבר אלע די ווס הערשן דר הויבן איבר אלע דער הויבינע ער איז הויך איבר אלע הויכע אונ לוגט צו די אריעמע אונ צו בראכינע אונ העלפט די גיבוקטע אונ פר שטוקענע להחיות לב נדכאים צו מאכן לעבן

שְׁפָלִים וְהַלְכָּאִים . עַל כֵּן גָּדַלְתָּ יְיָ אֱלֹהִים . וְנִתְעַלֵּיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים . כִּי אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים . וְאֵין זוּלָתְךָ בַּתַּחְתּוֹנִים וְאֵין בִּלְתְּךָ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים . שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם כְּבוֹדְךָ מְסַפְּרִים . כַּנְפוֹת הָאָרֶץ זְמִירוֹת לְךָ מַשְׁמִיעִים . שׂוֹרְפֵי הַקּוֹדֶשׁ קְדוּשָּׁתְךָ מַקְדִּישִׁים . אוֹפַנֵּי הַמֶּרְכָּבָה כְּבוֹדְךָ מְבָרְכִים . כּוֹכְבֵי בוֹקֶר יַחַד מְרַנְּנִים וְיָרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים . מִשְׁבְּרֵי יָם שִׁמְךָ מְאַדְּרִים . הַרְרֵי גֹבַהּ וַעֲצֵי יַעַר מְרַנְּנִים . נְהָרוֹת כַּף מְמַחְאִים . חַיְתוֹ אֶרֶץ וְזִיז שָׂדַי שָׁרִים כַּחוֹלְלִים . תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת מְהַלְלִים כְּבַחֲלִילִים . וְכָל יְצוּרֵי בְרֵאשִׁית פּוֹצְחִים הִלּוּלִים . לְשֵׁם קָדְשְׁךָ אֵל אֵלִים . וְכֻלָּם אֵלֶיךָ מְשַׁבְּרִים וּמְיַחֲלִים . לָתֵת לָהֶם צֵיד מַאֲכָלָם . וּמִפְּתִיחַת יָדְךָ נִזּוֹנִים וּמִתְכַּלְכְּלִים . וּמִזִּיו הוֹדְךָ שְׂבֵעִים וּמִתְמַלְּאִים . כִּי כְבוֹדְךָ שָׁמַיִם וָאָרֶץ מְלֵאִים : וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ . הַמַּאֲמִירִים אֲדוֹנוּתְךָ הַמְיַחֲדִים אֱלָהוּתֶךָ הַמְבָרְכִים שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ . הַמְסַפְּרִים תְּהִלָּתֶךָ . הָעוֹרְכִים תַּחַן לְחַלּוֹתֶךָ . הַמַּנְעִימִים זֶמֶר לַעֲלוֹתֶךָ . הַמַּאֲרִיכִים רוֹן לִרְצוֹתֶךָ . הַשּׁוֹפְכִים שִׂיחַ לְפַתּוֹתֶךָ . וְהֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ . צֹאנְךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ .

קודש

מטה לוי

פניו: ויריעו. על לגאת השמים כוכבים והמלאכים שנקראים בני אלהים: נהרות כף ממחאים. נהרות משבחים כהשמעת קול כמכה ידיו זו לזו: וזיז שדי. עוף גדול שמכסה אור החמה בפרישת כנפיו: שרים כחוללים. הם משוררים כאילו מחוללים כמתול כן ת"י: תנינים. דגים גדולים שבים: מהללים כבחלילים. הם מהללים כמו המנגנים בחלילים: ומפתיחת ידך נזונים ומתכלכלים. כמ"ש פותח את ידך ומשביע לכל חי: ומזיו הודך שבעים ומתמלאי'. כי יש מן הבריות שאין פרנסתם מאכל משתה רק נהנים מזיו שכינתך והם שבעים ומתמלאים כאלו אכלו ושתו: המאמירים אדנותך. משבחים גאדנותך: העורכי'. תאלה למנקביך

פירוש ע"ם

דָּס הָאַרְץ פוּן דִי פִיר שְׁטִיקֶענֶע דָס גִיזִימְס פוּן דִי נִידְרֶעגֶע אוּנ צוּ בְּרֵאבִינְגֶע דָּהוֹם בִּיסְטוּ גִיאַבְפֶּערְט דוּ גָאט אִיבֶּר אַלֶע גֶעטֶּר אוּנ דוּ בִּיסְט דֶער הוֹיכְסְט אִיבֶּר אַלֶע גֶעטֶער כִּי אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים דֶען עֶס אִיז גִיט דָא דַיין גְלַייכֶן צְווִישֶׁן דִי גֶעטֶער עֶס אִיז קֵיינֶער חוּץ דִיר צְווִישֶׁן דִי אוּנְטֶערְשְׁטֶע אוּנ עֶס אִיז גִיט דָא חוּץ דִיר גָאט אִיבֶּר אַלֶע גֶעטֶער שָׁמַיִם דִי הִימְל אוּנ דִי הוֹיכֶע הִימְל דֶער צֵיילֶן דַיין כָּבוֹד דִי עֶקִין פוּן דֶער עֶרְד לָאזֶען הֶערֶן צוּ דִיר גִזַאנְג דִי הֵיילִיגֶע בְּרֶענֶדִיגֶע מַלְאָכִים הֵיילִיגֶן דַיין הֵיילִיקַייט דִי אוֹפַנִּים פוּן דֶער מֶרְכָּבָה לוֹיבֶּן דַיין כָּבוֹד דִי מָארְגֶן שְׁטֶערִין זִינְגֶן מִיט אַנַאנְדֶר אוּנ אַלֶע מַלְאָכִים שַׁאלֶן דִי אִינְדֶן פוּן דֶעם יַם שְׁטַארְקֶן דַיין נָאמֶן הַרְרֵי דִי הוֹיכֶע בֶּערְג אוּנ דִי בּוֹמֶר פוּן וַואלְד זִינְגֶען דַיין לוֹב דִי טַייכֶן קְלַאפִּין מִיט זַייעֶרֶע הֶענְד דִי חַיּוֹת פוּן דֶר עֶרְד אוּנ דִי פֵיינֶעל פוּן פֶעלְד זִינְגֶן אַזוֹ אוֹף פֵייפְלֶן דִי גְרוֹסֶע פִישׁ אוּנ אַלֶע אַפּ גְרוּנְטֶן לוֹבֶּן וִוי אוֹף כְּלֵי זֶמֶר אוּנ אַלִי בַּאשֶׁעפֶנִישׁ פוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית עֶפִינֶן זַייעֶר מוֹל מִיט לוֹב צוּ דַיין הֵיילִיגֶן נָאמֶן דוּ גָאט אִיבֶּר אַלִי שְׁטַארְקִי מְשַׁבְּרִים וּמְיַחֲלִים אוּנ אַלִי בַּאשֶׁעפֶנִישׁ הַארֶן אוּנ הָאפֶן צוּ דִיר גָאט דוּ זָאלְסְטוּ זֵיי גֶעבֶּן זַייעֶר עֶסִין שְׁפַייז אוּנ פוּן דַיין אָפֶענֶע הַאנְד ווערֶן זֵיי גְשְׁפַּייזְט אוּנ הָאבֶּן גִינוּג זַייעֶר בַּאדֶערְפֶנִישׁ אוּנ דִי אוֹבֶּרְשְׁטֶע מַלְאָכִים ווערֶן זַאט אוּנ פוּל פוּן דַיין שֵׁיינֶע שַׁיין. דֶען הִימְל אוּנ עֶרְד זֶענִין פִיל פוּן דַיין כָּבוֹד. אוּנ ווֶער אִיז גִוֶועןְ אַזוֹ וִוי דַיין פָאלְק ווָאס זֵי אִיז גִוֶועןְ דִי אֵיינְצִיגֶע אִין דֶר ווֶעלְט מְקַבֵּל צוּ זַיין דִי תוֹרָה הַמַּאֲמִירִים אֲדוֹנוּתְךָ דִי דָא לוֹבֶּן דַיין הֶערְשַׁאפְט דִי דָא אֵיינְצִיגֶן דַיין גָאטְהַייט דִי דָא לוֹבֶּן דַיין גִיעֶהְרְטֶן נָאמֶן פוּן דַיין קֶינִיגְרַייךְ דִי דָא דֶר צֵיילֶן דַיין לוֹב דִי דָא רִיכְטֶן אָן גִיבֶּעט צוּ בֶּעטֶן דִיךְ דִי דָא זִינְגֶן זִיסֶע גִיזַאנְג צוּ לוֹבֶּן דִיךְ דִי דָא לֶענְגֶערֶן גִיזַאנְג צוּ בַּאווִילִיגֶן דִיךְ דִי דָא פַר גִיסֶן רֵייד צוּ אִיבֶּר רֵיידֶן דִיךְ וְהֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ אוּנ זֵיי זֶענִין דַיין פָאלְק אוּנ דַיין אַרְבּ דַיינֶע שָׁאף אוּנ דִי שָׁאף פוּן דַיינֶער ווַייד דִי יִשְׂרָאֵל זֶענִין הֵיילִיג אִין דֶר תוֹרָה אוּנ זֶענִין דִי עֶרְשְׁטֶע פוּן דַיין תְּבוּאָה קֹדֶשׁ תְּבוּאָתֹה דִי עֶרְשְׁטֶע פוּן דַיין לִיבְּסְטֶע בַּאשֶׁעפֶנִישׁ דַיין טֵייל אוּנ דַיין שֵׁיינֶער גוֹרָל דִי יִשְׂרָאֵל אִיז דַיין

שיינהיים

קֹדֶשׁ רֵאשִׁית תְּבוּאָתֶךָ • קֶדֶם קִנְיָנֶיךָ וּסְגֻלָּתֶךָ חֶלְקְךָ וְחֶבֶל עֲטֶרֶתֶךָ • יִשְׂרָאֵל תִּפְאַרְתֶּךָ • יְשֻׁרוּן מִבְחַר מְנָתֶךָ • הַדְּבֵקִים בֶּאֱמוּנָתֶךָ • הַהוֹגִים בְּדָתֶךָ ׃ הַחֲפֵצִים בְּתוֹרָתֶךָ • הָעוֹסְקִים בְּיִרְאָתֶךָ • הַתְּמִידִים בַּעֲבוֹדָתֶךָ • הַנִּכְסָפִים לְחַצְרוֹת בֵּיתֶךָ • הַכְּמֵהִים בְּקוֹדֶשׁ חֲזוֹתֶךָ • הַתְּאֵבִים לְקִרְבָתֶךָ • הַנֶּהֱרָגִים עַל תּוֹרָתֶךָ • הַנִּסְקָלִים עַל אַהֲבָתֶךָ • הַנִּשְׂרָפִים עַל עֵדוֹתֶיךָ • הַנֶּחֱנָקִים וְנִטְבָּחִים וְנִטְבָּעִים וְנִתְלִים וְנִקְבָּרִים חַיִּים עַל יִחוּד קְדֻשָּׁתֶךָ ׃ הַקְּרוּאִים עֲדָתֶךָ • יְסוֹד אֲגֻדָּתֶךָ • וְאַתָּה אֵל אֵין גָּדוֹל כִּגְדֻלָּתֶךָ • וְהֵם עֵדֶיךָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ ׃ וּמַה יַּעֲצוֹר כֹּחַ יְלוּד אִשָּׁה • נוֹצָר מִטִּפָּה בְּאוּשָׁה • וּמַה יָּעוֹז עֻזְּךָ לִדְרָשָׁה • שִׁבְחֲךָ בְּפֶה לְפָרְשָׁה • נִצְחָךְ בְּנִיב לְאָרְשָׁה • לְהַטִּיף צָקוּן וְלַחִישָׁה • לְהַפִּיל תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה • וּמִחְיָתוֹ עָלָיו קָשָׁה • וְדַרְכּוֹ מְעֻקָּשָׁה • וּנְתִיבָתוֹ נְתוּסָה וּנְטוּשָׁה • וְחַטָּאתוֹ עַל לוּחַ חֲרוּשָׁה • חֲקוּקָה וּמְפוֹרָשָׁה • וְגָז וְעָף בְּחִישָׁה • וְגוֹוֵעַ וּמֵת בַּחֲלוּשָׁה • וּגְוִיָּתוֹ בְּגַיְא נְטוּשָׁה • בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ רְטוּשָׁה • בְּאִישׁוֹן חֹשֶׁךְ כְּפוּשָׁה • בְּאַשְׁמַנִּים רְפוּשָׁה • בְּטִמְמוֹן חֲבוּשָׁה • כְּמֹשָׁה וִיבֵשָׁה • נְמַסָּה וַעֲבֵשָׁה • בְּיַבֶּשֶׁת מְיֻבָּשָׁה • וְכֻלּוֹ מָלֵא בוּשָׁה • וּמַה יַּעֲצִים עֶתֶר וּגִישָׁה • וְיָשִׂיחַ וְיֶהֱמֶה בִּרְגִישָׁה • וּמֵאָז

מטה לוי   הכל

למבקשיך: לפלותך. להפלות׳ מעלה מעלה: קודש ראשית תבואתך כמ״ש קודש ישראל לה׳ ראשית תבואתו: קדם קנינך. כמ״ש עדתך קנית קדם: וחבל שפרתיך. גורל יפיך: מבחר מנתך. מבחר מתנת חלקך: הכמהים בקודש חזותך. המתאוים לראות קדשך: יסוד אגודותיך. יסוד הארץ שעליהם העולם עומד: והם עדיך כי אין בלתך. כמ״ש אתם עדי נאום ה׳: ומה יעצור כח. מי יוכל לעצור ולאחוז כח ילוד אשה מגד הקב״ה: להטיף צקון ולחישה. להזיל תפלה: ומחיתו עליו קשה. שקשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף עד שבנפשו יביא לחמו: וגז ועף בחישה. ותלף והלך מעולמו מהר כעוף הפורח מהרה: וגויתו בגיא נטושה. וגופו בקבר בארץ נעזב: ומה יעצים להרבות עתר וגישה. תפלה: כי יגיר תפלה

פירוש ע״פ

שיינהייט די ישראל זענן דיין בעסטי טייל הדבקים באמונתך די דא באהעפטין זיך אין דיין אמונה די דא לערנן דיין תורה די דא באגערן דיין תורה די דא זענין עוסק אין דיין פארכט די דא דינן דיך תמיד די דא גלוסטן צום הוף פון דיין הוז די דא גלוסטין צו זעהן דיין בית המקדש די דא ווינשן דייני התקרבות. די ווס האבן זיך גלאזט טייטן וועגן דיין תורה. אונ זיך פר שטיינן וועגן דיין ליבשאפט זיי האבן זיך גילאזט ברענן וועגן דיין תורה. זיי האבן זיך גילאזט ווערגן קוילן דר טרינקן אונ אוף הענגן אונ באגראבן לעבדיגר הייט פון וועגן דאס איינציגונג פון דיין היילקייט הקרואים עדתך זיי ווערן גירופן דיין עדה דר יסוד פון דיין בונד ואתה אל אונ דו גאט עס איז קיינער ניט נאכפערט אז דיין אכפערקייט והם עדיך אונ זיי זענין דיינע עדות אז עס איז אן דיר קיין גאט ניט פר האנדן ומה יעצור כח אונ ווס פר קראפט פר מעגט אמענטש ווס איז באשאפן פון אשטינקידיגן טראפן ומה יעוז אונ ווי קען ער זיך שטארקן צו פארשטן דיין שטארקייט דיין לוב צו באשיידן מיט דעם מול דיין אייביקייט מיט רייד צו ריידן. צו ריידן תפלות אונ תחנות צו מאכן פאלן תחנות ובקשות ומחיתו אונ זיין פרנסה קומט אים שווער אן אונ זיין וועג איז פר קרימט אונ זיין שטעג איז פר דארבן אונ צו פירט אונ זיין זינד איז אויף איין טאבל אום גיקריצט טיף אום גיגראבן אונ באשיידט וגז ועף בחישה אונ ער ווערט פר שניטן אונ פליהט אוועק איילינדיג אונ ער פר גייט אונ שטארבט מיט שלאפקייט אונ זיין לייב ווערט אין טאל פון דר ערד פר לאזן אונטער דר ערד ווערט דר גוף צו שפאלטן אין דר פינצטערניש ווערט ער אום גישטירצט אין ליים פון דיא קברים אין באהעלטניש איין גשפארט ווערט ער איין גישמירט פר. פולט אונ פר דארט צו נאנגן אונ פאר שימעלט אין דר ערד אונ גידארט אום ערד אונ איז פיל מיט שאנד ומה יעצים אונ וואס קען ער שטארקן גיבעט אונ תפלה אונ דס ער זאל ריידן אונ ברומן מיט שטורעם ומאז אונ פון דעמאלט

הכל גלוי לפניך. ואין להסתר מעיניך. ואין להחבא מפניך. כי בכל משוטטות עיניך. וגלוי לך כי יציר חומר הוא. הבל הבלים הוא. עלה נדף הוא. קש יבש הוא. חרס את חרשי אדמה הוא. ובמה נחשב הוא. אנוש אנוש הוא. כי כשמו כן הוא. אדם. אפר דם מרה הוא. בשר. בושה סרוחה רמה הוא. מיוחם בחטא הוא. מחולל בעון הוא. ויצר לבו רע מנעוריו. חורש רע במגוריו. אורב לו במסתריו. מקנן כנחש בסתריו. כזבוב במפתחי חדריו. מבאיש העיסה בזהמת שאוריו. מסיתו להטות אשוריו. והוה לו בעוכריו. חשוב לו כצריו. והוא ראש לכל צורריו. מצר לו בכל מצריו. צודה לו בכל עבריו. מרגיז כל איבריו. מעציבו בדבריו. מחטיאו ברוע הרהוריו. מתנקש להפילו במכמוריו. מתנכל לדחותו במהמוריו. וצר לו במצוריו. לולי אתה עוזר לו מצריו. ובכל יום ויום מתחדש עליו. חושב מחשבות עליו להתגולל ולהתנפל עליו. לעקשו באורחות עקוליו. להאשימו באשמת געוליו. להלעיט

במסך

מטה לוי

תומר הוא. שהאדם מלא תומר: עלה נדף הוא. כעלה של אילן שנתוש: קש יבש הוא. כקש יבש קל לישרף כך הוא קל לשוב לעפרו: חרש כו'. הוא חשוב כחרש עם שאר חרשי האדמה שסופו לישבר: ובמה נחשב הוא. פי' למה נקרא שמו: אנוש אנוש הוא. לפי שאנוש וחלוש הוא. ולמה נקרא שמו אדם כי ר"ת שלו. אפר דם מרה ולמה נקרא שמו בשר כי ר"ת בושה כו': מיוחם בחטא הוא מחולל כו'. הוא נולד ונוצר על ידי תשמיש שבמה זנות כאין ע"י: חורש רע במגוריו. חושב רע בגוף האדם שגר אתו בו: מקנן כנחש בסתריו. פועה לו עפור בסתריו כנחש שוכן בסתרים בסתר: כזבוב במפתחי חדריו. יצר הרע מתחלה הוא מקטין עצמו כזבוב ואז הוא נקרא ילד ואח"כ נקרא איש: מבאיש העיסה בזהמת שאוריו. יצר הרע מטיל זוהמא בנפש האדם ודומה לשאור המחמיץ העיסה: והוה לו בעוכריו. שמושה לאדם אחר ושבר ורוצה לעכרו: מצר לו בכל מצריו. מצערו בכל גבוליו: צודה לו בכל עבריו. אורב לו בכל עבר ועבר: מרגיז כל איבריו. מרעיד כל איבריו לחטוא: מתנקש. בכל מיני מוקש: להפילו במכמוריו. להפיל אותו ברשתו: וצר לו כו'. לולי אתה הקב"ה עוזר לו מצריו שלא להתפתות לו: באורחות עקוליו. בדרכים עקומות

פירוש ע״ם

דס חי האסט דעם ערשטן מענטשן באשאפן איז אלץ אנפלעקט און חיסיגליך פר דיר און עס קען קיינר זיך ניט פאר בארגן פר דייני אויגן און ניט בהאלטן זיך פון דיר כי בכל דען דיינע אויגן שוועבן און גיבן אויף אלץ דינג השגחה און עס איז צו דיר אנטפלעקט דס דר מענטש איז פון ליים בשאפן ער איז לוטר בארהייט און גישט איין צו שמוסנר בלאט איז ער פר דארטי שטרוי איז ער אשארבן פון די שארבן פון דר ערד איז ער און ווס איז ער גאר גיאכט אשלאפר מענטש איז ער כי כשמו כן הוא דען אזו וויא זיין נאמן איזט אזו איז ער. ער ווערט אן גירופן אדם איז ראשי תיבות אפר דם מרה וואו דאס איז טייטש אש בלוט גאל אויך הייסט דער מענטש בשר דאס איז ראשי תיבות בושה סרוחה רמה דאס איז טייטש פר שעמט שטינקעדיג ווערים איז ער. ער איז דער היצט מיט זינד ער איז באשאפן מיט זינד און די: גראנקן פון זיין הארץ איז שלעכט פון זיין יוגנט ער טראכט שלעכטס אין זיין וואונג דר יצר הרע לויגט צו אים אין זיין פר בארגניש ער מאכט זיך אנעסט אין זיין פר בארגעניש אזו ווי דר שלאנג כזבוב במפתחי חדריו דר יצר הרע מאכט זיך צום ערשטן קליין וויא אפליג אין די עפינונג פון זייני קאמערן פון הארצן דער נאך ווערט ער גאנץ גרוס ער מאכט פר שטינקן דם טייג (דס הייסט דעם נפש) מיט זייני אומרייניגע זוער טייג (דס הייסט מיט עבירות) ער רייצט אים אן צו גיינן זייני טריט פון דעם רעכטן וועג און ער איז פון זייני באטריבר ער איז אים גרעכינט פר א שונא והוא ראש און ער איז דר עיקר שונא פון אלי זייני שונאים ער מאכט אים ענג אין אלי זייני גרענצן ער לויגט צוא אים אויף אלי זייטן ער דר צערינט אים אין אלי זייני גלידר ער מאכט אים טרויערג מיט זייני רייד ער מאכט אים זינדיגן מיט זייני שלעכטי גדאנקן ער מאכט שטרויכלן אים אריין צו ווארפן אין זיין נעץ ער קלינגט זיך צו פר שטוסן אים אין זייני גריבר און ער בלעגרט אים מיט זיין בלעגרונג לולי אתה עוזר לו ווען דו גאט זאלסט דעם מענטש ניט העלפן פון דעם יצר הרע וואלט דר מענטש קענין אים ניט בשטיין און טאג פר טאג בנייעט ער

במסך תרעליו . ואיננו דורש לשלום אליו . פחים טומן לרגליו . רשת פורש ליד מעגליו . מוקשים שת במסלוליו . כורה שחת בשביליו . למוג לב ולהרבות מכשוליו . וכהולם פעם הולמו בכילפות וכשיליו . על כן יאמרו מושלי משליו . אי לבית שמהרסיו ומחריביו משליו . ומה יצדק במפעליו . ומה יזכה במעלליו . כי שודד בא בגבוליו . לשדדו ללוחמו ברוב תחבוליו . לכן הקדמת רפואה ותעלה . והעלית ארוכה לנהלאה ונחלה . והכנת צרי ותתור ללא חתלה . והגהת מזור להרטות מחלה . וקבעת יום זה לסליחה ולמחילה . לבא שעריך בתודה ובתהלה . לקדם פניך בתודה וחילה . להזכר בו רבוצי מכפלה . בעת רצון לשמוע תפלה . להעביר כל שמץ ותפלה . להניא כל און ותהלה . להצמיח צדקה ותהלה . להפר כעס ולהרבות חמלה . להרים מכשול ולהסיר תקלה . לפנות דרך ולישר מסילה . לתת לשובבים טהרה וטבילה . להעמיד רוח והצלה . להשליך עון בעמקי מצולה . לשאת זדון ומעילה: ומכל ימים יום זה קדשת . ועל כל ימים אותו עלית . ובו מכל יום בחרת.

ומיוצרו מטה לוי

פקומות שלו: להלעינו כמסך תרעליו. למרור חייו כיינו המזוג ונחלה. שנתרתק' להלא' ונחלה כחליי': והגהת מזור. ורפאת את המכה: להרטות מחלה. לשום רטיה למחלה: רבוצי מכפלה. בכוס התרעל': אי לבית שמהרסיו ומחריביו משליו. מבני האדם הדרים כתוכו כן אוי לאדם שמאבד עצמו על ידי עונותיו: לנהלאה האבות השוכבים במערת המכפלה: לפנות דרך וליישר מסלה לנקות

פירוש ע״ם

זיך אוף דעם מענטשן ער טראכט בייזי גדאנקן אוף אים זיך ארוף צו קייקלן און זיך ארוף ווארפן לעקשו בארחות צו פאר קרימן אים אין זייני קרומי וועגן צוא שולדיג מאכן אים מיט שולד פון זיין אום ווירדיקייט צו פר גיפטן אים מיט דעם גמישטן גטראנק פון סם המות ואיננו דורש און ער זוכט ניט זיין פרידין ער פר בארגט נעצן צו זייני פיס שטריק פר שפרייט ער ביי זייני שטעגין שטרויכלונג טוט ער אין זיינע וועגן ער גראבט אגרוב אין זיינע שטעגן צו מאכן צו גיין דאס הארץ פון דעם מענטשן און צו מערן זיינע שטרויכלונג וכהולם פעם און אזו וויא איינער צו קלאפט עפיס מיט אהאמר אזו צו קלאפט ער דעם מענטשן מיט זיין האמר און מיט זיינע העק על כן איבר דעם האבן זייא אוף דעם אמשל גזאגט וויא צו דעם הוז דס זייני צו פירער און זיינע פר וויסטר זענין אום דעם הוז זעלבערט ווי אזוי דעם מענטש וואס ער מאכט זיך אליין פאר לירין מיט זייני זינד ומה און וויא זאל ער גירעכט בלייבן מיט זייני ווערק און ווי זאל ער לוטער בלייבן מיט זייני מעשים ווען דער רובער דער יצר הרע קומט אין זייני גרענצין אים צו רובן און מלחמה צו האלטן מיט אים מיט זייני פיל עצות. לכן הקדמת דרום האסטו גאט גפעדרט ארפואה און אהיילונג און האסט אוף גבראכט אהיילונג צו די וואס זיי זענין מיד און גקרענקט און האסט אן גבגרייט אבאלסם און אפלאסטר צו די ווס זיי זענין ניט גיפלאסטערט און דו האסט אום גצוגן ארפואה צו פלאסטערן די קרענק וקבעת יום זה און האסט גזעצט דעם דאזיגן טאג צו סליחה און מחילה צו קומן אין דייני טויערן מיט באקענונג און מיט לוב צו פעדרן דיין פנים מיט ציטערניש צו גדענקן אין דעם טאג דעם זכות פון די אבות ווס זיי ליגן אין דר מערת המכפלה בעת רצון אין דר צייט וואס אגוטר ווילן איז פאר גאט צו הערן גבעטי צו מאכן איבר פירין אלי שאנד און אום ווירדיקייט צו מאכן אפ טאן אלי אום רעכט און נארהייט צו מאכן שפראצן גרעכטיקייט און לוב צוא פר שטערן כעס און צו מערן דער בארומקייט צוא אוף הייבן שטרויכלונג און אפ צו טאן שטרויכלונג אום צו ראמן דעם וועג און צו רעכט פארטיגין דעם שטעג צו געבן ריינינגונג און טבילה צו די וואס טוען תשובה צו אוף שטעלן איין דער ברייטערונג און אבשירמונג אריין צוא ווארפן די זינד אין די טיפעניש פון ים צו פר טראגן די מוטוויליגע זינד און פעלשונג ומכל ימים אין דעם טאג האסטו גהייליגט ער פון אלי טעג און איבר אלי טעג האסטו אים דר הובן און האסט אן אים אום גקליבן פון אלי טעג

און

ומיוצרו אותו לך אחדת. ולדור דיע כחו ידעת. ואודם די זהב מן תרת. ומכתב חרות לעניו נתת. וסלחתי כדבריך בשרת. ועל הרעה נחמת. ועל בניך רחמת. וכגבוה שמים חסדך למו הגברת. וכרחוק מזרח ממערב פשעם הרחקת. וזכות הררי קדם זכרת. וכאב את בן אותם רצית. ועל כל אום ראשך נשאת. וקרנם בכבוד רוממת. וממשפל הגבהתמו והתללת. ואות לטובה עמם עשית. וחבבתם לכל הראית. ואהבתם לעין כל גלית. ולשכון בתוכם תאבת. ולהנות בניהם חמדת. ולשבת בועדם אוית. ועין בעין למו נראית. ובין כרובים כבודך צמצמת: וענן יקרך על כפורת הצעת. ועגן הקטורת לכסותו היום פקדת. ומאז לסליחה אותו שמת. ולכפרה אותו יסדת. ומצותיו בדתך צוית. וכתבת ושנית ושלשת. ואזהרותיו פרשת. ועונשיו פלשת. וקרבנותיו קצבת. וערך עבודותיו סדרת. ורצוי הזיותיו ספרת. ורקות תמרותיו העדפת.

וסדר

מטה לוי

ונקות סלך כדי ליפר סמעסים. ומיוצרו. מכל הימים שנוצרו: אותו לך אחדת. יום כפור אחדת ליום סליחה: ולדור דיע. לדור המדבר שקבלו את התורה וים בהם חכמה ודיע: כחו ידעת. הודעתם כחו של יום זה: ואודם די זהב. עון העגל שעשו מרוב ודי זהב שהיה להם: כו ויתרת. בי"כ מחלת להם: ומכתב חרות. הלוחות אחרונות: לעניו נתת. למשה שהיה ענו נתת בי"כ: וסלחתי כדברך בשרת. לו בי"כ: וזכות הררי קדם. זכות האבות זכרת: וחבבתם לכל הראית וחבבתם כו'. ולשכון בתוכם תיאבת כו'. בזה שהשרית שכינתך בתוכם הראית אהבתם לעין כל כי אמרו או"ה מאחר שעשו העגל וכפרו בהקב"ה שוב אין להם תקנה כיון שאמר הקב"ה למשה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ידעו הכל שמחל להם הקב"ה על מעשה העגל ומשה טס להם על מלאכת המשכן ממחרת יוה"כ: ובין כרובים כבודך צמצמת. אף כי שמים ושמי השמים לא יכלכלוך מפני אהבתך אותם צמצמת שכינתך בין שני הכרובים: וענן כו'. הצעת. כמ"ש כי בענן אראה על הכפורת: וענן קטורת כו'. כמ"ש וכסה ענן הקטורת את הכפורת. ומאז מאותו יום שסלחת בו לישראל: לסליחה אותו שמת כו'. שמת אותו לדורות ליום סליחה וכפרה: ומצותיו. של יוה"כ הנוהגות בו: בדתך צוית. בתורתך צוית: וכתבת ושנית ושלשת. ג"פ נכתב בתורה מצות יו"כ באחרי מות באמור בפנחס: ועונשיו פלשת. וגלית את עונשיו כמ"ש כי כל הנפש וגו' ונכרתה וכו': וקרבנותיו קצבת. נתת לקרבנותיו מדה וקצב: ורצוי הזיותיו ספרת. אחת למעלה ושבע למטה: ורקות תמרותיו העדפת. לרקח תמרות עשן הקטורת ביום זה יותר משל בכל השנה כמ"ש חז"ל מנה לכל יום וג' מנים

פירוש פ"ס

את פון זיין בשעפניש אן האסטו אים צו דיר גאיינציגט אונ צו דעם קלוגן דור המדבר האסטו דעם כח פון יום כפור גלאזט וויסן ואודם די זהב אונ די זינד פון עגל וואס זיי האבן גמאכט פון רוטי גאלד האסטו אום יום כפור מוחל גוועזן אונ די תורה וואס זיא איז גוועזן אוס גקריצט אוף דיא לוחות האסטו צום דערמאנען משה רבינו גגעבן אונ האסט אים די בשורה גזאגט סלחתי כדבריך איך האב פר געבן וויא דו האסט גבעטן אונ אוף דם בייז וואס דו האסט זיי געוואלט טאן האסטו זיך בדענקט אונ איבר דייני קינדר האסטו זיך מרחם גוועזן וכגבוה שמים אונ אזו וויא דיא הימל זענין הוך האסטו דיין חסד צו זייא גשטארקט אזו וויא מזרח איז ווייט פון מערב אזו האסטו זייער זינד דר ווייטערט אונ דעם פון די אבות האסטו גדאכט וכאב את בן אונ אזו ווי א פאטר זיין זון האסטו זיי בוויליגט אונ דו האסט זייער קאפ דער הויבן איבר אלי פעלקר ווס זייא זענין גוועזן בשעת מתן תורה אונ זייער הארן האסטו מיט כבוד דער הייכט אונ פון דער נידר האסטו זיי אוף גהויבן אונ דר הייכט אונ אצייכן צו גוטן האסטו מיט זיי גטאן וחבבתם לכל הראית אונ זייער פריינדליכקייט האסטו צוא אלי גוויזן אונ זייער ליבשאפט האסטו פאר אלעמן אין די אויגן אנטפלעקט אונ דו האסט פר לאנגט צו רוען אין זייער מיטין אונ דו האסט גלוסט צו רוען צווישן זיי אונ צו זיצין אין זייער פר זאמלונג איז גוועזן דיין ווי נטש ועין בעין למו נראית אונ מיט אקלארי שיין האסטו דיך צו זיי באוויזן אונג צווישן די כרובים האסטו דיין שכינה מצמצם גוועזן אונ דיין ווערדיגן וואלקן האסטו אוף דעם כפורת פר שפרייט אונ האסט גבאטן דעם רוך פון קטורת צו בדעקין דעם כפורת פון משכן אין דעם טאג ומאז סליחה אונ פון דעמאלט אן האסטו צוא אטאג פון סליחה דעם טאג גטאן אונ צו אכפרה האסטו אים גגרונד פעסט אונ דייני מצות האסטו אין דיין תורה גבאטן וכתבת אונ האסט איין מאל גשריבן אונ דאס אנדרי מאל גשריבן אונ דאס דריטי מאל גשריבן דעם די מצוה פון יום כפור שטייט דריי מאל אין דר תורה גשריבן ואזהרותיו אונ זייני ווארנונג

וסדר מערכותיו הוספת. וטוהר טבילותיו מנית. וקדוש רחיצותיו חשבת. ואזכרותיו בשכל סימת. ותודותיו ווידוייו סכמת. ועינוייו בפקד רשמת. ולובן עטיותיו חוית. ופזוזי שרדיו הורית. ועלוי מחלצותיו בארת. ושנוי מחלפותיו למדת. ולקדושיך אותם מסרת. וכל תורותיו הודעת. וכל דתותיו חקרת. וכל משפטיו חרצת. וכל חקותיו חקקת. וכל גזרותיו גזרת. וכל עניניו חרמת. וחבלו מכל הנעמת. וחלשו מכל השפרת. חופש לרצוצים אותו שוית. דרור לשבוים אותו התוית. פקח קוח לאסירים אותו תכנת. יום עשור לעשיריה חקקת. שבת שבתון לשובתי עונג שתה. יום כפור לנותני כופר תתה. לכפר עונות. למחות

מטה לוי   זדונות

מנים יתירים שמשמש מכנים כהן גדול מלא חפניו ביו"כ: וסדר מערכותיו הוספת. שבכל יום ד' מערכות וביוה"כ חמש: וטוהר טבילותיו מנית. חמשה: וקידוש רחיצותיו חשבת, עשרה: ואזכרותיו בשכל סיימת. ולויית בחכמה איך יזכיר את השם: ותודותיו ווידויו סכמת. נתת סכום ומנין לתודותיו ולווידויו שהיה מתודה ומודה שיאמר ג' ווידוים: ועינוייו בפקד רשמת. תעניתו לוית בתורה שנקרא פקודי ה': ולובן עטיותיו חוית. והגדת מתי יתעטף בבגדי לבן: ופזוזי בדיו הורית. והורית לו מתי ילבש בגדי השרד שהיה מזהב ומפז: ועינוי מחללותיו באורת. ושבח בגדיו באלת בדתגן כבוקר ה"ה לובש פילוסים של י"ב מנים וכו':

ושינוי מחלפותיו למדת. אלמדת להיות מחלף ומשנה בגדיו פושט בגדי זהב ולובש בגדי לבן: ולקדושיך. לאהרן קדוש ה'. אותם מסרת: חופש לרצוצי. חירות לעבדים שנשכרים בעבודת פרך. אותו שוית. עשית את יוה"כ של יובל: דרור לשבוים אותו התוית. כי עתידין ישראל להגאל ביוה"כ: פקח קוח לאסירים. שיפתח מאסרם וילקחו מהם. אותו תכנת: יום עשור לעשיריה חקקת: לישראל שיעשרו חלק עשירי חקקת להם את יו"כ: לשובתי עונג שתה. שמת יו"כ לישראל הנהים בשבת שנקרא עונג: יו"כ לנותני כופר תתה. לתת יו"כ לישראל הנותנים כופר לנפשותם על עונותם. נמחות

פירוש ע"ם

האסטו בשיידט אונ זייני שטראף האסטו אנפלעקט דאס דער וואס וועט ניט האלטן יום כפור איז ער חייב מיתה אונ זייגי קרבנות האסטו אוס געזעצט אונ דאס אן ריכטונג פון זיין דינסט האסטו מסדר גוועזן אונ דם באוויילגונג פון זיין שפרענגן האסטו געציילט אונ דם מישונג פון די קטורת האסטו אום יום כפור גמערט מער וויא מען הט מקטיר גוועזן אין אנדרי טעג אונ דעם סדר פון זיין אן ריכטונג האסטו גמערט דען אלי טאג איז גוועזן פיר מערכות אונ אום יום כפור איז גוועזן פינף אונ דם ריינקייט פון זייני טבילות האסטו געציילט דער כהן האט זיך פינף מאל בדארפט טובל זיין אונ דאס היילינונג פון זיין וועשונג האסטו גרעכינט דאס ער האט בדארפט צעהן מאל זיך וואשן די הענט אונ דיא פים פון דעם האנט פאס ואזכרותיו אונ זייני גדעכעניש וואס דער כהן גרול הט מזכיר גוועזן דעם שם המפורש מיט שכל האסטו אן גיצייכינט אונ דיא ווידוים פון כהן אונ זייני באקענטונג אוף דיא זינד האסטו גיציילט אונ זיין פאסטונג האסטו אין דער תורה אן גישריבן אונ דאס איין וויקלונג פון זייני ווייסי קליידר האסטו ערקלערט אונ דיא גאלדינע קליידר וואס דער כהן גדול האט אין וויא דיא עבודה גיטאן האסטו גיוויזען ווען ער זאל זיא אן טאן אונ זייני אנדערי טייערי קליידר האסטו באשיידעט אונ דאס פאר ענדרונג וויא ער זאל דיא קליידר בייטן האסטו גלערינט אונ צו דיא היליגע כהנים האסטו דיא עבודה איבר גענטפערט וכל תורותיו הודעת אונ אלי זייני לערנונג האסטו גילאזט וויסען אונ אלי זייגע דינים האסטו גיפארשט אונ אלע זייני משפטים האסטו אוס גיזעצט אונ אלע זייני חוקים האסטו אוס גקריצט אונ אלע זיינע גזירות האסטו גוזר גוועי אונ אלע זייני זאכן האסטו אן גצייכינט וחבלו זייני טיילן האסטו מער פון אלע טעג זיס גמאכט אונ זיין גורל האסטו מער פון אלי טאג באשיינט חופש דו האסט אים גימאכט צו איין בעפרייאונג פר די צו בראכני קנעכט דם זיי פלעגן באפרייעט ווערן אום יום כפור פון יובל אונ האסט אים באצייכינט אונ אים צו באפרייען די גיפאנגני ישראל לעתיד לבוא אונ האסט אים אן גברייט לוז צו לאזן די גיבינדיני ישראל פון גלות יום עשור דעם צעהנטן טאג פון חודש תשרי האסטו צו די ישראל אן גשריבן יום כפור דר דא הייסט שבת שבתון האסטו גטאן געבן צו די ישראל וואס זיי רוען אום שבת יום כפור דעם יום כפור האסטו געגעבן צו די ישראל ווס זיי גיבין צדקה צו פר געבן די זינד אפ צו מעקן די מוטוויליגי עבירות צו פר לענד די פשעים צו מאכן אום לאזן די חטאים צו ריינגן די אום ריינע אפ צו שווענקן די בלוטיגע עבירות צו ליטערין די פלעקן צו וואשן די אום זוברקייט ווייס

זדונות. לכלה פשעים. להתם חטאים. לטהר טמאים. להדיח דמים.
לצחצח כתמים. להרחיץ צואים. להלבין כשלג שנים. לצחר כצמר
אודמים. למרק חובים. לנקות חבים. לזכות אשמים. לזכך אשמים.
לותר לנתאמים. לסלוח לכל עדת תמימים. ועמך ביום זה יחד נאגדים.
ובחין לפניך נועדים. ושכינתך אתם מועדים. ונעצרים ומתועדים.
ובוראה אותך עובדים. ובאימה עומדים. ובגילה רועדים. ובחילה
מסלדים. ופשעיהם מתודים. ומשתחוים ומודים. וכורעים ובורכים
וסוגדים. וארצה לך קודים. ודלתותיך שוקדים ובאחד נאחדים.
ויחודך מיחדים וקדושתך מעידים. ואמונתך מסהדים. וצדקתך
מגידים. וחסדך ואמתך לא מכחדים. ועורכים שוע במעמדם. וממזריחה
עד שקיעה שבחך מתמידים. ופגיעות חמש מאמש מעתדים. מול
עבודות חמש בעתודים. ולשמך מהודים בכל עוז ומאודים: וכלם צמים
ומתענים. יחד אבות ובנים. גדולים וקטנים. בחורים וזקנים. ומרבים
תחנונים ומדברים תחנונים. ועורכים רננים. ומרננים ומתחננים. לפניך
אדוני האדונים לפדותם מכובד עונים. ולמחות פשעימו כעננים.

מטה לוי   לשעות

לצחצח כתמים. להלבין כעוזות: לותר לנתאמים. לעשות להם וויתור לישראל שנתאמים להקדוש ברוך הוא: יחד נאגדים. מוסלמים יחד שמותלים זה לזה: ושכינתך אתם מועדים. מקרבים א. שכינתך בכינוס ע"י תפלתם: ונעצרים ומתוועדים כו'. ותוקפים ומעצרים כוחם לסתוער כבית הכנסת לעבדך באימה וגילה: ובגילה. אף שהם בשמחה כי הם בטוחים שתמחול להם

מ"מ רועדים. וכאחד נאחדים. מתאחדים כאחד בלב אחד: ויחודך מיחדים. ליחד יחודך: ופגיעות חמש מאמש מעתדים, פי' ה' תפלות מכינים היום עם תפלת אמש. כל נדרי. שחרית. מוסף. ומנחה. ונעילה: מול עבודות חמש בעתודים. נגד חמש עבודות שעבד כ"ג ביוה"כ: במעמדם. תמיד בשחר ופר כהן גדול ובגדי בפנימי

פירוש

צו מאכן ווי שנייא די עבירות וואס זענען רויט ווי רויטע פעדים צו מאכן ווייס אז ווייסע וואל די רויטע ווערד צו לייטרן די שולדן דיין צו מאכן די שולדיגי צו לייטרן די שולדן מוחל צו זיין צו די ישראל וואס זיי זענען גאנץ אין גאטס דינסט צו פר געבן צו דער גאנצער עדה פון די פרומע ישראל ועמך ביום זה אונ דיין פאלק בינדן זיך צו זאמן אין דעם טאג אונ זאמלן זיך איין פר דיר מיט געבעט אונ מאכן אן ברייטן דיין שכינה צווישן זיך מיט זייער תפלה אונ זיי פר האלטן זיך אונ פר זאמלן זיך אין שול אונ זיי דינען דיך מיט פארכט אונ שפייען מיט פארכט אונ מיט אפרייליכע האפענונג אונ דאך ציטרן זיי אונ לויבן דיך מיט שרעק אונ זענען מתודה זייערע זינד אונ זיי בוקין זיך אונ באקענן אונ קניען זיך אונ בייגן זיך קניענדיג אונ פאלן צו דער ערד פר דיר ודלתותיך שוקדים אונ איילן צו דייני טירן פון די שולן אונ זענען צו זאמן פר איינינט אונ איינצינען דיין איינציקייט אונ זאגן עדות אויף דיין הייליקייט אונ דיין ווארהייט באצייגן זיי אונ זאגן דיין גערעכטיקייט אונ דיין חסד אונ דיין אמת לייקענן זיי נים אונ ריכטן אן געשריי פון תפלה מיט זייער שטיין אונ פון זיין אויפגאנג ביז זיין אונטער גאנג זאגן זיי תמיד דיין לויב ופגיעות חמש אונ פינף תפלות ברייטן זיי אן פון נעכטן אן דם מיינט מען כל נדרי אונ שחרית מוסף מנחה נעילה די פינף תפלות זענען קעגן די פינף קרבנות וואס דער כהן גדול פלעגט אן ברייטן מקריב צו זיין יום כפור אונ זיי לויבן דיין נאמן מיט זייער גאנצן קראפט וכלם צמים אונ אלע פאסטן אונ פייניגן זיך די עלטערין מיט די קינדער אין איינעם גרויסי אונ קליינע יונגע אונ אלטע אונ זיי מערין געבעט אונ זיי ריידן מיט תחנונים אין ריכטן אן געזאנג אונ זינגן אונ בעטן פר דיר גאט דער הער איבר אלע הערן לפדותם מכובד אום צו לייזן זיי פון שווערי זינד אונ אז צו מעקן זייערי זינד ווי די וואלקן צו פאר נעמן זייער געשריי פון די הימל צו צו הערן פון זייא זייערי טייערע קלאגן כי הם רבים דען זיי זענען ארום פון מעשים טובים אונ זענען באדערפטיג דיין

לשעות שועם ממעונים. להאזין מהם שיח מענים. כי הם דלים ואביונים
ובצלך מתלוננים. ובאברתך מתגוננים ובסתרך נצפנים. ובך נשענים
וכעיני עבדים אל יד אדונים. וכעיני שפחה אל יד גברתה לך פונים.
להרבות למו פדיונים. לכבסם מצחן דפיונים. להציל בצול זדונים.
לשתק בעלי דינים. ולאלם מלשנים לוטשי חצים וכדונים. להשיב חרב
לנדנים. להגביר מליצי יושר וזכיונים. ולהחסים קטגורים עמהם
מדיינים. וסדר סליחה מכינים. ודברי רצוי מכונים. וברית שלש עשרה
מדות אופנים. אשר אלפת לנאמן בחזיונים. בעבור כבודך על פנים.
כדברך עם ציר פנים בפנים. וכל היום בם מתגלגלים ונאפנים וערך ודוי
משננים. וצדקותיך מתנים לזכור למו שלשת איתנים. ויום קדוש
חתונים. לחלצם מראש פתנים. להדריכם מפרך מענים. לדלותם
מדכוי תנים. להעלותם מבור שאונים. לנתק מהם מוסרות שוטנים.
לפצותם מלעג שאננים. להצילם מגאיונים. להשיב שבותם כיונים.

מטה לוי

ספנימי ושפיר כמשתלח ותמיד של בין הערבים: להציל בצול זדונים. להשקיע במצולות ים זדונות: קטגורים עמהם מדיינים. המריבים עם המליצי יושר: וברית שלש עשרה מדות אופנים. שהם מסדרים הי"ג מדות של אופנים. כמו אשר אלפת לנאמן בחזיונים. שלמדת למשה נאמן ביתך במראות: בעבור כבודך אל פנים. כאשר עבר כבודך על פניו: וכל היום בם מתגלגלים ואופנים. וכל היום של יו"כ בהי"ג מדות מגולגלי' כבאופנים: תכור למו. זכות: שלשת איתנים. ג' אבות שהם תקיפי עולם:

יום קדוש חתונים. יום מתן תורה שהיה כחתן שקדש את הכלה: לחלצם מראש פתנים. להוציאם מנחש הקדמוני המקטרג באכזריות עלינו: להדריכם. לעשות אותם דרור: מפרך מענים. המענים אותם: לדלותם מדכוי תנים. להגביהם מדחיפות תנים: מבור שאונים. מגיהנם שהומים שם: מוסרות שוטנים. רצועות השונאי': לפצותם מלעג שאננים. להצילם משחוק: מגאיונים. מהאויבים: להשיב שבותם. לא"י: כיונים. אל ארבותיהם: מתופת דראונים.

למלטם מגיהנם

פירוש ע״ם

חסד אונ אין דיין שוטץ געבעטיגן זיי אונ זיי באשיצן זיך אונטער דייני פליגל אונ זייא באהאלטן זיך אין דיין פר בארגעניש אונ אין דיר לעהנן זיי זיך אונטער וכעיני עבדים אונ אזו ווי די אויגן פון די קנעכט האפן צו זייער הערן אונ ווי די אויגן פון אדינסט האפט צו איר הארינטע אזו קערן זיי זיך צו דיר להרבות דו זאלסט צו זיי מערן דר לייזונג צו וואשן זיי פון געשטאנק פון זייערי זינד צו מאכן פאר זונקן אין טיפעניש פון ים די זינד צו מאכן שטיל שווייגן די בעלי דינים צו מאכן שטום די מקטריגים די דא שארפן פיילן אונ שפיזן אויף אונז דו זאלסט מאכן אום קערן די שווערד אין דר שייד אריין צו מאכן שטארקן אונזרי גוטי מליצים אונ אונזרי זכיות אונ צו פר שליסן דם מויל פון די מקטרגים וואס זיי קריגן זיך מיט די מליצים וסדר סליחה אונ די ישראל בריטן אן אונ זענן מסדר סליחות אונ נענין זיך מכוין צו רידן באוויליגטע רייד אונ דעם ברית פון דרייצען מדות זענין זייא מסדר נאך זייער אופן וואס דו האסט גילערינט צו משה רבינו מיט דער נבואה אז דיין שכינה איז איבר גפארן פאר אים כדברך אז דו האסט גרעט מיט דיין שליח משה מיט אלוטערי נבואה דו האסט צו אים גזאגט אז די ישראל וועלן מתפלל זיין אונ וועלן מיך אן רופן מיט דיא שלש עשרה מדות יי יי אל רחום וחנון וועל איך מוחל זיין זייערי זינד וכל היום אונ דעם גאנצן טאג יום כפור דרייען זיי זיך מיט זיי ווי אראד דם זיי דר מאנען אפט די שלש עשרה מדות זיי ריידן כסדר וידוים אונ זיי דר ציילן גרעכטיקייט לזכור למו דו זאלסט זיי צו גדענקן דעם זכות פון די דריי שטארקע אבות אין דעם טאג וואס זיי האבן מקדש גוועזן די תורה דו זאלסט זיי מציל זיין פון דעם גרעסטן שלאנג פון דעם יצר הרע אונ זיי באפרייען פון דיא שווערי זינד וואס פייניגן זיי ארוס צו הייבן פון די שלאנגן וואס פאר שטוסן זיי אויף צו ברענגן פון ברומידיגי גרוב פון צרות לנתק דו זאלסט צו רייסן פון זיי די שטריק פון די פיינט זיי ארוס צו נעמן פון די שמילע שפאטונג זיי מציל צו זיין פון דעם טאל פון די פיינט אום צו קערן זייער גפענקניש אזו ווי טובן קערן זיך אום אין זייער נעסט זיי צו באשירמן פון דעם שענדליכן גיהנם פון דעם גלאנציגין שווערד וואס ער ווייזט אום אזא ווי ער דרייט זיך אום אין

גיהנם

למלטם מתופת דראונים . מלהט מתהפכת בדמיונים . רשפי להב ועשונים . מדורת אש ואודים עשנים . לנצחך בשיר כעל שושנים . ורבותי קודש צבא עליונים . בשורם כי תצדיק בנים . אשר לעבדים לך נקנים . יתמהו זה לזה בתמהונים . וכתי כתים המונים המונים . ישמיעו ויאמרו בארץ שנונים . מי אל כמוך נושא עון זרע אמונים . ועובר על פשע נטעי נעמנים . אשרי העם שככה לו עונים . ואשרי הגוי שיי אלהיו רוננים . ויקדישוך עליונים . ויעריצוך תחתונים : ע"פ א"ב כפול

ואז אילים יאדירוך . ברקים יברכוך . גדודים יגדלוך . דולקים ידרשוך . המולה יהדרוך . ותיקים יודוך . זכים יזכירוך . חילים יחסנוך . טהורים יטעימוך . יקרים ייחדוך . כבירים יכתירוך . לוהטים ילבבוך . מלאכים ימליכוך . נוגנים ינצחוך שרפים יסלדוך . עירין יעלוך . פלאים יפארוך . צבאות יצלצלוך . קלים יקדישוך : חזן רבבות ירוממוך . שנאנים ישבחוך . תרשישים יתמידוך קדושה משולשת :

ג"ס כתר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה . יחד כלם קדשה לך ישלשו כדבר האמור

נ"א נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קודש המקדישים שמך בקודש ככתוב על

מטה לוי

מגיהנם שהם הרשעים הם דראון לכל בשר : מלהט מתהפכת . מגיהנם בדמיונו ללהט המתהפכת כי הם : רשפי להב ועשונים כו' שנים . מכל אלה הצילנו : כדי לנצחך בשיר . לנצחך בשיר : כעל שושנים . כמו בשר דוד למנצח על שושנים על כלי זמר שנקרא שושנים : ורבותי כר קודש כו' . יתמהו כו' . ובשירתו שמלאכים כי תצדיק את ישראל יתמהו תמיה רבה . וכתי כתים ט' ישמיעו . וכשישמעו הנכרים ויאמרו בארץ שונים . כבטר מפורש מי אל כמוך ט' :

פירוש ע"ם

גיהנם וואס ע"ו איז פלאם פייער אונ רויך אפלאקר פייער אונ רויכנדיגע בראנדן לנצחך בשיר דרויף וועלן מיר דיך ... מיט גזאנג אזו ווי דוד המלך הט דיך גלויבט אויף דעם כלי זמר וואס הייסט שושנים ורבותי אונ פיל טויזנט הייליגע אויבערשטע מלאכים אז זיי וועלן זעהן דס דו וועסט גרעכט מאכן די קינדער וואס זיי זענין צו דיר גקויפט פר קנעכט וועלן זיי זיך פר וואונדרן איינר קעגן דעם אנדרן מיט אגרויסע פר וואונדערונג וכתי כתים אונ די כתות פון פיל מלאכים זיי וועלן מאכן הערן אונ וועלן זאגן מיט דר ציילונג אונ רייהן מי אל כמוך ווער איז אזו גאט דער דא פר טראגט די זינד פון די קינדר פון דיא ווארהאפטיגע אבות אונ פארבכט איבר אויף די פשעים פון די שיינע פלאנצונג אשרי העם וואול דעם פאלק דס זיי זענין אזו אונ וואול דעם פאלק דס גאט איז זיין גאט וועלן זיי זינגן אונ די אויברשטע מלאכים וועלן דיך הייליגן אונ דיא אונטרשטע וועלען דיך לובן ואז אלים יאדירוך דא וועלן דיך די שטארקי מלאכים שטארק לויבן די בליצנדע מלאכים וועלן דיך דאנקן די שארן מלאכים וועלן דיך אכפרן דולקים די ברענדיגי מלאכים וועלן דיך פארשטן די ברומונג פון מלאכים וועלן דיך באשיינן די שטארקי מלאכים וועלן דיך לויבן די לוטרע מלאכים וועלן דיך גדענקן די חילות פון מלאכים וועלן לויבן דיין שטארקייט די ריינע מלאכים וועלן ביידן דיין לויב דיא ווערדיגע מלאכים וועלן דיך איינציגן דיא שטארקע מלאכים וועלן דיך קריינן דיא פלאמיגע מלאכים וועלן דיך לויבן מיט הארץ די מלאכים וועלן דיך מאכן קיניגן די זינגר וועלן שטארקן גיזאנג צו דיר שרפים די ברענדיגע מלאכים וועלן דיך לויבן די מלאכים וואס הייסן עירין וועלן דיך דער הייבן די וואונדרליכע מלאכים וועלן דיך בשיינן די חילות פון מלאכים וועלן דיך קלינגענדיג לויבן די גרינגע מלאכים וועלן דיך הייליגן רבבות פיל טויזנטי מלאכים וועלן דיך דר הייבן די גישטילטע מלאכים וועלן דיך לויבן די מלאכים וואס זיי הייסן תרשישים וועלן דיך תמיד לויבן מיט אגידריטילטע קדושה :

על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו לעמתם ג״מ משבחים ואומרים: (נ״א ברוך יאמרו)

אל ברוב עצות תכן את רוח. טרם בכרוב טס וידא על כנפי רוח. גם פלס ומשקל שם לרוח. טרם דברו בזריזות תעש הרוח. הלא על סערה העמיד הרוח. טרם ומאוצר יוציא את הרוח. זה ים הגדול יטיל בו את הרוח. טרם חיל נוזלים יערים הרוח. טעם יפוצץ אל ויעמיד הרוח. טרם יזלו מים ישב הרוח:

לכן כל ליל בידו תופקד כל רוח. טרם לאצלו תשוב הרוח. מרוקם בצלמו נפח בו נשמת רוח. טרם נשמה אליו תואסף עם רוח. סלול גן נטע מתהלך לרוח. טרם על פני גיא העביר הרוח. פץ עבור מורדים לא ידון

מטה לוי

אל ברוב עצות תכן את רוח. הקב״ה ברוב חכמתו תכן את רוח הקודש בפי נביאיו: טרם בכרוב כו׳. קודם שהוצרך הקב״ה להשתמש ברוח תקנו כבר בששת ימי בראשית. כי לא הוצרך הקב״ה להשתמש ברוח עד מ״ת כמ״ש וירכב על כרוב ויעוף וידא על כנפי רוח שמדבר במ״ת: גם פלס ומשקל שם לרוח טרם דברו. פי׳ קודם שתעש׳ הרוח כמהלה את דברו של הקב״ה כמ״ש רוח סערה עושה דברו הקדים ועשה פלס ומשקל לרוח מזרחית ודרומית ומערבית וצפונית כל אחד משם בשיעור כפי טובו וכפי צורך כדי שלא תשבר הרים ויזיק לבריות: הלא על סערה. בשביל הסערה שלא תזיק ליורדי הים אם ישיב בסערה: לכך. העמיד הרוח. על זאת כתו שלא ישב בסערה: טרם ומאוצר כו׳. טרם שהוציא את הרוח מן האוצר גזר עלי כן: זה הים הגדול כו׳ טרם חיל נוזלים כו׳. עד שלא נעלרו מי הים לעמוד כחומה הטיל בם הקב״ה הרוח והקפיא אותם: טעם יפוצץ אל.

לוי

גורם יתור הלא על הרוח: והעמיד הרוח. שלא ישב: טרם יזלו מים. קודם שירד הגשם: ישב הרוח. משיב הרוח כמ״ש ישב רוחו יזלו מים (תהלים קמז יח): לכן כל ליל כו׳ טרם. קודם שתשוב הרוח להקב״ה כמ״ש והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה לכן נוהג האדם כל ימי חייו שמפקיד רוחו להקב״ה כשהוא ישן: מרוקם בצלמו. אדם הראשון שהוא מצויר בצלם אלהים. נפח בו נשמת רוח: טרם. שגזר עליו שתאסף רוחו ונשמתו אל ה׳ כי לא נגזר אז עדיין מית׳ על האדם כ״א אחר החטא: סלול גן נטע מתהלך רוח. הקב״ה הנא׳ עליו מתהלך בגן לרוח היום (בראשית ג ח) נטע את הגן כדי לסלול ולדרוך בו האדם: טרם על פני גיא העביר הרוח. כתחלה העביר רוחו ע״פ גיהנם. כי גיהנם נברא ביום ב׳ וג״ע בג׳: פץ עבור מורדים. כשעבור דור המבול שמרדו בהש״י דבר: לא ידון רוחי וגו׳ עדם צלתו. בתחלה לפקו: עול כמ״ש

רוח

פירוש לח

אל ברוב עצות גאט האט אן געבריים דעם רוח הקודש אין מויל פון די נביאים מיט גרוס חכמה ווידר ער האט גירייטן אויף א מלאך וואס הייסט כרוב און איז גיפלויגן אויף די פליגלן פון ווינט צו געבן די תורה צו ישראל גם פלס אוך אונזער אגיוויכט האט ער גמאכט צו ווינט איי דר ווינט וועט טאן זיין שליחות מיט גשווינדיקייט דאס בדי ער זאל ניט מחריב זיין די וועלט הלא על סערה ווען ער הט איין גהאלטן דעם ווינט פון צו שטורמען איי ער הט דעם ווינט ארוס גיצויגן פון זיין אוצר זה הים הגדול גאט האט דעם ווינט געווארפן אויף דעם ים אז די ישראל זענען פון מצרים ארוס גגאנגן איי די רינגדינגע וואסר פון דעם ים זענען גבליבן שטיין ווי א מויער האט זיי דר ווינט צו נויף גיהופט טעם יפוצץ אל אז גאט זאגט נאר א וואורט הערט דר ווינט אויף צו וויען איי די וואסר רינען פון אייז מאכט ער פריער וויען דעם ווינט: לכן כל ליל דרום אלע נאכט ווערט אין דר נאכט פון גאט באהאלטן אלימענס נשמה איי די נשמה קערט ווידר אום צו גאט נאך דעם טוט מרוקם אדם הראשון וואס ער איז בשאפן אין גאטס פורם הט ער אין אים אריין גבלאזן די נשמה איי ער האט גוזר גוועזן מיתה אויף דעם מענטשן דאס די נשמה מיטן רוח זאלן איין גמאן ווערן צו גאט סלול גן גאט האט בשאפן דעם וועג פון גן עדן וואס ער האט גפלאנצט אין מזרח זייט כדי אדם הראשון זאל דארטן בנחת וויצין איי גאט האט דעם ווינט איבר גפירט אויף דר ערד אז דר מבול איז גוועזן האט ער גרעט

פון

רוח. טרם צרחו סור ויכלו מרוח. קדם כל נקרא אלהי הרוח: חזן טרם רחף על פני מים רוח. שלטון לא שם ליציר לכלא את הרוח. טרם תנה מנגן אנה אלך מרוח:

לכן כל אשר באפיו נשמת רוח. אבן באנוש היא הרוח. ישלדו יסלסלו לאל בורא רוח. כחיה ואופן עת יבא בם הרוח:

חזן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה) איה מקום כבודו (להעריצו לעמתם (נ"ס משבחים ואומרים) נ"א ברוך יאמרו: קהל ברוך כבוד יי ממקומו: ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים:

פיוסד ע"פ תשר"ק

תמיד תתלונן בידך כל נפש. שגגות וזדונות לך תודה הנפש. רצית להמציא כופר לנפש. קדוש לבעבור תברכך כל נפש. צום אבחרהו קראת ענו נפש. פשע

כמה לדי בלא

כמ"ש ויאמרו לאל סור ממנו לכך: ויכלו מרוח. כמ"ש ומרוח אפו יכלו (איוב כח): קדם כל נקרא אלהי הרוח. לפני כל בריאה נקרא הש"י אלהי הרוח: טרם רחף על פני מים רוח. עד לא היה רוח אלהים מרחפת על פני המים: שלטון לא שם ליציר לכלוא את הרוח. לא נתן הקב"ה בלי... לאדם לתפוס ולכלוא את רוחו שלא ימות: טרם תנה מנגן כו'. מאז וכבר דבר דוד המנגן אנה אלך מרוחך: לכן. הואיל וכל הרוח ביד הקב"ה והוא מפח באדם: כל אשר באפו ס': ישלדו יסלסלו. ישבחו לאל נורא רוח: כחיה ואופן כו'. כביאת בם הרוח. כמ"ש אל אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו:

תמיד תתלונן כו' שגגות כו'. כשהנפש מופקדת בידך בלילה או פה יתודה לפניך שגגות וזדונות: רצית להמציא כופר לנפש קדוש לבעבור ס'. רצית לזכות את ישראל להמציא כופר לנפש כדי שעל ידי זה יברכך כל נפש בעד מחילת העונות וכמש המציא להם כופר: צום אבחרהו קראת עינוי נפש. כזה שבחרת יו"כ לעינוי נפש כמ"ש הלא זה צום אבחרהו (ישעיה נח): פשע בלא דעת

פירוש ע"פ

פון וועגן די ווידר שפעניגע דס איז דס דור המבול מיין גימיט זאל מיט מיר ניט קריגן פון דעם מענטשנס וועגן איי דאס דור המבול האבן גשריען צו גאט קער דיך אוועק פון אונז מיר דארפן דיין הילף ניט האבן איז אין זיי פר לענגט גוואורן זייער רוח חיים קדם כל איי די וועלט איז בשאפן גיווארן איז ער אן גרופן גווארן אלהי הרוחות איי ער האט בשאפן די וועלט האט דר כסא הכבוד פון גאט נמאן שוועבן אויף דעם וואסר שלטון לא שם גאט האט ניט גגעבן קיין גיוועלטיגונג צו קיין גאשעפניש ער זאל קענען אויף האלטן דעם ווינט ער זאל ניט ויהען. נאך אפירוש אמענטש קען ניט גיוועלטיגן איבר דעם מלאך המות ווס ער ווערט גירופן רוח ער זאל מיידן פון אים די נשמה אז די צייט קומט צו שטארבן טרם תנה מנגן שון לאנג האט גזאגט דוד המלך וויא קען איך אוועק גיין פון דיין ווינט: לכן דרום ווער עס האט נאר אין זיך איין אטעם פון אנשמת פר וואר די נשמה איז אין מענטשן זאל יעדר לויבן אונ דער הויכן גאט ווס ער האט בשאפן דעם רוח אזו וויא די חיות הקודש אונ די מלאכים וואס הייסן אופנים אז עס קומט אין זיי דער ווילן פון גאט זיי זאלן זאגן שירה:

תמיד תתלונן תמיד נעכטיגן אין דיין האנט אלי נפשות די עבירות ווס זיי ווערן גטאן בשוגג אודר במזיד איז דם נפש צו דיר מתודה דו האסט גוואלט מאכן גפינן איין דער לייזונג צום נפש כדי עס זאל דיר דאנקן יעדר נפש האסטו הייליגר גאט אוס נקליבן יום כפור צוא אפאסט טאג אונ האסט גהייסן פייניגן דם לייב פשע ווען איינר זינדיגט אונ בדענקט זיך ניט מיט זיין שכל תשובה צו טאן דם איז ניט גוט צום נפש עקל אלי מזיקים אונ אלי ארבעט דר פילן גיט דעם רצון פון מענטשן דען אם

בְּלֹא דַעַת לֹא טוֹב לְנֶפֶשׁ. עָמֵל וְכָל פּוֹעֵל לֹא יִמָּלְאוּ נֶפֶשׁ: חזן סִכּוּךְ אֵבָרִים תְּמַלֵּא חַיַּת נֶפֶשׁ. נֶעְלָם מִכֹּל נַהַם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. מִיתָה מְמָרֶקֶת עֲוֹן חַטַּאת נֶפֶשׁ:

לָכֵן בְּכָל צָרָה אֶשְׁפּוֹךְ לְךָ אֶת הַנֶּפֶשׁ. כְּצִפּוֹר מִפַּח לְמַלֵּט בָּנוּ נֶפֶשׁ. יַחַד כָּל הַנְּפָשׁוֹת לְךָ כְּאַחַת נֶפֶשׁ. טְהוֹרֶיךָ הֶחֱדַלְתָּ מִכָּל טְמֵא נֶפֶשׁ. חֶשְׁבּוֹן וָדִין בְּעֵת תֵּת כָּל נֶפֶשׁ. זַכָּה וּטְהוֹרָה בִּהְיוֹת הַנֶּפֶשׁ. וְשׁוּבִי לִמְנוּחָיְכִי תֹּאמַר לְנֶפֶשׁ. הֲלֹא בִּצְרוֹר הַחַיִּים תּוּצְרַר הַנֶּפֶשׁ. דּוֹרְשֵׁי הֶגְיוֹן דַּת מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ: חזן גַּם זֵדִים בְּהֵעָפָם נֶפֶשׁ. בְּכַף הַקֶּלַע תְּקֻלַּע מֵהֶם הַנֶּפֶשׁ. אֵלֶיךָ אֵל בְּאֹמֶן אֶשָּׂא אֶת הַנֶּפֶשׁ:

לָכֵן בְּכָל לֵב וּבְכָל מְאֹד וּבְכָל נֶפֶשׁ. אֲיַחֵד זִכְרְךָ תָּמִיד נֶשֶׁף וְשַׁחַר. עַד אַשְׁלִים לְךָ אֶת הַנֶּפֶשׁ:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד

פעמים

מטה לוי

דעת. אף אם יחטא בשוגג גם זה: לא טוב. לנפשו: עמל וכל פועל לא ימלא נפש. כל מה שיעמול ויפעול האדם לא תמלא הנפש מהם כי לעולם תפילה יותר: סכוך איברי' תמלא חית הנפש. חית הנפשות תמלא סכוך אברים כי בהיות בו הנפש יכול להניע כל אבריו כי אם תלא ממנו חית הנפש ישכב סכוך אברים כאבן דומם: נעלם מכל נהם יציאת הנפש. נעקת יציאת נשמה הוא נעלם מכל אדם: מיתה ממרקת עון חטאת נפש. מיתה מכפרת עונות לגמרי:

לכן בכל צרה אשפוך לך את הנפש. כמו מים הנשפכים: כצפור כו'. למלט את נפשנו כצפור הנמלט מרשת: יחד כל הנפשות לך כאחת נפש. בקשתינו שתייחד כל הנפשות שיעבדוך בלב ונפש כאחד: טהוריך החדלת. מנעת את ישראל: מכל טמא נפש. שלא יאכלו כל טומאה כמ"ש ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו': חשבון ודין בעת תת כל נפש. בשעת יום הדין: זכה כו'. ובהיות הנפש זכה וטהורה: ושובי כו'. ואז תאמר לנפש שובי למנוחיכי והיינו היא מקום המנוחה: הלא בצרור החיים. תחת כסא הכבוד: תוצרר הנפש. תקשר הנפש ומי הם שיוקשרו בצרור החיים: דורשי הגיון דת. דורשי הגיון התורה אשר היא משיבת נפש: אבל. גם זדים בהעיפ' נפש. בהפרד הנפש מגוף הרשעים: בכף הקלע תקולע מהם הנפש. כמ"ש והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך ואת נפש אויביך יקלענה בכף הקלע: אליך אל כו'. ולכן אשא נפשי באמונה אליך אל: עד אשלי' לך את הנפש. עד שאמסור לך נפשי בשלימות אחר מותי:

אליך

פירוש ע"ט

איז אים אלץ ווינציג סכוך דר חיות פון נפש איז פיל אין אלי גלידר וואס זענין בדעקט מיט הויט נעלם עס איז פר הוילן פון אלעם דאס געשריי פון דעם אום גאנג פון נפש בשעת אז דאס נפש שיידט זיך אפ פון גוף מיתה די מיתה לייטערט אונ איז מכפר אויף די זינד פון דעם נפש: לכן דרום ווען עס איז מיר ענג פר גים איך צו דיר מיין לייב מיט תפלה כצפור אזו וויא א פייגיל ווערט ניצול פון נעץ אזו זאלסטו מציל זיין אונזר נפש יחד אלי נפשות זענין אין דייני אויגן גאכט ווי איין נפש טהוריך דייני ריינע ישראל האסטו פר מיטן זיי זאלן ניט מטמא זיין דם נפש חשבון אין דר צייט אז דם נפש ווערט דארפן געבן דין וחשבון אויף יענער וועלט אונ דם נפש ווערט זיין ריין אונ לויטר וועסטו גאט יאגן צו דעם נפש קער דיך אום צו דיין רואונג אונטר דעם כסא הכבוד הלא פר וואר אין פר בונד דם אייביגע לעבן ווערט אן גבונדן ווערין דם נפש פון די וואס פארשטן אונ לערנן די תורה וואס זיא דר קוויקט דם נפש גם זדים בהעיפם נפש אבר די רשעים אז דם נפש פליהט פון זיי אוועק ווערט זייער נפש אין באלין פון שליידר געשליידרט דורך מלאכי חבלה אליך דרום הייב איך אויף מיט ווארהייט צו דיר גאט מיין נפש: לכן דרום מיטן גאנצן הארצן אונ קראפט אונ מיטן גאנצן נפש טוא איך איינציגן דיין גדעכניש תמיד אבינט אונ מארגן ביז איך וועל דיר אוועק געבן צוריק מיין נפש וועל איך איינציגן דיין הייליגן נאמן:

אליך

פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית) לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

סימן א"ת ב"ש

אֵלֶיךָ וְעָדֶיךָ יָבֹא כָּל בָּשָׂר. תַּחַת כִּי מַעֲשֶׂיךָ לֹא כְּמַעֲשֵׂה בָשָׂר. בְּיָדְךָ תֶּאֱסֹף רוּחַ כָּל בָּשָׂר. שָׁאַתָּה הוּא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר. גַּם לְרִמָּה הוּא רִבּוּי בָּשָׂר. רוֹעַ פֶּה הוּא הַמַּחֲטִיא בָּשָׂר. דּוֹר שֶׁטֶף כְּהִשְׁחִית וְעֵשׁ זִמַּת בָּשָׂר: חזן קָצַפְתָּ וְנָמַתָּ בְּשַׁגָּם הוּא בָשָׂר. הֲלֹא בְקִצְפְּךָ עַל חַטַּאת בָּשָׂר. צוּר זְכוֹר תִּזְכּוֹר כִּי הֵמָּה בָשָׂר:

לָכֵן בְּיָדְךָ אֶפּוֹל וְלֹא בִּידֵי בָשָׂר. פְּקֻדַּת דִּינֶיךָ לֹא כְּדִינֵי בָשָׂר. זֶה אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר. עוֹרֵךְ וְנוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. חַי לְכָל הַחַי קְרָאתָ בָּשָׂר. סִבַּכְתָּ גִּיד וָעֶצֶם וְאָרַגְתָּ עוֹר וּבָשָׂר. טְהוֹרָה תְּטַמֵּא כְּזִית בָּשָׂר. נָא לָכֵן אוֹי לְבָשָׂר מִפְּנֵי בָשָׂר. יְלֵל צִדִּים שְׁמַעְנוּ

מטה לוי

אליך כר כל בשר תחת כר. ולס כל בשר יבואו להתפלל לפניך בעבור שאתה רחמן מוחל עונות שלא כמדת ב"ו שאינו מרחם על מי שהרע לו: בידך תאסוף רוח כל בשר. לאמר פית': לפי שאתה כו'. שאת' כראת לכל בשר כבהמה שבה: גם לרמה כו'. כשאדם מרבה בשר הוא רק לרימה כמ"ש ח"ל מרבה בשר מרבה רימה: רוע פה כו'. כרב' עבירות תלויות בפה כמ"ש אל תתן את פיך לחטיא את בשרך: דור שטף. דור המבול שבשטפו: כהשחית ועש זמת בשר. כאשר השחיתו ועשו זימה: קצפת. עליהם: ונמת. ואמרת לא ידון רוחי באדם לעולם: בשגם הוא בשר. כמו הבהמה חיה ועוף שהם שטופים בעריות כן האדם הוא שטוף בעריות ואינו נכנע מפני אכל אנו מבקשים: הלא בקצפך על חטאת בשר. כשתקצף על חטאתינו: צור זכור תזכור. יב"ר

וסמר

לפנך ארים שחוטר: כי המה בשר. ואל כן הם חוטאים: ולכן בעבור שאתה רחום וחנון וזוכר שאני בשר: יפ"ל. בידך אפול. כי רבים רחמיך: ולא אפול בידי בשר ודם. פקדת דיניך לא כדיני בשר. כ"א תכעוס על האדם מיד כשישוב תקבלו. וכל זה הוא. כי אתה ט' לכל בשר. ולכן אתה עורך ונותן לחם לכל בשר: אתה' הקב"ה שנקראת חי לכל החי. שבעולם: קראת בשר. וראית בזה שבכל נפש הרוח' רומה: סבכת גיד ועצם. כסית איברים הפנימים בגידי ועצמות: וארגת. פליטה: עור ובשר. כבדי לפאות שמירה מהנזק לאברים הפנימי': טהורה. זה דבר שהוא טהור: תטמא. אותה כזית בשר. מן המת: נא לכן. פאם בעבור זאת: אוי לבשר. מהי: מפני בשר. המת: ילול צדים שמעו. מפחד נעקת הצדדים שמעוט: וסמר כנו כשר נתקהה

פירוש ע"פ

אֵלֶיךָ וְעָדֶיךָ צו דיר גאט קומען אלי בשעפעניש ווייל דייני מעשים זענען נים ווי דיא מעשים פון אמענטשן בידך אין דיין האנט ווערן איין גזאמילט דיא נשמות פון אלי בשעפעניש ווען דו ביקמ גאט דס דו האסט בשאפען די נשמות פון אלי בשעפעניש גם לרמה איך אום דעם פיל פלייש פון דעם מענטשען ווערן ווערים דר דא האט אבייז מויל דר פר דארבט זיין פלייש דור שטף דס דור המבול אזוי האבן פר דארבן זייערי מעשים דס זיי האבן כזנה גווען אזו ווי אנדערי בשעפעניש האסטו גאט געצערינט אתה האסט גזאגט ווייל זיי ברעכן נים זייערי תאוות אונ זענין אזו ווי די בהמות וועל איך אויף זיי ברענגן דעם מבול הלא בקצפך ווען דו גאט וועסט צערנן פון וועגן די זינד וואס די מענטשן נתדינן בעט איך דיך צור דו בשעפער דוא זאלסט גדענקין דס זיי זענין נאר בלוט אונ פלייש דרום זאלסטו זיי מוחל זיין: לכן בידך דרום וויל איך אין דייני הענט פאלן אונ ניט אין מענטשינס הענט פקדת דאס באפעל פון דיינע דינים זענן ניט אז די דינים פון אמענטשן זה אתה דוא ביסט דער גאט פון אלי בשעפעניש עורך ער ריכט אן אונ גיט שפייז צו אלי בשעפעניש חי דו לעבדיגער גאט צו אלי בשעפעניש האסט גרופן בשר דו האסט בדעקט דס לייב פון דעם מענטשן מיט אדערין אונ ביינר אונ האסט גוועבט דרויף אהויט אונ פלייש אזו וויא איין זית גרוס פלייש פון איין מת איז מטמא די ביינר זאכן נא לכן דרום איז וויי צו דעם לעבדיגן

וְסָמַר בְּנוּ בָּשָׂר: חזן מֵעֶיךָ יֶהֱמוּ עַל כָּל בָּשָׂר. כְּבוֹד שֵׁם קָדְשְׁךָ יְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר. לְמוּד דָּתְךָ מַרְפֵּא לְכָל בָּשָׂר:

לָכֵן לְעֵת תִּשְׁפּוֹךְ רוּחֲךָ עַל כָּל בָּשָׂר. גִּלּוּי כְּבוֹדְךָ יִרְאֶה כָּל בָּשָׂר. וּבְהַשְׁמִיעֲךָ שֵׁנִית יְהֵם כָּל בָּשָׂר:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חָי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

מיוסד ע"פ א"ב

אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: בָּרוּךְ בְּמַקְהֲלוֹת עַמֶּךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: גְּאָלֵנוּ שֵׁנִית מִמְּעַנֵּינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: דָּר בִּשְׁמֵי מְרוֹמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: הֵן לְךָ הֶאֱמַרְנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: וּמִי כְעָם מְרוֹמְמֵי שְׁמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: זְכוֹר בְּרִית אֵיתָנֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: חַי כִּי אֵין זָר עִמְּךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: טָהוֹר לְשִׁמְךָ קְנֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: יְחִידִי הַדָּן בְּעוֹלָמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: כֹּחֲךָ יִגְדַּל מַלְכֵּנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: לְבָנוּ רָחַשׁ לְרוֹמְמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: מָנוֹף בִּזְרוֹעַ גְּאַלְתָּנוּ.

מטה לוי

מתקשה כשרינו ונעשה כמסמר מרוב הפחד: לכן מעיך יהמו כו'. ואז כבוד שם קדשך ט': ויודו הכל אשר למוד דתך הוא מרפא לכל בשר:

לכן באמת. לעת תשפוך רוחך על כל בשר בימי המשיח כמ"ש אשפוך רוחי על כל בשר (יואל ג): אז גלוי כבודך ט'. ובהשמיעך בפית אני ה' אלהיכם בביאת משיח אז. יהם. ישתיק

כל בשר: אליך תלויות עינינו. עד שתחנינו: ממעניו. מהמעניים אותנו. האמרנו. שבחנו באהבה: איתנינו. האבות שתקיפים: ואין זר אתך. כמ"ש ואין עמו אל נכר: לשמך קנינו. קנה אותנו לעבדים למען שמך. ואז תהיה ה' אדונינו: יחיד הדן בעולמך. שאין דן יחידי אלא אתה כי אתה אחד: לבנו רחש. לבנו תושב לרוממך: מנוף. ממצרים: כהלנך כאילי מרומך. כמלאכי

פירוש ע"ס

מֶענטשֶׁן כּוּן וֶועגֶן דֶם פְלֵייש פוּן אַטוּמָן יֶלֶל קְלָאג הָאבֶּן מִיר גֶהֶערְט דוּרךְ אוּנְזֶערִי בָּלֵיידִיגֶר אִיז אוּנְזֶער פְלֵייש הַארט גְווארֶן פוּן שְׁרֶעק מֵעֶיךָ דֵיינִי דֶער בַּארִימְהֶערְצִיגְקֵייט זָאלֶן בְּרוּמֶן אוּף אַלִי בְּשֶׁעפֶנִיש כְּבוֹד דֵיין גֶעהֶערְטִין הֵיילִיגֶן נָאמֶן טוּעֶן לוֹבֶּן אַלִי בְּשֶׁעפֶנִיש לִמּוּד דָאס לֶערְנוּנְג פוּן דֵיין תּוֹרָה אִיז אַהֵיילוּנְג צוּ אַלִי מֶענְטְשֶׁן: לָכֵן לְעֵת דְרוּם צוּ דֶער צַייט אַז דוּ וֶועסְט פַר גִיסֶן דֵיין רוּחַ נְבוּאָה אוּף אַלִי מֶענְטְשֶׁן גִלּוּי כְּבוֹדְךָ וֶועלֶן אַלִי בְּשֶׁעפֶנִיש זֶעהֶן דֶם אַנְטְפְּלֶעקוּנְג פוּן דֵיין שְׁכִינָה אוּנ אַז דוּ וֶועסְט דֶם אַנְדֶרִי מָאל לָאזֶן הֶערִין אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אִיךְ בִּין אַייֶער גָאט דֶערְמָאלְט וֶועלֶן אַלִי בְּשֶׁעפֶנִיש שְׁטִיל שְׁווייגֶן אוּנ וֶועלֶן אַלִי אִין דִיר גְלוֹיבֶּן דָס וֶועט זַיין אַז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶן בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת צוּ דִיר גָאט אוּנְזֶער הֶער הָאבֶּן אוּנְזֶערִי אוֹגֶן בָּרוּךְ דוּא בִּיסְט גְלוֹבְּט צְווִישֶׁן אַיין זַאמְלוּנְג פוּן דֵיין פָאלְק וְוִי זֵייעֶר שְׁטַארְק אִיז דֵיין נָאמֶן גְּאָלֵנוּ דֶר לֵייז אוּנְז דֶם אַנְדֶרִי מָאל פוּן אוּנְזֶערִי פַיינְדִיגֶר גָאט אוּנְזֶער הֶער דָר גָאט וָוס דוּ וואוּנְסְט אִין דֵיין הוֹכֶן הִימֶל וויא זֵייעֶר שְׁטַארְק אִיז דֵיין נָאמֶן הֵן לְךָ מִיר לוֹבֶּן דִיךְ גָאט אוּנְזֶער הֶער אוּנ וֶוער אִיז אַז יִשְׂרָאֵל וָוס דֶר הֵייבֶּן דֵיין נָאמֶן אוּנ זָאגֶן וְוִי זֵייעֶר שְׁטַארְק אִיז דֵיין נָאמֶן זְכוֹר בְּרִית גֶדֶענְק דֶעם בְּרִית פוּן אוּנְזֶערִי שְׁטַארְקִי אָבוֹת גָאט אוּנְזֶער הֶער חַי לֶעבְּדִיגֶר גָאט עֶס אִיז נִיט דָא קֵיין פְרֶעמְדֶער גָאט מִיט דִיר וְוִי זֵייעֶר שְׁטַארְק אִיז דֵיין נָאמֶן דוּ רֵיינֶר גָאט קוֹף אוּנְז פוּן וֶועגִין דֵיין נָאמֶן גָאט אוּנְזֶער הֶער יְחִידִי גָאט דֶם דוּ טוּסְט אַלֵיין מְשַׁפְּטֶן דִי וֶועלְט וְוִי זֵייעֶר שְׁטַארְק

יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: נְהַלֶּלְךָ כְּאֵילֵי מְרוֹמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: סְעָדֵנוּ וְסָמְכֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: עֲנֵנוּ וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: פְּדֵנוּ וְחָנֵּנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: צוּר עוֹלָמִים שִׁמְךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: קוֹמְמֵנוּ וַהֲקִימֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ זַעֲמֶךָ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: תִּתְרוֹמֵם מִנְּשׂוּאֵי רַחַם. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: חזן שִׁמְךָ אֵל לִבַּבְנוּ. יִחוּדְךָ יַחַד הִנְעַמְנוּ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

יש מסגין לומר אתה קדוש כו׳ (לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ):

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדֻשָּׁתְךָ (נ״א כְּעֶרְכְּךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן אֲדוֹנֵינוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדִינֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ:

ובכן

מטה לוי

כמלאכי מרום שאומרים . מה אדיר שמך : סעדינו וסמכינו . כיס לא עוזב וסומך ועננו בעת צרה : ונוד׳ לשמך פדינו . מן הצרות וחנינו : קוממנו . משפלותינו וקימנו : תתרומם מנשואי רחם . מישראל שנאמר עליהם הנשואים מני רחם (ישעיה מו) : חון שמך אל לבבנו . אהבנו בלב את שמך אל : יחודך יחד הנעמנו . שבחנו יחודך בנעימות כי אנחנו מיחדים אותך פעמים בכל יום : האדיר

פירוש ע״ם

איז דיין נאמען כחך דיין כח זאל ווערן גאבפערט אונזר קיניג גאט אונזר הער לבנו אונזר הארץ גדענקט צו דר הייבן דיך ווי זייער שטארק איז דיין נאמען מטף פון מצרים האסטו אונז מיט שטארקייט דר לייזט גאט אונזר הער נהללך מיר לובן דיך אזו וויא די מלאכים פון דיין הויבן הימל ווי זייער שטארק איז דיין נאמען סעדינו לעהן אונז אונטר אונ שטיץ אונז גאט אונזר הער עננו ענטפר אונז וועלן מיר לובן דיין נאמען אונ וועלן זאגן וויא זייער שטארק איז דיין נאמען פדנו דער לייז אונז אונ דער בארום דיך איבר אונז גאט אונזר הער צור עולמים בשעפר פון דיא וועלטן איז דיין נאמען. ווי זייער שטארק איז דיין נאמען קוממנו שטעל אונז אוף אונ בשטעטיג אונז גאט אונזר הער רחמיך דייני דער בארימקייט זאלן זיך פֿעדרין פֿר דיין צארן ווי זייער שטארק איז דיין נאמען שמע הער צו דם קול פון אונזר גבעט גאט אונזר הער תתרומם דו ווערסט הוך גילובט פון דיא ישראל וואס זיי זענין גטראגן אויף דיין האנט פון גיבארן אן וויא זייער שטארק איז דיין נאמען שמך אל דיין נאמען גאט לובן מיר מיט דעם גאנצן הארצן דיין איינציקייט זינגן מיר אלי אין איינעם:

ובכן יתקדש שמך ה' אלהינו. על ישראל עמך ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל מכונך והיכלך:

מיוסד ע"פ א"ב

האדיר בשמי עליות. הבוחן שרעף וכליות. הגד מראשית אותיות. הדן בצדק בריות. ההיה קדם לכל הויות. ההוה ועתיד להיות. הזן ומכין לכל מחיות. החונה על ארבע חיות. הטפח גבהי תלוליות. היסד רקועה על מיות. הכונן מישרים וזכיות. הלחש עמו מאזין בשעיות. המכנס נדחי גליות. הנפוצים מקבץ מארבע זויות. הסוכת פלל פיות. העונה לקוראיו מתחתיות. הפודה נפש עבדיו משאיות. הצור צדיק ורב עליליות. הקורא למי הים ושפכם בדכיות. הרם ונשא בכס שביביות:

חזן השוכן בשקט חצובי שלהביות. התומך מחליו ועיניהם לו תלויות:

מיוסד ע"פ תשר"ק א"ת ב"ש

התכן מתחת זרועות עולם. השר כל וממנו לא נעלם: הרופא

מטה לוי לשבורי

האדיר בשמי עליות. בשמי שמים. אותו אנו מיחדים ומשבחים ומתפללים לפניו: הגד מראשית אותיות. נסים ואותות הבאות לאחור הוא מגיד מראשית ע"י נביאיו: ההיה קדם לכל הויות. הוא היה קודם לכל מה שנברא: על ארבע חיות. אריה נשר שור אדם: הטפח גבהי תלוליות. אשר מדד בטפח גבהי שמים התלולים והגבוהים: היסד רקועה על מיות. יסד הארץ על מות מים: הכונן מישרים וזכיות. המכין לפניו מישרים וזכיות של ישראל: הלחש עמו מאזין בשעיות. המאזין לחש תפלתם של ישראל עמו כשועים אליו. הסוכת פלל פיות. השומע תפלת כל פה: מתחתיו'. ממעמקי הגלו': בכס שביביו'. בכסא שהוא שביבי וגלגלי אש. השוכן בשקט חצובי שלהביות. בדממת מלאכים שהם חצובי שלהבת אש ואינם משמיעים קול רק בדממ' דקה: התכן מתחת זרועות עול' התכן שמים וארץ והם כולם תלוים בזרוע: השר כל. הרואה את הכל: וממנו לא נעלם. כל

פירוש ע"ט

האדיר בשמי עליות דר דא איז געשטארקט אין די הויכע הימל דר דא פרובט דיא געדאנקען פון הארצן אונ פון דיא ניערן דער דא זאגט פון פריער די צייכן וואס זיי וועלן דר נאך זיין דער דא משפט מיט גירעכטיגקייט די בשעפעניש דר דא איז געוועזן פריער פאר אלי זאכן ההוה דער דא איז אצונד אונ איז אן געברייט צו זיין אייביג דר וואס שפייזט אונ ברייט אן צוא אלי בשעפעניש שפייז החונה דר דא רועט אויף פיר חיות הקודש דר דא הט געמאסטן מיט זיין שפאן דיא הויכי הימל דר דא הט געגרונדט פעסט די ערד וואס זיא איז אוס געשפרייט אויף וואסרן דר דא הט אן געברייט רעכטע פארטיגקייט אונ לויטרקייט הלחש עמו דר דא פאר נעמט די תפלה פון זיין פאלק מיט פר נעמונג דר דא זאמלט איין די וואס זענען פר שטויסן אין גלות די דא זענין פר שפרייט זאמלט ער איין פון אלי פיר עקין וועלט דער דא פאר נעמט תפלה פון אלע מיילער דר דא ענטפערט די וואס רופן אים פון דר נידריגקייט דר דא לייזט אוס דם לייב פון זיינע קנעכט פון פאר וויסטונג הצור צדיק דר בשעפער איז גרעכט אונ טוט גרויסע ווערק ער הט צו זאמן גירופן די וואסר פון ים אונ הט זיי אריין גגאסן אין טיפעניש זיי זאלן די וועלט ניט פר פלייצן הרם ונשא דר דא איז הויך אונ דר הויבן אויף דעם פייערדיגן כסא הכבוד השוכן דר דא רועט אין די שטילקייט פון די מלאכים וואס זענין געהויעט אוס פלאם פייער התומך דר דא לעהנט אונטער די וואס האפן צו אים אונ זייערי אויגן הענגן צו זיין הילף:

התכן דר דא הט גיגרונדט פעסטיגט דיא וועלט פון אונטר זיין ארעם דר דא זעהט אלץ אונ עס

לשבורי לב ומחתל מחלם. הקורא הדורות מראש ומכלכלם: הצר ביה עולמים וסובלם. הפושט יד לשבים ומקבלם: העוזר לשמים בו כסלם. הסולה העושים כשמש סברם. הנותן בעזים נתיבה להסלילם. המבין מאור ושמש במסלולם. הלבושו כשלג לבניו להלבין מעלם. הכצמר נקי שערו לנקות געולם. הישר ומלמד פושעים יהועילם. הטוב ומורה חטאים דרך להשכילם: החובש ארך עמוסיו להתעילם. הזוכר ברית ראשונים מלגעלם. הוכח עוים מציל משאון להעלם. ההציב גבולות עמים למספרם לעלם. הדודם וחושקם באהבת' ובחמלתו הוא גאלם. הגוננם ומצילם לנטלם ולנשאם כימי עולם:
חזן הבוראם בריה חדשה עושם ובועלם. האומר חי אנכי לעולם:

מיוסד ע"פ א"ת ב"ש

האמן כפי שחקים והקציבם. התכנם בזרת ועם רגב השליכם. הבורא קצות הארץ והרחיבם. השת ממדם

מטה לוי ועמודי

כל דבר: ומחתל מחלם. ומחבש את חליים: הקורא הדורות מראש. פירושו לעולם והוא יודע מי יעני מי יעשר. ומכלכלם. ומספיקם די ספוקם: הצר ביה עולמים. כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים: וסובלם. הסובל אותם: הפושט יד לשבים. מדרכם הרעה ומקבל' בתשובה: לשמים בו כסלם. מבטחם והסברם: הסולה. הדורך ורומס: הנותן בעזים נתיבה. הנותן שביל במים החזקים במי ים סוף: להסלילם. לעשות מסילה: הלבושו כשלג. הקב"ה לובש בגדי לבן: לבניו להלבין מעלם. מעל ועונות בניו: הכצמר נקי. להלבין שערו כמ"ש לבושו כתלג חיור (דניאל ז): לנקות געולם. לנקות עונם. הקב"ה הישר ומלמד פושעים להועילם. להועיל להם. הקב"ה הטוב ומורה חטאים. בדרך הישר להשכיל' כמ"ש רז"ל הבא לטהר מסייעין לו: החובש ארך עמוסיו. המכין רפוא' לישראל המסור' מפי כהן: להתעילם. לרפאותם: הזוכר ברית ראשונים מלגעלם. שזוכר ברית אבות לישראל שלא למאוס בם: הוכח עוים מציל. המציל וכח עונם במצולות ים. משאון להעלם. כדי להעלות' מגיהנם: ההציב גבולות עמים למספרם. העמיד שבעים אומות נגד שבעים נפש שירד למצרים: לעלם. לגדלם: הדודם וחושקם. שאוהבם וחושק אותם: כאהבתו ט'. הגוננם. שמגן על ישראל ומצילם כדי לנטלם ונשאם כו' כימי המשיח:

האמן כפי שחקים. שעשה כדורי שמים באומנות: והקציבם. ונותן להם מדה וקצבה עד שאמר להם די: התכנם בזרת. כמ"ש ושמים בזרת תכן (ישעיה מ): ועם רגב השליכ'. חברם יחד עם רגבי הארץ ' והרחיבם. שהיה גולל את הארץ כמו יריע' ונתרחבה עד שאמר לעולמו די: השת ממד'. שעשאם

פירוש ע"ט

וויז פר אים גישט פר הולין דר דא היילט די צו בראכנע הערצער אונ ער פלאסטערט זייער קראנקהייט הקורא הדורות דר דא רופט די דורות פון פריער איי זיי ווערן באשאפן אונ ער שפייזט זיי דר דא הט באשאפן מיט דעם שם י"ה די וועלטן אונ ער טראגט זיי. דר דא ציהט אום זיין האנד צו די וואס טוען תשובה אונ ער איז די תשובה מקבל העוזר דר דא הענקפט צו די וואס פר זיכרין זיך אין אים דר דא טרעט דיא וואס טוען זייער האפונג אין דר זון אונ דינן צו איר הנותן דער דא גיט אשטעג אין שטארקי וואסר דר דא האט אן גיבבייט די לבנה אונ דיא זון אין זייער שטעג. גאט טוט זיך אן ווייסע קליידר ווי שנייא כדי וויים צו מאכן די זינד פון ישראל הכצמר נקי דם זייני האר זענן ריין ווי ווייסע וואל ריין צו מאכן זייערי מיאוסע מעשים דר דא איז רעכט פארטיג אונ לערינט די זינדיגע זיי זאלן זיך העלפין מיט תשובה החובש דר דא פלאסטערט אהיילונג צו זייני ישראל צו היילן זיי דר דא גידענקט דעם ברית פון די ערשטי אבות זיי ניט צו פר אומווירדיגין. די טענות וואס גאט הט אויף זייערי עבירות ווארפט ער אריין אין טיפין ים כדי ער זאל זיי אויף ברענגן אונ מציל זיין פון גיהנם ההציב דר דא הט אויף גשטעלט שבעים אומות קעגן די זיבעציג נפשות פון ישראל וואס זענן אריין אין מצרים הדודם דער דא איז זייער פריינט אונ באגערט זייא מיט זיין ליבשאפט. אונ מיט זיין דער בארמקייט האט ער זיי דר לייזט הגוננם דר דא באשיצט אונ באשערומט זיי צו דר הייבן אונ צו דר הייבן זיי לעתיד לבוא אזו וויא זיי זענן פריער גוועזן הבוראם דר דא וועט זיי באשאפן אנייע באשאפונג גאט זייער באשעפר אונ זייער העלפר האומר חי דער גאט דר דא האט גיזאגט איך לעב אייביג:

האמן כפי שחקים דר דא האט גימייסטערט די גיוועלבין פון הימל אונ הט זיי אפ גיגרענעצט דר

דא

ועמודי מחצבם. הגולל אור וחשך בנתיבות קום. הרוגע ימים ומחץ רהבם. הדכאם למקום יסד וחול הסביבם. הקוה וכנסם כנד והעמיק מקום. השריצם תנינים ועיט ודגה הרבם. הצו ומכין למו ציד אבם. הותק הרים וגבעות והצמיח תנובם. הפועל יצורים וחיות לרעות טובם. הזמן כל גבולות ארץ והציבם. העתותי קיץ וחורף הקיפם והסביבם. החוכיו מאשר משליכי עליו יהבם. הסומכם לשבעם בצחצחות בלי להרעיבם. הטרף נתן ליראיו מעוני לשגבם: הנותן יורה ומלקוש בעתם להרביבם. הימן סליחה לשובבים להשיבם. הממהרם בזריקת טהורים בצלו להושיבם: חון הכונן כסאו למשפט לאמים לישבם. לכן במלכו ישמחו איים רבים בהתישבם:

מטה לוי

מפשאם במדם : הרוגע ימים . הסוקע ימים : מחץ רהבם . ומכה והרג את מצרים : הדכאם למקום יסד . הכניס את הים לאוקיינוס . למקום שיסד להם : וחול הסביב' . סובב והקיף את הים כחול : הקום . הקוה את המים אל מקום אחד : וכנסם כנד . וכנס כנד מי הים : והעמיק מקום . העמיק את מקום מקוה מימי' : השריצ' תנינים . השרין את המים בדגים גדולים : ועיט , ועוף הבולע דגים מן הים : הצו ומכין למו ציד איבם . מלווה ומכין להם מזון תנובתם . עוד שבח פלא הותק הרים וגבעות . תקף הם חיזק קרקע של הרים וגבעות להיות קיים כאבן עכ"ז . והצמיח תנובם . מצמיחים בע"כ פירותיהם : הפועל יצורים כו' . שברא יצורים וחיות : לרעות טובם . של הרים

ובכן

וגבעות : העתותי קיץ וחורף : הקיפ' והסביב' . הקיף הבריות וגבולות הארץ בזמני קיץ וחורף : החוכיו מאשר . מחזק את המחכים ומקווים לו : לשבעם בצחצחות . לשבע אותם בטהם למאו' : בלי להרעיבם . שלא יהיו רעבים : מעוני לשגב' . לחזקם מעניות : הימן סליחה לשובבי' . שמזמן סליח' לחוזרין בתשובה וחוזר וחוטא להשיבם לדרך הישר : הממהר' בזריקת מים טהורים. בכדי להושיב' אחרי שיטהר אותם : לאומים לישב' : לישב אותם להורידם ממלכותם : ישמחו איים רבים . ישמחו קהלה הנפולים באיי הים ובשאר כנפות הארץ : בהתישב' . כשיקבל להושיב אותם כאלה . [illegible] ישמחו . במלכותו :

פי

פירוש ע"פ

דא הט זיי אן גיברייט מיט זיין שפאן אונ הט זיי מיט דר ערד בהעפט הבורא דר דא האט בשאפי די עקין פון דר ערד אונ האט זיי אום גיברייעט דר דא האט גמאן זייער מאס אונ זייער גיהויעטס זיילן הגולל אור דר דא וויקלט ליכט אונ פינצטערניש אין שטעג וואו זיי ציהען זיך. דר דא שפאלט די ימים אונ צו ברעכט זייער שטאלץ הדכאם דר דא הט זיי פר שטויסן צו זייער באשטימטן ארט אונ הט זיי מיט זאמד ארום גירינגילט דר דא האט זיי צו זאמן גיצויגן אונ איין גזאמילט ווי אין א לאגל אונ הט טיף גימאכט זייער איין זאמלונג השריצם דר דא הט זיי גמאכט ווידמן גרויסע פיש אונ איין פויגל דר ווס שעפט די פיש פון דעם ים אונ אלערלייא פיש האט ער אין זיי גיטערט הצו דר דא בפעלט אונ ברייט אן צו זייער נערונגס שפייז הותק הרים דער דא הט גישטארקט דיא בערג אונ טאלין אונ הט גימאכט שפראצין זייער פרוכט דר דא הט באשאפין אלערליי באשעפיניש אונ חיות זיי זאלן זיך פיטערין פון דיא גוטע פרוכט פון די בערג הזמן דר דא הט אן גיברייט אלע גרענצין פון דר ערד אונ הט זיי אויף געשטעלט מיט די צייטין פון זומר אונ ווינטר האט ער זיי גמאכט ארום רינגלן החוכיו ער שטארקט די ווס האפין צו אים די אלע ווס ווארפין אויף אים זייער משא דר דא לעהנט זיי אונטר זיי זאט צו מאכין אין הונגר צייט דם זיי זאלן ניט הונגעריג זיין הטרף דר דא טוט געבין שפייז צו זיינע פארכטער צו שטארקן זיי פון ארעמקייט דר דא טוט געבין פריא רעגן אונ שפעט רעגן אין זייער צייט זיי צו מאכן טריפן הימן דר דא הט אן גיברייט פר געבונג צו די

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. וּבְכֵן מִי:

פיוטי ע״פ א״ב כפול

מִי אַדִּיר אַפְסֶךָ. מִי בָּרוּךְ בִּלְתֶּךָ. מִי גִבּוֹר כְּגִילֶךָ. מִי דָגוּל כִּדְמוּתֶךָ. מִי הָדוּר כְּהִלּוּלֶךָ. מִי וַדַּאי כְּוִעוּדֶךָ. מִי זַכַּאי זוּלָתֶךָ. מִי חָסִין חִלּוּפֶךָ. מִי טָהוֹר כְּטִכְסִיסֶךָ. מִי יָרָאוּי כְּיִחוּדֶךָ. מִי כּוֹבֵשׁ כִּכְמִירָתֶךָ. מִי לוֹבֵשׁ כִּלְבָנֶיךָ. מִי מָרוֹם מִלְּבַדֶּךָ. מִי נָכוֹן נוֹכְחֶךָ. מִי סוֹאֵן כִּסְאָתֶךָ. מִי עָז כַּעֲלִילוֹתֶיךָ: מִי פּוֹעֵל כִּפְלָאֶיךָ. מִי צוֹאֵל כְּצִנָּתֶךָ. מִי קֵץ קְדֻשָּׁתֶךָ. מִי רֹוֶה רִנְּנוֹתֶיךָ: חזן מִי שֹׁמֵעַ שִׁירוֹתֶיךָ. מִי תֹּמֵם תִּפְאַרְתֶּךָ:

וּבְכֵן מִי לֹא:

ע״פ א״ת ב״ש

לֹא אֹמֶר אֲמַרְתְּ וְנָפַל דָּבָר. תָּמִיד תְּהִלָּתְךָ בְּפִי כֹל תְּדַבֵּר: לֹא בְקָשׁוּנִי תֹהוּ הָיָה נֶאֱמָךְ. שִׁמְךָ מִגְדַּל עֹז לְרָצִים

מטה לוי

מי אדיר אפסך. מי בכל אפסי ארץ נקרא אדיר בלתך: מי ברוך. כפי הכריז: כגילך. מי יכול להיות בן גילך בגבורה: מי דגול. שהוא ניכר: כדמותך. להיות דומה לך: מי ההדור כהלוליך. שמשבחין אותך זה הדור בלבוש: מי ודאי כיעודך. וכה״א וה׳ אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם. ברא״בן: מי זכאי זולתך. כי הן שמים לא זכו בעיניו. ואלא כ״א כתיב ומה יזכה ילוד אשה. אבל אלא הקב״ה כתיב צדיק וישר הוא: חסין חלופיך. מי חזק תחתיך ובמקומך: טהור כטכסיסך. כמלאכיך שהם לגיון ותכסיסי מלכות שלך: יראוי כיחודך. שיראים מפניו כמו ממך ואף שאתה יחיד בעולמך. שהא״כ מלך ב״ו אם הוא נשאר לבדו יחיד בלא עמו אינם יראים ממנו: כובש כעסים ככמירתך. ככמירת רחמיך שאף כשישראל חוטאים אתה כובש כעסך מהם מלהשחיתם: לובש לבנים כלבניך. כמו שאתה לובש כביכול לבנים כשלג חיור. מי מרום ורוח על

לעמך

כפליא׳: מלפניך. אלא מי נשא יבא על כסאו: נוכחך. מהם כסאך למשפט: סואן כסאותיך. מי עוזר לכל אדם כמשפט כמוך: עז כעלילותיך. מי נותן עלה כמוך שאתה גדול העצה ורב העליליה (ירמיה לב יט): פועל כפלאיך. כי נוד שים בו נקב כל דשו כל רוחו יוצא ואדם מלא נקבים וחלולים ורוחו אינו יוצא: מי צואל. מי נאצל צל לבריות בלינה מפני החמה: כצנתך. כמו שאתה מגין צינה להקר לעולם מפני החמה: קצץ קדושתך. מי יכול להגיע לקץ ולסוף קדושתך: רוה רנותיך. מי יכול לשבוע מרננותיך: מי תמם תפארתך. מי יוכל לתמם ולהשלים תפארתך:

לא אומר אמרת ונפל דבר. לא אמרת דבר טוב על ישראל שלא נתקיים ולכך: תמיד תהלתך ה׳. לא בקשוני תוהו היה נאמניך. כך אמרת לנו כשאמרת להם המצות לא אמרתי להם לשומרם על תוהו והבטח כ״א לקבל עליהם שכר ברכם: שמך מגדל

פירוש ע״פ

ווינדיגע זיי ווידער צו קערין מיט תשובה דר דא ריינגט ניי מיט שפריצונג פון ריינקייט ווי זיא ווערין אין זיין שאטן הטנן דר דא בריים אן זיין שטול צום משפט די פעלקר צו מאכין חאונן לבן גמסט דרום אז ער וועט קינגן וועלן זיך פריהען. ישראל וואס וענין צו שפריים אויף די אינזלען פון ים אז ניי וועלן באוועצט ווערן אין נייער לאנד:

מי אדיר אפסך ווער איז שטארק חוץ דיר ווער איז גיבענטשט אן דיר ווער איז אגבור אין דיין גלייכן ווער איז אום גצייכינט ווי דיין גלייכן ווער איז באשיינט אז דיין לוב ווער איז גיווים אז דיין באשטימונג ווער איז לויטער אויסר דיר ווער איז שטארק חוץ דיר ווער איז ביין אז דיינע חילות די מלאכים ווער איז פארבענד אז דיין איינציקייט ווער קען זיין צארען אויף האלטען אז דוא האלסט אויף מיט דיין נער בארומקייט ווער קלידעט אן ווייסע קליידר אין יום הדין צו ווייזין חסד אז דו. ווער איז דר הויכן חוץ דיר ווער איז אן גיברייט אין זיין מלוכה קענן דיר ווער קען מעסטין אזו וויא דו מעסט איטלכין מדה כנגד מדה ווער קען איין עצה געבין צו טאן אז דיינע ווערק ווער טוט אז דייני וואונדר ווער קען מאכן איין באשיצונג אז דיין באשיצונג ווער קען קומען צום סוף פון דיין הייליקייט ווער קען זיך זעטין פון דיין לויב גזאנג ווער קען לאון הערין דיין לויב גזאנג ווער קען אין גאנצין אום דר ציילן דיין שיינהייט:

לא אומר אמרת עס האט קיין מאל נים גיפעלט אזאך פון דייני ווערטר וואס דו האסט גירעט דיין לויב ווערט תמיד גירעט אין מול פון איטליכין מענטשין. דו האסט גירעט נים אום זיסט וועט זיין וואס איר וועט מיך זוכן אונ פעסן דיין נאמן איז אזו ווי אשטארקר טוער צו די צדיקים וואס זיי לויפן קענן דיר מקיים צו זיין דייני מצות לא גזל די גרענץ וואס דו האסט גימאכט ארום דעם ים פון זאמד

לעמך: לא גבול שמת ופרצו אדירים. רבים ונועשים ולשבירת חקיך נגררים: לא דבר רק עשות משמרתך. קים סלה ועד קושט אמרתך: לא הגית למחות שם דבקיך. צמאה נפשם לנעימת ימין חבוקיך: לא ותרת לשפיכת דם חסידיך. פקדת שלום הבטחת ליודעי סודך: לא זלזלת מאמריך כאנוש לכזב. עדות דברך בשמים נצב מהכזב: לא חפץ רשע אתה מעולם. סתרך מנוס ללון עם עולם: לא טוב פצת היות לבד. נאור כי לך השגב ילבד: לא יושר משפטיך לכל גוי הודעת. מחית פשע לעם זו ידעת: חזן לא כחטאינו תעש לובש צדקה: לחשנו היום תשע כתמור דקה מן הדקה:

ובכן

ממה לוי

מגדל עוז שמך לעמך. כשחוסים בך צדיקים תוך סתר שמך להם כמו מגדל חזק להנצל מפני האויב: לא גבול שמת להם אדירים. שגבול אשר שמת לים לא פרצו המים אדירים משברי ים את הגבול: רבים ונועשים. המים רבים ומתגדלי' ורועשי': ולשבירת חקך נגררים. אך לא נגררי' רק למקום גבול שבירה אשר חקקת להם. והם יודעים כי לא יוכל לעבור הגבול: לא דבר רק הוא עשות משמרתך. אלא. קיים סלה ועד קושט אמרתך. אמרת אמרתך שהבטחת לשלם שכר טוב למקיימי התורה אותה הבטחה היא קיימת לעד: לא הגית למחות שם דבקיך. לא דברת למחות שם ישראל הדבקים בך: כי לצמאה נפשם. של ישראל: לנעימת ימין חבוקיך. כמ"ש וימינו תחבקני (שה"ש ב): לא ויתרת. לא מחלת: לשפיכת דם חסידיך. כמ"ש ונקיתי דמם לא נקיתי: פקודת שלום הבטחת ליודעי סודך. ליראיך שנאמר עליהם סוד ה' ליראיו הבטחת להם פקודת שלום שנא' ושמתי פקודתך שלום (ישעיה ס יז): לא זלזלת. לא מאסת: מאמריך כאנוש לכזב. לעשות דבריך מה כדרך אנוש כמ"ש לא איש אל ויכזב (במדבר כג יט): עדות דברך בשמים נצב. אף אם מערכת השמים והכוכבים יורו להרע או להטיב הנה גזירת דברך עומדת בשמים ומבטל הוראת'. ודבר זה הוא. מהכזב. בלי הפסק: סתרך. הוא. מנוס ללון. לישראל שנקראו עם עולם: לא טוב פצת היות לבדו. אמרת לא טוב היות האדם לבדו: נאור כי לך השגב ילובד. רק לך הקדוש ב"ה שנקראת נאור ראוי הקילוס של לבדו: לא יושר משפטיך לכל גוי הודעת. יושר משפטיך לא הודעת לכל גוי. כמ"ש לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעו' (תהלים קמז כ): לחשינו היום תשעה. תקבל תפלתינו היום: כתמור דקה. כתמרת עשן הקטורת של יוה"כ שהיתה דקה מן הדקה:

ירחם

פירוש ע"ם

קענן די שטארקע וואסער פון ים דעם גבול נים צו ברעכן רבים זיי גרייסן זיך אונ שטורמן אונ ציען זיך צוריק כדי זאלן נים צו ברעכן דיין גיזעץ וואס דו האסט צו זייא גמאכט לא דבר רק די וואס היטן די תורה איז נים אום זיסט קים דייני ווארהאפטיגע רייד וואס דו האסט גזאגט צו געבן שכר צו דיא וואס זענין מקיים די תורה הט אקוים אויף אייביג לא הגית דוא האסט נים גירעט אפי' צו מעקין דעם נאמן פון די וואס זענין אן דיר בהעפט צמאה זייער לייב איז דארשטיג צו דם האלדזונג פון דיין רעכטי האנד לא ותרת דו האסט נים מוחל גוועזן דס פר גאסעני בלוט פון דייני חסידים בשעת החורבן פקדת דו האסט אפריד גירעדט פר זיכרט צו די וואס ווייסן דייני סודות התורה לא זלזלת דו האסט נים פר שעמט דייני רייד צו לייקענען וויא אמענטש דם ציינגנס פון דייני זאכן איז באשטעטיגט אין הימל דאס האט קיין אויף הערונג נים לא חפץ דוא באגערסט נים קיין בייז אייביג דיין פאר בארגנש איז אהערגערינג צו דיין פאלק פון אייביג לא טוב פצת דו האסט גירעט עס איז נים גוט דם דער מענטש זאל אליין זיין נאור דו ליכטיגער גאט נאר צו דיר אליין פאסט צו לויבין מיט די איינציקייט דייני רעכטע פארטיגי משפטים האסטו בשעת מתן תורה נים צו אלע פעלקר גילאזט וויסן דס אפ מעקונג פון עבירות האסטו צו דיין פאלק באשטימט זאלסט אונז נים טאן אז אונזרי זינד דוא גאט וואס דו קליידסט אן גרעכטיקייט לחשנו אונזר תפלה זאלסטו היינט פר נעמן אזו ווי דו האסט מקבל גוועזן אום יום כפור דאס רעמפונג פון די קטורת וואס זענין גיוועזן גאנץ דין גישטוסין:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ :

פיוטר ע״פ א״ב

יִרָאֲךָ אֲדוֹן פּוֹעֵל לְמַעַנְךָ פְּעָלֹת : בְּכֹחַ מַעֲשֶׂיךָ גְּדֹלָה וּמְאֹד נִתְעַלֵּית : יִרָאֲךָ גָּבוֹהַּ כָּל אֲשֶׁר תַּחְתֶּיךָ . דָּגוּל בִּמְרוֹמֵי רָמִים הוֹד תַּחֲנוּתֶךָ : יִרָאֲךָ הֲמוֹן עִירִין הַנִּצָּגִים סְבִיבֶךָ וַיַּנְעִימוּ שִׁיר בְּהִתְחַדְּשָׁם בִּנְהַר שְׁבִיבֶיךָ : יִרָאֲךָ זוֹהַר זִיקִים וְגַלְגַּלֵּי רְעָמֶיךָ . חִי הַצּוּרִים נִתְּצוּ מִפְּנֵי זַעְמֶךָ : יִרָאֲךָ טִיף בְּרָקִים הַמַּבְרִיקִים לְדַעְתֶּךָ . יֹאמְרוּ הִנֵּנוּ בְּהִשְׁתַּלְּחָם עֲשׂוֹת מִשְׁמַעְתֶּךָ : יִרָאֲךָ כְּרוּב וְאוֹפָן וְאַלְפֵי שִׁנְאַנֶּיךָ . לַהַב חֲנִית וְאוֹר חִצֵּי שְׁנוּנֶיךָ : יִרָאֲךָ מְלוֹן כִּפָּה וּדְבוּקַת רְגָבֶיךָ . נְסִים מִגַּעֲרָתְךָ זִיב מֶשֶׁק גְּבֶיךָ : יִרָאֲךָ סְגַל חֶבְלְךָ וְנַחֲלַת שִׁפְרָתֶךָ . עַמְּךָ בְּבַר לֵבָב יִכּוֹן לִקְרָאתֶךָ : יִרָאֲךָ פָּקִיד וְשַׂר וְכָל שׁוֹפֵט . צֹאן יָדְךָ הַיּוֹם בְּהִשָּׁפֵט : יִרָאֲךָ קָנוּי וְקוֹנוֹ עוֹצֵר וּלְגִיוֹנוֹ . רוֹבֶה וְעַלְמָה

מטה. לוי הלש

יראך אדון פועל למענך פעלת . אתה ה׳ האדון כל הבריות אשר פעלת למענך יראים הם ממך : בכח מעשיך . כשהכנסת את ישראל לא״י וכזה בראת כח מעשיך לה׳ . גדלת מאוד . נעלית . שכל האומות יראו מפניך : יראך כו׳ תחתיך . אתה ה׳ הגבוה על כל אשר תחתיך הם יראים ממך : דגול במרומי רמים הוד תחנותיך . אתה ה׳ שאתה דגול מרכבה ואתה תונה ושוכן בפאר והוד השמי׳ : יראוך המון . מלאכי׳ שעומדים סביבותיך מימינך ומשמאלך הם יראים ממך : וינעימו שיר בהתחדשם בנהר שביביך . המלאכי׳ שמתחדשי׳ בכל יום ונטבעו בנהר דינור . וגם ינעימו שיר : זוהר זיקים . אור של מלאכי נטלים : וגלגלי רעמך . קול רעש היולא מהגלגלי׳ כשאומרי׳ שירה : אתה . הקב״ה : חי הצורים נתצו מפני זעמך . מהזעם והכעס שלך נשתברו הסלעים : יראך טיף ברקים המבריקים לדעתך . טפי ברקים שאתה שולחם להבעית ולהזיק בריות הם יראים ממך : יאמרו הננו . והם אומרים הננו . כמשלחת׳ : ורלוגם . עשות משמעתך : יראך מלון כיפה ודבוקת רגביך . הלנים תחת כפת השמים ועל הארץ הדבקה מרגבים הם יראים ממך : נסים מגערתך זיב משק גביך . המים הזבים ומקלחים להשקות השדות והחריצים שבה נסים מגערתך כמ״ש מן גערתך ינוסון (תהלים קד) : סגל חבלך ונחלת שפרתיך ישראל

פירוש נ״ם

יִרָאֲךָ אָדוֹן פּוֹעֵל דִּי בְּרוּאִים וָוָס דִּי גָאט הָאסְט פוּן דַיינֶט וֶועגִין בַּשַׁאפִין פָאַרְכְטֶן זִיךְ פַר דִיר. מִיט דֶעם כֹּחַ פוּן דַיינִי וֶוערְק בִּיסְטוּ גִיאַכְפֶּערְט אוּנ בִּיסְט זֵייעֶר דֶר הוֹבֶּן יִרָאֲךָ גָּבוֹהַּ דִי אַלֶע וָוס אוּנְטֶר דִיר אִיז פָארְכְטִין זִיךְ פַר דִיר דוּ הוֹיכֶר גָאט דוּ בִּיסְט גִיבַּאנִירְט אִין דִי הוֹיכֶע הִימֶל אִיז דַיין פָארְכְטִיגִי רִיזאוּנְג יִרָאֲךָ הֲמוֹן דִי פִיל מַלְאָכִים וָוס זֵיי שְׁטֵייעֶן אַרוּם דִיר פָארְכְטִין זִיךְ פַאר דִיר אוּנ זֵייא בָּאשֵׁיינֶן גִזַאנְג אוּנ זֵיי וֶוערֶן אַלֶע טָאג נַייא בַּשַׁאפִין פוּן דַיין פֵייעֶרְדִיגֶן טַייךְ. יִרָאֲךָ זוֹהַר זֵיי פָארְכְטֶן זִיךְ פַר דִיר גָאט דִי מַלְאָכִים וָוס זֶענִין וִויא לוֹטֶערֶע פוּנְקִין אוּנ דִי גַלְגַלִּים פוּן דַיין שְׁטוּרֶם חִי דוּ לֶעבֶּדִיגֶר גָאט דִי שְׁטֵיינֶר וֶוערֶן צוּ בְּרָאכֶן פַר דַיין צָארְן יִרָאֲךָ טִיף זֵיי פָארְכְטֶן זִיךְ פַר דִיר דִי טְרָאפִין פוּן דִי בְּלִיצִין וָוס זֵיי לַייכְטִין וִוי דוּ ווילְסְט זֵיי זָאגִין אִין זֵייעֶר שְׁלִיחוּת דָא זֶענִין מִיר צוּ טָאן דַיין בַּאפֶעל. יִרָאֲךָ כְּרוּב זֵיי פָארְכְטִין זִיךְ פַר דִיר דִי מַלְאָכִים וָואס הֵייסְין כְּרוּבִים אוּנ אוֹפַנִים אוּנ פִיל טוֹזִינְטֶער מַלְאָכִים וָוס זֶענִין גְלַאנְצִיג לַהַב חֲנִית אַזוֹ וִויא אַקְלִינְג פוּן אַשְׁפִּיז אוּנ אַזוֹ וִויא שַׁארְפִי פַיילִין לַייכְטֶן. יִרָאֲךָ מְלוֹן זֵייא פָארְכְטִין זִיךְ פַר דִיר דָא וואוֹנֶען אוּנ גִוֶועלְבְּטִין הִימֶל אוּנ דִי עֶרְד וָוס זִי אִיז בָּאהֶעפְט פוּן שְׁטִיקֶר. דָס רִינוּג. אוּנ רוֹישוּנְג פוּן דַיינִי בְּרוּנֶן וַואסֶר אַנְטְלוֹפֶן פוּן דַיין שְׁרַייאוּנְג יִרָאֲךָ סְגַל זֵיי פָארְכְטֶן זִיךְ פַר דִיר דַיין גִילִיבְּט טֵייל אוּנ דַיין שֵׁיינֶר אַרְב דַיין פָאלְק מִיט לוֹטֶערִי הֶערְצֶר וֶוערֶן אָן גִיבְּרֵייט פַר דִיר יִרָאֲךָ פָּקִיד עֶס פָארְכְט זִיךְ פַר דִיר יֶעד עֶלְצְטֶער אוּנ דֶער הַאר אוּנ יֶעדֶר רִיכְטֶער בְּשַׁעַת דוּ טוּסְט הַיינְט מִשְׁפְּטִין דַיינִי שָׁאף דִי יִשְׂרָאֵל יִרָאֲךָ קָנוּי זֵיי פָארְכְטִין זִיךְ פַאר דִיר דֶר וָוס גִיקוֹיפְט אִיז אוּנ דֶר וָוס קוֹיפְט אִים דֶר גְוַועלְטִיגֶר אוּנ זַיין חַיִל דֶער יוּנְגֶער אוּנ דִיא יוּנְגֶע דֶער שְׁלָאפֶר אוּנ דֶר וָואס הַאלְט זַיין

שארפין

חֲלָשׁ וְתוֹפֵשׂ פְּגִיוֹנוֹ: חזן יְרָאֶךָ שׁוֹכֵן נְפוּת וְכָל מְלָכִים. תְּרוֹמְמֵם לָעַד מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

ר"פ תשר"ק וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ תָּר כָּל סִתְרֵי גְנוּזִים. שִׁמְךָ יִתְפָּאֵר נֵצַח חֲכַם הָרָזִים: מֶלֶךְ רִבּוֹתֵי רֶכֶב מַחֲנוֹת קְדוֹשֶׁיךָ. קְרוֹבֶיךָ יֹאמְרוּ נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ: מֶלֶךְ צָר לִכְבוֹדוֹ כָּל יְצוּרִים. פְּלִיאַת מַעֲשֶׂיךָ יוֹדְעִים כְּאִישׁוֹן נְצוּרִים: מֶלֶךְ עִזּוּז וְגִבּוֹר לָעַד יִתְהַלָּל. סֶלָה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד גָּדוֹל וּמְהֻלָּל. מֶלֶךְ נוֹרָא תְהִלָּתוֹ מְלֹא הָאָרֶץ. מָרוֹם וְקָדוֹשׁ נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ: מֶלֶךְ לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר וְקִצְבָה. כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ תְּבַשֵּׂר צְבָא נִצָּבָא: מֶלֶךְ יְמִינוֹ תָרוּם יָדוֹ תָעוֹז. טְהוֹרִים יַאְדִּירוּ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז: מֶלֶךְ חֲסִין יָהּ נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ: זַכִּים יִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: מֶלֶךְ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ. הִלּוּל עָשׂוֹר כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ: מֶלֶךְ דּוֹבֵר צֶדֶק מַגִּיד

מטה לוי **מישרים**

ישראל שהם סגולת ונחלתך ביחס: שמך גבר לבב. כנקיון לבבם: יכון לקראתך. הם מכינים עצמם לקראתך: שכן נפות וכל מלכים. שררות ודוכסים וכל מדינות של המלכות יתו כולם שכם אחד לעבדך: תתרומם. כפי כל לעד אתה מלך כו':

מלך תר כל סתרי גנזים. המלך הקב"ה רואה את מעשים הנסתרים ונגנזים: רבותי רכב מחנות קדושיך. אף שמלאכים מחנות קדושיך רכב אלהים רבותים הם: עכ"ז קרוביך. ישראל עם קרוביך: יאמרו. הם מקלסים אותך בזה הקילוס נורא אלהים ממקדשיך. שאתה מגיה מתנות של מעלה ומשר' שכינתך בבה"כ של מטה: צר לכבודו כל יצורים. יצר כל היצורים לכבודו: פליאת מעשיך יודעים כאישון נצורים. מעשיך הנפלאים יודעים ישראל הנצורים כאישון עינו: כבוד בהיכלו מבשר. אתה הקב"ה בהיכלך כבוד תבשר לישראל: צבא נצבא. שיצבאו ישראל שהם צבאותיך כמאז ומקדם: מלך. הקדוש אשר נשבע בימינו וסעמיד ימינו משכון לישראל לפדותם. לכן בקשתינו: ימינו תרום כי ואז טהורים. ישראל: יאדירו. יפארו בחוזק: ויאמרו. טוב ה' למעוז. אף בשעה שהוא נפרע מאויביו ועכ"ז לא זו רחמיו מלסטיב ליראיו (רש"י): זכים. ישראל ישתחוו לה' בהדרת קודש. ויקראו אותו מלך. ויאמרו. ואמת ה' לעולם. שמאמת ומקיים דברו: פלטים. ושם יאמרו שלל מצור. כנגל פבד יומרו

פירוש נ"ם

אוארפין שפיל יראך שכן ווי פארכטן דיך פר דיר די דא וואונן אין הערשאפט אונ אלע קריגות תתרוממם דוא ווערסט דר הויבן ווערן אייביג דו גאט ווס דו ביסט דר מלך איבר אלע מלאכים:

מלך תר גאט דר קיניג ער זעהט אין אלע פר בארגינע בהעלטניש דיין נאמן ווערט אייביג גרימט דם דו ביסט אחכם וואס דוא פר שטייסט אלע סודות מלך רבותי פון צעהנדליגע טויזנטי רייטר וועגן דיינע היילגע מחנות פון מלאכים דיינע נאהנטע לובין דיך אונ זאגן דוא גאט ביסט גפארכט און גאבפערט פון דיינע היילגע מלאכים מלך צר ער האט אלי בשעפניש בשאפן פון זיין כבוד וועגן דייני ווינדרליכע ווערק ווייסן די צדיקים ווס זיי זענין גיהיט ווי דם שוואר־ץ אפיל פון אונ מלך דר שטארקר קיניג צוא אייביג איז ער גילובט אייביג איז דער גיעהרטר קיניג גאבפערט אונ גילובט מלך נורא דער פארכטיגר קיניג זיין לוב איז פיל די וועלט ער איז הוך אונ הייליג אונ איז פארכטיג צו די מלכים פון דר ערד מלך לגדולתו צו זיין אבפערקייט איז קיין פארשטאנג אונ קיין מאס דו זאלסט אן זאגן איין בשורה צו דיין חיל צדיקים דאס דיין כבוד איז אין דיין בית המקדש מלך ימינו זיין רעכטע האנט איז הוך אונ זיין האנט איז שטארק די ריינע וועלן אים שטארק לויבן אונ וועלן זאגן גאט איז גוט צו איין פעסטונג מלך חסין יה גאט איז איין שטארקר אונ איז בשיינט מיט היילקייט י די רייני וועלין דיך בוקן צו גאט מיט היליגר שיינהייט מלך ואמת יי גאט איז אייביג אמת דרום לובט גאט הלול עשור לובט אים אויף אבלי

מישרים . גזרותיו תורת אמת ומשפטים ישרים :
חזן מלך ברוך בפי כל גויה . אדרת תפארתו ברום
ובתחת חויה :

ובכן מי לא יראך מלך הגוים :

ע"פ א"ב

הגוים אפס ותוהו נגדך חשובים . בחוניך בדודים
ועמם לא נחשבים . דבקיך דבוקים באלהים חיים .
ותיקך בהשכם והערב יחודך פורשים . חרדי דבריך
ביראה לעבדך מוכנים . ידועיך כורעים לך בפקוק
חליותם . לקוחיך בחביון עזך ישימו כסלם . נשואיך
משקצים יחום ערוה וזמה . עמך מעידים אדנותך
אלהי האלהים . צבאיך קדוש אתה יושב תהלותם :
חזן רעיך נשענים בך מלמד להועיל . תמימך אומן
אמונתך בועדם יאמון :

מטה לוי

אמרו לו : גזירותיו תורת אמת . הגזירות שהוא גוזר על בריותיו מורות שהוא אלקים אמת : ומשפטים ישרים . ושגם משפטיו ישרים : אדרת תפארתו . תוקף תפארתו : ברום ובתחת חויה . בשמים ובארץ אמורה :

הגוים אפס ותוהו נגדך חשובים . עובדי כוכבים ומזלות חשבים לפניך כאין ותוהו : בחוניך ישראל הבחונים לך : הם בודדים . כמ"ש הן עם לבדד ישכון : ועמם לא נחשבים . כמ"ש ובגוים לא יתחשב (במדבר כג ט) : דבקיך דבוקים . ישראל הם דבוקים : באלהים חיים . ותיקיך . ישראל הותיקים באמונתך : השכם והערב יחודך פורשים . בשחרית וערבית מפרשים יחודך שאין כמוך בכל אשר באחדים כי אתה יחיד ומיוחד לאין סוף . ישראל : ידועיך כורעים לך . מודים : בפקוק חליותם . עד שיתפקקו כל החוליות שבשדרה : לקוחיך . ישראל הלקוחים לך לעם : בחביון עזך ישימו כסלם . ישימו מבטחם בתורה שנקראת חביון עוזו : נשואיך . ישראל נשואיך : קדוש כו' . אתה קדוש ואתה יושב וממתין על תהלותיהם : רעיך . ישראל : נשענים בך . שאתה מלמד אותם להועיל : תמימיך אומן אמונתך בועדם יאמון . ישראל תמימיך בועדם לבהמ"ג בית ועד שלהם אז יגידו אמתת אמונתך :

ובכן

כי

פירוש ע"ם

ומר וואס האט צעהן סטראנגעס ווער עס האט אין זיך אנשמה לובט גאט מלך חי גאט פון ביידן גערעכטיקייט און זאגט רעכט פארטקייט נייני גזירות וענין איין ריכטיגע לעהרי און רעכט פארנוזיגי ריכטונג מלך גאט איז גילובט אין מול פון אלע קערפר זיין שטארקע שיינהייט ווערט גיזאגט אובן אין הימל און אונטין אויף דר ערד :

הגוים די היידענישע געשטצין דינער וענין נים און וויסט גוועזן קעגין דיר גירעכינט דייני גפרובטע ישראל וענין גיוועזן באזונדר און האבן זיך מיט זיי ניט צו זאמן גרעכינט הבקיך דייני בהעפטי וענין באהעפט אן דעם לעבעדיגן גאט ותיקיך דיא וואס וענין שטארק אין דיין אמונה באשיידין דיין איינציקייט פריא און אבינט חרדי די ווס ציטערין פאר דייני רייד וענין אן גיברייט צו דינען דיך מיט פארכט ידועיך דייני גליבטע בוקן זיך צו דיר ביז דיא שרופן פון זייערי גלידער שפארצין ארום לקוחיך דייגע גינומעני ישראל טוען זייער האפנונג אין דיין בהאלטינע קראפט דייני גטראגעני ישראל פאר אום ווירדיגן נאוף און זנות עמך מעידים דיין פאלק זאגין עדות אויף דיין הערשונג דאס דוא ביסט דער גאט איבר אלע געטר דייגע שארין זאגין קדוש און דו גאט טוסט ווארטין אויף זייער לוב רעיך דייני פריינט לעהנן זיך אן דיר דו לערנסט זיי צו זייערי טמצין . דייני פרומי אז זיא זאמלן זיך אין טוען זיי ביידן די ריכטיקייט פון דיין אמונה :

כי תודה דען אבאקענונג גיבן צו דיר די ווס טוען תשובה אז זיי פר גיסין זייער הארץ קעגין דיר ווערט זייער תפלה באלד אן גנומן ני רם ווען דוא גאט ביסט הוך און ביסט דער הויבן און דר הייכסט

איבר

ובכן מי לא יראך מלך הגוים כי:

כי תודה יתנו לך שבים. שופכים לב נכחך מיד נקשבים. כי רם אתה לכל לראש מתנשא. קדוש תהלות שמך עון נושא: כי צדקותיך כהררי אל מופרעים. פרי נושאים מחית תנוב וזרעים: כי עמך החסד והסליחה להורא. סלול חיי עד לחטאים תורה: כי נכה לבב ושפל תראה. מדתך לא כבשר לעינים יראה: כי למבטך כל פועל סקור. כמוס וגם סתום אתך חקור: כי ידך פשוטה תוהים לקבל. טרם יקרא נענה לך קובל: כי חסדך גדול מעל חזקים. זורעי לצדקה לפי קצור זקוקים: כי ועוז מלכותך אהב משפט. העל כן נקראת אלהי המשפט: כי דרכך לשתף רחמים בדינך. גדול בשתי המדות הטבעת אדניך: חון כי בהכנע על הרעה תנחם. אפך תשוב אנופי קצפך לנחם:

ובכן מי לא יראך מלך הגוים כי לך:

ע"פ א"ת ב"ש

לך אדר נאה מכל פה. כי תהלתך רחום אף כופה:

מטה לוי

כי תודה יתנו לך שבים. כאשר יתנו השבים לך תודה וגם שופכים לב נכחך. מיד הם נקשבים שאתה מקבל תפלתם: לכל ראש מתנשא. אתה המתנשא לכל ראש: קדוש. זו היא. תהלות שמך. שאתה. עון נושא לצדקותיך כהררי אל מופרעים. הצדיקי' שמסגלים מע"ט בגלוי כההרים גדולים הגלוים לעין כל. כן אתה משלם להם בגלוי: פרי נושאים. אוכלים פירותיהם בעוה"ב הוא: מחית תנוב. השדה וזרעים. ולאפוקי הרשעים מכסים מעשיהם הרעים בסתר כמ"ש והיה במחשך מעשיהם. ככן אתה עושה משפטיך תהום רבה שהוא ג"כ מכוסה: להורא. כי בשתסלח לנו אז תהיה יראוי כי אם לא תרבה סליחה לפושעים מיד כשיחטא האדם יתיאש עצמו לחזור בתשובה כי יאמר אין לו תקנה לכן: סלול חיי עד לחטאים תורה. אתה מורה דרך לחטאים שיהיו להם העוה"ב: כי נכה לבב כו' מדתך כו'. כמ"ש אל זה אביט אל עני ונכה רוח ונאמר האדם יראה לעיני' וה' יראה ללבב: כי למבטך כל פועל סקור. כראיה ובסקיר' אתה אתם רואה כל בעולמך: כמוס. מה שגנוז וגם סתום: אתך חקור. כי ידך פשוט' תוהים לקבל. ידך פשוטה לקבל בתשובה התוהים ומתחרטים על עונם: טרם יקרא נענה. טרם יקרא המעונה ביסורי'. אשר: לך קובל. כי חסדך גדול מעל חזקים. כמ"ש כי גדול מעל שמים חסדך: וזורעי לצדקה לפי קצור זקוקי'. מזהירים לזרוע לצדקה כל כך שיתקצרו לפי חסד: כי ועוז מלכותך אהב משפט. בשביל שמלכותך אהב משפט: העל כן. לכן: נקראת אלהי. המשפט: גדול. אתה ה' הגדול: בשתי המדות הטבעת אדניך. כדין וברחמים יסדת עמודי העולם: כי בהכנע. כאשר יכנע החוטא: על הרעה תנחם. אפך תשוב. ותשוב אפך: אנופי קצפך לנחם. לנחם את מי שהתאנפת עליהם בקצפך:

לך אדר נאה מכל פה. לך נאה אדר והוד מכל פה: כי. זאת: תהלתך שאתה רחום: אף כופה. וכופה וכובש את אפך:

לך

פירוש ע"פ

איבר אלימען. הייליגער גאט דיא לוב פון דיין נאמן איז דאס דוא פר טראגסט ווער כי צדקותיך דען דייני גרעכטיקייט זענין אנטפלעקט וויא דיא שטארקי בערג זיי טראגין פירות אונ פרוכט פון דער נערונג אונ קערנער כי עמך דען מיט דיר איז דר חסד אונ דאס פר געבונג כדי צו ווערין גפארכטן דעם וועג פון אייביגין לעבין טוסט ווייזן דיא זינדיגי כי נכה דען דוא זעהסט אצובראכין אונ אנידריג הארץ דיין מדה איז ניט ווי די מדה פון אמענטשן ווס ער זעהט נאר ווס פר די אוגן איז כי למבטך דען צו דיין בליק זענין אלע ווערק גיבליקט. ווס באהאלטן אונ פר שטעלט איז ביי דיר אלץ גפארשט אונ ווייסט אלץ כי ידך דען דיין האנד איז אוס גישטרעקט מקבל צו זיין דיא ווס האבן חרטה אויף זייערי זינד דער ווס קלאגט זיך פר דיר ווערט ער גיענטפערט איי ער רופט כי חסדך דען דיין חסד איז גרוס איבר די שטארקי הימלן נאך די גוטע מעשים ווס מען זייט אזו מוז מען שניידן כי ועוז דען דיין מלוכה איז שטארק אונ האט ליב משפט איבר דעם ווערסטו אן גרופן דער גאט פון משפט כי דרכך דען דיין מדה איז צו באהעפטן דעם מדת הרחמים צום מדת הדין דו גיאכפערטר גאט מיט די צווייא מדות האסטו גיגרונד פעסטיגט די גרונדין פון דער וועלט כי בהכנע דען ווען איינר האט חרטה אויף זייני זינד אונ איז זיך מכניע צו דיר באדענקסטו זיך אויף דעם בייז אונ ביסט אים מוחל. מיר בעטן דיך גאט זאלסט אום קערין דיין צארן. דיא ווס זענין גיצארינט פון דיין כעס אלסטו מוחל זיין:

לך אדר צו דיר גאט איז שיין לוב פון אלע מיילער דען דיין לוב איז דר בארומקייט אונ האלטס

לך בגרון חסידים רון יתאמר. כי שוע לא נכר בך נאמר: לך גאות יתלבש ועוז יתאזר. כי רמים תשפוט בגבורה נאזר: לך דומיה תהלה ביופי מכלל. כי קדשתך משלשים נוצצי כעין קלל: לך המית נצים עוז מאדירים. כי צויתם חוק ולא נעדרים: לך ווי דוק מגערתך מתרופפים. כי פנים מכסים מאימתך שרפים: לך זמרות מכנף הארץ פושטים. כי עיניך בכל פנותיה משוטטים: לך חדשי בקרים אמונה מרבים: כי סוד למשמעתך חשים כרובים: לך טפוח חזקים וצעקת מוצקים. כי נועמך פוצחים אראלים ומצוקים: לך יחלק עצם ואישון ינשיף. כי מאז גבולם רוחך הנשיף: חזן לך כח וגבורה לחזק ולגדל. כי לשמך כל לשון תגדל:

ובכן

מטה לוי

לך בגרון חסידים רון יתאמר. ישבחו לך ברננות שירננו בגרונם: כי שוע לפני דל לא ניכר כך נאמר. כי עליך נאמר שאין משוא פנים לפניך בין עשיר בין דל: לך גאות יתלבש ועוז יתאזר. ביום הדין: כי רמים תשפוט. כשתשפוט הגאים והרמים: לך דומיה תהלה ביופי מכלל. כשתיק' תהלה לך כלילות היופי: כי קדושתך משלשי' נוצצי קלל. כי המלאכים הנוצצים כעין נחשת קלל ישלשו לך קדושה: לך המית גלים עוז מאדירים. קול גלי הים מאדירים לך עוז על כי אתה: צויתם חוק. שלא יעברו על חוק הגבול. נעדרי' ואינם עוברי' החוק: לך ווי דוק מגערתך: מתרופפי'. עמודי שמי' מזדעזעי' מגערתך: כי פנים מכסים מאימתך שרפי'. כי השרפי' מכסי' פניהם מאימתך: לך זמירות מכנף הארץ פושטי'. אותם היושבי' בקצות הארץ משמיעי' ומתפשטי' לך קולם בזמירות חדשי בקרי' אמונה מרבים. המלאכי' המתחדשי' בכל בוקר מרבי' לספר תהלתך: כי סוד למשמעתך חשי' כרובים. כי הכרובי' ממהרי' לסור למשמעתך לשמור צוויך: לך טפוח חזקי'. לך שמי' החזקי' במדד כטפח שלך: וצעקת מוצקי'. הארץ כי נועמך פוצחי'. כי נעימותך ומתיקותך פותחים ואומרי': האראלי' ומצוקי'. מלאכי' וצדיקים: לך. בצוויך: יחלק עצם ואישון ינשיף: יתחלק אור היום מן אישון לילה: כי מאז. משבת ימי בראשית: נטלם רוחך הנשיף. נשפת ברוחך והבדלת בין האור ובין החושך.

יאתה

פירוש ע"ם

איין דעם צארן לך בגרון צו דיר לויבן די חסידים מיט גזאנג פון האלז רעדן אוף ז יר איז גזאגט גווארן דס ביי דיר איז גליך ארעם אונ רייך לך גאות צו דיר איז אן גקליידט הערשאפט אונ שטארקייט איז אן גיגורט אז דו טוסט משפטין די שטאלצע מענטשן טוסטו זיך אן גורטין מיט שטארקייט צו דיר גאם איז דיא שענסטע לוב דס שטיל שווייגן וייל מען קען די קלענסטי טייל פון דיין לוב נית אוס זאגן דען די מלאכים וואס זיי פינקלן וויא אגילייטערטי קופר זאגן דריי מאל דיין קדושה לך המית די ברומונג פון די אינדין פון ים שטארקן לוב צו דיר דען דו האסט זיי אן גזאגט אגיזעץ זיי זאלן נית אריבר גיין דעם זאמד וואס ארום ים אונ זיי פאר פעהלן עס נית צו היטין לך ווי חק צו דיר ווענין די זיילין פון הימל פון דיין אן שרייאונג ווערין זיי שלאף דען פון וועגן דיין פארכט דעקין צו דיא ברענדיגע מלאכים זייער פנים לך זמרות צו דיר שפרייטן אוס אונ לאזן הערן גיזאנג די וואס וואונן אין עק וועלט דען דייני אויגן שוועבין אוף אלע עקין פון דר וועלט לך חדשי די מלאכים וואס זיי ווערן אלע פריא מארגן בשאפין מערן צו זאגן דיין וואר הייט דען די מלאכים וואס זיי הייסן כרובים קערן דיך צו פאלגן דיך לך טפוח צו דיר ווענין די שטארקי הימל וואס דו האסט זיי גימאסטן מיט דיין שפאן אונ די שטארקי גיגאסעני ערד דעו דיין זיסקייט ריידין די מלאכים אונ די צדיקים לך יחלק דורך דיין באפעל ווערט אפ גיטיילט דר לוטערר טאג פון דר פינצטערנש פון אבינט פון ששת ימי בראשית אז דיין ווינט הט גיבלאזן האסטו זיי צו טיילט לך כח וגבורה צו דיר איז קראפט אונ שטארקייט צו שטארקן אונ צו אבפערן דען צו דיין נאמן טוען אלע צונגן אבפערן:

יאתה

נ"ס תשר"ק

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה:

יאתה תהלה ועוז לבקודש נאדר. ומי שקול גשת אליו גדלו לאדר: יאתה רוממות לרם בכחו ישגיב. ומי קשוט שנון שבחו להשגיב: יאתה צפירה ותפארת למלך הכבוד. ומי פתחיו בא ביראה לעבוד: יאתה ענות תודה לאל הנאמן. ומי ספון הדר הודו להתאמן: יאתה נצח וממשלה לחי עולמים. ומי מלל ולא הוחסם בבלומים: יאתה לספר מלאכות נורא תהלות. ומי כערכך באורם בשר במקהלות: יאתה יחוד שם הנכבד להעידה. ומי טכוס טעון עולו ברעדה: יאתה חסדי צור סלה להזכיר. ומי זך דבק דרכיו להכיר: יאתה ודאי ותיק לסלד ברננה. ומי הגון הלם הלולו לגרנה: יאתה דרוש צדיק בכל עונה. ומי גהוץ שירות שכנו להמעינה: חזן יאתה ברכות העטות צדיק לעילום. ומי אנכי בא עד הלום:

מטה לוי

יאתת. יאה ורצוי: תהלה ועוז לבקודש נאדר. להקב"ה שנהדר בקודש: ומי שקול גשת. ומי ראוי והגון לגשת: גדלו לאדר. לאדר ולפאר גדלו כי לו דומי' תהלה: יאתה רוממות לרם. נאה וראוי שבח והתנשאות להקב"ה שהוא רם ונשא. כחו ישגיב. ואשר בכחו יחזק לכל אשר ישר בעיניו: ומי קשוט. מי נתקשט בתכשיטין: שנון שבחו להשגיב. להגדיל ספור שבחו: יאתה צפירה ותפארת. נאה וראוי עטרה של כבוד: למלך הכבוד. מי פתחיו כו'. וכן נאה עטרת כבוד למי שיבוא לעבוד לפניו ביראה: יאתה ענות תודה. נאה לצעוק בקול תודה: לאל הנאמן ומי ספון כו'. ומי חשוב לחזק אמונת הדר הודו: יאתה נצח וממשלה לחי עולמים. נאה לומר עליו שמלכותו עומדת לעד ולנצח לפי שהוא חי עולמים: ומי מלל. ומי יכול להתפאר ולומר אני אספר כל שבחו של הקב"ה: ולא הוחסם בבלומי'. ולא נחסם פיו כי אומרי' לו בלום פיך: יאתה לספר כו'. נאה וראוי לספר מפעלות של: נורא תהלות כאורם בשר במקהלות. פי' מעשיו הנאמנים בתורה בשר לישראל וביאר לנו בקהל: יחוד שם הנכבד להעידה. נאה להעיד על יחוד שמו: ומי טכוס כו'. ומי הוא המתוקן ומקושט לטעון עליו עולו ברעדה ולא ירהר על מדותיו: יאתה חסדי כו'. נאה להזכיר חסדי היוצר תמי': ומי זך כו'. ומי זכאי להכיר איך להדבק בדרכי התורה: יאתה ודאי כו'. נאה לשבח להקב"ה ברננה שהוא ודאי ותיק: ומי הגון הלם הלולו לגרנה ומי הגון לקרא בגרונו טוב הלולו: יאתה דרוש כו'. נאה לדרוש את הקב"ה הצדיק בכל עת: ומי גהוץ שירות שכנו להמעינה. ומי הוא נקי כ"כ עד שראוי לשיר מעונות בתוך מחנות שכינתו: יאתה ברכות כו'. נאה להעטות ברכות ותשבחות להקב"ה שקרא צדיק לעולם לך: ומי אנכי בא עד הלום. מי אנכי שפל אנשי' לשבח הקב"ה ולהעטות לו ברכות:

פי

פירוש ע"ט

יאתה תהלה עס פאסט לויב און שטארקייט צו גאט דער דא איז באשיינט מיט היליקייט און ווער קען זיך דער וועגין צו גנעהנען זיין אכפערקייט צו ריהמן יאתה רוממות עס פאסט דער הייבונג צו דער הייבנעם גאט וואס ער שטארקט אלימן מיט זיין כח און ווער האט צירליכע רייד זיין שטארקע לויב צו ריידן יאתה צפירה עס פאסט אקרון און שיינהייט צו דעם געהרטן קיניג און ווער קען קומן אין זיינע טירין צו דינן אים מיט פארכט יאתה ענות עס פאסט צו ריידין לויב צום ווארהאפטיגן גאט און ווער איז חשוב זיין שיינע פרעכטיקייט ריכטיג צו לובן יאתה נצח עס פאסט אייביקייט און גוועלטיקייט צו גאט וואס לעבט אייביג און ווער האט גרעט גאטס לויב און האט ניט פר שלאסן דיא מול וויל עד קומט צו קורץ אין ווערטער יאתה לספר עס פאסט צו דער ציילן דיא שליחות פון גאט וואס ער איז פארכטיג מיט לויב און ווער איז אין דעם ערך דאס ער זאל קענין אן זאגן דיא באשיידונג פון דיינע נבואות צווישן די איין זאמלונגן יאתה יחוד עס פאסט צו באצייגן דיא איינציקייט פון גאטס געהרטן נאמן און ווער איז אן גבריים צו טראגן זיין יאך ווי מען דארף מיט ציטערניש יאתה חסדי עס פאסט אייביג צו גדענקין דיא חסדים פון בשעפר און ווער איז לוטער צו דער קענין ווייא צו בהעפטין זיך אין גאטס וועג יאתה ודאי עס פאסט צו לויבן מיט גזאנג דעם גוויסן און ליבן גאט און ווער איז ראוי מיט זיין האלז זיין ליכטיגע קול צו לויבן יאתה דרוש עס פאסט צו פארשטן דעם גרעכטן גאט אלע צייט און ווער איז גלייטערט דס ער זאל קאנען וואנען אין דיא מחנה פון זיין שכינה יאתה ברכות עס פאסט צו וויקלין מיט ברכות דעם גרעכטן פר בארגינעם גאט ומי אנכי און ווער בין איך אזינדיגער מענטש דס איך בין אהער גקומן צו ריידין גאטס לויב:

תבכן מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי:

פיוטר ע"פ א"ב מרובע וחרוז א' על המלאכים המשבחים להשי"ת וחרוז א' לישראל

כִּי אֲדוּקֵי אֵשׁ בְּאֵימָה יַאְפְּדוּךָ. כִּי בְרִיתֵי בָשָׂר בִּבְרָכָה יְבַלְעֲדוּךָ. כִּי גְדוּדֵי גוֹבַהּ בְּנַהַר יַגִּידוּךָ. כִּי דְבֵקֵי דִבְרָתְךָ בְּדִיצָה יְדוּדוּךָ. כִּי הוֹמֵי הֲמוּלָּה בְּהֶגֶה יְהוֹדוּךָ. כִּי וְהוֹגֵי וָתִיקֶיךָ בְּוַעֲדָם יְוַעֲדוּךָ. כִּי זַכֵּי זְבוּל בְּזִמְרָתָם יְזַבְּדוּךָ. כִּי חֲפֵי חֶלֶד בְּחִכָּם יְחַדּוּךָ. כִּי טַפְסְרֵי טוֹהַר בְּטַעְמָם יַטִּידוּךָ. כִּי יוֹדְעֵי יִרְאָתֶךָ בְּיִחוּלָם יְיַחֲדוּךָ. כִּי כִתֵּי כְרוּבִים בְּכַנְפֵיהֶם יְכַבְּדוּךָ. כִּי לוֹמְדֵי לִקְחֶךָ בְּלַהֲקָם יְלַבְּדוּךָ. כִּי מַחֲנוֹת מְעוֹפְפִים בְּמַהֲלָלָם יַמְאִידוּךָ. כִּי נְשׂוּאֵי נְשָׁרִים בְּנָאֳמָם יַנְגִּידוּךָ. כִּי סְכוּכֵי סָךְ בְּסִלּוּדָם יְסַגְּדוּךָ. כִּי עוֹמְסֵי עֻלֶּךָ בְּעוֹז יְעִידוּךָ. כִּי פְלִיאֵי פֶלֶא בְּפֶלֶל יְפַחֲדוּךָ. כִּי צוֹעֲקֵי צָקוּן בְּצָרָתָם יַצְעִידוּךָ. כִּי קְדוּחֵי קֶדַח בְּקָרְאָם

יקדוך

מטה לוי

כי אדוקי אש. מלאכי' המחוברי מאש. יאפדוך. יקשרו לך שבח כאימה: כי בריתי בשר. ישראל שברי' מילה בבשרם: בברכה יבלעדוך. יאמרו אין ברוך בלעדיך: כי גדודי גובה. מחנות מלאכים אשר גובה להם: בנהר יגידוך. יגידו שבחך בפשוט כל הגוף: דביקי דברתיך. ישראל הדבקים בדברי תורתך: בדילה ידודוך. בשמחה ידודון לך: הומי המולה. המלאכים שנאמר בהם קול המולה: בהגה יהודוך. יתנו לך הוד בדבור פיהם: והוגי ותיקיך. ישראל ההוגים בתורה שדבריה ותיקים: בועדם יועדוך. בוועדם לבה"כ להתפלל בעשרה יוועדו את שכינתך ביניהם כמ"ש אלהי' נצב בעדת אל. זכי זבול. מלאכי' הזכים השוכנים ברקיע ששמו זבול: בזמירתם יזבידוך. יתנו לך חלק טוב בזמירתם: חפי חלד. צדיקי' הנקיים בארץ הנקראת חלד: בחכם יחדוך. יעשו לפניך חדוה בחיך שלהם: טפסרי טוהר. מלאכים הטהורים: בטעמם יטידוך. בדבורם יסבבוך: יודעי יראתך. ישראל שיודעי' איך לירא מפניך: ביחולם. שמייחלי' לך: ייחדוך. מיחדים שמך: בכנפיהם יכבדוך. שמכסים פניהם לכבוד השכינה לגודל קדושתה: לומדי לקחיך. ישראל לומדי התורה שנקראת לקח טוב: בלהקם ילבדוך. בקהלם יאמרו כי נשגב שמו לבדו: מחנות מעופפים. מלאכי': במהללם ימאידוך. יהללוך במאוד מאוד: נשואי נשרים. ישראל שנישאו על כנפי נשרים: בנאמם ינגידוך. בדבורם יעשו אותך שר ונגיד עליהם: סכוכי סך. מלאכים הסוככים פניהם במסך: בסילוד' יסגדוך. ישתחוו לך בשבחם. עומסי עולך. ישראל סובלי של עלך: בעוז יעידוך. יעידו בעוז כי אין בלתך: פליאי פלא. מלאכים ששמם פלאי: בפלל ייחדוך. פחדו ממך במחשבתם: צועקי צקון. ישראל הצועקי' בתפלה: בצרת' יצעידוך. יצעדו וילכו אליך בעת צרתם: קדוחי קדח. מלאכי' שרפי אש: בקראם יקידוך. יקדו וישתחוו לך

פירוש ע"פ

כי אדוקי דען דיא מלאכים וואס זענין באהעפט פון פייער טוען מיט שרעק דיך צירן מיט לוב כי בריתי דען דיא ישראל וואס זענין מקיים מצות מילה לובן זיי דיך אונ זאגן דאס חוץ דיר איז ניט דא קיין גאט כי גדודי דען דיא שארן פון דיא הויכע מלאכים זאגן דיין לוב מיט בוקונג כי דבקי דען דיא וואס באהעפטן זיך אין דיינע רייד שפרינגן צו דיר מיט פרייד כי הומי דיא מלאכים וואס ברומען מיט ברומונג לובן דיך מיט רייד כי והוגי דען וואס לערנן דיין ליבע תורה זאמלן איין דיין שכינה אין זייער פארזאמלונג כי זכי דען דיא לויטערע מלאכים פון הימל מאכן דיין טייל אין זייער געזאנג כי חפי דען די ריינע פון דר וועלט איינציגן דיך מיט זייער גומן כי טפסרי דען דיא ריינע מלאכים טוען דיך ארום רינגלען מיט זייערי רייד כי יודעי דען דיא וואס ווייסן דיין פארכט איינציגן דיך אין זייער האפונג כי כתי דען דיא כתות פון די כרובים עהרין דיך מיט זייערי פליגל כי לומדי דען דיא וואס לערנין דיין תורה זאגן אין זייער איין זאמלונג דאס דו ביסט אליין כי מחנות דען דיא שארן פון דיא פליהענדיגע מלאכים לובן דיך זייער מיט זייער לוב כי נשואי דען דיא וואס גאט האט זיי געטראגן אזו וויא אויף אדלער פליגלען מאכן דיך הערשין מיט זייערי רייד כי סכוכי דען דיא מלאכים וואס דעקין צו זייער פנים זיי זאלן ניט זעהן די שכינה בוקין זיי זיך צו דיר מיט זייער לוב כי עומסי דען דיא וואס טראגין דיין יאך זאגן עדות אויף דיין שטארקייט כי פליאי דען די מלאכים וואס זייער נאמען איז פר הולן פארכטן זיך פר דיר אין זייערי געדאנקן

כי

יקדוך. כי רוגשי רצפתך ברטט ירעדוך: חזן כי שביבי שלהבות בשכל יסהדוך. כי תומכי תום בתהלה יתמידוך:

ע"ס א"ב ובכן מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל:

בכל און אוסיף אומץ לגדלך. ברוך ברור שם כבוד גדלך: בכל גוף ונשמה יושגב הלולך. ברוך דוברים לך נטעי אהלך: בכל הון מתאהב מלכות עלך. ברוך וקדוש פוצחים יראיך לעלך: בכל זיות מקטר ומגש לך. ברוך חרדים להמאות ידועיך בשלך: בכל טוח יועץ חסין צלך. ברוך יאמרו משעשעי אמון אצלך: בכל כסל ייחדו אלהותך קהלך. ברוך לענות אחר הטיבת חילך: בכל מדת חסד וקו משקולך. ברוך נואמים תאבי אזון לקולך: בכל שיח וסער שמי שכלך. ברוך עניתם באומר יפה כלך: בכל פתיחת מפורש צגי מגדלך. ברוך צהל החלם

מטה לוי

לך נקראם אליך: רוגשי רצפתך. ישראל הפולכי' ברגש ברצפת בה"כ: ברטט ירעדוך. ברטט ורתת ירעדו ממך: שביבי שלהבות. מלאכי אש לוהט: בשכל יסהדוך. בחכמה יעידו בך: תומכי תום. ישראל התומכים ומחזיקים בתמימות': בתהלה יתמידוך. יהללוך תמיד:

בכל און אוסיף אומץ לגדלך. כשאני בא לגדלך או בכל כחי אני מוסיף לטהר ידי לשבחך ולגדלך בטהרה: ברוך ברור שם כבוד גדלך. ועל כל טהרה שיש לו לאדם צריך לברך כבוד שם גדלו וזהו דבר שאין בהם הנאות לא לגוף ולא לנשמה ועוד: בכל גוף ונשמה ישוגב הלולך. בין בדבר שנהנה הגוף ואין נהנית הנשמה בין בדבר שנהנית הנשמה ואין נהנה הגוף בכל דבר צריכים ברכה ונתחזק הלולך: ברוך דוברים לך. אומרים לך ברכה על הרותנים שהם: נטעי אהלך. שהוא הנאת הנשמה ואין הגוף נהנה מהם: בכל הון מתאהב מלכות עולך. מקבלים עליהם עול מלכותך באהבה בכל ממונם כי הם אומרים שמע ישראל ובשכמל"ו עד ובכל מאודך: ברוך וקדוש וכו'. יראיך פותחים פיהם לומר ק' ק' ק' ואח"כ בשכ"מ כדי לגדלך ולעלך: בכל זוית מוקטר ומוגש לך. מה שמתפללי' ישראל לפניך אף בגולה מוקטר ומוגש הוא לפניך כמנחה טהורה: ברוך חרידים ס'. ישראל יודעך ומיודעך חרידים טמר גרון מאה פעמים

עץ

בכל יום על הטובות שעשית עמנו שהכל שלך: בכל טוח יועץ חסין צלך. כל מחשבו' לב יועצות שטוב לחסו' בצלך: ברוך יאמרו משעשעי אמון אצלך. ישראל המשעשעי' בתורה שהיתה אמון אצלך יאמרו ברוך כו' לעסוק בדברי תורה (פרא"ב"ן): בכל כסל. בכל מחשבה שבאה מכליות: ייחדו אלהותך קהלך: ישראל שהם קהלך מיחדים אלהותך שאומרי' שמע ישראל: ברוך לענות אחר הטיבת חילך. אחר שאומרים ישראל שהם חיל שלך שמע ישראל וגו' שפי"' שאין אותך חטיבה אחת בעולם ועונין אח"כ בשכמל"ו: בכל מדת חסד וקו משקלך. בכל מדה ומדה שאתה מודד להם בין במדת חסד בין בקו משקולת הדין שהוא מדת פורעניות על שני המדות הנ"ל. ברוך נואמים: תאיבי אזון לקולך. החפצי' לשמוע לקולך אומרים ברוך או הטוב והמטיב או דיין האמת: בכל שיח. אילנות ושיח השדה שמוציאי' פירות שמברכי' עליהם: וסער שמי שכלך. וכן כשהשמי' העשוי' בשכל ובתבונה מטתערי' ורועמי': ברוך עניתם. או עונין ברוך על ברכת האילנות ועל הרעמים: באומר יפה כולך. באמירת' מייפי' הדבר לפי ענייתו: בכל פתיחת מפורש צגי מגדלך. כשמתחילי' העומדים על המגדל בבה"כ לקרות בתורה קריאה מפורשת או: ברוך לכל החלם שו לכגדילך. מיד הם מתחילי' בשמחה ובגבלה לכגדיל

פירוש ע"ט

כי חזקי דען די דא שרייען מיט גבעט אין זייער טאט טרעטין זייא צו דיר כי קדושי דען די ברענענדיגע מלאכים קניען זיך צו דיר אז זיי רופן דיך כי רוגשי דען די וואס זאמלען זיך אויף דיין פלאטשטערונג פון שול ציטערן פר דיר מיט ציטערניש כי שביבי דען דיא מלאכים וואס זענין וויא פונקען פייער זאגן עדות אויף דיר מיט חכמה כי תומכי דען דיא וואס שטיצן זיך אין פרומקייט לויבן דיך תמיד מיט לוב:

בכל און מיט אלע קראפט וועל איך מערין שטארקייט צו אכפערין דיך גלובט איז דיין קלארר געהערטר נאמן פון גרוסקייט בכל גוף מיט דעם גאנצין גוף אונ נשמה ווערט דיין לוב געשטארקט דיא ישראל וואס זענין געפלאנצט אין דיין געצעלט זאגן אלוב צו דיר בכל הון מיט דעם גאנצן פאר מעג איז גליבט דר יאך פון דיין קיניגרייך גלובט איז נאט אונ געהיילינגט ריידן דיינע פארכטער צו לויבן דיך בכל זוית אין אלע ווינקלען ווערט געדעמפט אונ גנעהנט צו דיר תפלה הונדרט ברכות איילן זייא צו זאגן אלע טאג פון דיינט וועגין בכל טוח אלע געדאנקן בראטן אז עס איז גוט צו באשיצן זיך אין דיין שאטן זיי זאגן ברוך דיא וואס פרייען זיך מיט דיין תורה וואס איז ביי דיר דר צוגן בכל כסל מיט אלע געדאנקן איינציגן דיין איין זאמלונג דיין געטליכקייט דיא ישראל ענטפערן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד נאך דר גליבטר קריאת שמע בכל מדת אויף אלץ וואס דו טוסט זיי סיי מיט די מדה פון חסד סיי מיט די מאס אונ וואג פון דין לויבן זיי דיך אלץ אונ גלוסטן צו פר געמין דיין קול בכל שיח אויף אלע פירות

פון

עֹז לְהַגְדִּילָךְ: בְּכָל קֵץ הַפְלָאַת נִסִּים לְגוֹרָלָךְ. בָּרוּךְ רַחֲשָׁם עַל הַצָּת חֲרוֹלָךְ: חזן בְּכָל שְׁכֵן בְּהִתְעַדְּנָם מִמִּגְדֵי אֶשְׁלָךְ. בָּרוּךְ תְּמִימֶיךָ יִתְּנוּ לָךְ מִשֶּׁלָּךְ:

ע״פ תשר״ק וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל חַכְמֵי:

חַכְמֵי תוֹם דֶּרֶךְ הַמְּאַחֲלִים לְכוֹן. שַׁחַר מְעוֹרְרִים לִקְרָאתְךָ הִכּוֹן: חַכְמֵי רָבֵי תוֹרוֹת הַיְשָׁרִים בִּלְבוֹתָם. קוֹדִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְצוֹת נִדְבָתָם: חַכְמֵי צֵרוּף אוֹתִיּוֹת שֵׁם עִלּוּמֶךָ. פּוֹקְדִים שְׁקוֹד סֶפֶף אוּלַמֶּךָ: חַכְמֵי עֵדוּת קוֹשְׁט אִמְרֵי אֲמִתֶּךָ. סוֹקְדִים שָׁווֹת לְנֶגְדָּם אֵימָתֶךָ: חַכְמֵי נְאֻם צוֹפִים וּפִיּוֹת מְדַבְּרֶיךָ. מִלְחָמָה מְשִׁיבִים בְּשַׁעֲרֵי דְבִירֶךָ: חַכְמֵי לֶמֶד לְהוֹעִיל מִפִּיךָ חַנּוּן. כְּבוֹד שְׁמֵים לְשִׁמְךָ בְּחִנּוּן: חַכְמֵי יִרְאַת אֱלֹהִים מוֹשֵׁל וְצַדִּיק. טוֹבְךָ

מטה לוי

להגדיל עוז ולומר ברוך ה׳ במטרך (סראב״ן): בכל קץ הפלאת נסים. בכל זמן הפלאת נסים לישראל שהם גורלך: ברוך רחשם. רוחשם ברוך: על הצת חרולך. על שאתה מצית ומבעיר החרולי׳ והקוצי׳ מכרמך: בכל שכן. בכל שכונה: בהתעדנם ממגדי אשלך. כשמתעדנים מפירות האילנות שלך אז: ברוך תמימיך יתנו לך משלך. תמימיך יתנו לך ברכה על כל מין מפירות דמעין ברכותיו:

חכמי תום דרך. חכמי תמימי דרך: המאחלי׳ לכון. שמתאוים להיות ישרי׳ ונכוני׳: שחר מעוררי׳. מעוררים השחר ומשכימי׳ לבהכ״נ ומכינים עצמם נגדך להתפלל תפלתם בכל לבם: חכמי רובי תורות. חכמי ישראל שנאמר עליהם אכתוב לו רובי תורתי: הישרי׳ בלבותם. הם קודים ומשתחוי׳: רצות נדבתם.

קוים

שיהיה לרצון נדבת פיהם: חכמי צרוף אותיות חכמי ישראל היודעים לצרף אותיות שם המיוחד הנעלם: פוקדים. מצוים ומזהירי׳ לכל אדם לשקוד תמיד על ספי בהכ״נ שהוא אולמך: חכמי עדות קושט. חכמי התורה שנקראת עדות ה׳ נאמנה והיא: אמרי אמתך: סוקדים. מתכרים לבוות אימתך לנגדם: חכמי נאום צופים. הנביאים ברוח הקודש מגידי׳ מה שעתיד לסיוה: ופיות מדברך. שדברת בפיך: מלחמה משיבים. ת״ח מתלחמי׳ במלחמתה של תורה בבהכ״נ ובהמ״ד שהם שערי דבירך (סראב״ן): חכמי למד להועיל. חכמי תורה שהוא למד המועיל לגוף ונפש והיא יצאה. מפיך: חנון כבוד שמי׳. הם עושים כבוד. לשמך בחנון: חכמי יראת אלהי׳ מושל לדיק. לדיקי׳ המושלים

פירוש ע״פ

פון דיא בומר את אוף אלע שטורעם פון היטל װס װענין בשאפן מיט דיין שכל טאגן זייא אברכת אונ זאגן דו ביסט געלויבט דס דו האסט אלץ גוט בשאפן בכל פתיחת װען דר כהן גדול פלעגט עפענן די מול צו דר מאגן דעם שם המפורש פלעגין דיא ישראל װס װעגין גשטאנן אין דר עזרה אן הובן מיט פרייד צו אבפערין דיך מיט קראפט אונ פלעגין זאגן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בכל קץ אלי צייט װס דו האסט װאונדערליכע נסים גטאן צו דיא ישראל װס זיי װעגין דיין גורל זאגן זייא ברוך אוף דעם פר ברעטנג פון דיינע לערער די רשעים בכל שכן אין אלע רואונג אז זיי האבן הנאה פון דיא זיסע פירות פון דיינע בוטער ברוך לובן דיך דיא פרומע אוף דיין גוטץ װאס דוא האסט זיי גגעבין:

חכמי תום דרך דיא חכמים װס גייען אין ריכטיגן װעג װס זיי בעטן דס זייערי װעגין זאלין רעכט פארטיג זיין שטייען זיי אוף נאגץ פריא אונ ברייטן זיך אן תפלה צו טאן פר דיר חכמי רבי די חכמים װס האבן פיל תורה גלערינט דיא דא װעגין רעכט פארטיג זייערי הערצר זיי בוקן זיך אונ נייגין זיך צו גאט דס זייער תפלה זאל פר אים זיין לרצון חכמי צרוף די חכמים װס זיי װייסין צו באהעפטין די אותיות פון שם המפורש װס ער איז פר הולן זיי באפעלין צו איילן אוף די שװעלן פון דיין פאלאץ דס זיי זאלן מתפלל זיין אין שול חכמי עדות די תלמידי חכמים װס לערנן דיין װארהאפטיגע תורה זיי בהעפטן זיך צו טאן אנטקעגן זיי דיין פארכט חכמי נאם די קלוגע נביאים די דא ריידין די װערטער פון דיין מול זיי האלטין די מלחמה פון דר תורה אונ די טויערן פון דייני בתי מדרשים חכמי למד דיא חכמים װס לערנן די ניצליכע תורה פון דיין מול דו דר פארטיגר גאט טוען זיי כבוד צו דיין נאמן

קוים קרוב ומצדיק: חכמי חפוש מטמוני חכמה ודעת. זוקקים זמר גאות מודעת: חכמי ודוי בעבודת יום הסליחה. הומים בתחנון שמעה וסלחה: חכמי דברים קחת שוב עדיך. גועים אנא זכור לעבדיך: חזן חכמי בטוחי בברית כרותה למדותיך. אנקתם אזון דופקי דלתותיך:

ובכן מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל:

מוסף ע"פ תשר"ק

ובכל תוקף יאמן עוז הלולך. שלות שודדים ושאננותם בהילילך: ובכל רגש יומתק סוד אמוניך. קרנות צדיקים ברוממך בארמונך: ובכל צעד יפוז ויכרכר לכבודך. פאתי בוגדים מארץ באבדך: ובכל עוצם יושר שיר לעלך. סגוליך ממחץ מכתם בהתעלך: ובכל נפות יונעם זמר לגדלך. מלכי ארץ מכבודם בהדילך: ובכל לשון יושגב שמך

מטה לוי

לבדך

מושלי' בילדם: סובך קוים. הם מיחלים לסובך לפי שאתה. קרוב. לישראל. ומצדיק. אותם: חכמי התורה: חפוש מטמוני חכמה ודעת. שהם מחפשי' ומדקדקי' בחכמת התורה ובסודותיה: זוקקי'. הם מצטרפים יחד לומר גאותו של הקב"ה שמודעת בכל הארץ: חכמי. ישראל: ודוי בעבודת יום הסליחה. שמתודי' ביום כפור בעבודה ובתפלה. הומי'. הם שואגים בתחנון כו': חכמי. ישראל: דברי' קחת כו'. שאו' עליהם קחו עמכם דברי' ושובו אל ה': גועי'. הם צועקי' אנא כו': חכמי. ישראל שהם: בטוחי בברית כרותה למדותיך. כמ"ש רז"ל ברית כרותה לי"ג מדות שאינן חוזרת ריקם: אנקתם אזון דופקי דלתותיך. שוקדי דלתותיך של בה"כ:

ובכל תוקף כו'. שלות שודדים פי'. כשתהפוך שלות האומות הרשעי' הגזלים והודדי' אותם כששבים משלותם ויליליו בלילה אז יתאמת עוז הלולך בכל תקפו של אדם: ובכל רגש יומתק סוד אמוניך. ואז יאמרו סוד התורה שנקרא אמון וילכו ברגש לבהכ"נ ולבהמ"ד להגיד שבחך ואימתי יהיה זה: קרנות צדיקים ברוממך. כשתגדענה קרנות הרשעי' ותרוממנה קרני' צדיק בבהמ"ק (הרא"כ"ן): ובכל צעד. ובכל מקום שצועדים ירוקד וידוצ לכבודך: פאתי בוגדים מארץ באבדך. כשתאבד שרים המקרני' מן העולם אז יתרבה שבחו של הקב"ה: ובכל עוצם כו' סגולי' כו'. כשתרפא ישראל שהם סגולה לך ממחץ מכתם אז יושר שיר בכל כח כדי לגדלך: ובכל נפות כו' מלכי כו'. כשתוריד מכבודם שרי העובדי כוכבים אז יונעם זמר בכל מדינות ערים: ובכל לשון כו' כנת כו'. כשתשיב כנת כרך כנסת ישראל שהיא גם אשר נטעה ימינך

פירוש ע"ם

מים גיבעט חכמי. דאס די חכמים וואס האבן מורא פר גאט די צדיקים וואס גיהאלטין איבר דעם יצר הרע זיי האפין צו דיין גוטין דען דו ביסט גאהענט צו זיי אונ מאכסט זיי גירעכט חכמי חפוש די חכמים וואס זוכין די באהעלטעניש פון חכמה אונ וויסענשאפט זיי באהעפטן זיך צו זינגן דיא לוב פון דיא בקאנטע הערשאפט פון גאט חכמי ודוי די חכמים וואס זענין אום יום כפור מתודה זייערי זינד זיא ברומן מיט געבעט אונ זאגן דו גאט הער צו אונזר תפלה אונ פר גיב אונזרע זינד חכמי דברים די חכמים וואס נעמן בייך פון תשובה זיך צו ווידר קערין פר דיר זיי שרייען איך בעט דיך גאט גידענק צו דיינע קנעכט די אבות חכמי בטוחי בברית דיא חכמים וואס זענין פר זיכערט אין דעם ברית פון שלש עשרה מדות דס זיי קערין זיך ניט אום לידיג פר נעם זייער גשריי דיא וואס קלאפן אן דיינע טירן פון דיא שולין:

ובכל תוקף אונ מיט אלע שטארקייט וועט ווארהאפטיג זיין דיין שטארקע לוב בעת אז דו וועסט מאכין טרויעריג די רויבר וואס זיצין רוהיג בשלוה ובכל רגש אונ אין אלע פר זאמלונגן וועט באפעסטיגט ווערן דר סוד פון דיין ווארהייט אז דוא וועסט דער הייכן דיא הערשאפט פון דיא צדיקים אין דיין פאלאץ אין בית המקדש ובכל צעד אונ אויף יעדר טריט וועט ווערין גשפרונגן אונ גטאנצט פון דיין כבוד ווייגין בשעת אז דו וועסט מאכן פר לירין פון דר וועלט דיא וואס פעלשין אן דיך ובכל עוצם אונ מיט אלע שטארקייט וועט גזונגן ווערין אנזאגג צו לובן דיך אז דוא וועסט דיינע גליבטע היילן פון זייער גוואונדעטין שלאק ובכל נפות אונ אין אלע מדינות וועט ווערין גזונגן אזיס גזאנג דיך צו אבפערן בשעת דוא וועסט דיא הערשר פון עובדי כוכבים אראפ ווארפן פון זייער כבוד ובכל לשון אונ אין

לבדך כנת נטעך בטח בבדדך: ובכל יד יהויד שמע צרצולך. טירת טמאים מחוסן בנצלך: ובכל חנה וסיע קומך ושובך. זרוייך לרבבות אלפיהם בהשיבך: ובכל וכל ימליכו ארנות יחודך. המון רשעים לאבדון בהכחידך: ובכל דרך יושה עוצם חילך. גויך בשמחך כיחל לך: חזן ובכל ברכות יתרומם שם קדשך. אמוניך נעורימו כנשר בחדשך:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם:

ע"ס תשר"ק

מלכותם תכון מלכותך מלך מלכי המלכים: שמים וארץ שבחך יהו מביעים. רוממותך יקראו בגרון המונים המונים. קדשה ועוז תיסד כמפי עוללים. צדקותך יגידו באיים אל אלים. פאר מלוכה ינחלו נטעי כנת קדושים. עלוי כבוד שמך יתנו כל באהבים. ספור מעשיך ברנה יפצחו מארישים. נועם דע יראתך יתמלאון ארקים. משתחוים כל בשר. לפניך עושה שחר ועיפה:

מטה לוי מלכותך

או יאמן בכל לשון הפסוק ונשגב ה' לבדו ביום ההוא: ובכל תנה. וכאס שעשית לישראל בימי גואלתם ממצרים שבכל חנייתם היה שובך ובכל נסיעתם היה קומך: זרוייך. כמו כן כהשיבך את ישראל הפזורי' והזרויים לרבבות אלפיהם או יאמרו כמו כן קומה ה' שובה ה': ובכל וכל כו' המון כו'. כשתכחיד את המון הרשעים כחזקי' לאבדון או בכל הארצות ובכל המדינות ימליכו את אדנות יחודך: גויך כו'. כשתשמח ישראל גויך כמו שהם מיחלי' לך או יסופר בנפלאות חיל מחנותך: ובכל ברכות כו' אמוניך. ונתחדש כנשר נעורי ישראל שהם אמוניך או בכל ברכות יתרומם שם קדשך:

מלכותם. של עובדי כוכבי' כאבדם: או. תכון מלכותך מי ואז. שמים וארץ כו'. ואז. קדושה ועוז כו'. כמו שיסדת עוז מפי עוללי' ויונקי' כן גם עתה תיסד עוז וקדושה: צדקותיך כו' אלים. אתה אל על כל אלהי' כשתעשה כן או יגידו באיי הים צדקותיך. פאר מלוכה כו'. ואז ינחלו לישראל הקדושים שנקראו נטעי כנה את פאר מלוכה: עילוי כבוד כו'. או יספרו הכל ברוב אהבה את עילוי כבוד שמך: ספור מעשיך כו'. או המדבלי' יפתחו פיהם ברנה לספר מעשיך. נועם דע כו'. ואז יתמלאו הארצות טעם דיע יראתך: משתחוים כל כו'. אתה יתברך שאתה מהפך שחר לעיפה ובוקר לצלמות כשתעשה כך או ישתחוו לפניך כל בשר: בכללך

פירוש ע"ט

אלע לשונות וועט דיין נאמן אליין געשטארקט זיין אז דו וועסט דיין געפלאנצטע כנסת ישראל לאזן ויצין זיכר אליין ובכל יד אונ אוף אלע ערטר וועט גלובט ווערין דיין קלינגדיגר נאמן אז דוא וועסט אום לייזין דיא אוצרות פון דיא אפ געטער ובכל חנה אונ אין אלע רוהונג אונ ציהונג פון ישראל זאל זיין דיין אוף שטייהונג אונ דיין רוהונג אז דו וועסט דייגע טוזנדע פאר שפרייטע ישראל מאכן אום קערין: ובכל וכל אונ מיט אלע קראפט וועלן זיי מאכן קיניגן דיין איינציג הערשאפט אז דו וועסט די מענגע רשעים פר טיליגן צום אונטער גאנג ובכל דרך יושה אונ אין אלע וועגן וועט ווערן גירעט דיין שטארקי קראפט אז דו וועסט דיין פאלק דר פרייען אזו ווי זיי האפין צו דיר ובכל ברכות אונ מיט אלי ברכות וועט דיין היליגר נאמן דר הובן ווערין אז דו וועסט בנייען אז איין אדלער דייער יוגינט פון דיא ישראל וואס גלויבן אין דיר:

מלכותם תכון אין נייערי אלע קיניגרייבן וועט זיין פעסט דיין מלוכה דו גאט וואס דו ביסט דר מלך איבר אלי מלכים שמים הימל אונ ערד וועלן דיין לוב זאגן רוממותך פיל אומות וועלן מיט זייער האלז שרייען דיין דער הייבנע לויב קדושה עס וועט גיגרונד פעסטיגט ווערין דיא לויב פון דיין שטארקע היליקייט אזו וויא דו ביסט גילובט גוואָרן פון די מול פון דיא קליינע קינדר בשעת קריעת ים סוף צדקותך דיינע גירעכטיקייט וועלן זאגן אוף אלי אינזלן פון ים דס דו ביסט אגאט איבר אלי שטארקי פאר מלוכה די שיינע קיניגליכע שטאט ציון וועלן ארבין די פלאנצונג וואס וואקסן פון די היליגי. עלוי די לויב פון דיין גיערטין נאמן וועלן אלי דער ציילין מיט ליבשאפט ספור דאס דר ציילונג פון דייני מעשים

ין מלכותך בכלותך לנער רשעים מן הארץ. לכן במלכו ישמחו השמים ותגל הארץ:

ובכן מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
מאין כמוך:

ע"פ א"ב

מאין כמוך באמצך שמים ושמי שמים. מאין כמוך בבללך אש ומים. מאין כמוך בגללך אישון חושך ואופל. מאין כמוך בדלקך אור ממאפל. מאין כמוך בהבדילך רקיע ממחץ. מאין כמוך בועדך להקוות זדוני שחץ. מאין כמוך בזכך צבאות זכים ונוראים. מאין כמוך בחסנך חילי פליאים. מאין כמוך בטכסך מוצא דשא וזרדים. מאין כמוך ביצבך גן להצמיח מגדים. מאין כמוך בכללך גודל שני המאורות. מאין כמוך בלהבך עש כסיל וכימה ומזרות. מאין כמוך במללך

ממה לוי | **ישרצו**

בבללך אש ומים. כשבללת וערבת יחד אש ומים ובראת מהם שמי': בגללך אישון כו' בגללת החושך ובראת האור לעולם: בהבדילך רקיע ממחץ. שהבדלת ברקיע בין מים העליונים למים התחתונים' ונתת מחיצתם למעלה ומחיצתם למטה: בועדך להקות כשנועדת ואמרת למים שנקראי': זדוני שחץ להקוות אל מקום אחד: בזכך כו'. כשבראת המלאכי' הזכים והנוראים ביום שני: בחסנך כו'. בחזקך חיילי מלאכים שהם פליאי': בטכסך כו'. בתקנך ביום שלישי הדשאי' והזרעי': ביצבך גן כו'. בהציבך ובראת את הגן ביום השלישי להצמיח פירות מתוקי': בכללך. שבראת יחד שני המאורות הגדולי' ביום רביעי להאיר על הארץ: בלהבך. בהאירך את הכוכבי' ומזלות שנתלו ביום ד': במללך. בדברך אל המים

פירוש ע"ם

וועלן מיט גיזאנג דר ציילן די חסד קענן ריידן נועם מיט דעם זיסן פר שטאנד פון דעם פארכט וועלן דר פילט ווערן די לענדר משתחוים אלי באשפעניש וועלן זיך צו דיר גאט בוקין ווס דו האסט בשאפן ליכט אונ פינצטר מלכותך דיין מלוכה וועט דר הייבן ווערין אז דו וועסט ענדיגן אום צו שאקלן די רשעים פון דר וועלט לכן במלכו דרום אז גאט וועט קיניגן וועלן זיך פרייען די ווס זענין אין הימל אונ אויף דער ערד:

מאין כמוך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין טאן שטארקין דיא הימל אונ די הוכע הימל עס איז ניט דא דיין גלייכן בבללך אין דיין טאן מישן פייער אונ וואסר אונ האסט דר פון די הימיל בשאפן עס איז ניט דא דיין גלייכן בגללך אין דיין טאן צו נאמן וויקלן טונקילקייט אונ פינצטרניש אונ נעפיל עס איז ניט דא דיין גלייכן בדלקך אין דיין טאן צינדין אליכט פאר דר וועלט פון דער פינצטרניש מאין כמוך בהבדילך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין אפ טיילן דיא וואסרן אויף העלפט אונ אין מיטין פאר שפרייטין דעם הימעל מאין כמוך בועדך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין בעסטעטיגין זיך צו מאכן איין זאמלן די האפרדיגע וואסר מאין כמוך בזכך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין טאן בשאפן דם לויטערע אונ פארכטיגע חיל פון מלאכים מאין כמוך בחסנך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין טאן שטארקן דם וואונדרליכע חיל פון מלאכים עס איז ניט דא דיין גלייכן בטכסך אין דיין טאן אן גרייטן דם וואקסונג פון גראז אונ אלערלייא קרייטכער מאין כמוך ביצבך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין אויף שטעלן דעם גן עדן צו מאכן שפראצין זיסע פירות מאין כמוך בכללך עס איז ניט דא דיין גלייכן אין דיין צו נוף שטעלין די צווייא ליכטין דיא זון אונ די לבנה מאין כמוך בלהבך עס איז ניט דא אז דיין גלייכן אין דיין טאן מאכן פלאמען די שטערן די דא הייסן עש כסיל אונ כימה אונ די מזלות מאין כמוך במללך עס איז גיט דא אז דיין גלייכן אז דו האסט גרעט די שטארקע וואסר

ישרצו אדירים. מאין כמוך בנואמך לעופף טסי אוירים. מאין כמוך בשגבך רמש ממעי ציה. מאין כמוך בעצמך נפש בהמה וחיה. מאין כמוך בפקדך אבוס בהררי אלף מסבו. מאין כמוך בצותך לויתן זה יצרת לשחק בו. מאין כמוך בקבצך עפר מרגבי אדמה. מאין כמוך ברקמך חותם תכנית מלא חכמה: חזן מאין כמוך בשבתך יום תמים. מאין כמוך בתקנך שכלול שני עולמים:

וּבְכֵן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

סימן ע״פ א״ב כפול וכל הלשונות הם תוארים לישראל

האזורים באהב אומרים יי אלהינו. הבאים בברית עונים יי אחד: הגאולים בגיל אומרים יי אלהינו הדרושים בדעה עונים יי אחד: ההומים בהגה אומרים יי אלהינו. הותיקים בועד עונים יי אחד: הזבודים בזבד אומרים יי אלהינו. החנונים בחיל עונים יי אחד:

מטה לוי

פני׳ ישרצו כמי׳ שרץ נפש וגר ביום חמישי: בנאמך לעופף. כשאמרת ביום חמישי ועוף יעופף שהם מעופפי׳ באויר השמי׳: בשגבך רמש. בגדלך רמש מתוך האדמה הנקראת ציה ביום ו׳: בעצמך. בחזקך: נפש בהמה וחיה. ביום ששי: בפקדך אבוס. בהספקת וצוית להכרת שור הבר להיות שמן ופטם שמסבב בכל יום אלף הרי׳ ואוכל כל מה שגדל עליה׳: בצותך כו׳. כשצוית על בריאת לויתן כדי לשחק עמו ג׳ שעות ביום: בקבצך עפר. של אדם הראשון מארבע רוחות: ברקמך חותם כו׳ בציירך ציורו של אדם שהוא מלא חכמה לתתום ולטבוע כל תבנית וצורה (רמ״י):

המבוסים

בשבתך יום תמי׳. שאתה שובת ממלאכתך ביום שבת משלשת ימים: בתקנך שכלול שני עולמים. בהכינך יסוד של שני עולמי׳ העולם הזה והעולם הבא:

האזורים באהב. ישראל החגורי׳ באהבת הקב״ה: הבאי׳ בברית. של אבות: הגאולי׳ בגיל. שאמרו שירה על הים בשמחה רבה: הדרושי׳ בדעה. מהקב״ה כמ״ש וידע אלהי׳: ההומי׳. נותני׳ קול הומה בדבור: הותיקי׳. החזקי׳ באמונתם בועדם לבהכ״נ: הזבודי׳. שחלקי׳ כתורה שהיא חלק טוב: החנוני׳. בכח של

פירוש ע״ט

ואלץ ידרקן מיט אלערליי גרואים עס איז ניט דא ביין גלייכין בנאמך אין ביין מאן ביידין דיי וואלן פליהען די פייגיל וואס שוועבן אין דר לופטן עס איז ניט דא ביין גלייכן בשגבך אין ביין מאן קרעפטיגן ידרמונג אום דר וויסטער ערד עס איז ניט דא ביין גלייבין בעצמך אין ביין מאן שטארקן דס לייב צון בהמות את חיות עס איז ניט דא ביין גלייכן אין ביין באפעהל דס עס זאל בשאפן ווערן דער שור הבר דס ער עסט אף אלע טאג דס גראז פון טויזנט בערג עס איז ניט דא ביין גלייכן בצותך אין ביין באהעפטין צו ניך דעם לויתן וואס דו האסט אים בשאפן צו שפילן מיט אים עס איז ניט דא ביין גלייכן בקבצך אין ביין מאן איין זאמלן די שטוב פון אדם הראשון פון שטיקר ערד עס איז ניט דא ביין גלייכן ברקמך אין ביין מאן וועבן אונ בשאפן דעם חותם דס הייסט די צורה פון אדם הראשון וואס איז געוועזן פיל מיט חכמה מאין כמוך בשבתך עס איז ניט דא ביין גלייבן אין ביין מאן רוען אום שבת מער וויא אלע טאג מאין כמוך בתקנך עס איז ניט דא ביין גלייבין אין ביין מאן אן גרייטין דעם יסוד פון דר וועלט אונ יענע וועלט:

האזורים באהב די וואס זענין אן גיגורט מיט ליבשאפט צו הקב״ה זאגן גאט איז אונזר גאט דיא וואס קומען אין זיכערהייט פון דר תורה ענטפערין גאט איז איינציג די וואס זענין וואהרן דער לייזט מיט פרייד זאגן גאט איז אונזר גאט דיא וואס פארשטן הקב״ה מיט שכל ענטפערן גאט איז איינציג דיא וואס ברומן מיט רייד פון תפלה זאגן גאט איז אונזר גאט הותיקים דיא פרומע וואס זאמלן זיך אין של

הַמְּסֻכְּכִים בְּטַעַב אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַיְחוּסִים בְּיַחַס עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַכְּלוּלִים בְּכֶתֶר אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַלְּקוּחִים לוֹ לְעַם עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַמּוּלִים בְּמֶתֶק אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ, הַנְּשׂוּאִים בְּנוֹעַם עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַסְּגוּלִים בְּסֶגֶל אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הָעֲמוּסִים בְּעוֹז עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַפְּדוּיִם בִּפְאֵר אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַצְּנוּעִים בְּצֶדֶק עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַקְּרוּאִים בְּקֶשֶׁב אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הָרוֹגְשִׁים בְּרוֹן עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַשּׁוֹאֲגִים בְּשֶׁקֶד אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַתְּמוּכִים בְּתַאַב עוֹנִים יְיָ אֶחָד:

תּוּשְׂגַּב לְבַדְּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה

אחת

מטה לוי

על תשובה תפלה וצדקה כמה תמוני' : הסכוכי' . המתוקני' ומקושטי' בדבור של תורה ותפלה : היחוסי' ביחוד . שהתורה מעידה שהם גוי אחד בארץ והם מעידי' שהקב"ה אחד : הכלולי'. המוכתרי' בכתר תורה : המולי' . הנמולים במתיקות ובשמחה כמו שאמרו רז"ל מילה שקבלוה עליהם בשמחה עדיין עושי' אותה בשמחה : הנשואי'. הע' סים מני בטן בנשיאות : הסגולי'. כמ"ש והייתם לי סגולה : העמוסים בעוז . בתורה : הפדוים בפאר . שילאו ברכוש גדול וביד רמה : הצנועים בצדק . שנותנים צדקה בסתר : הקרואי' בקשב . שהם נקראי' בכלל יראי ה' שנאמר בהם אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' : הרוגשים ברון . הנאספי' להתפלל ולרנן : השואגי' בשקד . השוקדי' על דלתי בהכ"נ ושועקים בתפלה : התמוכי' בתאב . הטפולים בחשק ותאוה להיות עונים : ה' אחד . ומבקשי' שתמהר העת : תושגב לבדך . שיתוקן אותך לאלהים : ותמלוך על כל ביחוד ·

פירוש ע"ט

ענטפֿערן גאט איז איינציג הַזְבוּדִים דיא ווס זענין איין גיטיילט אין דער טייל פון תּוֹרָה זאגן גאט איז אונזר גאט הַתְּנוּנִים דיא וואס זענין גילייט זעליגט מיט קראפט פון תְּשׁוּבָה ענטפערן גאט איז איינציג הַסְּכוּכִים דיא וואס זענין גצירט מיט רייד פון תְּפִלָּה זאגן גאט איז אונזר גאט הַיְחוּסִים דיא ווס זענין מיוחסים ענטפערן גאט איז איינציג הַכְּלוּלִים די ווס זענין גיקריינט מיט דר קרון פון דר תּוֹרָה זאגן גאט איז אונזר גאט הַלְּקוּחִים די ווס זענין גינומן גווארן פר איין פאלק צו גאט ענטפערן גאט איז איינציג הַמּוּלִים דיא וואס זענין זיך מל מיט פרגינינגן זאגן גאט איז אונזר גאט הַנְּשׂוּאִים די ווס זענין גיטראגן גווארן פון מוטערס לייב מיט זיסקייט ענטפערן גאט איז איינציג הַסְּגוּלִים די וואס זענין גליבט מיט ליבשאפט זאגן גאט איז אונזר גאט הָעֲמוּסִים דיא ווס זענין גלאדן מיט דיא שטארקע תּוֹרָה ענטפערין גאט איז איינציג הַפְּדוּיִם די וואס זענין גילייזט גווארין פון מִצְרַיִם מיט שיינקייט זאגן גאט איז אונזר גאט הַצְּנוּעִים די ווס גיבין צְדָקָה בַּסֵּתֶר ענטפערן גאט איז איינציג דיא וואס ווערן גירופין גאטס פארכטיגע מיט פר נעמונג זאגן גאט איז אונזר גאט הָרוֹגְשִׁים די ווס שטורעמן מיט גזאנג און תְּפִלָּה ענטפערן גאט איז איינציג הַשּׁוֹאֲגִים די ווס שרייען מיט פלייסונג זאגן גאט איז אונזר גאט הַתְּמוּכִים די ווס זענין אן גילעהנט מיט חֵשֶׁק צו דינן הקב"ה דיא ענטפערן גאט איז איינציג:

אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ . תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ . שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ . וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ . וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ . וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ . וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ . וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ . וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ . בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ . וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ . יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים . אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ . וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה . וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה . וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים)׃ וּבִדְבַר

ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי מלך חנון ורחום אתה :

דער חזן הייבט אן סלח לנו און מען זאגט סליחות אונ דר נאך זאגט מען דאס :

זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה : אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד : זכרנו יי ברצון עמך פקדנו בישועתך : זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו : זכור יי חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח : זכור יי לבני אדום את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה : אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד : זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם : זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו :

אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו : חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו :

אדברה תחנונים כרש ואבכה בעני נפש בעד קהלי אבכה . כי נקף כברזל סבכי בכו העם הרבה בכה : בכה השביעני כגדע קרני לענה ורוש הרוני . הדממתי ונם קומי רוני . יגעתי בקראי נחר גרוני : חטאנו גרוני הונשת קרוא ארוכה . קוה נחת והנה פרוכה . נודדתי כצפור נודד ודרכי נסרכה . מפני קשת דרוכה : דרוכה לשון מקניאי ורחבה . מצרבת פנים כחשש להבה . לכן קים לנו בחבה . הנה יום בא : חטאנו הבא לשלם גמול ושלמונים . לסרבים וסלונים . ולהטיב לבנים נאמנים אשר אליך פונים : ופונים אליך וינהמו . יצעקו רבים עלי קמו . לקחת נפשי זממו : חטאנו זממו לרוץ בצואר אליך . נועצו לכרות ברית עליך . הדיחו ממעוניך צבאות חילך . עליך יעזוב חילך : חילך מתחבא מפחד קטבך . בך ירוץ להשתגב בהחטיבך . בשען ואהבך והטיבך והרבך מה רב טובך : חטאנו טובך יאבה שאר ישוב . מתנפל בהמצאך אליך לשוב . קח דברי כבושים נשוב . מי יודע ישוב : ישוב חרונך ואל תכלינו כי שנינו כהגה כלינו . בדרך זו נלך להשכילנו . הן הבט נא עמך כלנו : חטאנו כלנו יחד נחלה פניו . נזכיר ברית יקרת פניניו . בצדק לחזותינו אור פניו . יקימנו ונחיה לפניו : לפניו מצפצף מעפר להקימו . עם מיחדו בשכבו ובקומו . נצח מחכים ליום קומו . ברוך כבוד יי ממקומו : חטאנו ממקומו יצף כחש רטפושי . לפאר ימיר אפר כפושי . מעוצב עבודה קשה להנפישי . כי שבעה ברעות נפשי : נפשי תשתוחחה לשמום מסלה . דדוי סך לגנך סלולה . כשמיע שלום משוב לכסלה . יכוננה יד עולם סלה : חטאנו סלה דרשתיך ולא נטשתני . בהתפשטי בצל ידך כסיתני . מאש וממים לרויה הוצאתני . ומקרני ראמים עניתני : עניתני בכל עת בהתעטפי . השטפת ימינך באהב לגפפי . ואתה מושיעי אל תרפי . תהלת יי ידבר פי : חטאנו

דאס פיוט פון אלי סליחות גפינט מען בייא כל נדרי :

פי יגיד תהלתך . תקותינו אל ימעטו לפניך תלאותינו. כגודל חסדך מלם משחיתותינו . כי לא על צדקותינו : צדקותינו דלו ולמאד קצרו. עונינו רבו והטוב עצרו . חטאי אבות לבנים נאצרו . זרעו חטים וקוצים קצרו : חטאנו קצרו ירבי קמות אבי . דימו להברית ישישי ורובי . קראתיך מעושק זדים לערבי שפטני אלהים וריבה ריבי : ריבי בחפשך ישרי תבקר . צדקת הורים לפניך תחקר . מצדיקי תקריב ומרשיע יעקר . יסכר פי דוברי שקר : חטאנו שקר דובר לפניך לא יבא. לנגד עיניך כי תתעבו . שמרני רגל גאוה מבא . ומשואת רשעים כי תבא : תבא לפניך אלהי קדם. תאות מתענים לפניך לקדם . תערב תחנתם כשנים מקדם . זכור עדתך קנית קדם : חטאנו קדם מפעליך יי אדוני. עצת לכתוב כתובת נדני . בנת מרחוק חקיך להעידני . ברוך אתה יי למדני : למדני להועיל ממית ומחיה. צוית ויעמוד אמרת ויהיה . הורני דרכיך ותמים אהיה. עדותיך לעולם הבינני ואחיה : חטאנו ואחיה וזרעי לפניך יכון . ותפלתי כקטורת תמיד תכון . בעד עינייך בבואי לרכון . נכון לבי אלהים נכון : נכון וקים אבותינו כפרו . עודף שובותיך חטאינו כפרו : לבנם גם עתה ויופרו . ופניהם אל יחפרו : חטאנו יחפרו פני מכבדי מועקינו . ילבשו בשת בהוצאת צדקינו . יבא אלהינו ואל יחרש לצדקנו. יי שופטינו יי מחוקקנו : מחוקקנו הדרש לאום נושעה . השאיבה בששון ממעיני הישועה. שמח נפשותינו בחקותיך להשתעשעה. והאר פניך ונושעה : חטאנו ונושעה בשפכנו לפניך שיחה . והעתר לנו עונינו לסלחה. חנון כי עמך הסליחה. אדני שמעה אדני סלחה : סלחה ולא נצא דחוים . פשעינו יהיו כעב מחוים . נחנו לאור באור החיים . כי עמך מקור חיים : חטאנו חיים וחסד אלי זה . תחון שארית העם הזה. נשים להקדישך בקול זה. וקרא זה אל זה: זה יכתוב ידו לקדוש . וזה חדש לבוקר יחדוש: מזה ומזה שלוש קדוש ואמר קדוש קדוש : חטאנו קדוש כבא אליו הקול. כף שבולת יכריע לשקול : נקות קוראיו כמרעישי קול . ואשמע אחרי קול : קול גדול כהשמיע לרחומים. קבלו מלכותי ממקורי רחמים. יזכור היות לסביב מותחמים . אל מלך יושב על כסא רחמים : חטאנו

זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור :

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת . וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי : עשה עמנו כמה שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני יי אלהיהם : השב שבותנו ורחמנו כמה שכתוב ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי אלהיך שמה : קבץ נדחנו כמה שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי אלהיך ומשם יקחך : מחה פשעינו כעב וכענן כמה שכתוב מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך : מחה פשעינו למענך כאשר אמרת אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני

חטאתיך לא אזכור: הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר יי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו: זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו כמה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: כפר חטאינו ביום הזה וטהרנו כמה שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם: ומול את לבבנו לאהבה את שמך כמה שכתוב ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: המצא לנו בבקשתינו כמה שכתוב ובקשתם משם את יי אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: תביאנו אל הר קדשך ושמחנו בבית תפלתך כמה שכתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם: אמרינו האזינה יי בינה הגיגנו: יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך יי צורנו וגואלנו: אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו: אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו: אל תעזבנו יי אלהינו ואל תרחק ממנו: עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאינו ויבשו כי אתה יי עזרתנו ונחמתנו: כי לך יי הוחלנו אתה תענה אדני אלהינו:

אלהינו ואלהי אבותינו אל תעזבנו ואל תטשנו ואל תכלימנו. ואל תפר בריתך אתנו. קרבנו לתורתך למדנו מצותיך הורנו דרכיך. הט לבנו ליראה את שמך: ומול את לבבנו לאהבתך. ונשוב אליך באמת ובלב שלם. ולמען שמך הגדול תמחול ותסלח לעוננו ככתוב בדברי קדשך: למען שמך יי וסלחת לעוני כי רב הוא:

אלהינו ואלהי אבותינו סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהליך ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו כרמך ואתה

נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

וגכון ביכחה עד שיתפקקו כל תוליותיו ויאמר בשכרון לב ואנחה:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחינתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר: יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

הרשענו ופשענו לכן לא נושענו. ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע: ככתוב על יד נביאך יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

פי' סלח ומחל כנ"ל כי סליחה קלה ממחילה. אבל בסמוך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר כדרך לא זו אף זו לא בלבד הזדונות והגלוים אתה מכיר. כי אף השגגות שנעלמו מעיני ב"א אתה מכיר וכן כולם (הכת"ק):

אלהינו ואלהי אבותינו סלח ומחל לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה והעתר לנו בתפלתינו מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. וכוף את יצרנו להשתעבד לך. והכנע ערפנו לשוב אליך באמת. וחדש כליותינו לשמור פקודיך. ומול את לבבינו לאהבה וליראה את שמך: ככתוב בתורתך ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך. הזדונות והשגגות אתה מכיר. הרצון והאונס הגלוים והנסתרים לפניך הם גלוים וידועים. מה אנו מה חיינו. מה חסדנו מה צדקותינו. מה ישועתינו מה כוחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו והחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תוהו וימי חייהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל: מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

מיוסד ע"פ א"ב כפול. בקצת קהלות א"א אתה מבין רק מתחילין שמך מעולם

אתה מבין תעלומות לב. אפס לך נגלות וגם נסתרות. באנו בדברים לפתותך בם. ברשענו אל תפן ולא במעללינו. גשתנו ביום זה כירא וחרד. גאה כרחום למענך עשה חסד. דין אל תמתח מול עפר ואפר. דע אחריתנו רמה ותולעה. האם שגגנו ונעלם ממנו. הלא אתה לבד מבין שגיאות. ואל תחשוב לנו כעושה בזדון. וידוי שפתינו שעה בעת רצון. זה כפר לנו הודע ולא הודע. זדון ונעלם עשה ולא

תעשה: חלצנו מעונש כרת ומיתה. חמול על חומר מעשי ידיך: טפשנו ברוע יצר אשר מנעורינו. טמון בקרבנו כרשת לפעמינו. יוצרנו ועושנו יודע יצרנו. יהמו רחמיך ואל תשחיתנו. כי מלפניך מי יסתר. כל גלוי לך כאור וכצהרים. לבית דין הורית ארבע מיתות. למענך עשה ומהם חלצנו. מאז יצרתנו חקרתנו ותדע. מעשינו כי המה עמל ואון. נצור נפשותינו כי בידך כל נפש. נא תקר נפש ממעני לך נפש: סקילה שריפה הרג וחנק. סודם גלית ליודעי אמתך. על כל פשעינו אלוה כפר לנו. על ידוע לנו ועל נעלם ממנו. פשעינו הודינו לך חוקר לב. פדנו מחטא נקנו מעון. צור אל תפן באנוש חציר. צדקה עשה עמנו כעשית עם כל חי: קדמנו בנשף קרבנו כשוע. קרבנו אליך קשוב קריאתנו. רשענו אל תפן כחטנו ונצטדקה. רחמיך יבואונו רחום וחנון:

שמך מעולם עובר על פשע. שועתינו תאזין בעמדנו לפניך בתפלה. תעבור על פשע לעם שבי פשע. תמחה פשעינו מנגד עיניך:

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב. אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך: ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתכפר לנו על כל חטאתינו ותסלח לנו על כל עונותינו ותמחל לנו על כל פשעינו:

על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון:
ועל חטא שחטאנו לפניך באמוץ הלב:
על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת:
וע"ח שחטאנו לפניך בביטוי שפתים:
על חטא שחטאנו לפניך בגלוי עריות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בגלוי ובסתר:
ע"ח שחטאנו לפניך בדעת ובמרמה:
ועל חטא שחטאנו לפניך בדבור פה:
על חטא שחטאנו לפניך בהונאת ריע:
ועל חטא שחטאנו לפניך בהרהור הלב:
על חטא שחטאנו לפניך בועידת זנות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בוידוי פה:
ע"ח שחטאנו לפניך בזלזול הורים ומורים:
וע"ח שחטאנו לפניך בזדון ובשגגה:
על חטא שחטאנו לפניך בחוזק יד:
ועל חטא שחטאנו לפניך בחלול השם:
ע"ח שחטאנו לפניך בטומאת שפתים:
ועל חטא שחטאנו לפניך בטפשות פה:
על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע:
וע"ח שחטאנו לפניך ביודעים ובלא יודעים:

ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו:

על חטא שחטאנו לפניך בכחש ובכזב:
ועל חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד:
על חטא שחטאנו לפניך בלצון:
ועל חטא שחטאנו לפניך בלשון הרע:
על חטא שחטאנו לפניך במשא ובמתן:
וע"ח שחטאנו לפניך במאכל ובמשתה:
ע"ח שחטאנו לפניך בנשך ובמרבית:
ועל חטא שחטאנו לפניך בנטית גרון:
ע"ח שחטאנו לפניך בשיח שפתותינו:
ועל חטא שחטאנו לפניך בסקור עין:
על חטא שחטאנו לפניך בעינים רמות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בעזות מצח:

ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
עַל חֵטְא שֶׁחָ״ל בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין:

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק: עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיָי אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה:

וְדָוִד עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

אַל תִּירָא יַעֲקֹב שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ, שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֺנֶךָ. וְנֶאֱמַר קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֺן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ: וְאַתָּה רַחוּם מְקַבֵּל שָׁבִים. וְעַל הַתְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הִבְטַחְתָּנוּ. וְעַל הַתְּשׁוּבָה עֵינֵינוּ מְיַחֲלוֹת לָךְ: וּמֵאַהֲבָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָהַבְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּמֵחֶמְלָתְךָ מַלְכֵּנוּ שֶׁחָמַלְתָּ

עַל כְּנֵי בְרִיתֶךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לשבת (אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְ) אֶת יוֹם צוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע:

יוֹם אֲשֶׁר אֲשָׁמֵנוּ יוּצְלַל וְיוּסְגַר. הַיּוֹם תִּסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר:

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה:

יוֹם בְּגָדֵינוּ תִּשָּׂא וְתִסְלַח. הַיּוֹם שִׁמְךָ יֵאָמֵן אֵל טוֹב וְסַלָּח:

כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ:

יוֹם גָּעַלְנוּ חֻקֶּיךָ שַׁבֵּחַ וְעָזוֹב. הַיּוֹם רַחֲמֵנוּ וְנָשׁוּב וְדֶרֶךְ רֶשַׁע נַעֲזוֹב:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזוֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

יוֹם דָּפֵינוּ אָנָּא שָׂא נָא. הַיּוֹם קְשׁוֹב תַּחֲנוּנֵינוּ וּבְתַחֲנוּן סְלַח נָא:

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה. וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמָּצָא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ סְלַח נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יוֹם חִנְנְךָ עָנָיו בַּעֲדֵינוּ תִּזְכּוֹר. הַיּוֹם סְלַח לַעֲוֹנֵינוּ וְחֵטְא אַל תִּזְכּוֹר:

כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד:

יוֹם טָעוּתֵינוּ יְבֻקַּשׁ וָאַיִן. הַיּוֹם נְאוּם הָקֵם יְבוּקַּשׁ עָוֹן וְאֵינֶנּוּ:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר:

יוֹם יִדְרְשׁוּךָ מְצָרֵף וּמְטַהֵר. הַיּוֹם מִכָּל חַטֹּאתֵינוּ אוֹתָנוּ תְּטַהֵר:

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ:

מטה לוי

יום כר: יאמן. יתאמת שאתה. אל טוב וסלח: געלנו מה שתעבנו חקיך. שבח ועזוב: דפינו. דופי שלנו: חננך עניו בעדם: ביום הזה תפלה לחנוך בעדינו מרע"ה שהיה עניו ונתרצית לו. תזכיר. לנו זאת: טעותינו. מה שטעינו ותעינו בשוגג תמחול: ואם יבוקש ואין. לא ימצא: היום נאום הקם. הקם יום הכפורים

יום שדברת ע"י נביאך: יבוקש עון ואיננו (ירמי' נ): ידרשוך ישראל תפלה לפני אתה. מצרף ומטהר. אותם מחטאתם כל תשא עון בתחנון אבטח. אדבר תחנונים שתשא כל עון אהללך בידך ממתים. יה"ר שאתה ממתים בידך כי אתה מת, שמתים אבל ב"ו הממית אינו חפץ בחייו ואינו יכול להחיותו;

יום כל תשא עון בתחנון אבטה. היום לשועתינו און הטה:

ככתוב בדברי קדשך הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה. כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה על תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך. בעבור כבוד שמך המצא לנו שומע תפלה. שמע נא תפלתינו למען שמך:

מי אל כמוך. אהללך בקול רם. מגן אברהם. מי אל כמוך. בידך ממתים. מחיה המתים. מי אל כמוך. גדלך אדרוש. המלך הקדוש. מי אל כמוך. דורש אמרי דעת. חונן הדעת. מי אל כמוך האומר שובה. הרוצה בתשובה. מי אל כמוך. ומוחל וסולח. המרבה לסלוח. מי אל כמוך. קול רנה ותודות. הטוב לך להודות. כי אל כמוך. רם ברך קהל המוני. יברכך יי. מי אל כמוך שכינתך שלום. עושה השלום. מי אל כמוך. תבא ברכה אליכם. ונאמר תפלה עליכם. מי אל כמוך. תעבור על פשע. לעם שבי פשע:

ככתוב על יד נביאך. מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם: וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם. ונאמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: לשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה: ברוך אתה יי מלך

מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש השבת ו ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא תמיד שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור:

יברכך יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנך. ישא יי פניו אליך. וישם לך שלום:

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

מען זאגט אבינו מלכנו, אונ אז עס געפאלט אום שבת זאגט מען ניט אבינו מלכנו:
דר חזן זאגט קדיש שלם:

מען זאגט לדוד יי אורי. אונ דעם יום. דר נאך אתה הראית. דס געפינט מען דעם ערשטן טאג פון ראש השנה: מען נעמט אוס צוויי ספרי תורות אונ מען זאגט (ויהי בנסוע י"ג מדות רבש"ע בריך שמיה) אונ מען זאגט (שמע ישראל. גדלו. על הכל. ויעזור ויגן) געפונט מען עס ביי דעם ערשטן טאג ראש השנה. מען לייענט אין דעם ערשטין ספר (פ' אחרי) זעקס מענטשן. אונ אום שבת זיבין מענטשן אונ אין מיטן (מי שברך) זאגט מען (ויכתבהו ויתתמהו בספר חיים) אונ אנדערין ספר לייענט מען מפטיר אין (פ' פנחס ובעשור לחדש) אונ מען זאגט דיא הפטרה (סולו סולו)

דאס שטייט געשריבען, ווער עס לאזט הערען טרערען ווען מען לייענט ווי די צוויי זין פון אהרן זענען געשטארבען איז ער בטוח אז זיינע קינדער וועלען נישט שטארבען ר״ל ביי זיין לעבען:

וַיְדַבֵּר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָֹה וַיָּמֻתוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְכָל־עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל־הַכַּפֹּרֶת: בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה: בשבת ב כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם: וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ: לוי ובשבת ג וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָֹה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָֹה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָֹה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת: וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָֹה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: ישראל ובשבת ד וְלָקַח מְלֹא־הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָֹה וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָֹה וְכִסָּה עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת: וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם: וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל: רביעי ובשבת ה וְיָצָא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָֹה וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשָּׂעִיר הֶחָי: וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָו עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר: וּבָא אַהֲרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם: חמישי בשבת ו וְאֵת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה: וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת־הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָֹה תִּטְהָרוּ: ששי ובשבת ז שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת־מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר: וְהָיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה אֶת־מֹשֶׁה:

צום מפטיר נעמט מען די אנדערע ספר תורה און מען לייענט אין פרשת פינחס

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָֹה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד: עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם: המפטיר אומר הברכות

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

הפטרה לשחרית יום כפור

ואמר סלו סלו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי: כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים: כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי: בעון בצעו קצפתי ואכהו הסתר ואקצף וילך שובב בדרך לבו: דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבליו: בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו: והרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט: אין שלום אמר אלהי לרשעים: קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם: ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי אשר צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני משפטי צדק קרבת אלהים יחפצון: למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע הן ביום צומכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו: הן לריב ומצה תצומו ולהכות באגרף רשע לא תצומו כיום להשמיע במרום קולכם: הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו הלכף כאגמן ראשו ושק ואפר יציע הלזה תקרא צום ויום רצון ליי: הלוא זה צום אבחרהו פתח חרצבות רשע התר אגדות מוטה ושלח רצוצים חפשים וכל מוטה תנתקו: הלא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם: אז יבקע כשחר אורך וארכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד יי יאספך: אז תקרא ויי יענה תשוע ויאמר הנני אם תסיר מתוכך מוטה שלח אצבע ודבר און: ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים: ונחך יי תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמתיך יחליץ והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו: ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור תקומם וקרא לך גדר פרץ משובב נתיבות לשבת: אם תשיב משבת רגלך עשות חפציך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יי והרכבתיך על במתי (במותי כתיב) ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יי דבר:

המפטיר אומר הברכות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושיע במהרה בימינו: ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו: כי בשם

קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְעַל יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה) לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפֻּרִים:

אז יד״כ ניפא״ם אום שבת. זאגט מען יקום פורקן. מי שברך גיפינט מען ביא דעם ערשטין מאי ר״ח

הזכרת נשמות

ווען דעם פאטערס נשמה זאגט מען דאס:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אַבָּא מוֹרִי (פב״פ) שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדוֹ בִּשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

ווענין די מוטערס נשמה זאגט מען דאס:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אִמִּי מוֹרָתִי (פב״פ) שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָהּ וּבִשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשָׁהּ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

ווענין דיא נשמות פון פאטער און מוטער און גרוס פאטער און גרוס מוטער און אלע קרובים זאגט מען דאס:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָבִי וְאִמִּי זְקֵנַי וּזְקֵנוֹתַי דּוֹדַי וְדוֹדוֹתַי אַחַי וְאַחְיוֹתַי בֵּין מִצַּד אָבִי בֵּין מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ לְעוֹלָמָם בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָם וּבִשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

ווענין די נשמות ווס זענען געשטארבין אויף קדוש השם:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת (פב״פ) וְנִשְׁמַת כָּל קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי הֵן מִצַּד אָבִיהֶן מִצַּד אִמִּי הֵן שֶׁהוּמְתוּ הֵן שֶׁנֶּהֶרְגוּ הֵן שֶׁנִּשְׁחֲטוּ וְשֶׁנִּשְׂרְפוּ וְשֶׁנִּטְבְּעוּ וְשֶׁנֶּחְנְקוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בַּעֲבוּר שֶׁאֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמוֹתֵיהֶם וּבִשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

לנדול הזכור מי שבירך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את ר׳ (פב״פ) בעבור שנדר לצדקה בעד הנשמות שהזכיר היום לכבוד המקום ולכבוד התורה ולכבוד היום בשכר זה הקב״ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה מכל נגע ומחלה ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

לזכר אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים. הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים אֶת נִשְׁמַת (פב״פ) שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי אֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ. בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתוֹ. לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֵהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ. וְיָנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבוֹ וְנֹאמַר אָמֵן:

לנקבה אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים. הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים אֶת נִשְׁמַת הָאִשָּׁה מָרַת (פב״פ)

שהלכה לעולמה. בעבור שאני אתן צדקה בעד הזכרת נשמתה בגן עדן תהא מנוחתה. לכן בעל הרחמים יסתירה בסתר כנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמתה יי הוא נחלתה ותנוח על משכבה בשלום ונאמר אמן:

אב הרחמים שוכן מרומים ברחמיו העצומים: הוא יפקוד ברחמים החסידים הישרים והתמימים. קהלות הקודש שמסרו נפשם על קדושת השם: הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו: מנשרים קלו ומאריות גברו לעשות רצון קונם וחפץ צורם: יזכרם אלהינו לטובה עם שאר צדיקי עולם: וינקום לעינינו נקמת דם עבדיו השפוך ככתוב בתורת משה איש האלהים הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר. ונקיתי דמם לא נקיתי ויי שוכן בציון: ובכתבי הקודש נאמר למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך: ואומר כי דורש דמים אותם זכר לא שכח צעקת ענוים: ואומר ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש:

דען זאגט אשרי יהללוך וכו׳. תפלה לחזן פר שמ״ע גיפינט מען בייא דעם ערשטן טאג ר״ה:

מוסף ליום כפור

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה. ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא: לעילא לעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: (מוריד הטל):

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ע׳

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש:

ובכן יתקדש שמך יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל מכונך והיכלך:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד

מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם. ואת מוסף (לשבת מוספי יום השבת הזה ו) יום הכפורים הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה: (זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור):

ובעשור לחודש השביעי הזה מקרא קודש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם כל מלאכה לא תעשו: והקרבתם עולה ליי ריח ניחוח פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם:

(מלבד חטאת הכפורים ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם)

לשבת ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך בשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: לשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה: ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הכפורים:

רצה מודים וכו' וידוי ועל חטא נפינט מען בייא כל נדרי:

תפלה לשליח ציבור בקול

פותחין — אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: — ומסיימין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתְּחָה פִי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים:

הפיוט הזה מיוסד ע"פ תיבות שבת שבתון ד"פ וכל החרוזים בעלי ג' תיבות וכן חביריו

שׁוֹשַׁן עֵמֶק אֲיֻמָּה. שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לְקַיְּמָה. שׁוֹרֶשׁ וְעָנָף סִימָה. שָׁוִים יַחַד לְצַיְּמָה: בְּעֵת מָטוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ. בָּטְחָה בְּחִין מוֹסְדוֹתֶיהָ. בָּם תָּקְעָה יְתֵדוֹתֶיהָ. בְּכֶפֶל לְהַשְׁעִין יְדוֹתֶיהָ: תָּמְכָה בְּפוֹעַל צוּרִים. תֹּמֶת הֵמָּה הַיּוֹצְרִים. תְּרוּפָה תֵּת לַעֲצוּרִים. תֵּבֵל לְהַאֲפִיל לְצָרִים: שְׁתִילֵי גְּבָעוֹת אַרְבַּע. שַׁאַג סֵפֶר הַמְרֻבַּע. שֶׁוַע פְּגִיעוֹת אַרְבַּע. שְׁעֵה צִדְקָם לִתְבַּע: בִּיטָה בְּמִתְהַלֵּךְ תָּמִים. בְּמוֹסֵר לְחוּמוֹ חֲתָמִים. בְּצִדְקוֹ תָּדִיחַ

מטה לוי

שושן עמק ישראל שנמשלו לשושנת העמקים לפי שהשושנה העמקי הגדו' השושנים הגדילה בין החוחים בעמקים ועוד נקראו ישראל: איומה כנדגלות. ואף שהשושנה בגלות עכ"ז. שבת שבתון לקיימה. מוכנים הם לקיים כראוי מצות יוה"כ שנקרא שבת שבתון האבות והבנים שהם. שורש וענף. הם כולם יחד סימה. וגמרו נפשות: שוים יחד לציימה. ביום כפור לצום: בעת מטו יסודותיה בזמן הזה שנחרב הבית. בטחה בחין מוסדותיה. בטחה כנסת ישראל בתפלה שתקנו האבות: בם. בהאבות: תקעו יתידותיה. שאין לה יתד תקועה לתלות אלא בזכות אבות: בכפל. בהשוכני במערת המכפילה: להשעין ידותיה. שיהיו להם למשענת לכל צרים: תמכה בפועל צורים. סמכה כנ"י על פעולו' מעשה האבות שנקראים צורי': תומת. ועוד סמכה על תמימות אמהות שנקראו צורים: המה היוצרי'. שבזכותם נברא העולם: תרופה תת לעצורים. לתת רפואה לישראל העצורים: תבל להאפיל לצרים. ולהחשיך העולם לרשעים: שתילי גבעות ארבע. בני ארבע האמהות שנקראו גבעות: שאג ספר המרובע. לצעקת ישראל שנא' עליהם ומספר את רובע ישראל: שוע פגיעו' ארבע. הארבעה תפלות שמתפללים היום: שעה. קבל את תפלתם: צדקם לתבע. כדי לתבוע צדקת': ביטה במתהלך תמים. הביטה באברהם שהתהלך בתמים: במוסר לחומו. יעוד שמסר את בנו ובשר בנו שיסרו. חתמים. במצות מילה: בצדקו. של אברהם.

תדיח

פירוש ע"פ

שושן עמק די פארכטיגי אומה ישראל וואס זענין גגליכן צו ארוז וואס וואקסט אין טאל זענין בשלאסן מקיים צו זיין די שרשים פון דיא מצות פון דעם רוהע טאג יום כפור אין זייערע צווייגן זיי זענין אלי גלייך בשלאסן צו פאסטין בעת מטו אין דר צייט דס אירע יסודות פון בית המקדש זענין אום גגליטשט פר זיכערט זיך די כנסת ישראל אן די תפלות וואס די אבות האבן מתקן גוועזן אן די זכות אבות שטעקט זיא ארין אירע נעגיל אונ זיא לענט אן אירע קלאמערן אן דיא אבות וואס ליגן אין מערת המכפלה תמכה בפועל זיא פר לאזט זיך אויף די מעשים טובים פון די אבות אונ אויף דעם זכות פון די צדיקים וואס פון זייערט וועגין איז די וועלט בשאפן גווארן אהיילונג צו געבן צו די פר זאמילטי ישראל אונ פאר די רשעים פינסטר צו מאכן די וועלט שתילי גבעות ישראל וואס זענין גפלאנצט פון ארבע אמהות דאס גשריי פון די וואס זענין גוועזן אין פיר דגלים גטיילט דיא פיר תפלות וואס זיי זענין היינט מתפלל בעדי

כתמים. באפס אורים ותומים: תמור תשלומי פר. תבין הגג המסופר. תוקעי בחודש שופר. תלאובם בכפור יכופר: ושכך חמת זעמך. ותחון שרידי עמך. ועלינו יהי נועמך. ונחיה ממקור עמך. נאור עמך הסליחה. נכון מהר לסלחה: חזן ניב שפתינו הצליחה. נאך עזמה וסלחה:

שפתינו מדובבות ישנים. ינצחוך כבעל שושנים: חזן חדשים וגם ישנים. במגנת אב נשענים:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מיוסד בראשי פסוקים חמדת יום הכפורים ד"פ כפיל.

יום מימים הוחס. יום כפור המיוחס. יודעיו חמול

מטה לוי וחס

תדיח כתמים. תדיח את כתמי העונות: באפס. בזמן הזה שאפסו ותמו. אורים ותומים. שהיו מכפרים על ישראל תמור תשלומי פר. ועוד תלף תשלומי הפר כן נקל שהיה הכהן גדול מקריב: תבין הגג המסופר תוקעי כו'. תבין ותקבל דבור התפלה המסופר מישראל. התוקעי' בחודש זה בשופר. תלאובם. גלותם שיושבים בארץ תלאובו': בכפור יכופר. ביום כפור זה יכפר לכם: ותחון שרידי עמך. תרחם את שארית ישראל עמך: ונחיה ממקור. חיים אשר עמך: נאור. אתה הש"י שנקראת נאור אשר. עמך הסליחה. תהיה נכון מהר לסלחה. ניב כו.

שפתינו מדובבות. מה שמדברים שפתינו בזכות האבות אשר הם ישנים. במערת המכפלה יחשב לפניך: ינצחוך כבעל שושנים. כאלו מנצחים לפניך ישראל כאז שהיה בהמ"ק קיים שהיו נוצחי' לפניך על שושנים: חדשים גם ישנים. נערים גם זקנים: במגינ' אב נשענים. כולם נסמכי' בך שאתה מגן אברה':

יום מימים הוחס. יום המיוחס ומשובח מאשר הימים הוא: יום כפור המיוחס. לכן יודעיו. ישראל היודעים סדר

פירוש ע"ם

דיך דו גאט דר צו זייער גרעכטיקייט צו פארערין ביטה במתהלך לוג אין דעם זכות פון אברהם וואס ער האט פרום גפירט אונ אוף זיין לייבן דורך דעם ברית מילה וואס איז אין זיין פלייש גחתמית דורך זיין גרעכטיקייט זאלסטו אפ שווענקן די פלעקין פון די זינד ווייל היינט פעלן אונז די אורים ותומים תמור תשלומי אן שטאט דם בצאלונג פין קרבנות זאלסטו פר נעמן די גציילטי רייד פון תפלה די ישראל וואס זיי בלאזן שופר אין חודש תשרי זאל זייערי זינד אום יום כפור פר געבן ווערן ושכך חמת זעמך אונ שטיל דיין ברענדיגן צארן אונ זאלסט דר בארימן די פאר בליבעני פון דיין פאלק אונ דיין זיסקייט זאל אוף אונז זיין אונ מיר זאלן לעבן פון דעם קוואל מים חיים וואס ביי דיר איז נאור עמך דו דר לייכטער ביי דיר איז די פר געבונג דוא זאלסט רעכט היילן צו פאר געבן אונזערי זינד ניב שפתינו די רייד פון אונזערי לעפצין מאך באגליקן דס שרייען הער אונ פר גיב:

שפתינו מדובבות אונזרי לעפצין רייךן דעם זכות פון די אבות וואס שלאפן אין קבר דיא ישראל שטארקן לוב צו דיר גלייך ווי אוף דעם כלי זמר וום הייסט שושנים די היינטיגי דורות מיט די אלטי דורות טוען זיך שלי אן דעם זכות פון דעם פאטר אברהם אן לעהנן:

וְהֵם . יוֹקְשָׁיו לְפוֹעֶרֶת הֵם : וּבוֹ בְּתַחְבּוּלוֹת יוֹעֲצוּ . וִידּוּי בְּתַחַן יָאִיצוּ . וְשׁוֹכְנֵי עָפָר יָקִיצוּ וּמֵרֹאשׁ הָרִים יָלִיצוּ : מִפְעָלוֹת עוֹקֵד וְעָקוּד . מֵאָז בְּיָדָם פָּקוּד . מוֹפֵת הַכָּמוּס לִפְקוֹד . מוֹקֵשׁ לְהַבְעִית לִסְקוֹד : כְּהַבְטָחַת סְבִיכַת אַיִל . כָּפְרוֹ הַנָּצוּר לְחָיִל . כֵּן תַּעֲצִים חָיִל . כּוֹרְעֶיךָ בְּעֶצֶם וָלַיִל : פַּחְדּוֹ יָחִיל שׁוֹטְמִים . פִּיּוֹתָם הֱיוֹת אֲטוּמִים . פְּרָחָיו בְּמִשְׁעֲנוֹתָיו חֲטוּמִים . פַּלְּטֵם מֵרֶגֶל פְּטוּמִים : וְאִם אֵין מַעֲשִׂים . וְזֶבַח מִבְּלִי מֵשִׂים . וְזָכְרָה לִנְבָזִים וּמְאוּסִים . וּמִגּוֹעָם הָפֵר כְּעָסִים : רָם קוֹשֵׁט מַעֲבָדֶיךָ . רְאֵה תִרְאֶה עוֹבְדֶיךָ . רֵעִים בָּאֵי עָדֶיךָ . רַחוּם זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ : יְבַקֵּשׁ

מטה לוי

פקודת היום תמול ותם. פליהם: יוקשיו . מוסריו ומקטריגיו : לפוערת הם . הבתק אותם שלא לפטור עוד פה : ובו . ביוה"כ : בתחבולות יועצו . ישראל עושים עצות נגד המקטרג ואחת היא בתחבולה: וידוי בתחן יאיצו. אצים וממהרים להתודו' כאמצע התפל' לזכור והשטן סובר שיתודו בסוף כמו היחיד לכן הוא ממתין המקטרג עד בסוף וכבר התודו : ושוכני עפר יקיצו. ומקיצים המתים הצדיקי' שיתפללו בעדנו : ומראש הרים יליצו. ובזה שהם מזכירין זכות אבות הם עושים למליץ את אברהם שהוא ראש האבות : מפעלות. מעשה אברהם שהיה עוקד. ועקוד . יצחק שהיה עקוד : מאז בידם פקוד. שמור הוא בידם מהיום ההוא : מופת הכמוס לפקוד. לזכור להם ביוה"כ מופת הגאולה הגנוז והנסתר : מוקש להבעית לסקוד , להבעית ולהפחיד את השטן שנקרא מוקש ולהבדיל אותו מלהתחבר . כהבטחת. אשר הבטיח לאברהם בעת. סביכת איל. העקיד' והבטיחו כשיהיו ישראל נאחזים בצרה יזכור זכותו של איל אשר היה כפרו ותמורתו של יצחק' הנצור לחיל. השמור זכותו לישראל אשר הם חילו של הקב"ה וכמו שהבטחת לאברהם כן תעצים חיל. כן תחזק כח של. כורעיך בעצם וליל. המתודים לפניך בכריע' בעצם היום הזה ולילו : פחדו של הקב"ה : יחיל שוטמי'. יפחיד השונאים אותנו : פיותם היות אטומים. להיות פיהם סתום : פרחיו במשענותם חטומים. ובניו במשענת האבות יהיו נעצרים מכעס אפך : פלטם מרגל פטומים. הצל אותם מרכילות השוטנים: ואם אין מעשים. טובים בנו : וזבח מבלי משים. ואין מקריב זבח בעדנו : וזכרה לנבזים ומאוסים. זכר לנו זכות האבות אשר עשו א"ע נבזים ומאוסים כדי לקיים מצותיך : ומגועם. ומבניהם: הפר כעסים. בטל הכעס : אתה הקב"ה שאתה רם. ונשא : קושט מעבדי' . מפשיך אמת : ראה תראה. ישראל עובדיך והם רעים. ואוהבים לך. באי עדיך. באים אליך שתרחם עליהם :

ילד

פירוש ע"פ

יום טובים והם דר טאג איז פון די אנדרי טעג גריכט אום גקליבן צו איין פאר געבונגס טאג דיא ישראל וואס וויסן אים זאלסטו זיי דר בארימן אונ שיצן זייני מקטרגים. וואס עפינן דיא מויל זאלסטו שטיל מאכן ובו בתחבולות אונ אין דעם טאג טוען די. ישראל מיט תחבולות זיך בראטן קעגן די מקטרגים דרום טוען זיי היילין זיך מתודה צו זיין אין תפלה אונ טוען דר וועקין דעם זכות פון די צדיקים וואס רוען אין דר ערד אונ זיי שטעלן אוף מליצים דעם זכות פון אברהם דר ערשטר פון דיא אבות מפעלות י מעשים טובים פון אברהם וואס ער האט זיין זון יצחק גיבונדן אונ פון יצחק וואס ער איז גבונדן גווארן פון דר דאזיגר צייט איז דר זכות פון זייערט וועגן בהאלטן . דעם מופת פון דער בהאלטענער גאולה אין דעם טאג צו גידענקן דעם שטרויכלער דעם שטן צו מאכן גיך דר שרעקן כהבטחת סביכת אזו ווי די פר זיכערונג איז גוועןו השעת אברהם הט מקריב גוועןדעם ווידר וואס זייני הערנר זענען גוועזן איין געצעפעט אין אדארין. דעמאלט האסטו אים צוא גזאגט ווען זייני קינדר וועלן זיין איין געצעפעט אין צרות וועסטו זיי מציל זיין אונ דר ווידר וואס איז גוועןדאס אום לייזונג פון יצחק וועט זיין איין אנדענקונג באוואהרט ווערין צו ישראל אזו זאלסטו שטארקין קראפט צו דיא וואס זיי קניען פר דיר טאג אונ נאכט פחדו יחיל דיא פארכט פון גאט זאלן מאכן ציטערין דיא פיינט דאס זייערע מיילער זאלן פר שטאפט ווערין . זיינע קינדר זאלן דורך זיין שטיצונג פר בארגין זיין פון גאטס צארן מאך זיי אנטרינן פון דיא רכילות וואס דר שטן רעט אוף זיי ואם איז אונ ווען אוב עס איז ביי אונז ניט דא קיין מעשים טובים אונ ניט קיין קרבנות זאלסטו גדענקין דעם זכות פון דיא אבות וואס האבן זיך פר אכטעט אונ זיך קליין גיהאלטן אונ פר שטער פון זייערי קינדר דעם צארן רם דו הוכר גאט דיי

עָוֹן וְאֵינֶנּוּ. יָמָה בִּמְצוּלוֹת תְּנֶנּוּ. יֶלֶד בְּשַׁעֲשׁוּעָיו תְּעַנְּגֶנּוּ. יוֹשֶׁר מֵלִיץ יְחָנֶנּוּ. מִבְּרַק חֶרֶב הַשָּׁנוּן. מַלֵּט מַאֲרִיכֵי רִנּוּן: חזן מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתָם בְּתַחֲנוּן. מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן:

כּוֹפֶר פִּדְיוֹן נֶפֶשׁ. פְּדֵה מִטְּבִיעַת רֶפֶשׁ: חזן מְיַחֲלֶיךָ בְּעִנּוּי וְכוֹפֶשׁ. הַחַיִּים בְּטַלְלֵי נוֹפֶשׁ:

עוֹד בּוֹ נִשְׁמָתוֹ. יְקַו תְּשׁוּבַת יְצִיר אַדְמָתוֹ. לְהַחֲיוֹתוֹ לְהֵיטִיב אַחֲרִיתוֹ:

אֱנוֹשׁ אֵיךְ יִצְדַּק פְּנֵי יוֹצְרוֹ. וְהַכֹּל גָּלוּי לוֹ תַּעֲלוּמוֹ וְסִתְרוֹ: בְּזֹאת יְכֻפַּר עֲוֹנוֹ וְיִגְהֶה מְזוֹרוֹ. אִם יָשׁוּב טֶרֶם יִכְבֶּה נֵרוֹ: עוד גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּנּוּ. אִם יַסְתִּיר פָּנָיו הוּא יְשׁוּרֶנּוּ. דְּפָיו וְרִשְׁעוֹ עַל פָּנָיו יַעֲנֶנּוּ. יִתְרוֹן לוֹ אִם בְּחַיָּיו יוֹדֶנּוּ: עוד הֵן שָׁמַיִם לֹא זַכּוּ בְעֵינָיו. אַף כִּי נִתְעָב בַּאֲשָׁמָיו וּבַעֲוֹנָיו. וְזֵד לָמָּה לֹא יָבִין בְּרַעְיוֹנָיו. הֲלֹא

מטה לוי

ילד בשעשועיו תענגנו. לישראל הנקראים ילד שעשועי' תענג להם את תפלתם: יושר מליץ. הקב"ה שהוא מליץ יושר. יחננו: מברק חרב השנון. מצרה הממהרת לבוא כחרב חדה והשנון: מלט. מלט את ישראל: מאריכי רנון. המאריכין בתפלה ובזכות שנתנו ישראל מחצית השקל. כופר פדיון נפש: פדה. אותם מטביעת רפש. מהצרות שהוא כטביעת רפש: מיחליך. ישראל המקוי' ומיחלי' ומתפללי' לך. בעינוי נפש: וכופש. ונודעים ומכופשים באפר: החיים בטללי נופש. החיים בטל המשיב נפש לגוף:

עוד בו נשמתו. כל זמן שנשמתו בו: יקו תשוב' יציר

יומו

אדמתו. מקוה ומצפה הקב"ה תשובת יצר. מאדמה כדי להחיותו להטיב אחריתו. אנוש כו': ויגהה מזורו. ויסיר מכאובו: טרם יכבה נרו. קודם יציאת נשמתו גם מה שהוא. חושך ולילה לאחרים: לא יחשיך ממנו. רק לו כיום יאיר: אם. אדם יסתיר פניו. ופושע עבירות הוא ישורנו. הקב"ה רואה אותו: דפיו ורשעו. חטאתו ורשעו: על פניו יענגו. יעידו בפניו אחר מותו: יתרון לו. מעלה ויתרון לו לאדם. אם בחייו יודם. אם יתודה בחייו: הן שמים כו'. אף כי ק"ו האדם שהוא נתעב באשמיו ובעוניו: וזד. שעושה במזיד: למה לא יבין ברעיוניו.

לנפש

פירוש ע"ט

חַעֲשִׂים וָוענִין אֱמֶת וָועה דִי יִשְׂרָאֵל וָוס זַיי דִינֶען דִיךְ דִי גִיזֶועלֶן דִי דָא קוּמֶן צוּ דִיר דֶר בַּארְמִיגֶר גָאט גִידֶענְק אִין דַייְנִי קְנֶעכְט יְבוּקַּשׁ עָוֹן אַז דִי זִינְד וֶועלֶן גִיזוּכְט וֶוערֶן זָאלֶן זַיי נִיט זַיין גִיבּ זַיי אִין דִי טִיפֶענְעס פוּן יַם. עֶנְטְפֶער דִי יִשְׂרָאֵל וָוס וֶוענֶן גִיגְלִיכֶן צוּ אַשְׁפִּיל קִינְד. גָאט דֶר מֵלִיץ יוֹשֶׁר זָאל אִים דֶר בַּארִימֶען מִבְּרַק חֶרֶב פוּן דֶר שַׁארְפֶער קְלִינְג פוּן שְׁוֶוערְד אַנְטְרִין דִי וָוס זַיי זִינְגֶן לַאנְג מִיט תְּפִלָּה מַלֵּא דֶר פִיל זַייעֶר גִיבֶּעט אִין זַייעֶר תְּפִלָּה דוּ דֶר בַּארִימִיגֶר אוּנ לַייט זֶעלִיגֶר קִינִיג:

כּוֹפֶר פִּדְיוֹן דִי יִשְׂרָאֵל וָוס זַיי הָאבֶּן גִיגֶעבֶּן כּוֹפֶר צוּ אוּם לַייזֶן זַייעֶרִי נְפָשׁוֹת דֶר לַייז זַיי הַיינְט פוּן דִי צָרוֹת וָוס זַיי זֶוענִין אַיין גִיזוּנְקֶן ווִי אִין לַיים מְיַחֲלֶיךָ דִי וָוס הָאפֶן צוּ דִיר אִין פַּיין אוּנ אִין פַר חִיקְלְטֶע צָרוֹת זָאלְסְטוּ זַיי בַּאלֶעבֶּן מִיט דֶעם טוֹי פוּן רוּהוּנְג: עוד בו כָּל זְמַן דִי נְשָׁמָה הַאלְט זִיךְ אִין מֶענְטְשֶׁן פַאר לַאנְגְט גָאט דִי תְּשׁוּבָה פוּן דֶעם מֶענְטְשֶׁן וָוס אִיז אוּם עֶרְד בַּשָׁאפֶן כְּדֵי אִים צוּ לָאזֶן לֶעבֶּן צוּ בֶּעסֶרֶן זַיין סוֹף:

אֱנוֹשׁ אֵיךְ יִצְדַּק ווִי זָאל דֶר מֶענְטְשׁ גִירֶעכְט בְּלַייבֶּן פַר זַיין בַּאשֶׁעפֶער דֶם אַלְץ אִיז פַר גָאט אַנְפְּלֶעקְט פוּן מֶענְטְשִׁינְס פַר הוֹלוּנְג אוּנ פַר בַּארְגִינִישׁ דָאךְ דֶר מִיט וֶוערְט פַאר גֶעבִּין זַיין זִינְד אוּנ עֶר קֶען הַיילִין זַיין וואוּנד אַז עֶר טוּט תְּשׁוּבָה אֵיי זַיין לִיכְט וֶוערְט פַר לָאשֶׁן דֶם אִיז דִי נְשָׁמָה גַּם חֹשֶׁךְ אוֹךְ קֵיין פִינְצְטֶרְנִישׁ אִיז פַר גָאט נִיט פִינְצְטֶר וֶוען דֶר מֶענְטְשׁ פַאר בַּארְגְט זִיךְ אוּנ טוּט אַיין עֲבֵירָה זֶעהְט עֶס גָאט זַיינִי שֶׁענְדְלִיכֶע עֲבֵירוֹת אוּנ זַיין שְׁלֶעכְטֶס טוּעֶן עֵדוּת זָאגֶן אִים אִין דִיא אוֹגֶן עֶס אִיז אִים פִיל בֶּעסֶר וֶוען עֶר אִיז זִיךְ אַלַיין מִתְוַדֶּה בִּשְׁעַת עֶר לֶעבְּט נָאךְ. הֵן שָׁמַיִם אֲפִילוּ דִיא מַלְאָכִים פוּן הִימֶל זֶענֶען נִיט לַייטֶר אִין גָאטְס אוֹגֶן מִכָּל שֶׁכֵּן אַיין מֶענְטְשׁ וָוס אִיז פַר אוּמְווִירְדִיגְט מִיט זַייגֶע שׁוּלְדִין אוּנ

יוֹמוֹ וְאֵידוֹ נוֹכַח פָּנָיו : עוד זְהָבוֹ וּסְגוּלַּת עָשְׁרוֹ כָּל יוֹעִילֶנּוּ . לָתֵת כָּפְרוֹ בְּיוֹם עֶבְרָה לְהוֹעִילֶנּוּ . חֶסֶד וּצְדָקָה אִם רָדַף בְּעוֹדֶנּוּ . לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וּכְבוֹד בּוֹרְאוֹ יַאַסְפֶנּוּ : עוד טוֹב לַגֶּבֶר לִישָּׂא עוֹל תּוֹרָה . לְקַיֵּם חֻקֶּיהָ בְּאַהֲבָה בְּיִרְאָה וּבְטָהֳרָה . יְמֵי חַיָּיו תַּנְחֶנּוּ מְסִלָּה יְשָׁרָה . תִּנְצְרֶנּוּ בִּגְבוּרָה . וּלְתֶחִי תְּשִׂיחֶנּוּ לְעֶזְרָה : עוד שַׁדַּי הִנְנוּ בְּיָדְךָ כְּיוֹצֵר חוֹמֶר . רְצוֹנְךָ לְהַחֲיוֹת וְלֹא לְהָמִית וּלְגַמֵּר : חזן תְּיַשֵּׁר לְבָבֵנוּ בְּיִרְאָתְךָ לְהַחֲטִיב וּלְהַאֲמֵר . קַיְּמֵנוּ לְחַיִּים וְנוֹדְךָ לְעוֹלָם וּנְזַמֵּר : עוד בו נשמתו :

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים :
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

פיוט ע"פ תיבות צום העשור ד"פ

צִפָּה בְּבַת תְּמוּתָה צוֹם הֶעָשׂוֹר עֲמוּתָה . צֹאן בְּהֵעָנְשָׁהּ מִיתָה . צְדָקָה מִמֶּכֶר צְמִיתָה : וּבְבֹא סוֹטֵן לִנְקוֹב . וְלַחְשׂוֹף שַׂרְעַף הֶעָקוֹב : וְכָל יָרְשָׁה לִקּוֹב . וְכֹחַ

מטה לוי

למה לא יתבונן במחשבתו : בלא יומו ואידו ׳ יום המיתה ושברו . נוכח פניו : חסד וצדקה כו' לפניו יהלך . שהחסד והצדק' שרדף אחריהם בעודנו חי הם ילכו לפניו להוליכו אל הג"ע : וכבוד בוראו יאספנו . וכבוד ה' יאספנו אל המקום אשר שם גנוזות נשמות הצדיקים : תנחנו . התורה : מסילה ישרה . כדכתיב בהתהלכך תנחה אותך : ולתחי . לתחיית המתים : תשיחנו . תשית סודו : לעזרה . כמו שכתוב והקיצות היא תשיחך : שדי ה' .

תולדות

בקשתים שיהיה רצונך ה'. ולגמר. לעשות כלה וגמירה : צפה. הבט בבת תמותה. בישראל המומתים על קדוש השם : צום העשור עמותה . הם נפשים ריעים ודוים להקב"ה ע"י שהם צמים ביוה"כ : צאן בהענשה מיתה . אם יתחייבו לאנך מיתה : צדקה ממכר צמיתה . צדק אותם שלא ימכרו לצמיתות : ובבוא סוטן לנקוב . כשיבוא המקטרג לפרוש עונותיהם של ישראל : ולחשוף שרעף העקוב . ולגלות מחשבת הלב העקוב : וכל ירשה

ליקב

פירוש ע"ם

ווער אונ ווארום זאל דר שלעכטער ניט פאר שטיין אין זייני געדאנקן . דיין טאג פון פורענות און זיין ברוך איז דאך קעגין זיין פנים והבו וסגלת זיין געלד אונ רייכע אוצרות ווערן אים ניט העלפן צו געבן אדערלייזונג פאר אים אין דעם טאג פון צארן אים צו העלפן . ווען ער הט אבער חסד וצדקה געטאן נאך יאגן בשעת ער הט גלעבט ווערט די צדקה פר אים גיין אונ גאטס כבוד ווערט אים איין זאמלן אין זיין שוטץ טוב לגבר עס איז גוט צום מענשן צו טראגן דעם יאך פון דער תורה מקיים צו זיין איר געזעץ מיט ליבשאפט מיט פארכט אונ מיט ריינקייט . צייט זיין לעבין פירט אים די תורה אין רעכט פארטיגן וועג אונ זי ווערט אים שטארק היטן אין קבר אונ צו תחית המתים ווערט די תורה פר אים ריידן אונ ווערט אים זיין צו הילף שדי דו אלמאכטיגר גאט מיר זענן אין דיין האנד אזו ווי דיא ליים ביי דעם טעפער דיין ווילן איז דאך צו לאזן לעבן אונ ניט צו טייטן אונ גאר צו פאר דארבן תישר לבבנו דו זאלסט רעכט פארטיג מאכן אונזרי הערצר אין דיין פארכט צו ליב האבן אונ צו לובן דיך דר האלט אונז ביי אונזר לעבן וועלן מיר דיך אייביג לובן אונ מיר וועלן זינגן :

צפה בבת תמותה לוג אן דיא ישראל וואס זיי לאזן זיך פון דיינט וועגן הער שלאגן צום העשור עמותה ווס זיי באהעפטן זיך צו פאסטן דעם צעהענטן טאג פון תשרי צאן דיא שאף דיא ישראל ווען דיא וועגן חייב מיתה מאך זיי גערעכט דס זיי זאלן ניט אוף אייביג פר קופט זיין אין גיהנם ובבא סוטן אז דער שטן ווערט קומן אונזרי עבירות בשיידליך ארום צו ריידן אונ אונזרי פאר קרימטע געדאנקן צו אנטפלעקן . זאלסטו אים ניט געבין קיין רשות אום צו ריידן דיא שולדיקייט פון די קינדר פון יעקב

תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ בְּשׁוּמֶךָ. מֵאָז חִקַּקְתּוֹ
בִּרְשׁוּמֶךָ. מוֹלְדוֹתָיו הַכְּלוּלִים בְּשִׁמְךָ. מַלְּטֵם לְמַעַן שְׁמֶךָ:
הַזָּכוּר יְשִׁיבַת אֹהֶל. הַנֶּאֱבַק לְשַׂר גַּהַל. הַצִּילָה שְׁאוּט
מִבַּהַל. הַצָּגִים לְהַרְטוֹת מֵחַל: עֲנוּ נֶפֶשׁ שׁוּר. עָוֹן בְּלִי
תָשׁוּר. עוֹרְכֵי שֶׁוַע בְּאִשּׁוּר. עֲנֵם כֶּאֱמֶת וְאִשּׁוּר: סְלַח
לְשָׁבֵי פֶשַׁע. סְלִיחָה תַּכְרִיעַ רֶשַׁע. סֵדֶר תְּפִלָּה תִּשַׁע.
סֵבֶר פְּדוּת לְיֶשַׁע: וְאִם הֵמָּה כְּאָדָם. וּמָעֲדָה וּמָטָה יָדָם.
וְאַתָּה נוֹצֵר הָאָדָם. וְתָרוֹן תְּנָה לְעוֹדְדָם. רְעָבָם וּצְמָאָם
חֲזֵה. רָעָתָם בְּלִי תֶחֱזֶה: חזן רֶגֶשׁ רַחֲשָׁם מִלְּבַזֶּה. רוֹנְנִים
סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה:

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

ת״ק נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתָן. דָּחוּת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן קָדוֹשׁ:

מטה לוי היום

יעקב. בקשתינו שאל יהא רצוי לקלל ולפרש: :כת תולדות יעקב. שכתת חסאס של תולדות יעקב: מכון לשבתך בשומך. כאשר שמת כסא הכבוד מכון לשבתך: מאז חקקתו ברשומך. מאותו שפה חקקת צו צורת יעקב ולכן. מולדותיו. בני ישראל: הכלולים בשמך. כמ״ש התנוכי בפלולי: הצילה שאוט מבהל. כלל ישראל שהם שמון חילו מן תישור: הצגים להרטות מחל. העומדים בתפלה ביתן רציה למחלת שגותם: ענוי נפש שור ראה מה שמעני נפשם: עון בלי תשור. ואל תראה עונם: סליחה תכריע רשע. הזכאת יכריעו לעונות: סבר פדות לישע. תקוה ופדות יהא להם לישועה: ואם המה כאדם. בכשכפו תושה כי אדם אין צדיק וכו׳ ולא יחטא: ואתה. בשביל שרחה שלר האדם: ותרון תנה לעודדם. תוותר להם ותמתול להם פשעיהם כדי לחזק אות׳: רגש רחשם מלבוזה. תפלתם שהיא ברגש אל תבוזה: רוננים. בזכות שהם מרננים בתפלתם: סלח נא. וכו׳: נחשב. יה״ר שנהיה נחשבים לפניך: כצג באיתן. ככהן גדול שעמד בבהמ״ק בשער האיתן: דחות בפלולי. לדחות בתפלתי: עקלתון. השטן המעקל אותנו מדרך טוב וללכת בדרך עקלתון

פירוש ע״ם

מכון לשבתך בשעת דוא האסט אן גבערייט דיין כסא הכבוד פון רענסמאלס אן האסטו דיא צורה פון יעקב אוס געקריצט אין כסא הכבוד מיט דיין פר צייכענונג זיינע קינדר ווס זיי ווענין גקריינט מיט דיין נאמן מאך זיי אנטרינן פון דיין נאמן ווענין הזכר גדענק אונז דעם זכות פון יעקב דער דא איז געזעסין אין היץ צו היטן דיא שאף דער דא האט זיך גראנגילט מיט אפייערדיגן מלאך זייא מציל פון אומווירדינע זינר זיינע קינדר ווס שטייען צו בעטין אהיילונג צו זייער קראנקהייט דס פייניגונג פון זייער לייבר ווען דו גאט אונ אוף דיא זינר זאלסטו ניט קוקין. דיא ישראל ווס ריכטן אן תפלה מיט שטארקייט ענטפער זיי מיט ווארהייט אונ מיט רעכט פארטיקיים סלח פר גיב צו דיא ווס טוען תשובה פון זייערע זינד לאז די פר געבונג איבר וועגן דס שלעכטץ צוא דעם סדר פון דר תפלה זאלסטו זיך קערן. איין האפונג פון דר לייזונג לאז אונז זיין צו הילף ואם המה אונ ווען זיי האבין גיזינדיגט אז ווי די גיוואונהייט פון אמענטשין איז אונ זייער מאכט איז אונטר גיגאנגן. אבר דו גאט דר היטר פון דעם מענטשין גיב זיי איין גישאנק צו שטארקן זייא רעבם זייער הונגער אונ דארשט ווען אבר זייער שלעכטס זאלסטו ניט זעהן רגש זייער שטורעם פון תפלה זאלסטו ניט פאר אכטין זייא זינגן אונ געבין פר גיב דיא זינד פון דעם דאזיגן פאלק:

ימלוך גאט וועט קיניגן צו אייביג דיין גאט פון ציון אייביג אונ אייביג לובט גאט

ואתה דו הייליגר גאט זיצט אין הימל צו פר נעמין דיא לוב פון דיא ישראל נון ליבר גאט ז

נחשב כצג באיתן מיר זאלין זיין גרעכינט אין דיינע אויגן אזו ווי א דר כהן גדול ווס דר איז געשטאנ

שטאן

ת״ץ הַיּוֹם בְּפָתְחֲךָ סְפָרִים. חזן אוֹם שִׁמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים קָדוֹשׁ:
ת״ץ מַסְטִין בְּכֶבֶל אֱסוֹר. וְתִקְוַת אֲסִירֵי בְּשׂוֹר. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוֹר קָדוֹשׁ:

סימן המחבר אליעזר ברבי קליר

חזן אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק. שַׁוְעָן בָּאַת מֵרָחוֹק: קהל בְּפָעֳלוֹ צְרִי דָחוֹק:
חזן אֲסַפְּרָה אֶל חוֹק. מִסִּכּוֹ בְּלִי לְרַחוֹק: קהל הַחַיִּים לִי לָחוֹק:
חזן לְשׁוֹד כְּחֶתֶף יִמְחוֹק. לוֹחֲמִי לְבַל יִשְׂחוֹק: קהל וְיִמָּלֵא פִּי שְׂחוֹק:
ת״ץ נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דְּחוּת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ:
חזן עוֹרְכֵי שֶׁוַע לָרוֹב. הִין עֶרְכָּם יֶעֱרוֹב: קהל פְּנֵי אֱלֹהִים מִקְּרוֹב:
חזן עֲתִירָתִי אָז תִּקְרוֹב. עֲבֵרָתִי לְבַל תֶּאֱרוֹב: קהל אֵלַי לְבַל קְרוֹב.
חזן זוֹמֵם אִם יָזְרוֹב. עֲדַת אֵל לַחֲרוֹב: קהל אֲשַׁעֵן בְּמַצְדִּיק וְקָרוֹב:
הַיּוֹם בְּפָתְחֲךָ סְפָרִים. חזן אוֹם שִׁמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. קָדוֹשׁ:
חזן רֶשַׁע אִם הִרְבִּיעַ. זְכוֹר לִי רוֹעִי: קהל בְּצִדְקוֹ אַתָּה לְרוֹעֵעִי:

מטה לוי | **רעה**

בפלתון: היום בפתחך ספרים. להזכיר מעשי האדם: תון אום. רחם ותן חנינה לעם ישראל. אשר שמך מפארים:
מסטין. השטן המקטרג עלינו: בכבל אסור. אסור אותו בכבלי ברזל שלא יוכל להסטין: ותקות אסירי. תבשר לישראל את תקוותם ביום נעלים:
אשא דעי למרחוק. אשמיע שיר ושבח בכל דעי להקב״ה שהוא רחוק ממנו: שעון באת מרחוק. לפנות ולבטוח על זכות אברהם שבא מרחוק מעבר הנהר: בפעלו. בזכות פעלו ומעשיו: צרי דחוק. תדחק ותלחץ אויבי וצרי:
אספרה אל חוק. מה שאמר הקב״ה לחוק: מסוכו בלי לרחוק. שלא ירחיק את מירושלים שהיא סוכו כמ״ש והיו עיני אלי שם כל הימים ורמז לנו ג״כ שלא ירחיק את מבה״כ שלנו מתפלתים. לכן בקשתים. החיים לי לחוק. לחקוק ולכתוב אותי לחיים שאוכל להתפלל עוד בבית הכנסת: לשוד. לשטן השודד כחתף ימחוק. בפתע פתאום ובמהירות ימחוק אותו: לוחמי לבל וכו׳. שלא ישחק ע״י שוטני הלוחם עמי. אך וימלא פי שחוק:
עורכי שוע לרוב. ישראל שעורכים תפלות רבות: הין ערכם יערוב. יערוב פני ה׳. ימתק עריכת תפלת׳ לקרוב לפני אלהים: עברתי לבל תארוב. לא תארב על עבירו׳ שלי לחטאה ולמצאם: אלי לבל קרוב. שלא יקרוב אלי לארוב: זומם אם יזרוב ס׳. אם ירצה השטן לחרוב עדת אל: אשען במצדיק וקרוב. אסמוך בהקב״ה שהוא מצדיקי וקרוב אלי בקראי אליו: רשע אם הרביעי. אם הכרעני בחטא והרשע: זכור לי רועי. משה רבינו רועה שלי: בצדקו ובזכותו: אתה לרועעי. לשברים קול בתרועה ושמחה אתה

פירוש ע״ם

אין דעם שער איתון אין בית המקדש אוז האט גטאן די עבודת צו פר שטוסן מיט אונזר תפלה דעם שטן וואס ער פר קריכט אונז פון גלייכן וועג וועלין מיר דיך היילגן אין דעם יום כפור וואס ער הייסט שבת שבתון דוא היילגר גאט:

הַיּוֹם בְּפָתְחֲךָ סְפָרִים הייגט אום יום כפור אין דיין מאן עפינן דיא ביכער וויא דיא מעשים שטייען פר שריבן זאלסטו דר בארימן דס פאלק וואס זייא רימען דיין נאמן אונ מיר וועלין דיך היילגן אום יום כפור דו היילגר גאט:

מַסְטִין בְּכֶבֶל אֱסוֹר דעם שטן זאלסטו בינדן מיט אקייט אונ זאלסט אן זאגן דיא ישראל וואס זענין גבונדן אין גלות דס זייער האפונונג צו דר גאולה איז ערפילט גווארן אונ מיר וועלין דיך היילגן אין דעם פאסט טאג דעם צעהנטין טאג אין חודש דו היילגר גאט:

אֶשָּׂא דֵעִי איך הייב מיין זינגן צו גאט וואס איך זעה אים פון ווייטין דס ער זאל מיר שטיצן מיט דעם זכות פון אברהם וואס ער איז גקומן פון ווייטן (פון עבר הנהר) בזכות זיינע גוטע מעשים מיינע פיינד צו פר שטוסן אֲסַפְּרָה איך וועל דר ציילן דס וואס גאט האט פעסט גזעצט דס ער זאל זיך ניט דר ווייטערין פון ירושלים אונ זאל פר שרייבן לעבין פיר ישראל דס זיי זאלן האבן אייביג אקיום לְשׁוֹד דעם רובר דר שטן זאל ער אייליגנדיג אפ מעקין דער שטן וואס האלט מיט מיר מלחמה זאל מיר ניט אוס לאכן ווען מיין מול פיל ווערין מיט גלעכטר עוֹרְכֵי דיא וואס ריכטן אן פיל תפלה זאל זייער אן גירינכטעטע גבעט נעם זיין אונ זאל קומן נאהנט פר גאט עֲתִירָתִי מיין גבעט לאז פר דיר גאט געהן אוף מיינע עבירות זאלסטו ניט קוקן זייא זאלן צו מיר ניט געהן זוֹמֵם דר שטן וואס טראכט בייז אויף דיר ווען ער וועט זיך דר היצן צו פאר ווישטן גאטס גמיין וועל איך מיך טוסך זיין אין גאט וואס ער מאכט.

חזן רְעֵה צֹאן מַרְעִי. בְּמַרְעֶה טוֹב לְהַרְעִי: קהל וּבְאוֹר חַיִּים לְזַרְעִי:

חזן בְּעוֹן אוֹרַח רִבְעִי. וּבְקוּ נְטִיַּת מַרְעִי: קהל נָא אַל יֵאָרְעִי:

מַסְטִין בְּכֶבֶל אָסוּר. וְתִקְוַת אֲסִירַי בְּשׂוּר. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוֹר. קָדוֹשׁ:

חזן יְסַכִּיתוּ שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן. גְּשִׁים פְּנֵי אָרוֹן: קהל לְהַעֲצִים אֲרֶשֶׁת רוֹן:

חזן יְחַלּוּ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן. מַשְׁבִּית אַף וְחָרוֹן: קהל בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן:

חזן רוֹגְשִׁים קְרוֹא בְגָרוֹן. פְּלוּשׁ אֲטוּמֵי חֶבְרוֹן:
קהל מְצֹא מְחִילָה וְיִתְרוֹן:

נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתָן: דְּחוּת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ:

חזן בְּשִׁבְתּוֹ בְּכֵס רִיב. יְרִיבַי לְעֵינַי יָרִיב: קהל יָהּ נִצָּב לָרִיב:

חזן בּוֹזְזֵי חָרוֹב יַחֲרִיב. כְּמוֹ קַדְמוֹנִים הֶחֱרִיב:
קהל וְנַאֲקִי לְפָנָיו יַקְרִיב:

חזן יוֹצֵג אִתִּי בְּרִיב. מְלִיצַי שַׁי לְהַקְרִיב: קהל וְשִׂיחִי לְפָנָיו יֶעֱרַב:

הַיּוֹם בִּפְתִחָךְ סְפָרִים. חזן אוֹם יַאַמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. קָדוֹשׁ:

חזן קוֹל אָרִים כְּשׁוֹפָר. בְּמַתַּן אִמְרֵי שֶׁפֶר: קהל לִפְנֵי חֲזָקִים שֶׁפֶר:

מטה לוי

אתה הקב"ה שאתה רועי בקשתי: רעה צאן מרעי. רעה את ישראל שאתה קורא אותם צאן מרעי ובקשתינו: במרעה טוב להרעי. לרעות אותי במרע' טוב: ובאור חיים לזרעי. לזרוע אותי באור חיים: בעון אורח רבעי. בעון תמימים של זנות: ובקו נטית מרעי. ובאותו קו משפט שנטיתי ממצות דודי ורעי הקב"ה: נא אל יארעי. בקשתי אל יפגע בי מקרה רע: יסכיתו שוטו לבצרון. יסכיתו ויטמעו כשמועה מפניך שישובו לירושלים עיר חוזק' בצורה בזכות גשים מול ארון. כתפל': להעצים ארשת רון. להחזיק דבר תפלתם ורנתם: יחלו. והם מחלי' ומבקשי' הקב"ה שהוא: ראשון ואחרון ומשבית אף וחרון. מישראל: בזאת. בעבור זאת אשר יבא אהרן: רוגשי' קרוא בגרון. לועקים כל אחד לחבירו לקרוא בגרון לפני הקב"ה: פלוש אטומי חברון.

לגאלת זכות האבות שהמוזכרים בחברון: מצא מחילה ויתרון. למצוא מחילה של ויתור עונות: בשבתו בכס ריב. כשבת הקב"ה על כסא דין. יריבי לעיני יריב. לעיני יריב עם המריב עמי. יה נצב לריב. הש"י יהא עומד לימיני נגד ריבי: בוזזי. הבוזזים וגוזלים אותי: חרוב יחריב כמו קדמוני' החריב. כמו שהחריב לקדמוני' פרעה וסנחריב ורבים כאלה. כאשר יוצג אתי בריב. לדקדק עמי בדין בקשתי שבאותו העת: מליצי שי להקריב. יקריב מליצי דורון לפניו: ושיחי לנגוהי יערב. ודיבורי יערב ויומתק להקב"ה שהוציאני מכאן: קול ארים כשופר במתן כו'. ארים קולי כקול השופר אשר היה במתן תורה: לפני חזוקים שפר. לפני הקב"ה אשר שפר

פירוש ע"ט

מאכט מיר גרעכט אונ איז צו מיר נאהינט ווען איך רוף אים רשע ווען דאס שלעכטיקייט וועט מיך איבער וועגין גדענק אן משה מיין פיטערר (פיהערר) דורך זייני גוטע מעשים זאל מיר גאט אצונד צו זיך בהעפטן רעה פיטר (פאסע) דיא ישראל וואס דו רופסט זיי מייני ווייטע שאף אין אגוטע פאסע צו פאסן מיך אונ אין לעבינגס ליכט זאלסטו מיך זייען בעון פון וועגין די זינד פח זנות אונ פון וועגין דאס איך האב גנייגט פון גאטס וועג בעט איך דין: גאט זאלסט מיך ניט בגעגינן מיט שטראף יסכיתו לאזין די ישראל הערן פון דיר דו זאלסט זאגן קערנט אייך אום צו דער פעסטער שטאט ירושלים די דא גנעהגן פר דעם ארון צו שטארקן רייד אונ גזאנג פון תפלה יחלו זיי טוען בעטן גאט וואס ער איז דר ערשטער אונ דר הינטערשטער דר דא פאר שטערט דעם כעס אונ גרים צארן דורך דעם זכות וואס אהרן הכהן איז אריין גגאנגן אין בית המקדש די עבודה צו טאן רוגשים זיי שטורמן צו רופן מיט זייער האלז צוא אנטפלעקין דעם זכות פון די אבות וואס ליגין אין חברון דורך זייער זכות צו גרייכן פאר געבונג אונ גשענק בשבתו אין זיין טאן ויצין אוף דעם שטול פון משפט זאל ער משפטן מייני קריגער (מקטרגים) פר מייני אונגין גאט דער דא שטייט צו משפטן בוזזי די וואס רובן מיר זאל ער זיי חרוב מאכן אזו וויא ער הט די ערשטי רשעים פרעה וסנחריב פר ווישט אונ מיין גישרייא זאל ער פר זיך לאזין גנעהגן יוצג אתי ווען גאט וועט שטיין מיר צו משפטן זאלן מייני גוטע מליצים פר אים מקריב זיין מיין תפלה וויא קרבן אונ מיינע רייד זאל אן גנומן זיין פר גאט וואס ער האט מיך אוס גציגן אוס מיין מוטערס לייב

קול

חזן קֶצֶב שְׂעִירִים וּפָר . בְּנִיב שְׂפָתַיִם יְסֻפַּר : קהל וּבְכֵן סוֹטֵן יֵחָפֵר :

חזן לִפְלוּסִים כְּכוֹכְבֵי מִסְפָּר . וּשְׁחִים עַד עָפָר :

קהל בִּבְצָעָם וְעָוֹנָם יְכוּפָּר :

מַסְטִין בְּבָבֶל אָסוּר . וְתִקְוַת אֲסִירֵי בְּשׂוּר . וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוּר . קָדוֹשׁ :

חזן יְשַׁלְּגוּ אוֹדְמֵי שָׁנִים . שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנִים :

קהל חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים :

חזן יַלְבִּינוּ כְּתָמֵי שׁוֹשַׁנִּים . וְיוּשְׁבוּ לְתַעֲרָם שְׁנוּנִים :

קהל בִּפְלוּל אֲשֶׁר מְשַׁנְּנִים :

חזן רַחֲצוּ וְהִזַּכּוּ מֵעֲשׁוּנִים . לְאִוֶּלֶת מֵהְיוֹת שׁוֹנִים :

קהל וְעַל מִבְטְחֵימוֹ שְׁעוּנִים :

נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן . דְּחוֹת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן . וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן . קָדוֹשׁ :

חו"ק אֶת לַחֲשִׁי עֲנֵה נָא . וַעֲקִי רְצֵה נָא . הָאֵל קָדוֹשׁ :

חו"ק אָדוֹן לְקוֹל עַמֶּךָ . זְכוֹר רַחֲמֶיךָ . נוֹרָא וְקָדוֹשׁ :

מיוסד ע"פ א"ב

אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיךָ . בֵּין עוֹצֶם מִפְעָלֶיךָ . גִּישַׁת הָמוֹן מְהַלְלֶיךָ . דְּרוֹשׁ לְגַבֵּר חֵילֶיךָ : את לחשי הוֹגֵי הַמּוּלַּת קוֹדֶשׁ .

מטה לוי

שפר השמים השוקים : קלב שעירים ופר . מנין הספירים ופר שהקריבו במקדש ביוה"כ ועתה שאין לנו מקדש כקבתינו : כג"כ ספתים יכופר . יהא דבור התפלה שאנו מספרים במקום קרבנות וכבן סוטן יוחפר . ואז יבוש המקטרג : לפלוסים ככוכבי מספר . לישראל שהיו שקולים ככוכבי מספר . השחים . ועתה שחים עד עפר : בלעם ועווים . גדלתם ועוונותיהם . יכופר : ישלגו אודמי שנים . ילבנו כשלג חטאים האדומים כשנים . של כל ימות השנים : ילבנו כתמי שושנים . ילבנו כתמים של ישראל הנקראים

ומהללים

שושנים : וישבו לתערם שנונים . וישבו חרבות חדים ושנונים לתיק שלהם : בפלול אשר משננים . על ידי התפלה שהם מדברים : רחצו והזכו מעשונים . מעונות המעשנים ומאפילים הנפש : לאולת מהיות שונים . לבל היות ככסיל שונה באולתו : ועל מבטחימו שעונים . ואז על מבטחימו של הקב"ה הם נסמכים . אין ערוך בו' המפעליך . אין ערוך לך לספר חוזק מעשיך : גישת בו' דרוש בו' . דרוש גישת המון המהללים לך לגבר חיילים . את לחשי בעם נא : הוגי המולת קודש . ישראל שאומרי' קדושה כמו

פירוש ע"ם

קל אַהוּךְ קוֹל וועל איך אוף הייבן אזו ווי אשופר מיט דר ציילונג פון שיינע רייד פון תְּפִלָּה פאר דעם גאט וואס ער הט די שטארקי הימל בשיינט קֶצֶב די צאל פון די ציקליך אונ אקסן וואס מען האט אין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מַקְרִיב גוועזן זאלין היינט פאר גאט גצייעלט ווערן אין שטאט זיי די רייד פון תְּפִלָּה פון אונזרי לעפצן אונ דוּקָה דעם זאל דער שטן פר שעמט ווערן לִפְלוּסִים דיא יִשְׂרָאֵל וואס זייער צאל איז גיוועזן גגליכן צו די שטערן אונ היינט זענין זיי גיבוגן ביז צו דער ערד זאל זייער פר ברעכן אונ פאר קְרִימוּנְג פר געבן ווערן יִשָּׁלְגוּ לאזן ווייס ווערן ווי שניי די זינד וואס זענין רוט ווי רוטי פארים די זינד פון גאנצן יאר די נייע אונ די אלטי יַלְבִּינוּ לאזן ווייס ווערן די פלעקן פון די רוזן דס זענין די זינד פון יִשְׂרָאֵל אונ די שארפי שווערדין פון מִדַּת הַדִּין זאלן אום גקערט ווערן אין זייערי שיידן דורך דער תְּפִלָּה וואס זיי ריידן רַחֲצוּ וואשט אייך אונ לייטערט אייך פון אייערי חֲטָאִים וואס פאר רייכערן אונ פר פינסטערן דעם נֶפֶשׁ . איר זאלט די נארישע זינד נאך אמאל ניט טאן אונ אוף זייער פר זיכערונג זאלט איר זיך ניט פר לאזן : אֶת לַחֲשִׁי ענטפער דו גאט מיין תְּפִלָּה מיין שרייען באוויליג דאך דו הייליגר גאט : אָדוֹן אונזער האר אז דיין פאלק שרייט צו דיר זאלסטו גדענקן דייני דער בארעמקייט . פארכטיגר אונ הייליגר גאט :

אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיךָ עס איז ניט דא קיין שאצונג צו דיר צו פר שטיין דייני שטארקי ווערק דס גיטעהגן צו דיר פון די מענגי יִשְׂרָאֵל וואס האפן צו דיר . זאלסט דס נעמען אין אכט צו שטארקן דיין שאר הוגי דיא וואס גייכן מיט הייליגי ברומונג אונ לויבן דיך מיט הייליגר שיינהייט דיא יִשְׂרָאֵל וואס זייא ווערן אן

ומהללים בהדרת קודש . זרע תבואת קדש . חשוב כאילי קודש : אדון טפסרי מרובעי פנים . יישירוך עם אופנים . כבקרך כל פנים . לבלתי נשוא פנים : את לחשי מתנשא לכל לראש . נועץ אחרית מראש . סליחה לשובבים דרוש . עונם לשאת כמראש : אדון פרודי כנף רננים . צדקותיך חי מרננים . קול שאג מחננים . רצה בחין ובתחנונים : את לחשי שנאן ורבבות אלפים . שואגים ולבקרים נחלפים : חזן תוקף ישיגו אלופים . תודה וזמרה מאלפים : אדון לקול עמך וכו׳ :

מוסד ע״פ א״ב בראשי החרוזות

ובכן ואתה כרחום סלח לנו :

אל תזכר לנו עונותינו . הנקם מצרינו . כל אשר חשבו עלינו : ואתה בשמך נקרא ותעננו . ותשבר את עלנו . ואתה תמלוך עלינו : ואתה גודל רחמיך תודיע . ומלכותך עלינו תופיע . ובאו אותנו תושיע : ואתה דברך נצב לעולם . זכור נא אבות העולם . והקם בריתך לעולם :

מטה לוי

נמו המלאכים המקראים כמולת קודש : ומהללי׳ . להקב״ה : בהדרת קודש כו׳ : חשוב כאילי קודש . יהיו נחשבים לפניך כמלאכי׳: טפסרי מרובעי פנים. חיות הקודש שהם מד׳ פרצופים. יישירוך . נותנים לך שיר ושבח . עם אופנים. כבקרך כל פנים . כשאתה מבקר על כל לדדים ופנות : לבלתי נשוא פנים . להעכו״ם התועים . בקשתי באותה שעה : את לחשי כו׳ . סליחה לשובבים דרוש . לסוררים שהולכים בדרך לבם דרוש להם סליחה : עונם לשאת כמראש . כאשר נשאת להם מראש כשהוצאתם ממצרים

הרצה

ועד הנה : פרודי כנף רננים . החיות מפרידים כנפיהם כדי להעלות התפלה לפני כסא כבודו : צדקותיך . הצדקות שלך שאתה חי וקים הם מרננים ומשבחים : קול שאג מחננים. הם מתפללים בקול שאון גדול לכן רצה כו׳ : שנאן ורבבות אלפים. אלפים ורבבות מלאכים שנקראו שנאנים : שואגים בתפלה : ולבקרים נחלפים . כמ״ש חדשים לבקרים שכל בוקר ובוקר נבראים מלאכים חדשים : וע״י תפלתם . תוקף ישיגו אלופים . אלופי ישראל ישיגו תוקף ועוז : דברך נצב לעולם . כמו שהבטחת לאדם

פירוש ע״ס

גרופן הייליגי פרוכט רעכין זיי אזו ווי די הייליגי מלאכים טפסרי די מלאכים וואס אימליכר האט פיר פעניםר זיי זינגן צו דיר גלייך מיט די אופנים ווען דו טוסט נאך זוכן אין אלע ווינקלן צו משפטן אן נשיאות פנים . מתנשא גאט דער דער הויכינר איבר אלי דר הויבינע וואס האט פון אן פאנג בעטראכט דעם סוף זאל זוכן איין פר געבונג צו די זינדיגע ווייערי זינד צו פר טראגן ווי פר ציילען פרודי די מלאכים חס זיי צו שיידן די פליגל פברי די תפלה זאל קומן פר גאט זייא זינגן דיין גירעכטיקייט חיא לעבדיגר גאט באווייליג דם נשביי פון די וואס בעטן דיך מיט תפלה אונ גיבעט שנאן די פיל טויזנר מלאכים וואס הייסן שנאנים זיי שרייען קדושה אונ צו אלי מארגן ווערן זיי פר ביטן תוקף די ישראל וואס טענלוב אונ גזאנג לערנן ואכן קריגן שטארקייט :

ובכן אונ אזו ווי דו ביסט דר בארימיג פר גיב אונז :

אל תזכר דו זאלסט צו אונז ניט גידענקן אונזרי זינד נעם נקמה פון אונזרי באליידיגר אוף אלעס ביית יוס זיי האבן אום גטראכט אוף אונז בשמך מיר רופן אן דיין נאמן זאלסט אונז ענטפערין אונ זאלסט צו ברעכין אונזר יאך פון יצר הרע אונ זאלסט קיניגן אוף אונז גודל דייני גרוסי דר בארומקייט זאלסט לאזן ווייסן אונ דיין קיניגרייך זאלסטו אוף אונז לאזן לייכטן אונ זאלסט אונז העלפין אזו וויא פריער דברך דייני רייד באשטייט צו אייביג גדענק דאך דעם זכות פון די עלטערן פון דר וועלט אונ זיי מקיים

דיין

ואתה הֵרָצֵה לָנוּ כְּמֵאָז . וְתֶן לָנוּ עֹז . וְנִלְמַד נֶחֱמָדִים מִפָּז : ואתה וְהַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ . וְקוֹמֵם אֶת מִקְדָּשֶׁךָ . וְנַעֲרִיץ בְּכָל יוֹם קְדוּשָּׁתֶךָ : ואתה זְכוֹר צִדְקַת רִאשׁוֹנִים . וּסְלַח נָא לָאַחֲרוֹנִים . וְתוֹשִׁיבֵם אֶל אַרְבּוֹתֵיהֶם כַּיּוֹנִים : ואתה חוּסָה עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ . וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ . וְלַמְּדֵם בְּאֹמֶז דָּתֶךָ : ואתה טָהוֹר תַּרְאֶה כְבוֹדֶךָ . וְתוֹדִיעַ בָּנוּ הוֹדֶךָ . וְנִסְבּוֹל עוֹל מוֹרָאֲךָ וְיִחוּדֶךָ : ואתה יְרֵאֶיךָ יִשְׂמְחוּ בָךְ . וּבְכָל יוֹם יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ . וְגוֹיִ וּמַמְלָכָה יַעַבְדוּ לָךְ : ואתה כְּרַחֲמֶיךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ . כִּי בְּכָל יוֹם לְךָ קְרָאנוּ . יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ : ואתה לְבַדְּךָ תִּמְלוֹךְ כְּמֵרֵאשִׁית . וְתָשִׁית עֵינֶיךָ בְּרֵאשִׁית . בִּמְקוֹם כּוֹנַנְתָּ מֵרֵאשִׁית : ואתה מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ תִּגָּלֶה . נוֹרְאוֹתֶיךָ נֶחֱזֶה וְנִתְעַלֶּה . וּמִצִּיּוֹן בְּרַחֲמֶיךָ תִּגָּלֶה : ואתה נְהֵנוּ בַּאֲמִתֶּךָ . וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ . כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ : ואתה שִׂימֵנוּ בְּרָכָה בָּאָרֶץ . וּתְנַעֵר רְשָׁעִים מֵאָרֶץ . וְנֵשֵׁב לָבֶטַח בָּאָרֶץ : ואתה עֲנֵנוּ בִּדְבַר אֲמִתֶּךָ . וְתוֹשִׁיעֵנוּ

באמונתך

מטה לוי

לאדם הראשון כך תקיים דברך : וקומם את פקדך . פי׳ שעכשיו אנו טרודים ואפי׳ אם ירצה אדם להתפלל ולהקדים את שמו הגדול לפעמים אינו יכול מחמת רוב טרדות . אבל כשיבנה המקדש אז . ונעריץ . בכל יום קדושתך . נוכל להתפלל ולהעריץ בחוזק ובכוונה את קדושתך בכל יום : ותושיבם אל ארבותיהם כיונים . תשיב את׳ לירושלים ולבהמ״ק כיונים החוזרים לחלון שלהם : ותשית עיניך כראשית . תשית עיניך על ישראל שנקראים ראשית תבואתו . במקום כוננת מראשי׳ . במקום שבהמ״ק אשר כוננו ידיך׳ מלכותך וגו׳ נוראותיך נחזה . כאשר נראה לעתיד בתים מוראך ונקמתך בעכו״ם : ונתעלה . אז נרומם ונשבח את שמך :

פניך

פירוש ע״ם

דיין בּרית צוּ אוּנז אוּף אַייבּיג הֵרָצֵה ווער בּאוויליגט צוּ אוּנז ווי פֿרייער אוּנ גיב אוּנז שטאַרקייט וועלן מיר לערנין די תורה ווָס אירע ווערטער זענין גילוּסטיגער פוּן גין גאָלד : הַשְׁקִיפָה אוּנ לוּג פוּן דיין הייליג וואוּנוּנג אוּנ שטעל אוּף דיין בית המקדש וועלן מיר שטאַרק לוֹבּין אַלע טאָג דיין הייליקייט זכור ידענק דאס גירעכטיקייט פוּן די ערשטי אבות אוּנ פֿאר גיב פוּן זייער זכות וועגין צוּ די הינטערשטי אוּנ זאָלסט זיי אוּם קערין קיין ירושלים אַזוֹ ווי די טויבּן צוּ זייערי נעסטין חוסה דר בּאַרעם דיך איבּר דיא שאף פוּן דיין וויד אוּנ בּענטש דיין ארב אוּנ לערין זיי דיין תורה אַזוֹ ווי בּיי מַתַּן תּוֹרָה טהור דוּ ריינער גאָט זאָלסט ווייזן דיין כבוד אוּנ זאָלסט לאָזין וויסן אין אוּנז דיין שיינהייט אוּנ מיר וועלן טראָגן דעם יאָך פוּן דיין פֿארכט אוּנ דיין איינציקייט יראיך דייני פֿארכטר וועלן זיך פֿרייען מיט דיר אוּנ אַלע טאָג וועלן זייא זיך צוּ דיר בּוקין אוּנ אַלי פֿעלקר אוּנ קיניגרייך וועלן דיך דינן כרחמיך טוא מיט אוּנ ווי דיין דר בּארימקייט מיר רוּפן אַלע טאָג צוּ דיר גאָט . גאָט פוּן אַלע העֶרשאַפֿט זאָל מיט אוּנז זיין לבדך דוּ זאָלסט אַליין קיניגן אַזוֹ ווי ששת ימי בראשית אוּנ זאָלסט טאָן דיין השגחה אוּף די ישראל ווָס זיי ווערין גרוּפֿן ראשיר אוּנ אין בית המקדש ווָס דוּ האָסט אָן גבּרייט פֿוּן אָן פֿאַנג אָן מלכותך דיין קיניגרייך זאָלסטוּ אוּף אוּנז אַנטפּלעקן דייני פֿארכטיקייט זאָלן מיר זעהן אוּנ מיר זאָלן ווערין דער הוֹבּן אוּנ פוּן ציון זאָלסטוּ זיך מיט דיין דר בּארימקייט אַנפּלעקן נחנו פֿיר אוּנז מיט דיין וָאַרהייט אוּנ דער פֿרייא אוּנז מיט דיין הילף דען מיר זענן דיין פֿאָלק אוּנ דיין ארב שימנו מאַך אוּנז צוּ איין בּענטשוּנג אוּיף דר וועלט אוּנ זאָלסט אוּיס שאָקלן די רשעים פוּן דר וועלט וועלן מיר זיצן זיכר אוּף

דער

בֶּאֱמוּנָתֶךָ. כִּי אֲנַחְנוּ עַמֶּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ: ואתה פָּנֶיךָ הָאֵר בְּצִיּוֹן. וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ בִּצְבִיוֹן. וְתָסִיר טֻמְאָה מִצִּיּוֹן: ואתה צַדִּיק אַתָּה בַּכֹּל. וְרַחֲמֶיךָ גְּדוֹלִים עַל כֹּל. מִיָּדְךָ הוּא וּלְךָ הַכֹּל: ואתה קָרוֹב אַתָּה לְכָל קוֹרְאֶיךָ. רַחוּם עַל מַמְלִיכֶךָ. כִּי הֵם מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: ואתה רַחוּם סְלַח נָא לֶעָוֹן. כִּי כָל אָדָם מָלֵא עָוֹן. וְאַתָּה תְּכַפֵּר עָוֹן: ואתה שִׁמְךָ בָּנוּ נִקְרָא וְאַל תַּנִּיחֵנוּ. נִקְרָאֲךָ וְאַתָּה תַעֲנֵנוּ. וּלְמַעַנְךָ הָאֵר עֵינֵינוּ: ואתה . חזן תּוֹאַר פָּנֶיךָ תַּרְאֵנוּ. וּבְתוֹרָתְךָ תְּחַכְּמֵנוּ. וּבְמַרְעֶה טוֹב וְשָׁמֵן תַּרְעֵנוּ. וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ:

וּבְכֵן אַךְ חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:

מיוסד ע"פ א"ב

אַךְ אוֹמְרִים בְּחִין לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ בָּאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ גָּשִׁים בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ דּוֹרְשִׁים בְּדָתְךָ יוֹמָם וָלַיְלָה. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ הוֹגִים בְּהַלֵּל וְתִשְׁבָּחוֹת: כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ וְאוֹמְרִים סְלַח נָא לַעֲוֹנֵינוּ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:
אַךְ זוֹעֲקִים בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעֵל:

אך

מטה לוי

פניך האר תהיה שכינתך בציון: ותסיר טומאה מציון. פכו"ס שמטמאה כמפת:

מחים

פירוש ע"ט

דֶר וָועלְט עננו בְּדַבֵּר עֶנְטְפֶר אוּנְז מִיט דַיין רִיכְטִיגֶן ווארְט אוּנ הֶעלְף אוּנְז מִיט דַיין וָוארְהַייט דֶען מִיר זֶענֶען דַיין פָאלְק דִי שָׁאף פוּן דַיין וַוייד פניך דַיין שְׁכִינָה דֶר לַייכְט אִין צִיוֹן אוּנ קִינִיג אִיבֶּר אוּנְז מִיטֶן נִיטְן וִוילֶן אוּנ זָאלְסְט אָפּ טָאן דִי אוּם רַיינִיגְקַייט פוּן צִיוֹן צדיק דוּ בִּיסְט גֶרֶעכְט אִין אַלֶץ דוּנְג אוּנ דַיינֶי דֶר בַּארִימְקַייט זֶענֶען גְרוֹס אִיבֶּר אַלִי פוּן דַיין הַאנְט אִיז אַלֶץ אוּנ צוּ דִיר גִיהֶער אַלֶץ קרוב אתה דוּ גָאם בִּיסְט נָאהֶענְט צוּ אַלִי וָוס רוּפְן דִיךְ דֶר בַּארֶם דִיךְ אִיבֶּר יִשְׂרָאֵל וָוס מַאכֶן קִינִיגְן דִיךְ דֶען זַיי זֶענֶען דִי וָוערְק פוּן דַיינֶי הֶענְט רחום דֶער בַּארְמִיגֶר פַאר גִיבּ צוּ דִיא זִינְד דֶען אַלִי לַייט זֶענֶען פוּל זִינְד אוּנ דוּ טוּסְט פַר גֶעבִּין דִי זִינְד שמך דַיין נָאמֶן אִיז אָן אוּנְז גִירוּפֶן אוּנ זָאלְסְט אוּנְז נִיט אָפּ לָאזְין מִיר רוּפְן דִיךְ אוּנ דוּ זָאלְסְט אוּנְז עֶנְטְפֶרִין אוּנ פוּן דַיינֶעט וֶועגִין זָאלְסְטוּ דֶער לַייכְטֶן אוּנְזְרִי אוֹגֶן תואר דָאס גִישְׁטַאלְט פוּן דַיין שְׁכִינָה זָאלְסְט אוּנְז וַוייזְן אוּנ אִין דַיין תּוֹרָה זָאלְסְטוּ אוּנְז מַאכֶן קְלוּג אוּנ אִין גוּטֶע פַאסְע זָאלְסְטוּ אוּנְז פַאסִין:

וּבְכֵן אוּנ אַזוֹי לוֹבְּט צוּ גָאט דֶען דוּ בִּיסְט גְנֶעדִיג אוּנ דֶר בַּארְמִיג צוּ אַלִי וֶוערְק:

אַךְ אומרים זַיי זָאגִין נָאר מִיט גְבֶעט פַר דִיר דֶען דוּ בִּיסְט דֶר בַּארְמִיג צוּ אַלִי וֶוערְק אך באים זַיי קוּמֶן נָאר אוּנ בּוּקֶן זִיךְ פַר דִיר אך גשים זַיי גִינֶעהֶנְן נָאר מִיט תְּפִלָּה פַר דִיר אך דורשים זַיי פָארְשְׁטֶן נָאר אִין דַיין תּוֹרָה טָאג אוּנ נַאכְט חנון לַייט וֶועלִיגֶר אוּנ דֶער בַּארְמִיגֶר צוּ אַלִי וֶוערְק אך הוגים זַייא רַייְדֶן נָאר מִיט דַאנְק אוּנ לוֹיבּ אך ואומרים זַיי זָאגִין נָאר פַר גִיבּ אוּנְזְרֶע זִינְד אך זועקים זַייא שְׁרַייעֶן נָאר מִיט תְּפִלָּה

פאר

אַךְ חוֹקְרִים סוֹד בְּרִיתֶךָ. כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל
פּוֹעַל: אַךְ טוֹעֲנִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. כִּי אֵין כָּאֵל. כִּי אַתָּה
רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ יוֹדְעִים שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ. בְּפִיהֶם
יִתְפָּרֵשׁ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ כּוּלָּם הַיּוֹם
כְּמַלְאָכִים. קְדוּשָּׁה לְפָנֶיךָ עוֹרְכִים. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל
פּוֹעַל: אַךְ לְבוּשֵׁיהֶם נְקִיִּים. וְכֻלָּם צָמִים וּמִתְעַנִּים. חַנּוּן
וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ מַעֲשֵׂיהֶם מַגִּידִים וְחַטֹּאתֵיהֶם
מְתַנִּים. סְלַח נָא עֲוֹנִים. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ
נִקְרָאִים הַיּוֹם. וְסָלַחְתִּי לָכֶם הַיּוֹם. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל
פּוֹעַל: אַךְ סְפוּרִים כְּחוֹל הַיָּם. וַעֲוֹנוֹתֵיהֶם תַּשְׁלִיךְ
בִּמְצוּלוֹת יָם כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ עוֹנִים אַרְבַּע
קְדוּשׁוֹת. לִפְנֵי חוֹקֵר כְּלָיוֹת. וְיוֹדֵעַ כָּל נִסְתָּרוֹת. חַנּוּן
וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ פְּקָדֵם לְחַיִּים טוֹבִים. וְטַהֲרֵם
בְּמַיִם חַיִּים. כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל
פּוֹעַל: אַךְ צוֹעֲקִים אָנָּא אֵל נָא. סְלַח נָא חֵטְא לְמִי מָנָה.
כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ קוֹלָם בְּרַעַשׁ מַרְעִישִׁים.
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קוֹרְאִים אָבוֹת וּבָנִים. כִּי אַתָּה רַחוּם
לְכָל פּוֹעַל: אַךְ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אַתָּה. לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה גַּם
עַתָּה. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ.

בקראנו

פירוש ע״ם

פר דיר אַךְ חוֹקְרִים זיי פארשטין נאר דעם סוד פון דיין זיכרהייט דען עס איז חוץ דיר גיט דא קיין גאט אַךְ טוֹעֲנִים זייא זאגין נאר שמע ישראל דען עס איז נים דא אזו וויא גאט יוֹדְעִים נאר זייא ווייסן דעם שם המפורש אונ ער ווערט באשיידעט מיט זייער מויל כּוּלָּם אלע זענין היינט ווי מלאכים זיי ריכטן אן קדושה פר דיר לְבוּשֵׁיהֶם נאר זייערע קליידר זענין ריין אונ אלי פאסטן אונ פייניגן זיך אַךְ מַעֲשֵׂיהֶם זייא זאגין נאר זייערע ווערק אונ דר ציילן זייערע זינד זיי שרייען פאר גיבראך אינז נִקְרָאִים זיי ווערן נאר דעם טאג גירופין דו זאלסט צו זייא זאגין איך וועל אייך היינטיגין טאג פר געבן סְפוּרִים נאר זיי קענין גיט גיציילט ווערן אזו ווי דם זאמד פון ים אונ זייערע זינד זאלסטו ארײן ווארפן אין די טיפעניש פון ים שׁוֹנִים נאר זיי זאגין פיר קדושות צו שחרית אונ מוסף אונ מנחה אונ נעילה פר גאט וואס ער פארשטייט די נירין אונ ווייס אלי פר בארגניש פְּקָדֵם גידענק זיי נאר צו חיים טובים אונ ריינג זיי מיט קוועלידיגי וואסר דען ביי דיר איז די קוואל פון לעבין צוֹעֲקִים זייא שרייען נאר איך בעט דיך גאט פר גיב דאך די זינד פון ישראל וואס מען קען זיי גיט ציילן קוֹלָם מיט זייער קול נאר טוען זיי שטורמען קדוש קדוש קדוש אזו רופן דיא עלטערן אונ קינדר רִאשׁוֹן נאר דוא גאט ביסט דר ערשטר אונ דר לעצטר פון דיינט וועגין טו מיט אונז אצונד אוך חסד שְׁמַע הער נאר צו אונזר תפלה אז מיר רופן צו דיר ענטפר אונז

תולים

בְּקָרְאֵנוּ אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ . כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל : חזן אַף תּוֹלִים לְךָ עֵינֵיהֶם . עֲנֵם וּשְׁמַע בְּקוֹל תְּפִלּוֹתֵיהֶם . סְלַח נָא לַעֲוֹנוֹתֵיהֶם . חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל :

האחז וּבְכֵן אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ : פותחין

מיוסד ע״ס א״ב והקהלות קצרוהו מאות יוד ואילך

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : אֵל מֶלֶךְ בְּעוֹלָמוֹ . מֵחִישׁ פְּדוּת עַמּוֹ . לְקַיֵּם דְּבַר נָאֳמוֹ . כִּי סְלִיחָה עִמּוֹ . הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : בָּרוּךְ וּמְהֻלָּל בְּרוֹב גָּדְלוֹ . מֵחִישׁ סְלִיחָה לִקְהָלוֹ . לְהַרְאוֹת לַכֹּל גָּדְלוֹ . מָדַד מַיִם בְּשָׁעֳלוֹ . שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : גּוֹאֵל עַם קְדוֹשׁוֹ . בִּסְלִיחָה לְהַקְדִּישׁוֹ . וּמְכוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשׁוֹ . לְזֶרַע אַבְרָהָם קְדוֹשׁוֹ . הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : דָּגוּל וּמִשְׂגָּב בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ . סוֹלֵחַ לְעַם זוּ בְּזוֹ . בְּדַבֵּר עֻזּוֹ וּמָעֻזּוֹ . לָכֵן עֲדַת מָעֻזּוֹ . דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : הַכֹּל בְּמַאֲמַר עָשָׂה . וְהוּא פָּעַל וְעָשָׂה .

סולח מטה לוי

מחיש . ממהר : לקיים דבר נואמו . פט״ס אני ה׳ בעתה אחישנה (ישעיה ס׳ כב) : נואמו . דבורו : כי סליחה עמו . ע״ש כי עמך הסליחה למען תורא (תהלים קל ד) : מחיש סליח׳ לקהלו . ממהר לסלוח עונות ישראל : מדד מים בשעלו . ברגלו : לעם זו . ישראל שנאמר׳ עליהם עם זו קנית : כמו . כיום זה : לאום

פירוש ע״פ

תולים זיי הייבן אוף גאר צו דיר זייערי אויגין ענם ענטפער זיי אונ הער צו דעם קול פון זייערי תפלות סלח נא פר גיב דאך זייערי זינד דוא לייט גנעדיגער אונ דער בארמיגער צו אלי ווערק :

ובכן אונ אזו לויבט צו גאט ווי זייער פארכטיג זענין דיינע ווערק :

אמרו לאלהים לויבט צו גאט אל גאט איז איין קיניג אין זיין וועלט ער איילט אדערלייזונג צו זיין פאלק מקיים צו זיין די נייד וואס ער האט גיזאגט דען פר געבונג איז ביי אים דרום לויבט צו גאט רופט אין זיין נאמן אמרו לאלהים לויבט צו גאט ברוך גיבענטשט אונ גילויבט איז ער מיט זיין פיל אכפערקייט ער טוט איילן פר געבונג צוא זיין איין נאמלונג אלעמן צוא ווייזין זיין אכפערקייט ער האט גימאסטן די וואסר מיט זיין טריט זינגט צו אים לויבט אים גואל דר דרלייזר פון זיין היילינע פאלק צוא היילינן אים דורך פר געבונג אונ ער בייט אן זיין בית המקדש צו דיא קינדר פון אברהם זיין היילינן דרום בארימט זיך מיט זיין היילינן נאמן דגול דער גיבאנירטער גאט ער איז גילויבט אין דיין שטארקין הימל ער פר גיבט צו די וואס הייסין עם זו פון וועגין זכות מילה וואס דר ביי שטייט גישריבין דרייצעהן מאל ברית אזו פיל אז דאס ווארט זו האט אין דער צאל אוך וועגין דר תורה וואס זיא איז די שטארקייט אונ די פעסטונג אונ זי ווערט אן גירופן עוז דרום דיעדה פון זיין שטארקייט פארשט גאט אונ זיין תורה הכל דר דא האט אלין מיט דעם זאגן באשאפן והוא פעל ועשה אונ ער האט אלין גיווערקט אונ גיטאן סולח ער טוט פר געבן זיין

סוֹלֵחַ לְאוֹם עֲמוּסָה . לָכֵן עַם בּוֹ חָסָה . זֵכֶר נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : וּמְקִים דְּבַר עַבְדּוֹ . עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם הוֹדוֹ . סוֹלֵחַ לְעַם מְיַחֲדוֹ . אֲשֶׁר נִקְרְאוּ בִּדְבַר סוֹדוֹ . זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : זֶה רוֹקַע הָאָרֶץ . הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ . סוֹלֵחַ לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ . לָכֵן אִמְרוּ לְיוֹסֵד הָאָרֶץ . הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : חַי בִּמְעוֹנָתוֹ . חַנּוּן וְחוֹנֵן עֲדָתוֹ . יָשׁוּב בְּרַחֲמִים לְבֵיתוֹ . לָכֵן לְבָאֵי בִּבְרִיתוֹ . זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : טַפֵּי נַחֲלָתוֹ . טְלָאֵי יְרוּשָּׁתוֹ . יְקַיֵּם עֲלֵימוֹ אִמְרָתוֹ . כְּחָקוּק בְּתוֹרָתוֹ . אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ :

אִמְרוּ לֵאלֹהִים : יוֹעֵץ מֵישָׁרִים לָחוֹק . יְרֵאָיו לְחַיִּים לָחוֹק . סוֹלֵחַ לְחֵטְא לִמְחוֹק . כְּנִשְׁמַע לְרוֹעֶה מֵרָחוֹק

מטה לוי

עמוס עמוסה . לאומי ישראלית העמוסים מני בטן (ישעיה מו ג): אשר נקראו בדבר סודו . כרוה"ק אשר גילה לדוד הם נקראו זרע ישראל עבדו (תהלים קה יד) : זה . הקב"ה הנקרא זה אלי . הוא רוקע הארץ על המים : חוג הארץ . היושב על השמי' שהם מסבבים את הארץ : חי . הקב"ה : במעונתו . בשמים הם מעונה שלו : ישוב ברחמים לביתו . יחזור שכינתו לציון כנ"תמי' :

לבאי בבריתו . לישראל שבאים בבריתו לקיים מצותיו וחקותיו : טפי נחלתו . ילידי נחלתו : טלאי ירושתו . ישראל נקראו צאן וטלה של הקב"ה בירשו תורתו ונחל' של א"י : לחוק . לחקוק חוק ומשפט : לחיים לחוק . לחקוק ולכתוב בעט ברזל לחיים : כנשמע לרועה מרחוק . כנשמע למשה רבינו רועה נאמן שנא' ה' כו"כ

פירוש ע"ס

זיין פאלק וואס ער טראגט זייא פון געבארן אן דרום דאס פאלק וואס באשיצין זיך אין איהם גדענקט זיינע וואונדער וואס ער האט געטאן ומקים אונ ער באשטעטיגט דיא רייד פון זיין קנעכט זיין שינהייט איז אוף דעם הימל אונ אוף דר ערד ער פר גיבט צו דעם פאלק וואס זייא איינציגן איהם וואס זיי ווערן גרופן אין די רייד פון זיין תורה די קינדר פון ישראל זיין קנעכט זה רוקע דר דאזיגר גאט וואס שפרייט אויס די ערד אויף דר וואסר דר דא זיצט אויף דעם צירקיל פון דר ערד דר דא פר גיבט צו די איינצילטע פאלק אוף דר ערד דרום לויבט צו דעם דער דא גרונד פעסט דיא ערד ער איז גאט אונזר גאט אויף דר גאנצר וועלט חי דר דא לעבט אין זיין הימל ער איז דר בארמיג אונ דר בארמט זיך איבר זיין עדה ער וועט ווידר אום קערין מיט דר בארמקייט צו זיין הויז דאס איז דאס בית המקדש דרום גדענקט ער אייביג זיין בונד צו די וואס זענין אריין גקומן אין זיין בונד טפי נחלתו דס קליין גזינד פון זיין ארב טלאי ירושתו די לעמליך פון זיין ירושה ער זאל אוף זייא בשטעטיגן זיין זאג אזו וויא עס שטייט גשריבן אין זיין תורה אשר כרת את אברהם ושבועתו זיין בונד וואס ער האט פר שניטין מיט אברהם אונ זיין שבועה וואס ער הט גשווארן יועץ ער איז איועץ רעכט פארטייקייט אן צו שרייבן זייני פארכטר וועט ער צום לעבן אן שרייבן ער פר גיבט די זינד אונ מעקט אפ אזו ווי עס איז געהערט גווארן צו משה רבינו פון לאנג אן דס גאט הט

אז

מֵרָחוֹק. וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחוֹק:
וְאִמְרוּ לֵאלֹהִים: תַּקִּיף אֱלֹהֵי עוֹלָם. דְּבָרוֹ נִצָּב לְעוֹלָם.
וְהוּא מִכֹּל נֶעְלָם. וַאֲנַחְנוּ מְהַלְלִים שְׁמוֹ לְעוֹלָם.
בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

וּבְכֵן גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ:

מיוסד ע״פ א״ב

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ. בָּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ. גִּלָּה אוֹר לַעֲבָדוֹ. דָּבָר מֵקִים לְעַבְדּוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד. וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי עַד. זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעַד. חֶלֶד צוֹפֶה בְּמִסְעָד. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ. טוֹעֵן עוֹלָמוֹ. יוֹדֵעַ הֲדוֹמוֹ. כְּלָלוֹ בִּנְאָמוֹ. לָעַד לַהֲקִימוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ. נוֹרָא עַל זְבוּלוֹ. סְלוּחוֹ

מטה לוי

מ״כ סלחת כדכריך : ויעמידה ליעקב לחוק . פירש יתם וזה לסליחה וכפרה :
מעשה בויעודו . במקום שמייחד שכינתו שם : ברום . שם מתקבלים מלאכים ומהדרים אותו : ובתחת . כבהכ״נ ישראל מהדרים אותו בקבוץ ומספרים הודו : גלה אור . נבואה : לעבדו . לישעיהו : דבר מקים לעבדו . שאמר לו מקים דבר עבדו (ישעיה מד כו) : המכיר עולמי עד. יודע ומכיר כל מה שנעשה בעול׳ העליון ובעול׳ התחתון מתחלתו ועד סופו : וסופר ומונה עדי עד . מונה כל מעשי בני האדם וכותב אות׳ בספרו : זיו מושבו נועד . מזומן ומוכן זיו מושבו לקבל מי ששב לפניו : חלד צופ׳ במסעד . מבטת ומביט לארץ ליתן לה סעד מה שצריכים יושבים : יודע הדומו . יודע מה שצרי׳ הארץ שהיא הדום רגליו : כללו בנאמו. עשה ונגמר וכלל את הכל במאמרו : לעד להקימו . להקימו לעד : נורא על זבולו . שהוא יראוי על כל מסביביו

פירוש ע״ם

צו אים גזאגט סלחתי כדבריך אונ ער הט דם נשטעלט צו יעקב צו אגיזעץ דם אלי יאר איז ער אום יום כפור מוחל די זינד תקיף אלהי דר גאט פון דר וועלט איז שטארק זייני רייד איז בשטעטיגט אייביג אונ ער איז פין אלי פר הולין אונ מיר לויבן זיין נאמן אייביג ברוך יי גלויבט איז גאט דר גאט פון ישראל פון אייביג ביז אייביג :

ובכן גדולים אונ אזו זענין גרוס דיא מעשים פון אונזר גאט :

מעשה אלהינו דיא ווערק פון אונזר גאט ער איז שטארק אין זיין באשטעטיגונג אין דער הוך אונ אין דר נידר אין זיין שיינהייט ער הט צו זיינע קנעכט אנפלעקט אליכטיגע נבואה . וואס ער האט גרעט צום נביא זיין קנעכט איז ער מקיים דרום איז גאט געהערשט קיינר איז ניט דא אוסר אים מעשה אלהינו דיא ווערק פון אונזר גאט המכיר דר דא דר קענט אונ ווייסט אלץ ווס עס איז גוועזן אונ וואס עס וועט זיין ביז אייביג אונ ער שרייבט צייעלט דעם מענטשינס מעשים ביז אייביג דיא שיינהייט פון זיין כסא הכבוד איז אן גברייט מקבל צו זיין דיא תשובה פון מענטשן ער איז משגיח אוף דר וועלט צו אונטר לעהגן זיי דרום איז ער געהערשט דר דא קוקט צו דר ערד אונ זיא ציטערט פאר ער טראגט זיין וועלט ער ווייסט ווס באדארף דיא ערד ווס זיא איז זיין פוס בענקיל ער הט דיא וועלט אין גאנצן גמאכט מיט זיין ווארט זיא זאל האבן אקיום ביז אייביג דרום איז ער געהערשט דם זיין נאמן איז יי צבאות מושל במפעלו ער גוועלטיגט אין זיינע ווערק ער איז פארכטיג אוף זיין היכלשן וואונג זיין לוב איז אזו וויא אבפרקייט זיין שטארקייט איז אזו וויא דם גרוסקייט פון זיין חיל חתם

כגדלו. עזו כרוב חילו. לכן יתגאה שרפים עומדים ממעל לו:

מעשה אלהינו: פארו בשמי מעוני. צופה ומביט לעיני. קלוס שמו בהמוני. לכן יתגאה גדולים מעשי יי: סוגרין הארון

מעשה אנוש ותחבולותיו מזמה. שבתו בתוך מרמה. רפידתו רמה. קבור במעיף אדמה. ואיך יתגאה אדם להבל דמה: ופותחין מיד

אבל מעשה אלהינו: שדי רוקע הארץ על בלימה. שוכניה בלי היות לשמה. תכן על מים אדמה. תקיף שמו לרוממה. לכן יתגאה עוטה אור כשלמה:

סוגרין וּבְכֵן לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ: האנחן

מוסד ע"פ א"ב החרוז הא' הם תוארים למלאכים והחרוז הב' תוארים לבני אדם

אשר אימתך. באראלי אומן. באבירי אומץ. בבלולי קרח. בברודי קדח. ומוראך עליהם:

ואביתה תהלה. מגלומי גוש. מגרי גיא. מדלולי

מטה לוי

שברתיו על שמלאכים המשרתים ברקיע ועל ישראל שמתפללי בבהמ"ק: שלוה כגדלו. שבחו לפי גדולתו מאח"כ בשר ודם שמשבחין אותו וכרוב פעמים לא נמלא בו גדולתו לפי השבח: עזו כרוב חילו. מלך ב"ו חילו הוא העיקר אבל הקב"ה עוזו וכחו כנגד כל חילו: בשמי שמים מעוני. בשמי שמים גוף' ומביט לעיני. כי הם סגורים לעבירה: רודם נקרב עוני. מושל נקרב

פועל

שוכני: תחבולותיו מזימה. כל מחשבותיו לרע: בלימה. ס שעולם עומדת על בני אדם שבולמין חרפתם ואינם משיב' ועוצמין את פיה' בשעת מריב': באראלי אומן. במלאכי האומה: באבירי אומן. בחוזק כח: בבלולי קרח. המלאכי' שמעורבים אש ומקרח: בברודי קדח. השרפים שנבראו' אש: מגלומי גוש. מיצרי עפר: פגרי

פירוש ע"פ

אין געהערשט גאט דער וואס ברענענדיגע מלאכים שטייען פר אים אין הימל צו באדינען פארו בשמי מעוני זיין שיינהייט איז אין הויכן הימל ער זעהט אונ לוגט אויף מיינע אוגן. דיא לוב פון זיין נאמן איז צווישן מיינע פאלקסמאסען ער געוועלטיגט צווישן מיינע פיינד דרום איז ער געהערשט דען דיא מעשים פון גאט זענין גרויס: מעשה אנוש דיא ווערק פון מענטשן אונ זיינע געדאנקען זענין נאר שלעכטס ער זיצט טיף אין פאלשקייט זיין אונטער בעטונג איז ווערים ער ווערט באגראבין אין אשפאלט פון דער ערד אונ וויא זאל זיך בגאות האלטן דער מענטש וואס איז צו ניט גיגליכן: אבל מעשה אלהינו אבער די מעשים פון אונזער גאט דער אלמעכטיגער ער האט דיא ערד אום געשפרייט אויף ניכטס. אונ כדי דיא וואנער פון דער ערד זאלן ניט פאר ווידסט ווערין האט ער דרום דיא ערד אן געבויט אויף וואסער עס איז רעכט זיין שטארקן נאמן צו דער הייבן דרום איז געהערשט גאט דער דא איז איין גהילט מיט ליכט ווי מיט אקליידי

ובכן אונ נון טוען דיי רימן מיט פארכט דעם גאט וואס איז אויף זייא פארכטיג:

אשר אימתך האטשע דיין פארכט איז צווישן דיא ווארהאפטיגע מלאכים צווישן דיא שטארק קראפטיגע מלאכים צווישן דיא מלאכים וואס זענין גמישט מיט פייער אונ אייז צווישן די מלאכים וואס זענין לויטר פייער את דיין פארכט איז אויף זייא ואביתה תהלה אונ דאך האסטו גוואלט לוב פון דיא מענטשן וואס זייער גוף איז באשאפין פון אשטיק ערד פון דיא וואס וואגן אויף דיא נידעריגע ערד פון

דיא

פּוֹעַל. מִדַּלֵּי מַעַשׂ. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ. בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים. בְּהִילּוּךְ מַחֲנוֹת. בְּוַעַד (נ״א בְּאַלְפֵי) אֲלָפִים בְּוֹכַח (נ״א רִבְבֵי) רְבָבוֹת. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְּהִלָּה. מִזִּיו שׁוֹנֶה. מִזּוֹהַר כֵּהָה. מֵחַסְרֵי שֵׂכֶל. מֵחוֹרְשֵׁי רֶשַׁע. (נ״א רע) וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ. בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת. בְּטִכּוּס שְׁחָקִים. בִּישֶׁרֶת עֲרָפֶל. בִּירִיעוֹת מְעוֹנָה. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְּהִלָּה. מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ. מִכְּמוּסֵי כֶתֶם. מִלְּכוּדֵי פַּח. מִלְּעוּנֵי מַר. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ. בְּמַסְלוּלֵי זְבוּל. בִּמְרוֹמֵי שֶׁפֶר. בִּנְטִיַּת דּוֹק. בִּנְחִית עָבִים. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְּהִלָּה. מִסְּרוּחֵי מַעַשׂ (נ״א מִשּׁוּחֲחֵי מַעַן) מִשְּׂבֵעֵי רוֹגֶז. מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת. מֵעֲמוּסֵי בֶטֶן. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ. בְּפוֹתְחֵי קָדוֹשׁ. בְּפוֹצְחֵי בָרוּךְ. בִּצְדוּדֵי

מטה לוי — **ארבע**

מגרי גיל. מפני אדם שדרי בנקבה: מזיו שונה. מאדם שזיו פניו משתנה כשימות: מזוהר כהה. ותוארו כהה: מחסרי שכל. מפני שהם חסרים בדעת: מחורשי רשע. מחושבי רע ואעפ״כ מקבל תפלתם: בטפוח ערבות. אימתו בשמי' שנמדדו בטפח: בטכוס שחקים. בתיקון וקישוט שמים שנקרא שחקי': בישר' ערפל. במלאכי' השוכנים ברקיע שנקרא ערפל: ביריעו' מעונה. בשמי' הנטויים כיריעות נקראת מעונה: מכתומי שמן. מפני אדם הכתומים ומלוכלכים בחטא: מכתומי כתם. מאשר הכתם טמון אצלם: מלעוני מר. מב״א שמחייתם ומזונם מרה כלענה: במסלולי זבול. בדרכי שמים שנקראים זבול: במרומי שפר. במרומי שמים הנאים: בנטית דוק. בשמים המתוחים כאוהל: בנחית עבים. במלאכי' הממונים על הנהגת עננים: מסרוחי מעש. מב״א שמעשיה' מקולקלים: משבעי רוגז. משבעי רוגז וכעס: מעדורי אמת. מנעדרים ומחוסרים מהאמת: בפותחי קדוש. במלאכי' שפותחי' פיהם בכל עת לומר קדוש: בצדודי ארבע. חיות שיש להם ארבע פנים וד' כנפים לכל אחד: בכנפי

פירוש ע״ם

דיא וואס זענין אָרעם אין גוטע פְּעוּלוֹת פון די וואס זענין אָרעם אין מַעֲשִׂים טוֹבִים אונ דָס איז דיין לוֹבּ אֲשֶׁר אֵימָתְךָ בַּהֲמוֹן חַאטְשֶׁע דיין פָארכְט איז צווישן פיל מַלְאָכִים אין דעם גאנג פון דיא שָׂרִים מַלְאָכִים אין בַּאווָערוּנג פון פיל מָאל צֶעהֶן טוֹזֶינְט מַלְאָכִים אונ דיין פָארכְט איז אויף זיי וְאָבִיתָ תְּהִלָּה אונ דָאךְ הָאסְטוּ גֶוואלְט איין לוֹבּ פון דיא מֶענְטְשֶׁן וואס זייער גְשְׁטַאלְט ווערט פַארעֶנְדערְט אונ זייער שֵׁיין ווערט פַר לָאשִׁין אונ זענין גְמִינֶערְט פון חָכְמָה פון דיא וואס טְרַאכְטֶן שְׁלֶעכְטֶס אונ דָס איז דיין לוֹבּ אֲשֶׁר אֵימָתְךָ חַאטְשֶׁע דיין פָארכְט איז בְּטִיפּוּחַ אין הִימֶל וואס ער איז גְמָאסְטֶן מיט דיין הַאנְד אין דיא גְצירְטֶע הִימִיל ווָס הַייסֶן שְׁחָקִים אין דיין רוּאוּנג פון דעם הִימֶל עֲרָפֶל אין דיא אוּם הַאנג פון הִימֶל וואס הַייסְט מָעוֹן אונ דיין פָארכְט איז אויף זייא וְאָבִיתָ תְּהִלָּה דָאךְ הָאסְטוּ גֶוואלְט איין לוֹבּ מִכְּתוּמֵי פון מֶענְטְשִׁין ווָס זענין גְפְלֶעקְט מיט זינְד פון דיא וואס הָאבֶּן פַר בָּארְגֶענֶע פְלֶעקִין פון דיא וואס ווערין בַּאצְווָאוּנְגֶן אין גֶעץ פון יֵצֶר הָרַע. פון דיא וואס זייערי מַעֲשִׂים זענין בִּיטֶר וויא בִּיטֶערֶע קְרֵייטֶר אונ דָס איז דיין לוֹבּ אֲשֶׁר אֵימָתְךָ חַאטְשֶׁע דיין פָארכְט איז בְּמַסְלוּלֵי זְבוּל אין דיא שְׁטֶעגִין פון דעם הִימִיל זְבוּל אונ דיא בַּאשֵׁיינְטֶע הוֹכֶע הִימֶל אין דעם גְוועלְבְּטֶן הִימֶל אין דיא פִּירוּנג פון דיא וואלְקֶן אונ דיין פָארכְט איז אויף זיי וְאָבִיתָ תְּהִלָּה דָאךְ הָאסְטוּ גֶוואלְט איין לוֹבּ מִסְּרוּחֵי מַעַשׂ פון מֶענְטְשֶׁן וואס טוּעֶן פַר דָארְבִּינֶע מַעֲשִׂים פון דיא וואס זענין זַאט מיט צָארְן פון די וואס זענין גְפֶעלְט פון אֱמֶת פון דיא וואס זענין גְטְרַאגִין אויף גָאטְס הֶענְד פון מוּטֶערְס לֵייבּ אונ דָס איז דיין לוֹבּ אֲשֶׁר אֵימָתְךָ חַאטְשֶׁע דיין פָארכְט איז

אַרְבַּע . בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ שֵׁשׁ . וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם :

וְאָבִיתָה תְּהִלָּה . מִקְּרוּאֵי אַיִן . מִקּוֹרְאֵי בְּחָנֶף . מִרְתּוּקֵי אֱמֶת . מְרִיקֵי צֶדֶק . וְהִיא תְהִלָּתֶךָ :

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ . בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ . בִּשְׁבִילֵי מַיִם . בִּתְלוּלֵי רוּם . בְּתַלְתַּלֵּי גוֹבַהּ . וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם :

וְאָבִיתָה תְּהִלָּה . מִבָּשָׂר וָדָם . מֵהֶבֶל וָתוֹהוּ . מֵחָצִיר יָבֵשׁ . מִצֵּל עוֹבֵר . וּמִצִּיץ נוֹבֵל . מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ . מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ . וּמִמְּעוֹפְפֵי חַיָּה . וּמִמַּחֲנִיטֵי נְשָׁמָה . וּמִמּוֹצִיאֵי יְחִידָה . וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין . וּמֵתִים בְּמִשְׁפָּט . וְחַיִּים בְּרַחֲמִים . וְנוֹתְנִים פְּאֵר לְךָ חַי (ה) עוֹלָמִים וְתִפְאַרְתְּךָ עֲלֵיהֶם :

ע״פ א״ב כפול — חז״ק לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת . לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת . קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ :

אַמִּיצֵי שְׁחָקִים מִמַּעַל . וְכָל צְבָא מַעַל . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : אֱמוּנֵי אַהֲבָה . וְצִמְחֵי רְבָבָה . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : בְּבָתֵּי

מטה לוי — **מלאכים**

בצנופי שש שש . בחיות המסוכות כנפיהם שש שש כנפים : מקרואי אין . מאדם שנק׳ אין שנאמר ואדם אין (בראשית ב) כן אתם מאין (ישעיה מה) : מקוראי בחנף . מבני אדם שהם מלאים און ותנופה : בשביבי אש . מלאכים הנבראים מגחלי אש : בשבילי מים . מלאכים הממונים על המים : בתלולי רום . בשמי׳ גבוהים ותלולי׳ : בתלתלי גובה . במלאכי׳ שהם גבוהים וכבדי תילי תילים:

ממשלימי נפש . שהשבה הנשמה וכלה : ממפריחי רוח . שפורחים רוחם ומתים : וממעופפי חיה . שהחיה עופפ׳ מהם ומתים : וממחניטי נשמה . שהנשמה יוצאת מהם : אמיצי שחקי׳ ממעל . מלאכי׳ החזקים העומדי׳ בשמים : אמוני אהבה , ישראל המאמינים באהבה : וצמחי רבבה . ונאמר עליהם רבבה כצמח השדה : בתי נגוזי

פירוש ע״ם

בְּפוֹתְחֵי קָדוֹשׁ צְווִישֶׁן דִי מַלְאָכִים וָואס זֵיי הֵייבֶּן דִיךְ אָן צוּ לוֹיבֶּין מִיט קָדוֹשׁ צְווִישֶׁן דִי וָואס רֵיידֶן בָּרוּךְ צְווִישֶׁן דִי מַלְאָכִים וָואס הָאבֶּן צוּרוֹת פוּן אַלִי פִיר זַייטִין דִי וָואס זֶענֶען בַּאדֶעקְט מִיט זֶעקְס פְלִיגְלֶן אוּנ דַיין פַארְכְט אִיז אוֹיף זֵיי וְאָבִיתָ תְּהִלָּה דָאךְ הָאסְטוּ גִיוָואלְט אַיין לוֹיבּ פוּן מֶענְטְשֶׁן וָואס הֵייסִין נִיסְט פוּן דִי וָואס רוּפֶן מִיט פַאלְשְׁקַייט פוּן דִי וָואס זֶענֶען וַוייט פוּן אֱמֶת פוּן דִיא וָואס זֶענֶען לֵיידִיג פוּן גֶרֶעכְטִיקַייט אוּנ דָאס אִיז דַיין לוֹיבּ אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ חָאטְשֶׁע דַיין פָארְכְט אִיז בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ צְווִישֶׁן דִי מַלְאָכִים וָואס זֵיי זֶענֶען פוּנְקֶען פַייעֶר אִין דִי שְׁטֶעגֶן פוּן וַואסֶער אִין דִי הוֹיכְקֵייט פוּן הִימֶל צְווִישֶׁן דִי הוֹיפִין פוּן דִי הוֹיכֶע מַלְאָכִים אוּנ דַיין פָארְכְט אִיז אוֹיף זֵיי וְאָבִיתָ תְּהִלָּה דָאךְ הָאסְטוּ גִיוָואלְט אַיין לוֹיבּ מִבָּשָׂר וָדָם פוּן מֶענְטְשֶׁן וָואס אִיז פְלֵייש אוּנ בְּלוּט וָואס עֶר אִיז נִיכְט אוּנ וִוּיסְט פוּן דִי וָואס וֶוערִין פַר דַארְט אַזוֹ וִויא דַארֶע גְרָאז פוּן דֶעם מֶענְטְשִׁין וָואס אִיז וִוי אַשָׁטְן פוּן אַיין פַר בַּיי גֵייעֶנְדִיגֶע נָאךְ אוּנ וִוי אַבְּלִיאוּנְג וָואס וִויאַנֶעט מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ פוּן דִי וָואס מוּזֶען זַייעֶר נֶפֶשׁ אִיבֶּר גֶעבִּין צוּם טוֹיט . מִמַּפְרִיחַ רוּחַ פוּן דִיא וָואס בְּלָאזִין אוֹס זַייעֶר אָטְהֶעם אוּנ שְׁטַארְבִּין וּמִמְעוֹפְפֵי חַיָּה פוּן דִי וָואס זַייעֶר לֶעבִּין שְׁוֶועבְּט אַוֶועק . וּמִמַּחֲנִיטֵי נְשָׁמָה אוּנ פוּן דִיא וָואס זַייעֶר נְשָׁמָה וֶוערְט אַרוֹס גְצוֹגִין וִויא אַשְׁפְּרַאצוּנְג . אוּנ זַייעֶר אֵיינְצִיגֶער לֶעבִּינְס קְרַאפְט גֵייט אוֹס . אוּנ זֵיי וֶוערֶן בַּאטְרַאכְט מִיט דִין אוּנ שְׁטַארְבִּן מִיט מִשְׁפָּט אוּנ וֶועלֶן לֶעתִיד לָבוֹא ווִידֶר לֶעבֶּעדִיג וֶוערֶן מִיט דֶר בַּארִימְהֶערְצִיקַייט אוּנ גִיבִּין שֵׁיינֶי לוֹיבּ צוּ דִיר גָאט חָם דוּ בִּיסְט דֶער לֶעבִּין פוּן אַלֶע וֶועלְטִין אוּנ דַיין שֵׁיינְהַייט אִיז אוֹיף זֵיי לְיוֹשֵׁב צוּ דֶעם דֶר דָא זִיצְט אִין לוֹיבּ צוּ דֶעם דֶער דָא רַייט אִין הִימֶל וָואס עֶר הֵייסְט עֲרָבוֹת צוּ אִים אִיז הֵיילִיקַייט אוּנ לוֹיבּ :

אַמִּיצֵי שְׁחָקִים דִי שְׁטַארְקֶע מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען אוֹבֶּן אִין הִימֶל אוּנ אַלֶע אִיבֶּערְשְׁטֶע תְּלוּת זָאגִין קָדוֹשׁ

אמוני

מלאכים. שמו ממליכים. אומרים קדוש: בני בחוני ברית. לזוכר הברית. אומרים קדוש וברוך: ליושב גבורי כח לאמיץ ושגיא כח. אומרים קדוש: גדולי צדקה לנקדש בצדקה. אומרים ברוך: דמות ארבעה פנים: לכל צד פונים. אומרים קדוש: דגלי נצורה. לעמס בצרה. אומרים קדוש וברוך: ליושב המון צבא מעלה: לשוכן מעלה. אומרים קדוש: הולכי דרך תמים להצור תמים. אומרים ברוך: ורצים ושבים. טעם צור מקשיבים. אומרים קדוש: וקוי ישועות. וחוכי סליחות אומרים קדוש וברוך: ליושב זמירות רבות. זכי שמי ערבות. אומרים קדוש: זרע מטע אמת. לאלהים אמת אומרים ברוך: חשמלים עזים לעושה חזיזים. אומרים קדוש: חונים ונוסעים למעלה נשיאים. אומרים קדוש וברוך: ליושב טפסרי מרומים לרם על רמים. אומרים

קדוש

מטה לוי

כ"ח: בחוני ברית. כמו האבות שנבחנו ונתנסו בכמה מצות: גבורי כח. מלאכים: גדולי צדקה. ישראל: דמות ארבעה פנים וכו' החיות: דגלי נצורה. ישראל: להצור תמים. להקב"ה: ורצים ושבים. החיות שנאמר עליהם והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א): ונסעו ויחנו: חונים ונוסעי'. ישראל שנאמר עליהם זכו שמי ערבות. מלאכים שהוא מעלה נשיאים מקלס ישראל שבאו מנטיעת יעקב: לעושה חזיזים. להקב"ה שעושה עננים: למעל' נשיאים. להקב"ה שהוא מעלה נשיאים מקצה הארץ. אומרי' קדוש: טפסרי מרומים. שרי היילי מרום: טעם צור: דבור הקב"ה הם מקשיבים: זכי שמי ערבות. מלאכים: גבורי כח. מלאכים הזכים והטהורי' והם כרום רקיע שמו ערבות: זרע מטע אמת. ישראל: תוכלו

פירוש ע"ט

וממיט אהבה די ישראל וואס ליבן גאט מיט ריכטיקייט. וואס זייא זענין צעהנדליגע מזוזות ווי דיא שפראצונג זיי זאגן ברוך בכתי מלאכים צווישן די כתות מלאכים וואס מאכן קיניגן זיין נאמן זיי זאגן קדוש בני בחוני די קינדער פון די אבות וואס גאט האט גימאכט מיט זייא אבונד דורך פרובן וואס ער האט זייא גיפרובט צו גאט וואס גידענקט דעם ברית זאגן זיי קדוש וברוך גבורי כח די שטארק קרעפטיגע מלאכים צו גאט דעם קרעפטיגן אלמאכטיגן זאגן זיי קדוש גדולי די וואס זיי זענין גרוס מיט צדקה צו גאט וואס איז גיהייליגט מיט צדקה זאגן זיי ברוך דמות ארבעת די מלאכים וואס האבן גישטאלט פון פיר פנים צוא אלי זייטן ווי זיי קערן זיך זיי זאגן קדוש דגלי די גיהיטענע דגלים פון ישראל צו גאט וואס ער איז מיט זיי אין נוט זאגן זיי קדוש וברוך המון צבא די פילע איבערשטי חילות צו גאט דער דא רועט אובן זאגן זייא קדוש די וואס גייען אין רעכטן וועג צום ריכטיגן באשעפער זאגן זיי ברוך ורצים ושבים אונ די מלאכים וואס ליפן אונ קערן זיך ווידער אום די רייד פון באשעפער פר נעמן זייא זאגן קדוש וברוך וזמירות רבות דיא מלאכים וואס זינגן פיל גזאנג אונ זענין לויטער אין הימל ערבות זייא זאגן קדוש זרע די קינדער פון דיא ווארהאפטיגע פלאנצונג דס זענין די אבות צו דעם ווארהאפטיגן גאט זאגן זיי ברוך חשמלים עזים די שטארקי מלאכים וואס הייסן חשמלים צום באשעפער פון די וואלקן זיי זאגן קדוש. די ישראל וואס פלעגין דורך וואלקין רוען אונ ציען. צו גאט וואס ברענגט אויף די וואלקן. זאגן זיי קדוש וברוך טפסרי מרומים די מלאכים וואס זענין העכער אין הימל צו גאט דעם דער הויבנעם איבער אלע דער הויבעני זאגין זיי קדוש. די וואס זייערי גיצעלטן זענין נוט מיט תורה לערנן זייערי יינגערינגע אונ קליינע קינדער זאגן ברוך יחידון דיא מלאכים וואס שפרינגן אונ גאטס אין גייען שליחות וואס גייען אונ קניען זיך זאגן קדוש

קָדוֹשׁ: טוֹבוּ אֹהָלָיו יוֹנְקָיו וְעוֹלָלָיו. אוֹמְרִים בָּרוּךְ:
יִדּוֹדוּן הוֹלְכִים. כּוֹרְעִים וּבוֹרְכִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: יוֹשְׁבֵי
אֹהֶל וּמִשְׁכָּן לְבְתוֹכָם שָׁכָן. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב
כִּתֵּי הֲמוֹנִים. עִם חַיּוֹת וְאוֹפַנִּים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: כֶּתֶר
נוֹתְנִים. בְּנֵי אֵיתָנִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: לַהֲקַת שְׁבִיבִים.
וְאֵשׁ לְהָבִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: לְמַעֲנוֹ גּוֹי אֶחָד. לְשֵׁם אֵל
הַמְיוּחָד. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב מְסוֹכְכִים מְרוֹפְפִים.
בְּכַנְפֵיהֶם מְעוֹפְפִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: מְנַצְּחִים לְהַתְמִיד.
בְּכָל יוֹם תָּמִיד. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: נוֹרָאִים בְּנִפְלָאוֹת. לְצֶדֶק
נוֹרָאוֹת. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: נְדִיבֵי עַמּוֹ. מְסַלְסְלִים לִשְׁמוֹ.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִשְׁתַּחֲוִים
וּמוֹדִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: סוֹלְדֵי בְחִילָה. לְנוֹרָא עֲלִילָה.
אוֹמְרִים בָּרוּךְ: עֵינַיִם מְלֵאִים. כְּתַרְשִׁישׁ מְמוּלָאִים.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: עוֹנִים בְּמַקְהֵלוֹת. בְּלַחַשׁ וְקוֹלוֹת.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב פְּנֵיהֶם כִּבְרָקִים מְאִירִים.
וּפָז בֶּגֶד פְּאוּרִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: פְּדוּיֵי בִּזְרוֹעַ חָזָק.
לנואלם

מטה לוי

אוהליו. ישראל שנאמר עליהם מה טובו אוהליך יעקב: ידודון מלכים. מלאכי צבאות ונשים בבליותו של מקום: כורעים וברכים. משבחים לפניו בברך וכריעה: יושבי א'. ישראל: לבתוכם שכן. להקב"ה ששכן במשכן אומרי' קדוש וברוך: כתי המונים. מחנות המון של מלאכים: בני האבות שהיו חזקים כשבועת הש"י: להקת שביבים. קהלת מלאכים: למענו גוי אחד. ישראל גוי א' שנבראו למענו לקלסו ולשבחו: לשם אל המיוחד

ט' מסוככי. מכסי' א"פ בכנפיה': מרופפים. רפיון והולכים אותו למלאכים בשעה ששם בכנפיהם מעופפים: מנצחים להתמיד. תמיד מנגנים בניגון כלי שעייך לומר בו לנצח: נוראים בנפלאות מלאכי' שהם יראים מנפלאות שהם רואים תמיד: לצדק נוראות ולכך בצדק' וכיגבר הם מתיראים: סולדי בחילה. משבחים כמורא: עינים מלאים. בולטים גפינים כעדי של זהב: כתרשיש ממולאים

פירוש ע"ם

יֹשְׁבֵי אֹהֶל דִּי וָואס זֶענֶען אִין גִיצֶעלְט אוּנ הַיילִיגֶען רוּאוּנְג צוּ גָאט וָואס עֶר רוּהָעט צְוִוישֶׁן זֵיי זָאגֶן קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ
כִּתֵּי הֲמוֹנִים דִּי כִּתּוֹת פוּן פִיל מַלְאָכִים מִיט חַיּוֹת אוּנ אוֹפַנִּים זָאגֶן קָדוֹשׁ. אֶקְרוֹן גִיבִּין צוּ דִּיר דִּיא קִינְדֶער
פוּן דִּי אָבוֹת זַייא זָאגֶן בָּרוּךְ לַהֲקַת דָּס אַיין זַאמְלוּנְג פוּן בְּרֶענֶנְדִיגִי אוּנ פְלַאמִידִיגֶע מַלְאָכִים זָאגֶן קָדוֹשׁ
דִּיא אֵיינְצִיגֶע פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען בַּאשַׁאפֶן גִיוָוארֶן פוּן גָאטְט וֶועגֶן צוּ דִינֶען אִים צוּם אֵיינְצִיגֶן גָאט
זָאגֶן זַייא קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ מְסוֹכְכִים דִּיא מַלְאָכִים וָוס בְּדֶעקִין זִיךְ מִיט זֵייעֶרֶע פְלִיגְלֶען אוּנ לָאזֶן אַרָאפּ דִּי
פְלִיגְלֶען מִיט וֶועלְכֵי זֵיי פְלִיהֶן זַייא זָאגִין קָדוֹשׁ. דִּי יִשְׂרָאֵל וָואס לוֹבֶּן מִיט גִזַאנְג תָּמִיד אַלֵי טָאג זָאגֶן
בָּרוּךְ נוֹרָאִים בְּנִפְלָאוֹת דִּי מַלְאָכִים וָוס זֶענֶען פוּל פָארְכְט פוּן גָאטְס וואוּנְדֶר צוּם גִירֶעכְטִין פָארְכְטִיגֶען גָאט
זָאגֶן קָדוֹשׁ. דִּיא אֵיידֶעלֶע לַייט פוּן זַיין פָאלְק זֵיי צִירִין מִיט לוֹיבּ זַיין נָאמֶן זָאגֶן קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ שְׂרָפִים
עוֹמְדִים בְּרֶענֶנְדִיגֶע מַלְאָכִים וָוס שְׁטֵייעֶן פַר גָאט זֵיי בּוּקִין זִיךְ אוּנ דַאנְקֶן זָאגִין קָדוֹשׁ. דִּיא וָואס זֵי
לוֹיבִּין מִיט צִיטֶערְנִישׁ צוּא גָאט וָואס עֶר טוּט פָארְכְטִיגֶע וֶוערְק זָאגִין בָּרוּךְ עֵינַיִם מְלֵאִים דִּי מַלְאָכִים וָואס
זֶענֶען פוּל אוֹיגֶן אוּנ זֶענֶען גְרוֹיס ווִי דֶער יַם תַּרְשִׁישׁ זָאגֶן קָדוֹשׁ. דִּיא וָוס שְׁרַייעֶן אִין אַיין זַאמְלוּנְג מִיט
נִידֶערִיג אוּנ הוֹיךְ קוֹל פוּן תְּפִלָּה זָאגִין קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ פְּנֵיהֶם כִּבְרָקִים דִּי מַלְאָכִים וָואס זֵייעֶר פָּנִים לַייכְט

לגואלם חזק. אומרים ברוך: צבאות שמים. לרוכב שמים. אומרים קדוש: צאן קדשים מטע קדושים. אומרים קדוש וברוך: ליושב קלים לצורם. קוראם ליוצרם. אומרים קדוש: קהלות יעקב בלי לב עקוב: אומרים ברוך: רגליהם כעגל. ואופן מתגלגל. אומרים קדוש: רצוים לבוראם. לרם אשר בראם. אומרים קדוש וברוך: ליושב שוכני בצל שדי. שנותם אין די: אומרים קדוש: שמורים חקוקים במצות וחוקים. אומרים ברוך: חזן תוקף תרשישים. במרום חשים. אומרים קדוש: תמימים בדרכיהם. ובמעשה ידיהם. אומרים קדוש וברוך:

ליושב תהלות. לרוכב ערבות קדוש וברוך:

ובכן שרפים עומדים ממעל לו:

חז"ק אלו לאלו שואלים. אלו לאלו ממללים. אנה שוכן מעלים. להעריצו להקדישו בפאר מסלסלים:

מיוסד ע"פ א"ב

אילי מרום פוצחים הלולו. אופן וגלגל מביעים סלסולו. באימה וביראה מכתירים שם גדלו. שרפים עומדים ממעל לו: אלו גבורי

מטה לוי כח

ממולאים. וממולאים כתבני תרשיש: קלים לצורם. שהם קלים בשליחות' ליוצרם. בלי לב עקוב. בלי לב רמיה ועקוב': שוכני בצל שדי. השוכנים בצל הקב"ה שנקרא שדי: שמורים ישראל שנשמרים ע"י הקב"ה: חקוקים. לשון חקוק במצות ותוקים:

תוקף תרשישים. מלאכי החוזק והחזקים כמו תרשיש: אילי מרום. מלאכי החזקים שבשמי': פוצחים הלולו. מדברים שבחו: מביעים סלסולו. מגידים שבחו: גבורי כו' לאהל. מלאכים

פירוש ע"ם

ווי בליצן אונ ווענין גיצירט אין לויטערע קליידר אזו ווי גילייטערטע גאלד זאגן קדוש. די ישראל וואס וועגן אוים גליוזט גיווארן מיט שטארקר מאכט צו זייער שטארקן דער ליזר זאגן ברוך צבאות שמים די הערשאפט פון הימל צו גאט וואס רייט אוף די הימל זאגן קדוש. די היילגי שאף ישראל די פלאנצונג פון די היילגע אבות זאגן קדוש וברוך קלים לצורם די מלאכים וואס זענען גרינג אין די שליחות פון זייער באשפער וויא רופן זייער באשעפר אונ זאגן קדוש. די איינזאמלונג פון יעקב אן אפאלשע הארץ זאגן ברוך רגליהם כעגל די מלאכים וואס זייערי פים זענען ווי פים פון אקאלב אונ די רעדר וואס דרייען זיך פון כסא הכבוד זאגן קדוש. די באוויליגטי צו זייער באשעפר צו דעם הויכן גאט וואס ער האט זיי בשאפן זאגן קדוש וברוך שוכני בצל שדי די מלאכים וואס רוען אין שאטן פון אלמאכטיגן גאט זייערי יארן איז אן אצאל זאגן קדוש. די ישראל וואס זענען גיהיט אונ גיצייכינט מיט מצות אונ גיזעץ פון דער תורה זאגן ברוך תוקף תרשישים די שטארקי מלאכים וואס הייסן תרשישים וויא איילן זיך אין הימל אונ זאגן קדוש. די ישראל וואס זענען פרום אין זייער וועג אונ די ווערק פון זייערע הענט זאגן קדוש וברוך:

ובכן אונ אזו שטייען די שרפים אויבן ביי גאט:

אלו לאלו די מלאכים פרעגין די אנדרי די זאגן צו די אנדרי וויא איז דר גאט וואס רועט אויבן יתברך אים שטארק צו לויבן אונ צו היילגין מיט שיינקייט ריכן זיי גאט:

אילי מרום די שטארקי מלאכים פון הימל זאגן זיין לוב די מלאכים וואס הייסן אופן אונ גלגל זאגן באימה וביראה מיט שרעק אונ פארכט קרינן זיא זיין גיאכפערטין גאמן פרענדיגע מלאכים

כח ברעד ובפחד . גאה וגבוה ליחד לאחד . דממה דקה ראים בלי כחד . שש כנפים שש כנפים לאחד : אלו היושב יחידי על אופניו הדובר דבר דבור על אפניו . ירצוא ושוב כבזק לפניו בשתים יכסה פניו : אלו זוהר הרקיע כעין החשמליו זועף כים ויהמו גליו . חיל שרף אימה עליו . ובשתים יכסה רגליו : אלו טפסרי קלל כעין נחושת יצפצף . טהור עינים עליהם יתופף . ידוד יכסה פניו בלי מתרופף : ובשתים יעופף : אלו כביר כח הוא אלי זה . כי לא בזה ענות עם עני ונבזה . להקדישו ולהעריצו יחד נרשים זה מזה . וקרא זה אל זה : אלו מלך מהולל בפיהם גמר . מוראו עליהם תמיד להשמר . נשא ונעלם הלולו לומר . וקרא זה אל זה ואמר : אלו שרף מכונה אחד קדוש . סלוד אומר לברוך וקדוש . עונים בקדושה לאל הקדוש : קדוש קדוש : אלו פאר ושבח לאדון הצבאות . פוצחים ברנה מלאכי צבאות . צבא מרום גדולתם מצביאות . יי צבאות : אלו קדוש

ונורא

מטה לוי

מלאכים גבורי כח הם מיחדים ברעדה ופחד לשם אחד שהוא גאה וגבוה ובקול דממה דקה : ראים בלי כחד . ומעופפי' בלי פנים': היושב יחידי על אופניו . גלגלי מרכבה : דבור על אפניו . כחיות רצים כנהוג על סדורו ומנהגיו : רצוא ושוב כבזק לפניו . החיות רצים ושבים מפני אימת הקב"ה כאור יוצא מן הכבשן שיוצא וחוזר כברק עין : חיל שרף אימה עליו . פחד המלאך על המלאך שתחתיו שנותן אימה עליו : טפסרי פ' ינצפצף . סילי פעלה שמראיהם כעין נחשת קלל כל אחד יכנה והב"י שהוא . טהור עינים עליה' יתופף . מכסה פניהם : ידוד כו' כל מלאך יכסה פניו בכדי שלא תדעוס ר"ל לו רצון ותלבות . ים שרף א' ובשם מכונה כשם . אחד קדוש . סלוד אומר . אומר שבח : לברוך וקדוש . צבא מרום . המלאכי' ע"י גדולתם . הם מצביאות ומגדילות את ה' . לצבאות , צבאות היא כלבא שלו שהם גדולים ונגוהים

פירוש ע"ם

שטייען פון אויבן בייא איהם . גבורי כח די שטארק קראפטיגע מלאכים מיט ציטערנש אונ מיט פארכט טוען וויא אייניגען דעם איינציגען גאט וואס ער איז געהערשט אונ גהויבט דממה דקה מ"ט איין שטיל שווייגענדיג קול שוועבין זיי אן אוף האלטונג איטליכר האט זעקס פליגלן היושב יחידי גאט וואס זיצט אייער אליין אוף זיין מרכבה דר דא רעט איטליכע זאך מיט איר אופן ורצוא ושוב אונ דיא מלאכים לופן פר אים הין אונ צוריק אזו וויא אבליץ . אונ איטליכר דעקט צו זיין פנים מיט צוויי פליגלן זוהר הרקיע דאס געשטאלט פון היםל איז ווי דם געשטאלט פון זייני חשמלים אז ער שטורעמט אין ים טוען ברומען זייני אינדין חיל שרף דר ברענעדיגר מלאך ציטערט פר גאט אונ גאטס פארכט איז אויף אים אונ מיט צוויי פליגל נאדעקט איטליכר מלאך זייני פיס טפסרי די הארין פון הימל ווס זייער געשטאלט איז ווי ליכטיגי קופר טוען ריידן לויב צו גאט טהור גאט וואס הט אקלארין בליק באשיצט אוף זייא יחד יכסה איטליכר מלאך שפרינגט אפ פון שרעק אונ דעקט צו זיין פנים כדי ער זאל נית קוקן אוף דר שכינה אונ פון פחד שלאף ווערן . אונ מיט צוויי פליגיל טוט ער שוועבן כביר כח דר גאט מייער איז פיל שטארק אין כח ער פר שעמט נית דם גבעט פון פאלק ישראל ווס האלטן זיך ארום אונ מבוזה להקדיש ולהעריצו צוא הייליגן גאט אונ אים שטארק צו לובן נעמן אלע מלאכים רשות אייער פון אנדרן אונ איינר רופט צום אנדרן צו זאגן קדושה צו זאגן מלך מהולל דר קיניג הקב"ה וואס איז גילובט אין זייער מויל האט בשלאבן זיין פארכטיקייט אויף זיי . תמיד צו מאכן היטן . נשא ונעלם זיין לויב איז דר הויבן אונ פרהולן פון אום צו זאגן . אונ איין מלאך רופט צום אנדרן צו זאגן קדושה צו זאגן . שרף מכונה דער ברענדיגר מלאך ווס זיין נאמן איז אחד קדוש זאגט ער איין לויב צו גאט ווס ער איז גלובט אונ גהייליגט פנים . נקדישה די ענטפערן מיט הייליקייט צום הייליגן גאט אונ זאגן קדוש קדוש קדוש . פאר ושבח שייני לויב אונ דאנק צום הארין אלי הערשאפט זאגן מיט געזאנג די מלאכים פון הערשאפט צבא מרום די הערשאפט פון הימל דורך זייער גרויסקייט מאכן זיי גרייסן אונ הערשן גאט וואס ער איז איבר אלי הערשאפט קדוש ונורא גאט ווס ער איז הייליג אונ פארכטיג רופט אוף די מלאכים מיט שטארקייט היא מלאכים

נוֹרָא שׁוֹכֵן עֲלִיהֶב בְּעֶרֶץ . קַלִּים לָרוּץ עַד קְצֵה הָאָרֶץ . רָם וְנִשָּׂא יוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ . מְלֹא כָל הָאָרֶץ : אלו שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם כִּסְּה הוֹדוֹ . שְׁחָקִים מִמַּעַל פּוֹעַל יָדוֹ : תּוֹלֶה תֵּבֵל בִּזְרוֹעַ יָדוֹ . מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : אלו

וּבְכֵן וּלְךָ תַּעֲלֶה קְדוּשָּׁה . כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ :

פותחין הארון

וּנְתַנֶּה תּוֹקֶף קְדוּשַּׁת הַיּוֹם . כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם . וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ . וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת : אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד . וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם (וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) . וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת . וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת . וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא . וְחוֹתָם יַד כָּל אָדָם בּוֹ : וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע . וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע . וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן . וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן . וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין . לִפְקוֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין . כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ בַּדִּין . וְכָל בָּאֵי עוֹלָם

יעברון מטה לוי

ונבוסים והוא גבוה מעל גבוה : קדוש כו' כערן . מורא על הארץ : שחקים ממעל פועל ידו . גם שחקים של מעלה הכל
כמלאכי' יותר מעל בני אדם כדכתיב וסביביו נשערה מאוד מעשה ידיו של הקב"ה : תולה תבל . כל העולם כולו תלוי
(תהלי' נ ג) : קלים לרוץ עד קצה הארץ . בשליחות : רם ונשא . בזרוע ידו :
אבר כוח . יושב על חוג הארץ . יושב בשמים הסוככי' את כל א

פירוש ע"ם

וְגִיךְ גְרִינְג צוּ לוֹפֶן בִּיז עֶק וֶועלְט אִין שְׁלִיחוּת פוּן גָאט רָם וְנִשָּׂא גָאט וָוס עֶר אִיז הוֹיךְ אוּנ דֶר הוֹיבֶּן זִיצְט אוֹף דֶעם הִימְל וָוס אִיז אַרוּם דֶר עֶרְד אוּנ עֶר אִיז פוּל דִי גַאנְצִי וֶועלְט שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם גָאטְס שַׁיינְקַייט בְּדֶעקְט דִי אוּנְטֶרְשְׁטִי הִימְל אוּנ דִי אוֹבֶּרְשְׁטִי הִימְל דֶען דִיא אוֹבֶּרְשְׁטִי הִימְל זֶענֶען אוֹיךְ דִי וֶוערְק פוּן זַיינֶע הֶענְט תּוֹלֶה תֵּבֵל גָאט הֶענְגְט אוֹף דִי וֶועלְט אוֹף דִי שְׁטַארְקַייט פוּן זַיין הַאנְט דֶען גָאטְס כָּבוֹד אִיז פוּל אִין דֶר גַאנְצֶער וֶועלְט :

וּבְכֵן אַזוֹ גֵייט אוֹף צוּ דִיר דִיא הַיילִיקַייט דֶען דוּ בִּיסְט אוּנְזֶער גָאט אוּנ קֵינִיג פוּן דֶר וֶועלְט :

וּנְתַנֶּה אוּנ מִיר וֶועלֶן דֶר צֵיילֶין דִי שְׁטַארְק הַיילִיקַייט פוּן דֶעם טָאג דֶען עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּנ שְׁרֶעקְלִיךְ אוּנ אִין דֶעם טָאג וֶוערְט דֶער הוֹיבֶּן דַיין קִינִגְרַייךְ אוּנ דַיין שְׁטוּל וֶוערְט אָן גְבְּרֵייט מִיט חֶסֶד אוּנ דוּ וֶועסְט אוֹף אִים מִיט אֱמֶת . דָס דוּ בִּיסְט אַדַיָּן אוּנ אַמוֹכִיחַ אוּנ דוּא וַוייסְט אַלְס דִינְג אוּנ דוּ בִּיסְט אַלֵיין אַיין עֵדוּת דוּ שְׁרַייבְּסְט אַלֵיין אוּנ טוּסְט אַלֵיין חַתְמֶנֶן אוּנ צֵיילְסְט אוּנ רֶעכֶנְסְט אוּנ גֶדֶענְקְסְט אַלֶע פַר גֶעסִינֶע זַאכֶן אוּנ דוּא עֶפִינֶסְט דָס סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת אוּנ פוּן זִיךְ אַלֵיין וֶוערְט עֶס גֶלֵייעֶנְט אוּנ דִי חֲתִימָה פוּן אִיטְלִיכֶן מֶענְטְשֶׁן אִיז אִין דֶעם סֵפֶר וּבַשּׁוֹפָר אוּנ מִיט אַגְרוֹיסֶן שׁוֹפָר בְּלָאזְט מֶען אִין הִימְל אוּנ אַיין שְׁטִיל קוֹל וֶוערְט גִיהֶערְט פוּן גָאט אוּנ דִיא מַלְאָכִים אַיילִין צוּ טָאן גָאטְס שְׁלִיחוּת אוּנ עֶס נֶעמְט זֵייא אָן אַצִיטֶערְנִיש אוּנ אַשְׁרֶעקִינִש אוּנ זָאגֶן דָאס אִיז דֶר יוֹם הַדִּין צוּ

יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן: כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ. מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֶה וְתִפְקוֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן: כַּמָּה יַעַבְרוּן. וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן: מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת: מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ. מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ: מִי בַחֶרֶב וּמִי בַחַיָּה. מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא: מִי בָרַעַשׁ. וּמִי בַמַּגֵּפָה: מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה: מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף. מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר: מִי יֵעָשֵׁר. וּמִי יֵעָנִי. מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום קול ממון

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה:

מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵרָה:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם

ישוב

פירוש ע"ט

משפטין אַלֶע דיא הערשער קאם ועניג אין הימל מיט דין. דען זיי וועלן ניט גירעכט בלייבן אין דייני אויגין אין דין דרום האבן מיר גרוים פחד אונ אלע וואס קומען אויף דר וועלט טוען איבר פארן פר דיר צום משפט אזוי ווי יונגע שאף: כבקרת אזו ווי דר פאסטוך באקוקט זיין שטאדע טוט ער דורך טרייבן זייני שאף אונטר זיין רוט כדי צו וויסן וויפל שאף זענין פר האנדין אזו אויך דו גאט דוא מאכסט איבר פירן אונ ציילסט אונ רעכינסט אונ גדענקסט דס נפש פון אלי באשעפעניש אונ באשטימסט געוויסעס צו אלי דייני באשעפניש אונ דו שרייבסט זייער גזר דין:

בראש השנה אום ראש השנה ווערן זיי גישריבן אונ אום יום כפור ווערן זיי גיחתמת וויפל וואלן אוועק זיין פון דר וועלט אונ וויפל זאלן בשאפן ווערן ווער עס זאל לעבן ווער עס זאל שטארבן ווער עס זאל שטארבן מיט זיין צייט אונ ווער עס זאל שטארבן אן דער צייט ווער עס ווערט גשפט מיט וואסער אונ ווער מיט פייער ווער עס זאל גהרג ווערין דורך אשווערד אונ ווער עס זאל אום קומען דורך אחיה ווער עס זאל שטארבן פון הונגר אונ ווער פון דארשט ווער עס זאל אום קומן אין שטורעם אונ ווער עס זאל שטארבן אין אמגפה ווער עס זאל דר ווארגן ווערן אונ ווער עס זאל פר שטיינט ווערין ווער עס זאל רוען אונ ווער עס זאל זיין גע וגד ווער עס זאל לעבין רוהיג אונ ווער אום רוהיג ווער עס זאל האבין שלוה אונ ווער עס זאל גישטראפט ווערין מיט יסורים ווער עס זאל פאר ארמט ווערן אונ ווער עס זאל רייך ווערן ווער עס ווערן שפל אונ עס זאל דער הויבן ווערן:

תשובה אונ תשובה אונ תפלה אונ צדקה זענין מבטל דיא בייזע גזירה: כי כשמך דען אזו וויא דיין נאמן איז דאס ער באטייט אויף מדת הרחמים אזו איז דיין לויב דס דוא ביסט ארחום וחנון. עס איז שווער דיר צו דר צארענן אונ גרינג מפיס צו זיין דען דו ווילסט נים דר רשע זאל שטארבן נאר

ישוב מיד תקבלו: חזן אמת כי אתה הוא יוצרם. ואתה יודע יצרם. כי הם בשר ודם: אדם יסודו מעפר וסופו לעפר. בנפשו יביא לחמו. משול כחרס הנשבר. כחציר יבש. וכציץ נובל. וכצל עובר וכענן כלה. וכרוח נושבת וכאבק פורח. וכחלום יעוף:

ואתה הוא מלך אל חי וקים:

אין קצבה לשנותיך. ואין קץ לאורך ימיך. ואין לשער מרכבות כבודך. ואין לפרש עלום שמך. שמך נאה לך. ואתה נאה לשמך. ושמנו קראת בשמך: עשה למען שמך. וקדש את שמך על מקדישי שמך. בעבור כבוד שמך הנערץ והנקדש כסוד שיח שרפי קודש. המקדישים שמך בקודש. דרי מעלה עם דרי מטה: (קוראים ומשלשים בשלוש קדושה בקודש):

נ"פ כתר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה. יחד כלם קדשה לך ישלשו כדבר האמור

נ"א נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קודש המקדישים שמך בקודש ככתוב

על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו לעמתם נ"פ משבחים ואומרים: (נ"א ברוך יאמרו):

פירוש ע"ט

ער זאל טאן תשובה אונ בלייבן לעבן אונ ביז זיין טוט ווארסטו אים אז ער טוט תשובה ביסטו זיין תשובה מקבל. אמת דס איז אמת דס דו ביסט זייער באשפר אונ דו ווייסט זייער יצר הרע דען זיי זענין בלוט אונ פלייש דרום זינדיגן זיי אדם דר יסוד פון מענטשן איז פון ערד אונ זיין סוף איז צו דר ערד. מיט סכנת נפשות באקומט ער זיין ברויט. ער איז גיגליכן צו איין צו בראכינם שארבן אזו וויא איין פר טריקענטי גראז אונ אזו ווי אפרפוילטי שפראצונג ווי אשאטן פון איין פר בייגייענדן אונ אזו ווי איוואלקין ווס ווערט כלה אונ אזו ווי אווינט וואס ווייעט אונ אזו ווי שטוב ווס פליהט אוועק אונ אזו ווי אחלום שוועבט אוועק אזו אויך איז דר מענטש אוף דר וועלט: ואתה אבר דו גאט ביסט אשטארקר מלך ווס דו לעבסט אונ האסט אבאשטאנד צו אייביג:

אין קצבה עס איז ניט דא קיין מאס צו דייני יארן אונ עס איז קיין ענד צו די לענג פון דייני טעג אונ מען קען ניט משער זיין וויפל מלאכים עס זענין ארום דיין כסא הכבוד אונ מען קען ניט אוס ריידן די פאר בארגנש פון דיין נאמן שמך דיין היילגר נאמן פאסט צו דיר אונ דו פאסט צו דיין נאמן דס דיין נאמן ווייזט דאס דו ביסט היה הוה ויהיה אונ אונזר נאמן האסטו גרופן מיט דיין נאמן דען דיא סוף אותיות פון ישראל איז אל אונ אל איז טייטש גאט:

עשה טוא אונז חסד פון דיין נאמן וועגין אונ היילג דיין נאמן אויף ישראל ווס היילגין דיין נאמן בעבור טוא דס פון דיין גיערטן נאמן וועגין ווס ער איז גישטארקט אונ גהייליגט אין סוד פון דיא ברענדיגע מלאכים ווס זיי היילגן דיין נאמן מיט היילקייט דרי די מלאכים ווס וואנן אובן אונ דיא ישראל ווס וואונן אונטין זאגן צו דיר דרייא מאל קדוש מיט היליקייט: ככתוב אזו ווי עס איז גישריבן דורך דיין נביא וקרא זה אל זה איין מלאך רופט צום אנדרן אונ זאגט קדוש קדוש קדוש היילג היילג היילג איז גאט פון אלע הערשארין דיא גאנצע וועלט איז פיל מיט זיין כבוד. כבודו מלא עולם זיין כבוד איז פיל אין דר גאנצר וועלט זייני באדינר די מלאכים פרעגין איינר צום אנדרן וויא איז דר ארט וואו זיין כבוד רוהט דיא מלאכים ענטפערן אנטקעגן זיי ברוך דאס הייסט וויא טייטר שטייט ברוך כבוד יי ממקומו:

א״ב כפול

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית . דָּת וְכֵס הֵשִׁית . אֲמָנָה יוֹם יוֹם אֲצוּלָה אִתּוֹ בְּחֶבְיוֹן : בְּאֵרָהּ לְשַׁעֲשׁוּעִים . בָּהּ לְנַקּוֹת חֵטְא עַם מְשׁוּעִים : גָּמַר בַּעֲצָתָהּ כֹּל בְּאוֹמֶר . גָּשָׁה לְחַנֵּן בְּעַד כָּל יְצוּרֵי חוֹמֶר : דִּגְלָהּ לִפְנֵי מְכוֹן שֶׁבֶת . דְּרוֹר יֶשַׁע כְּעָלָה בְּמַחֲשֶׁבֶת : הוּכְנָה עַד לֹא עוֹלָם . הֱיוֹת מֵלִיץ יוֹשֶׁר לְעַם עוֹלָם . וּשְׁנֵי אֲלָפִים רְבָבוֹת גְּדוּדִים . וּכְמוֹ הֵם כְּרוּבִים . אָז כֵּם מִתְגּוֹדְדִים : זָקוּף לְמִסְפָּרָם מַרְבִּים . זִיו סַפִּיר כֵּס מַרְכִּיבִים : חַשְׁרַת מַיִם עִם חֶשְׁכַת מַיִם . חֻבָּא בִּמְצוּלוֹת מַיִם . חֵטְא שׁוֹפְכֵי לֵב כַּמַּיִם טוֹרַח נוֹשֵׂא וְנִרְאֶה נִשָּׂא . טוֹעֵן מַשָּׂא בְקוֹל כָּל תִּשָּׂא : חזן יִתְרַעֲשׁוּ אוֹפָן וְגַלְגַּל . יוֹקַשׁ עַם זוּ לְהָאֳפִין וּלְגַלְגֵּל . כְּרוּב וְחַיָּה רוֹפְפִים . בְּכַנְפֵי

מטה לוי נשר

אז מלפני בראשית . קודם שנבראו שמים וארץ : דת וגם כשית . שם את התורה וכסה״כ : אמנה יום יום . התורה שנקראת אמנה היתה אתו שני אלפים שנה : אצולה אתו בחביון . ונטשה אללי כמחבא : בארה . ביאר את התורה : לשעשועים . לישראל שנקראים ילד שעשועים : בה . בשביל התורה . לנקות ט׳ . גמר בעצתם כל כאומר . גמר את כל הבריאה כמאמר על פי שאמה שכתיבן בתורה אם לברוא העולם והשיבה לו אם אין נאה ומתנה לעולך על מה הוא מלך : גשה לחנן בעד כל יצורי חומר . התור׳ נגשה להתפלל בעד כל אדם שנבראו מחומר : דגלה . תיקן אותה הקב״ה : לפני מכון שבת . להיות תמיד לפני מכון שבתו : דרור ישע כעלה במחשב׳ . כדי שתהא דרור וחירות לישראל שעלו במחשב׳ לבבראות קודם שנבראת העולם : הוכנה . כסה״כ הוכנה : עד לא עולם . קודם שנבראת העולם : למען סיות . כסה״כ מליץ יושר לעם עולם . לישראל שנקראו עם עולם : ושני אלפי רבבות גדודי׳ . שהם הרבה כמ״ש הים מספר לגדודיו (איוב כה ג) : וכמו הם . הרבה כמו הן כרובי׳ אז כם מתגודדים ט׳ כם מרכיבי׳ . הכרובים מתקבצי׳ ביניהם כגדודים כדי לזקוף ולעמוד על מספרם שיהיו ג״כ נראים מרובי׳ וחיות הקודש מרכיבי׳ על עצמם הכסא בזיו תוארו כדמות ספיר : חשרת מים עם חשכת מים . כשעננים מלאים מחשיכי׳ את השמי׳ ואח״כ חושרות כל אלפי רבבות גדודים וכרובי׳ וחיות הקודש וחשרת המים והעננים כולם מתפללי׳ על ישראל ואומרי׳ . חבא במצולות מים הסתר והטמן במצולות ים : חטא . של ישראל : שופכי לפניך . לב כמים . בתפלת׳ : טורח נושא . הש״י נושא משא הכסא : ונראה . כאלו הוא נשא : טוען משא . הטעות : בקול . בזכות הקול שאמר הושע הנביא כל תשא עון וקח טוב . רבש״ע יהי רצון . יתרעשו אופן וגלגל . שיתרעשו אופנים וגלגלים בתפלתם : יוקש . טעות של ישראל שנקראים עם זו : להאפין ולגלגל . לגלגל ולכסות כדי שלא יהיו נראים לפני הקב״ה : כרוב וחיה רופפים . מתנועעים בכנפים לקבל התפל׳ : בכנפי סי נשר . טעות של ישראל הנקרא׳ א׳ :

מרפים

פירוש ע״ם

אז מלפני בראשית דענסטמאל נאך פר דם ערשטי בשאפונג פון דר וועלט הט גאט שון בשאפן די תורה אונ דעם כסא הכבוד אמנה דיא תורה איז בייא איהם דער צוגין גיוועזן צוויא טויזנד יאר פר בריאת עולם וועלכע זיי ווערן גרעכינט בייא גאט ווי צוויי טעג זיא איז געווען אפ געשייט ביי איהם אין פר בארגנש בארה לשעשועים ער הט זיא באשייד צו זייני שפיל קינדר ישראל ארך איר צו ריינינן די זינד פון דעם פאלק ישראל ווס טוען תפלה גמר בעצתה דורך דר עצה פון דר תורה הט גאט אלץ בשאפן מיט איין זאג גשה כדי זי זאל גינעהנן צו בעטן פר אלע מענטשין ווס זענין בשאפין פון ליים דגלה לפני ער האט די תורה גיבאנירט זי זאל תמיד זיין פר זיין כסא הכבוד כדי צו העלפין אונ צו בפרייען פון גיהנם די ישראל ווס זענין גיוועזן אין גאטס מחשבה נאך פאר בריאת עולם הוכנה עד לא איז גיווארן אן ניבריים אז דיא וועלט איז נאך ניט גיוועזן . זיא זאל זיין ארעכט פארטיגער מליץ צו די אייביגי פאלק ושני אלפים צוויא טויזנט מאל צעהן טויזנט שארין מלאכים זענין אראפ אויף דעם בארג סיני צו געבן תורה אונ אזו פיל ווי זיי זענין דענסטמאל אראפ מיט זיי שארין מלאכים וואס הייסן כרובים זקוף למספרם זייא ריכטין אויף זייער גרופין צאל אונ מאכן רייען אויף זיך דעם כסא הכבוד ווס ער איז לויטר ווי אדימענט חשרת מים ארום דעם כסא הכבוד איז פר וואלקענט אונ פינסטער פון וואסר הבא כדי צו באהלטן אין טיפין וואסר די זינד פון ישראל וואס פאר גיסין זייער הארץ ווייא וואסר טורח נושא גאט טראגנט דיא משא פון כסא הכבוד אויף זיך אונ עס ווייזט אוס ווי ער ווערט גיטראגין אויף דעם כסא הכבוד ער טראגט דיא משא פון דיא זינד פון ישראל דס טוט גאט פון וועגן דעם קול ווס ער הט זיי גילאזט הערין דס ער פיל אלע זייערי עבירות פר טראגן יתרעשו אופן די אופנים אונ די גלגלים שטורמן כדי צו פאר קוקן אונ צו פאר וועלגערן דיא זינד וואס פאלק ישראל זענין אין זיי גישטרוכילט גיווארן כרוב וחיה דיא מלאכים ווס הייסין חיות אונ כרובים זיי לאזן אראפ זייערי פליגלן אונ האלטן אפ פון צו זאגן שירה ביז ישראל זאלן פריער זאגן בכנפי נשר די

פליהען

גֹּשֶׁר מְעוֹפְפִים. כְּאַב זוֹ מַרְפִּים. עֲנוֹת לְעוּמַּת שְׂרָפִים:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ (לְהַעֲרִיצוֹ) לְעֻמָּתָם (נ"ס מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים) נ"א בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית. אָבוֹת וּבָנִים הֵשִׁית. לָתֵת אֲרוּכָה לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. מֵאָז צָפָם מְחָרוֹת קִצְפָּם. טוֹעַן וְהֵבִין נַאֲצוֹת לְהַלְבִּין: סָכַךְ עֲשׁוֹת נְכוֹחָה. סִיּוּם לְיוֹם תּוֹכֵחָה. עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה יַחַד. עֲתִירָתָם לְמַלְּטָם מִפַּחַד. פּוֹדָם הֶעְלֵם מִקֶּדֶם. פֶּשַׁע לְנַקּוֹת מִקְנוֹיַת קֶדֶם: צָפָה בוֹעַד יוֹם זֶה. צוֹעֲקִים סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה. קוֹרֵא דוֹרוֹת מֵרֹאשׁ: קוֹשֶׁט אָב לְבָנִים הֵבִין לִדְרוֹשׁ: חזן רַבּוּ רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו. רְצוֹת רְחוּמָיו וַחֲסִידָיו. שֶׁהֵם יְדִידָיו. שֶׁכְּלוּל מַעֲבָדָיו. תָּמִיד מְעִידָיו. כִּי אֵין בִּלְעָדָיו:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ

מטה לוי

מרפים. מוסיפים הם רפוים: עמת לעומת שרפי'. תמחול עונות בשביל מלאכי' שהם מזומנים לענות נגד ישראל קדושה וברכו: אז מלפני בראשית לפני בריאת העולם: אבות ובנים השית. שם במחשבה לברוא האבות וישראל: לתת ארוכה. ליתן להם התורה שהיא ארוכה מארץ: להעלות ארוכה. ובזכותם תהא להם רפואה: מאז צפם מחרות קצפם. כשראה הקב"ה את ישראל שהם עתידים להטות וכדי שלא יחרה ויקצוף עליהם': טוען והבין. הבין בעצה לברוא את האבות מקודם שבזכותם. נאצות להלבין. למחול ולהלבין מה שמנאצים אותו: סכך עשות נכוחה סיום ליום תוכחה. ראה שטוב וישר ונכוח' היא לעשות סיום ליום תוכחה שלא יבוא לכן. עלה במחשבה יחד. האבות והבנים: עתירתם למלטם מפחד. שעתירות האבות מלט הבנים מפחד יום הדין: פודם. הקב"ה שהוא גואלם: העלם מקדם. העלם במחשב' לבראותם קודם בריאת העולם: פשע לנקות מקנוית קדם. לנקות חטא מישראל קנוית קדם דבש"ע. צפה בועד יום זה. ראה בקבוץ המקבלים בביהכ"נ ביום זה להתפלל והם צועקי' סלח כו' קורא דורות מראש. הקב"ה שקרא לכל הדורות שעתידים להבראות מקדם מהם ברא ומקדם מהם העביר: קושט אב לבנים הבין. הבין יום זה לישראל שידרשו ויזכרו מע"ט והאמת של אבות וכל זה עשה כי רבו רחמיו וחסדיו: רצות. לרצות: רחומיו וחסידיו שכלול מעבדיו. והם יסוד מעשיו של הקב"ה שאם אין ישראל אין תורה ולא יתקיימו שמים וארץ כמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי (ירמיה ל"ג כד): תמיד מעידיו. והם תמיד מעידי' פלא: כי אין בלעדיו. שאומרים שמע ישראל כו':

פירוש ע"ט

פְלִיהֶען מִיט זַייעֶרֶע אָדְלֶער פְלִיגְלֶען כְּדֵי צוּ הַייְלֶען דִיא וַוייטָאג פוּן דִי זִינְד פוּן דֶר פָאלְק בִּזְכוּת חַס זֵיי זֶענֶען אַן גְּבְרֵייט צוּ עֶנְטְפֶערְן קְדוּשָׁה קֶעגֶן דִי מַלְאָכִים וָואס זַיי הַייסֶען שְׂרָפִים:

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית דְעֶנְסְט מָאל פַר דָם עֶרְשְׁטֶע בַּשַׁאפוּנְג פוּן דֶר וֶועלְט הָאט גָאט גִיהַאט אִין זַיין גִידַאנְקֶען צוּ בַּשַׁאפֶען דִי אָבוֹת אוּנ זַייעֶרֶע קִינְדֶער דָס עֶר זָאל גֶעבֶּען צוּ זַיי דִיא תּוֹרָה וָואס זִי אִיז לַאנְג אוּנ בְּרֵייט דָס זִיא זָאל מַאכֶען אוֹיף בְּרֶענְגֶען אַהֵיילוּנְג מֵאָז פוּן דְעֶנְסְטְמָאל אָן וִויא עֶר הָאט גִיזֶעהֶען דִיא יִשְׂרָאֵל דָאס זַייא וֶועלֶען אִים דֶר צָארֶענֶען מִיט זַייעֶר זִינְד הָאט עֶר זִיךְ בַּארָאטֶען אוּנ בַּאטְרַאכְט מִיט וָוס אוּם צוּ וַואשֶׁען זַייעֶרֶע זִינְד הָט עֶר אַיין גִיזֶעהֶען דָס מֶען זָאל טָאן תְּשׁוּבָה מִיט רֶעכְט פַארְטִיגְקֵייט סִיּוּם צוּ עֶנְדִיגֶען אוּם וַואשֶׁען דִיא זִינְד אוּם יוֹם כִּפּוּר דֶר טָאג פוּן אוּיס רֶעכֶענוּנְג עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה זַייא זֶענֶען דֶרִיבֶּער אוֹיף גִיגַאנְגֶען אִין גָאטְס מַחֲשָׁבָה דִיא אָבוֹת מִיט דִי קִינְדֶער בֶּענַאנְדֶר כְּדֵי דִי תְּפִלָּה פוּן דִיא אָבוֹת זָאל מַאכֶען אַנְטְרִינֶען דִיא קִינְדֶער פוּן שְׁרֶעק פוּן יוֹם הַדִּין פּוֹדָם זַייעֶר דֶער לֵייזֶער הָאט זַייא אוֹיף גְבְרַאכְט אִין זַיין מַחֲשָׁבָה פוּן פְרִיעֶר רֵיין צוּ מַאכֶען דוּרְךְ זַייעֶר זְכוּת דִי עֲבֵירוֹת פוּן יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען נִקוֹפְט גִוָוארֶען צוּ גָאט אֵייא דִי וֶועלְט אִיז בַּשַׁאפֶען גִוָוארֶען צָפָה קוּק דוּ גָאט אוֹיף דִיא פַאר זַאמְלוּנְג אִין דֶעם טָאג וָואס זַיי שְׁרַייעֶן פַר גִיב דָאךְ צוּ דִי זִינְד פוּן דֶעם דָאזִיגֶען פָאלְק קוֹרֵא גָאט דֶר דָא רוּפְט אוּנ וַוייס פוּן אָן הֵייבּ אָן אַלֶע דוֹרוֹת וָואס וֶועלֶען בַּשַׁאפֶען וֶוערִין עֶר הָאט אָן גִיבְּרֵייט דֶעם טָאג צוּ פַארְשְׁטֵין דִיא ווָארְהֵייט אוּנ דֶעם זְכוּת פוּן אַבְרָהָם פוּן זַיינֶע קִינְדֶער רַבּוּ זַיינֶע דֶער בַּארִימְקֵייט אוּנ חֲסָדִים זֶענֶען פִיל צוּ בֶּוִוילִיגֶען זַיינֶע חֲסִידִים אוּנ זַיינֶע לִיבּ הָאבֶּער שֶׁהֵם וָואס זֶענֶען זַיינֶע גְלִיבְּטֶע דֶער גְרוּנְט פוּן זַיינֶע וֶוערְק תָּמִיד זַייא זָאגֶען תָּמִיד עֵדוּת אוֹיף גָאט דָס אוֹיסֶער אִים אִיז קֵיין גָאט גִיט פַר הַאנְדֶען:

הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו . והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר . הן גאלתי אתכם אחרית כראשית להיות לכם לאלהים . אני יי אלהיכם :

ע"פ תשר"ק כפול

אז מלפני בראשית . נוה וינון השית . תלפיות מרום מראשון . תכן טרם כל עם ולשון . שכנו עץ שם להשרות . שוגים להדריך בדרכי ישרות : רשע אם האדים . רחצו והזכו הקדים : קצף אם קצף באיומתו קדוש לא יעיר כל חמתו : צומתנו בבצענו עד עתה . צורנו עלינו לא נעתה . פנה מנו משיח צדקנו . פולצנו ואין מי לצדקנו : עונותינו ועול פשענו . עומס והוא מחולל מפשעינו : סובל על שכם חטאתינו . סליחה מצא לעונותינו : נרפא לנו בחבורתו . נצח בריה חדשה עת לבראתו : מחוג העלהו משעיר הדלהו להשמיענו בהר הלבנון . שנית ביד ינון :

חזן הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי להיות לכם לאלהים . אני יי אלהיכם : קהל אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ . והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :

אז

מטה לוי

אז מלפני בראשית . לפני בריאות העולם : נוה וינון השית . שם במחשבה לברוא בה"מ ושמו של משיח : תלפיות מרום מראשון . בהמ"ק שנקרא תלפיות ומרום מראשון : תכן טרם כל עם ולשון . הכין במחשבתו לברוא בה"מ קודם בריאות כל עם ולשון : שכנו עץ שם להשרות . יען להשרות . שכינתו בבה"מ : שוגים להדריך . כדי להדריך השוגגים : בדרכי ישרות : רשע אם האדים . אם האדימו חטאים כאודם השני : רחצו והזכו הקדים . ואמר רחצו והזכו משנותיכ' ועשו תשובה . ולזו הדריך השוגגי' בדרכי ישרות שברא התשובה קודם בריאות העולם : צומתנו בבצענו · מאוסרים אנחנו בגלות : עד עתה . ואתה צורנו עלינו לא נעתה . לא הגעת עלינו לפנות אותנו כמעשינו ולמה כי : פנה מנו משיח צדקנו . הסיר ממנו את משיח צדקנו והגלה ממנו מלכותו ע"י הגלות : פולצנו . היינו לשוטים ועפשי' : ואין מי לצדקנו . עונותינו ועול פשעים עומס . הוא סובל עונותינו ופשעינו : והוא מחולל מפשעינו והוא נשאת ותולה מכח פשעינו . וכל זאת הוא . סליחה מצוא לעונותינו . כדי למצוא סליח' לעוונותינו : נרפ' לנו . פש"ס (ישעי' נג ה) ולכן בקשתינו מאתך . נצח . שמלכותך לנצח נצחים: בריה חדשה עת לבראתו . שתזכינו לראות העת שתרפא משיח מחליו ותעשה אותו בריה חדשה : מחוג העלהו . מגלות שאנו שרוים בו בתכלית השפלות כמו בתהום הארץ תעלה את ישראל : משעיר הדלהו . הגבה והרים אותו מיד בני שעיר : להשמיענו . לקבצנו : בהר הלבנון . לבהמ"ק : שנית ביד ינון . משיח ששמו ינון :

פירוש ע"ם

אז מלפני בראשית דעמאלט פאר דאס ערשטע באשאפונג פון דר וועלט הט גאט שון בשאפן דעם בית המקדש אונ דעם נאמן פון משיח וואס ער וועט הייסן ינון . תלפיות דר בית המקדש וואס איז גבויעט אין דר הויך אונ איז דר הויכן פון אנפאנג אן איז ער אן גיברייט גיווארן איידר עס איז נאך איין אומה אונ איין לשון אויף דר וועלט גוועזן שכנו גאט האט זיך באראטין צו מאכן רוען זיין שכינה אין בית המקדש כדי צו מאכן טרעטין דיא זינדיגע אין רעכט פארטיגן וועג רשע אוב דיא חטאים זענין רוט באפלעקט הט ער פאר אונז אן גיזאגט דאס איר זאלט זיך וואשין אונ לייטערן פון אייערי זינד מיט תשובה קצף אוב ער צארנט אצארן אויף זיין פארכטעגי פאלק . וועט דער הייליגר גאט ניט דר וועקן זיין גאנצין צארן צומתנו מיר זענין אייביג גבליבן אין אונזערע גזילות ביז איצט צורנו אונזר בשעפר דוא האסט אויף אונז ניט גשריען מיט צארין פנה ער האט פון אונז אוועק גיקערט אונזר גירעכטן משיח מיר זענין פר נארישט גיווארין אונ עס איז ניט דא ווער עס זאל אונז גירעכט מאכן עונותינו אונזרי זינד אונ דעם יאך פון אונזערע עבירות טראגט משיח אויף זיך אונ ער איז קראנק פון וועגין אונזרי פשעים סובל ער טראגט אויף דעם אקסיל אונזערע זינד איין פר געבונג צו גיפינען צו אונזערע זינד נרפא עס איז אונז ווארן גיהיילט דורך זיינע וואונדן נצח דוא אייביגר גאט עס איז צייט דו זאלסט אים היילן אונ זאלסט אים מאכן וויא איין נייע באשעפניש מחוג פון דעם ערד קרייז ברענג אים אויף פון דעם גלות שעיר זאלסטו אים ארויס הייבין להשמיענו אונז איין צוא נאמלן נאך אמאל אויף דעם בארג לבנון צום בית המקדש דורך משיח וואס ער הייסט ינון :

אז מלפני בראשית. שבעה אלה השית: כונם מעת נולדו. כתורים בטרם הרים יולדו: יצרם ואצלו כללו. יחד לפני גבעות חוללו טפל באבם תשובה. טבועה היא לבת השובבה. תתלה צרי לחטאים. חובש לנטעי נטעים: זדונות ושגגות בה לדחות. זעף ועברה בה למחות: ומלפני עשור עשרה. ועדה למרפא סוררה: הננו אתאנו לך איום. הביטה וראה בשברון לב היום דליות שוקים ומצב רגלים. דריכת מתנים. ומעד קרסולים. גשים יחפים. בעני עיפים. נישות מאלפים בשירות מעופפים: בך מתהדרים בשמך נאדרים. אמצך מאדירים. אדיר באדירים בקול אדירים:

חזן אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובדברי קדשך כתוב לאמר: ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חזן לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש. ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

יש טסגין טמר ואתה קדוש כו' (לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש):

חמול

מטה לוי

אז מלפני בראשית. לפני בריאת העולם: שבעה אלה השית. שבעה דברי' הנאמרים למעלה: תורה וכסה"כ אבות וישראל בהמ"ק ומשיח ותשובה כל הדברי' האלו שם במחשבתו לברוא אותם קודם בריאות העול': כונם. התכון הקב"ה על אלו שבעה דברי': מעת נולדו. מאז שנולדו שיהיו טובים לעולם: כתורי. מוכתרים הם: בטרם הרים יולדו. יצרם ואצלו כוללו. יצר אותן ז' דברי' וכללם אלו: יחד לפני גבעות חוללו. בטרם הרים וגבעות נבראו. טפל באבם תשובה. תכן אל בניהם שיעשו תשובה: טבועה היא לבת השובבה. מתוקנת מוכנת התשובה לרשעי ישראל שנקראו בת השובבה: תתלה צרי. עשה את התשובה קבר ומסוף רפואה וצרי לחטאי' חובש לנטעי נטעים. מרפא לבני האבות שנקראו נטעים: זדונות ושגגות בה למחות. למחות בתשו' זדונות ושגגות: ומלפני עשור עשרה. עשרה ימים לפני יום העשור: ועדה. זימן את התשובה למרפא. אומה סורר': דליות שוקים. וראה נהסרת כח השוקים: ומצב רגלים. שאין לנו כח לעמוד על רגלינו: דריכת מתנים. שאין לנו כח במתני' לדרוך: בענוי עיפים. עיפים מחמת תענית: נישות מאלפים. מלמדי' לגשת: אמצך מאדירי. מוקך מספרים ומתויקים ואומרי' אדיר באדירים. בקול אדירים:

פירוש ל"א

אז מלפני בראשית דערמאנט פר דאס ערשטע באשאפונג פון דער וועלט הט ער גהאלטן אין זיין מחשבה די דאזיגע זיבן. תורה. כסא הכבוד. אבות. ישראל. בית המקדש. משיח. תשובה: כונם ער הט אויף זיי מכוין גיוועזן פר דר צייט וואס זיי זענין גיבארן גיווארן ניי זענין גיוועזן אן גבריים איידר די בערג זענין באשאפן גיווארן. יצרם גאט הט זיי באשאפן אונ ער הט זיי ביי זיך גהאלטן צוזאמן אין איינם פריער איידר די הויכע בערג זענין באשאפן גווארן טפל ער הט בהעפט די תשובה צו די קינדר פון די אבות. זיא איז בשטימט צו די רשעים וואס זיי זענין ווילד תתלה ער הט דיא תשובה אן גיבונדן איין היילונג צו די זינדיגע אפלאסטר צו דיא קינדר פון די אבות וואס זיי זענין גיגליכין צו אפלאנצונג זדונות מיט דר תשובה פון פר שטוסן די עבירות וואס ווערין גיטאן במזיד אודר בשוגג קליינעם צאהן אונ גרוסן צאהן אפ צו מעקין מיט דער תשובה ומלפני אונ צעהן טעג פון תשובה פר דעם צעהענטן טאג יום כפור הט ער אן גיברייט צו איין היילונג צו דיא ווידר שפעניגונג פון ישראל הננו נון דא זענין מיר גיקומן צו דיר פארכטיגר גאט. קוק אונ זעה די צו ברעכינקייט פון הארצין היינטיגן טאג דליות זעה די שוואכקייט פון אונזרי שענקיל אונ דעם שלאפן שטאנד פון אונזרע פיס. דס צו ברעכונג פון אונזרע לענדין אונ דס אונזרע קנעכיל גליטשין זיך אום פון שוואכקייט נשים זיי גנעהן בארוויס אונ זענין מיד פון תענית. זיי לערנן צו גנעהנן פר דיר מיט די לוב וואס די מלאכים לויבן דיך בך מתהדרים זיי בשיינן זיך מיט דיר מיט דיין נאמן ווערן זיי בארימט אמצך דיין שטארקייט ריהמן זיי אדיר דוא ביסט שטארק גירימט צווישן דיא שטארקע מלאכים מיט איין קול וואס איז שטארק אזו ויא דער שטארקער רויש פון פיל וואסר:

המול על מעשיך. ותשמח במעשיך. ויאמרו לך חוסיך. בצדקך עמוסיך. תקדש אדון על כל מעשיך. כי מקדישיך כקדשתך (נ״א כערכך) קדשת. נאה לקדוש פאר מקדושים:

ובכן יתקדש שמך יי אלהינו. על ישראל עמך ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל מכונך והיכלך:

צריך להפסיק בין תיבת איתן לתיבת אדונינו כי אדונינו קאי על הש״י:

עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו. ובבן הנעקד ישבית מדיננו. ובזכות התם יוציא איום (נ״א היום) לצדק דיננו. כי קדוש היום לאדונינו:

באין מליץ יושר מול מגיד פשע. תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט. וצדקנו במשפט המלך המשפט:

פותחין המלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת: האח׳

מיוסד ע״פ א״ב כפול

האוחז ביד מדת משפט: וכל מאמינים שהוא אל אמונה:

הבוחן ובודק גנזי נסתרות: ו״מ״ש בוחן כליות:

הגואל ממות ופודה משחת: ו״מ שהוא גואל חזק:

הדן יחידי לבאי עולם: ו״מ שהוא דין אמת:

ההגוי באהיה אשר אהיה: ו״מ״ש היה הוה ויהיה:

הודאי שמו כן תהלתו: ו״מ שהוא ואין בלתו:

הזוכר למזכיריו טובות זכרונות: ו״מ שהוא זוכר הברית:

החותך חיים לכל חי: ו״מ שהוא חי וקים:

הטוב ומטיב לרעים ולטובים: ו״מ שהוא טוב לכל:

היודע יצר כל יצורים: ו״מ שהוא יוצרם בבטן:

הכל יכול וכוללם יחד: ו״מ שהוא כל יכול:

הלן בסתר בצל שדי: ו״מ שהוא לבדו הוא:

הממליך מלכים ולו המלוכה: ו״מ שהוא מלך עולם:

הנוהג בחסדו כל דור: ו״מ שהוא נוצר חסד:

הסובל ומעלים עין מסוררים: ו״מ שהוא סולח סלה:

העליון ועינו אל יראיו: ו״מ שהוא עונה לחש:

הפותח שער לדופקי בתשובה: ו״מ שהוא פתוחה ידו:

הצופה לרשע וחפץ בהצדקו: ו״מ שהוא צדיק וישר:

הקצר בזעם ומאריך אף : ו"מ שהוא קשה לכעוס :
הרחום . ומקדים רחמים לרוגז : ו"מ שהוא רך לרצות :
השוה . ומשוה קטן וגדול : ו"מ שהוא שופט צדק :
התם . ומתמם עם תמימים : ו"מ שהוא תמים פעלו :

תשגב לבדך ותמלוך על כל ביחוד :

ככתוב על יד נביאך והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :

כשמסיים האוחז ביד יאמר אנא בכח וכו' ואח"כ יאמר זה

בשמך שדי יי צבאות שתעשה שאלתי ובקשתי והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: ויראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם : כמה שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת :

ובכן תן כבוד יי לעמך . תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך . שמחה לארצך . וששון לעירך . וצמיחת קרן לדוד עבדך . ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו :

ובכן צדיקים יראו וישמחו . וישרים יעלוזו . וחסידים ברנה יגילו . ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה. כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ :

ויאתיו כל לעבדך . ויברכו שם כבודך . ויגידו באיים צדקך . וידרשוך עמים לא ידעוך . ויהללוך כל אפסי ארץ . ויאמרו תמיד יגדל יי . (ויזבחו לך את זבחיהם) ויזנחו את עצביהם . ויחפרו את פסיליהם . ויטו שכם אחד לעבדך . וייראוך עם שמש מבקשי פניך . ויכירו כח מלכותך . וילמדו תועים בינה . וימללו את גבורתך וינשאוך מתנשא לכל לראש . ויסלדו בחילה פניך . ויעטרוך נזר תפארה . ויפצחו הרים רנה . ויצהלו איים במלכך ויקבלו עול מלכותך עליהם . וירוממוך בקהל עם . וישמעו רחוקים ויבאו ויתנו לך כתר מלוכה :

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך . בהר ציון משכן כבודך . ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך . ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה :

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך . ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום (לשבת השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום) הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל בו את כל עונותינו (באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם. ואת מוסף (לשבת מוספי יום השבת הזה ו) יום הכפורים הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו׃ עלת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה: (זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור):

ובעשור לחודש השביעי הזה מקרא קודש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם כל מלאכה לא תעשו: והקרבתם עולה ליי ריח ניחוח פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם:

(מלבד חטאת הכפורים ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם:

לשבת ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

ב״א עלינו [illegible] · ושלא שם חלקנו [illegible] · [illegible]:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

ובגליל לבור יחד בקול רם בוא אלהינו וכו׳ . ובמקום שהצבור אומרים בוא אלהינו וכו׳ אומר החזן אלו הפסוקים אתה הראית וכו׳ ונכפל נזהרת דעות ויקבלה בוא מן רבי אליעזר בעל הרוקח :

אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו : וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד : שמע ישראל יי אלהינו יי אחד : הן ליי אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה : כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד : כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו : יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם :

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב . רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו . ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת . נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה : אנא בכח וכו׳

אלהינו ואלהי אבותינו היה עם פיפיות שלוחי עמך בית ישראל : העומדים לבקש תפלה ותחנונים מלפניך על עמך בית ישראל : הורם מה שיאמרו . הבינם מה שידברו . השיבם מה שישאלו . ידעם היך יפארו . באור פניך יהלכון . ברך לך יכרעון . עמך בפיהם יברכון . ומברכות פיך כלם יתברכון . עמך לפניך יעבירון . והם בתוך יעבורון : עיני עמך בם תלויות . ועיניהם לך מיחלות : נגשים מול ארון הקודש באימה . לשכך כעס וחמה . ועמך מסביבים אותם כחומה . ואתה מן השמים תשגיח אותם לרחמה : עין נושאים לך לשמים . לב שופכים נכחך כמים . ואתה תשמע מן השמים : שלא יכשלו בלשונם . ולא ינקשו בשינונם . ולא יבושו במשעננם ולא יכלמו בם שאונם . ואל יאמר פיהם דבר שלא כרצונך . כי חנוניך יי אלהינו המה חנונים ומרוחמיך המה מרוחמים : כמה שידענו יי אלהינו את אשר תחון יוחן ואת אשר תרחם ירוחם : ככתוב בתורתך ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם יי לפניך . וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם : ונאמר אל יבושו בי קויך אדני אלהים צבאות . אל יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל :

פותחין הארון

אוחילה לאל אחלה פניו . אשאלה ממנו מענה לשון . אשר בקהל עם אשירה עוזו . אביעה רננות בעד מפעליו : לאדם מערכי לב . ומיי מענה לשון : אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך : יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי :

סוגרין הארון

מיוסד ע"פ א"ב כפול ומכופל כ"פ עד סוף סדר עבודה ובסוף חתום משולם ברבי קלונימוס חזק

אמיץ כח כביר ורב אונים. אשר מי יעשה כמעש
גבורותיך. אומץ עליות קרית על קרים. אף יסדת תבל
על בלימה: בהיות עולם חושך וצלמות ועיפה. במעטה
לבושך אור בוקר הגהת. בין זדונים חצת כקרח הנורא.
בצול הקוית לבל יכסון חלד: גלית פני נשי והניצה
תנובה. גן מקדם טעת לשעשוע מאמירך. גודל מאורות
תתה ברקיע עזך. גם צבא מזרות עמם צוית: די שחים
ודאים משעל צרת. דמיון בריח לכירת יושבי גנים.
דבוקת רגבים הוציאה רומשים ושואפים. דר קנה ובצה

לארוחת

מטה לוי

אמיץ כח אומץ עליות. חזק השמים שנקראו עליות: קרית. עשית אותם תקרה על מים קרים: במעט' לבושך אור בוקר הגהת. שנתעטפת באור כשלמה ותאמר יהי אור ויהי אור: בין. מים התחתונים שנקראו. זדונים. על שזדו לעלות למעלה למים העליונים: חצת. הבדלת ברקיע במחצה. כקרח הנור': בצול הקוית. הקוית ואספ' המים במצולות הים. לבל יכסון חלד. גלית פני נשי. אמרת ותראה היבשה והגלה תנובה. והצמחת תנובה: לשעשוע מאמריך לעיל ט ישראל שהם אמוריך ומשכנתך: גודל מאורות. חמה ולבנה: גם צבא מזרות: במזלות והכוכבי': עמם. גם חמה ולבנה צוית להאיר לעולם: די שחים. רוב דגים השטים במים: ודאים. עופות הפורחים: משעל צרת ילדת ממים המדדים בשעל. לויתן שהוא דמיון. כתב ודומה כמו בריח. בריח אותו: לכירת יושבי גנים לסעודת הצדיקים היושבי' בגנים ולומדי תורה: דבוקת רגבי'. הארץ הדבק' מרגבי עפר: הוציא' רומשים ושואפי'. הוציאה רומשים על פני הארץ וכל נפש חיה השואפים רוח: דר קנה ובצה. שר השכר כדר בין קנים

פירוש י"ס

אמיץ כח דו גאט ביסט שטארק מיט כח און מיט פיל גרויסע מאכט ווער קאן מאן אז דיא ווערק פון דיין שטארקייט דיא שטארקי כודעם דס זעגין די הימל האסטו גיוועלבט אוף דיא קאלטע וואסר אויך האסטו גיגרונד פעסט די וועלט אוף נישט בהיות עולם אז די וועלט איז נאך גווען פינצטר ווי דר שאטן פון טוט און טונקיל במעטה מיט דעם איין הילין פון דיין קלייד האסטו דס מארגין ליכט גמאכט לייכטן. צווישן דיא מוטוויליגע שטארקע וואסר האסטו צו טיילט און האסט אים גשפרייט די הימל אזו ווי אשרעקליך אייז אין די טיפניש האסטו דיא וואסר גימאכט איין נאמלן זיי זאלין ניט צו דעקין די וועלט גלית פני נשי האסטו אוף גידעקט דס פנים פון דר ערד און זיא הט גמאכט שפראצן פרוכט. אגארטן האסטו גיפלאנצט פון מזרח זייט דרינן צוא דער פרייען דיינע גיליבטע ישראל גודל גרויסע ליכט די זון און לבנה האסטו גינגעבין אין דיין שטארקן הימיל אויך דס הערשאפט פון מזלות האסטו גיהייסין זיי זאלן לייכטין מיט זיי די שחים די פיל פיש וואס שווימן אין וואסר און די פוגיל ווס פליהען האסטו באשאפן פון דעם וואסר ווס דו האסט זיי מיט דיין פויכט גימאכטן. דעם לויתן ווס ער איז גיגליכין צו איין ריגיל ווס ריגילט דעם ים פון עק ביז עק האסטו אים בשאפן צו אמאל צייט פאר דיא צדיקים ווס זיצין אין גן עדן דבוקת די ערד ווס זיא איז בהעפט פון שטיקר זיא הט אוס גצוגן אלערליי

נוסח ספרד

אתה כוננת עולם מראש. יסדת תבל והכל פעלת ובריות בו יצרת:
בשורך עולם תהו ובהו וחשך על פני תהום. גרשת אופל והצבת נוגה:
גולם תבניתך מן האדמה יצרת. ועל עץ הדעת אותו פקדת: דברך
זנח ונזנח מעדן ולא כליתו למען ארך אפך: הגדלת פריו וברכת זרעו
והפריתם בטובך והושבתם שקט: ניפרקו על ויאמרו לאל סור ממני

לַאֲרוּחַת קְרוּאֶיךָ . הֲכָנַת טֶבַח וּמֶסֶךְ וְסוֹעֵד אַיִן .
הִקְרַצְתָּ גּוֹלֶם מֵחוֹמֶר . בְּתַבְנִית חוֹתָמֶךָ . הִפַּחְתָּ בְּחֶלְדּוֹ
טוֹהַר נֶשֶׁם מִזְּבוּלֶךָ . הוֹרַדְּמוֹ וּמִצַּלְעוֹ עֵזֶר לוֹ יָעַדְתָּ .
וְצִוִּיתוֹ בְּלִי לָעוּט מֵעֵץ הַדַּעַת . וְהֵפֵר צִוּוּי כְּפִתּוּי בְּהַשָּׁאַת
זוֹחֵל . וְעוֹנַשׁ בְּזֵעַת אַף לִטְרוֹף חֻקּוֹ . וְאִוֶּלֶת בְּצִירִים
וְעָרוּם עָפָר לַחְמוֹ : זְרוּי רִבְעוֹ הִקְפִּיתָ בְּבֶטֶן חוֹמֶדֶת .
זַרְעָהּ וְהוֹלִידָה אִכָּר וְרוֹעֵה צֹאן : זֶבַח וָשַׁי הִגִּישׁוּ לְמוּלָךְ
יַחַד . זָעַמְתָּ בְּרַב וְשָׁעִיתָ תְּשׁוּרַת צָעִיר : חֶמֶל רַחֲמָיו
שִׁחֵת וְעָרַף אָח . חִלָּה פָּנֶיךָ וְשַׂמְתָּ לוֹ אוֹת . חָלוּ שְׁלִישִׁים

מטה לוי

קמ"ס סיפר וכן אנס : לארוחת קרואיך . לסעודת צדיקי' הקרואים לסעודם : הכנת טבח ומסך . אמת שהכנת מאכל ומשתה : וסועד אין . אכל לא היה עדיין מי שיאכל ויסעד לבו ממה שהכנת' : הקרצת גולם מחומר . חתכת גולם מחומר : כתבני' חותמך . בדמות תבניתך : הפחת בחלדו . נפחת בגופו הנברא מאדמה : טוהר נשם . נשמה טהורה : מזבולך. משמים: הורדמו . הפלת עליו תרדמ' : ומצלעו עזר ליעדת . וזמנת לו עזר מצלעו : וצויתו בלי לעוט . שלא לאכול מעץ הדעת : בהשאת זוחל. בהסתת נחש זוחל עפר : בזעת אף לטרוף חקו . בזעת אפך תאכל לחם : ואולת. והאשה שעשתה אולת : נענש' בצירי' לידה : וערום עפר לחמו . והנחש שהיה ערום נענש ועפר תאכל כל ימי חייך: זרוי רבעו . שכבת זרעו בעת תשמישו : הקפית בבטן חומדת . עשית קפוי בבטן חוה החומד' לאכול מעץ הדעת ; אכר . קין עובד אדמה : ורועה צאן . והבל רועה צאן : זבח ושי. קרבן ומנח' : הגישו למולך יחד . הגישו לנגדך שניה' יחד : זעמת ברב . קלפת בקין הבכור : ושעת תשור' צעיר . וקבלת תשורת הבל הקטן . חמל רחמיו שחת . השחית חמלת רחמיו : וערף את ונעשה אכזר ושחת את אחיו והרג אותו . ואח"כ חלה פניך . התפלל קין לפניך : ושמת לו אות . כמ"ש וישם ה' לקין אות : חלו שלישים . דור אנוש שהם דור שלישי התחלו לעבוד ע"ס :

קרות

פירוש ע"ט

תיידמינוטג אונ אלץ וואס דר שור הבר דר דא וואנט צווישן די שטעקליך אין וואלד אונ צווישן זומפן ער איז אן גיבריית צו דר סעודה פון דיינע גירופענע צדיקים הכנת טבח דוא האסטו אן גיבריית אין ששת ימי בראשית אשעבטונג צו עסין אונ ווין גינוג צו טרינקן אבר עס איז נאך קייאר ניט גוועזן דס ער זאל דר פון עסין הקרצת דו האסט אום גשניטן דעם גוף פון אדם הראשון פון דר ערד אין גשטאלט פון דיין חותם אונ האסט אריין גיבלאזין אין זיין גוף וואס ער איז פון דר ערד בשאפין גיווארן אריינע נשמה פון דיינע הימלן ער איז אנשלאפן גיווארן אונ פון זיין ריפ האסטו אהילף צוא אים אן גבריית דס איז חוה וצויתו בלי לעוט אונ דוא האסט אים אן גיזאגט ער זאל ניט עסין פון עץ הדעת אונ ער הט פר שטערט דס גבאט ווי איין נאר דורך דעם אן רייצן פון דעם שלאנג ועונש איז ער גשטראפט גווארן דס ער זאל עסין זיין ברוט מיט דעם שווייס פון זיין פנים . אונ חוה וואס הט גטאן דס נארישקייט איז זיא גישטראפט גיווארן דס זי זאל מיט וויטאג קינדר גיזווינן אונ דר שלאנג וואס ער איז גוועזן קליגר פון אלע חיות זאל זיין די ערד צו זיין שפייזן זרוי רבעו די זאמן וואס אדם האט גיזייט האסטו גמאכט פר גליווערט אין בויך פון חוה וואס הט גילוסט עסין פון עץ הדעת זרעה זיא הט גיזייט אונ הט גיווינען איין אקער מאן קין אונ איין פאסטיך הבל אקרבן אונ אגישאנק האבן זייא ביידע פאר דיר גינעהנט האסטו גיצארינט אוף דעם קרבן פון קין דעם בכור אונ האסט זיך גיקערט צו דעם קרבן פון יונגערן חמל רחמיו קין האט פר דארבן זיין חד בארימקייט אונ האט דר שלאגין זיין ברודר הבל קין האט פאר

נוסח ספרד

וַהֲסִירוֹתָ יָד כְּרֶגַע כְּחָצִיר אוּמְלָלוּ : זָכַרְתָּ בְּרִית לְתָמִים בְּדוֹרוֹ וּבִזְכוּתוֹ
שַׂמְתָּ לָעוֹלָם שְׁאֵרִית חוֹק בְּרִית קֶשֶׁת לְמַעֲנוֹ כָּרַתָּ וּבְאַהֲבַת נִיחוֹחוֹ בָּנָיו
בֵּרַכְתָּ : טָעוּ בְּעָשְׁרָם וַיִּבְנוּ מִגְדָּל וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה וְנִבְקַע הָרָקִיעַ
לְהִלָּחֶם בּוֹ : יָחִיד אַב הָמוֹן פִּתְאוֹם כְּכוֹכָב זָרַח מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְהָאִיר

קרוא בשמך לסמל. חיל נוזלים קראת ושטפום ואבדו:
טעו גאים ופצו סור לנגדך. טורפו בחום הזומים וזורבו
נצמתו. טעון גופר נושע כסגרת בעדו. טפוליו הפרית
ומלאו פני ציה: יעצו נאחדים לרום עד לשחק.
יוקשו נפצו ברוח סועה וסער. ידיד אתוי עבר. ידעך
בעולם יחום זקוניו העלה לך לכליל: כשה תמים בוחר
איש תם. כחשק ישיבת אהלים ונמשך אחריך. כושר
חניטי יוף הוצאת מחלציו כלו זרע אמת ואין דופי:

מטה לוי לשרתך

קרוא בשמך לסמל. לקרות בשמך לדמות ע"ס: חיל נוזלים קראת. קראת למי ים אוקיינוס ושטפום ואבדו: טעו גאים. דור המבול נתגאו: ופצו סור לנגדך. ואמרו לנגדך סור עלמך ממנו ולא תלוה לנו מאומה: טורפו בחום זומים. נטרפו ונטרדו מן העולם ונדונו במים רותחי' זומים: וזורבו ונצמתו. ונשרפו ונכרתו. אך נח שהיה טעון גופר. עמוס ונושא בתיבת עצי גופר ועי"ז: נושע כסגרת בעדו: טפוליו. בניו: הפרית ומלאו פני ציה. ומלאו פני ארץ: יעצו נאחדים דור הפלג' שהיו שפה אחד ודברי' אחדים בעיצתם: לרום עד לשחק. להתרומם עד השמים: יוקשו נפצו ברוח סועה וסער. ויפץ ה' אות' ככה ותבן להתפזר ע"י רוח סערה: ידיד אתוי עבר. אברהם ידיד ה' הבא מעבר הנהר: ידעך. הודיע שמך בעול': יחום זקוניו. יצחק בן זקוניו: העלה לך לכליל. לעולה שכול' כליל לה': כשה תמים. בלי מום שהוא ראוי להקרבה: בוחר. יעקב. איש תם: כחשק בחפה שחשק ישיבת אוהלים. של שם ועבר: ונמשך אחריך. לקיים מצותיך: כושר חניטי יוף. בניו כשרים ויפים. הוצאת מחלציו: כלו זרע אמת ואין דופי. שלא נמצא פסול במטתו: לשרתך ה' חסידך. שנא' וללוי וגו' איש חסידך (דברי' לג): להבדיל

פירוש ע"ם

דיר גיבעמיך האסטו אים געגעבין אצייכן אז קיינר זאל אים ניט דר שלאגן הוא שלשים דס דריטע דור פון אדם דס איז דור אנוש האבין אן גיהויבין צו רופן די געטצין די שטארקע רינינדיגע וואסר פון ים אוקינוס האסטו גירופן אונ האבין זיי פר פלייצט אונ זיי זענין פר לארין גוואורן טעו גאים זיי האבן זיך פאר אירט דיא האפערדיגע דור המבול אונ האבין גיזאגט צו דיר קער אפ פון אונז מיר ווילן דיינע גיזעץ ניט וויסין. זייא זענין פר צוקט גיוואורין אין דער היץ פון דיא ברומינדיגע וואסר פון מבול אונ זיי זענין פר ברענט אונ פאר שניטין גיוואורין אבר נח וואס ער הט די תיבה פון פימסין האלץ גמאכט איז ער גיהאלפן גיוואורן אז דוא האסט ארום אים פר שלאסין פר דעם וואסר טפוליו הפרית זיינע קינדר האסטו גימערט אונ זייא האבין דער פילט דיא גאנצע וועלט יעצו נאחדים דאס דור הפלגה האבין זיך בארעטין צו זאמען אטורעם צו בויען צו דער הייבן זיך ביז אין הימל זייא זענין געשטרובילט אונ פאר שפרייט גיוואורין מיט שטורעם אונ ווינד ידיד דער גיליבטר אברהם וואס איז גקומען פון עבר הנהר האט דיך גימאכט קענין אין דר וועלט זיין זון יצחק וואס ער הט אים גוויגען אויף דר עלטער הט אים גוואלט צו איין קרבן עולה אויף ברענגן כשה תמים אזו וויא אלעמעלי אן איין מום איז דר פרומר יעקב אום דר וויילט גיוואורן אז ער הט גיגלוסט צו זיצין אין דיא גיצעלטן פון תורה אונ האט זיך גצוגין נאך דיינם ו ילין כושר רעכט פארטיגע שיינע שפראצונג דס זענין די צוועלף שבטים האסטו אום גצוגן פון זייני

נוסח ספרד

כתושך: כעסך הפרת בשורך פעלו ולעת שיבתו לבבו חקרת: לוית
חן ממנו הוצאת טלה טהור מכבש נבחר: מגזעו איש תם הוצאת
חתום בבריתך מרחם לוקח: נתת לו שנים עשר שבטים אהובי עליון
עמוסים מבטן נקראו: שמת על לוי לוית חן וחסד ומכל אחיו כתר לו
עטרת: עמרם נבחר מזרע לוי אהרן קדוש יי לשרתך קדשת: פארתו
בבגדי שרד ובקרבנותיו הפר בעסך: ציץ ומעיל חשן ואפוד כתונת

לְשָׁרְתָךְ אִוִּיתָהּ לֵוִי אִישׁ חֲסִידֶךָ. לְהַבְדִּיל מִגִּזְעוֹ מְקֻדַּשׁ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. לִקְשׁוֹר נֵזֶר קֹדֶשׁ וְלַעֲטוֹת אוּרִים. לֵישֵׁב כִּכְבוּדָּה פְּנִימָה יָמִים שִׁבְעָה: מַחֲזִיקֵי אֱמָנָה שָׁבוּעַ קוֹדֶם לֶעָשׂוֹר מַפְרִישִׁים כֹּהֵן הָרֹאשׁ כְּדַת הַמִּלּוּאִים: חזן מַזִּים עָלָיו מֵי חַטָּאת לְטַהֲרוֹ. זוֹרֵק מַקְטִיר וּמֵטִיב לְהִתְרַגֵּל בַּעֲבוֹדָה:

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

נִלְוִים אֵלָיו נְבוֹנִים יְשִׁישֵׁי שַׁעַר. נוֹאֲמִים לוֹ קְרָא נָא בְּפִיךָ. נוֹגַהּ תְּשִׁיעִי יַעֲמִידוּהוּ בְּשַׁעַר קָדִים. נוֹי זִבְחֵי יוֹם לְפָנָיו יַעֲבִירוּ: סָמַךְ בִּיאַת

מטה לוי

להבדיל מגזעו. משבטו של לוי: מקדש קודש קדשי׳. אהרן הכהן שנתקדש יותר מן הלוים: לקשור נזר קודש. הציץ הקודש יהיה קשור על מצחו: ולעטות אורים. ויהיה עטוף באורים ותומים: לישב בכבודה פנימה. לישב בלישכות לבדו בלשכתו. ימים שבעה: מחזיקי אמנה, כ״ד שחזקו עצמם באמנה: שבוע קודם לעשור מפרישים כהן הראש. כדתנן שבעת ימים קודם יוה״כ מפרישים כ״ג מביתו ללשכת פלהדרין: כדת המלואים. כמ״ש במלואים ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים (ויקרא ח) וכתיב שם כאשר עשה ביום הזה צוה ה׳ לעשות לכפר עליכם ודרשינן זה מעשה יוה״כ: מזים עליו כו׳ כדתניא א׳ זה וא׳ זה מזים עליו

שמש

כל ז׳ מכל חטאות שהיו שם (יומא דף יג): זורק מקטיר ומטיב. כדתנן (יומא יח) כל ז׳ הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות כו׳. וכל אלו העבודות עשה כל ז׳ ימים בעצמו: להתרגל בעבוד׳. כדי שיהא רגיל בעבודה: נלוים אליו כו׳ בפיך. כדתנן מסרו לו זקנים מזקני ב״ד וא״ל אישי כ״ג קרא אתה בפיך סדר העבודה שמא שכחת או לא למדת: נוגה תשיעי כו׳ לפניו יעבירו. עי״כ שחרית מעמידין כ״ג בשער מזרח ומעבירים לפניו פרים ואילים וכבשים שהם וכה׳ יו״כ כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה למחר: סמך ביאת שמש ט׳ כרדם יפרשו. כדתנן עי״כ עם חשיכה לא היו מניחים או׳ לאכול

פירוש ע״ט

לְעַנְדֶרין זַיי זֶענֶען אַלֶע גִיוֶועזֶען ווארְהַאפְּטִיגֶע קִינְדֶער אוּנ אַן אַפֶּעלֶר לְשָׁרְתָךְ דִיךְ צוּ בַּאדִינֶען הָאסְטוּ גִלוּסְט אַן דֶעם שֵׁבֶט ווָס קוּמְט אַרוֹיס פוּן לֵוִי דֵיין פְרוּמֶער מַאן אָפּ צוּ שֵׁיידִין פוּן זַיינֶע קִינְדֶער אַיין כֹּהֵן גָדוֹל ווָאס עֶר אִיז קֹדֶשׁ קָדָשִׁים אָן צוּ קְנִיפִּין אַהֵיילִיגֶע קְרוֹן אוֹיף זַיין קָאפּ דָאס אִיז גִיוֶוען אַגִילְדֶענֶער בְּלֶעךְ דְרוֹיף אִיז אָן גִישְׁרִיבֶּן גִיוֶוען דֶר שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ אוּנ דָס עֶר זָאל אָן טָאן דִיא אוּרִים וְתוּמִּים צוּא זִיצִין מִיט כָּבוֹד אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין אַבְּזוּנְדֶר חֶדֶר זִיבְּין טֶעג מַחֲזִיקֵי אֱמָנָה דִיא עֶלְצְטֵי פוּן בֵּית דִין ווָס וֶוענִין שְׁטַארְק אִין דֶער אֱמוּנָה הָאבִּין זַייא אַוֶּוֹאךְ פַר יוֹם כִּפּוּר דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל אָפּ גִישֵׁיידֶעט פוּן זַיין הוֹיז אַזוֹי וויא מֶען הָט גִיטָאן אַז מֶען הָט דָס מִשְׁכָּן אוּם גִיבוֹיט הָאט דֶר כֹּהֵן גָדוֹל גִמוּזְט זִיצִין אִין אֹהֶל מוֹעֵד זִיבְּין טֶעג מַזִּים מֶען הָאט אוֹיף אִים גִישְׁפְּרֶענְגְט דֶעם וַואסֶר ווָס דְרִינֶען אִיז גִיוֶועזִין דָס אַשׁ פוּן פָּרָה אֲדוּמָּה אִים צוּ רֵיינִיגִין זוֹרֵק אַלֶע זִיבִּין טֶעג הָט עֶר דָס בְּלוּט פוּן קָרְבָּנוֹת גִישְׁפְּרֶענְגְט אוּנ מַקְטִיר קְטוֹרֶת גִיוֶוען אוּנ הָט דִיא לִיכְט פוּן מְנוֹרָה אָן גִיצוּנְדִין כְּדֵי עֶר זָאל זִיךְ דֶר מִיט גִיוואֹנֶען אִין דֶר עֲבוֹדָה:

נִלְוִים אֵלָיו דִי אַלְטֵי פַר שְׁטֶאנְדִיגֵי פוּן דִי סַנְהֶדְרִין הָאבֶּן זִיךְ צוּ אִים בַּאהֶעפְט זֵיי הָאבֶּן צוּ אִים גִיזָאגְט לֵייעֶן מִיט דֵיין מוֹל דֶעם סֵדֶר פוּן דֶר עֲבוֹדָה פוּן יוֹם כִּפּוּר טָאמֶער הָאסְטוּ עֶפֶּעס פַאר גֶעסֶן אָדֶר טָאמֶר הָאסְטוּ נִיט גִלֶערְנְט נוֹגַהּ תְּשִׁיעִי דֶעם נֵיינְטֶען טָאג אִין דֶער פְרִיא דָס אִיז עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר הָאט מֶען אִים גִשְׁטֶעלְט אִין טוֹיעֶר פוּן מִזְרָח. דִי שֵׁיינִי קָרְבָּנוֹת פוּן דֶעם טָאג יוֹם כִּפּוּר הָאט מֶען אִים פַר בַּיי גִיפִירְט כְּדֵי עֶר זָאל זֵיי בַּאטְרַאכְטִין אוּנ זָאל גִיגִיט וֶוערִין וויא עֶר זָאל זֵיי מָארְגִין מַקְרִיב זַיין סָמַךְ בִּיאַת שֶׁמֶשׁ עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אֵיידֶר דִי זוּן אִיז אוּנְטֶער גִיגַאנְגֶען הָאט מֶען נַיין שְׁפַּייז גִימִינְנֶערְט עֶר זָאל נִיט פִיל עֶסִין טָאמֶר וֶועט אִים שְׁלָעפֶּערִין אוּנ עֶס וֶועט זִיךְ אִים טְרֶעפִין אַיין טוּמְאָה אִין

נוסח ספרד

וּמִכְנְסֵי בַד מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט: קָרְבְּנוֹת פָּרִים וְעוֹלוֹת כְּבָשִׂים וּשְׁחִיטַת שְׂעִירִים וְנִיחוֹחַ אֵלִים: רֵיחַ קְטוֹרֶת רוֹקַחַת מִרְקַחַת וּבִיעוּר גֶּחָלִים וּזְרִיקַת דָּם וּסְפִירַת יוֹשֶׁר. שַׁוְעַת קְטוֹרֶת וּתְפִלַּת אֱמֶת וְקִדּוּשׁ שְׁתֵּי מִכַּפֵּר עֲוֹנוֹתֵינוּ.

שמש צידו ימעיטו: סאב לובן פן ברדם יקרהו. סבי שבטו ללמד חפן יוליכוהו סמים לתמר בפנים אותו ישביעו. סמר בשרו והדמיע כי נחשד. סרו גם הם ובכה הגירו. שיח מדרש בפה ובכתב הגיון. סביביו ישננו לעוררו עד חצות: עלצו תרום דשן בפיס ראשון. עוד יפיסו לדישון פנימי ומנורה. עקב קטורת פיים. חדשים ישלשו. ערוך נתחים יחד פיים הרביעי. עלה ברק השחר כנם הצופה. עליו פרשו זו מסך בוץ להצניע. עירה סותו טבל ועט זהבים. עמד וקדש וקרץ תמיד השחר: פקד למרקו והוא קבל וזרק. פירש הקטיר והטיב

מטה לוי

לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה. ושלא יקרהו טומאת קרי בתרדמה ושינה: סבי שבטו כו'. כדתנן מסרוהו זקני ב"ד לזקני כהונ' ללמדו קמילת חפניו: סמים לתמר בפני' אותו ישביעו. כדתנן והשביעוהו שלא יתקן מבחוץ ויכניס כדרך שהצדוקי' עושים. סמר בשרו כו' ובכה הגירו. כדתנן הוא פורש ובוכה על שהיה נחשד שהוא צדוקי והם פורשים ובוכים על שחשדוהו והחושד בכשרים לוקה בגופו: שיח מדרש כו' עד חצות. כדתנן אם היה חכם דורש ואם לאו ת"ח דורשים לפניו ואם רגיל לקרות קורא וא"ל קוראים לפניו. עלצו תרום דשן בפיים ראשון. שמתו לתרום דשן בפיים ראשון. עוד יפיסו לדישון פנימי ומנורה. כדתנן הפיים השני כו' ומי מדשן מזבח הפנימי ומי מדשן את המנורה: עקב קטורת. בעבור הקטורת מי יקטיר: פיים חדשים ישלשו. עשו פיים שלישי כדתנן חדשים לקטורת באו והפיסו כי מעול' לא שנה בה אדם מעולם: ערוך נתחים יחד פיים הרביעי. מי מעלה איברים מן הכבש לגבי המזבח ויערוך אותם יחד הוא היה פיים הרביעי: עלה ברק השחר כנס הצופה. כשאמר הרואה עלה ברק אור השחר. כדתנן אמר להם הממונ' צאו וראו אם הגיע זמן השחיט' הרואה אומר ברקאי: עליו פרשו זו מסך בוץ להצניע. פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם שלא יראו כשפושט בגדיו וכדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ: עירה סותו. פשט בגדיו: טבל ועט זהבים. ירד וטבל וקינח את גופו ולבש בגדי זהב: עמד וקדש. ידיו ורגליו מן הכיור: וקרץ תמיד השחר. ושחט את התמיד של שחר: פקד למרקו. אמר לכהן אחר לגמור השחיטה: והוא קבל וזרק. כדתנן פשט ירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיט' על ידו קבל את הדם וזרקו: פירש הקטיר והטיב ואח"כ

פירוש ע"ט

שלאף סבי שבטו דיא אלטע כהנים פון זיין שבט האבין אים גיפירט צו לערנן דאס הייבלין פון דעם גווירץ פון די קטורת ווס ער האט באדארפט מקטיר זיין אינעווייניג אין קדשי קדשים האבין זייא אים באשווארין דס ער זאל די קטורת ארוף שיטין אויף דעם פייער פאן אין קדשי קדשים אונ זאל ניט טאן אזו ווי די צדוקים זאגן דס מען זאל פריער ארויף שיטין די קטורת אויף דעם פייער אונ דר נאך זאל מען אריין גיין אין קדשי קדשים סמר בשרו זיין לייב איז דר ציטערט גווארן אונ הט גוויינט מיט טרערין ווס מען הט אים חושד גוועזן פר איין צדוקי די זקנים האבן זיך אוך פון אים אוועק גיקערט אונ האבן טרערין גילאזט ריגן ווייל זיי האבן אים גימוזט חושד זיין שיח מדרש ער הט גירעט אונ נדרשת פון תורה שבכתב אונ תורה שבעל פה ווען ער איז אבר קיין למדן ניט גיוועזן אזו האבן אנדערע אים פיר גילייענט כדי אים אויף צו האלטין פון שלאף ביז האלבע נאכט עלצו זייא האבן זיך גיפרייט אפ צו שיירן דס אש פון דעם מזבח דורך דעם ערשטין טרל דר נאך האבין זייא ווידר גורל גווארפן ווער זאל אפ קערין דס אש פון דעם אינעווייניגסטין מזבח אונ דס אש פון דר מנורה עקב קטורת פון קטורת וועגין האבין נייע כהנים ווס האבין נאך קיין מאל ניט מקטיר גיוועזן אדריטין גורל גיווארפן. די שטיקר פון קרבן תמיד אן צו ריכטן אוף דעם מזבח האבן די נייע אונ אלטי כהנים אין איינם צום פערטין מאל גורל גווארפן עלה ברק השחר ווי באלד דר קוקר הט גזאגט דר גלאנץ פון דעם מארגן שטערין איז אוף גגאנגן אזו באלד האבין זיי פר דעם כהן גדול אוף גהאנגן אליילך פון ליינן צו פר בארגין אים פון דיא לייט זיי זאלן ניט זעהן וויא ער טוט זיך אוס ער האט זייני קליידר אוס גטאן אונ הט זיך טובל גוועזן אונ הט אן גטאן גילדערנע קליידר ער הט זיך גשטעלט אין הט זיך גוואשן זייגע הענד אונ פים פון דעם האנד פאס דער נאך האט ער גקולעט דעם קרבן

נוסח ספרד

תוכן בוץ ועריכת אבן מחוגר בכולם כמלאך מיכאל משרת:

תכנת כל אלה לכבוד אהרן. כלי כפרה לישראל שמתו. ועל ידו סליחת העון נתת. תחת אהרן מגזעו יעמוד. לשרת לפניך ביום הסליחה. תוכת מעשה ועבודת

הִקְרִיב תֶּסֶךְ. פְּעוּלַת כָּלִיל הִשְׁלִים וְעָשׂ כְּסֵדֶר פֵּרְשׂוּ סָדִין לָבָן עוֹד כְּבָרִאשׁוֹנָה. פֵּרְוָה בַּקּוֹדֶשׁ שָׁם קִדֵּשׁ יִפְשֹׁט. פָּסַע וְטָבַל לְבָנִים עָט וְקִדֵּשׁ. פְּלוּסִים עֶרְכָּם מָנִים שְׁמוֹנָה עָשָׂר. פְּאוּרִים לְשָׁרֵת בָּם לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד. פָּרוֹ מוּצָב בֵּין אוּלָם לַמִּזְבֵּחַ. פָּנָיו יָמָּה וְרֹאשׁוֹ נֶגְבָּה מְעֻקָּם: חַזָּן פָּגַשׁ וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ. פְּשָׁעָיו הוֹדָה וּבְחֻבּוֹ לֹא טָמָן:

וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. חָטָאתִי. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי. לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי: אָנָּא בַשֵּׁם. כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. שֶׁחָטָאתִי. וְשֶׁעָוִיתִי. וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי.

מטה לוי

ואח"כ הלך והקטיר את הקטורת והדליק הנרות: הקריב. הקרבן ונסך היין על גבי המזבח כדתנן נכנס להקטיר קטורת של שחר ולהיטיב את הנרות ולהקריב את הראש כו' והיין: פעולת כליל השלים ועש כסדר. מעשה התמיד שהוא עולה כליל גמר ועשה כסדרו: פרשו סדין לבן עוד כבראשונה. לצניעות שלא יראו כשיפשט בגדי זהב: פרוה בקודש שם קדש ופשט. שם בחדר קודש של בית הפרוה קדש ידיו ורגליו ופשט בגדי הזהב וכדתנן הביאוהו לבית הפרוה ובקודש היה': פרש"ג סדין היה לבין העם. קדש ידיו ורגליו ופשט: פסע. הלך שם וטבל: לבנים עט. נתלבש לבנים: וקדש. ואח"כ קידש ידיו ורגליו. כדתנן ירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן וקידש ידיו ורגליו. פלוסים פרסם הם שמונ' עשר מנה: פאורים. מפוארים היו הבגדים. לשרת בם למלך הכבוד: פרו מוצב כו' וראשו נגבה מעוקם. כדתנן בא לו אצל פרו ופרו היה מוצב בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב ואמר רב בעוקם את ראשו: פגש. פגע בו: וסמך ידו על ראשו. כדתנן וסמך שתי ידיו עליו והתודה: פשעיו הודה ובחובו לא טמן. סתרי לבו לא טמן אך הודה: וכך וכו'. היה אומר כוונות השם הוא כנגד כו'. רא"ף כשם ע"ז:

לפני

פירוש ע"ם

תָּמִיד פָּקַד עֶר הָט גְהֵייסֶן אֵיין אַנְדֶר כֹּהֵן עֶר זָאל דִיא שְׁחִיטָה גוֹמֵר זַיין אוּנ עֶר הָט דָם בְּלוּט מְקַבֵּל גְוֶועזְן אוּנ הָט עֶס גְשְׁפְּרֶענְגְט דֶר נָאךְ הָאט עֶר זִיךְ אָפּ גְשֵׁייד אוּנ הָט מַקְטִיר גְוֶועזְן דִיא קְטוֹרֶת אוּנ הָאט פַאר רִיכְט דִיא לִיכְט זַיי זָאלְן שֵׁיין בְּרֶענֶען אוּנ הָט מַקְרִיב גְוֶועזְן דֶעם קָרְבָּן אוּנ הָט גְגָאסְן דֶעם וַויין אוֹף דֶעם מִזְבֵּחַ פְּעוּלַת דִי וֶוערְק פוּן קָרְבַּן תָּמִיד הָט עֶר גָאר אִין גַאנְצְן אַלְץ אָפּ גְטָאן כְּסֵדֶר הָאבְּן זַיי דָר נָאךְ ווִידֶר פַר שְׁפְּרֵייט אַוַויסִין לַיילִיךְ אַזוֹ ווִי צוּם עֶרְשְׁטְן מָאל דָס עֶר זָאל אוֹס טָאן דִי גִילְדֶענִי קְלֵיידֶר פֵּרְוָה אַחֲדָר אִיז גְוֶועזְ אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָוס הָט גְהֵייסְן פֵּרְוָה דָארְטְן הָאט עֶר זִיךְ גְוַואשְׁן דִיא הֶענְד אוּנ דִיא פִים אוּנ הָט אוֹס גְטָאן זַיינִי קְלֵיידֶר אוּנ אִיז גַגַאנְגְן אוּנ הָאט זִיךְ טוֹבֵל גְוֶועזְן אוּנ הָאט אָן גְטָאן וַוייסֶע קְלֵיידֶר דָר נָאךְ הָט עֶר ווִידֶר גְוַואשְׁן דִי הֶענְד אוּנ דִי פִים פְּלוּסִים דִי קְלֵיידֶר וֶוענִין גְוֶועזְן פוּן דֶעם לַאנְד פְּלוּסְיָא זַיי וֶוענִין ווֶוערְט גְוֶועזְן אַכְטְצֶען הוּנְדֶערְט גִילְדְן דִיא קְלֵיידֶר וֶוענִין שֵׁיין גְוֶועזְן צוּ טָאן אִין זַיי דִי עֲבוֹדָה פַר גָאט דֶעם גְעֶהרְטְן קִינִיג פָּרוֹ דֶער אָקְס וָואס דֶר כֹּהֵן גָדוֹל הָט אִים פַר זִיךְ אַלֵיין גְדַארְפְט מַקְרִיב זַיין אִיז עֶר גְשְׁטַאנֶען צְווִישְׁן דֶעם חֶדֶר וָוס הָט גְהֵייסִין אוּלָם אוּנ צְווִישְׁן דֶעם מִזְבֵּחַ דָר פָּנִים פוּן אָקְס אִיז גְוֶועזְן צוּ מַעֲרָב זַייט אוּנ דֶר קָאפּ צוּ דָרוֹם זַייט פַאר קְרִימְט אוֹף דֶר זַייט פָּגַשׁ דָר כֹּהֵן גָדוֹל הָט בַּאגֶעגִינְט אָן דֶעם אָקְס אוּנ הָט גְלֵייגְט זַיינֶע הֶענְד אוֹף זַיין קָאפּ. וַיְּנִי פְּשָׁעִים הָט עֶר מִתְוַדֶּה גְוֶועזְן אוּנ אִין זַיין פַאר בָּארְגֶענִישׁ הָאט עֶר דִיא זִינְד נִיט פַאר בָּארְגִין:

וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר אוּנ אַזוֹ הָט דֶר כֹּהֵן גָדוֹל גְזָאגְט אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט אִיךְ הָאבּ גְזִינְדִיגְט אִיךְ הָאבּ פַר קְרִימְט אִיךְ הָאבּ פַר בְּרָאכְן קֶעגְן דִיר אִיךְ אוּנ מַיין הוֹיז גְזִינְד אָנָּא בַשֵּׁם אִיךְ בֶּעט דִיךְ מִיט דֶעם שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ

נוסח ספרד

הַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים בִּזְבוּלֵנוּ יִלְמוֹד. וּמְזִין עָלָיו שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי. שְׁלוּמֵי זִקְנָה עַם וְחַכְמֵי אֶחָיו הַכֹּהֲנִים תָּמִיד יְסוֹבְבוּהוּ עַד בֹּא יוֹם הֶעָשׂוֹר. וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ בְּמִי שֶׁשִּׁכֵּן שְׁמוֹ בְּבַיִת הַזֶּה. שֶׁלֹּא יְשַׁנֶּה מִכָּל מַה שֶּׁאָמְרוּ לוֹ. שֶׁמָּא יֵשׁ בְּלִבּוֹ צַד מִינוּת. הוּא פוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה עַל שֶׁחֲשָׁדוּהוּ. וְהֵם פּוֹרְשִׁים וּבוֹכִים שֶׁחָשְׁדוּ לְמִי שֶׁמַּעֲשָׂיו סְתוּמִים שֶׁמָּא אֵין בְּלִבּוֹ כְּלוּם. וְאוֹמְרִים לוֹ. רְאֵה לִפְנֵי מִי אַתָּה נִכְנָס לִמְקוֹם אֵשׁ לֶהָבָה שַׁלְהֶבֶת. קְהַל עֲדָתֵנוּ עָלֶיךָ יִסְמוֹכוּ וְעַל יָדְךָ תְּהֵא סְלִיחָתֵנוּ:

לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים (וּמוֹדִים) וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְאִישׁ חֲסִידֶיךָ:

צָעַד לֵילֵךְ לוֹ לְמִזְרַח עֲזָרָה. צֶמֶד שְׂעִירִים שָׁם מְכוֹן עֵדָה. צְמוּדִים אֲחוּיִם שָׁוִים

מטה לוי   בהואר

צעד לילך לו למזרח עזר. לצד כרגליו לילך למזרח שעירים לקח מממונם של ישראל: למודי. מזווגים כשעת לקיחה: שהם שוות לשון המוכת: לצד שעירים שם מכון עדה. שני אחוים. שהיו שוים כדמים שוים כתואר וכקומה כלהן (יומא נו)

פירוש ע״ם

הַמְפוֹרָשׁ פַּר גִיבּ רָאךְ צוּ דִי חֲטָאִים אוּנ עֲוֹנוֹת אוּנ פְּשָׁעִים וָוס אִיךְ הָאבּ גֶזִינְדִיגְט אוּנ פַּר קְרִימְט אוּנ פַּר בְּרָאכְן קֶעגִין דִיר אִיךְ אוּנ מַיין הוֹז גֶזִינְד כַּכָּתוּב אַזוֹ וִוי עֶס שְׁטֵייט גִישְׁרִיבְּן אִין דֶר תּוֹרָה פוּן דַיין קְנֶעכְט מֹשֶׁה פוּן דַיין הֶערְלִיכְן מוֹל כִּי בַיּוֹם הַזֶּה דֶען אִין דִיזֶען טָאג וֶועט עֶר אוֹף אַייךְ פַאר גֶעבְּין צוּא רֵיינִיגְן אַייךְ פוּן אַלִי אַייעֶרִי זִינְד פַּר גָאט:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אוּנ דִי כֹּהֲנִים אוּנ דָס פָאלְק וָוס וֶוענִין גִשְׁטַאנֶען אִין דֶר עֲזָרָה אַז זֵיי הָאבְּן גֶהֶערְט דֶעם גִיעֶהְרְטִין אוּנ פֶארְכְטִיגֶן שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ דָאס עֶר אִיז בְּשֵׁיידְלִיךְ אַרוֹס פוּן דֶעם מוֹל פוּן כֹּהֵן גָדוֹל מִיט הֵיילִיקַייט אוּנ רֵיינִיקַייט הָאבְּן זֵיי זִיךְ גִקְנִיעֶט אוּנ גְבּוּקְט אוּנ הָאבְּן גְלוֹבְּט אוּנ וֶוענִין גְפַאלְן אוֹף זַייעֶר פָּנִים אוּנ הָאבְּן גְזָאגְט בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד גְלוֹבְּט אִיז דֶר נָאמֶן פוּן זַיין גִיעֶהְרְטִין קֶערְשַׁאפְט אֵימֶער אוּנ אֵייבִּיג:

וְאַף הוּא אוּנ אוֹךְ דֶר כֹּהֵן גָדוֹל הָט זִיךְ גְמַארְקִירְט אוֹם צוּ לָאזִין דֶעם שֵׁם גְלַייךְ מִיט דִי וָואס הָאבְּן גְזָאגְט בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אוּנ דַאן הָט עֶר גְזָאגְט צוּ זֵיי דָס וָוארְט תִּטְהָרוּ אִיר וֶועלְט גְרֵיינִיגְט וֶוערְן דֶען נָאךְ דִי וֶוערְטֶר לִפְנֵי יְיָ שְׁטֵייט דָאס וָוארְט תִּטְהָרוּ וְאַתָּה אוּנ דוּא גָאט מִיט דַיין פִיל גוּטְקַייט פְלֶעגְסְטוּ דֶר וֶועקִין דַיין דֶר בַּרוֹמְקַייט אוּנ פְלֶעגְסְט פַּר גֶעבְּן צוּ דַיין פְרוּמֶן מַאן דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל:

צָעַד לֵילֵךְ לוֹ דֶר כֹּהֵן גָדוֹל הָט גְטְרֶעטְן אוּנ אִיז גְגַאנְגֶן צוּ מִזְרָח פוּן דֶר עֲזָרָה אַפָּאר צִיקֶעלִיךְ וֶוענִין דָארְטֶן גְשְׁטַאנֶען וָוס זֵיי וֶוענִין גְקוֹיפְט גְוָוארְן פוּן דֶעם גֶעלְט פוּן קָהָל זֵיי וֶוענִין גְוֶוען אַגְלַייכִי פָּאר צוּ זַאמֶן

נוסח ספרד

צִוּוּהוּ וְהִרְגִּילוּהוּ עַד בֹּא יוֹם הֶעָשׂוֹר. וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח. וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַכִּיר וְרָגִיל בָּעֲבוֹדָה. פֵּרְשׁוּ לוֹ סָדִין שֶׁל בּוּץ בְּהַגִּיעַ עֵת שְׁחִיטַת כֶּבֶשׂ הַתָּמִיד לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה בֵּינוֹ וּבֵין הָעָם. עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּאֵימָה וְיִרְאָה וּבוֹדֵק עַצְמוֹ מֵחוֹצְצֵי טְבִילָה. פָּשַׁט עַל מִצְוָה לְקַיֵּם דָּתוֹ וּפָשַׁט בִּגְדֵי חוֹל וְיָרַד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפָּג כְּמוֹ שֶׁהוּזְהָר.

בתואר ובקומה. צגים לכפר עון בת השובבה. צהוב הלשים טרף והעלה מקלפי צנח והגריל לשם גבוה ולצוק. צעק בקול רם ליי חטאת: צותתיו ענו לו וברכו את השם. צבע זהורית קשר בראש המשתלח. צגתו אמן נגד בית שלות ואין צלח ובא אצל פרו שנית. צחן מטהו פני צור התודה:

וכך היה אומר. אנא השם. חטאתי. עויתי. פשעתי. לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך: אנא בשם. כפר נא. לחטאים. ולעונות. ולפשעים. שחטאתי. ושעויתי. ושפשעתי. לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך: ככתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה. כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה

מטה לוי

א) כאן לו לאחרת כפורס לאפון המחנה וגם שני שעירים (שם דף ס"ג) מלותו שיהיו שניהם שוי' במראה ובקומה ובדמים ובלקיחתן כאחד: לגים לכפר היו עומדים לכפר עון ישראל שנקראו. בת השובב': להוב חנשים. גורלות העשוים מזהב מולהב כבית שני: טרף והעלה מקלפי. והיה טרף ומנענע בקלפי והעלה הגורלות וכדתנן קלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע היו ועשאן בן גמלא של זהב (שם לז ושם לט) תנן טרף בקלפי והעלה ב' גורלות אחד לשם ואחד לעזאזל: לנח. השפיל והטה את עלמו לקחת הגורלו' ולהניחם על השעירי': והגריל. וכזה הגריל: לשם גבוה. אחד להשם יתברך: ולצוק. ואחד לעזאזל שדירתו כסל קשה וחדה: לותתיו. השומעים קולו שאמר השם המפורש: ענו לו כו'. היו עונים אחריו בשכמל"ו וכדתנן (שם ל"ט א) נתנם על שני השעירים ואומר לה' חטאת כו' והם עונין אחריו בשכמל"ו: לבע זהורית כו'. כדתנן קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח (שם מא): לגתו אמן כנגד בית שלוח. עמידתו של שעיר המשתלח היה מכוון ומאומן. כנגד שער שהוליאוהו בו כדתנן (שם) והעמידו כנגד בית שלוחו: צלח. עבר ובא אצל פרו כו' והתוודה. עונות שבטו התודה לפני הקב"ה שנקרא צור כדתנן (שם) בא לו אצל פרו שנית וסומך שתי ידיו עליו ומתודה. וכך היה אומר.

קח

פירוש ע"ם

גלייך אין געשטאלט אונ אין גרוס צגים זיי זענין געשטאנען צו פר געבן די זינד פון די ווילדי קינדר ישראל צהוב צוויא גילדערנע גורלות זענין געוועזין אויף איינעם איז געשריבן געוועזן חטאת אונ אויף דעם אנדערן עזאזל ער הט זיי אום גמישט אונ הט זיי ארויף געבראכט פון דר קלפי צנח והגריל לשם גבוה ולצוק. ער הט זיך גנייגט אין האט איין גורל געלייגט אויף איין ציקעלי צו איין קרבן פון גאטס וועגין אונ איין גורל האט ער גילייגט אויף אציקעלי צו שיקין לעזאזל ער הט געשריגען מיט אהויך קול ליי חטאת איין קרבן חטאת פר גאט צותתיו די כהנים וואס האבן דאס פר נומען אונ גיהערט וויא ער רעט אום דעם שם המפורש האבן זיי גיענטפערט אונ האבין גלובט אונ גיזאגט ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. צבע זהורית אשנור פון רוטע פאדים הט ער אן גיקניפט אן קאפ פון דעם ציקעלע ווס ווערט גישיקט לעזאזל דאס ציקעלע איז גישטעלט גיווארין ריכטיג קעגין דעם טויער וויא מען דארף עם דורך אים ארוס שיקין צלח ער איז דורך גיגאנגען אונ איז צו זיין אקס נאך אמאל גיקומען אונ הט פר דעם בשעפר מתודה גוועז די גיפלעקטע עבירות פון זיין שבט:

נוסח ספרד

נתנו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו (מקיתון של זהב). מיד מקבל את כבש התמיד. ושוחט בו רוב שנים ומניח לאחר לגמור השחיטה. ומקבל את הדם וזרקו על המזבח כמצותו. לפנים להיכל יכנס להטיב חמש נרות. ולהקטיר קטורת

הבוקר

וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים (וּמוֹדִים) וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ. וְאַתָּה בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְשֵׁבֶט מְשָׁרְתֶיךָ:

קָח מַאֲכֶלֶת חַדָּה וּשְׁחָטוֹ כְּסֵדֶר. קִבֵּל דָּם בְּמִזְרָק וּנְתָנוֹ לִמְמָרֵס: קְרִישָׁתוֹ יַעַם עַד עֵת הַזָּיָה. קָפוּי פֶּן יְהִי וְתֵעָדֵר סְלִיחָה. קוֹחַ לוֹחֲשׁוֹת חֵת בְּמַחְתַּת פַּרְוַיִם. קַלָּה וְגַלְדָּהּ רַךְ וַאֲרוּכַת יָד. קָדַר לְתוֹכָהּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין גֶּחָלִים. קֵרְבוּ לוֹ בָּזָךְ וּגְדוּשַׁת

מטה לוי

קח מאכלת חדה. לוקח כהן חד ושחטו כסדר ותיכף קבל דם במזרק ונתנו לממרס. ונתן הדם למי שמירט בידים שלא יקרש נקרש ואם יקרש אזי. קרישתו יעם עד עת הזיה. ואם יהיה ראוי להזות ואם לא פי' מערב: קפוי פן יהי. פן יהי קפוי ונקרש ולא יהי' ראוי להזות אז: ותעדר סליחה. ותחסר הסליחה כי הזריקה עיקר כפרה וכדתנן (שם מג) שחטו וקבל במזרק את דמו ונתנו למי שהיה ממרס בו כדי שלא יקרוש: קוח לוחשות חת במחתת פרוים. גחלים בוערות והיה חותה אותה במחתה של זהב הבא מפרוים שדומה לדם פרים כדתנן נטל מחתה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחותה מן המעוכלות הפנימיות (ועי' בתוס' יומא דף כה) דלא גרס הכא מן המעוכלות הפנימיות וכ"כ התוי"ט דאדרבה הגחלים הבוערות הי' לוקח (מהרי"ב) בכל יום הי' והבה ירוק והיום זהב אדום: קלה וגלדה רך. כדתנן בכל יום היתה כבדה והיום קלה (שם מג) ותניא (שם מד) בכל יום היתה גלדה עבה והיום רך פירוש דק: וארוכת יד. שיניח תחת זרועו כדי שתהא זרועו מסייעתו כדתנן בכל יום היתה ידה קצרה והיום ארוכה (שם מג): קדר לתוכה. מדד לתוכה: שלשת קבין גחלים. כדתנן בכל יום ד' והיום חותה בשל שלשה קבין וכו' מכנים (שם מג): קרבו לו בזך וגדושת דקה. הקריבו לו כף ריקן ומחתה מלאה סמים דקה כדתניא הוציאו לו כף ריקן מלשכת הכלים ומחתה גדושה

פירוש ע"ט

קָח מַאֲכֶלֶת וכו' דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל הָט גִינוּמֶען אַשַׁארְפֶען מֶעסֶער אוּנ הָט זַיין אָקְס גִיקוֹילֶעט אַזוֹי וויא דֶער סֵדֶר אִיז דָּס בְּלוּט הָט עֶר מְקַבֵּל גֶועֶען אִין אַשְׁפְּרֶענְג בֶּעקִין אוּנ הָאט דָס בְּלוּט גֶגֶעבֶּן אֵיין כֹּהֵן עֶר זָאל עֶס מִישִׁין נָאךְ אַנַאנְדֶער כְּדֵי דָס בְּלוּט זָאל נִיט פַר גְלִיוֶועֶרְט וֶוערִין בִּיז דִיא צַייט קוּמְט דִי בְּלוּט צוּ שְׁפְּרֶענְגֶן װָאָרוּם טָאמֶר וֶועט עֶס פַר גְלִיוֶועֶרְט וֶוערִין וֶועט מֶען נִיט קֶענֶען שְׁפְּרֶענְגִין וֶועט גִימִינֶערְט וֶוערִין דָאס פַר גֶעבּוּנְג קוּם עֶר הָט גִינוּמֶען גְלִיעֶנְדִיגֶע קוֹלֶן אוּנ הָט אַריין גִישַׁארְט אִין אַפַאן פוּן רוֹיטִין גָאלְד וָואס קוּמְט פוּן לַאנְד פַּרְוַיִם. דִיא פַאן אִיז גִיוֶוען גְרִינְג מִיט דִינֶע וֶוענְט אוּנ מִיט אַלַאנְגִין שְׁטִיל כְּדֵי עֶס זָאל אִים גְרִינְגֶער זַיין צוּ טְרָאגִין, אוּנ אִין דֶר פַאן הָט עֶר דְרֵיי מֶעסְטְלִיךְ קוֹלִין אַרַיין גִשַׁאטְן אַזוֹי הָאט מֶען אִים גִיבְּרַאכְט אַלֶעפֶּיל פִיל סַם גִישְׁטוֹסֶענֶע גִיוִוירְץ פוּן קְטוֹרֶת הָט עֶר גִינוּמֶען מִיט זַיינֶע הַייפְלֶן אוּנ הָט

נוסח ספרד

הַבּוֹקֶר לְהֵטִיב אֶת שְׁתֵּי הַנֵּרוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת. וְיָצָא וְהִקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָאֵבָרִים בְּמִצְוָתָן. וּמַקְטִיר מִנְחַת הַתָּמִיד כְּמִשְׁפָּטָהּ. בְּכָל יוֹם יַעֲשֶׂה מִנְחַת הַסּוֹלֶת וּמִנְחַת חֲבִיתִּין וְנִסֵּךְ אֶת הַיַּיִן בְּכָל כְּלֵי שִׁיר. וְאַחַר הַתָּמִיד מַקְרִיב פַּר הָעוֹלָה וְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים שֶׁל מוּסַף הַיּוֹם וּמִנְחָתָם (בשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת מַקְרִיב קוֹדֶם מוּסַף הַיּוֹם כְּבָשִׂים שֶׁל מוּסַף שַׁבָּת וּמִנְחָתָם וְעוֹרֵךְ לֶחֶם הַפָּנִים וּמַקְטִיר הַבָּזִיכִין כְּמִשְׁפָּטָן) יָבֹא מִיָּד לְבֵית הַפַּרְוָה וּבְקוֹדֶשׁ הָיְתָה וּפָרְשׂוּ לוֹ סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם כְּבָרִאשׁוֹנָה: טֶרֶם יִפְשׁוֹט בִּגְדֵי זָהָב מְקַדֵּשׁ בִּנְקִיּוּת יָדָיו וְרַגְלָיו: חָל וּפָשַׁט בִּגְדֵי זָהָב וְיָרַד וְטָבַל כְּמוֹ שֶׁהוּזְהַר וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג: זְהָבִים מַעֲבִיר וּלְבָנִים לוֹבֵשׁ שֶׁעֲבוֹדַת הַיּוֹם בְּבִגְדֵי לָבָן. וּמַהֵר וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּבָא לֹא תְּחִלָּה אֵצֶל פָּרוֹ. וּפָרוֹ הָיָה עוֹמֵד בַּצָּפוֹן כְּנֶגֶד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב הָיָה עוֹמֵד בְּאֵימָה לִפְנֵי אֵל עֶלְיוֹן וְאוֹמֵר עָלָיו דִּבְרֵי וִדּוּי וְסָמַךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וְהִתְוַדָּה:

וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם. חָטָאתִי. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי

בָּקָה. קָלַט וְחָפַן וְהֵרִיק לְתוֹךְ בָּזָךְ: קָפַץ מַחְתָּה בִּימִין וּבָזָךְ בִּשְׂמֹאל. קִישׁ צְעָדָיו לִפְרֹכוֹת וְקָרַב לַבַּדִּים. קְטוֹרֶת שָׂם בֵּינֵימוֹ וֶעָשָׁן וַיֵּצֵא. רוֹבֶה מִמֹּרַס מֶנוּ נָטַל דָּם. רָצַף וְנִכְנַס וְקָם בֵּין שְׁנַיִם: תּוֹן רִצּוּי הַזָּיוֹת טֶכֶס וְהִצְלִיף כְּמִנְיָן. רוּם מַעְלָה אַחַת. וּמַטָּה שֶׁבַע:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה.

אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע:

מטה לוי

גדופס של קטורת מלאכת בית אבטינס (שם מח): קלט וחפן. לקח וחפן מלא חפניו: והריק לתוך בזך. כדתנן (שם מח) חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף: קפץ מחתה בימין. מיכל ולקח המחת' שהיו בה גחלים בימינו: ובזך. פס הקטורת. בשמאל. כדתנן (שם) נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו. קיש צעדיו. קול הקפת'הלוכה סי' נשמע ע"י הפעמונים כשהלך בהיכל עד שמגיע. לפרוכת. לבין שתי הפרוכת: וקרב לבדים. והתקרב לבדי הארון: קטורת שם בינימו ועשן ויצא. כדתנן הי' מהלך בהיכל עד שמגיע בין שתי הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין קודש הקדשים (שם נ"ה) עד שהוא מגיע לארון הגיע לארון נותן את המחת' בין שתי בדי הארון צבר את הקטור' ע"ג גחלי' ונתמלא כל הבית כולו עשן: ויצא וכא לו דרך בית כניסתו. דרך אחוריו ופניו לארון (שם נג): רובה ממרס מנו נטל דם. נטל את הדם מן הנער שהי' מערב וממרס בדם: רצף ונכנס וקם בין בדים. תיכף נכנס וקם בין בדי הארון שהם כשדי אשה: רצוי הזיות. כדי להתרצות ולהתכפר בהזאת: טכס אזכשו בדם והצליף במנין כו' ומטה שבע. כדתנן נטל את הדם ממי שממרס נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוין להזות לא למעל' ולא למטה רק כמצליף שלא היה צריך לכוין שיהיו כסדרן אלא באחת של מעלה מגדד ידו כלפי מעלה וכו' שלמטה מגדד ידו כלפי מטה ומזה זה גבוה וזה נמוכה כמו שמכה בשוט ומלקה שלא בכיון רק במנין מעל' אחת ומט' שבע: וכך היה מונה אחת היא ההכא' שלמעלה: אחת ואחת בכל הזאות שלמטה פי' פוזר למנות עמהם ההזאה העליונה

פירוש ע"ט

דָּם אוּיס גִילֵיידִיגְט אִין אַיין אַנְדֶר לֶעפִיל אַרַיין, קָפַץ עֶר הָאט גֶאַיילְט אוּנ הָט גְנוּמֶן דִי פַיְיעֶר פַּאן אִין דִיא רֶעכְטֶע הַאנְט אוּנ דֶעם לֶעפִיל מִיט קְטוֹרֶת אִין דֶער לִינְקֶע הַאנְט קִישׁ צְעָדָיו עֶר הָט גִקְלַאפְּט מִיט זַיינֶע טְרִיט צוּ דֶעם פָּרוֹכֶת וָואס אִיז גִיהַאנְגֶן צְווִישֶׁן הֵיכָל אוּנ קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אוּנ הָט גְנֶעהֶנְט צוּ דִיא שְׁטַאנְגֶן פוּן אֲרוֹן הַקּוֹדֶשׁ צְווִישֶׁן דִי שְׁטַאנְגֶן הָט עֶר מַקְטִיר גְוֶועזֶן דִי קְטוֹרֶת אוּנ הָאט גִילָאזְט דֶעם רֵיךְ אַרוֹיף גֵיין אוּנ אִיז אַרוֹס גְגַאנְגֶן רוֹבֶה פוּן דֶעם יוּנְגֶן כֹּהֵן וָוס הָט גְמִישְׁט דָם בְּלוּט הָט עֶר צוּ גְנוּמֶן דָס בְּלוּט אוּנ תֵּיכֶף אִיז עֶר אַרַיין גְגַאנְגֶן אוּנ הָט זִיךְ אַנִידֶער גְשְׁטֶעלְט צְווִישֶׁן דִי שְׁטַאנְגֶן פוּן דֶעם אָרוֹן רִצּוּי הַזָּיוֹת כְּדֵי צוּ בַּווִילִיגֶן מִיט דֶעם בְּלוּט שְׁפְּרֶענְגֶן עֶר הָט אַיין גִיטוּנְקְט זַיין פִינְגֶר אוּנ הָט גִיפִירְט מִיט דֶר הַאנְט צוּ שְׁפְּרִיצֶן מִיט דֶעם צָאל אַיין שְׁפְּרִיץ קֶעגִין דֶער הֵייךְ פוּן דֶעם כַּפּוֹרֶת אוּנ אַרָאפּ אוּנְטֶען זִיבֶּן שְׁפְּרִיצֶן:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה אוּנ אַזוֹ הָאט עֶר גִיצֵיילְט דָאס עֶר זָאל זִיךְ נִיט טוֹעֶה זַיין אַחַת אֵיינְס אַחַת וְאַחַת אֵיינְס

נוסח ספרד

לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַּשֵּׁם כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. שֶׁחָטָאתִי. וְשֶׁעָוִיתִי. וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי. לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי: כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רץ והניחו בכן ושחט שעיר. רצה וקבל דמו באגן קודש. רגל ועמד מקום ויעוד ארון. רצה הזיות כמעשה דם פר:

וכך היה מונה.

אחת. אחת ואחת. אחת ושתים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע:

רהט והניחו ודם פר נטל. רגליו הריץ וצג חוץ לבודלת. רקמי פרוכת יה כמשפט כפורת. רגש ושנה והזה מדם שעיר:

שב

מטה לוי

רץ והניחו בכן. כלומר את הדם בכן הזהב שביד בהיכל: ושחט שעיר. רצה וקבל דמו. קבל דמו ברצון: באגן קודש. במזרק: רגל ועמד מקום ויעוד ארון. כמו שרגיל לעמוד מקום ויעוד דם פר שהוא אצל ארון כך הלך עם דם השעיר: רצה הזיות. מנה הזיות כמעשה דם פר. כדתנן יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל הביאו לו את השעיר שחטו וקבל במזרק את דמו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלה וז׳ למטה ולא פי׳ מתחיל ט׳: רהט והניחו. רץ לכן של זהב: והניח. דם השעיר ודם פר נטל: רגליו הריץ. רץ ברגליו: וצג חוץ לבודלת. ועמד חוץ לפרוכת המובדלת בין הקודש ובין קודש הקדשים: רקמי פרוכת יה. והזה לפני הפרוכת שהוא מעשה רוקם אחת למעל׳ ושבע למטה: כמשפט כפורת. כמו שהזה לפני הכפורת: רגש ושנה. ומיהר שנית והזה מדם שעיר ג״כ לפני הפרוכת אחת למעל׳ ושבע למטה כדתנן נטל דם הפר ט׳ והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעל׳ ושבע למטה וכו׳ וכך היה מונה ט׳ דם הפר (כמסקנת הגמרא דלא כר״י שם דף נ״ו) ונטל דם השעיר

פירוש ע״ס

אחת איינס והייטו ער האט דעם אויבערשטין שפריץ גימוזט מיט אלע שפריץ ציילין. איינס און צוויי איינס און דריי איינס און פיר איינס און פינף איינס און זעקס איינס און זיבין:

רץ והניחו נאך דעם שפרענגן איז ער פון קודש הקדשים באלד ארויס גילאפין און האט דעם בעקין מיט דיא איבעריגע בלוט אנידר גישטעלט אויף אגילדרנעם פוס וואס ער איז גישטאנן אין היכל און האט באלד גיקולעט דאס ציקעלי וואס דרויף איז דער גורל גיפאלן ליי חטאת. רצה ער האט גהיילט און האט דאס בלוט מקבל גיווען אין אהייליגן בעקין און האט זיך גימארקירט צו שטעלין אין דעם ארט וויא דער ארון שטייט ער האט באוויליגט מיט דעם שפרענגן אזו וויא מיט דעם בלוט פון דעם אקס: רהט והניחו ער איז גישווינד גילאפין און האט דאס איבריגע בלוט אוועק גשטעלט און דאס בלוט פון דעם אקס וואס ער האט פריער דארט אנידר גישטעלט האט ער ווידר גינומן רגליו ער איז מיט זייני פוס גילאפין און האט זיך גישטעלט פון דער דרויסן זייט פון פרוכת אויף דאס גיוועבטי פון פרוכת רקמי פרוכת האט ער גשפרענגט אזו ווי ער האט גישפרענגט אויף דעם כפורת רגש ער האט גיהיילט און האט נאך אמאל גישפרענגט אויף דעם פרוכת פון דעם בלוט פון דעם ציקעלע:

נוסח ספרד

ואף הוא היה מתכון כנגד המברכים לגמור את השם ואומר להם תטהרו ואתה בטובך מעורר רחמיך וסולח לאיש חסידך. דרך ובא לו לשער נקנור והוא למזרח העזרה לצפון המזבח הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים פניהם למערב ואחוריהם למזרח. אחד לימינו ואחד לשמאלו. טרף בקלפי והעלה שני גורלות. גורל ימין כשהוא של שם יתנהו על השעיר ואומר לי״י חטאת:

בכאן אין צריך לכרוע

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

שָׁב וּבְלָלָם וְחִטֵּא מִזְבַּח סָגוּר. שֶׁבַע עַל טָהֳרוֹ וּבְקַרְנָיו אַרְבַּע. שָׁקַד וּבָא אֵצֶל שְׂעִיר הַחַי. שִׁגְיוֹן עָם וּזְדוֹנוֹ יוֹדֶה לָאֵל:

וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם: חָטְאוּ. עָווּ. פָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל: אָנָּא בַשֵּׁם. כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלָעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. שֶׁחָטְאוּ. וְשֶׁעָווּ. וְשֶׁפָּשְׁעוּ. לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים (וּמוֹדִים) וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ואף

מטה לוי

בשעיר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה וכו' וכן הי' מונה וכו' (שם יג): שב. כדתנן עירה דם הפר לתוך דם השעיר אחר עך: ובללם. כדתנן ונתן את המלא כדיקן כדי שיתערב הדם יפה יפה: וחטא מזבח סגור שבע על טהרו. והזה שבע פעמים על אמצעו של מזבח סובב שהוא הי' זהב סגור: ובקרניו ארבע. נגד ארבע קרנותיו כדתנן ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב התחיל מחטא ויורד מסיק הוא מתחיל מקרן מזרחית לפונית כו' הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים (שם דף נח): שקד. מיהר: ובא אצל השעיר החי. שהי' משתלח לעזאזל: שגיון עם וזדונו יודה לאל. התודה שגגות וזדונות של עמו כדתנן בא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו והתודה וכן הי' אומר כו' (שם דף סו):

שגנו

פירוש ע"ט

שָׁב וּבְלָלָם דֶּר נָאךְ הָט עֶר דָם בְּלוּט פוּן דֶעם אָקְס מִיט דֶעם בְּלוּט פוּן דֶעם צִיקֶעלְי צוּ טָף גְמִישְׁט אוּנ הָט גִישְׁפְּרֶענְגְט אוּף דֶעם גִילְדֶערְנֶעם מִזְבֵּחַ שֶׁבַע זִיבְּן מָאל הָט עֶר גִישְׁפְּרִיצְט אוּף דֶעם מִיטְן פוּן מִזְבֵּחַ וִויא עֶס אִיז גִירֵייניגְט פוּן אַשׁ אוּנ פִיר מָאל הָאט עֶר גִישְׁפְּרִיצְט אוֹיף זַיינֶע ווינְקְלָאךְ שָׁקַד עֶר הָאט גִיאַיילְט אוּנ אִיז גִיקוּמֶען צוּ דֶעם לֶעבֶּעדִיגֶן צִיקֶעלְי שִׁגְיוֹן עַם דִי עֲבֵירוֹת וָואס דִי פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן גִיטָאן בְּשׁוֹגֵג אָדֶר בְּמֵזִיד הָאט עֶר מִתְוַדֶּה גִוֶועֶן פַר גָאט:

נוסח ספרד

בִּשְׂעִיר עֲזָאזֵל לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית מִשְׁקַל שְׁתֵּי סְלָעִים בֵּין קַרְנָיו יִקְשׁוֹר...

בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח כְּנֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחוֹ:

אַף בְּשָׂעִיר שֶׁהוּא שֶׁל שֵׁם יִקְשׁוֹר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ בְּצַוָּאר וּבָא לוֹ שֵׁנִית אֵצֶל פָּרוֹ וְאוֹמֵר עָלָיו וִידּוּי בֵּיתוֹ וּוִידּוּי אֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְסָמַךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וְהִתְוַדָּה:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ: אָנָּא בַשֵּׁם כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלָעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ.

ככתוב

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לַעֲדַת יְשֻׁרוּן:

שִׁגְּרוּ בְּיַד אִישׁ עִתִּי לְמִדְבַּר עַז. שֶׁמֶן כִּתְמֵי זוֹ שְׂאֵת לִגְזֵרָה. שֶׁן סֶלַע הֲדָפוֹ וְגִלְגֵּל וְיָרַד: שִׁבְּרוּ עֲצָמָיו כְּנֶפֶץ כְּלִי יוֹצֵר. שָׁהוּזָה אֲחוּז פַּר וְשָׂעִיר קָרַע: שָׁלַף אֵמוּרִים וּגְוִיּוֹת קָלַע לִשְׂרוֹף. שָׂאַג סִדְרֵי יוֹם קֹדֶשׁ וּפָשַׁט שָׁלֵשׁ וְטָבַל פַּזִּים עָט וְקִדֵּשׁ: תִּכֵּף וְעָשׂ אֵילוֹ וְאֵיל עָם תֵּ״ב

מטה לוי

שגרו ביד איש עתי למדבר עז. שלחו ביד אדם המזומן לכך אל המדבר אל ארץ גזירה: שמן כתמי זו. עבירות כתמי ישראל שנקראים עם זו: שאת לגזירה. לשאת אל ארץ גזירה: שן סלע הדפו. דחפו מן גבהו ותדודו של סלע: גולגל וירד. והוא מתגלגל ויורד: שברו עצמיו כנפץ כלי יוצר. כלומר מתנפץ ומתפזר כלי חרס כן שוברו ונתפזר עצמותיו כדתנן מכדו למי שהי׳ מוליכו (שם סז) דחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד ולא הי׳ מגיע לחצי ההר עד שנעש׳ איברים איברים (שם סז): שהוזה אחז. אחז שכין הדוד׳: פר ושעיר קרע. יקרע לפר ושעיר: ושלף אמורים. שלף האימורים ונתן בפעים והקטיר׳ ע״ג מזבח: וגויות קלע לשרוף. ומגופים של פר ושעיר קלע אותם במקלעות ד׳ בני אדם נושאים שני מוטות שנים לפנים ושנים לאחור והפר והשעיר עליהם כדתנן בא לו אצל פר ושעיר הנשרפי׳ קרען והוציא את אמוריהם וכו׳ קלען במקלעות והוציאן לבית השריפ׳: שאג סדר יום. כדתנן קורא אחרי מות ואך בעשור כו׳ (שם סח): קדש. ידיו ורגליו: ופשט שלש וטבל. כדתנן שם בבגדי בוץ קרא קדש ידיו ורגליו פשט ירד וטבל (שם ד ע) והוא טבילה שלישית: פזים עט. נתלבש בבגדי זהב ופז: וקדש. ידיו ורגליו: תכף ועש. מיד עשה: אילו ואיל עם. כדתנן עלה ונסתפג והביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו ויצא ועשה את אילו ואיל העם (שם):

חטאת

תרב

פירוש פ״ס

שִׁגְּרוּ בְּיַד אִישׁ דֶר כֹּהֵן גָּדוֹל הָט דֶעם אַנְדֶרֶן צִיקֶעלֶע נָאךְ דֶר ווִידוּי אַוֶועק גִישִׁיקְט דוּרְךְ אַמֶענְטְשְׁן ווָס עֶר אִיז דֶער צוּ אָן גִבְּרֵיט גִוֶועזְן פוּן עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אִין דֶעם שְׁטַארְקִין מִדְבָּר אַרַיין אַוֶועק צוּ טְרָאגְן דִי אוּם רֵיינֶע פְלֶעקִין פוּן דִי זִינְד פוּן יִשְׂרָאֵל צוּ אַיין פַר שְׁנֵיטֶן אוּנ אַנוּיסְטִין אָרְט שֶׁן סֶלַע פוּן אַהוֹיכִין שְׁפִּיצִיגִין שְׁטֵיין הָט עֶר אִים אַרָאפּ גִישְׁטוּסִין הָט עֶר זִיךְ אַרָאפּ גִיקוּקִילְט אוּנ אַרָאפּ גִינִידֶרְט זַיינֵי בֵּיינֶר זֶענִין צוּ בְּרָאכֶן גִיוָוארֶן אַזוֹ וִויא דִי צוּ בְּרֶעכוּנְג פוּן אַלַיימֶענֶעם שַׁארְבִּין שֶׁהוּזָה דֶר כֹּהֵן גָדוֹל הָאט אַשַׁארְפִין מֶעסֶר גִינוּמֶן אוּנ הָאט אוֹיף גִישְׁנִיטֶן דָס לַייבּ פוּן דֶעם גִיקוּלֶעטֶן אָקְס אוּנ פוּן דֶעם צִיקֶעלִי הָט עֶר אַרוֹס גִיצוֹגִין דִי נִידֶערִים אוּנ הָט זַיי מַקְטִיר גִיוֶועזְן אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ אוּנ דָס פְלֵייש הָאט עֶר אוֹף גִיהַאנְגֶן אוֹיף שְׁטַאנְגֶן אוּנ הָט דָס אַוֶועק גִישִׁיקְט מִחוּץ לִירוּשָׁלַיִם צוּ פַר בְּרֶענֶן שָׁאַג נָאךְ דֶעם הָאט עֶר גִילֵייעֶנְט אִין אַסֵפֶר תּוֹרָה דִי פָּרָשָׁה פוּן דֶר עֲבוֹדָה דֶר נָאךְ הָט עֶר גִיוָואשִׁין דִי הֶענְד אוּנ דִי פִּיס אוּנ הָט דִי ווַייסֶע קְלֵיידֶר אוֹס גִיטָאן אוּנ הָט זִיךְ צוּם דְרִיטְן מָאל טוֹבֵל גִיוֶועזְן אוּנ הָאט דִיא גִילְדֶענֶע קְלֵיידֶר אָן גִיטָאן אוּנ הָאט ווִידֶר דִיא הֶענְד אוּנ דִי פִּיס גִיוָואשִׁין תֵּכֶף עֶר הָאט גִיאַיילְט אוּנ הָט מַקְרִיב גִיוֶועזְן זַיין ווִידֶר אוּנ דֶעם ווִידֶר פוּן דָעם פָאלְק תֵּרֶב חַטָּאת דֶעם חֵלֶב פוּן קָרְבָּן

נוסח ספרד

כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ. וְאַתָּה בְּטוּבְךָ מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְשֵׁבֶט מְשָׁרְתֶיךָ: אַחַר וִדּוּי שָׁקַד בְּעֶצֶם

חטאת ומוספין הקריב כחוק. תר וקדש פשט וטבל. תכריך בדים עט וקדש ונכנס לדביר: תכונת כלי קטורת הוציא וקדש. תלבושת מדיו הפשיט וגנז נצח תרגל וטבל תרוצים עט וקדש: תמיד הסדיר ותמר ונרות העלה. תכל עבודות יד ורגל קדש. תמם טבילות חמש וקדושים עשרה. תואר מגמתו כצאת השמש בגבורה. תקף ודן

מטה לוי

פרו חטאת. הלב החטאת: ומוספין. והלב המוספים שהם ז' כבשים: הקריב כחוק. כאמור כבש כמ"ש ואת חלב וגו' (ויקרא טז כה): תר. מיסר: וקידש. ידיו ורגליו: פשט. בגדי זהב וטבל: תכריך בדים עט. לבישת בגדי לבן לבש וקידש ידיו ורגליו: ונכנס לדביר תכונת כלי קטור' הוציא. להוציא את הכף ואת המחתה כדתנן קדש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקדש ידיו ורגליו נכנס להוציא את הכף ואת המחת' (שם ד' ע) וקדש ידיו ורגליו: תלבושת מדיו הפשיט. ופשט בגדיו הנאים והיפים כדתנן קדש ידיו ורגליו ופשט (שם דף ע): וגנז נצח. שנאמר והניחם שם מלמד שטעונים גניזה (שם יד כד): תרגל וטבל. הרגיל עצמו לטבול: תרוצים עט. לבש ושני בגדי זהב: וקדש ידיו ורגליו. תמיד הסדיר. קרבן תמיד עשה כסדרו: ותמר. הקטיר קטורת: ונרות העלה. והדליק את הנרות: תכל עבודות. בהשלמת עבוד': יד ורגל קדש. כדתנן ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש קדש ידיו ורגליו יכנס להקריב תמיד של בין הערבים ולהקטיר קטורת ולהטיב את הנרות וקדש ידיו ורגליו ופשט: תואר מגמתו. יופי פניו: כצאת השמש בגבורה. שהוא נראה מאוד כן היה תואר פניו כשיצא מבית קודש הקדשים: תקף ודן. נתחזק והי' שמח: ועטה בגדי חול. ולבש בגדי עצמו שקנה מהונו: ישראל שנקראו תמה. תלוה לו

ועטה

פירוש ע"ט

חטאת אונ פון קרבן מוסף האט ער מקריב גיוועזן אזו ווי דר דין איז תר וקדש דר נאך איז ער ווידר גילאפן אונ האט גוואשין די הענד אין די פיס אונ הט זיך אוס גיטאן אונ טובל גיוועזן אונ האט זיך איין גיהילט אונ אן גטאן די לאנגי קליידר אונ הט גוואשן די הענט אונ די פיס אונ איז אריין גנאנגן אין דעם פאליש פון דעם היכל תכונת די שייני כלים וואס ער הט ארינן די קטורת מקטיר גוועזן הט ער פון דארטן ארוס גינומן אונ הט זיך די הענד אונ פיס גיוואשן די ווייסע קליידר וואס ער הט אין ניי די עבודה גיטאן הט ער אוס גטאן אונ הט זיי אויף אייביג בהאלטן אונ האט זיי שון מער נים גינוצט תרגל ער הט זיך טובל גוועזן ווי גיוואונליך אונ האט אן גיטאן די גילדעני קליידר אונ הט די הענד אונ פיס גיוואשין אונ דעם קרבן תמיד פון אבינט הט ער כסדר גימאכט אונ הט די קטורת מקטיר גיוועזן אונ הט די ליכט פון דר מנורה אן גיצונדין תכל אז ער הט אפ גיטאן אלי עבודות הט ער גיוואשן דיא הענד אונ די פיס תמם ער האט דעם טאג גיטאן גאנצי פינף טבילות אונ צעהן מאל הענט אונ פיס גיוואשין דס גישטאלט פון זיין פנים איז גיוועזן אזו ווי די זון גייט אוף מיט אשטארקי שיין תקף ער הט זיך גישטארקט אונ גיפרייט אונ הט אן גטאן זייני קליידר וואס ער האט זיא פר זייני

נוסח ספרד

לעשות חטאתו וחטאת העם בדק סכין ושחט פרו רוב שנים ומירק אחר את השחיטה וקבל דמו במזרק טהור. גם לחבירו יתן מיד לממרס בדמו כדי שלא יקרוש. דם זה הניחו ביד מי שממרס בו בעזרה על הרובד הרביעי שמן ההיכל לחוץ. ונטל מחתה של זהב אדום קלה מחזקת שלשה קבין וידה ארוכה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים שמחציתן נחלת ומחציתן שלהבת אילך ואילך וחתה מן הלוחשות מצד מערב המזבח: הורידה מלאה גחלי אש לוחשות והניחה על הרובד הרביעי שבעזרה. הוציאו לו כף ריקן ומחתה מלאה קטורת דקה מן הדקה. וחפן ממנה מלא חפניו לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות ונתן לתוך הכף ונותן בימינו מחתת הגחלים ובשמאלו כף הקטורת. זרז עצמו ונכנס לקודש הקדשים עד שמגיע לארון והניח המחתה בין בדי הארון ובבית שני מניח על אבן השתיה. חפן כל הקטורת שבכף בחפניו ונתן על הגחלים לצד מערב וממתין שם עד שנתמלא הבית כולו עשן: טהור לב פסע ושב לאחוריו פניו לקודש ואחוריו להיכל עד שיצא מן הפרוכת ומתפלל בהיכל תפלה קצרה סמוך לפרוכת:

וְעָטָה בִּגְדֵי הוֹנוֹ: תַּמָּה תְּלוּיָה צִיר נֶאֱמָן לַבַּיִת. תָּגֵל בְּהִתְבַּשֵּׂר הַשֶּׁלֶג אוֹדֵם תּוֹלָע. תַּעֲדֶה יֶשַׁע תַּעְטֶה מְעִיל צְדָקָה. תָּפִיק צָהֳלָה תַּבִּיעַ דִּיץ וְחֶדְוָה: תְּלוּלֵי רוּם הֶרְעִיפוּ זַרְזִיף טַלָּם. תַּלְמֵי שָׂדַי רָווּ תֵּת יְבוּלָם. תּוֹדָה נָתְנוּ אוֹסְפֵי זֶרַע שָׁלוֹם. תְּהִלָּה בִּשְּׂרוּ נוֹשְׂאֵי אֲלֻמּוֹת בְּרִנָּן. תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ צְבִי זֶמֶר שָׁמְעוּ. תְּנוּ צִדְקוֹתָיו חָצַץ הוֹלְכֵי נְתִיבוֹת. תִּקְוַת שׁוֹלְחָיו אֵמוּן לֹא אַכְזָב. תּוֹחַלְתָּם כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר:

מטה לוי

נאמן לבית. כיו מגוין את כ"ג שהי' שליח נאמן עד ביתו משום כבודו: תגל. שמחה גדולה היתה ליונה תמה: בהתבשר השלג אודם תולע. כשנתבשר מאיש עתי שנתלבן אודם תוע תולעת השני שכאשר שב המשלח ובא ויגד לו בכוכ' אחרונ' היה מבשר להם שהלבין הזהוב שהי' קשור בראש השעיר. והיו מבשרים כן ממוכה לסוכה עד ירושלים כי אז: תעדה ישע. תתיפה בישע: תעטה מעיל לדקה. תתלבש ותתעטף במעיל לדקה: תפיק להלה. תוליא מדוה: תביע דיץ וחדוה. תדבר גילה ותדוה כי בודאי יהי' השנה זו שנת ישועה שנת לדקה שנת שמחה הואיל שנתלבן החוט השני כאלו הי' טוב לכל. והיו משבחים להקב"ה על שקבל עבודת כ"ג ברלון: תלולי רום. השמים: הרעיפו וזרזיף טלם. הזלו טפות של טל: תלמי שדי רוו תת יבולם. ניר וחרישת השדה השביעו משל השמים ונתנו יבולם: תודה כו' שלום. ישראל כשאוספי זורע בשלום נותנים תודה להקב"ה: תהלה כו' ברנן. נושאי אלומות התבוא' בשרו תהלות ברנן: תחתיות ארץ לבי: א"י: זמר שמעו. השמיעו זמר: תנו לדקותיו חלץ הולכי נתיבות. הולכי דרכים בחלץ ותול ספרו לדקותיו: תקות שולחיו. תקות ישראל השולחים הכ"ג: אמון לא אכזב. נאמנה לא נכזבה: תוחלתם נתקיימה וטובה להם: כלנת שלג ביום קליר. כמש שיפה לנו שלג וקור לקולרים בעת חרב ושמש: ישראל השם. שלימים תמימים כנטר

מצואתם

פירוש ע"ס

איינע געלט גיקויפט **תמה** דיא פרומע ישראל האבן דעם ריכטיגן שליח דעם כהן גדול באליים בית אין זיין הויז **תגל** די ישראל האבן זיך גיפרייט אז זיי האבין די גוטי בשורה גיהערט דס עס איז ווייס גווארן ווי שניי דר רוטער שנור וואס איז גוועזן אן גיבונדין אויף די הערנר פון די ציקעלי וואס איז גשיקט גיוועזן לעזאזל דען דס איז אסימן דס די זינד זענין פר געבן גווארן **תעדה ישע** זיי זענין גיצירט גווארן מיט הילף אונ האבן זיך איין גיהילט אין מאנטיל פון גאטס צדקה **תפיק** זיי האבן אוס גידריקט איין פריילך גישריי זיי האבן גיטאן ריידין פרייד פריילקייט **תלולי רום** דיא הויכע הימל האבן גימאכט טריפין די טריפין פון זייערע טויא דיא בייטין פון די פעלדער זענין נאט גיוועזן פון רעגין אונ האבן ארוס גיגעבן זייער פרוכט **תודה** דאנקונג צו גאט האבין גיגעבין די ישראל וואס האבן איין גיזאמילט די זייאונג פון פרידין לוב האבין זיי גזאגט צו גאט די וואס האבין גיטראגן מיט גזאנג די גארבין דס אלץ איז גימיינט אויף די פר געבונג וואס זיי האבין באקומן פון גאט דורך זייער תשובה וואס זייא האבין גיטאן **תחתיות** פון אונטער דעם גיליבטן לאנד ארץ ישראל האבן זיי גילאזט הערין גיזאנג דאס גירעכטיקייט פון גאט האבן דער ציילט די וואס זענין אויף שטיינערנע און זאמדיגע שטעגן גיגאנגן **תקות** דאס האפענונג פון די ישראל וואס האבן גישיקט דעם כהן גדול איז ווארהאפטיג אונ ניט פאלש

נוסח ספרד

וְכָךְ הָיְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא שָׁנָה זוֹ הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם אִם שְׁחוּנָה גְשׁוּמָה וְאַל יִכָּנֵס לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת עוֹבְרֵי דְרָכִים לְעִנְיַן הַגֶּשֶׁם בְּשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לוֹ וְשֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּפַרְנָסָה זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר שָׁנָה שֶׁלֹּא תַפִּיל אִשָּׁה פְּרִי בִטְנָהּ וְשֶׁיִּתְּנוּ עֲצֵי הַשָּׂדֶה אֶת תְּנוּבָתָם וְלֹא יַעֲדֵי יַעֲבִיד שׁוּלְטָן מִדְּבֵית יְהוּדָה:

יָצָא וְנָטַל דַּם הַפָּר מִמִּי שֶׁמְּמָרֵס בּוֹ וְנִכְנַס לַמָּקוֹם שֶׁנִּכְנַס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְטוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ עַל כָּל הַזָּיָה. וְהִזָּה מִמֶּנּוּ לִפְנֵי הַכַּפּוֹרֶת בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן: אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ.

מְצוֹאָתָם רָחֲצוּ מִטִּנּוּף צַחֲנָתָם זַכּוּ . שְׁלֵמִים תְּמִימִים בְּבוֹר כַּפֵּימוֹ וְכוּזָכוּ . לְהַגִּיד כִּי מְטַהֲרָם מְקוֹר מַיִם חַיִּים . מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מְנַקָּם מֵי נֶאֱמָנוּ . בְּטוֹהַר וּבְנִקָּיוֹן יְנַקּוּ וְיִוּטְהָרוּ . יְחֻדְּשׁוּ כְּחָדְשֵׁי בְקָרִים מִכְּתָם יִצְחָצָחוּ . רוֹמְמוֹת אֵל יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם . בִּלְשׁוֹנָם רוֹן בְּפִימוֹ שִׁיר וָדֵשׁ : יָגִילוּ בְּרַעַד יַעַבְדוּ בְיִרְאָה . קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְקַדֵּשׁ קְדוֹשִׁים . לְשַׁנֵּן לְרַנֵּן לְתוֹפֵף וּלְצַלְצֵל . וּלְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת וּלְהַנְעִים זֶמֶר : נֶחְבָּקִים בְּעוֹז יָמִין רוֹמֵמָה . יַחַד נִתְמָכִים בִּמְלֵאָה צֶדֶק . מְשׁוּכִים לָבֹא שְׁעָרָיו בְּרִנָּה .

וששון

מטה לוי

בבור כפימו . בנקיון כפיהם פתורו כתשובה : שכזכו . נעשו זכים : להגיד כי מטהרם . הקב"ה הוא מקור מים חיים . והוא מקוה ישראל אשר הוא מנקם. מנקה אותם כמו מים נאמנו . שהם טהורים ואינם פוסקים כך הוא מטהרם לעולם : יחודשו . הם נעשים כבריה חדשה : כחדשי בקרים . כמלאכים המתחדשים בכל בוקר פי' שהם . מכתם יצוחצחו . נקיים מפומות : קדוש ישראל . הקב"ה מקדש את ישראל שיהיו קדושים כמ"ש קדושים תהיו כי קדוש אני (ויקרא יט ב) : לשנן . לדבר : לתופף ולצלצל . לשבח בתופים ובצלצלי תרועה : ולהנעים . ולהמתיק זמר : נחבקים . ודבקים : יחד . הם נתמכים . תמוכים : במלא' צדק . הקב"ה שהוא מלא צדק מלאם

פירוש ע"ט

וויער האפנונג איז זיי אזו גוט אזו חי קיהלונג פון שנייא אין חיין פון שנים ציים מצואתם פון ווייערע אומרייני זינד זענין זיי גיוואשין גיווארין פון זייערי שמוציגע עבירות זענין זיי לוטער גיווארין שלמים די גאנצע פרומע ישראל דורך די תשובה וואס זיי האבן גיטאן מיט זייערי ריינע הערצר זענין זיי גלייטערט גיווארין דער מיט צו זאגן דס גאט וואס ריינינגט זיי איז גיגליכין צו אקוואל פון קוועלינדיגע וואסר דס גאט איז די מקוה פון די ישראל וואס ער מאכט זיי תמיד ריין אזו ווי מיט בשטענדיגע וואסר מים ריינקייט אונ לוטערקייט ווערין זיי גירייניגט אונ גילייטערט זיי ווערין באנייעט אזו וויא די מלאכים וואס ווערין בשאפן אלי פרי מארגן דורך דעם וואס זיי ווערן פון זייערי פלעקן גילייטערט רוממות אל גאטס דער הייכונג ריידין זיי מיט זייער האלז מיט זייער צונג גיזאנג אונ מיט זייער מול איין נייעם שיר זיי פרייען זיך מיט ציטערניש פר גאט אונ דינען אים מיט פארכט קדוש צו דעם היילינגן גאט פון ישראל דער דא היילינגט זיי צו ריידן צו זינגן צו פויקין אונ צו קלינגן אונ צו שפילן אויף כלי זמר אונ צו זינגן שיינע גיזאנג נחבקים זיי האבן זיך באהעפט אן די שטארקי אונ די הייבעני רעכטע האנד פון גאט אלי אין איינם האבן זיך אן גלעהנט אן גאטס האנד וואס ויא איז פול גירעכטיקייט זיי ציהען

נוסח ספרד

אַחַת וָשֶׁבַע : יָצָא מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב שֶׁהָיָה בְּהֵיכָל :

בְּצֵאתוֹ הֵבִיאוּ לוֹ שְׂעִיר הַחַטָּאת שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ בְּמִזְרָק טָהוֹר . לִפְנִים יִכָּנֵס לְהַזּוֹת מִדָּמוֹ בֵּין שְׁנֵי בַדֵּי הָאָרוֹן כְּסֵדֶר דַּם הַפָּר : אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף :

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה . אַחַת . אַחַת וְאַחַת . אַחַת וּשְׁתַּיִם . אַחַת וְשָׁלֹשׁ . אַחַת וְאַרְבַּע . אַחַת וְחָמֵשׁ . אַחַת וָשֵׁשׁ . אַחַת וָשֶׁבַע : יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה בְּהֵיכָל :

מִיהֵר וְנָטַל דַּם הַפָּר מִן הַכֵּן שֶׁהִנִּיחַ עָלָיו וְטוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ עַל כָּל הַזָּיָה . וְהִזָּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרוֹכֶת כְּנֶגֶד הָאָרוֹן מִבַּחוּץ . אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה . וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף :

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה . אַחַת . אַחַת וְאַחַת . אַחַת וּשְׁתַּיִם .

וששון ושמחה ישיגו נצח: ששים וגלים בשמו כל היום. חדים בשמחה את פניו. זיו אורם כשחר יבקע קולם ישאו וירונו בגאון צור עולמים. אשרי העם שככה לו. אשרי העם שיי אלהיו:

ויום טוב היה עשה כהן גדול לכל אוהביו כשנכנס בשלום ויצא בשלום בלי פגע. וכך היתה תפלתו של כהן גדול ביום הכפורים בצאתו מבית קודש הקדשים בשלום בלי פגע:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא השנה הזאת הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל: שנת אוצרך הטוב תפתח לנו. שנת אוסם. שנת ברכה. שנת גזירות טובות מלפניך. שנת

מטה לוי

מלאה ימינך: מעוכים. אחריו: לכות כו': שנת אוסם. שיתמלאו

פירוש ע"ס

זיך צו קומען אין זייני טויערן מיט געזאנג ששון און שמחה וועלן זיי גרייכן אייביג זיי פרייען זיך או. לויכטיגן זיך מיט זיין נאמען אין גאנצן טאג זיי פרייען זיך מיט שמחה מיט זיין שכינה זיו אורם דם גשטאלט פון זייער ליכט הט גילויכטין אזו וויא דר מארגין שטערין שפאלט זיך ווען עס ווערט טאג זיי האבן אויף גיהויבן זייער קול און האבן גיזונגן גאטס הערשאפט דר באשעפר פון די וועלטין אשרי וואול דעם פאלק וואס אזו איז אים גישעהן און וואול דעם פאלק וואס גאט איז זיין הער:

ויום טוב היה עושה און אשמחה פון יום טוב פלעגט דר כהן גדול מאכן פיר אלי זייני ליב האבר ווען ער האט זוכה גיוועזן אריין צו גיין בשלום אין קדשי הקדשים און ווידער ארויס צו גיין בשלום אן אשלעכטי בגעגיניש וכך און אזו איז גיוועזן דיא תפלה פון כהן גדול אום יום כפור אין זיין טאן ארויס גיין פון קדשי הקדשים בשלום אן אשלעכטי באגעגעניש: יהי רצון עס זאל זיין דר ווילין פון דיר גאט אונזר גאט און גאט פון אונזערי עלטערן עס זאל זיין דם דאזיגי יאר וואס קומט אויף אונז

נוסח ספרד

אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע.

נחץ והניח דם הפר ונטל דם השעיר ועשה לדמו כאשר עשה לדם הפר והזה על הפרוכת כנגד הארון מבחוץ. אחת למעלה ושבע למטה. ולא היה מתכון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף:

וכך היה מונה. אחת. אחת ואחת. אחת ושתים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע:

שש ועירה דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר ונתן המלא בריקן כדי שיתערבו יפה יפה זה בזה. ובא ועמד לפנים ממזבח הזהב בין המזבח והמנורה ומתחיל להזות מדם התערובת. על ארבע קרנותיו יתן כסדרן מתחיל מקרן מזרחית צפונית וכסים בקרן דרומית מזרחית וחותה הגחלים והאפר עבמזבח הזהב הילך והילך עד שמגלה זהבו ומזה מדם התערובת על טהרו של מזבח שבע פעמים: פסע ויצא לצד דרום חוץ לאולם ושפך את השירים על יסוד

דגן תירוש ויצהר. שנת הרוחה והצלחה וקימים. שנת ויעוד בית מקדשך. שנת זול. שנת חיים טובים מלפניך. שנת טלולה וגשומה אם שחונה. שנת ימתיקו מגדים את תנובתם. שנת כפרה על כל עונותינו. שנת לחמנו ומימינו תברך. שנת משא ומתן. שנת נבוא לבית מקדשנו. שנת שובע. שנת עונג. שנת פרי בטננו ופרי אדמתנו

תברך

מטה לוי

לפמיהם כג: שנת ויעוד בית מקדשך. שלא ילטרם לדתוג על מעומתיהם ויכלו לכתוועד ככל יום ויום כבהמ"ק. וכן כותו הגלוס נגס"כ

פירוש ע"ם

אונ אויף דיין גאנצען פאלק ישראל. שנת איאר ווען דו זאלסט אונז עפינן דיין גוטין אוצר איאר פון פולע שפייכלערן איאר פון ברכה איאר פון גוטע גזרות פון פר דיר איאר פון פיל קארין אונ טאסט אונ אייל פרוכט איאר פון פרגעניגן אונ גליק אונ בשטאנד איאר פון איין זאמלונג אין בית המקדש איוואלוויל יאר איין יאר פון גוט לעבין פון פאר דיר איין יאר פון טוי אונ פיל רעגן אוב עס וועט זיין אהייס יאר איאר דס די פירות זאלן זים אונ גוט זיין אונ זאלסט פאר געבן אלי אונזרע זינד אונ זאלסט אונזר ברויט אונ וואסער בענטשן איאר פון משא ומתן איאר דס מיר זאלן קומן אין אונזר בית המקדש איאר פון זעטונג איאר פון פארגעניגן שנת פרי בטננו איאר דאס די פרוכט פון אונזר

נוסח ספרד

מערבי של מזבח החיצון: צעד ובא לו אצל השעיר המשתלח לעזאזל להתודות עליו אשמת קהלו וסמך שתי ידיו עליו והתודה:

וכך היה אומר אנא השם (יהוה) חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל. אנא בשם (יהוה) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאו ושעוו ושפשעו לפניך עמך בית ישראל. ככתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואף הוא היה מתכון כנגד המברכים לגמור את השם ואומר להם תטהרו ואתה בטובך מעורר רחמיך וסולח לעדת ישורון:

קרא לאחד מן הכהנים המזומן מאתמול להוליכו ומסרו לו להוליכו אל ארץ גזרה למדבר שמם. וכשהגיע לצוק חולק לשון של זהורית שבקרניו חציו קושר בסלע וחציו בין קרניו ודחפו בשתי ידיו לאחוריו והוא היה מתגלגל ויורד ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים ואומר כך ימחו עונות עמך בית ישראל: רץ לו אצל הפר ואצל השעיר הנשרפים וקרען והוציא אימוריהם ונתנם במגס להקטירם על גבי המזבח. וכשרן קרען במקלעות ומשלחן ביד אחרים להוציאן לבית השרפה. שב ובא לעזרת נשים אחר שהגיע השעיר למדבר לקרות בתורת כהנים פרשת אחרי מות ואך בעשור וגולל הספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן: ובעשור

תברך. שנת צאתנו ובאנו תברך. שנת קהלנו תושיע. שנת רחמיך יכמרו עלינו. שנת שלום ושלוה. שנה שתוליכנו קוממיות לארצנו. שנה שלא תפיל אשה את פרי בטנה. שנת תעלנו שמחים לארצנו. שנה שלא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר בתתך ברכה במעשה ידיהם: ועל אנשי השרון היה אומר. יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שלא יעשו בתיהם קבריהם:

אמת מה נהדר היה כהן גדול. בצאתו מבית קדשי הקדשים בשלום בלי פגע:

מטה לוי

ככ"ג שהוא מקדש פסח: אנשי השרון. אותם שהם יושבים בתחתיות ההר בעמק ובשפלה וההרים היה אבק חול והגבהות הולך ומתגבר ומגליף חול על הבתים ומכסים אותם או כבמטר יורד בשפך ומתגבר או הוא עוקר קלת מן ההרים ומוליך ממנו על בתיהם ומתים שם נעשו הבתים קבריהם:

כאהל

כאהל

פירוש ע"ס

נויך את די פרוכת פון אונזר ערד ואלסטו בענטשין אונזר אום גיין אונ קומן ואלסטו בענטשין שנת קהלנו איאר ווס דו ואלסט העלפן אונזר געמיין דם דייני דר בארומקייט ואלן זיך דר היצן איבער אונז איאר פון שלום ושלוה איאר דאס דו ואלסט אונז פירין אויף גיריכט אין אונזר לאנד אריין איאר דאס קיין אשה זאל ניט מפיל זיין דיא פרוכט פון איר בוך איאר דוא ואלסט אונז ברענגן מיט שמחה אין אונזר לאנד אריין שנה איאר דס דיין פאלק ישראל זאל ניט דארפן איינר צום אנדרן אונ ניט צו קיין אנדר פאלק דם דו ואלסט געבין אברכה אין דיא ווערק פון זייערי הענד ועל אנשי השרון אט אויף די לייט ווס האבן גיוואונט אין די טאלין צווישין זאמדיגע בערג האט דר כהן גיזאגט עס זאל זיין דר ווילין פון דיר גאט אונזר גאט אונ גאט פון אונזרי עלטרין דם זייערי הייזר זאלן ניט ווערן זייערי קברים (ווען עס פלעגין דארט אפט איין פאלין די הייזר אוף זיי דורך ווינד אונ רעגין) אמת מה נהדר נוארליך ווי זייער שיין איז דר כהן גדול גוועזן אז ער איז ארוס גיגאנגן פון בית קדשי הקדשים מיט שלום אן אשלעכט בגעגניש:

נוסח ספרד

שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך לאחריהם שמונה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

תכף צעדיו ובא לבית הטבילה וקידש ידיו ורגליו ופשט בגדי לבן וירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו ועשה שעיר הנעשה בחוץ שהוא ממוסף היום. ואחר כך מקריב את אילו ואת איל העם ומנחתם ונסכיהם כמשפטם ומקטיר האימורים של פר ושעיר הנשרפים ואחר כך מקריב תמיד של בין הערבים כהלכתו:

אחר כלותו מעשות כל אלה עוד בא לבית הטבילה מהר וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי זהב וירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן לבש וקדש ידיו ורגליו נכנס לבית קודש הקדשים להוציא את הכף ואת המחתה שהכנים בשחרית. ועוד בא לו לבית הטבילה וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי לבן וירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב לבש וקדש ידיו ורגליו נכנס להיכל להקטיר את הקטורת של בין הערבים ולהדליק את הנרות כבשאר ימים ויצא והקריב מנחת התמיד ומותר מנחת חביתין ומנסך היין בכל כלי שיר כהלכתו וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי זהב והביאו לו בגדי עצמו ולבש ומלוין אותו עד ביתו. ויום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש: אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו: ובכן כמו ששמעת תפלת כהן גדול בהיכל. כמו כן מפינו תשמע ותושיע.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא השנה הזאת הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל בכל מקום שהם. שנת אורה. שנת ברכה. שנת גילה. שנת דיצה. שנת הוד. שנת ועד טוב. שנת זמרה. שנת חדוה. שנת טובה. שנת ישועה. שנת כלכלה. שנת למוד. שנת מנוחה. שנת נחמה. שנת ששון. שנת עלצון. שנת פדות. שנת צהלה. שנת קוממיות. שנת קבוץ

חיוסר פ"ט אי"ב

כְּאֹהֶל הַנִּמְתָּח בְּדָרֵי מַעְלָה . מַרְאֵה כֹהֵן :
כִּבְרָקִים הַיּוֹצְאִים מִזִּיו הַחַיּוֹת מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּגוֹדֶל גְּדִילִים בְּאַרְבַּע קְצָווֹת . מַרְאֵה כֹהֵן :
כִּדְמוּת הַקֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הֶעָנָן . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּהוֹד אֲשֶׁר הִלְבִּישׁ צוּר לִיצוּרִים . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּוֶרֶד הַנִּתּוּן בְּתוֹךְ גִּנַּת חֶמֶד . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּזֵר הַנִּתּוּן עַל מֵצַח מֶלֶךְ . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּחֶסֶד הַנִּתָּן עַל פְּנֵי חָתָן . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּטוֹהַר הַנִּתּוּן בְּצָנִיף טָהוֹר . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּיוֹשֵׁב בְּסֵתֶר לְחַלּוֹת פְּנֵי מֶלֶךְ . מַרְאֵה כֹהֵן :
כְּכוֹכַב הַנּוֹגַהּ בִּגְבוּל מִזְרָח . מַרְאֵה כֹהֵן :

כלבוש

מטה לוי

כאהל הנמתח בדרי מעלת . כשמים הנמתחים שהם מאירי' כך הי' : מראה כהן . קסתר פניו שלו : כגודל גדילים בארבע קצוות . כפתיל תכלת הדומה לרקיע וגדלים אותם בציצית סלבן : כהוד ... יצרים . ככתנות אור שהלבישם הקב"ה לאדם ותוה: כורד כתוכגס : כטוהר הנתון בצניף טהור . כנחות וכסירות שנתון בצניף הנתון כראשו : כיושב בסתר כו' . כקרית פנים שהי' למשה כשהי' נסתר מ' יום והי' מתפלל בעד ישראל : כוכב הנוגה בגבול מזרח . כוכב המאיר לנגד מזרח שהוא מאיר ביותר

פירוש ע"ס

כְּאֹהֶל הַנִּמְתָּח אַזוֹ ווִי דֶער אוֹיס גֶעשְׁפְּרַייטֶר גֶעצֶעלְט (דָס אִיז דֶר הִימֶל) אִיז לִיכְטִיג בַּיי דִי מַלְאָכִים ווָס ווָאהְנֶען אוֹבִין אַזוֹ אִיז גֶעוועזֶען דָס גֶעשְׁטַאלְט פוּן דֶעם כֹּהֵן כִּבְרָקִים אַזוֹ ווִי בְּלִיצִין ווָאס גֵייעֶן אַרוֹיס פוּן לוֹיטֶערְקַייט פוּן דִי חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ כְּגוֹדֶל אַזוֹ ווִי דִי תְּכֵלֶת ווָס זַיי זֶענֶען אַיין גֶעפְלָאכְטֶען אִין דִי צִיצִית ווָאס זַייא הֶענְגֶען אוֹיף פִיר זַייטֶען פוּן דֶעם טַלִּית כִּדְמוּת אַזוֹ וויא דָאס גֶעשְׁטַאלְט פוּן דֶעם רֶעגֶען בּוֹיגֶען אִין ווָאלְקִין כְּהוֹד אַזוֹ וויא דִי שֵׁיינְהַייט ווָאס דֶר בַּאשֶׁעפֶער הָאט אָן גֶעקְלַיידֶעט צוּ אָדָם אוּן חַוָּה ווָס עֶר הָאט זַיי בַּשַׁאפֶען כְּוֶרֶד אַזוֹ ווִי אַרוֹיז ווָס זִיא ווָאקְסְט אִין אַיין לוּסְט גָארְטֶען כְּזֵר אַזוֹ ווִי אַיין קְרוֹין ווָאס ווֶערְט גֶעגֶעבִּין אוֹיף דֶעם שְׁטֶערֶן פוּן אַמֶלֶךְ כְּחֶסֶד אַזוֹ ווִי דֶער חֵן אוּן חֶסֶד ווָס עֶר ווֶערְט גֶעגֶעבֶּן אוֹיף דֶעם פָּנִים פוּן אַחָתָן כְּטוֹהַר אַזוֹ ווִי דִיא לוֹיטֶערְקַייט ווָס עֶס ווֶערְט גֶעגֶעבֶּן אִין אַרֵיינֶער קְרוֹין כְּיוֹשֵׁב אַזוֹ ווִי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ווָס עֶר אִיז גֶעזֶעסֶן אִין פַר בָּארְגִינֶעס אוֹיף דֶעם בַּארְג סִינַי פֶערְצִיג טֶעג צוּ בֶּעטֶן פַר גָאט כְּכוֹכַב אַזוֹ ווִי דֶר שְׁטֶערֶן ווָס עֶר הַייסְט נֹגַהּ אִין מִזְרָח זַייט אַזוֹ אִיז דִי גֶעשְׁטַאלְט פוּן כֹּהֵן :

נוסח ספרד

גָלֻיּוֹת . שְׁנַת קִבּוּל תְּפִלּוֹת . שְׁנַת רָצוֹן . שְׁנַת שָׁלוֹם . שְׁנַת סְלוּלָה גְשׁוּמָה . שְׁנַת שֹׂבַע . שָׁנָה שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ בָהּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ . שָׁנָה שֶׁתַּדְבֵּר בָּהּ עַמִּים תַּחְתֵּנוּ . שָׁנָה שֶׁתִּכְתְּבֵנוּ בָהּ לְחַיִּים טוֹבִים . שָׁנָה שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפַרְנָסָה זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר . בִּזְכוּת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל (דִּיקַרְנוּסָא) הַמְּמוּנֶה עַל הַפַּרְנָסָה . שָׁנָה שֶׁתַּעֲצוֹר הַמַּגֵּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל . שָׁנָה שֶׁלֹּא תַפִּיל אִשָּׁה פְּרִי בִטְנָהּ :

וּבְכֵן וְעַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אָנוּ בְטוּחִים וְעַל חֲסָדֶיךָ אָנוּ נִשְׁעָנִים וְלִסְלִיחוֹתֶיךָ אָנוּ מְקַוִּים כִּי אַתָּה יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וּמַרְבֶּה לְהֵיטִיב וּמַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים . כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם : וּבְכֵן מַה נֶּהְדָּר הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל בְּצֵאתוֹ בְשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ : כאוהל הנמתח כו'

בקצת קהלות אין אומרים זה

כלבוש מעיל וכשריון צדקה. מראה כהן: כמלאך הנצב על ראש דרך. מראה כהן: כנר המציץ מבין החלונות. מראה כהן: כשרי צבאות בראש עם קדש. מראה כהן: כעוז אשר הלביש טהור למטהר. מראה כהן: כפעמוני זהב בשולי המעיל. מראה כהן: כצורת הבית ופרוכת העדת. מראה כהן: כקהלה מכסה תכלת וארגמן. מראה כהן: כרואה זריחת שמש על הארץ. מראה כהן: כשושנת גן בין החוחים מראה כהן: כתבנית כסיל וכימה מתימן. מראה כהן.

כָּל אֵלֶּה בִּהְיוֹת הַהֵיכָל עַל יְסוֹדוֹתָיו. וּמִקְדַּשׁ הַקּוֹדֶשׁ עַל מְכוֹנוֹתָיו וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְשָׁרֵת דּוֹרוֹ רָאוּ וְשָׂמֵחוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה כָּל אֵלֶּה. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה אָהֳלֵנוּ. בְּשִׂמְחַת קְהָלֵנוּ. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה גִּילֵנוּ. דִּיצַת קְהָלֵנוּ. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה הַמְשׁוֹרְרִים וְכָל מִינֵי שִׁירִים. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זְבוּל הַמְּתוּכָּן. חִי בּוֹ שָׁכַן. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: (א״א אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה טִירוֹת כַּגֶּלֶף. יוֹנְקֵי כֹהֲנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה כְּבוֹד מְנוֹרוֹת. לְאַחַת עֶשְׂרֵי מְכוֹנוֹת. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה מִזְבֵּחַ מְקַטֵּר קְטוֹרֶת נֵזֶר עָלָיו כַּעֲטֶרֶת. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ) : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה

מטה לוי

עם

כיוהר: מכליט כשמחת קהליט. שהיו ישראל נקהלים בקהל בכה״מ: שמחת בית השואבה בסוכות ששואבין בו מים לנסך על

פירוש ע״ט

כָּל אֵלֶּה בִּהְיוֹת דָם איז אַלְץ גְוֶועֶן אַז דָם הֵיכָל איז גְוֶועֶן אוף זַיינֶע גְרוּנְד פֶעסְטֶן אוּנ דָם קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אוּף זַיינֶע פֶעסְטֶע בִּשְׁטַאנְדִיקַייט אוּנ דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל איז גִישְׁטַאנֶין אוּנ הָאט גִיטָאן דִי עֲבוֹדָה אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דורו זַיין דוֹר הָאבֶן דָם אַלְץ גְזֶעהֶן אוּנ הָאבֶּין זִיךְ גִיפְרֵייט׃

אַשְׁרֵי עַיִן וואל דֶעם אויג וָוס הָט דָאס אַלְץ גִיזֶעהֶן אָבֶר אִיצְט הֶערְנְדִיג דָאס מְרוֶּערְט דָאךְ אוּנְזֶער נֶפֶשׁ וואל דֶעם אויג וָואס הָט גִיזֶעהֶן אוּנְזֶער גִיצֶעלְט דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִיט דֶער שִׂמְחָה פוּן אוּנְזֶער קָהָל וואל דֶעם אויג וָוס הָט גִיזֶעהֶן אוּנְזֶער פְרֵייד אוּנ דָם פְרֵיילִיכְקֵייט פוּן אוּנְזֶערִי פַאר זַאמְלוּנְגֶן וואל דֶעם אויג וָוס הָט גִיזֶעהֶן הַמְשׁוֹרְרִים דִי זִינְגֶר דִיא לְוִיִּם וָואס זֵיי הָאבֶּן גִיזוּנְגֶן מִיט אַלֶערְלַיי גִיזַאנְג וואל דֶעם אויג וָוס הָט גִיזֶעהֶן דִיא אָן גִיבְרֵייטֶע הַארְבֶּערִיג דָם בֵּהמ״ק דֶר לֶעבְדִיגֶר גָאט הָט דָארְטֶן גִירוּט וואל דֶעם אוּנ וָוס הָט גִזֶעהֶן שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה דִי שִׂמְחָה וָואס מֶען הָט גִשֶׁעפְּט וואסֶר אוּנ מֶען הָט גִגָאסֶן אוּף דֶעם מִזְבֵּחַ אוּם סוּכּוֹת אוּנ מִיט דֶעם הָאבֶּן זֵיי גִישֶׁעפְּט אַיין רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוּנ אַיין בְּאוּוילִיגֶע נֶפֶשׁ

וואל

עַם שׁוֹאֶבֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְדִיבָה. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה פְּרִישַׁת כֹּהֵן בְּרֶשֶׁם צוֹעֵק אָנָּא הַשֵּׁם הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה קְהַל קְדוֹשִׁים. רוֹגְשִׁים בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה שָׁנִי הַמְלֻבָּן. מִשָּׂעִיר הַקָּרְבָּן. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ: אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה תְּמִידִים קְרֵבִים בְּשַׁעַר בַּת רַבִּים. הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ:

אֲבָל עֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ הֶחֱרִיבוּ נָוֶה. וְחַטֹּאתֵינוּ הֶאֱרִיכוּ קִצּוֹ. אֲבָל זִכְרוֹן דְּבָרִים תְּהֵא סְלִיחָתֵנוּ. וְעִנּוּי נַפְשֵׁנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ: עַל כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים נָתַתָּ לָנוּ אֶת יוֹם צוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. וְאֶת יוֹם מְחִילַת הֶעָוֹן הַזֶּה. לִסְלִיחַת עָוֹן. וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע: יוֹם אָסוּר בַּאֲכִילָה. יוֹם אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. יוֹם אָסוּר בִּרְחִיצָה. יוֹם אָסוּר בְּסִיכָה. יוֹם אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. יוֹם אָסוּר בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל. יוֹם שִׂימַת אַהֲבָה וְרֵעוּת. יוֹם עֲזִיבַת קִנְאָה וְתַחֲרוּת.

מטה לוי

על גבי המזבח: פרישת כהן גדול כרשם. פרישתו שהיו מפרישי׳ אותו היתה רשומה ונכרת: צועק אנא השם. כשהיו מפרישים ומודים אותו היה צועק ומתפלל לפני השם שיצא בלי פגע: שני המלובן משעיר הקרבן. שהית׳ לשון של זהורית נקשר חציו בראשו של שעיר המשתלח וחציו בראש הסלע ואח״כ היה נתלבן: בשער בת רבים. בבית המקדש שרבים מתקבצים לשם:

יום

תכפו

פירוש ע״ם

ואל דעם אויג וואס הט גיזעהן וויא דער כהן הט ארוים גירעט דייטליך דעם שם המפורש ער האט גישריגן אנא השם וואל דעם אויג וואס הט גיזעהן קהל קדושים דס איין זאמלונג פון די הייליגי ישראל אז זיי האבן גישטורעמט מיט תפלה אין בית המקדש וואל דעם אויג וואס הט גיזעהן דעם רוטן פאדים וואס איז גיוועזן אויף דם ציקעלי וואס לעזאזל קום ער איז ווייס גיווארין דס איז אסימן אז גאט האט מוחל גיוועזן די עבירות וואל דעם אויג וואס הט גיזעהן תמידים ויא מען האט תמיד מקריב גיוועזן קרבנות אין בית המקדש ווס דרינן פלעגין זיין פיל פאלק:

אבל עונות אבותינו אבער די זינד פון אונזערע עלטרין האבן חרוב גימאכט דעם בית המקדש און אונזערע זינד דער לענגערן דעם קץ פון דר גאולה אבער דם גידעכעניש פון אונזערע רייד זאל זיין אונזער כפרה על כן דרום מיט דיינע פיל דר בארימהערציקייט האסטו גאט אונז גגעבן דעם פאסט טאג יום כפור און דיזעם טאג פון זינד פר געבונג צו פאר געבין אונזערע זינד און אפ צו ווישן די עבירות יום דס איז איין טאג וואס עס איז אסור צו עסין און אסור צוא טרינקן עס איז אסור זיך צו וואשין פון וועגין תענוג עס איז אסור צו שמירן זיך מיט גוטן אייל צו מאכן ווענפטיג און שיין דם לייב עס איז אסור צו זיין ביי זיין ווייב עס איז אסור אין דעם טאג דיא שיך אן צו טאן יום שימת דס איז א טאג ווס עס ווערט ליבשאפט און פריינדשאפט צווישן מענטשן א טאג פון פר לאזונג קנאה און קריג א טאג וואס דו טוסט פר געבן צו אל אונזר זינד ובעת און אין דר צייט און אין דר שעה איז עס אנפלעקט את

יוֹם שֶׁתִּמְחוֹל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ: וּבָעֵת וּבָעוֹנָה הַזֹּאת גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ וְלִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. שֶׁאֵין לָנוּ לֹא מְנַהֵל כְּיָמִים הָרִאשׁוֹנִים לֹא כֹהֵן גָּדוֹל לְהַקְרִיב קָרְבָּן וְלֹא מִזְבֵּחַ לְהַעֲלוֹת עָלָיו כָּלִיל:

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ:

סיוסד ע"פ א"ב כפול

אֵין לָנוּ לֹא אִשִּׁים. וְלֹא אָשָׁם. לֹא בַדִּים. וְלֹא בְלוּלוֹת. לֹא גוֹרָל. וְלֹא גַחֲלֵי אֵשׁ. לֹא דְבִיר. וְלֹא דַקָּה. לֹא הֵיכָל. וְלֹא הַזָּיָה. לֹא וִדּוּי. וְלֹא פַּר חַטָּאת. לֹא זֶבַח. וְלֹא זְרִיקָה. לֹא חַטָּאת. וְלֹא חֲלָבִים. לֹא טְבִילָה. וְלֹא טָהֳרָה. לֹא יְרוּשָׁלַיִם. וְלֹא יַעַר הַלְּבָנוֹן. לֹא כִיּוֹר וְלֹא כַנּוֹ. לֹא לְבוֹנָה. וְלֹא לֶחֶם הַפָּנִים. לֹא מִזְבֵּחַ. וְלֹא מִנְחָה. לֹא נִיחוֹחַ. וְלֹא נְסָכִים. לֹא סוֹלֶת. וְלֹא סַמִּים. לֹא עֵרֶךְ. וְלֹא עוֹלָה. לֹא פָּרוֹכֶת. וְלֹא כַפּוֹרֶת. לֹא צִיּוֹן. וְלֹא צִיץ הַזָּהָב. לֹא קְטוֹרֶת. וְלֹא קָרְבָּן. לֹא רוֹקֵחַ. וְלֹא רֵיחַ נִיחוֹחַ. לֹא שַׁי. וְלֹא שְׁלָמִים. לֹא תוֹדָה. וְלֹא תְמִידִים:

כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ חָסַרְנוּ כָּל אֵלֶּה. וּמֵעֵת חָסַרְנוּ כָּל אֵלֶּה:

סיוסד ע"פ תשר"ק כפול

תָּכְפוּ (נ"א תקפו) עָלֵינוּ צָרוֹת. תְּלָאוֹת עָבְרוּ רֹאשֵׁנוּ. שִׁחַרְנוּ יְשׁוּעַת

ואין מטה לוי

נחייט תכפו עלינו צרות, כת עלינו צרות תיכף ע תחר ט: קלט.

פירוש ע"פ

גרייסט פר דיין כסא הכבוד דס מיר האבן ניט קיין פירער אין דיין וועג אזו ווי מיר האבן גהאט פר צייטן. מיר האבן ניט קיין כהן גדול ער זאל פר אונז מקריב זיין קרבנות אונ קיין מזבח אוף צו ברענגן אוף אים קרבנות. אונ דורך אונזרי פיל זינד:

אין לט האבן מיר ניט קיין פייער אפפר אונ קיין שולד אפפער קיין שטאנגן פון ארון הקודש אונ קיין גמישטי מנחות קיין גורל וואס מען פלעגט ווארפן אין בית המקדש אונ קיין קולן פייער פון הימל וואס עס פלעגט פאלן אוף דעם מזבח. קיין פאליש פון בית המקדש אונ קיין דין גוויירץ קיין בלוט שפרענגונג קיין וידוי אונ קיין רינדר צו איין חטאת אוף יום כפור לא זבח קיין שעכטונג אונ קיין שפרענגונג ניט קיין קרבן חטאת ניט קיין חלב ניט קיין טבילה אונ ניט קיין טהרה מיט אש פון דר פרה אדומה קיין ירושלים אונ קיין בית המקדש וואס איז גגליכן צום וואלד לבנון. קיין האנט פאס מיט זיין פוס קיין ווירוך אונ קיין לחם הפנים קיין מזבח אונ קיין מנחה קיין גשמאק פון קרבנות אונ קיין וויין צו גיסן אוף דעם מזבח לא סולת קיין ווייס מעל אונ קיין גוויירץ קיין אן ריכטונג פון האלץ אוף דעם מזבח אונ קיין קרבן עולה קיין פרוכת אונ קיין כפורת ניט די שטאט ציון אונ ניט קיין גלדענם בלעך אוף דעם שטערן פון כהן ניט קיין קטורת אונ קיין קרבן ניט קיין רעמפפונג אונ ניט קיין נחת רוח פר גאט פון א קרבן קיין גישאנק אונ קיין קרבן שלמים ניט קיין קרבן תודה אונ קיין קרבן תמיד:

כי בעונותינו דען דורך אונזרע זינד אונ דורך די זינד פון אונזרע עלטערן זענין מיר גמינערט גווארן פון די אלע זאכן ומעת אונ פון דר צייט אן דס די אלע זאכן האבן גיפעלט אונז:

תכפו עלינו זענין גיקומן אוף אונז צרות איינע נאך דיא אנדרי תלאות מאטערניס זענין אונז אריבר איבר

ואין. שלום והנה קפדה. רבו הקמים עלינו. רמו וגם נשאו ראש.
קצנו בעול עליזים. קשה עלינו סבלם. צבי ארץ חנפה עלינו. צמחה
ולא לברכה. פנינו להרבה והנה מעט. פח נפש בא באסמינו. עשקו
זתים שמנם. עשיתם ולא מלאו ספק. סמדר אם ירבה כרם. סבאו
לא ישפיע יקב. גאררו אבי שדה. נלקתו מטעמי אוכל. ממכלאות
צאן עדרים דללו. מגז וממיץ ומהריון: לזנב ולא לראש הושתנו
לעבוט ולא העבט לנו: כותנו לריק ובהלה. כלה מבלי שכר. יד
כל עמל בכשרון. ירדה ואין מי יחזיק. טלטלנו מים ועד ים. טרפם
לא מצאו ספק (נ"א טרפם לא ספק למו). חשיכה לעין משתכר. חשב
שכרו למפח. זועמו מלוה ולוה. זה בזה שלחו מעתה. ונלאו ידי
ממציאי יד. ועשיר לא חונן רש. הן ארץ נמכרה ביד רעים. המון

מטה לוי

כחיים: בעול עליזים. בעול חויבים השמחים עלינו: צבי הרץ. ארץ ישראל שמנוהרת לבעל פירותים כצבי אשר הוא קל לרוץ: חנפה עלינו. הרהם תריפותיה וזה התניפות. צמחה ולא לברכה. פרח' עשב ואין מראה קמה מראה קמה ואין חטין בקשים: פח נפש בא. דאבון נפשנו בא ע"י שנתמעט התבואה באסמינו: עשקו זתים שמנם. אין שמן בזתים: עשיתם. אף אם עשו שמן אך: ולא מלאו ספק. לא היה דים: סמדר אם ירבה כרם. אף אם ירבה הכרם להוציא סמדר: סבאו לא ישפיע יקב. לא ישפיע בקשו את היקב רק שהוא נשחת ונלקה קודם בישולם: נארדו אבי שדה. היו לקללה כל ליחות השדה הן מפירות והן מעשבים: נלקחו מטעמי אוכל. נאבד ונחסר כל טעם אוכל: עדרים דללו ס'. ס' מעטים ודלים מגיזת צמר וממיץ חלב ואין ולדות:

בה

לעבוט ולא העבט לנו. היפך מה שנאמר אצל הברכה והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבוט (דברים טו): כלה. כל מי שעומד להרויח כלה ידו: מבלי שכר. בלי רוח: יד כל עמל בכשרון: ואף מי שעמלו בכשרון ואמת גם כן ירדה ומטה ואף אם טולטלנו מים ועד ים. בשביל מזונות פרנ"ה: טרפם לא סופק לנו מזונם אי מטפיק: חשיכה לעין משתכר. החושב להשתכר ועוסק בזה זמן מה ולבסוף מפסיד תכהה עינו: חושב שכרו למפח לדאבון נפש: זועמו מלוה ולוה. שניהם היו דעתם להשתכר ולבסוף כשהלו' מפסיד או הם שניהם זועמים ונעלבים: זה בזה שולחו מעתה. המלוה נוגש את הלוה לשלם לו כי הוא עצמו צריך לזה שאין לו עוד והלוה לו די שצריך לפיים את המלו' שימתין לו לפי שאין לו לשלם ישטר ט עוד להלוות לו: ונלאו ידי ממציאי יד. נלאו

פירוש ע"ם

איבר דעם קאפ מיר האבן געזוכט הילף אבר מיר האבין ניט געפונען אוף שלום האבן מיר געהאפט ... האבן מיר צארן געהאט פיל זענין אוף אונז אוף געשטאנען שלעכטם צו טאן זיי זענין געוועזן דער הויכ אונ דר הובן עס איז אונז דס לעבן איבר דריסיג געווארן דורך דעם יאך פון די כשדים עס איז שווער געווארן אוף אונז זייער לאסט צבי ארץ דס געלוסטיגע לאנד ארץ ישראל האט זיך בגאנגן מיט פאלשקייט קעגין אונז דען ווא הט גימאכט שפראצן פוסטע זאנגן ניט צוא דר גערהרונג מיר האבן זיך גיקערט צוא באקומן פיל אבר עס איז גאר געוועזן ווייניג איין צו בראבן גימיט האבן מיר באקומן אין אונזרע ליידינגע שפייכלערן עשקו די אייל בויט בומר האבין גירובט זייער אייל זייער וואקסין איז ניט צוא גינוג ווען עס איז שון פיל וויין טרובן אין ויין גארטן געוועזן הט דר קעלטער ניט גנוג ארוס געגעבין זיין וויין צו טרינקען נארדו די פרוכט פון פעלד זענין פר שאלטין געווארן עס איז אוועק גינומן געווארן דער מעם פון די שפייז ממכלאות פון שטאל זענין די הערדן שאף ארעם געווארן פון שערונג דר וואל אונ פון מילך איג פון צו געווינן יונגע שאף מיר זענין געווארן שפל גלייך אלס איין עק אונ ניט חשוב אלס איין קאפ מיר זענין געווארן צו משכון ביי יענם אונ נים יענער ביי אונז כחנו לריק אונזר כח איז צו נישט אונ צוא שרעקיניש אוועק גגאנגען אונ עס איז אונז גאר ניט ארוס גקומן. דיא האנט וואס ארבעט מיט רעכט פארטיקייט איז גינידערט אונ קיינר איז ניט דא ווער זאל זיא אונטער האלטן טלטלנו מיר זענין פר ווארפן געווארן פון איין ים צום אנדרין זייער פרנסה הט זיי ניט מספיק געוועזן עס איז פינסטער אין די אוגן דעם ארבייטר צו זעהן זיין פר דינסט וואס עס איז בארעכינט געווארן צו זיין הארץ בראך דר לייער אונ דר אנטלייער זענין צארינדיג איינר דעם אנדרן ווערן שונאים פון דער שלעכטר צייט אן זיי זענין מיד געווארן די וואס פלעגין שטיצן די האנר פון די ארימע לייט אונ דער עושר איז זיך ניט מרחם איבר דעם ארימאן הן ארץ דס לאנד ארץ ישראל איז דאך פר קופט געווארן אין שלעכטי הענד צו די בבלים דס פיל פאלק וואס אין איר איז האבין קיין רוח ניט געפונען דר פאליץ פון אונזר גאט איז פאר

כה לא מצאו רוח. דביר בית אלהינו שמם. דרכנו מאנו להצליח׃ גיל נוה שבת. גילה ללבבנו מה נעל. באין ארחת אב תמיד. בכן כטן בנים תחסר׃ אדון בית כאורח במלון איפה נמצא מנוח׃

ומשחרב בית מקדשנו׃

ר״פ תשר״ק

תנות צרות לא נוכל. שבר בכל יום ואנחה. רבתה בנו חלחלה. קרן ירדה עד עפר. צרי עין מצאו יד. פועלי שקר חיל עשו. עושי צדקה לא נראו. שונאי בצע לא עמדו. נדמינו ככלי ריק. מכל נשארנו ערומים. לא נביא ולא חזון בנו. כעורים נגשש ונלך. יום יום נאמר מה בסופנו. טוב מות מחיים אמרנו. חיינו תלוים מנגד. זרים לראש ואנחנו לזנב. ומה נעשה וחטאינו עשו. הן אנו כלא היינו. דלים נבזים ושפלים. געולים ומאוסים ובזוים. בני נכר משלו בנו. אמרנו נגזרנו

מטה לוי

גליל כסמליאים פרוסם לפני בשפת דחקו׃ גיל נוה. שמחת כהמ״ק׃ שבת. בטל׃ גילה ללבינו מה נעל. ואיך נעלה שמחה ללבינו׃ באין ארוחת אב תמיד. לפי שבטל׳ סעודת אבינו שבשמים והם הקרבנות׃ בכן בטן בנים תחסר. לכן נפלה מאירה בתבואה ואחסר בטן ישראל כמו׃ אדון בית. אם הקב״ה שהוא אדון בית מקדש הוא׃ כאורח במלון. כביכול אינו מצבית בנו רק הוא כאורח. א״כ אוי לנו איפה נמצא מנוח׃

אבדנו

תנות צרות לא נוכל. אין אנו יכולין לספר הצרות שסבבו עלינו׃ קרן. היתה כבוד ועתה. ירדה עד עפר ב״י פין. אותם שאין עוסקין לצדקה׃ מצאו יד. יש לאל ידם לעשות תאות לבם׃ עשו חיל. אספו ממון׃ שונאי בצע. שונאי ממון אחרים׃ לא עמדו. לא כי׳ להם קיום׃ חיינו תלוים מנגד. אנו חיים תמיד בספק כי בכל שעה אנו דואגים שמא נמות בחרב או בשאר מיתות׃ אמרנו נגזרנו. אמרנו בלבבינו שנגזר גזרה מן השמים בגזירה להכרית

פירוש ע״פ

זיסט גיוואָרן אונזערי וועגין האָבן ניט גיוואָלט באגליקן גיל נוה דיא פרייד פון בית המקדש איז פאר שטערט גיוואָרן וויא קענין מיר אויף אונזערע הערצר פרייד אויף ברענגן אז עס איז ניט דא שטענדיג דיא קרבנות וואָס זיי זענין אן גירופין די שפייז פון אונזער פאטר אין הימל דרום איז דער בויך פון דיא קינדר ישראל ליידיג דען פון דר צייט אן איז אקללה גקימן אויף די תבואות און פרות פון ארץ ישראל אדון בית דר האר פון דעם הויז פון בית המקדש איז ווי אגאסט אויף דר הארבעריג וויא זאלן מיר גיפונן רואונג. ומשחרב און פון דר צייט אן דס עס איז חרוב גיוואָרען אונזער בית המקדש׃

תנות צרות קענן מיר ניט אוס דר ציילין די צרות וואָס מיר האבן גהאט אלי טאג ברענגש אונ ופצן עס הט זיך גימערט אן אונז דר שרעקינש די הערשאפט איז גיפאלין צו דר ערד די קארגי לייט וואָס גיבין קיין צדקה ועגין רייך און שטארק די וואָס טוען פאלשקייט די זאמלן איין גוטס עושה צדקה די וואָס פלעגין טאן צדקה ווערין ניט געזעהן די וואָס האבן פיינד גזלה די האבן ניט גהאט קיין באשטאנד מיר זענין גיגליכן גיוואָרין צו אליידיגע כלי מיר זענין פון אלץ נאקעט גיבליבן קיין נביא און קיין נבואה האבן מיר ניט אזו ווי בלינדע טאפן מיר און גייען יום יום איטליכין טאג פלעגן מיר זאגן וואס וועט אונזער סוף זיין מיר האבן גזאגט דר טויט איז בעסר אז דס לעבן חיינו תלוים אונזער לעבן איז אנטקעגן אין דער לופטן גיהאנגען די פרעמדע די כשרים זיינען גיוואָרן חשוב ווי דר קאפ און מיר שפל ווי דר עק און וואָס זאלן מיר טאן אז אונזרי זינד האבן דס ביי אונז גיטאן הן אנו מיר זענין ראך גלייך אזו ווי מיר וואָלטן נאר ניט גיוועזן מיר זענין גוואָרן ארום און מבוזה און נידעריג פאר אים ווידריגט און מיאוס און פר שעמט בני נכר אז די פרעמדע כשרים האבן גיהערשט אויף אונז האבן מיר זיך גיטראכט מיר זענין שוין פר ניבטעט און פר לאָרן אדון דר גאט דר הער פון דר וועלט סאי

אָבַדְנוּ. אָדוֹן הָקֵל עוּלֵנוּ. וּשְׁלַח יֶשַׁע לְגָאֳלֵנוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה. תֹּאחֵז יָדְךָ בְּמִשְׁפָּט. בְּבֹא תוֹכֵחָה לְנֶגְדֶּךָ. שְׁמֵנוּ מִסִּפְרְךָ אַל תֶּמַח: גִּשְׁתְּךָ לַחְתּוֹם מוּסָר. רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ רָגְזֶךָ דַּלּוּת מַעֲשִׂים בְּשׁוּרֶךָ. קָרֵב צֶדֶק מֵאֵלֶיךָ. הוֹרֵנוּ מַה שֶּׁנִּצְעַק לְפָנֶיךָ. צַוֵּה יְשׁוּעָתֵנוּ בְּמַפְגִּיעַ. וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי תָם. פְּתָחָיו רְאֵה כִּי שָׁמֵמוּ וּזְכוֹר שַׁחַת לֹא תַשְׁבַּת עֵדוּת מִפִּי זַרְעוֹ. חוֹתֵם תְּעוּדָה תַּתִּיר. סוֹדְךָ שִׂים בְּלִמּוּדָהּ. טַבּוּר אַגַּן הַסַּהַר. נָא אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג. יְדַע אֵת אֲשֶׁר יְדָעוּךָ. מַגֵּר עַם לֹא יְדָעוּךָ. כִּי תָשׁוּב לְבִצָּרוֹן. לְכוּדִים אֲסִירֵי הַתִּקְוָה:

וְהֵן אָנוּ עַתָּה:

כְּתוֹעִים וְאֵין לְבַקֵּשׁ. כִּשְׁבוּיִם וְאֵין לְשׁוֹבֵב. כִּרְעֵבִים וְאֵין לְהַאֲכִיל. כִּקְנוּיִם וְאֵין לִקְנוֹת. כִּצְמֵאִים וְאֵין לְהַשְׁקוֹת. כִּפְתָאִים וְאֵין לְלַמֵּד. כַּעֲיֵפִים וְאֵין לְהָשִׁיב.

מטה לוי

אבדנו : הקל עולינו . הקל מעלינו עול הגלות :
תאחז ידך במשפט . תאחז בחבל המשפט שלא לגמור הדין כדי שיעמוד העולם לא כמלך ב"ו שאלה הגזירה ממנו אינו יכול להשיבו אבל אתה ית"ש אינך כן כי כששב האדם בתשובה אתה משיב הגזירה שחבל המשפט אחוז בידך : בבוא תוכח'. בבוא יום הויכוח עם בריותך : לנגדך גשתך לחתום מוסר . כשתגש לחתום דין על בני אדם וליסר אותם : רחמיך יקדמו רגזך. יקדמו רחמיך לפני רוגז: דלות מעשים בשורך . בראותך שאנו דלים ריקים ממעשים טובים : קרב צדק מאליך . תקרב הצדק' מעצמ' : במפגיע . כשנתפלל אליך : ותשיב שבות אהלי תם . תחזור בני יעקב השוממים למנוחתם כבראשונה : פתחיו ראה כי שממו . ראה בהכ"נ ובהמ"ד שלהם שנחרבו : חותם תעודה . התורה שהיא עכשיו סתומה וחתומה ואין אנו יכולים לפסוק בה מן הצרות : תתיר . תפתח אותה ע"י הגאולה : סודך שים בלימוד'. תשים לפני לומדי תורה סודות התורה כשולחן ערוך : טבור אגן הסהר . בהמ"ק שהי' באמצע העולם ובאמצע ירושלים כטבור באמצע הגוף והיה עגול כמזרק : נא אל יחסר המזג . אל יחסרו הסנהדרי קטנה של כ"ג שהיו שלים מסנהדרי גדולה כמזיגת היין שהם ב' חלקים מים וחלק א' יין : ידע כו'. אהוב את ישראל שהם אוהבים אותך : כי תשוב לבצרון לכודים אסירי התקוה . בקשתינו בתשיב

כשנואים

פירוש ע"ם

גריג אונזר יאך פון דעם יצר הרע אונ שיק איין הילף צו דר ליזין אונז :

אל תעש עמנו דו זאלסט ניט מאכן פון אונז איין פאר לענדונג דיין האנד זאל צו האלטין דעם משפט ער זאל אונז קיין שלעכטס טאן בבוא אז עס וועט קומן קעגין דיר אויכוח מיט אונז זאלסטו אונזר נאמן פון דיין ספר ניט אויס מעקין גשתך אין דיין טאן גינעהנן אן צו תהמנן אויף אונז איין שטראף זאל דיין דער בארומקייט פעדערין די ן צארן דלות אין דיין טאן קוקין דס מיר זענין ארום פון מעשים טובים זאלסטו מאכן גינעהנן איין צדקה פון זיך זעלבערט הורינו ווייז אונז אונ לערין אונז וס מיר זאלין שרייען אונ תפלה טאן פר דיר גיביט אונזר הילף אז מיר בעטין פאר דיר ותשיב אונ זאלסט ווידער קערין אויף אשטאנד דיא צושטערונג פון דיא גיצעלטין פון פרומן יעקב זעה דאס ויינע טירין זענין פאר וויסט זכור גידענק דאס דו האסט גיזאגט דאס די תורה וועט ניט פאר געסין ווערין פון דעם מויל פון די קינדר פון יעקב חותם די תורה וס זיא איז אזו ווי פר חתמת וייל מען לערינט איר ניט זאלסטו איר חותם עפינען אונ זאלסט דיין גיבאט געבן צו די וואס לערנן איר זיי זאלן גוט פאר שטיין טבור דם בית המקדש ווס שטייט אין מיטן דר וועלט אונ אין מיטן ירושלים גלייך וויא איין נאפיל אין מיטן גוף אונ אין אים זענין גיזעסין די סנהדרין קיילכדיג וויא איין חצי לבנה בעטין מיר דיך עס זאל פון איר ניט אפ גיין די סנהדרין ידע האב ליב די ישראל ווס האבן דיך ליב מגר צו ברעך דיא רשעים וואס ווייסן דיך ניט כי תשיב מיר בעטן דיך דאס דו זאלסט אום קערן צו דער פעסטע שטאט ירושלים דיא ישראל וואס זענין אין גלות באצוואונגן אונ האפן דאך אויף דער גאולה :

והן אנו אונ אצונד זענין מיר גיגליכן ווי פאר בלאנזיטי אונ קיינר זוכט זיי ניט ווי גיפאנגינע אונ עס איז ניט דא וועה עס זאל זיי אום קערין פון גיפענקעניש פון בבל ווי הונגריגע אונ קיינער הט ניט צו מאכן עסין אזו ווי גיקויפטע אונ קיינר האט ניט גיהאט אום צו קויפן אזו ווי דארשטיגי אונ

כשנואים ואין לאהוב. כנהדפים ואין לקרב. כמנודים ואין להתיר. כלקוחים ואין ארזנים כבפופים ואין לזקוף. כיתומים ואין להם אב. כטמאים ואין לטהר. כחסרים ואין למלאות. כזנוחים ואין לזכור. כהומים ואין להם מנוחה. כדלים ואין לחננם. כגרים ואין לקבל. כבזוים ואין לכבד. כאבלים ואין מנחם. כאנוסים ואין למנוס:

אלהינו ואלהי אבותינו:

אם תעינו לא תתענו: אם שגגנו לא תשלנו. אם רחקנו קרב נא. אם קרבנו לא תרחק: אם צעקנו לא תעלים. אם פשענו לא תפרע. אם עוינו לא תטור. אם כרנו לא תסור. אם נקמנו לא תלחם. אם מרינו לא תמרנו. אם לצנו לא תלחץ. אם כחשנו לא תכלה. אם ירדנו לא תטביע. אם טעינו לא תטאטאנו. אם חבלנו לא תחבול. אם זדנו לא תזכור: אם וכחנו לא תוכיח: אם הרשענו לא

משה לוי

פתשיב לירושלים פיר בגולה ותזקס את ישראל ששם אסורים ולכודים ומקוים להביאם שבשמים: כמנודים. כמוחרמים ומנודים לשמים: ואין להתיר. ואין מי שיתיר להם החרם והנדוי: כזנוחים. כעזובים ונזנחים מלב: כהומים, ומבקשים מקום מנוחה: ואין לחננם. ואין מי שמרחם עליהם: ואין מנוס. אין להם לאן לנוס ולבטוח בו:

אם תעינו לא תתענו. בגלותינו: אם קרבנו. לחזור בתשובה: לא תרחק. ממש שלקבל תשובתינו: לא תפרע. אל

תהדוף

תגלה כמעשינו: לא תטור. אל תטור איבה בשביל עוונותינו: אם סרנו. מדרך הטוב אתה הש"י. לא תסור. ממדתך הטוב רחום וחנון נושא עון ועובר על פשע: אם נקמנו. אם עשינו עבירות להכעיסו כאדם שרוצה לנקום מחבירו ועושה כל דבר שיכול כדי להכעיסו: לא תמריצו. לא תגרום להמרות מעשינו: אם ירדנו לא תטביע. להיות ירידה בתהום רבה: לא תכלה. אותנו: אם ויכחנו. אם אמרנו ויכוח דברים עדן: לא תוכיח. אותנו

פירוש ע"ט

קיינער האט זיי ניט גיהאט אן צו טרינקען אזו ווי די נארן אונ קיינער הט ניט געקענט זייא לערנין שכל אזו ווי די מידע אונ פר חלשטע אונ קיינער איז ניט גיוועזין צו דער קוויקין אזו ווי די גפיינטי את עס איז ניט גיוועזין קיין ליב האבר אזו ווי פר שטויסענע אונ קיינם האט זיי ניט מקרב גיוועזן אזו ווי דיא וואס זענין אין חרם אונ קיינער איז מתיר דעם חרם אזו וויא דיא גיקופטע אונ האבן ניט קיין האבן כבפופים אזו ווי דיא איין גיבויגעני אונ האבן ניט קיינער זאל זיי אויף שטעלן אזו ווי די יתומים וואס האבן ניט קיין פאטר אזו ווי מטמאים וואס האבן ניט קיינער זאל מטהר זיין כחסרים ווי גמינערטי את קיינער האט ניט צו דער פילן אזו ווי פר לאזינע אונ האבן ניט קיינער זאל זיך דר מאנען אן זיי אזו ווי די דא ברומען אונ זוכן זיך איין מקום מנוחה אונ האבן ניט כדלים ווי ארימע לייט אונ האבן ניט קיינער זאל זיך דער בארימן איבר זיי אזו ווי פרעמדי אונ קיינער נעמט זיי ניט אן כבזוים אזו ווי מענטשן וואס זענין מבוזה אונ קיינער איז זיי ניט מכבד אזו ווי אבלים וואס האבן ניט קיין טרייסטר אזו ווי באצוווינגיני אונ האבן ניט גיהאט קיין אנטרינונג:

אם תעינו אויב מיר האבן פאר אירט פון גוטן וועג זאלסטו אונז ניט לאזן ווייטער פר אירן אויב מיר האבן פאר גרייזט זאלסטו אונז ניט לאזן ווייטער גרייזין אויב מיר זענין דער ווייטערט פון דיר זייא אונז מקרב צו דיר אויב מיר גינעהנן צו דיר מיט תפלה זאלסטו אונז ניט דר ווייטערין אם צעקנו אויב מיר שרייען צו דיר זאלסטו זיך ניט פאר הוילן פון צו הערן אוב מיר האבין גיזינדיגט זאלסטו ניט נעמען גיצאלט פון אונז אוב מיר האבן פר קרימט זאלסטו ניט היטין גיצאלט צו נעמען פון אונז אויב מיר האבין אפ גיקערט פון דיין וועג זאלסטו דאך ניט אפ קערן פון אונז אויב מיר האבן זיך נוקם גוועזן זאלסטו דאך ניט לאזן שטרייטן קעגין אונז אן אונז נקמה צו נעמין אוב מיר האבן ווידר גישפעניגט קעגן דיר זאלסט אונז ניט לאזין ווייטר ווידר שפעניגן אם לצנו אוב מיר האבן גישפעט זאלסטו דאך ניט באצווינגן אונז אויב מיר האבן גילייקינט זאלסטו אונז דאך ניט פאר לעגדן אויב מיר האבן אראפ גינדערט זאלסטו אונז ניט דער טרינקען אויב מיר האבן זיך טועה

גיוועזן

תֶּהְדּוֹף. אִם דָּפַקְנוּ לֹא תִדְחֶה. אִם גָּעַלְנוּ לֹא תִגְעַל. אִם בָּאנוּ לֹא תְמָאֵס. אִם אָשַׁמְנוּ לֹא תְאַבֵּד:

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ:

תַּאֲוַת לֵב לֹא הִשַּׂגְנוּ. שֶׁקֶט קְוִינוּ וַיָּבוֹא רֹגֶז: רוּם קֶרֶן וְהִנֵּה שְׁפָלָה. קָרְבָה יְשׁוּעָה אָמַרְנוּ וְנִתְרַחֲקָה. צִפִּינוּ לְטוֹבָה וּבָרְחָה מִמֶּנּוּ. פַּח נֶפֶשׁ בָּא בַּאֲסָמֵינוּ. עִצְבוֹן בְּמִשְׁלַח יָדֵינוּ: שִׂמְחָה עָרְבָה מֵאֶרֶץ. נֵאָרוּ יְבוּלֵי שָׂדֶה (בִּרְכוֹתֶיהָ) מְעַט מֵהַרְבֵּה נָבִיא. לַחְמָהּ לְרָזוֹן וְלֹא לְשׂוֹבַע. כּוֹחָהּ לֹא תוֹסִיף תֵּת. יְדֵי עֲמֵלֶיהָ מוֹטָטוּ. טַרְפָּם לֹא יִמְצְאוּ בָהּ. חֵלֶב מִשְׁמַנֶּיהָ לְזָרִים. זְמוֹרוֹת עֲדָנֶיהָ לְנָכְרִים. וְנִמְכְּרָה אֶרֶץ בְּיַד רָעִים. הוֹן בֶּצַע לֹא מָצְאוּ בָהּ. דָּמִינוּ גַּם מִמְּצוֹא יָד: גָּלָה שְׂכַר הַיְצוּרִים. בַּעֲוֹנֵינוּ בֵּית מִקְדָּשׁ

מטה לוי

אותנו בעבט מוסר טיבות שלנו: אם דפקנו. על דלתיך לשוב אליך: לא תדחה. את תפלתינו: אם באנו. בתשובה ומע"ט לפניך לא תמאס: רום קרן. היינו סבורים שתרום קרננו והנה שפלה: פח נפש. דאבון נפש: בא באסמינו. לפי שנתמעטה תבואותינו: שמחה ערבה מארץ. נתקלקלה ונתערבה השמחה מן הארץ: נארו יבולי שדה. נתקללו תבואות של א"י שהיתה מבורכת מתחל': כוחה לא תוסיף תת. האדמ' ואין לה כח לתת יבולה: ידי עמליה מוטטו. פועלי ועובדי הארץ נתמוטטו מטעם. טרפם לא ימצאו בה. שיודעים שמזונם ודי ספוקם לא ימצאו בה: חלב משמניה. מבחר פירותי' השמנים נתנה לזרים: זמורות עדניה זמורות המתוקות לנכרים: הון בצע לא מצאו בה. ישראל הדרים בא"י הר דלים ועניים ולא נמצאו בה שיש להם הון וממון: דמינו גם ממצוא יד. גם מזה נשתתקנו שאין לנו אדם שיש כח בחבירו לעזור לו די כבר: גלה שכר סילורי'. אכלנו שכר האבות ותמה

פירוש ע"ט

גִּיוָּען מִיט עֲבֵירוֹת וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט אוּם קֶערִין אוּנ פַר לֶענְדֶן אוּב מִיר הָאבֶּן גִינוּמֶען מַשְׁכָּנוֹת מִיט גְוַואלְד וָואלְסְטוּ דָאךְ פוּן אוּנְז נִיט נֶעמֶען קֵיין מַשְׁכָּנוֹת אִם דָּוִינוּ אוֹיבּ מִיר הָאבֶּן גִטָאן עֲבֵירוֹת בְּמֵזִיד וָואלְסְטוּ עֶס אוּנְז נִיט גְדֶענְקֶען אוֹיבּ מִיר הָאבֶּן זִיךְ בַּאוָועְרְט מִיט רֵייד אַנְקֶעגִין דִיר וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט שְׁטְרָאפִין אוֹיבּ מִיר הָאבֶּן גִישׁוּלְדִיגְט וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט פַאר שְׁטוֹסֶן פוּן דִיר אִם דָּפַקְנוּ אוּבּ מִיר קְלַאפֶּן אָן מִיט תְּשׁוּבָה וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט אַוֶועק שְׁטוֹסֶן אוּבּ מִיר הָאבֶּן פַאר אוּם וֶוערְדִיגְט אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט פַר אוּם וֶוערְדִיגֶן אִם בָּאנוּ אוּבּ מִיר קוּמֶען מִיט תְּשׁוּבָה פַר דִיר וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט פַר מִיאוּסֶן אוּבּ מִיר הָאבֶּן גְשׁוּלְדִיגְט וָואלְסְטוּ אוּנְז נִיט מַאכֶן פַר לִירִין: וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ אוּנ דוּרְךְ אוּנְזֶערִי פִיל זִינְד:

תַּאֲוַת לֵב הָאבֶּן מִיר נִיט בַּאקוּמֶען דָס גִילוּסְטִיקַייט פוּן אוּנְזֶער הַארְץ מִיר הָאבִּין גִיהָאפְט צוּ זַיין גִישְׁטִילְט אוּנ עֶס אִיז גִיקוּמֶען אֵיין צָארֶן אוֹיף אוּנְז מִיר הָאבֶּן גִיהָאפְט דָס זָאל דֶר הַייבְּט וֶוערֶן אוּנְזֶער ווירְדֶע אוּנ נוּן עֶס אִיז נִידֶעְרִיג גְוָוארֶן מִיר הָאבֶּן גִיטְרַאכְט זִיא וֶועט גִינֶעהֶנְן דִי הִילְף זִיא אִיז אָבֶּר דֶר ווַייטֶערְט גִיוָוארֶן צִפִּינוּ מִיר הָאבֶּן גִיהָאפְט צוּ אֵיין טוֹבָה אוּנ זִי אִיז אָבֶּר אַנְטְלָאפִין פוּן אוּנְז אֵיין טְרוֹיעֶר צוּם נֶפֶשׁ אִיז גִיקוּמֶען דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע פוּסְטֶע שְׁפַּייכְלֶרְן אֵיין טְרוֹיעֶר אִין אַלְץ וָואס אוּנְזֶער הַאנְד הָאט אָן גִירִירְט שִׂמְחָה דִיא פְרֵייד אִיז צוּ מִישְׁט גִיוָוארִין פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיהְרֶע גִיבֶּענְשְׁטֶע פְרִיכְט פוּן פֶעלְד זֶענִין פַאר שָׁאלְטִין גִיוָוארִן מִיר הָאבֶּן גִיזַייעְט פִיל תְּבוּאָה אוּנ הָאבֶּן גִיבְּרַאכְט ווֵיינִיג אִין שְׁטוּבּ אַרַיין אִיר בְּרוֹיט אִיז צוּ מָאגֶערְקֵייט אוּנ נִיט צוּ זַאטְקֵייט דִיא עֶרְד גִיט נִיט מֶער אִיר קְרַאפְט אִין דֶער תְּבוּאָה יְדֵי עֲמֵלֶיהָ דִי הֶענְד פוּן דִי וָוס מִיעֶן זִיךְ אוּנ אַרְבֵּייטֶן אִין פֶעלְד זֶענִין גְוָוארֶן גְשְׁוַואכְט וַוייעֶר שְׁפַּייז גִיפִינֶען זֵייא נִיט אִין אִירֶע בֶּעסְטֶע אוּנ פֶעטֶע פֵּירוֹת זֶענִין גִיוֶוען צוּ פְרֶעמְדֶע כַּשְׂדִּים אִירֶע פֵיינֶע צְווַייגֶן צוּ פְרֶעמְדֶע פֶעלְקֶר וְנִמְכְּרָה אוּנ דִי עֶרְד אִיז וָוארֶן אִיבֶּר גִיעֶנְטְפֶרְט אִין שְׁלֶעכְטִי הֶענְד קֵיין רַייכְקֵייט אִיז נִיט צוּ גִיפִינֶען אִין אִיר מִיר זֶענִין פוּן אִיר פַר שְׁנִיטֶן דָס מִיר קֶענֶן בַּייא אִיר אוֹיךְ קֵיין אָרְט גְפִינֶען גָּלָה שְׂכַר עֶס אִיז פַר טְרִיבֶּן אוּנ אַפּ גִיטָאן גִיוָוארִין דֶר זְכוּת אָבוֹת פוּן אוּנְז אִיבֶּר

אל הרב: אוסף חסד מכל אנוש:

אלהינו ואלהי אבותינו

תאמר למחות אשמינו. תבא לחדש ימינו. תגלה שנת שלומנו. תדגיל לגדל את שמנו. תהדוף מהדום מתקוממינו. תופיע ממרום לרוממנו. תזכור רחמיך לרחמנו. תחיש מנחם לנחמנו. תטהר שמצת גוינו. תידע כי אתה הוא אלהינו. תכפר עון זדוננו. תלוי ראש תתן להחיינו: תמחול עקשות מרינו. תנאום להעצים פרינו. תסכית שפיכת שיחנו. תענה עתר פצחנו. תפנה לקומם מזבחנו: תצדיק ניב שפתינו. תקרב קץ משיחנו. תרצה ריח ניחוחנו. תשובב מקצוות נדחינו. תתמכנו וכאזור תדביקנו:

אלהינו ואלהי אבותינו

אורך תזריח לחשכה. ברחמים גדולים תשוב אליה. גלה לה יום נקם בלב. דרך תשלח ותרפאנו: האר פניך אלינו. ואל תשכחנו לנצח. זכות הררי קדם זכור. חטאת נעורים אל תזכור. טומאה מעלינו תסיר.

מטה לוי

תמה זכות האבות: אוסף חסד. כלה ואפס חסד מכל אנוש: שנת שלומינו. שינקום ממחריבי בהמ"ק וישלם להם גמולם: תדגיל כו'. תגדל ותגביה את שמינו: תחיש מנחם. תטהר משיח שנקרא מנחם: שמצת גוינו. עונות גופינו: תידע. תודיע לעינינו כי אתה הוא אלהינו: תלוי ראש. ערמת והגבהת ראש תתן לנו להחיינו:

תסכית. תאזין ותשמע: שפיכת שיחנו. שפיכת תפלתינו: ניב שפתינו. תפלת פתיחת פה שלנו: ריח ניחוחינו. תפלה

ידידות

שהיא במקום הקרבנות: תשובב מקצוות. תחזיר מד' קצוי הארץ את נדחינו: וכאזור. שהוא דבוק לגוף כן. תדביקנו:

אורך תזריח לחשכה. תזריח את אורך לישראל שהם בחשיכ': גלה לה יום נקם בלב. יום הקץ ונקם לשונאים שהוא סתום וחתום בלב הקב"ה: זכות. האבות שהם חזקים כגבעות: כמו הררי קדם. שהם חזקים זכור לנו: חטאת נעורים. החטאים שעשינו בנעורינו. אל תזכור: כלול' אהבתנו. בעטר' כלולה שאמת בראשינו כמתן תורה תזכור לנו. עוד תזכור לנו. משכנו. כשבמדבר אחר'

פירוש ע"ס

אונזרע זינד איזגאנצם בית המקדש חרוב געווארין אוסף חסד עס האט זיך אום גילאזט דער חסד פון איטליכן מענטשן כלומר עס טוט ניט קיין חסד איינר מיט אנדערן:

תאמר למחות מיר בעטן דיך דו זאלסט הייסן אפ מעקין אונזרי זינד דו זאלסט קומן צו בנייען אונזרי טעג דו זאלסט אנטפלעקין דם יאר פון אונזר פרידן דו זאלסט דר הייבן צו גרוסן אונזר נאמן די זאלסט פר שטוסן פון דר ערד די וואס שטייען אוף אונז אוף צו פר לענדן תופיע דו זאלסט דר לייכטן פון דעם הימל צו דר הייבן אונז דו זאלסט גדענקן דיין דער בארומקייט צו דער בארימן אונז דוא זאלסט איילן משיח אונזר טרייסטר צו טרייסטן אונז דו זאלסט רייניגן די זינד פון אונזר גוף דו זאלסט מאכן וויסן דאס דו ביסט אונזר גאט לכפר דו זאלסט פר געבן אונזרי מוטוויליגי זינד. מיט איין דר הייבענם קאפ זאלסטו אונז לאזן לעבן דו זאלסט מוחל זיין דם פר קרימונג פון אתזר ווידר שפעניגונג דו זאלסט זאגן צו שטארקן אונזר פרוכט תסכית דו זאלסט פר נעמן דם פר גיסונג פון אונזערי רייד מיט תפלה דוא זאלסט ענטפערן אוף די תפלות וואס מיר שרייען דו זאלסט ניך קערן אוף צו שטעלן אונזר מזבח דו זאלסט גרעכט מאכן די רייד פון אונזערי לעפצן דו זאלסט מאכן נאהענט דעם סוף דם משיח זאל קומן תרצה דו זאלסט באוויליגן דעם ריח פון אונזרי קרבנות דו זאלסט אום קערן פון אלי עקין פון דר וועלט אונזרי פר שטוסעני ישראל תתמכנו דוא זאלסט אונז שטיצן אונ זאלסט אונז בהעפטן צוא דיר אזו וויא אגארטיל צום לייב:

אורך מאך שיינן די ליכט צו די פר פינצטערטי פאלק ישראל דו זאלסט זיך אום קערין מיט גרוס דר בארימקייט צו איר אנפלעק צוא איר דעם טאג פון דיא גאולה וואס דו האסט פאר בארגן אין דיין הארצין שיק דיין גיבאט אונ הייל אונז דר לייכט דיין פנים צו אונז אונ זאלסט אונז ניט פר געסן אויף אייביג זכות הררי קדם גידענק דעם זכות פון די פר צייטיגע אבות די זינד פון אונזר יוגינט זאלסטו גיט

גידענקן

יְדִידוּת נַפְשְׁךָ אַל תִּשְׁכַּח. כְּלוּלוֹת אַהֲבָתֵנוּ תִּזְכּוֹר. לֶכְתֵּנוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר. מָשְׁכֵנוּ וְנָרוּץ אַחֲרֶיךָ. נְתָנוּ וַהֲבִיאֵנוּ אֶל חֲדָרֶיךָ. סַעֲדֵנוּ וְסָמְכֵנוּ וְנִחְיֶה. עֵת כִּי תַשְׁמִיעֵנוּ קוֹלֶךָ. פַּצֵּנוּ מִשְּׁאוֹן גַּלִּים. צוֹלָה תַּחֲרִיב בְּאַפֶּךָ קוּמָה בַּחֲרוֹנֶךָ עַל גֵּאִים. רוּמָה עֻזֶּךָ וְרוֹמֵם שְׁפָלִים. שְׁבוֹר זְרוֹעַ רָשָׁע. תִּמְלוֹךְ לְבַדְּךָ בְּקוֹרְאֵי שְׁמֶךָ. תּוֹדִיעַ לְעֵין כָּל אֻמִּים. כִּי אֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כִּי תְבִיאֵנוּ לְהַר קָדְשֶׁךָ. וּתְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית מִקְדָּשֶׁךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אוֹפֶל אַלְמָנָה תָּאִיר. בּוֹהוּ בּוֹכִיָּה תַּבְהִיק. גִּיל גַּלְמוּדָה תָּגִישׁ דֶּלֶף דִּמְעָתָהּ תְּדַמִּים. הַר הַשָּׁמֵם תְּהַדֵּר וְתָשׁוּב וְאֵלָיו תוֹפִיעַ. זוֹהַר זְבוּלֶךָ תַּזְרִיחַ. חֲדַר חֻפָּתְךָ תְּחַדֵּשׁ. טֶנֶף טוּמְאָתָהּ תְּטַהֵר. יוֹפִי יְקָרַת תְּיַסְּדָהּ. כַּדְכּוֹד כְּבוּדָּהּ תְּכוֹנְנָהּ. לְאוֹרָהּ לְאֻמִּים תְּלַוֶּה: מֶלֶךְ מִכְּבוֹדְךָ תְּמַלְּאֶהָ. נֶצַח נְצָחִים תְּנוֹסְסָהּ. שׁוֹבַע שְׂמָחוֹת

מטה לוי

פאת' רולה למשוך אותנו מגלות מלרים: וכרוץ אחריך. אמרנו אחריך נרול' וכבר הגיע עת: כי תשמיענו קולך. מסקן והגאול': פלנו. סוליאנו והלילנו: משאון גלים. מהמון רשעי' שהומי' כגלי ים.

אופל אלמנה. האופל והחושך של ירושלים שנקראת אלמנה תאיר: בוהו בוכיה. חושך של ישראל שהם בוכים בזמה"ז: תבהיק. תפס' בוהק ולא: גיל גלמוד' תגיש. תקרב שמחת ישראל וירושלים שהם יושבים יחידים בזמה"ז: דלף דמעתה תדמים. תשתיק אותם

מליכל דמעה: הר. כהמ"ק שעת' הוא הר השמם: תהדר. אותו: יופי יקר'. ירושלים עיר יפה נוף ויקרה: תיסדה. תיסד אותה: כדכוד כביד'. ירושלים עתיד' לשכנות מאבנים טובות ומרגליות כמ"ש ושמתי כדכוד שמשותיך (ישעיה נ"ב) בקשתינו. תכוננה. שתכין אות': לאור' לאומים תלוה כו'. כמו שניבא ישעיה (שם ס') והלכו גוים לאורך: מכבודך תמלא. כמש"ה כי מלא כבוד ה' את בית

תשביענה

פירוש ע"ם

גידענקן די טומאה זאלסטו פון אונז אפ טאן די ישראל וואס זענין די געליבטי פון דיין ווילן זאלסטו ניט פר געסן כלולות די געליבטע חופה וואס מיר האבן געהאט מיט דער תורה זאלסטו גידענקן וואס מיר זענין נאך דיר גיגאנגן אין דער מדבר ציה אונז צו דיר וועלן מיר דיר נאך לויפן פיר אונז אונ ברענג אונז אין דיינע קאמערין פון בית המקדש סעדנו שטיץ אונז אונ לעהן אונז אונטער אונ מיר זאלן לעבין ביז צו דער צייט דס דו וועסט אונז מאכן הערן דיין קול אן צו זאגן די גאולה פצנו זיי אונז מציל פון רשעים וואס ברומן אוף אונז ווי די אינדן שטייא אוף מיט דיין צארן אוף די שטאלצע רשעים דער הייב דיך מיט דיין שטארקייט אונ דער הייך די נידעריגע ישראל שבור צו ברעך די קראפט פון די שלעכטיקייט דוא זאלסט אליין קיניגן איבר די וואס זיי רופן דיין נאמן דו זאלסט באקענט מאכן צווישן אלי אומות דס אן דיר איז קיין גאט ניט פר האנדין כי תביאנו אז דו וועסט אונז ברענגן צו דיין הייליגן בארג אונ וועסט אונז דער פרייען אין דיין בית המקדש:

אופל אלמנה תאיר די פינצטערניש פון ירושלים וואס זיא ווערט אן גרופן אלמנה זאלסטו דער לייכטן דס טונקילהייט פון ישראל וואס וויינען זאלסטו מאכן ליכטיג דוא זאלסט מאכן גינעהנן די פרייד פון ירושלים וואס זיא איז גיבליבן אליין דלף דמעתה דס טריפן פון אירע טרערן זאלסטו איין האלטן דעם וויסטן בארג וויא דער בית המקדש איז גישטאנען זאלסטו באשיינן אונ קער דיך ווידר אונ מאך שיינן צו אים דיין שכינה די לויטרקייט פון דיין בית המקדש זאלסטו מאכן שיינן די קאמר פון דיין חופה דס איז דס בית המקדש זאלסטו ווידר בנייען טנף דאס אום ריינקייט פון איר טומאה זאלסטו ריינגן דיא שיינע אונ טייערע שטאט ירושלים זאלסטו גרונד פעסטין מיט אבנים טובות זאלסטו איר בנין אן ברייטן אין איר ליכטיקייט זאלסטו לאזן די פעלקר גיין דו גאט דער קיניג פון דיין כבוד זאלסטו זיא דר פילן צו אייביג זאלסטו זיא דר הייבן שובע שמחות זאט מיט פרייד זאלסטו זיא זעטיגן מיט אוואלקן פון רוך וואס גייט אוף פון די קטורת זאלסטו זיא קריינגן די עקין פון אירע טירן זאלסטו באשיינן דיא

תַּשְׂבִּיעֶנָּה. עָנָן עָשָׁן תְּעַטְרֶנָּה. פִּנַּת פְּתָחֶיהָ תְּפָאֵר. צֶדֶק צְנוּעִים תַּצְמִיחַ. קָמֵי
קְהָלֶיהָ תָּקִיא. רֶגֶשׁ רְגָלִים תָּרִיץ: חיו שְׁבָטִים שִׁבְחַת תְּשׁוֹבֵב. תִּקְרָא תִשְׁרוֹק וְתִתְקַע.
כִּי תְבִיאֵם לְהַר קָדְשֶׁךָ. וּתְשַׂמְּחֵם בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

תִּתֵּן אַחֲרִית לְעַמֶּךָ. תָּשִׁיב מִקְדָּשׁ לְתוֹכֵנוּ. תְּרוֹמֵם
הַר מְרוֹם הָרִים. תְּקוֹמֵם קֶרֶן גְּדוּעָה. תַּזְהִיר מַחֲשַׁכֵּי
אוֹנִי. תְּפָאֵר יוֹשֶׁבֶת בָּדָד. תַּעֲטֶה בָהּ מְלוּכָה לְבַדֶּךָ.
תָּסִיר חֶרְפָּה מֵעִיר. תְּנַעֵר זֵדִים מִזְּבוּלֶךָ. תַּמְצִיא צְדָקָה
לַעֲדָתֶךָ. תְּלַבֵּב אֶת רַעְיָתֶךָ: תִּכְרוֹת לָהּ בְּרִית חֲדָשָׁה:
תֵּיקַר נַפְשָׁהּ בְּעֵינֶיךָ. תְּטַהֲרֶנָּה בְּמַיִם טְהוֹרִים. תַּחֲנֶה
בְּעִיר חָנָה דָוִד. תִּזְקוֹף קוֹמַת תְּמָרָה. תּוֹדִיעַ לַכֹּל
אַהֲבָתֵינוּ. תְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנוֹתֵינוּ. תִּדְרוֹשׁ גְּאוּלָה
לְגָלוּתֵינוּ. תְּגַלֶּה קֵץ לִקְנוֹתֵינוּ. תָּבוֹא מְהֵרָה לְרַחֲמֵנוּ.
תַּאֲמִירֵנוּ לָךְ וְנַאֲמִירְךָ לָנוּ:

מטה לוי ומרוב

בית ה': ענן עשן תעטרנה. תכתיר בהמ"ק בענן הקטורת: לדק נגועים תלמית. כמש"ה אלמית לדוד למת לדק' (ירמיה ל"ג טו): קמי קהליה תקיא. קהל שונאיה תקיא הארץ: רגש רגלים תריץ. עשה שירוצו ישראל ברגש ובהמון גדול בשלש רגלים.
תתן אחרית, אחרית טוב: לעמך תרומם. תנשא ותרומם בהמ"ק שנקרא. הר מרום הרים: תקומם קרן גדועה. שררת ומלכות כרות': תזהיר מחשכי אוני. תאיר חשכת בהמ"ק שנא' עליו אוי למושב לו: תלבב. תאהוב את ישראל רעיתך: תיקר נפשה. תהא נפש' בל כל"י יקרה וחשובה בעיניך: תחנה בעיר. אשר חנה שם דוד: תזקוף קומת. ישראל המכונה בשם. תמרה. כמ"ש זאת קומתך דמתה לתמר: תגלה קץ לקנותינו. תגלה' לא הקץ שתקנ' אותנו כמ"ש והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות

פירוש ע"ט

גְרֶעכְטִיקַייט פוּן אִירְעפַאר בָּארְגִינְגֶע צַדִּיקִים זָאלְסְטוּ מַאכֶן שְׁפְּרָאצֶן דִיא פַיינְט וָוס הָאבֶּן זִיךְ אִין אִיר אַיין גְזַאמְלְט זָאלְסְטוּ אוּם שְׁפַּייעֶן דָם פַרְזַאמְלוּנְג פוּן דִי וָוס זֶענִין עוֹלֵי רֶגֶל זָאלְסְטוּ ווִידֶר מַאכִין אַהִין לוֹפֶן שְׁבָטִים דִי שְׁבָטִים פוּן יִשְׂרָאֵל וָוס דוּ הָאסְט אָן זֵיי פַר גֶעסֶן זָאלְסְטוּ זֵיי אוּם קֶערֶן תִּקְרָא דוּ זָאלְסְט זֵיי רוּפֶן אוּנ שְׁמוּצֶערֶן אוּנ בְּלָאזֶן מִיט אַשׁוֹפָר אָן צוּ זָאגֶן דָאס דוּא וֶועסְט זֵיי בְּרֶענְגֶן צוּ דַיין הֵיילִיגֶן בָּארְג אוּנ וֶועסְט זֵיי דֶר פְרֵייעֶן אִין דַיין גִיבֶּעט הוֹז דָאס אִיז דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

תִּתֵּן אַחֲרִית לְעַמֶּךָ דוּ זָאלְסְט גֶעבֶּן אַגוּטִין סוֹף צוּ דַיין פָאלְק דוּ זָאלְסְט אוּם קֶערֶן דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ צְווִישִׁין אוּנְז דוּ זָאלְסְט דֶר הֵייבִּין דֶעם בָּארְג פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דֶער הֶעכְסְטֶער פוּן אַלִי בֶּערְג דוּ זָאלְסְט אוֹיף רִיכְטֶן דִי פַאר שְׁנִיטִינֶע הֶערְשַׁאפְט תַּזְהִיר דוּ זָאלְסְט מַאכֶן דֶר לַייכְטֶן דִי פִינְצְטֶערוּנְג פוּן דֶעם גִילוּסְטִיגֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דוּ זָאלְסְט בַּאשַׁיינֶן דִי שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם וָוס זִיא זִיצְט אַלֵיין תַּעֲטֶה בָהּ דוּ אַלֵיין זָאלְסְט זִיךְ אַיין הִילִין מִיט דֶר מְלוּכָה אִין אִיר דוּ זָאלְסְט אָפּ טָאן דִי שַׁאנְד פוּן דֶר שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם דוּא זָאלְסְט אוּם שָׁאקְלֶן דִי מוּטְווִילִיגֶע רְשָׁעִים פוּן דַיין וואוֹנוּנְג דוּ זָאלְסְט מַאכֶן גְרֵייכֶן אַיין צְדָקָה צוּ דַיין עֵדָה תְּלַבֵּב דוּא זָאלְסְט לִיבּ הָאבֶּן מִיט דֶעם גַאנְצִין הַארְצֶן דַיין גְלִיבְּטֶע פָאלְק דוּ זָאלְסְט זִיךְ פַאר בִּינְדֶן מִיט אִיר מִיט אַיין נַייעֶם בּוּנְד אִיר נֶפֶשׁ זָאל טַייעֶר זַיין אִין דַיינֶע אוֹגֶן דוּ זָאלְסְט זִיא רֵיינִיגֶן מִיט רֵיינִי וַואסֶר דוּ זָאלְסְט רוּעֶן אִין דֶער שְׁטָאט וואוּ דָוִד הָט אִין אִיר גִירוּט תִּזְקוֹף דוּ זָאלְסְט אוֹיף רִיכְטֶן דִי הֵייךְ פוּן דִי יוּדֶן וָוס זֶענִין גִינְלִיכֶן צוּ אַטֵייטְל בּוֹם דוּ זָאלְסְט צוּ אַלִי לָאזֶן ווִיסִין אוּנְזֶר לִיבְּשַׁאפְט דוּ זָאלְסְט גַיין צְווִישִׁין אוּנְזֶרֶע שְׁאַרֶן דוּ זָאלְסְט פָארְשְׁטִין אַיין דֶר לֵייזוּנְג צוּ אוּנְזֶר גָלוּת תְּגַלֶּה דוּא זָאלְסְט אַנְטְפְּלֶעקִין דֶעם קֵץ אוּנְז אוֹיס צוּ קוֹיפִין דוּא זָאלְסְט בַּאלְד קוּמֶן צוּ דֶער בַּארִימֶן אוּנְז דוּ זָאלְסְט אוּנְז לִיבּ הָאבִּין אוּנ מִיר זָאלִין דִיךְ לִיבּ הָאבִּין: וּמֵרֹב עֲוֹנֵינוּ אוּנ דוּרְךְ אוּנְזֶרִי פִיל זִינְד:

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ:

תָּעִינוּ מֵאַחֲרֶיךָ. שָׁגַגְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. רָחַקְנוּ מִבֵּית חַיֵּינוּ: קִלְקַלְנוּ אָרְחוֹת עוֹלָם, צְעָדֵנוּ לֹא יָשָׁרוּ. פָּשַׁעְנוּ לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ: עָזַבְנוּ תּוֹרָתֶךָ. סַרְנוּ מֵאִמְרֵי פִיךָ. נִאַצְנוּךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. מָרִינוּ וּמָרַדְנוּ בָךְ. לֹא הִקְשַׁבְנוּ לְדִבְרֵי נְבִיאֶיךָ. כִּעַסְנוּךָ וְלֹא בִקַּשְׁנוּךָ: יִרְאָתְךָ מִלֵּב שָׁכַחְנוּ. טָהֳרָתְךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ טִמֵּאנוּ. חָטָאנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְעִמַּנוּךָ בְּרוֹב עֲוֹנֵינוּ. וְאִמַּצְנוּ אֶת לְבָבֵנוּ: הִקְשִׁינוּ אֶת עָרְפֵּנוּ. דַּרְכְּךָ אָחוֹר הִשְׁלַכְנוּ גְּדוּלָּתְךָ לֹא הִגַּדְנוּ. בֵּיתְךָ נֶהֱרַס בַּעֲוֹנֵינוּ. אַוְּיךָ נִתַּן בְּחַטָּאֵנוּ:

מַה נְּדַבֵּר פְּנֵי מֵישָׁרִים דּוֹבֵר. וּמַה נַּעֲנֶה לְמִמֶּנּוּ מַעֲנֶה וּמַה נִּצְטַדָּקָה פְּנֵי לוֹבֵשׁ צְדָקָה. נְמַלְנוּ טוֹבוֹת וְשִׁלַּמְנוּהוּ רָעוֹת. וּמַה יֶּשׁ לָנוּ עוֹד צְדָקָה. וְלִזְעוֹק עוֹד אֶל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ:

דער חזן הייבט אן סלח לנו אונ מען זאגט סליחות אונ דר נאך זאגט מען דאס:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם: זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ:

מטה לוי

אל

לקנות את בלב עמו וגו׳ (ישעיה י״א י״א): צעדינו לא ישרו. לא הלכנו באורח מישור: לא הקשבנו. לא שמענו לדברי נביאיך:

פירוש ע״ס

תָּעִינוּ מֵאַחֲרֶיךָ זֶענֶען מִיר פַר אִירְט פוּן אוּנְטֶר דִיר מִיר הָאבֶּן גִיפֶעלְט פוּן דַיינֶע מִצְוֹת מִיר זֶענֶען דֶר ווייטֶרְט פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ ווָס עֶר אִיז אוּנְזֶר לֶעבִּינְס הוּז מִיר הָאבֶּן פַר דָארְבֶּן דִי ווֶעגִין פוּן דֶער וועלְט אוּנְזֶערֶע טְרִיט הָאבֶּן מִיר נִיט גְלַייךְ גְמַאכְט טְרֶעטֶן אִין דַיינִי מִצְוֹת פָּשַׁעְנוּ מִיר הָאבִּין גִיזִינְדִיגְט קֶעגֶן דַיין הֵיילִיגִין נָאמֶן מִיר הָאבִּין פַאר לָאזְן דַיין תּוֹרָה מִיר הָאבֶּן אָפּ גִיקֶערְט פוּן דִי רֵייד פוּן דַיין מוֹל מִיר הָאבֶּן דִיךְ דֶער צָארִינְט מִיט אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים מִיר הָאבֶּן ווִידֶר גְשְׁפֶּענִיגְט אוּנ הָאבֶּן אִין דִיר מוֹרֵד גִיוֶוען לֹא הִקְשַׁבְנוּ מִיר הָאבֶּן נִיט פַארְנוּמֶן דִי רֵייד פוּן דַיינֶע נְבִיאִים מִיר הָאבֶּן דִיךְ דֶר צָארִינְט אוּנ הָאבֶּן דִיךְ נִיט גִיזוּכְט מִיט תְּשׁוּבָה יִרְאָתְךָ מִלֵּב שָׁכַחְנוּ דַיין פָארְכְט הָאבֶּן מִיר פוּן הַארְצִין פַאר גֶעסֶן טָהֳרָתְךָ דַיין רֵיינִיקֵייט הָאבֶּן מִיר מִיט אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים פַאר אוּם רֵיינִיגְט מִיר הָאבֶּן פַאר דִיר גִיזִינְדִיגְט דוּ נָאט אוּנְזֶר גָאט וְעִמַּנוּךָ מִיר הָאבֶּן דִיךְ דֶר צָארִינְט מִיט אוּנְזֶערֶע פִיל זִינְד אוּנ מִיר הָאבֶּן קֶעגֶן דִיךְ גִישְׁטַארְקְט אוּנְזֶערֶע הֶערְצֶר מִיר הָאבֶּן הַארְט גְמַאכְט אוּנְזֶער אַקִין דַיינֶע רֵייד הָאבֶּן מִיר אוּנְטֶער זִיךְ גִיוָוארְפֶן גְּדוּלָּתְךָ דַיין אַכְפֶּערְקֵייט הָאבֶּן מִיר נִיט גִיזָאגְט דַיין הוּז אִיז צוּא פִירְט גִיוָוארְן דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע זִינְד דַיין גִילוּסְטִיגִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז צוּ שְׁטוּסֶן דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע חֲטָאִים. מַה נְּדַבֵּר ווָס זָאלֶן מִיר רֵיידִין פַר גָאט ווָאס עֶר רֶעט רֶעכְט פַארְטִיקֵייט אוּנ וואס זָאלֶן מִיר עֶנְטְפֶערְן קֶעגִין גָאט ווָאס פוּן אִים קוּמְט דֶעם מֶענְטְשִׁינְס רֵייד וּמַה נִּצְטַדָּק אוּנ ווִי זָאלֶן מִיר זִיךְ גִירֶערְכְט מַאכְן קֶעגְן גָאט ווָס עֶר קְלֵיידֶעט אִין גִירֶכְטִיקֵייט עֶר הָאט אוּנְז גוּטְס גְטָאן אוּנ מִיר הָאבֶּן בַּאצָאלְט שְׁלֶעכְץ אוּנ ווֶעלְכֶע גִירֶכְטִיקֵייט הָאבֶּן מִיר נָאךְ צוּ שְׁרַייעֶן נָאךְ פַר דֶעם מֶלֶךְ הקב״ה·

דָאס טַייטְשׁ פוּן אַלֵי סְלִיחוֹת גִיפִינְט מֶען בַּייא כָּל נִדְרֵי:

אַל נָא תָּשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:
חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְנַפְשִׁי עָלַי אֶשְׁפְּכָה. כִּי בְלָעוּנוּ זֵדִים כְּעוּגָה בְּלִי הֲפוּכָה. כִּי בִימֵי הַשַּׂר לֹא עָלְתָה אֲרוּכָה. לַעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מְלוּכָה: בְּלָמְדוֹ סֵפֶר מִפִּי מְשׁוּלֵי עֲרֵמַת וְהֵבִין וְדִקְדֵּק בְּדַת רְשׁוּמַת׳ וּפָתַח בְּוְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים וְחָשַׁב מְזִמַּת. וְגוֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת: חטאנו גָּבַהּ לֵב בִּגְדוֹלִים. וְצִוָּה לְמַלְּאוֹת פַּלְטֵרוֹ נְעָלִים. וְקָרָא לַעֲשָׂרָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים. מְבִינֵי דַת וְטַעְמֶיהָ בְּפִלְפּוּלִים. דִּינוּ מִשְׁפָּט זֶה לַאֲשָׁרוֹ. וְאַל תְּעַוְּתוּהוּ בְּכָזָב לְאָמְרוֹ. כִּי אִם הוֹצִיאוּהוּ לַאֲמִתּוֹ וּלְאוֹרוֹ. כִּי יִמָּצֵא אִישׁ גּוֹנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֶּר בּוֹ וּמְכָרוֹ: חטאנו הֵם כְּעָנוּ לוֹ וּמֵת הַגַּנָּב הַהוּא. נָם אַיֵּה אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲחִיהֶם מְכָרוּהוּ. לְאוֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים סְחָרוּהוּ. וּבְעַד נְעָלִים נְתָנוּהוּ. וְאַתֶּם קַבְּלוּ דִין שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם. כִּי מִימֵי אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִמְצָא כָּכֶם. וְאִם הָיוּ בַּחַיִּים הָיִיתִי דָנָם לִפְנֵיכֶם. וְאַתֶּם תִּשְׂאוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵיכֶם: חטאנו זְמַן תְּנָה לָנוּ שְׁלשֶׁת יָמִים. עַד שֶׁנֵּדַע אִם נִגְזַר הַדָּבָר מִמְּרוֹמִים. אִם אָנוּ חַיָּבִים וַאֲשֵׁמִים. נִסְבּוֹל בִּגְזֵרַת מָלֵא רַחֲמִים חָלוּ זָעוּ וְנָעוּ כּוּלָּמוֹ. עַל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל נָתְנוּ עֵינֵימוֹ. לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם לַעֲלוֹת לַאֲדוֹנֵימוֹ. לָדַעַת אִם יָצְאָה הַגְּזֵרָה מֵאֵת אֱלֹהֵימוֹ: חטאנו טִהֵר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עַצְמוֹ וְהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּסִלּוּדִים. וְעָלָה לַמָּרוֹם וְשָׁאַל מֵאֵת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים. וְנָם לוֹ קַבְּלוּ עֲלֵיכֶם צַדִּיקִים וִידִידִים. כִּי שָׁמַעְתִּי מֵאֲחוֹרֵי הַפַּרְגּוֹד כִּי בְזֹאת אַתֶּם נִלְכָּדִים. יָרַד וְהִגִּיד לַחֲבֵרָיו מַאֲמַר אֵל. וְצִוָּה הַבְּלִיַּעַל לְהָרְגָם בְּכֹחַ וָאֵל. וּשְׁנַיִם מֵהֶם הוֹצִיאוּ תְּחִלָּה. שֶׁהֵם גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל: חטאנו כְּרוֹת רֹאשׁוֹ תְּחִלָּה הִרְבָּה לִבְעוֹן. וְנָם הָרְגֵנִי תְּחִלָּה. וְאַל אֶרְאֶה בְּמִיתַת מְשָׁרֵת לְדָר בְּמָעוֹן. וּלְהַפִּיל גּוֹרָלוֹת צִוָּה צִפְעוֹן וְנָפַל הַגּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן. לִשְׁפּוֹךְ דָּמוֹ מִהֵר כְּשׁוֹר פַּר. וּכְשֶׁנֶּחְתַּךְ רֹאשׁוֹ. נְטָלוֹ וְצָרַח עָלָיו בְּקוֹל מַר כַּשּׁוֹפָר. אֵי הַלָּשׁוֹן הַמְמַהֶרֶת לְהוֹרוֹת בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר. בַּעֲוֹנוֹת אֵיךְ עַתָּה לוֹחֶכֶת אֶת הֶעָפָר: חטאנו מַה מְּאֹד בָּכָה עָלָיו בַּחֲרָדָה׳ בַּת בְּלִיַּעַל לְקוֹל בִּכְיָתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עָמְדָה. תֹּאַר יָפְיוֹ בְּלִבָּהּ חָמְדָה. וְשָׁאֲלָה מֵאֵת אָבִיהָ חַיָּתוֹ לְהַעֲמִידָה. נִאֵץ בְּלִיַּעַל דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ. לְהַפְשִׁיט עוֹרוֹ מֵעַל פָּנָיו שָׁאֲלָה מֵאִתּוֹ. וְלֹא עִכֵּב דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ. וּכְשֶׁהִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין צָרַח בְּקוֹל מַר לְיוֹצֵר נִשְׁמָתוֹ: חטאנו שַׂרְפֵי מַעְלָה צָעֲקוּ בְּמָרָה.

זו תורה וזו שכרה: עוטה כשלמה אורה. אויב מנאץ שמך הגדול והנורא. ומחרף ומגדף על דברי תורה. ענתה בת קול משמים. אם אשמע קול אחר אהפוך את העולם למים. לתהו ובהו אשית הדומים. גזרה היא מלפני קבלוה משעשעי דת יומים: חטאנו פקידים נהרגו מאחרי שבת. בתי כנסיות מלאי מצות כרמון וכזויות והוציאו את רבי עקיבא דורש כתרי אותיות. וסרקו בשרו במסריקות פיפיות. צוה להוציא רבי חנינא בן תרדיון מבית אולמו. ובחבילי זמורות שרפו גולמו. וספוגין של צמר שמו על לבו לעכב עצמו. וכשנסתלקו מיד נשרף וספר תורה עמו: חטאנו קוננו קדושים עם לא אלמן כי על דבר מועט נשפך דמן. לקדש שם שמים מסרו עצמן. בהריגת רבי חוצפית המתורגמן. רעדה תאחוז כל שומע שמוע. ותזל כל עין דמוע. ונהפך לאבל כל שעשוע. בהריגת רבי אליעזר בן שמוע: חטאנו שחתוני צרי ומעני. וטלאו כריסם מעדני. והשקוני מי ראש ולעני. בהריגת רבי חנינא בן חכינאי: תקפו עלינו צרות מצות להפר. ומאנו לקחת הון וכופר. כי אם נפשות ההוגות אמרי שפר. כמו רבי ישבב הסופר: חטאנו יחתונו בני עדינה השוממה. הרעו לנו מכל מלכי אדמה. והרגו ממנו כמה וכמה. בהריגת רבי יהודה בן דמה: דברת בית יעקב אש. ובית יוסף להבה. הן עתה קש אורם כבה. חי זעוך קומתם בביעור היום הבא. כי הסכימו להרוג עשרה צדיקים. עם רבי יהודה בן בבא: חטאנו זאת קראתנו וספרנו בשינון. ושפכנו לב שפול ואנון. ממרום הסכת תחנון: יי יי אל רחום וחנון. חנון הביטה ממרומים. תשפוכת דם הצדיקים ותמצית דמים. תראה בפרגודך והעבר כתמים. אל מלך יושב על כסא רחמים:

זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור:

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת. וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: עשה עמנו כמה שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני יי אלהיהם: השב שבותנו ורחמנו כמה שכתוב ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי אלהיך שמה: קבץ נדחנו כמה שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי אלהיך ומשם יקחך: מחה פשעינו כעב וכענן כמה שכתיב

מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: מחה פשעינו למענך כאשר אמרת אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר: הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר יי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו: זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו כמה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: כפר חטאינו ביום הזה וטהרנו כמה שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם: ומול את לבבנו לאהבה את שמך כמה שכתוב ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: המצא לנו בבקשתינו כמה שכתוב ובקשתם משם את יי אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: תביאנו אל הר קדשך ושמחנו בבית תפלתך כמה שכתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם: אמרינו האזינה יי בינה הגיגנו: יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך יי צורנו וגואלנו: אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו: אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו: אל תעזבנו יי אלהינו ואל תרחק ממנו: עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאינו ויבשו כי אתה יי עזרתנו ונחמתנו: כי לך יי הוחלנו אתה תענה אדני אלהינו:

אלהינו ואלהי אבותינו אל תעזבנו ואל תטשנו ואל תכלימנו. ואל תפר בריתך אתנו. קרבנו לתורתך למדנו מצותיך הורנו דרכיך. הט לבנו ליראה את שמך: ומול את לבבנו לאהבתך. ונשוב אליך באמת ובלב שלם. ולמען שמך הגדול תמחול ותסלח לעוננו ככתוב בדברי קדשך: למען שמך יי וסלחת לעונינו כי רב הוא:

אלהינו ואלהי אבותינו סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהלך ואתה חלקנו. אנו נחלתך

ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו כרמך ואתה נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

ונכון שישחה עד שיתפקקו כל חוליותיו ויאמר בשברון לב ואנחה:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחינתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר: יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

הרשענו ופשענו לכן לא נושענו. ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע: ככתוב על יד נביאך יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

פי׳ סלח ומחל כנ״ל כי סליחה קלה ממחילה. הכל נסמך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר מדוע לא זו אף זו לא כלבד הזדונות והגלוים אתה מכיר. כי אף השגגות שנעלמו מעיני ב״א אתה מכיר וכן כולם (הרא״ק):

אלהינו ואלהי אבותינו סלח ומחל לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה והעתר לנו בתפלתנו מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. וכוף את יצרנו להשתעבד לך. והכנע ערפנו לשוב אליך באמת. וחדש כליותינו לשמור פקודיך. ומול את לבבנו לאהבה וליראה את שמך: ככתוב בתורתך ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך. הזדונות והשגגות אתה מכיר. הרצון והאונס הגלוים והנסתרים לפניך הם גלוים וידועים. מה אנו מה חיינו. מה חסדנו מה צדקותינו. מה ישועתנו מה כחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תהו וימי חייהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל: מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

מיוסד ע״פ א״ב כפול. בקצת קהלות א״א אתה מבין רק מתחילין שמך מעולם

אתה מבין תעלומות לב. אפס לך נגלות וגם נסתרות. באנו בדברים לפתותך גם. בריתנו אל תפן ולא במעללינו. גשתנו ביום זה כירא וחרד. גאה ברחום למענך עשה חסד. דין אל תמתח מול עפר ואפר. דע אחריתנו רמה ותולעה. האב שגגנו ונעלם ממנו. הלא אתה לבד מבין שגיאות. ואל תחשוב לנו כעושה בזדון.

וידוי שפתינו שעה בעת רצון. זה כפר לנו הודע ולא הודע. זדון ונעלם עשה ולא תעשה: חלצנו מעונש כרת ומיתה. חמול על חומר מעשי ידיך: טפשנו ברוע יצר אשר מנעורינו. טמון בקרבנו כרשת לפעמינו. יוצרנו ועושנו יודע יצרנו. יהמו רחמיך ואל תשחיתנו. כי מלפניך מי יסתר. כל גלוי לך כאור וכצהרים. לבית דין הורית ארבע מיתות. למענך עשה ומהם חלצנו. מאז יצרתנו חקרתנו ותדע. מעשינו כי המה עמל ואון. נצור נפשותינו כי בידך כל נפש. נא תקר נפש ממעני לך נפש: סקילה שריפה הרג וחנק. סודם גלית ליודעי אמתך. על כל פשעינו אלוה כפר לנו. על ידוע לנו ועל נעלם ממנו. פשעינו הודינו לך חוקר לב. פדנו מחטא נקנו מעון. צור אל תפן באנוש חציר. צדקה עשה עמנו כעשית עם כל חי: קדמנו בנשף קרבנו כשוע. קרבנו אליך קשוב קריאתנו. רשענו אל תפן רחמנו ונצטדקה. רחמיך יבואונו רחום וחנון:

שמך מעולם עובר על פשע. שועתינו תאזין בעמדנו לפניך בתפלה. תעבור על פשע לעם שבי פשע. תמחה פשעינו מנגד עיניך:

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי. אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב. אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך: ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתכפר לנו על כל חטאתינו ותסלח לנו על כל עונותינו ותמחל לנו על כל פשעינו:

על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון:
ועל חטא שחטאנו לפניך באמוץ הלב:
על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת:
וע״ח שחטאנו לפניך בביטוי שפתים:
על חטא שחטאנו לפניך בגלוי עריות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בגלוי ובסתר:
ע״ח שחטאנו לפניך בדעת ובמרמה:
ועל חטא שחטאנו לפניך בדבור פה:
על חטא שחטאנו לפניך בהונאת ריע:
ועל חטא שחטאנו לפניך בהרהור הלב:
על חטא שחטאנו לפניך בועידת זנות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בוידוי פה:
ע״ח שחטאנו לפניך בזלזול הורים ומורים:
וע״ח שחטאנו לפניך בזדון ובשגגה:
על חטא שחטאנו לפניך בחוזק יד:
ועל חטא שחטאנו לפניך בחלול השם:
ע״ח שחטאנו לפניך בטומאת שפתים:
ועל חטא שחטאנו לפניך בטפשות פה:
על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע:
וע״ח שחטאנו לפניך ביודעים ובלא יודעים:

ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו:

על חטא שחטאנו לפניך בכחש ובכזב:
ועל חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד:
על חטא שחטאנו לפניך בלצון:
ועל חטא שחטאנו לפניך בלשון הרע:
על חטא שחטאנו לפניך במשא ובמתן:
וע״ח שחטאנו לפניך במאכל ובמשתה:
ע״ח שחטאנו לפניך בנשך ובמרבית:
ועל חטא שחטאנו לפניך בנטית גרון:
ע״ח שחטאנו לפניך בשיח שפתותינו:
ועל חטא שחטאנו לפניך בסקור עין:
על חטא שחטאנו לפניך בעינים רמות:
ועל חטא שחטאנו לפניך בעזות מצח:

ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו:

על חטא שחטאנו לפניך בפריקת עול:
ועל חטא שחטאנו לפניך בפלילות:
על חטא שחטאנו לפניך בצדית רע:
ועל חטא שחטאנו לפניך בצרות עין:
על חטא שחטאנו לפניך בקשיות עורף:
ועל חטא שחטאנו לפניך בקלות ראש:
על חטא שחטאנו לפניך בריצת רגלים להרע:
ועל חטא שחטאנו לפניך ברכילות:
על חטא שחטאנו לפניך בשנאת חנם:
ועל חטא שחטאנו לפניך בשבועת שוא:
על חטא שחטאנו לפניך בתשומת יד:
ועל חטא שחטאנו לפניך בתמהון לבב:

ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו:

ועל חטאים שאנו חייבים עליהם עולה:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם חטאת:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם קרבן עולה ויורד:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם אשם ודאי ותלוי:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מכת מרדות:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מלקות ארבעים:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מיתה בידי שמים:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם כרת ועריri:
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם ארבע מיתות בית דין:

סקילה שריפה הרג וחנק: על מצות עשה ועל מצות לא תעשה בין שיש בה קום עשה ובין שאין בה קום עשה. את הגלוים לנו. ואת שאינם גלוים לנו. את הגלוים לנו כבר אמרנום לפניך והודינו לך עליהם. ואת שאינם גלוים לנו לפניך הם גלוים וידועים כדבר שנאמר הנסתרות ליי אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת:

ודוד עבדך אמר לפניך שגיאות מי יבין מנסתרות נקני: נקנו יי אלהינו מכל פשעינו וטהרנו מכל טומאותינו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרנו. ככתוב על יד נביאך וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם:

אל תירא יעקב שובו בנים שובבים שובה ישראל. הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ככתוב על יד נביאך. שובה ישראל עד יי אלהיך כי כשלת בעונך. ונאמר קחו עמכם דברים ושובו אל יי אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו: ואתה רחום מקבל שבים. ועל התשובה מראש הבטחתנו. ועל התשובה עינינו מיחלות לך:

מנויה וגמורה. בסוד חכמי תורה. אשרי מי שלא נברא:

ומאהבתך יי אלהינו שאהבת את ישראל עמך. ומחמלתך מלכנו שחמלת על בני בריתך נתת לנו יי אלהינו לשבת (את יום השבת הזה לקדושה ולמנוחה ו) את יום צום

צום הכפרים הזה למחילת חטא ולסליחת עון ולכפרת פשע:

יום אתא לכפר פשעי ישנה. היום ביאתו אחת בשנה:

ככתוב בתורתך והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה:

יום זה נתן תעודה לעם זה. היום חל בו ציר סלח נא לעון העם הזה:

ככתוב בתורתך סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה. ושם נאמר. ויאמר יי סלחתי כדברך: בעבור כבוד שמך המצא לנו מוחל וסולח סלח נא למען שמך:

יום מחילה בשרת לציר ברשם. היום נתיצבת עמו וקראת בשם:

ככתוב בתורתך וירד יי בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יי: בעבור כבוד שמך המצא לנו רחום וחנון רחם נא למען שמך:

יום שוממות היכלך הביטה. היום תחן הטה לנו להביטה:

ככתוב בדברי קדשך הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה. כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך. בעבור כבוד שמך המצא לנו שומע תפלה. שמע נא תפלתינו למען שמך:

מי אל כמוך. אדיר ונאה בורא דוק וחלד: מי אל כמוך. גולה עמוקות דובר צדקות: מי אל כמוך. הדור בלבושו ואין זולתו: מי אל כמוך זוקף כפופים. חונן דלים: מי אל כמוך טהור עינים. יושב שמים: מי אל כמוך. שוכן שחקים. תומך תמימים: מי אל כמוך. נושא עון ועובר על פשע. מי אל כמוך:

ככתוב על יד נביאך. מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם: וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם. ונאמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום (לשבת השבת הזה וביום) **הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו:** (לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) **קדשנו במצותיך**

ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה: ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש השבת ו ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

אז זאגט דער חזן האלט ותחזינה און קהל דאס:

ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן. אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: ע״כ והש״ץ מסיים ברוך אתה יי שאותך לבדך ביראה נעבוד:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותנו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות׃

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא תמיד שמך מלכנו תמיד לעולם ועד.

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך׃ וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך׃

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור:

סדר דוכין געפינט מען ביי״ה מוסף פון פסח פרשטין טח׳ רחם הס״ח

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת

חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ונאמר כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים לחיים טובים תכתבנו אלהים חיים כתבנו בספר החיים • ככתוב ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום

מען עפנט דאס ארון הקודש ואגט קהל אונ דער חזן דאס:

היום תאמצנו: אמן היום תברכנו: אמן היום תגדלנו: אמן היום תדרשנו לטובה: אמן היום תשמע שועתנו: אמן היום תקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: אמן היום תתמכנו בימין צדקך: אמן

כהיום הזה תביאנו ששים ושמחים בבנין שלם. ככתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. ונאמר ויצונו יי לעשות את כל החקים האלה ליראה את יי אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה. ונאמר וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני יי אלהינו כאשר צונו: וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום יהיה לנו ולכל ישראל עד העולם: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

דער חזן זאגט קדיש שלם

מען נעמט ארויס דיא ספר תורה אונ מען זאגט ויהי בנסוע יבריך שמיה גדלו אונ מען רופט אויף דריי מענשען אונ מען לייענט אין אחרי מות אונ מען זאגט דיא הפטורה פון יונה:

קריאה למנחה יום כפור:

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם אני יהוה אלהיכם: כמעשה ארץ־מצרים אשר ישבתם־בה לא תעשו וכמעשה ארץ־כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: את־משפטי תעשו ואת־חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: ושמרתם את־חקתי ואת־משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני יהוה: ס לוי איש איש אל־כל־שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה: ס ערות אביך וערות אמך לא תגלה אמך הוא לא תגלה ערותה: ס ערות אשת־אביך לא תגלה ערות אביך הוא: ס ערות אחותך בת־אביך או בת־אמך מולדת בית או מולדת חוץ לא תגלה ערותן: ס ערות בת־בנך או בת־בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה: ס ערות בת־אשת אביך מולדת אביך אחותך הוא לא תגלה ערותה: ס ערות אחות־אביך לא תגלה שאר אביך הוא: ס ערות אחות־אמך לא תגלה כי־שאר אמך הוא: ס ערות אחי־אביך לא תגלה

אל־אשתו לא תקרב דדתך הוא: ערות כלתך לא תגלה אשת בנך הוא לא תגלה
ערותה: ס ערות אשת־אחיך לא תגלה ערות אחיך הוא: ס ערות אשה ובתה לא תגלה
את־בת־בנה ואת־בת־בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא: ואשה אל־אחתה
לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה: ואל־אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות
ערותה: ואל־אשת עמיתך לא־תתן שכבתך לזרע לטמאה־בה: ומזרעך לא־תתן להעביר למלך
ולא תחלל את־שם אלהיך אני יהוה: ישראל והוא מפטיר ואת־זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה
הוא: ובכל־בהמה לא־תתן שכבתך לטמאה־בה ואשה לא־תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא:
אל־תטמאו בכל־אלה כי בכל־אלה נטמאו הגוים אשר־אני משלח מפניכם: ותטמא הארץ ואפקד
עונה עליה ותקא הארץ את־ישביה: ושמרתם אתם את־חקתי ואת־משפטי ולא תעשו מכל
התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוככם: כי את־כל־התועבת האל עשו אנשי־הארץ אשר
לפניכם ותטמא הארץ: ולא־תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את־הגוי אשר לפניכם:
כי כל־אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם: ושמרתם את־משמרתי
לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם:

הפטרה למנחה יום כפור

ויהי דבר יי אל יונה בן אמתי לאמר: קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא
עליה כי עלתה רעתם לפני: ויקם יונה לברח תרשישה מלפני יי וירד יפו וימצא
אניה באה תרשיש ויתן שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני יי: ויי
הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאניה חשבה להשבר: וייראו
המלחים ויזעקו איש אל אלהיו ויטלו את הכלים אשר באניה אל הים להקל
מעליהם ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם: ויקרב אליו רב החבל
ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך אולי יתעשת האלהים לנו ולא נאבד:
ויאמרו איש אל רעהו לכו ונפילה גורלות ונדעה בשלמי הרעה הזאת לנו
ויפלו גורלות ויפל הגורל על יונה: ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה
הזאת לנו מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה: ויאמר אליהם
עברי אנכי ואת יי אלהי השמים אני ירא אשר עשה את הים ואת היבשה: וייראו
האנשים יראה גדולה ויאמרו אליו מה זאת עשית כי ידעו האנשים כי מלפני
יי הוא ברח כי הגיד להם: ויאמרו אליו מה נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים
הולך וסוער: ויאמר אליהם שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע
אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם: ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא
יכלו כי הים הולך וסוער עליהם: ויקראו אל יי ויאמרו אנה יי אל נא נאבדה
בנפש האיש הזה ואל תתן עלינו דם נקיא כי אתה יי כאשר חפצת עשית: וישאו
את יונה ויטלהו אל הים ויעמד הים מזעפו: וייראו האנשים יראה גדולה את יי
ויזבחו זבח ליי וידרו נדרים: וימן יי דג גדול לבלע את יונה ויהי יונה במעי הדג
שלשה ימים ושלשה לילות: ויתפלל יונה אל יי אלהיו ממעי הדגה: ויאמר
קראתי מצרה לי אל יי ויענני מבטן שאול שועתי שמעת קולי: ותשליכני מצולה
בלבב ימים ונהר יסבבני כל משבריך וגליך עלי עברו: ואני אמרתי נגרשתי
מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל היכל קדשך: אפפוני מים עד נפש תהום
יסבבני סוף חבוש לראשי: לקצבי הרים ירדתי הארץ ברחיה בעדי לעולם
ותעל משחת חיי יי אלהי: בהתעטף עלי נפשי את יי זכרתי ותבוא אליך תפלתי
אל היכל קדשך: משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו: ואני בקול תודה אזבחה

לך

לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה ליי: ויאמר יי לדג ויקא את יונה אל היבשה:
ויהי דבר יי אל יונה שנית לאמר: קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא אליה
את הקריאה אשר אנכי דבר אליך: ויקם יונה וילך אל נינוה כדבר יי ונינוה
היתה עיר גדולה לאלהים מהלך שלשת ימים: ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום
אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת: ויאמינו אנשי נינוה באלהים
ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם: ויגע הדבר אל מלך נינוה ויקם מכסאו
ויעבר אדרתו מעליו ויכס שק וישב על האפר: ויזעק ויאמר בנינוה מטעם
המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומה אל ירעו
ומים אל ישתו: ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בחזקה וישבו
איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם: מי יודע ישוב ונחם האלהים ושב
מחרון אפו ולא נאבד: וירא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה וינחם
האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה: וירע אל יונה רעה גדולה
ויחר לו: ויתפלל אל יי ויאמר אנה יי הלוא זה דברי עד היותי על אדמתי על כן
קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ונחם
על הרעה: ועתה יי קח נא את נפשי ממני כי טוב מותי מחיי: ויאמר יי ההיטב
חרה לך: ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר ויעש לו שם סכה וישב תחתיה בצל
עד אשר יראה מה יהיה בעיר: וימן יי אלהים קיקיון ויעל ׀ מעל ליונה להיות צל
על ראשו להציל לו מרעתו וישמח יונה על הקיקיון שמחה גדולה: וימן האלהים
תולעת בעלות השחר למחרת ותך את הקיקיון וייבש: ויהי כזרח השמש וימן
אלהים רוח קדים חרישית ותך השמש על ראש יונה ויתעלף וישאל את נפשו למות
ויאמר טוב מותי מחיי: ויאמר אלהים אל יונה ההיטב חרה לך על הקיקיון ויאמר
היטב חרה לי עד מות: ויאמר יי אתה חסת על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא
גדלתו שבן לילה היה ובן לילה אבד: ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר
יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו
ובהמה רבה: יש מסיימין כאן

מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו
כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונתינו ותשליך במצולות ים כל
חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבתינו מימי קדם:

אונ דר מפטיר זאגט דיא ברכות ביז מגן דוד. אונ דר חזן זאגט יהללו. אונ מען שטעלט צוריק די ספר תורה אין ארון הקודש אונ דר חזן זאגט חצי קדיש אונ מען דאווינט שמונה עשרה מען געפינט ביא כל נדרי. אונ דר חזן זאגט דיא הויכע שמונה עשרה:

תפלה לשליח ציבור בקול

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: הארון

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בתפלה ובתחנונים לחלות ולחנן פני מלך מוחל וסולח לעונים:

אֵיתָן הִכִּיר אֱמוּנָתֶךָ. בְּדוֹר לֹא יָדְעוּ לִרְצוֹתֶךָ. גָּהַץ בָּךְ וְיָדַע יִרְאָתֶךָ. דָּץ לְהוֹדִיעַ לַכֹּל הַדְרָתֶךָ. הִדְרִיךְ תּוֹעִים בִּנְתִיבָתֶךָ. וְנִקְרָא אָב לְאֻמָּתֶךָ. זָהִיר לַעֲשׂוֹת דְּבָרָתֶךָ. חָפֵץ לַחֲסוֹת בְּצֵל שְׁכִינָתֶךָ. טָעַם לָעוֹבְרִים כַּלְכָּלָתֶךָ. יָדַע לַשָּׁבִים כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ׳ חזן כִּי הֶאֱמִין בְּךָ לְחַלּוֹתֶךָ. לִיטַע אֵשֶׁל וּלְהַזְכִּיר גְּבוּרוֹתֶיךָ:

צְדָקָה תֵּחָשֵׁב לָנוּ. בְּצֶדֶק אָב סְלַח לָנוּ: חזן לֹא כַּחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ. מְגִנֵּנוּ כִּי לְךָ יִחַלְנוּ:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: (מוֹרִיד הַטָּל):

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מְאֻהָב וְיָחִיד לְאִמּוֹ. נַפְשׁוֹ לְטֶבַח בְּהַשְׁלִימוֹ. שְׂרָפִים צָעֲקוּ מִמְּרוֹמוֹ. עוֹנִים חוּסָה לָאֵל מְרַחֲמוֹ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל

משה לוי רחמו

איתן. אברהם: הכיר אמונתך. כמ"ש רז"ל בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו: בדור לא ידעו לרצותך. לא היה אדם בדור שהלך בדרכי רצונך: גהץ בך. התדבק בך: וידע יראתך. והודיע יראתך וטבעך בעולם שייראו העולם ממך: דץ להודיע. שמח להודיע לכל שיתנו הוד והדר לך: הדריך תועים בנתיבתך. כרשעים שהיו תועים מדרך הישר הדריך אותם שילכו בדרכי הש"י: זהיר. הזהיר את עצמו: לעשות דברתך. כי כוח היה. חפץ לחסות בצל שכינתך: טעם לעוברים כלכלתך. ספעים והאכיל לעוברים ושבים ועי"ז: ידע לשבים כי אין בלתך. שאמר לשם שאתם הוא המכלכל: כי האמין בך לחלותך. ליטע אשל. לקבוע פונדק לאורחי'. ולהזכיר גבורותיך: צדקה תחשב לנו. אותו זכות שהאמין בהקב"ה והיה נחשב לו לצדקה יהא נחשב גם לנו לצדקה: בצדק אב. בשביל צדקת אברהם סלח לנו: מאהב. יצחק האהוב: ויחיד לאמו. נפשו לטבח בהשלימו. כאשר השלים נפשו לטבח בעקידתו: שרפים צעקו ממרומו. כמ"ש הן אראלים צעקו חוצ': עונים חוסה לאל מרחמו. ופי' עונים לאל חוסה חוסה אל עליו: פודה ומציל רחמו. ריחם עליו הקב"ה

פירוש ע"פ

איתן הוא דר שטארקר אברהם הט דער קענט דיין אמונה אין איין דור וואס דיא לייט האבן נים געוואוסט דיך צו באוויליגן ער הט זיך גיפרייט מיט דיר אונ הט באקענט גימאכט דיין פארכט ער הט זיך גיפרייט צוא מאכין וויסין איטליכן דיין שיינהייט ער האט גימאכט טרעטן די פאררירטע אין דיינע שטעגן אונ ער איז גרופן גוואורן אפאטר צו דיין פאלק ישראל. זהר ער הט אן גיזאגט צוא טאן חי דיינע רייד יעדען וואס בגערט צו בשיצין זיך אין דעם שאטין פון דיין שכינה טעם ער האט גיגעבין די וואנדערר צו פר שטיין דם די שפייז וואס ער גיט זיי איז עס דיינע. ער הט גימאכט וויסין צו אלע רייזענדע דם עס איז גיט דא קיין גאט חוץ דיר כי דען ער הט אין דיר גיגלויבט צוא בעטין דיך צו פלאנצין אבום פון וועגין אורחים צו געבין זיי עסין אונטער דעם בוים ברי צו לויבין דיר נאך דעם עסין אונ צו דער מאנן דיין שטארקייט פר זיי צדקה דר זכות פון זיין גרעכטיקייט זאל אונז גרעכינט ווערין בזכות די צדקות פון אונזר פאטר אברהם זאלסטו אונז פר געבן לא דו זאלסט אונז גיט טאן אזו וויא אונזרי זינד. אונזר באשיצר נאר צו דיר האפין מיר:

מאהב ויחיד יצחק דר גליבטר אונ דר איינציגר צו זיין מוטר אז ער האט זיך מוסר נפש גוועזן צום קולן ביי דר עקידה האבן די ברענענדיגי מלאכים גשריגן פון הימל אונ האבן גבעטין צו גאט זיין ליב האבר ער בארום דיך גאט איבר אים פודה ומציל גאט דר דר לייזר אונ באשיצר האט זיך

רִחֲמוֹ . צִוָּה שֶׂה תְּמוּרָה בִּמְקוֹמוֹ . קָשַׁב אַל תִּשְׁפּוֹךְ דָּמוֹ
רִחֲפוֹ רַחוּם לְרוֹמְמוֹ . שְׁמָרוֹ וְקִימוֹ לִשְׁמוֹ . שִׁפֵּר תָּאֳרוֹ
כְּנוֹגַהּ יוֹמוֹ : חזן תַּרְאֵהוּ הַיּוֹם כְּשָׂרוּף בְּאוּלָמוֹ . תִּזְכּוֹר
עֲקֵדָתוֹ וְתָחוֹן (נ"א וְתַעֲזוֹר) עַמּוֹ :

לְפָנָיו יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה . בְּצֶדֶק אָב נְחַיֶּה : חזן יְיָ מֵמִית
וּמְחַיֶּה . בְּטְלָלָיו רְדוּמִים יְחַיֶּה :

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים :
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

שם המחבר חתום אליהו ברבי מרדכי

אֶרְאֶלִּים בְּשֵׁם תָּם מַמְלִיכִים . לְמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים .
יָפְיוֹ לָשׁוּר בַּכֵּס הוֹלְכִים . יְלָדָיו הַיּוֹם נָגִים כְּמַלְאָכִים .
הַמַּקְדִּישִׁים וְתַחַן עוֹרְכִים . בְּיוֹם זֶה אֵיבָה מַשְׁלִיכִים
יַחַד בְּשֵׁם אֲבִיהֶם מְבָרְכִים . רָם לְרַצּוֹת בִּדְבָרִים רַכִּים
בִּזְכוּת הַתָּם יָצִיץ מֵחֲרַכִּים . יָהּ יָאִיר עֵינֵי חֲשֵׁכִים . מֶלֶךְ

מטה לוי

הקב"ה ולזה הקב"ה לאברהם ליקח : שה תמורה במקומו . האיל תמורת יצחק : קשב . ושמע אברהם מן השמים : אל תשפוך דמו . רחפו רחום לרוממו . הש"י הרחום ריחף עליו ברחמים לרוממו : שמרו וקימו לשמו . הקב"ה אמר ליצחק וקימו לשמו שלא יהיה נשחט : שפר תארו . עשה תואר פניו יפה : כנוגה יומו . כזריחת חמה : תראהו היום כשרוף באולמו . תראה כאלו היום נשחט ונשרף באולמו : בצדק אב . בזכות אברהם נחיה : בטלליו . בטל תחי': רדומים יחיה . המתים הנרדמים בקבר :

אראלים בשם תם ממליכים . מלאכי' ממליכי' שם יעקב. למלך מלכי המלכים. שאומרי' ה' אלהי ישראל מלך: יפיו לשור ככס

נצב

הולכים . המלאכי' הולכי' לראות יפיו של יעקב החקוקה בכסה"כ: ילדיו . של יעקב : היום נגים כמלאכים . עומדים היום להתפלל לפניך והם שוים היום בכמה דברים למלאכים כדאית' במדרש: ותחן עורכים . ועורכים תחנה : איבה משליכי' . שאין ביניהם קנאה ושנאה כמלאכי השרת : יחד בשם אביהם מברכים. שאומרי' בשכמל"ו כמו שאמר יעקב וזהו ג"כ דומין למלאכים שאומרי' בשכמל"ו : רם לרצות . לרצות להקב"ה שהוא רם ונשא : בדברים רכים : בדברי תפלה רצוים : בזכות התם יציץ מחרכים . בשביל יעקב יציץ מסדקים ומנקבים שבשמים : יה יאיר עיני . ישראל שהם חשכים מן הצרות : מלך נגב כעדה . ישראל שהם נבוכים כמ"ש

פירוש ע"ם

אִיבֶּר אִיהְ דֶר בַּארוּמְט עֶר הָט גְשַׁאפְט אַבְרָהָם זָאל נֶעמֶן אוּיוְד אָן שְׁטָאט יִצְחָק פַר אַקָרְבָּן אַבְרָהָם הָט גִיהֶערְט אַקוֹל פוּן הִימֶל פַאר גִים נִיט זַיין בְּלוּט דֶר בַּארִימְהֶערְצִיגֶער גָאט הָאט גְמַאכְט זַיין גִידֶעכְנִיש שְׁוֶועבִין אוּנ דֶר הֵייבֶן אִין הִימֶל עֶר הָאט דֶעם נָאמֶן פוּן יִצְחָק גִיהִיט אוּנ בַּאשְׁטֶעטִיגְט צוּ אֵייבִּיג עֶר הָט זַיין גְשְׁטַאלְט בַּאשֵׁיינְט אַזוֹ וִוי דִיא לִיכְטִיגֶע שַׁיין פוּן טָאג תַּרְאֵהוּ הַיּוֹם דוּ גָאט זָאלְסְט הַיינְט נֶעהְן זַיין זְכוּת גְלַייךְ וִוי עֶר וָואלְט פַר בְּרֶענְט גְוָוארֶן פַר אַקָרְבָּן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דוּ זָאלְסְט גֶדֶענְקֶען זַיין עֲקֵידָה אוּנ זָאלְסְט אִין זַיין בַּארִימֶן זַיין פָאלְק לְפָנָיו יְקִימֵנוּ גָאט זָאל אוּנְז דֶר הַאלְטֶן פַר אִים דָס מִיר זָאלֶן לֶעבִּין בִּזְכוּת דִי צִדְקוֹת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער אַבְרָהָם זָאלֶן מִיר לֶעבִּין ה' מֵמִית וּמְחַיֶּה גָאט דֶר דָא מַאכְט טוֹט אוּנ לֶעבֶּעדִיג דוּרְךְ זַיין טוֹא זָאל עֶר דִי שְׁלָאפֶענְדִיגֶע מֵתִים לֶעבֶּעדִיג מַאכֶן ׃

אֶרְאֶלִּים בְּשֵׁם דִי מַלְאָכִים וָואס הֵייסֶן אֶרְאֶלִּים מַאכֶן קִינִיגֶן צוּ גָאט דֶעם מֶלֶךְ אִיבֶּר אַלֶע מְלָכִים מִיט יַעֲקֹבְס נָאמֶן (זֵיי זָאגֶן ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ) זֵיי גֵייעֶן זֶעהְן זַיין שֵׁיינֶי צוּרָה וָואס אִיז אוֹיס גְקְרִיצְט אָן דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד זֵיינִי קִינְדֶער שְׁטֵייעֶן הַיינְט אִין שׁוּל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה אַזוֹ וִויא דִי מַלְאָכִים וָואס הֵיילִיגִין גָאט אוּנ רִיכְטִין אָן גְבֶּעט דִי"ם זֶה אִין דֶעם טָאג הָארְפֶן זֵיי אַוֶועק אַלִי פֵיינְטְשַׁאפְטִין פוּן הֶארְצֶן אַלִי אִין אֵיינֶם לוֹבֶּן גָאט מִיט דֶעם נָאמֶן וָוס זַייעֶר פָאטֶער יַעֲקֹב הָט גְלוֹבְּט אוּנ זָאגִין בשכמל"ו צוּ בַּאוִוילִיגֶן דֶעם הוֹיכֶן גָאט מִיט וֵוייכֶע בֶּייד פוּן וֶועגִין דֶעם זְכוּת פוּן יַעֲקֹב זָאל גָאט לוּגִין פוּן דִי שְׁפַּאלְטִין פוּן הִימֶל אוֹיף אוּנְזֶערִי צָרוֹת יָהּ יָאִיר גָאט זָאל דֶר לֵייכְטֶן דִי פִינְצְטֶערֶע אוֹגִין גָאט דֶר קִינִיג טוּט שְׁטֵיין צְוִוישֶׁן דֶר גְבֶּענְשְׁטֶער עֵדָה עֶר בַּאוִוילִיגְט זַיין פָאלְק אוּנ דִי דֶר נִידֶערִיגְסְטֶע טוּט עֶר בְּשֵׁיינֶן

נִצָּב בַּעֲדַת בְּרוּכִים . רוֹצֶה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר נְמוּכִים . דּוֹפְקִים בִּתְפִלָּה לְהַשְׁכִּים . כְּטוֹב וְסַלָּח עִמָּם יַסְכִּים : חזן יַשְׁמִיעַ לֹא תֵבוֹשׁוּ דַּכִּים . יֵאָמֵר לָכֵן לְבֵית הַמְחַכִּים :

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא :

תו״ק אֱמוּנַת אוֹם נוֹטֶרֶת . לְמַעַנְךָ עֲזוֹר לְנִשְׁאֶרֶת . וַעֲקָה רְצֵה נָא כִּקְטוֹרֶת . קָדוֹשׁ :

ח״זק יְכַפֵּר וְיִסְלַח . אֵל טוֹב וְסַלָּח . נוֹרָא וְקָדוֹשׁ :

ח״זק תְּפִלָּתֵנוּ מִמְּעוֹנוֹת . יְקַבֵּל כְּקָרְבָּנוֹת הָאֵל קָדוֹשׁ :

ח״וק מִיכָאֵל מִיָּמִין מְהַלֵּל . וְגַבְרִיאֵל מִשְּׂמֹאל מְמַלֵּל . בַּשָּׁמַיִם אֵין כָּאֵל . וּבָאָרֶץ מִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל :

וּבְכֵן שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ :

פיוט ע״פ א״ב ורבי אלעזור הקליר יסדו

אֶרְאֶלֵּי הוֹד פּוֹצְחִים הִלּוּלוֹ . בְּרֶטֶט וָזִיעַ מְפָאֲרִים

מטה לוי

נמ״ש ברוכים אתם לה׳ (תהלים קטו) : יפאר נמוכי׳ . יהדר לישראל שהם קטנים . ונמוכים בגלות : דופקים בתפלה להשכים . תמיד דופקים ומחכים על פתחי תשובה בתפלתם ולשקדים קודם שיבא המקטרג : כטוב וסלח עמם יסכים : יסכים עמם על תפלתם כמו שהוא טוב וסלח : ישמיע . הקב״ה : לא תבושו . ולא תכלמו . אתם ישראל שאתם . דכים . ודחופים בגלות : יאמר לכן . לפי שהוא טוב וסלח יאמר . לבית . ישראל המחכים והמקוים לא תבושו :

אמונת אום נוטרת . אומה ישראלית שומרת אמונה. לכן עתה . למענך עזור לנשארת . בשביל האמונה ששומרת בלבם : תפלתינו ממעונות יקבל . יקבל תפלתינו משמים כקרבנות : מיכאל מימין מהלל . מימין של הקב״ה מהלל : וגבריאל משמאל ממלל . משמאלו של הקב״ה מדבר בזכות של ישראל ואומרי׳ בשמי׳ כו׳ מי כעמך ישראל . שיהיו מיחדים אותו כמו שהם עושים הראשו״ן :

פלסולו

אראלי הוד . מלאכים שעליהם הוד הקב״ה : פוצחים פותחים

פירוש ע״פ

דופקים די וואס פּעדערין זיך אָן צו קלאַפּן מיט תְּפִלָּה וועט גאָט איין שטימען מיט זייער גיבעט אַזוי ווי ער איז אַגוטער אונ אַפֿאַרגעבּר . יַשְׁמִיעַ ער וועט זיי לאָזן הערין איר וועט ניט פאר שעמט ווערין איר פאר שטוסעני יִשְׂרָאֵל . עס וועט דרום גזאָגט ווערן צו די גיזינד יִשְׂרָאֵל וואס האָפן אויף דר גאוּלָה :

אֱמוּנַת דו גאָט וואס אין דיר היט די אוּמָה יִשְׂרָאֵל זייער אֱמוּנָה העלף פון דיינט וועגין צו דם פאר בליבּעני בּוידליג דאך איר גישרייא אַזוי ווי קְטוֹרֶת דו הייליגר גאָט . יְכַפֵּר ער זאל אפ וויש׳ן אונ זאל פר געבין אונזרי זינד דער גוטר גאָט אונ דר פר געבר דר פאַרכטיגר אונ הייליגר גאָט . תְּפִלָּתֵנוּ אונזרי תפלות זאל גאָט מְקַבֵּל זיין פון דעם הימל ווי קָרְבָּנוֹת דו הייליגר גאָט : מִיכָאֵל דר מלאך מִיכָאֵל לויבט גאָט פון גאָטס רעכטי זייט אונ דער מַלְאָךְ גַבְרִיאֵל לויבט גאָט פון גאָטס לינקע זייט אונ זאָגין אין הימל איז נִיטָא אַז גאָט אונ אויף דער ערד וועֶר איז אַז דיין פאלק יִשְׂרָאֵל :

אראלי די פרעכטיגע מלאכים עפינן זייער מול צו ריידין זיין ליב מיט ציטרניש אונ מיט [illegible]

סלסולו. נגשים ובאים בשנון פלולו. שרפים עומדים ממעל לו: מיכאל דגול מרבבה הוא בלי כחד. המביט לארץ ותרעד ותפחד. וסביביו סופה וסערה ופחד: (ועמו צבא המשל ופחד) שש כנפים שש כנפים לאחד: מיכאל זיקים וברקים מרעידים לפניו. חרדים להרעיד בכל פניו. טסים בארבע פנות מצפוניו. בשתים יכסה פניו: מיכאל יראים וחרדים גדודי חיליו. כל מלאכיו וחילי דגליו. למולו ירוצו לגדלו בשבלוליו. ובשתים יכסה רגליו: מיכאל מים ועד ים ברגע מעופף. נורא בלי יכולים לשור ולצופף. סביבות כסא מתחופף. ובשתים יעופף: מיכאל עורכים ענין עזוזו לומר · פאר פקוד פלל לגמר · צפצוף צהל צדק כנאמר. וקרא זה אל זה ואמר: מיכאל קלוס קדושות קדוש קוראות. רבוא רבון עינים מלאות שוכן עד מעריצים ביציאות. קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

מטה לוי

מיכאל

שרפים עומדים ממעל לו למעלה מן השמים התחתונים לשמשו: דגול מרבבה הוא בלי כחד. הוא דגול ברבי רבבות מלאכי השרת בלי הפסק ומניעה: וסביביו סופה וסערה. וסביביו יחנו מלאכי השרת שדומין לסופה וסערה: שש כנפים לאחד. לכל אחד מהם יש שש כנפים: זיקים וברקים. מלאכי' שהם דומים לגלגלי אש וברקים כולם. מרעידים לפניו. חרידים להרעיד בכל פניו. ממהרים שליחותם להרעים כל מלאכי פנות לבלתי שיאמרו קדושה ובשת עמהם: טסים בארבע פינות פניניו. פורחים בארבע רוחות חדרי פניניו. בשתים יכסה פניו. בשתי כנפים יכסה פניו כדי שלא יביט בשכינ': ובשתים יכסה רגליו. מכסים בשתי כנפים כל נושא לפי שכף רגליהם דומה לעגל ולכך מכסים שלא יזכור הקב"ה לישראל עון העגל: נורא בלי יכולים לשור ולצופף. אינם יכולים להביט את הש"י הנורא: רק סביבות כסא מתחופף. חונים סביבות הכסא: ובשתים יעופף פורחי' ומשמשים לפני הקב"ה: פאר פקוד פלל לגמר. פאר מלות תפלה לגמור: צפצוף צהל צדק. מצפצפים והוגים בשמחת צדק: קלוס קדושות קדוש קוראות כו'. רבוא רבבות מלאכי שהם מבהיקים בזיו והדר כאלו מלאות עינים הם קוראים שבח של קדושת קדוש: שוכן עד מעריצים ביציאות. כשמסיימים ישראל תפלתם אז הם מעריצים ומשבחים להקב"ה שהוא שוכן עד:

פירוש ע"ט

באשיינן זיי זיין לוב זיי נינעהגן אונ קומן פר אים מיט רייד פון תפלה די ברענגיגע מלאכים שטייען אין הימל צו באדינן אים דגול ער איז גבאנירט פון פיל טוזינט מלאכים אן פר מיידונג דר דא ליגט צו דר ערד אונ זי ווערט צו ציטערט אונ צו שראקן אונ ארום אים שטייען מלאכים ווס זענין אזו ווי ווינד אונ שטורעם אונ שרעקליך אונ איטליכר מלאך הט זעקס פליגל זיקים וברקים דיא מלאכים ווס זיי זענין אזו ווי פונקן אונ בליצין ציטערין פאר אים זיי איילין צו מאכן ציטערין די מלאכים אין אלי עקין צו זאגין שירה זיי שוועבן אין אלע פיר עקין פון זייני בהעלטיניש. מיט צוייא פליגל בדעקט איטליכר זיין פנים ער זאל ניט זעהן די שכינה זיי פארכטין זיך אונ ציטערין די שארין פון זייני חיילות אלי זייני מלאכים אונ די חיילות פון זייני באנירין די לופן קענין אים צו אכפערין אים אין זייני הימלן אונ מיט צוויי פליגל באדעקט איטליכר זייני פיס מים ועד ים פון איין ים צום אנדרין ים שוועבט דר מלאך אין איין מינוט צו טאן גאטס שליחות דעם פארכטינן גאט קענין זיי ניט זעהן אונ קוקין זיי טוען נאר שוועבין ארום דעם כסא הכבוד אונ מיט צוויי פליגל טוט איטליכר מלאך שוועבן עורכים דיא ריכטן אן דם ענין פון זיין לויב אונ שטארקייט צו זאגן פאר די שייני באפעלונג פון דר תפלה צו ענדיגן זיי זאגן אונ ריידין פרייליך גאטס גירעכטיקייט אזו וויא אין פסוק שטייט זיי רופין איינר צום אנדרין אונ זאגן קדושה. קלוס די לויב פון די היליקייט פון דעם הייליגן גאט טוען זיא לייענן רט פיל

מיכאל תקיף מרבבה מפארים לפלדו . תלי תלים עומדים לכבודו . תבל וכל דריה מקדישים הודו מלא כל הארץ כבודו :

קהל וחזן מיכאל מימין מהלל . וגבריאל משמאל ממלל . בשמים אין כאל . ובארץ מי כעמך ישראל :

ובכן ולך תעלה קדושה . כי אתה הוא אלהינו מלך מוחל וסולח :

נפיוט הזה מוסב שבעה רקיעים פי"ד שאמרו ז"ל במסכת חגיגה (ד' י"ב ב') ואלו הן · ערבות . שחקים . מעון . זבול . ערפל . רקיע . וילון :

כי רכובו בערבות . ועזו בשחקים · וזרועו במעונה וקדושו בזבול . ואימתו בערפל · ומוראו בשמי שמים . וקשתו בשמים . וקולו על המים . ומושבו ברום . ומבטו בתחת : ממעלה קדוש . וממטה ברוך . ממים אדיר . ומנהרות קול . ומארץ זמר . ומעצים רנן . ומהרים רקד . ומגבעות שיר . ומכל בריה תוקף . ומכל ראש כפף . ומכל עין רמז . ומכל אוזן ישמע . ומכל פה הודיה . ומכל לשון שבח . ומכל גרון רון . ומכל לב רחש . ומכל

מטה לוי

תקיף מרבבה מפארים לפלדו . לסקב"ה שהוא תקיף מרבות רבבות מלאכי' מהדרים אותו לבבתו לפארו : תבל וכל דריה . הארץ וכל הדרים עליה מקדישים הודו :

כי רכובו בערבות . מרכבו בשמים שנקרא ערבר ועוזו בשחקים . שבו רחיים טומדים וטוחנות מן לצדיקים : וזרועו במעונה . שבו כתות של מה"ש : וקדושו בזבול . שבו ירושלים והמ"ק ומזבח וכו' : ואימתו בערפל . במכון שבו אוצרות שלג

וכו' מוראו בשמי שמים . ברקיע שבו חמה ולבנה וכו' וקשתו בשמים . בוילון הנכנס שחרית ויוצא ערבית : ומושבו ברום . ועכ"ז ומבטו בתחת . מביט ומשגיח בתחתונים ממעלם . אומרי' קדוש : וממטה . אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו : ומכל ראש תוקף . שנותנים לו תוקף . הרא"בן : ומכל ראש כפף . כפופים ומשתחוים לפניו . ומכל עין רמז . שכל בני אדם תולין עיניה' בו הרא"בן : ומכל אוזן שמע . שאומעין למצותיו :

קרב

פירוש ע"ס

טויזנט מלאכים וואס זיי ווענין פול מיט אויגן לובן זיי ריהמן שטארק דעם גאט וואס רועט אייביג בשעת די ישראל לאזין אום זייער לוב אונ זיי זאגין קדוש קדוש קדוש יי צבאות תקיף דער גאט וואס ער איז שטארקער פון פיל צעהנדליג טויזנטע מלאכים באשיינן זיי צו לובן אים הופין ווייס מלאכים שטייען צו עהרין אים די וועלט אונ אלע איהרי זאוגר היילגן זיין שיינהייט אונ זאגן די גאנצי וועלט איז פול פון זיין כבוד :

כי רכובו דען גאטס רייטונג איז אין דיא הימלן וואס הייסן ערבות אונ זיין שטארקייט איז באקאנט אין דעם הימל שחקים אונ זיין קראפט אין הימל וואס הייסט מעון אונ זיין היילקייט אין הימל וואס הייסט זבול אונ זיין פארכט אין הימל וואס הייסט ערפל אונ גאטס מורא איז אין די הויכע הימלן אונ זיין בויגן איז אין די הימלן אונ זיין קול איז אויף די וואסרין ומושבו אונ זיין זיצונג איז אין דר הויך אונ זיין קוק איז אין דער נידעריגער וועלט ממעלה קדוש פון אובן איז גאט געהייליגט אונ פון אונטין איז ער גלובט פון וואסרין איז ער שטארק גירימט אונ פון טייכן איז ער גלובט מיט איין גרוס קול אונ פון דר ערד גייט אויף איין זמר צו גאט אונ פון דיא בוימר איין גזאנג אונ די בערג שפרינגן צו גאט אונ די הויכע בערג זינגען צו גאט אונ פון אלע באשעפניש ווערט גאט שטארק גלובט אונ פון אלע קעפ איז איין בוקונג צו גאט אונ פון איטליכעם אוג איז איין ווינק צו גאט . אונ פון איטליכס אויער איז איין הערונג צו זיין באפעל אונ פון איטליכס מול איז איין לובונג אונ פון איטליכס צונג איז איין שבח צו גאט אונ פון אלע העלזר איז איין זינגונג אונ פון אלע הערצר איז אנפיל צו גאט

קרב הגיון. ומכל ברך כריעה. ומכל קומה השתחויה. ומזקנים כבוד. ומאנשים ונשים שיר. ומבחורים ובתולות הלל. ומעוללים ויונקים עוז. ומדור לדור גבורה. ומעולם ועד עולם ברכה. כי כלם בראת למענך: יקראו זה לזה. ויענו זה לזה. ויאמרו זה לזה. גושו עושו חושו. ונעריץ למלך הכבוד. האל הנערץ והנקדש בקודש:

ג"ס כתר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה. יחד כלם קדשה לך ישלשו כדבר האמור

נ"א נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קודש המקדישים שמך בקודש ככתוב

על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: חזן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו לעמתם ג"ס משבחים ואומרים: (נ"א ברוך יאמרו): קהל ברוך כבוד יי ממקומו:

חזן ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים: קהל שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו. והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי (לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית כראשית) להיות לכם לאלהים. אני יי אלהיכם:

חזן אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובדברי קדשך כתוב לאמר: ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חזן לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש. ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

☜ טעגין זומר אתה קדוש כו׳ (לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש):

המול על מעשיך. ותשמח במעשיך. ויאמרו לך חוסיך. בצדקך עמוסיך. תקדש אדון על כל מעשיך. כי מקדישיך כקדשתך (נ"א כערכך) קדשת. נאה לקדוש פאר מקדושים:

באין

פירוש ע"ס

את פון אלע איינווייניגסטע איז טראכטונג און פון אלע קניא איז קניאונג צו גאט און פון איטליכע הויך איז בוקינג צו גאט און פו אלטע איז כבוד צו גאט און פון מאנן און ווייבער איז איין גיזאנג און פון בחורים און בתולות איין לויב צו גאט און פון קליינע און זייגעדיגע קינדר ווערט דר צייגט גאטס שטארקייט און פון איין דור צום אנדרן זיין גבורה און פון אייבג ביז אייבג איז גאט געבענטשט כי כולם דען אלע האסטו בשאפן פון דיינט וועגן צו לובן דיך יקראו זיי רופין איינר צום אנדרן און זאגין איינר צום אנדרן גינעהם דאטילט אייך איין און איילט גיך און לאמיר שטארקן קדושה צו גאט וואס קינינג איבר דעם כבוד צום גאט וואס ער איז גישטארקט און גיהייליגט מיט הייליקייט:

באין מליץ יושר מול מגיד פשע. תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט. צדקנו במשפט המלך המשפט:

עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו. ובבן הנעקד ישבית מדיננו. ובזכות התם יוציא איום (נ"א היום) לצדק דיננו. כי קדוש היום לאדונינו:

ובכן יתקדש שמך יי אלהינו. על ישראל עמך ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל מכונך והיכלך:

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת: וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם: כמה שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה. כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ:

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך. ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום (לשבת השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום) הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל בו את כל עונותינו (באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הכפרים הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים (טובים): ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

דער חזן הייבט אן סלח לנו און מען זאגט סליחות און דר נאך זאגט מען דאס:

זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה: אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד: זכרנו יי ברצון עמך פקדנו בישועתך: זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו: זכור יי חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח: זכור יי לבני אדום את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם: זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו:

אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו:

זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור:

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת. וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: עשה עמנו כמה שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני יי אלהיהם: השב שבותנו ורחמנו כמה שכתוב ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי אלהיך שמה: קבץ נדחנו כמה שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי אלהיך ומשם יקחך: מחה פשעינו כעב וכענן כמה שכתוב מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: מחה פשעינו למענך כאשר אמרת אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר יי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו: זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו כמה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: כפר חטאינו ביום הזה וטהרנו כמה שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם: ומול את לבבנו לאהבה את שמך כמה שכתוב ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה

את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: המצא לנו בבקשתינו כמה שכתוב ובקשתם משם את יי אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: תביאנו אל הר קדשך ושמחנו בבית תפלתך כמה שכתוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם: אמרינו האזינה יי בינה הגיגנו: יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך יי צורנו וגואלנו: אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו: אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו: אל תעזבנו יי אלהינו ואל תרחק ממנו: עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאינו ויבשו כי אתה יי עזרתנו ונחמתנו: כי לך יי הוחלנו אתה תענה אדני אלהינו:

אלהינו ואלהי אבותינו אל תעזבנו ואל תטשנו ואל תכלימנו. ואל תפר בריתך אתנו. קרבנו לתורתך למדנו מצותיך הורנו דרכיך. הט לבנו ליראה את שמך ומול את לבבנו לאהבתך. ונשוב אליך באמת ובלב שלם. ולמען שמך הגדול תמחול ותסלח לעוננו ככתוב בדברי קדשך: למען שמך יי וסלחת לעוני כי רב הוא:

אלהינו ואלהי אבותינו סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהלך ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו כרמך ואתה נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמיריך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

ונכון שישחה עד שיתפקקו כל חוליותיו ויאמר בשברון לב ולאט:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף, לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו . בגדנו . גזלנו . דברנו דופי : העוינו . והרשענו . זדנו . חמסנו . טפלנו שקר : יעצנו רע . כזבנו . לצנו . מרדנו . נאצנו . סררנו . עוינו . פשענו . צררנו . קשינו עורף : רשענו . שחתנו . תעבנו . תעינו . תעתענו : סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו . ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו :

הרשענו ופשענו לכן לא נושענו . ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע : ככתוב על יד נביאך יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח :

א"ה סלח ומחל כו"ל כי סליחה קלה ממחילה . אבל כסמוך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר בדרך לא זו אף זו לא כלבד הזדונות והגלוים אתה מכיר . כי אף השגגות שנעלמו מעיני כ"א אתה מכיר וכן כולם (הרא"ף) :

אלהינו ואלהי אבותינו סלח ומחל לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה והעתר לנו בתפלתינו מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך . וכוף את יצרנו להשתעבד לך . והכנע ערפנו לשוב אליך באמת . וחדש כליותינו לשמור פקודיך . ומול את לבבינו לאהבה וליראה את שמך : ככתוב בתורתך ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך . הזדונות והשגגות אתה מכיר . הרצון והאונס הגלוים והנסתרים לפניך הם גלוים וידועים . מה אנו מה חיינו . מה חסדנו מה צדקותינו . מה ישועתינו מה כוחנו . מה גבורתנו . מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תוהו וימי חייהם הבל לפניך . ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל : מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע :

מיוסד ע"פ א"ב כפול . בקצת קהלות א"א אתה מבין רק מתחילין שמך מעולם

אתה מבין תעלומות לב . אפס לך נגלות וגם נסתרות . באנו בדברים לפתותך בם . ברשענו אל תפן ולא במעללינו . גשתנו ביום זה כירא וחרד . גאה כרחום למענך עשה חסד . דין אל תמתח מול עפר ואפר . דע אחריתנו רמה ותולעה . האם שגגנו ונעלם ממנו . הלא אתה לבד מבין שגיאות . ואל תחשוב לנו כעושה בזדון . וידוי שפתינו שעה בעת רצון . זה כפר לנו הודע ולא הודע . זדון ונעלם עשה ולא תעשה : חלצנו מעונש כרת ומיתה . חמול על חומר מעשי ידיך : טפשנו ברוע יצר אשר מנעורינו . טמון בקרבנו כרשת לפעמינו . יוצרנו ועושנו יודע יצרנו . יהמו רחמיך ואל תשחיתנו . כי מלפניך מי יסתר . כל גלוי לך כאור וכצהרים . לבית דין הורית ארבע מיתות . למענך עשה ומהם חלצנו . מאז יצרתנו חקרתנו ותדע . מעשינו כי המה עמל ואון . נצור נפשותינו כי בידך כל נפש . נא תקר נפש ממעני לך נפש סקילה שריפה הרג וחנק . סודם גלית ליודעי אמתך . על כל פשעינו אלוה כפר לנו . על ידוע לנו ועל נעלם ממנו . פשעינו הודינו לך חוקר לב . פדנו מחטא נקנו מעון . צור אל תפן באנוש חציר . צדקה עשה עמנו כעשית עם כל חי : קדמנו בנשף קרבנו בשוע . קרבנו אליך קשוב קריאתנו . רשענו אל תפן רחמנו ונצטדקה . רחמיך יבואונו רחום וחנון :

שמך מעולם עובר על פשע . שועתינו תאזין בעמדנו לפניך בתפלה . תעבור על פשע לעם שבי

פֶּשַׁע. תִּמְחֶה פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי. אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמָּךְ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף:
עַל חֵטְא שֶׁח״ל בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׂנְאַת חִנָּם:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין
סְקִילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וְחֶנֶק : עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה . אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ . וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ . אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם . וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת :

וְדָוִד עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי : נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ . כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם :

אַל תִּירָא יַעֲקֹב שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל . הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל . כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ . שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ . וְנֶאֱמַר קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ : וְאַתָּה רַחוּם מְקַבֵּל שָׁבִים . וְעַל הַתְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הִבְטַחְתָּנוּ . וְעַל הַתְּשׁוּבָה עֵינֵינוּ מְיַחֲלוֹת לָךְ :

וּמֵאַהֲבָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָהַבְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ . וּמֵחֶמְלָתְךָ מַלְכֵּנוּ שֶׁחָמַלְתָּ עַל בְּנֵי בְרִיתֶךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לשבת (את יום השבת הזה לקדושה ולמנוחה ו) אֶת יוֹם צוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע :

יוֹם אֲשֶׁר הוּחַק לְכַפָּרָתֵנוּ . הַיּוֹם תְּבַשְּׂרֵנוּ צוּרֵנוּ וּתְטַהֲרֵנוּ (נ״א תְּטַהֲרוּ) :
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה :

יוֹם מֵנְחִיל דַּת שׁוֹעַ בְּעַד דּוֹר . הַיּוֹם נִשָּׂא לוֹ בְּבַקְּשׁוֹ סְלַח נָא :
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה . וְשָׁם נֶאֱמַר . וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ : בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמְצָא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ סְלַח נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ :

יוֹם קוֹרְאֵי בְשִׁמְךָ יְמַלְטוּ . הַיּוֹם רַחֵם עָלֵינוּ כְּאָז קָרָא בְשֵׁם :
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ : וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה : בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמְצָא לָנוּ רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ :

יוֹם שׁוֹמְמוֹת הֵיכָלְךָ תַּבִּיט . הַיּוֹם תַּעֲשֶׂה לְמַעַן שִׁמְךָ כְּנָם אִישׁ חֲמוּדוֹת :
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ

והעיר אשר נקרא שמך עליה. כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך. בעבור כבוד שמך המצא לנו שומע תפלה. שמע נא תפלתינו למען שמך:

מי אל כמוך אדון אביר. במעשיו כביר: מי אל כמוך גולה עמוקות. דובר צדקות: מי אל כמוך. הצור תמים ומלא רחמים: מי אל כמוך. כובש כעסים להצדיק עמוסים. מי אל כמוך:

ככתוב על יד נביאך. מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם: וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם. ונאמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: לשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה. ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור:

יברכך יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנך. ישא יי פניו אליך. וישם לך שלום:

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אונ אוב עס איז נאך פריא זאגט מען אבינו מלכנו אונ דער גאנץ קדיש שלם:

תפלת נעילה

דער דין איז אז נעילה דארף מען דאווינען נאהענט איידער די זון פר גייט · אונ מען דארף צו זיין געווארינט מען זאל ניט פר שפעטיגן מען זאל ניט דאווינען ביי נאכט נאר איידער די זון פר גייט · אוף אזו איין אופן מען זאל אפ דאווינען ווען די שטערין גייען ארוס: אונ דאס איז דער סדר פון נעילה דאווינען מען זאל זאגן פריער קרבנות · אתה הוא · פיטום הקטורת · און דער נאך זאגט מען אשרי:

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה:

אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו:

קמה תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזוז נוראתיך יאמרו וגדלתך אספרנה:

זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים וגדל
חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך יי כל מעשיך וחסידיך
יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם
גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך
בכל דר ודור: סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל
אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידיך ומשביע
לכל חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קוראיו
לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם:
שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי
ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד
עולם הללויה:

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יי: ואני זאת בריתי אתם אמר יי רוחי
אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך
אמר יי מעתה ועד עולם: ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל זה
ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו. ומקבלין דין מן דין
ואמרין קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה קדיש על ארעא עובד גבורתה
קדיש לעלם ולעלמי עלמיא: יי צבאות מליא כל ארעא זיו יקרה: ותשאני רוח
ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יי ממקומו: ונטלתני רוחא ושמעית
בתרי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין בריך יקרא דיי מאתר בית שכינתה: יי
ימלוך לעולם ועד: יי מלכותה קאים לעלם ולעלמי עלמיא: יי אלהי אברהם
יצחק וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך והכן לבבם
אליך: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:
כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך: צדקתך צדק לעולם ותורתך
אמת: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:
ברוך אדני יום יום יעמס לנו האל ישועתנו סלה: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:
ברוך (הוא) אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת
וחיי עולם נטע בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו
ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה: יהי
רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שנשמור חקיך בעולם הזה ונזכה ונחיה
ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא למען יזמרך
כבוד ולא ידום יי אלהי לעולם אודך: ברוך הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו:
בטחו ביי עדי עד כי ביה יי צור עולמים: ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת
דורשיך יי: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה.
(ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה) בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא
ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא . לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ :

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים . וְחָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים . לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים :

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ : מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים . סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר . מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה :

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים :

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה : כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה :

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ :

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ : וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם : כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ :

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ . תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ . שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ . וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ . וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ . וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ :

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ . וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ . וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ . וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן*) מִן הָאָרֶץ :

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ . בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ . וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ . יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת

*) נ״א כיוצ״ר

בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים): וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר

אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש השבת ו ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וחתום לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונחתם לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר. יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

אתה נותן יד לפושעים. וימינך פשוטה לקבל שבים ותלמדנו יי אלהינו להתודות לפניך על כל עונותינו. למען נחדל מעשק ידינו. ותקבלנו בתשובה שלמה לפניך כאשים וכניחוחים. למען דבריך אשר אמרת. אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לניחוחי

אַשְׁמָתֵנוּ. וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה. לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ סְלִיחָתֵנוּ. מָה אָנוּ. מֶה חַיֵּינוּ. מֶה חַסְדֵּנוּ. מַה צִּדְקוֹתֵינוּ. מַה יְשׁוּעָתֵנוּ. מַה כֹּחֵנוּ. מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ. וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ. וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ. וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ. כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעָל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת אומרים: את יום השבת הזה ו) אֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. קֵץ וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ. וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חוּקֵּי רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת עוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ בְּמִיתָתָם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְנֶאֱמַר שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנֶאֱמַר הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה):

אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי . ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי . הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה : יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שלא אחטא עוד : ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחליים רעים :

אלהי . נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך . ובמצותיך תרדוף נפשי . וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם : עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך . למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננִי : יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי : עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך : ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות : וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות :

תפלה לשליח ציבור בקול

פותחין אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך : הארון

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים אפתחה פי בתפלה ובתחנונים לחלות ולחנן פני מלך מוחל וסולח לעונים :

אב ידעך מנוער . בחנתו בעשר כל עבור בראש תער . גש לחלותך כנער ולא כבער . דגליו לבא בזה השער :

אמונים גשו לנצחך איום . נצח כל היום : עבור כי פנה יום . גוננינו בצדק יושב כחום היום :

מטה לוי

אב ידעך מנוער . אברהם אבינו שהכיר אותך מנעוריו : בחנתו בעשר נסיונות : כל עבור . לא עבר ממצותיך אף לא כחוט השער׳ שנדבקת בראש תער : גש לחלותך . קרב להתפלל לפניך : כנער . אהוב לאביו : ולא כבער . יש נער שהוא בער וכסיל אבל אברהם אינו כן אלא להתפלל לפניך . דגליו לבא בזה השער . זכותו כדי להתפלל ליכנס בשער לצדיקים :

זכרנו

אמונים . ישראל המאמינים בבריתך : גשו לנצחך . באו לנצחך ולשבח במיני נגוני׳ לפניך : אתה איום נצח כל היום . עומדים שבת וזמר כל היום של י״כ : עבור כי פנה יום . בשביל שעבר י״כ כולו בסוף יום סליח׳ : גוננינו בצדק . תגין עלינו בזכות אברהם שנא׳ עליו יושב כחום היום :

הנקרא

פירוש ע״ם

אב דר פאטר אברהם הט דיך דר קענט פון יוגינט אן בחנתו דו האסט אים גיפרובט מיט צעהן פרובן דס בזכות זה זאל אוף זיין קאפ ניט אריבר דער גאל מעסר פון טויט גש אברהם הט גנעהנט צו בעטן דיך אזו וויא אגיליבט קינד אונ ניט אזו וויא איין נארישר מענטש דגליו זיינע קינדר זאלין קומען מיט זייער תפלה אין דעם זעלבינגן טויער וויא ער איז אריין :

אמונים די ווארהאפטיגע ישראל האבן גינעהנט שטענדיג דעם גאנצן טאג יום כפור איין צוא נעמן דיין צארין פארכטיגר גאט עבור וויל דר טאג פון פר געטונג הט זיך שוין אוועק גיקערט בעטין מיר דיך גאט גוננינו באשיץ אונז בזכות די צדקות פון אברהם וס ער איז גיזעסין איף דער טיר אין אהייסין טאג מכנים אורחים צו זיין :

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר החיים למענך אלהים חיים׃
מלך עוזר ומושיע ומגן ׃ ברוך אתה יי מגן אברהם׃
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע׃ (מוריד הטל)׃
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה׃

הנקרא לאב זרע. ונפנה לסור ממוקשי רע׃ חזן זעק וחנן ושיחה לא גרע. חסן ברכה כאשר זרע׃
יה שמך בנו יערב. וישעך לנו תקרב׃ חזן גאולתינו לנו תקרב. החיינו בטל כשח לפנות ערב׃

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים׃
ונאמן אתה להחיות מתים׃ ברוך אתה יי מחיה המתים׃

טבע זיו תארה. יה חקקו בכס יקרה׃ חזן כשר תם מקום מה נורא. לעת קץ חז ויירא.
ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה׃
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא׃

חזן וקהל שמע נא. סלח נא היום. עבור כי פנה יום. ונהללך נורא ואיום קדוש׃
ובכן ולך תעלה קדושה. כי אתה הוא אלהינו מלך מוחל וסולח׃
שערי ארמון. מהרה תפתח לבוארי דת אמון׃ שערי

מטה לוי

הנקרא לאב זרע. יצחק שנקרא זרע לאברהם: ונפנה לסור ממוקשי רע. שלך וסר מאבימלך שהי' איש רע: ושיחה לא גרע. לא מנע להתפלל על השובע (הרא"ן) חוסן ברכה כאשר זרע. נתעשר כברכ' שמצא כתבואות זרעו: יה שמך בנו. כלא שמך משותף בשמינו בקשתינו יערב. ויעתק לפניך זאת: החיינו בטל. בטל של תחיה: כשח לפנות ערב. כמו שהתפלל בשעת שיחת יצחק שהיא כנגד לפנות ערב:

גנזים

טבע זיו תארה. מטבע של זיו תואר יעקב: יה חקקו בכס יקרה. חקק הקב"ה בכה"כ: כשר תם מקום מה נורא. כשראה יעקב בהמ"ק שלמעל' שאמר עליו מה נורא המקום הזה: לעת קץ. לעת אשר הקיץ משנתו: חז. ראה ואמר אכן יש ה' במקום הזה: וירא. ויאמר מה נורא וגו': שערי ארמון. שערי בהמ"ק: מהרה תפתח לבוארי דת אמון. לישראל שמבארים התור' שנקרא אמון: שערי גנזים. שערי

פירוש ע"ם

הנקרא יצחק דער דא איז אן גירופין גוואָרין דער רעכטער זאָן פון אברהם וואָס ער האָט זיך אפ געקערט פון די שלעכטע מענטשין ווען ער האָט גישריען און האָט גיבעטין און האָט ניט ווייניג תפלה געטאָן דערפאר איז ער געשטארקט גיוואָרין מיט אברכה אז ער האָט תבואה גיזייעט יה גאָט דיין נאָמען זאל זיך פאר מישין מיט אונז און דיין הילף זאלסטו אונז נינעהנן אונזער דער לייזונג זאלסטו אונז גנעהנין מאך אונז לעבעדיג צו תחית המתים מיט טויא כשח אזו ווי יצחק וואָס ער האָט פאר נאכט תפלה געטאן האסטו אים לעבעדיג בייא דער עקידה דאס דיא נשמה איז אים ארוס מחמת פחד האט גאט אוף אים גמאכט נידערן טל של תחיה איז ער לעבעדיג גיוואָרען׃
טבע דער פורעם און ליכטיגע גישטאלט פון יעקב האט גאט אויס גקריצט אין זיין כסא הכבוד כשר אז דער פרומער יעקב האט אין חלום גיזעהן דאס פארכטיגע אָרט פון דעם בית המקדש לעת צו דער

גנוזים מהרה תפתח לדתך אחוזים: שערי היכל הנחמדים מהרה תפתח לוועודים: שערי זבול מהנים. מהרה תפתח לחכלילי עינים: שערי טהרה מהרה תפתח ליפה וברה: שערי כתר המיומן. מהרה תפתח ללא אלמן. ובהם תערץ ותוקדש. כסוד שיח שרפי קודש. המקדישים שמך בקודש:

נ"ס כתר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה. יחד כלם קדשה לך ישלשו כדבר האמור

נ"א נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קודש המקדישים שמך בקודש ככתוב

על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: חזן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו לעמתם נ"ס משבחים ואומרים: (נ"א ברוך יאמרו): קהל ברוך כבוד יי ממקומו:

חזן ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים: קהל שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו. והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי (לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית כראשית) להיות לכם לאלהים. אני יי אלהיכם:

חזן אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובדברי קדשך כתוב לאמר: ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חזן לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש. ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

יש טסגין לומר אתה קדוש כו' (לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש):

חמול על מעשיך. ותשמח במעשיך. ויאמרו לך חוסיך. בצדקך עמוסיך. תקדש אדון על כל מעשיך.

מטה לוי

כי

ספרי כהמ"ק: שהם גנוזים וטבועים: לדתך אחוזים. להדבקים עיניהם בתורה שנקרא יין: כתר המיומן. שערי תפלי ביה"כ כתורתך: לוועודים. להמתקבצים בבהכ"נ: זבול מהנים: השמי' כתר נאמנת למלך נאמן שנעשה מתפלתינו כתר לראשך: וכשם שהם כמלאכי' הקרואים מהנים: לחכלילי עינים. לישראל שמאדימים בישראל תערץ ותקדש:

פתח

פירוש ע"ט

צייט אז ער הט זיך פון דעם שלאף אויף גחאפט הט ער געזעהן די שכינה רועט ביי אים הט ער זיך גיפארכטין אין הט גיזאגט (מה נורא המקום הזה):

שערי ארמון די טוערין פון בית המקדש זאלסטו גיך עפינין צו ישראל וואס באשיידין דיא ריכטיגי תורה שערי די פר בארגעני טויערן פון בית המקדש זאלסטו גיך עפינין צו ישראל וואס האלטן דיין גיזעץ שערי די גלוסטיגע טויערן פון היכל זאלסטו גיך עפינן צו ישראל ווס זאמלן זיך איין אונ די שולין תפלה צו טאן שערי דיא טוערין פון הימל וואס אין אים זענין פיל מחנות מלאכים זאלסטו גיך עפינן צו ישראל ווס מאכן רוט זייערי אוגן אין דער תורה שערי די טוערין פון ריינקייט זאלסטו גיך עפינן צו די שייני אונ קלארי אומה ישראל שערי די טויערן פון תפלה וואס דר פון ווערט איין רעכטי קרון צו דיר זאלסטו גיך עפינן צו ישראל ווס זיי זענין ניט אליין אן גאט אונ צווישן זייא ווערסטו שטארק גלויבט אונ געהייליגט נ"א וויא דר סוד פון די הייליגע ברענגדיגע מלאכים וואס הייליגן דיין נאמן מיט הייליקייט:

כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כְּקָדֻשָּׁתְךָ (נ"א כְּעֶרְכְּךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן אֲדוֹנֵינוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ"א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ: וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן* מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה: זָכְרֵנוּ

*נ"א היצה"ר

יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים (טובים): ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

חו"ק

פתח לנו שער. בעת נעילת שער. כי פנה יום:

היום יפנה. השמש יבא ויפנה. נבואה שעריך:

חו"ק אנא. אל נא. שא נא. סלח נא. מחל נא. חמול נא. רחם נא. כפר נא. כבוש חטא ועון:

אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות מוחל עונות עמו מעביר ראשון ראשון מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים עושה צדקות עם כל בשר ורוח לא כרעתם תגמול: אל הורית לנו לומר שלש עשרה: וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם כמו שכתוב וירד יי בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יי:

ויעבור יי על פניו ויקרא:

יי יי אל רחום וחנון. ארך אפים. ורב חסד ואמת. נוצר חסד לאלפים. נושא עון ופשע וחטאה. ונקה. וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

כרחם אב על בנים כן תרחם יי עלינו: ליי הישועה על עמך ברכתך סלה: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

כי עמך הסליחה למען תורא: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד:

סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה ושם נאמר: **ויאמר יי סלחתי כדבריך:**

מטה לוי

פתח לנו שער בעת נעילת שער. השמים: כי פנה יום. לערב: היום יפנה. הקב"ה אלינו לטובה: השמש יבא ויפנה לכן. נבואה שעריך. כי אם לא

הטה

פתחו אמתי. ובקשתינו אנא. כו':

כי עמך הסליחה למען תורא. הוא"ל ואת' עוכר על פשעיך ואתה מוחל וסולח ובשביל זה אתה מתיירא שאל"כ כל אדם

פירוש ע"פ

פתח לנו עפין אונז דעם טויער פון תפלה אין דר צייט ווס די טויערין פון הימל ווערין פר שלאסן דען דר טאג פון יום כפור קערט זיך אוועק צו גיין: היום דער טאג פון יום כפור קערט זיך אוועק די זון גייט אונטר אונ קערט זיך אוועק לאמיר קומן אין דייני טויערין:

אנא אל נא איך בעט דיך גאט איך בעט שא פר טראג דאך אונזרי זינד סלח פאר גיב דאך אונ זייא מוחל אונזרע זינד דער בארעם דיך דאך רחם זיי זיך דאך מרחם איבר אונז זיי דאך מכפר אונזרע זינד באצווינג אונזרי חטאים אונ עונות. עס זענין דא דער מאנט זיבין לשונות פון פר געבונג דען מיר בעטן גאט ער זאל אונז מוחל זיין די עבירות ווס מיר טוען אין די זיבין טעג פון דר וואך מיט די זיבין אברים דס זענין טול. אונ צונג. הענט אונ פים. אויגין אונ אויערין. אונ הארץ:

הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

ומי יעמוד חטא אם תשמור. ומי יקום דין אם תגמור. הסליחה עמך סלחתי לאמר. הרחמים. גם לך מדתך לכמור. דכדוך דלותינו ראה ואל תכלים. דעת נתיב דרכיך חפצנו השלים. גדול וקטן רוח שכל החלים. גבורי כח רצונך חזק והאלים. בצלך שבת שבים קבל נדבה. ביתך יפריחו. ולא יוסיפו לדאבה. אובד ונדח. תשבית נוגש ומדהבה. אז יעלו ויראו ברוח נדיבה:

אל מלך יושב

שם המחבר בראשי החרוזות שלמה הקטן

שלום פרים שפתינו תכון אמת. לכתנו אחריך בתום ויושר העמת. מליץ יושר קבל ומלשני צמת. החפץ בחיים ולא במות המת: הקימנו באור פניך

מטה לוי

אדם שעבר עביר׳ יאמר בלבו כבר אבדתי שולמי אלך בשרירות לבי כי לא יועיל לי שום תשובה. וא״כ לא היית מתיירא אבל עכשיו אתה מתיירא:

ומי יעמוד. לפניך. חטא אם תשמור: ומי יקום. לפניך: דין אם תגמור. אם תרצ׳ לשמור ולגמור דין האדם כפי מעשיו: הסליחה עמך. כיון שעמך הסליח׳: סלחתי לאמר. תאמר סלחתי: הרחמים וכו׳ לגמור. גם שלך היא המד׳ לכמור רחמיך על כ״א: דכדוך דלותינו ראה. ראה שברון דלותינו שאנו מדוכאים בגלות בשביות ובדלו׳: ואל תכלים. אותנו: דעת נתיב דרכיך חפצנו. חפץ לבבינו ותאוותינו הוא לדעת נתיב דרכיך לכן בקשתינו. השלי׳. ותמלא משאלותינו: גדול וקטן רוח שכל החלים.

וחשבון

בחזק גדולים וקטני׳ ברוח שכל: בצלך שבת שבים קבל נדבה. קבל שבים כנדב׳ לשבת בצלך: ביתך יפריחו. יפריחו עשב השדה שהיו קבועים בבית המקדש: ולא יוסיפו לדאב׳ אובד ונדח. וישראל שהם נדחים ואבודים בין העכו״ם לא יוסיפו עוד לדאבון לחורבן בית שלא יהיה נחרב עוד כי תשבית נוגש תבטל מהם נוגשים הגולים אותם: ומדהבה. והעכו״ם שאומרים לישראל תנו לנו מדות מלאות ממון תבטל אותם: אז יעלו כו׳:

שלום פרים שפתינו תכון אמת. מה שאנו אומרים פרשיות הקרבנות בשפתינו תכון באמת כאילו שלמנו הפרים: לכתינו אחריך בתום וביושר העמת. תגר לך בריש את לכתם אחריך בתום ויושר: ומלשני צמת. שברת למלשינים ומקטריגים אתם

פירוש ע״ם

ומי יעמוד ווער וואלט קענין בשטיין קעגין דיר ווען דו וועסט היטין די זינד את וועו וואלט האבן איין בשטאנד ווען דוא וואלסט ענדיגין דעם דין אוף דעם מענטשן. דאס פר געבונג איז ביי דיר אין האנט דו קענסט זאגין איך האב פר געבן דאס דר בארימהקייט איז אוך צו דיר דיין מדה איז צו דער היצין דייגע רחמנות דכדוך די פר שטוסינקייט פון אונזר ארימקייט זאלסטו זעהן אונ זאלסט אונז ניט פר שעמן אונזר באגערונג צו וויסין דעם גאנג פון דייגע וועגן זאלסטו אין גאנצן דר פילן גרוסע אונ קליינע שטארק ויי מיט שכל די וואס זענין שטארק קרעפטיג צו טאן דיין ווילין זאלסטו זיי שטארקן אונ קרעפטיגן בצלך דיא וואס קערין זיך ווידר צוא זיצין אין דיין שאטין זאלסטו זייא מקבל זיין מיט באוויליגונג אין דיין בית המקדש זאלן זייא בליען אונ זאלן מער קיין צער ניט האבן דוא זאלסט פר שטערן איין באצווינגר אונ באדריקר פון ישראל וום זענין פר אירט אונ פר שטוסן דערנמאלט וועלן די ישראל אוף גיין קיין ירושלים אונ וועלן געהן ווערן אין בית המקדש מיט איין באוויליגן גימיט:

שלום פרים דם ווס אונזרי לעפצין זאגין דיא פרשיות הקרבנות זאלסטו ריכטיג אן נעמן גליך ווייא מיר וואלטן מקריב זיין קרבנות אין בית המקדש אונזר גאנג נאך דיר זאלסטו בהעפטן מיט גאנצקייט רעכט פארטיגקייט מליץ זיי מקבל דעם מליץ יושר אונ דעם מקטרג זאלסטו פר שניידן דען דוא

וְחֶשְׁבּוֹן יִתְמַצֶּה. קִיּוּם מְרֶדֶת שַׁחַת כּוֹפֶר יִמָּצֵא. טֶרֶם
נִקְרָא עוֹד דִּבּוּר יֵצֵא. נִדְבוֹת פִּינוּ יְיָ רְצֵה: אל מלך

מוסף פ"ס א"ב ממ' פד ת' והסדר שהוא סוס הא"ב שהתח"ל בפייטן אב ידעך כא' ונמר כל' וכאן גמר ממ' פד ת' :

מְרוּבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ וְדַעְתָּם קְצָרָה. מַחְסוֹרָם וּמִשְׁאֲלוֹתָם
כָּל יוּכְלוּ לְסַפְּרָה נָא בִּינָה הֲגִיגֵנוּ טֶרֶם נִקְרָא. הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא: סָפוּ וְגַם כָּלוּ יוֹדְעֵי פְּגִיעָה סֶדֶר
תְּפִלּוֹת בְּמַעֲנֵה לְשׁוֹנָם לְהַבִּיעָה. עֲרוּמִּים נוֹתַרְנוּ וְרַבַּת
הָרָעָה. עַל כֵּן לֹא הִשַּׂגְנוּ יְשׁוּעָה: פָּנִים אֵין לָנוּ פָּנֶיךָ
לְחַלּוֹת. פָּשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ וְהֶעֱוִינוּ מְסִלּוֹת: צְדָקָה לְךָ לְבַד
נְבַקֵּשׁ בְּמַעַרְכֵי תְהִלּוֹת. הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת:
קָדוֹשׁ רָאָה כִּי פַּס מֵלִיץ כְּשׁוּרָה. קַבֵּל נִיבִי כְּמַרְבִּית
תְּשׁוּרָה. רִנָּתִי הַיּוֹם תְּהֵא בְּכִתְרָךְ קְשׁוּרָה אֵל נֶאְזָר
בִּגְבוּרָה: שַׁוְעָתִי שְׁעֵה וּתְפִלָּתִי תְּהֵא נְעִימָה. שְׁמַע
פְּגִיעָתִי כִּפְגִיעַת תַּמָּה. תְּחוֹקְקֵנוּ לְחַיִּים וְתֵיטִיב לָנוּ

סטה לוי

פתה ה'. החפץ סי': ותכון יתמלא. יסתלקו ויתמלו חשבון
עונות לגמרי ולא יסיה. קיום לנו מרדת שחת. כי כופר ימלא:
טרם נקרא עוד דבור יצא מפינו. קודם שיצא מפינו דבור
בקריאה וכתפל': ה' רלה. יעלו לפניך ברלון: ספו וגם כו'.
תמו הנביאים לדיקים שיודעי' לרצות לבוראם בתפלת'

החתימה

במערכי תהלות. שאנו מעריכים תפלו' הקב"ה בתפלתינו
כי: פס מלין כשורה. תם וכלה מלין כשורת הדין: קבל ניבי
כמרבית תשור'. קבל דבורי כאלו הרביתי מנחה לפניך: רנתי
היום תהא בכתרך קשורה. תפלתי תהיה קשור' בכתר שלך:
פגיעתי כפגיעת תמה. כתפלת רחל אשת יעקב א"ע תם כמ"ש
ויבמס

פירוש ע"ס

באגערסט דר מענטש זאל לעבין אונ דוא ווילסט ניט ער זאל גישטיט ווערן הקימני שטעל אונז אוף
מיט דר ליכט פון דיינר שכינה אונ דר חשבון פון דיא זינד זאל צו ריבן ווערין וועלן מיר האבן איין
קיום דאס מיר זאלן ניט נידערן אין גרוב פון גיהנם דען מיר וועלן גפינן איין אום לייזונג פון אונזערע
עונות איידר מיר רופן דיך איידר די רייד פון אונזר גבעט גייט ארוס פון אונזר מול זאלסטו גאם
באוויליגן דס באוויליגונג פון אונזער מויל :

מרבים צרכי דס בדערפניש פון דיין פאלק איז פיל אונ זייער דעת איז קורץ אונ קליין צו פר שטיין
וס צו בעטן פון דיר וואס זיי פעלט אונ וס זיי באגערין קענין זיי ניט אוס דער ציילין איך בעט דיר
פר שטיי אונזער גדאנקן איידר מיר רופן דיר דוא גרוסר אונ שטארקר אונ פארכטיגר גאט ספו עס
זענין אום גגאנגן אונ פר לענט גווארן די צדיקים וס וויסן צו בעטן אונ דעם סדר פון תפלות מיט
זייער שפראך צו ריידן ערומים מיר זענין איבר גיבליבן נאקיט פון צדיקים אונ דס בייז הט זיך גמערט
דרום דר גרייכין מיר ניט קיין הילף פון דיר פנים מיר האבן ניט קיין פנים צו בעטן פר דיר מיר האבן
גזינדיגט אונ האבין מורד גוועזן אן דיר אונ מיר האבין פר קרימט די רעכטי וועגין צדקה מיר בעטין
צדקה פון דיר אליין אין די שולין ווי עס ווערט אן גריכט לובונג פר דיר פון די וס שטייען אין גאטס
הויז ביי נאכט אים צוא לובן קדוש הייליגר גאט זעה אז עס האט זיך אום גלאזט פון אונז איין רעכט
פארטיגר מליץ נייא מקבל מיינע רייד פון תפלה גלייך ווי פיל קרבנות רנתי מיין גיזאנג פון תפלה זאל
זיין האנטיגין טאג אן גיקניפט אן דיין קרון דו גאט וס דו ביסט אן גיגורט מיט שטארקייט שועתי קער
זיך צו מיין גישריי אונ מיין תפלה זאל דיר זיין זיס הער צו מיין גיבעט אזו ווי דו האסט גיהערט דאס
גבעט פון רחל דוא פרומע תחוקקנו דו זאלסט אונז אן שרייבן צום לעבין אונ זאלסט אגיטיגין אונזר

הַחֲתִימָה: תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה: אל מלך

יָדְךָ פְּשׁוֹט וְקַבֵּל תְּשׁוּבָתִי בְּמַעֲמָדִי סְלַח וּמְחַל רוֹעַ מַעֲבָדַי: פְּנֵה וַעֲסוֹק בְּטוֹבַת מְשַׁחֲרֶיךָ דוֹדִי וּמְעוֹדְדִי. וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי: אל מלך

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק. וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: גּוֹאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ. רְאֵה כִּי אָזְלַת יָדֵינוּ. שׁוּר כִּי אָבְדוּ חֲסִידֵינוּ. וּמַפְגִּיעַ אֵין בַּעֲדֵנוּ. וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: הָעִיר הַקּוֹדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת. הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת. וְכָל מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת. וְאֵין שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: זכור ברית וכו׳

חזק אֶנְקַת מְסַלְדֶיךָ. תַּעַל לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. מַלֵּא

מטה לוי

היסמה אליס אלהים: פנה נא ועסוק בטובת משחריך. תפנה תותך מכל עסקים ותעסוק בטובת ישראל המשחרים ומבקשי׳ פניך. אתה ה׳ חדי ומעודדי: אזלת ידינו. ככר אזל ותם

משאלות

כותינו: שור. הכט: מפגיע. מתפלל: והמחוזות. אחר עיירות קטנות: וכל מחמדיה. העריס הנחמדים טבועו ונגנזו בארץ: אנקת מסלדיך. לעקת ישראל המשבחים אותך: יתגיהם

פירוש ע״ם

הַחֲתִימָה דו גאט וואס דו הָאסְט אויף גִידְהאוּגִן גָאר דִי וועלְט אויף גִיבַט:

יָדְךָ פְּשׁוֹט ציא אוס דַיין הַאנְט אונ זַייא מְקַבֵּל מַיין תְּשׁוּבָה אַז אִיךְ שְׁטֵייא אונ בֶּעט פַר דִיר פַר גיב אונ זַיי מוֹחֵל מַיינֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים קֶער זִיךְ אונ זַייא עוֹסֵק אִין טובות יִשְׂרָאֵל ווָס פַארְשְׁטֵין דִיךְ מִיט תְּפִלָּה דו גאט ווָס דו בִּיסְט מַיין גִילִיבְּטֶער אונ מַיין שְׁטִיצֶער אונ דו גָאט בִּיסְט פַר מִיר אֵיין בַּאשִׁיצֶר:

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם גִידֶענְק אונז דִיא זִיכֶערְהַייט פוּן אַבְרָהָם אונ דִיא עֲקֵידָה פוּן יִצְחָק אונ קֶער אוּם דִיא גְפַאנְגֶענֶע שׁוּלִין אונ בָּתֵּי מִדְרָשִׁים פוּן יַעֲקֹב אונ הֶעלְף אונז פוּן וועגִין דַיין נָאמֶען גּוֹאֵל דוא גָאט שְׁטַארְקֶער דֶר לֵייזֶער לֵייז אונז אוּס פוּן גָלוּת אוּם דַיינֶעט ווֶעגִין זֶעה דָאס עֶס אִיז אַוֶועק גִינַאנְגֶען אונזֶער קְרַאפְט קוּק דָס אונזֶרֶע חֲסִידִים זֶענִין פַר לָארִין גִיוָוארֶן וּמַפְגִּיעַ אונ קֵיין בֶּעטֶער אִיז נִיט דָא פַר אונז אונ קֶער זִיךְ אוּם מִיט רַחֲמָנוּת אויף דֶעם אִיבֶּר בְּלַייבוּנְג פוּן יִשְׂרָאֵל אונ הֶעלְף אונז פוּן דַיין נָאמֶען וֶוועגִין הָעִיר דִי הַיילִיגֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם אונ דִי קְלֵיינֶע שְׁטֶעט ווָס אַרוּם אִיר זֶענִין גִיוָוארִין צוּ שַׁאנְד אונ צוּ רוֹיבוּנְג אונ אַלֶע אִירֶע גְלוּסְטִיגֶע כֵּלִים זֶענִין אַיין גִיזוּנְקֶן אונ בַּהַאלְטִין גִיוָוארִין וְאֵין אונ עֶס אִיז אונז נִיט אִיבֶּער גִיבְּלִיבֶּן נָאר דִי דָאזִיגֶע תּוֹרָה דְרוּם בֶּעטִין מִיר דִיךְ דוּא זָאלְסְט אוּם קֶערְן דִיא שׁוּלִין אונ דִי בָּתֵּי מִדְרָשִׁים פוּן יַעֲקֹב אונ הֶעלְף אונז פוּן דַיין נָאמֶען ווֶעגִין:

אֶנְקַת מְסַלְדֶיךָ דָס גִישְׁרַייא פוּן דִי יִשְׂרָאֵל ווָס לוֹיבֶּן דִיר זָאל אויף גֵיין פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד דָס

מִשְּׁאֲלוֹת עַם מְיַחֲדֶיךָ. שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת בָּאֵי עָדֶיךָ:

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. גַּם הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יַחְבִּיאֵנוּ צֵל יָדוֹ תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. חֹן יָחֹן כִּי יִבְחֹן לֵב עָקוֹב לְהָכִינָה. קוּמָה נָא אֱלֹהֵינוּ עוּזָּה עוּזִּי נָא. יְיָ לְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה:

יַשְׁמִיעֵנוּ סָלַחְתִּי יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן. בִּימִין יֶשַׁע לְהִוָּשַׁע עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן. בְּשַׁוְעֵנוּ אֵלֶיךָ נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ. יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ:

שם המתכר אמתי תתים בראשי החרוזות.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם. וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם. וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים. נֹשֵׂא עָוֹן. וָפֶשַׁע. וְחַטָּאָה. וְנַקֵּה. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה. בִּרְאוֹתִי כָּל עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה. וְעִיר הָאֱלֹהִים

משפלת	מטה לוי
יחביאנו צל ידו. יסתירם בצל ידו. תחת כנפי השכינה. ויחון אותנו: סלחות בצדק תענם. בצדקתך תענם לפסוח. פלח יוכלו הרשעי' להרע לי: חון יחון כי יבחון לב עקוב להכין. טרפות כבגשמים:	כאשר יבחן נכב המלא עקוב' ומרמה להכינו אז יחביאנו בצל ידו

פירוש ע"ס

פיל דם גיבעט פון דעם פאלק ישראל וואס איינציגן דיך דען די הערקסט צו די תפלות פון די וואס קומן מתפלל זיין פאר דיר:

ישראל נושע ביי די ישראל וואס ווערן גיהאלפין דורך גאט אין איביגע הילף לאזין זיי היינט אויך גיהאלפין ווערין פון דיין מויל דו גאט ווס די רועסט אין די הויכע הימלן דען דו ביסט א"ן האר פון פאר געבונג און איין האר פון רחמנות:

יחביאנו צל ידו גאט זאל אונז באהאלטין אין שאטין פון זיין האנד אונטר דיא פליגלין פון דער שכינה אז גאט וועט פרובין אונזר פאלשע הארץ זאל ער זיך דיי בארימען דס הארץ רעכט פארטיג צו מאכן קומה שטייא אויף אונזר גאט שטארק דיך שטארקער שיצער גאט פאר נעם צו אונזער גשרייא פון תפלה:

ישמיענו סלחתי גאט דר דא זיצט אין אויבערשטן פר בארגעניש זאל אונז לאזין הערין איך האב פאר געבין אייערי זינד מיט איין הילף פון גאטס רעכטע האנד זאל ווערין גהאלפין דאס ארימע און עלינדע פאלק בשועינו און אונזר טאן שרייען צו דיר זאלסטו אונז מיט דיין גרעכטיקייט ענטפערין צו טאן פארכטיגע זאכין אן דיא רשעים הוא גאט זייא צו אונז איין העלפר:

יי יי אל גאט דר האר איז איין גאט איין דער בארעמיגר און איין לייט זעליגר ער דער לענגערט זיין צארין צו דיא רשעים און ווארט טאמר וועלין זיי תשובה טאן און טוט גרוס חסד און ווארהייט ער היט דעם חסד וואס אמענטש טוט ביז צוויי טויזנט דורות נאך אים ער פר טראגט און איז מוחל דיא זינד וואס אמענטש טוט הי בשוגג הן במזיד און מאכט דעם מענטשן ריין פון זיינע זינד דורך תשובה און אזו זאלסטו פאר געבין צו אונזרי עוונות און חטאים און זאלסט אונז מאכן ארבין דיין ארב אזכרה איך דר מאן דיך גאט און טוא ברומן פון ווייטאג אז איך זעה דס אלע שטעט זענין גבויט אויף זייער הויך און שיינהייט און גאטס שטאט ירושלים איז וואכן גינידערט ביז דער אונטרשטער

משפלת עד שאול תחתיה ובכל זאת אנו ליה ועינינו ליה: יי יי מדת הרחמים עלינו התגלגלי. ולפני קונך תחנתנו הפילי. ובעד עמך רחמים שאלי. כי כל לבב דוי וכל ראש לחלי: יי יי תמכתי יתדותי בשלש עשרה תבות ובשערי דמעות כי לא נשלבות לכן שפכתי שיח פני בוחן לבות. בטוח אני באלה ובזכות שלשת אבות: יי יי יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות. שתשים דמעותינו בנאדך להיות. ותצילנו מכל גזרות אכזריות. כי לך לבד עינינו תלויות: יי יי אל מלך

רחם נא קהל עדת ישורון. סלח ומחל עונם. והושיענו אלהי ישענו:

שערי שמים פתח. ואוצרך הטוב לנו תפתח: תושיע וריב אל תמתח. והושיענו אלהי ישענו: אל מלך

אלהינו ואלהי אבותינו סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהלך ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו כרמך ואתה נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה

דודנו

פירוש ע״ם

גרוב אונ אין דעם אלימען רופין מיר נאר צו גאט אונ אונזרי אויגן האפין נאר צו גאט מדת דיא מדת הרחמים דיר בעטין מיר דו זאלסט זיך אויף אונז ארוף קוקלין אונ פר גאט דיין באשעפר מאך פאלן אונזר גביעס אונ בעט דר בארימקייט פר דיין פאלק דען אלע הערצר זענין וויא אונ אלע קעפ זעניך קראנק תמכתי איך טוא מיך שטארק אן לעהנן אונ פר לאז מיך אויף דעם זכות וואס מיר האבין היינט גזאגט פאר דיר שלש עשרה מדות אוך טו איך מיך פאר לאזין דס די טויערין וואס אונזרע טרערין גייען דארטין ארויף ווערין קיין מאל ניט פאר ריגעלט לכן דרום טו איך פאר גיסין רייד פון תפלה פר גאט וואס ער פרובט אלע הערצר איך בין פאר זיכערט אין די דאזיגע וואס איך האב דא דער מאנט אונ אין זכות פון די דרייא אבות אברהם יצחק ויעקב יהי עס זאל זיין דר ווילן פון דיר גאט וואס דו הערסט צו דעם קול פון גיוויין דו זאלסט טאן אונזרע טרערין אין דיין לאגיל האלטן אונ זאלסט אונז מציל זיין פון אלע אום דער בארמיגע גזירות דען נייערט צו דיר אליין האפין אונזרע אויגן אויף הילף:

רחם נא דר בארעם דיך דאך אויף דעם איין זאמלונג פון דר אידעשר געמיין פאר גיב אונ זייא מוחל זייערע זינד אונ העלף אונז גאט אונזער העלפער:

שערי שמים עפין אונז אויף דיא טויערין פון הימיל אונ דיין גוטין אוצר זאלסטו אונז עפענן די זאלסט העלפן אונ זאלסט ניט אויס ציהען דעם קריג וואס דו האסט אויף אונזרע מעשים אונ העלף אונז גאט אונזער העלפער:

דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף, לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר: יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו.

מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

אתה נותן יד לפושעים. וימינך פשוטה לקבל שבים ותלמדנו יי אלהינו להתודות לפניך על כל עונותינו. למען נחדל מעשק ידינו. ותקבלנו בתשובה שלמה לפניך כאשים וכניחוחים. למען דבריך אשר אמרת. אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לניחוחי אשמתינו. ואתה יודע שאחריתנו רמה ותולעה. לפיכך הרבית סליחתנו. מה אנו. מה חיינו. מה חסדנו. מה צדקותינו. מה ישועתנו. מה כחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו. וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תהו. וימי חייהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל:

אתה הבדלת אנוש מראש. ותכירהו לעמוד לפניך. כי מי יאמר לך מה תפעל ואם יצדק מה יתן לך. ותתן לנו יי אלהינו באהבה (בש"ק מזכיר בכל שבת את יום השבת הזה ו) את

יום הכפורים הזה. קץ ומחילה וסליחה על כל עונותינו. למען נחדל מעשק ידינו. ונשוב אליך לעשות חקי רצונך בלבב שלם. ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו כי לא תחפוץ בהשחתת עולם. שנאמר דרשו יי בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב: ונאמר יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח: ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ואמת. ומרבה להטיב ורוצה אתה בתשובת רשעים ואין אתה חפץ במיתתם שנאמר אמור אליהם חי אני נאם אדני יהוה אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה: ונאמר שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל. ונאמר החפץ אחפוץ מות רשע נאם אדני יהוה הלא בשובו מדרכיו וחיה ונאמר כי לא אחפוץ במות המת נאם אדני יהוה והשיבו וחיו: כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח (אלא אתה):

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום לשבת (השבת הזה וביום) הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: לשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו כל ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך

אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה. ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון: ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחינו ותקימנו ותאסוף גליותנו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

וחתום לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושיך כאמור:

יברכך יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנך. ישא יי פניו אליך. וישם לך שלום.

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכה ונחתם לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אפילו אום שבת זאגט מען אויך אבינו מלכנו:

פותחין ארון הקודש ואומרים כאן פתח שערי שמים לתפלתנו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ ;
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
אָ"מ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת : שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ : אָ"מ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ : אָ"מ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ :
אָ"מ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ :
אָ"מ סְתוֹם פִּיּוֹת מַסְטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים :
וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְּרִיתֶךָ : אָ"מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ : אָ"מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה ;

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש דִּיקַרְנוּסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתנו ומזונותנו במילוי ובריוח ובכבוד לא באיסור לא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט. כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ושלא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו והרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מאוצר מתנת ידיך ושיהיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה יוסף בלא יכוה ת"ו כ"ספלתתיו זו רק יאמרנו כפספל אדנות ויכוין לסוי"ס בניקוד הזה. בזכות שמך הגדול (דִּיקַרְנוּסָא):

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת : אָ"מ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ :
אָ"מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה : אָ"מ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב : אָ"מ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ ;
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ : וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע : עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :
אָ"מ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ : אָ"מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ :
אָ"מ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ :
אָ"מ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל
אָ"מ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ : הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת : אָ"ם חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה
רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ : עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

בספרים כתובים בתפלת נעילה שמע ישראל בקול רם ובכוונה הלב יכוין כל אחד מישראל למסור נפשו על קדושת השם יתברך שמו ונחשב לו הכוונה כאילו עשה בפועל וכאילו עמד בנסיון קדושת שמו הגדול:

פעם אחת **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:**

ג' פעמים **בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:**

בארי"ל מבואר התקון הגדול והנפלא בשלמות הפליאים הקדושים ע"י אמירת ז"פ ה' הוא האלהים. לכן ראוי שבכל שבע עליו סבירה יפה להראות אמתת אמונתו ביחוד אלהותו יתברך ויאמר בכל פעם כחו ובשמחה מעומק:

ז' פעמים **יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים:**

יתגדל

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: לְעֵילָּא לְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

התוקעין תקיעה אחת ואף שלא יצאו כוכבים עדיין רק שהוא בין השמשות מותר לתקוע וזהו סילוק שכינה. וזכר לתקיעת יובל ביוה"כ שעבדים יוצאין בה לחירות. ואות נצחון שנצחנו השטן שלא היה רשאי להסטין. ומפרסמין ע"ז שהוא יו"ט כדי לשמוח בסעודות הלילה. וכשישמע התקיעה של שופר יכניס בלבו תשוקה עצומה מתי נגיע ונזכה לשמוע קול שופר לעתיד בעת ביאת משיח צדקנו ועיקר התשוקה יהיה שבזה יתגדל ויתקדש שמו הקדוש בכל העולם. וכזה יכוין ג"כ באמירת לשנה הבאה בירושלים. ויאמר ג׳

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

דער נאך דאווינט מען מעריב אונ מען זאגט אתה חוננתנו אין דר שמונה עשרה. קדיש שלם. עלינו. קדיש יתום. אונ [illegible] איז אום מוצאי שבת זאגט מען ויתן לך. אונ מען איז מקדש די לבנה. אונ מען מאכט הבדלה אויף [illegible]. דער נאך ווייא מאורי האש איבר אליכם האט יום כפור גפאלן ניט אום שבת וואורום אום יום כפור מאר מען ניט [illegible] לכבוד [illegible] אום שבת אין ניט איבר בשמים. אין או עס גיפאלט אום מוצאי שבת מאכט מען איבער בשמים [illegible] נאך הבדלה דארף מען אן הייבן עוסק זיין אין דער מצוה פון סוכה:

תם ונשלם